

БУКОВИНА

Виходить ві втрон, четвер, суботу і неділю.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
виносить:

на цілий рік 10 кр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горювца в
Чернівцях, уз. головної ч. 17.

Реданция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (уз. Петровича
ч. 2), куда воі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
реданції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Оповіщення і прилеги
обчислюють ся по найде-
шевших цінах.

Зухвалість московських агентів.

I. Ми не гадали, що зараз на початку будемо мусіти виступити против агітацій, вельми шкідливих нашому народови і австрійській державі. Але дві статі часописні з 6. с. м., одна в „Parlamentär“, а друга в „Галичанин-і“ спонувають нас зазначити наше становище рішучо. Такої агітації против нашого народу ми не можемо пропустити мимо.

Чим більше наш нарід в Австрії зростає в силу під впливом просвітним і економічним, тим агітація, обдуманна на знищення його, щораз більшає і приймає таку форму, яка ще недавно не була можлива. Тепер уже не чути в Галичині і Буковині давних теорій про якийсь спеціальний галицько-буковинсько-руський нарід, що мав би прийняти за свою літературну мову макаронічне язиччя „Слово“, тепер уже лунають по австрійській Русі грімкі гасла, що ми а Москалі то все одно і що нам нема ніякого виходу, тільки кинути ся в обійми Московщини і розплинути ся в московським морі. Розставлені мовби після стратегічного плану на всіх важних позиціях московські агенти, явні і тайні, у Відні, у Львові, в Чернівцях і в менших містах Галичини, Угорщини і Буковини, при помочи своїх інституцій, то-

вариств і всіляких видавництв, закинули сітку на всю австрійську Русь і агітують безнастанно за тим, щоби австрійські Русини стратили всяку надію на свій розвій, на конституційну опіку Австрії, на мирне жите з другими народами — словом, щоби бачили єдине спасенє тільки в Росії.

Коли возьмемо на увагу, як ті агенти поділили між себе роботу і які средства мають у своїх руках, щоби впливати на всі верстви нашого народу, то й не подивуємо ся, що безпросвітна паморочка впала на уми значного числа Галичан, угорських Русинів і Буковинців, котрі вже до нічого не спосібні, тільки тужиними очима дивити ся на північ...

А тимчасом там на півночі в Росії розчароване, викликає словами молодого російського царя на знану петицію тверського земства, котре просило о права політичні, повіяло морозним вітром на всі надії, яких зновнення ждали також і російській Україні. Українці так само добрі і все вірні горюжани російські, як і Росияни, хоч російське правительство обходить ся з ними по мачошину, найшли ся знов під обухом. Чи-ж може кого дивувати, що в таку пору появилася брошура п. з.: „Порабощаємий народ“, котра в спосіб найоб'єктивніший, без пристрасти, фактами поясняє положенє українського народу в

Росії, бере їх в оборону і віддає нашу чисту справу на осуд Європі? Але іменно се, що в тій брошурі нема ані одної думки, висказаної безпідставно, розлютило російських агентів в Австрії і они в своїй зайлості дійшли до безсоромного юдження російського правительства против Українців, котрі й так вже під обухом не можуть опам'ятати ся. Віденський, сумної слави „Parlamentär“ в ч. 79-ім з 6. цвітня с. р. помістив п. з. „Агітації против Росії“ статю, котра найлучше свідчить, до яких границь дійшла вже у нас москвофільська агітація. Заким скажемо про неї свою гадку, подаємо сю статю в дословнім перекладі, для того, що у нас Parlamentär мало знаний:

„Юдженє против Росії поки-що устало, але за те почала ся підножна робота в самій Росії. Рішаючі сфери в Петербурзі, як нас інформовано, зовсім не знають (?), що в останнім часі дїє ся в полуднево-російських губерніях. В своїй добродушности думає Росиянин, що ему не може нічого стати ся. Остаєсь отже Славянам вступити ся за єдностію російського царства, котре треба уважати головним чинником в славянській історії. Аби Москалям і як наділи всі Славяни, то они можуть бути певні, що Славяни не покинуть славянської місії Росії. Хто против Росії виступає, хто

На оливній горі.

Фантазия
ЛЮДВИКА СТРАШЕВИЧА.^{*)}

Я знов сам... Нема їх... Послухай! Дивлюсь і дивлюсь і бачу себе опущеним, самотним аж до кону!

Як приятелі мої, так і сили мої мене опускають. У болах і бажаннях чую ся щораз більше слабим і прибитим. Звідкіля черпати силу до життя і борби?

Смертний, на покус виставлений, нураю ся в поросі. Понавалений знесилем, кличу; возьми чашу горесті від мене, здохни ти, тигар спасеня з пліч моїх, бо отсе впаду, а з муки моєї жите не зацвіте; терплю, а з терпіння думка й охота не народить ся! Сили покидають мене!

Дорога спасеня довга, як будучі віки, а дві людські почислені. Побіда зрєє ся поза кінцем світа, а піддавати ся і корити ся для неї треба без умишу і піддахи. Воздухом для мене є тримю ворога. Щоби довірати і вірити, мусу бути для світа немов глухий і темний, а слухати тільки мрій душі.

Де така смертна грудь, що те все зможе стерпіти?

Довкола нікого, що гідний був почай безсонних, днів на муках проведенних, болю і упокореня. Нікого... нікого! З тисячів вибрав я їх, полюбив наче братів, з пороку землі вирвав, любовю правди і добра натхнув. А они, пустих поривів повні, покинули мене! Покинули, коли сумнів знуцає ся над мліючим, розривав мозок, розбавив серце! Так для кого-ж я терплю?

Ох, чому ж і радше не вродив ся так акті, що чують тільки власний голод, що побіч терпіння можуть свати спокійно і бавити ся серед сліз і парікань.

Ні... Ні...

О людскість! Відродок сей, хто хоч на коротку хвилю омліня може забути про тебе, мати. Гідний він, щоб ему суєта серце грнала, гідний муки упадку сей хулигель, що може сумнівати ся, коли ти, велика, живеш, терпиш, працюєш. Коли твій образ соняшним блеском залясє в душі моїй, утрома покидає мене як сон тяжкий по пробудженю, а слабість зневіри, мов мрія дитинна, будить усьміх милосердя. Коли відлянує в лице Твоє, промінні сили і віри плывуть до серця мого. Ані мене слабість переможе, ані перепони налякають, ані самота поборе. Повен сили підношу чоло, і сьміливий зір не може доглянути всрога, що гідний був би потуги, виспаної з вікових терпінь, надій і дїл.

Борб і упокоренє бажаю, я знаю, що в імі Твоє я непоборимий.

Чим в порівнянню з Твоєю величю є хвиля життя чоловіка!

Дити минувшини Твоєї, для будуччини бажаю віддати всі сили моєї душі і тіла, бо серце моє нерозривно приросло до подій життя Твого. Коротке жите, пасмо гризот, без Тебе було би як неміч без надії виліченя.

Від першої хвилі життя серце раз не ударило, щоб я не користав з добродієсти праці Твоєї.

Як голубка, випущена з кончега, не могла віднайти ані одної галузки, ані доглянути листка виринаючого з безконечного простору і вод — так очі мої, блукаючи навкруги, не можуть віднайти дрібнячки, що не була-б твором запонадливої руки Твоєї, слідом мудрости Твоєї. Зір мов до кончега, вертає до глибини духа — там також усе, що гідне життя, з Тебе взяло свій початок.

Благословенне будь жерело щастя одинокє. Слава Тобі, Провидіє земне! Честь Тобі, родителю високих почувань і благородних учинків! Честь Тобі за се, що не єсьм сею гадиною, що грудьми землі доторкає ся, а затросним зубом все бажає загорнути собі на нотау; що я не єсьм тим хробаком, в собі замкненим, без любови і ненависти; сею рослиною, несвідомою свого життя, — але, що я терплю і біль чую, що лю росквіт надії, що в хвилях сумніву, корю ся у слюзах і поросі, проклинаючи і благословляючи день родни! Честь Тобі за се безсмертна!

^{*)} Людвик Страшевич, польський письменник і журналіст, публікував свою книгу в Петербурзі своїм власним заходом, записав її під назвою „Галатари“, хоча в більшій часті на біблійній тонації, зрештою суворим зображенням ілюстрації і навіть філософським думкам. Фантазия „На оливній горі“ є зображенням мислителя, переробленого зображенням квітки.

проти Росії потайки юдить, сего уважає кожний свідомий Славянин ворогом Славянщини, хоч від часу тираниї Стамбулова в Росії відвертають ся від всіх Славян, котрі нічого не завинили. Се треба сказати й про тайну агітацію, яка веде ся на великі розміри зі Львова: Українців против державної форми російського царства.

Нещасливу теорію, яку винайшли деякі австрійські мужі державні, про „руський“ нарід, котрий, хоч російський, не має бути російським і замешкує королівства Галичину і Володимирію, Буковину і північно-східну частку Угорщини вже з давних давен, — сю теорію можна-б ще оправдати якимсь страхом. Але сю австрійську теорію невдовзі перевисшила друга, інтернаціональна. Покинуто австрійських „Русинів“, 3½ мільйонів, і винайдено сильну Україну о 20 мільйонах, котра складає ся з 3½ мільйонів Українців в Австрії і Угорщині і 16½ мільйонів Українців в Росії! Винайдено цілком нову, неісторичну націю, поставлено нове інтернаціональне питання, щобі російську націю розділити на незначучі народности і державну форму російського царства знищити. Російська нація, ціла Славянщина тепер zagrożена!

Що йно появилася у Львові брошурка для агітації під надписом „Порабощаемый народъ“ (Нарід в неволі), котрої авторами суть Українці російські і котра відноситься до полудневої частки російського народу. Ту брошурку мають в великій накладі вислати до полудневої Росії, щобі там підюджувати — Москалів против Москалів. Коли-б те юджене обмежувало ся на глупу самостійну мову письменну „козаків“, то була би се річ не великої ваги: з нісенітницями російський нарід завсідги дасть собі раду.

Всі Славяни держать ся національної і культурної єдності російського народу, котра основана на трох епохах в Києві, Москві і Петербурзі, бо се підстава світового історичного значіння Росії, бо се усліве російської світової літератури, що тепер так гарно розвиває ся; так само держать ся сего Славяни, як безперечно й всі добремислячі Москалі, в котрій губернії не було-б їх родинне місце.

Але те юджене є політичне і противдержавне. Апостоли України не жадають нічого иншого лише федеративного устрою або розбиття Росії. При тім вказують на те, що знайдуть союзників в Фінах, Латишах, Німцях, Поляках, Вірменах, Ірузинах і Румунах, що пояснює, в чію користь Україна працює. Завзяті вороги російської нації і Славянщини ликують, що як завсідги так і сьогодні знайдуть ся також Славяни, зрадники своєї нації, котрі зроблять такі услуги, яких не може зробити Європа, до котрої звертає ся те революційне письмо Українців о поміч, подаючи, що Україна будім то європейське питання. Не йде о питання, котре доторкає ся лише російської нації, іменно чи Махли попри Рацабів потребують особної мови літературної, тут іде о знищення російського царства сполученими силами Євро-

пи і зрадливої революційної України!

Головні осередки заговору против Росії суть полудневі губернії Росії: Київ, Херсон, Волинь, Бессарабія, Чернігів, Харків і Полтава. Полтава має ту сумну славу, що відтам походить пророк України, Михайло Петрович Драгоманов, котрий по своїм вигнанню з Києва наперед в Женеві а тепер з ласки Стамбулова в Болгарії працює. Сему Драгоманову, котрий заступає ся за велику нісенітницю „Посібність (?) русько-українського народу“, надіслав з нагоди трицятлітньої агітаторської праці желання російський нігіліст Сергій Стенняк з Лондону: в честь Драгоманова прислали Українці в Росії російсько (!) - українському просвітному товариству „Поступ“ у Львові 1000 рублів яко першу рату, щобі основано фонд, з котрого оплачувано-б друк і розширене таких писем як вище згадане „Нарід в неволі“. Сам Драгоманов склав ганнібальську присягу, що він напевно поверне до України й нещасливих угорських Москалів — Галичина і Буковина вже в великій мірі поукраїнічені.

В чію користь працює отже Україна? Чи єї праця патріотична, чи злочинна? Се вяснить нам та обставина, що апостоли України, сї Герострати Славянщини, поручають товариство, котре недавно основано у Лондоні і в українськім жаргоні зве ся „Союз книгоноший“; оно має задачу, всякі заборонені писма, книжки і часописи перепачковувати до Росії. Що скажуть компетентні круги в Петербурзі на таку агітацію, на таке юджене в полудневій Росії? Ми знаємо (?) імена заговорців в полудневій Росії. Чи дістане вже вкінці генерал-губернатор в Києві, граф Алексій Павлович Ігнатьєв, відповідну повновласть, поступаючи після рецепти Анастасієва і Баранова зробити порядок? Сьогодні Росія zagrożена і тому будьте всі готові!

Так пише „Parlamentär.“ Рівночасно „Галичанин“ написав також щось подібне.

Російська освіта і культура в зеркалі статистики.

(Допиць з Росії).

I.

Тому, хто бажає побачити вишній ступінь, на якому стоїть культура того, чи сего народу в тій, чи в інчій сфері його життя, радимо не покладати ся на самі тільки слова ні прихильників, ні ворогів того, чи іншого народу, а подивити ся власними очима в те зеркало, що показує освіту, а вкупі з нею і культуру народу, чи нації, чи держави. Таким зеркалом стають дані статистичні.

Звістно: о скільки ті дані будуть певні; чим більше буде їх набрано, тим вірніше покаже зеркало образ культури. В сему разі не може бути дати зайвих; статистика їх не знає; треба тільки уважати, щоб дані були певні і лише нехай буде їх менше, та певних, ніж багачко та хибних.

Звістно знов і те, що жадна людина приватна, за найліпшими обставинами не спроможеть ся сама власними силами зібрати стільки статистичних, — вже-ж пак не вигаданих, а більше-менше певних, — дати, щоб згуртовавши їх, спорядити зеркало культури того, чи сего народу. В сему разі єдино доброю допомогою, навіть джерелом, з якого можна користувати ся матеріалом на зеркало, стає уряд, подаючи

нам ті дані, які він збирає і яких часом, опріч його, нікому з людей приватних не можливо, або вельми трудно зібрати. Задля прикладу возьмемо н. пр. кореспонденцію поштову, або телеграфну. Ніхто з людей приватних без задоволення і дозволу уряду не спроможеть ся довідати ся, скільки за рік пошта перевезла листів, н. пр. з Відня до Берліна чи що, або скільки делеш телеграфних було надано за рік в Австрії, або в Росії? Тимчасом такі дані дуже характерні і мають велику вагу в гурті з іншими освітними і культурними даними життя.

Все отсе треба було мені вимовити на те, що-б читач мій віддав, що спричинило ся тому, що я зеркало культурного життя російського майструю з самих тільки даних урядових. — Дані, які я беру з джерела урядового, здають ся мені більше-менше певними; шкода тільки, що вони доволі скуті. — Але чим багаті, тим і раді.

Ступінь культури кожної держави, чи тої або інчої нації, залежить від ступня освіти, найпаче від освіти масової. Не може бути й річи про ступінь культури в народі темному, де нема, або занадто мало шкіл і інчих пристроїв задля освіти людської, починаючи з освіти елементарної і кінчаючи вищою універсальною і спеціальною.

Начнемо з органів вищої освіти, — з університетів і будемо звертати більше уваги на університети на Україні. До слова розповімо коротеньку історію університетів в Росії. Відома річ, що про вищу освіту на Україні почали люди піклувати ся ще в XVII віці. Петро Могила з початку того віку організував у Києві академію. Гетьман Іван Виговський, складаючи з Поляками так звану умову Гадяцьку в половині XVII віку, бажав, щоб Україна (себ-то сучасна Полтавщина, Чернігівщина, Київщина, східна частка Волині і південна частка Подолі) була державою вольною, незалежною і єднала ся з Польщею федеративно яко Велике Князівство Руське і щоб се князівство кермувало ся у себе в усьому яко держава незалежна. Голловна влада законодавча щоб була в руках національної ради, зложеної з послів, вибраних народом, а влада справляча була-б в руках гетьмана, вибраного вольними голосами. Князівство руське повинно було мати власні закони, власну монету, власних міністрів і військо. Далі Виговський становив таку умову: завести на Україні два університети, один з них в Києві і інші школи, скільки їх буде треба. Кожному вольно заводити друкарні, друковане повинно було бути цілком вільним.

Лихі обставини не посприяли зреалізувати отсю умову. Польща і тодішня Московщина помогли знівечити її. Однак могилянська академія у Києві розвивала ся і була єдиним світлом задля України і задля Московщини.

Минула трохи що не ціла сотня літ після Виговського, коли в Росії в р. 1755 організовано в Москві перший університет. Про певну потребу організації на Україні вишніх шкіл вдавали ся українські послы, вибрані до відомої комісії за царіці Катерини, але з тієї зливи, як і з самої комісії нічого не вийшло; річ відома, що Катерина замість того, щоб затвердити Україні „стародавні права вольностей народних“, наділила Україну крпацтвом та „благородним“ дворянством російським. Таким чином уся Русь обходила ся єдиним університетом аж до р. 1802, коли знов відчинили університет в Дорпаті, заснований ще р. 1632 за Густава Адольфа, коли, значить в тій країні ще „не пахло русським духом“. З початку царювання Олександра I., коли біля царя стояв порадниками невеличкий гурток освічених Поляків і Українців, вища освіта в Росії починає рухати швидше; року 1803 академію у Вільні зреформовано на університет, небагом організовано університети в Харкові, (півкованом і заходами Каразіна) і в Казані, а року 1819. педагогічний інститут в Петербурзі, організований р. 1804, зреформовано на університет. На тому й стало!...

Став царем Микола I. і з початку рр. 1830 скасував університет в Вільні і ліцей в Кременці, а потім р. 1834 організував університет в Києві. За царя Олександра II. зреформовано на університети ліцей в Одесі і Головну школу в Варшаві (1869), Отсе і всі університети на всю європейську Росію (не беручи

Фінляндії). За царя Олександра III. заведено університет в Томську (в Сибірі), але я веду річ тільки про європейську Росію, беручи сюди і Кавказ.

Таким чином на всю територію європейської Росії, себ то на 95½ тисячів квадратних миль і на сотню мільйонів людности європейська Росія має вісім університетів! Виходить один університет пересічно майже на 12000 квадратних миль і на 12½ мільйонів людности. На Україні отсі відносини трохи ліпші; бо тут є три університети, значить, пересічно один на 6½ мільйонів людности. До речі буде згадати, що в Галичині на 6 мільйонів людности і на територію рівну Волині — два університети, а на Буковині 1 університет на 190 квадратних миль обшару і на 600.000 людности!...

(Дальше буде).

ДОПИСЬ.

Львів, дня 10. цвітня.

(Львівська громада руска і настрій у вій. — Личні антагонізми і нетерпимість. — Сплетні маломіські і їх наслідки. — Два товариства академічні. Аматорське представлення).

(Поміщаючи сю допись зі Львова, ми не думаємо львівській громаді рускій докоряти або накидати їй свою думку; ми бажаємо лиш подавати своїм читачам дописи зі Львова, з котрих они дізнавались би, яке справді життя в львівській громаді рускій, що, мешкаючи в осередку галицької Русі, має великі обовязки супротив народу. А чей не одна думка нашого сталого дописувателя зі Львова застановить львівських Русинів і они, очиюючи дану справу, возьмуть її на увагу. — Редакція).

Ви вже знаєте, з яким недовіром прийняли вістку про реорганізацію вашої часописи де-котрі люди з рускої громади у Львові, і то наші, народовці, бо від москвофілів і не можна було надіятися прихильности. Се недовіре не лише в чужу роботу, але й у свою — то головна примета львівської рускої громади, перетяженої що правда, роботою. Чи то тому, що малу надію мають на анатичну провинцію, чи для того, що самі задля недостаті людий не можуть подолати всієї роботи, котрої збирає ся що раз більше, львівські Русини — маю на думці тих, що інтересують ся народними справами — попали в якийсь стан нервовий, котрий робить їх нетолерантними на чужі думки, несправедливими в осуді чужої роботи, і засліплює їх так, що не можуть осудити ніякої справи безсторонно, не втягнувши в осуд личних антагонізмів, зависти і підозріння. Наслідки такої нетерпимости такі, що годі перед громадою сказати свою думку, бо коли думка ся не така, як у декого з громади, то тебе закричать, не вислухавши і висміють. Іменно таке байдужне трактування відмінних думок — тепер у львівських Русинів в моді; оно, звістно, найлегше... Отже сходять ся тутешні Русини, шепочуть таємничо по кутах, оглядають ся, чи хто не підслухує і з мінами незвичайно поважними вертають на приклад до стола, читати газети. Нема щирости ані крихітки, за те впертість безмежна, нетерпимість нечувана. Прихильник п. Романчука є єго ірво личним ворогом прихильника п. Барвинського і вважає доконче потрібним зазначити свою ворожість при першій лучшій нагоді, в касині, Торговлі, в товаристві, на забаві — де будь, аби тільки понизити противника, котрому впрочім не може нічого закнати. Вже то добрими товаришкими звичаями ми також не грішимо, они придались би дуже в житю львівських Русинів. Найприкрішайше чути іменно докори сего або того чоловіка на становищі, котрий позує навіть на радикала, але крім роботи, з котрої сам лише має хосен, нічого не робить для рускої справи. І такі є у Львові.

Нещирість тутешних Русинів між собою дасть ся потроха оправдати тим, що завелись ту спеціалісти від сплетнів, котрі по цілм Львові розносять всякі зачуті і незачуті вісти, на потіху „Галичанина“, котрий з ревностю гідною лучшої справи, зараз їх потує, і іменно такий рід наївних народовців, в більшій часті молодих, котрі за ласкаве слово зражать перед

москвофілом тайну родинну, за цигаро в кавярні розкажуть єму ухвали виділу народовського товариства, за коняка напишуть уже статю до „Галичанина“ про політичні тайни народовців, а за кілька гудленів підуть сьпівати там, де не повинні... І справді москвофіли знають майже все, що діє ся поміж львівськими народовцями, а народовці навпаки не знають нічого, або мало, що діє ся у їх противників. Звідси то й годі дивувати ся тутешній нещирости, бо багато людий ще не дорозло до такого розуму, що не все треба противникови говорити, бо шкодить ся народній справі. Народовці, чи они опозиціоністи чи опортуністи повинні одно знати, що з москвофілами ніяка спілка не може бути, отже від одних до других не повинно нічого переходити. Тільки вже зазнали ми ріжних розчарувань зі сторони москвофілів, що про їх роботу можемо вже мати ясний суд і піддержувати їх хочби інформаціями при чорній кав'ярні ми не повинні.

Сказав я, що розширюване всяких сплетнів, похоче майже на маломіске, се просто недозрілість ноодиноких людий старших і молодших, котрі в тім знаходять приємність. А ті сплетні незвичайно шкодять справі. Заносило ся на приклад на се, що „Ватра“ і „Академічне Братство“ мали злучити ся, що для розвою спільного товариства було дуже важне. Отже не дійшло до того, пішли в хід підозріння, сплетні і личні антагонізми — і до злучки товариств не дійшло. А тепер в однім товаристві мало життя, а друге ледви дихає. Молоді кандидати на патріотів наговорили на зборах великих слів велику силу і махнули на все рукою — до других зборів, на котрих знов прийде ся пописати своїм високим розумінням задачі академічного товариства і огнистими промовами з радикальною закраскою. Марнує ся час і марнує ся енергія молодеча, котру все таки можна би ужити на позитивнішу роботу. Товариства академічні перестали помагати своїм членам матеріально, бо не мають фондів, а морального зиску дають мало. При тих недостатках, в яких жис більша частина нашої університетської молодіжки, членам товариств і охота відходити, користати з книжок та газет, які товариства мають.

Як слабо у нас розвинена охота піддержувати якесь розумне, але не гучне діло, свідчить хоч би представлення аматорське, що відбуло ся у нас дня 3. с. м. Наш справдішній театр заїздить до Львова мало, і тому може, що він будь що-будь дорогий і не кожда родина руска спроможна ходити на всі театральні вистави, мало коли не вїздить зі Львова з недобором. Виходило-б з того, що дешевші аматорські вистави повинні би бути популярні, а тим ще цікавіші, що в них виступають звичайно свої люди, знакомі з товаришкого життя. Під опікою клубу Русинів завязав ся ту кружок любителів сцени, (кількох з них було колись акторами) і відіграли драму „Дай серцю волю, заведе в неволю“. Хоч у нас легких штук на аматорські вистави на жаль нема, та все-ж таки шкода, що сей кружок вибрав на першу виставу драму. Львівські першорі Русини не люблять взагалі драм, в чім не можна їм не признати частини рації, бо виставляти й себе самого на муку підчас представлення, хоч би й найлучше відіграного, не кождий схоче. Аматори наші відіграли свої ролі взагалі дуже добре, але публіки майже не було на представлення. Очевидно, вже тепер аматорський кружок не відважить ся давати другий раз представлення, а шкода — велика шкода.

Треба нам доконче лекших, передовсім веселих штук театральних, щоби по всіх містах руских мали любителі сцени що грати. Се може дати Русинам не лише розривку, але дуже часто й науку, коли штуки будуть розумні, і се причинилось би до розбудження у нас товаришкого життя, котре у нас мабуть всюди досить слабо розвинене.

Львовянин.

Перегляд політичний.

Є. В. Цісар Франц-Йосиф I. поїде до Штетина на осінні маневри німецькі.

Віденська газета урядова оголосила закон

з 5. цвітня с. р. о запомогах державних для потерпівших від нещастя елементарних.

До віденської ради міської вибрано при остатніх виборах 74 лібералів а 64 антисемітів. З лібералів належить лише 62 до клубу ліберального, проці 12 зовуть себе „лікми“. З причини сих виборів великий заколот у віденських партіях.

Конференцію спільних міністрів в справі ради над бюджетом скликано до Відня на день 17. с. м.

Палата послів ради державної розпочала дня 4. с. м. свої ферії великодні і збере ся на ново аж дня 23. с. м. На зимовій сесії, котра розпочала ся дня 23. лютого, відбула палата 26 повних засідань. Дві великі законодавні реформи, іменно кодекс карний і предложення податкові посунули ся в часі минувшої сесії досить значно наперед. При тім залагодила палата ще й цілий ряд иньших предложень, що мають більше або менше значіння.

Тирольська краєва рада шкільна ухвалила предложити міністерству просвіти, щоби у всіх німецьких гімназіях в Тироли заведено обовязкову науку італійської мови.

Румунський парламент ухвалив угоду Румунії з Росією і Австро-Угорщиною в справі плавання на Пруті і других менших ріках.

Дрібні вісти.

„Буковина“ буде виходити чотири рази на тиждень, а то, коли яке сьвято не перешкодить, у вівторок, четвер, суботу і неділю, а ні, то в иньші дні. До числа з неділі буде завжди долучений ілюстрований додаток „Неділя“ в обемі „Буковини“, так, що наше видавництво виходити буде властиво п'ять разів на тиждень.

„Буковина“ разом з додатком „Неділя“ коштує на рік . . . 10 зр.
на чверть року . . . 2 „ 50 кр.
місячно . . . — „ 85 „

Просимо всіх прихильників нашої часописи повідомити нас, чи бажають передплачувати „Буковину“ з „Неділею“, щоби усталити число друкованих примірників.

Всі письма і посилки треба адресувати: Редакція (або адміністрація) „Буковини“ в Чернівцях, улица Петровича число 2.

Іменованя. Управитель домен Антін Странський іменований управителем лісів при дирекції прав. фонду релігійного в Чернівцях.

Відзначене. Полковника 41. полку піхоти Михайла лицаря Манойловича відзначено сими днями лицарським хрестом ордера Леопольда. З тої нагоди устроїв полк єму парад, при чім військова музика між иньшими грала і рускі думки, що певно приємно вражали кожного руского воєка.

Конкурс. Ц. к. рада шкільна краєва розписала конкурс на посаду професора для рускої мови яко головного фаху і класичної філології яко другого фаху з початком шкільного року 1895 при черновецькій гімназії. Подаватись треба в дорозі службовій до кінця цвітня н. ст. 1895.

Найд. Архієпископ Петро Фердинанд, котрий приділений яко поручник до служби при 41. полку піхоти прибуде до Чернівців дня 20. с. м. Побут єго мабуть тревати-ме через один рік.

Субскрипція на акції підприємства електричного в Чернівцях не вдала ся так, як сподівали ся. Іменно субскрибовано в філії гал. банку гіпотечного тільки 85.000 зр., а в буковинськім закладі кредитовім земськім 6000 зр.

Решта 109.000 зр. не покрита. На засіданні ради міської черновецької муніципальності вчора ввечері в тій справі обширна нарада, в котрій піднесено гадку, щоб субсидію решти 109.000 зр. покласти в банківську галузь гіпотечного. В тій справі була депутація у Львові і банк гіпотечний пристав на те, так що потрібний капітал забезпечений. — Заразом рада міська черновецька веде далі наради над реорганізацією магістрату.

Дирекцію міського театру черновецького по-віряв виділ товариства міського театру на два роки Рихардові Львові, дотеперішньому директору театру в Інсбруку.

Німецький консулат в Чернівцях або у Львові. Навоно виступило те питання на порядку денний; іде лише о те, де той німецький консулат буде, в Чернівцях, чи у Львові. Компетентні сфери львівські стараються дуже, щоб консулат був у Львові.

З Суховерхова повіта кічманського пишуть нам: Дякуючи заходою виділу Рускої Бесіди в Чернівцях, а особливо голові сего товариства, паному послови п. Пігулякови, заклали ми собі вже філію „Рускої Бесіди“ в Суховерхові. До виділу філії належать: голова Теодор Видинівський, заступники голови Іван і Михайло Олексюки, секретар Кость Естафі, каспер Микола Горанці, і ще Леонтій Костинюк та Василь Сандулович, яко бібліотекар. Заступниками виділових суть: Василь Видинівський, Митро Максимюк і Петро Олексюк. У нашій читальні добре ся поводить, сходять ся гасди і читають книжки і газети.

Напад на пошту. На дорозі з Терешен до Глібоки, недалеко села Димки, напали Флоре Стрильчук і Тодор Чимбра на пошту. Печтареві удало ся зісковити з воза, а хлопець, що сидів на возі, пігнав коні даліше; коли пошта була в великій уже віддалені, утік і почтар до недалекої коршми. Наластників увязнено.

Реорганізація черновецького магістрату порішена 31. л. марта с. р. через побільшене кваліфікованих урядників і підвищене їх платні.

Засуд смерті на Ісуса Христа. В каплиці в місті Казерта знаходиться табличка зі сніжу, на котрій в єврейській мові виритий є засуд на Ісуса Христа. Сю табличку знайшли в місті Азулія в бувшій королівстві неаполітанським коло року 1200 при нагоді розслідування старинностей. Переховували її довгий час в захристі монастиря Картузів недалеко Неаполі, аж вкінці, замкнену в гебановій скрині, помістили її в каплиці в Казерта. За часів Наполеона І. мали її вивезти до Франції і лише задля того, що Картузі богато прислужили ся війську французькому, полишено їм табличку на їх власність. Французська комісія артистична розслідувала сю табличку докладно, переглядала дословно єврейський напис і згодилася на се, що ся табличка з засудом на Сина Божого походить справді з часів Христа. Після французького толковання засуд сей такий: „Рішене видане Понтийським Пилатом, намістником Низшої Галилеї, котрим засуджує ся Ісуса з Назарету на смерть на хресті. В сімнадцятім році пановання цесаря Тіверія і двадцять п'ятого дня місяця марта в святий місті Єрусалимі, коли Анна і Калфа були єреєм і архієреєм Бога, Понтийський Пилат, намістник Галилеї, займаючи президентське крісло претора, засуджує Ісуса з Назарету на смерть на хресті поміж двома розбійниками, бо великі і знані свідокства народу кажуть: 1. Ісус зводять, 2. Ісус бунтує, 3. Ісус є ворогом права, 4. називає ся фальшиво сином Бога, 5. називає себе фальшиво царем Ізраеля, 6. зайшов у святиню, а за ним ішла товпа з пальмами в руках. Приказує першому центуріонові Квирілові Корнелієві завести его на місце смерті. Забороняє всім богатим особам перешкаджати у виконанню засуду смерті на Ісусі. Свідки, котрі підписали засуд смерті на Ісуса, називають ся: Данило Робані, фарисей. Іван Зербателъ, Рафаїл Робані. Капет, учений в писанні“. — Читаючи сей засуд, чоловік мимоволі переносить ся в часи Ісуса Христа на землі і немов бачить тих судів, що так несправедливо засудили Сина Божого. Вони й не здогадували ся, кого засудили...

Великий тиждень, званий також тижем мучи Христа, або тижем відпусту, бо в нім

приступали давно (тай тепер) грішники до сповіді і сьв. причастія. Кілько вже тих великих тижнів було і як різно називають їх та обходять від віків на кулі земній! Народа полудневої Європи називають сей тиждень, так як ми, великим. Англії називають его сьвятим, holy week, з італійського і іспанського Settimana santa, що значить: сьвятий тиждень. Німці називають его Charwoche; не знати від чого то слово походить. Називають також Masterwoche, або тиждень страстей Христових. Всі ті назви означають велику пригоду, яку Церков сьвята обходить, пригоду записану в історії, і мучу і смерть Спасителя. Давно у великий тиждень казала Церков їсти лише сухі овочі, а нічо варець. Робити не можна було нічого, трибунали були позамикані, а цесарі і королі умертвляли ся і добродійними вчинками давали кождому приклад. Був принцип церковний, що в великий тиждень не можна робити жадної тяжкої роботи, а право сьвітське так само заважало тяжко працювати. Кодекс Теодозія наказував застановити всі справи судові і слідства вже на 40 днів перед Великоднем. Право Граціяна і Теодозія, видане в тій справі р. 380, доповнене Теодозієм в р. 529 і примінене до великого тижня, застановляло на сім днів перед і по великодню всяку процедуру судову. Сьв. Іван Золотоустий і сьв. Августин покликували ся у своїх писмах на се право — і оно існувало в новочасних кодексах аж до революції. Зі становища літургичного великий тиждень є спеціально упривілейований, то значить, що в великий тиждень жадного сьвята, хоч би патрона церковного, не можна обходити; навіть таке велике сьвято, як Благовіщення, коли припадає на Великдень, відкладають на неділю провідну.

„Мужичка бѣда.“ Під таким написом помістили „Буковинські вѣдомости“ в 11-ім числі письмо від мужика, в котрім докоряють послам Пігулякови і Стоцькому (!), що не зажадали в соймі обмеження числа коршем, обмеження нотаріальних, податкових і митових належитостей, знесення заборони мочити коноплі по ріках і потоках, основаних рускої бурси для учеників, іменованих сільських писарів-Русинів і безпосереднього тайного голосування при виборах. З того що сї докори звернені против послів Пігуляка і Стоцького, видно передовсім, що „Буковинські вѣдомости“ не надіють ся нічого від своїх послів Воляна і Тимінського; звертаючись до послів Пігуляка і Стоцького, ся часопись тим самим признає, що нарід уважає лише сих послів правдивими заступниками народу руского. Се черствий висновок зі статі сего часопису. Відтак, щоб не остати ся в дові з відповідями на згадані повисше докори, скажемо коротко ось що: Саме обмежене числа коршем не поможе заведенню тверезости, а хіба зарадить конкуренції поміж самими шинкарями; де-ж люди покидають п'ятику, там і коршми щезають самі. Що-до митового звісно, що скасувати его годі, бо міста не можуть без него обійти ся. Оно справедливе, бо хто буде за ними, що продають в місті, прятати і замінити, хто буде стерегти їх і їх майна, коли на те не буде гроша з мита? — Нарікає даліше „мужик“ в „Бук. вѣдомостях“, що селяни ходять лише з двома покладками на торг і мусять платити митове. Котрий же розумний чоловік буде йти аж на торг з двома покладками на продаж? Нехай селяни не возять ся по торгах з нічим, а радше нехай один з них позбирає у сусідів все призначене на продаж і їде сам продавати; тоді й варту буде за все разом заінтитувати тих кілька крейцарів митового. Що-до заборони мочених коноплів по ріках нехай ті, що докоряють, ситають д-ра Воляна; він лікар і належить до ради лікарської, котра жадає такої заборони в інтересі людського здоров'я. — Тайне і безпосереднє голосування при виборах, обмежене або знесенне нотаріальних і податкових належитостей, залежить від ради державної, а там же не засідають послы Пігуляк і Стоцький, тільки посол Волян разом зі своїми прихильниками Волохами. Чому ж він там о тих справах ані раз не обізвав ся? — Зі справою писарів громадських повинні „Буковинські вѣдомости“ звернути ся до п. Тимінського. Він і сам був у виділі краєвим і вибрав до него пп. барона Мустаду та Воляна, а они-ж повинні писарів питати, чи вміють по руски, ба і разом з прави-

тельством писарів іменують! Наші послы Пігуляк і Стоцький і сї сесії щиро і відважно виступали против сего виділу, що він нічого не робить для народу, а пп. Волян і Тимінський той сам виділ похвалили!... — Що доси нема в Чернівцях рускої бурси, за се також треба подякувати пп. Волянови і Тимінському; они разом з румунізаторами відмавляють за помочи черновецькому „Народному Домови“, котрий як раз старає ся заложити руску бурсу для бідних учеників. А врешті ситаємо, кілько такі „мужики“, що мають відвагу докоряти другим, і всі ті, за котрими обстають „Бук. вѣдомости“, дали жертву на Народний Дім або на руску бурсу? Нічого не дали; они вміють тільки горлати, обкидати щирих патріотів болотом, жадати сего й того, але де треба самому причинити ся хоч би маленькою жертвою для народної справи, там їх нема. Віда-ж мужичка лежить головою в тім, що мужики не дбають про поліпшене своєї долі, они тільки стогнуть, охають, бідкають ся та плачуть, заложивши руки. А письменні дурисьвіти вторують їм в своїх „Вѣдомостях“, Просвѣщенію, Православною, Рускомъ Словѣ і др., падаючи лукаво над „бідним, нещасливим, угнетеним, визискуваним“ людом і бунтують его против всіх і всего, як коли-б сим способом „мужичкій біді“, можна зарадити. Замість дати людям щирі й хосенну пораду і поміч, завзивають п. пр. „Буковинські вѣдомости“ темних людей або билибуками тих, що отворяють народні читальні, крамниці, шинклірі, позичкові каси, не жалуючи ні свого труду, ні здоров'я, ні гроша. „Буковинські вѣдомости“ трождать нарід проти всякої віри, народности, законів, правительства, старшини, ладу та порядку, тому бо ото люди сї або тої віри чи народности розумніші, пильніші, отже й щасливіші; тому, що сї чи тої закон вимагає оплати мита на потреби міста, а наш селянин хоче волочити ся з двома покладками по місті й за них напичи ся; далі тому що п. пр. до шкільної старшини поклякали сего або того Русина, котрий найбільше напруцався ся для руского шкільництва і на нім розуміє ся і т. п. Криком і зойком не зарадить ніхто мужичкій біді; тільки ревною працею і просвітою дібе ся нарід ліпшої долі! Нехай „Бук. вѣдомости“ звернуть свої докори на властиву адресу!

Маскаради на улицах входять в Чернівцях в моду. Перед кількома днями арештовано молодого чоловіка, котрий перебрав ся в стрій жіночий. Небагом опісля арештовано на ринку — офіцера, котрий під руку провадив молоду дівчину. На інспекції поліції показало ся, що тої „офіцера“ то служниця одного офіцера, котра переблала ся в мужеску одіж свого пана і вибралась з шаблею при боці на прохід. Любителю мужеского строю покарають судово.

Стягане одногуденових баннотів. До кінця марта с. р. стягнуто 52562 зр. одногуденових, і знищено їх, так що осталося в обігу еще 5,321.159 зр. по 1 зр.

Електрика в Коломиї. Магістрат міста Коломиї займає ся тепер справою електричного освітлення улиць. Кошти устроєня електричного заведення обчислено на 80.000 зр. Тепер має рішити ся питання, чи віддати устроєне чужому підприємству, чи затигнути позичку і завести електричне освітлене у власнім заряді.

Померли: в Петербурзі бувший міністер скарбу Вяшнєградскій, великий богач, котрий на всіляких підприємствах залізничних зробив великий маєток. — У Відні кн. Вільгельм Найперг, генерал австрійської кінноти і бувший командант львівського корпусу. — В Празі професор фізіології на університеті Володимир Томса. Перше був професором в Харкові.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загально-звісне втиранє, лагодиче біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кождій аптці. При закупні треба дуже уважати і брати флашки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптина під Зол. Львом, Прага.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
випливають:

на цілий рік 10 кр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Посилання числа по 6 кр.
з бюро газет Л. Горонца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ знаходяться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечором.

Христос воскресє!

При радістнім святі Воскресєня Христового разом з житєм, що загально в природі будить ся, відновляють ся і зростають в чоловіці віра в добро і правду на світлі, любов до людей і охота постояти за покровдженних до загину. Прощаючи після заповіді Христової всім нашим ворогам їх лиходійства, від котрих наш нарід тернить, ми як звичайно так нині, в великий день Воскресєня тим більше не хочемо сіяти зневіри в серцях руских; ми раді би, щоб оклик: „Горі ім'єм серця!“ підняв наші уми понад щоденну злобу і дав нам ясними очима поглянути в світлу будучину нашу; щоб велична пісня „Христос воскресє“ і ся буйна весна, що воскресєє тепер по тяжкій зимі, нагадали нам наше народне воскресєє, до котрого змагаємо всі, що нарід любимо, хоч нераз і не тими самими шляхами. Одна нам всім сияє мета: свідомість народна і добробит народний. В наших згідливих учинках і спорах о першенство будьмо чесними суперниками, котрі тільки о то й змагають ся, хто скорше освідомить та піднесе нарід. Нехай в серцець наших щезне як счорний сніг від промінїв сонця, братия ненависть, а місце єї займе виrozumілість, терпимість і любов! Одна нам ціль, одна

нам мати Русь-Україна, для неї жиймо і працюймо! Христос воскресє!

Зухвалість московских агентів.

П. Того самого дня, коли Parlamentär помістив наведену в попереднім числі статю, негідну чесного чоловіка, „Галичанин“ виступив також з подібними думками. Списав їх дописуватель „Галичанина“ (мабуть В. Щавинський з Відня), мов би в порозуміню з редакцією Parlamentär-a. З сеї статі подаємо важнійший уступ:

„Ми справді не розуміємо — каже „Галичанин“ — який інтерес може австрійська політика мати в піддержуваню всіми можливими способами українїзму. Ми не думаємо, що Австрія схоче воскресити Польщу; не думаємо, що Австрія наміряє відірвати полудневі губернії або Україну від Росії; що менше думаємо, що Австрія бажає для ослаблення Росії оснувати якесь нове українське царство, котре підширало би інтереси Австрії на Вєході. Граф Кальпокий без сумніву знає, що піддержуванем українфільських мрій не ослабить Росії, а противно Росія тільки буде задоволена, коли Українофіли а з ними всі радикальні і анархістичні елементи перенесуть ся

в Галичину, до Львова і Чернівців, де польські політики для них приготавляють широке поле діяльности — против Росії. Українїзм і українофільство не може, крім шкоди, для австрійської політики принести жадної користі. Лишаєм на боці ту обставину, що піддержуване українїзму зі сторони австрійської політики ніяким чином не може причинити ся до скріплення добрих відносин між Австрією і Росією, позаяк Росія могла би вкінці подібну політику, прийняти за піддержуване польского шовінізму против неї. Але галицько-русский нарід може в накинєнім ему насильством українофільстві, котре представляє само собою кручину против єго мови, правописи і історії, цілком справедливо видіти політику, направлену против єго народности і змагаючи до введення єго на дорогу, котра єму безперечно чужа. Він хоче лишити ся „русским“, яким був від тисячи літ, а при тим хоче належати вирост до Австрії і їй льояльно служити, а не посередно через Поляків, котрі стараються ся єго вмотати в інтереси відбудовання польского королівства.

Розповсюднюване новомодного українїзму польськими політиками між руским народом в Галичині і на Буковині діє ся ріжними способами. Для досягнення тої цілі взяли ся польські політики за свою

Писанки.*)

На виставі у Львові минушого року можна було бачити у відділі етнографічнім великаняцїх сирінок, в котрих за салом містились тисячі писанок. Богатство візорів на тих великодних писанках заставляло кожного, хто на них глянув. Звичай писаня єсть розширений, звістно, по цілій Русі-Україні, та ще у нас не найшов ся ніхто, хто би ті ріжнородні візирі з писанок зібрав разом, посортував і видав. У Подільї займає ся сям в останніх часах п. Ж. Вольский і др. Фр. Крчак, котрий і видав матеріали, зібрані в Галичині на квестіонарі про писанки. Дістав він кількадесят відповідей, з котрих менше-більше можна довідати ся, коли на Русі, а іменно в Галичині, пишуть писанки, відтак хто сям займає ся звичайно, як пишуть і чим, яких красок уживають до того і т. п. Не від річи буде познакомити коротко наших читачів з до-тєнерішними дослідями в сїй справі.

Показало ся, що звичай писаня писанок помалу щезає і що давнїйше писали лїця гарнїйше, як тепер. Буває нераз так, що серед громад, в котрих ще задержав ся звичай писанок, якесь є громада, що того звичаю вже ловсім не знає. На приклад в Ланчині і Добро-тові писанки знає, а в сусїдних селах ловсім не знає. Так само в цілій околиці Улянова в цілїм повіті „пишуть“, але в самім Улянові того

звичаю нема і міщани купують писанки у перекупов. Замість писанок в ставіславськїм окрузі від Карпат знають тільки галуки єдинобарвнї; аж від товмацького повіта до Буковини, а навіть і в сторону Бучача вже роблять писанки. Чим далше до Буковини, тим рисунки на лїцях гарнїйші і правдїйшїе роблені. На Подільї ж не знають писанок, тільки краски червоні.

Як в одних сторонах писанки забувають ся, так в других они навіть щораз більше розширюють ся. Н. пр. в Сокальщині рисунки на писанках бувають тепер гарнїйші, як давнїйше, а в Томішчині не лише сїй звичай не пропа-дає, але й ширить ся, так само в сусїдних селах, де нераз (н. пр. в Рильнах) добирають не-звичайних красок, а то синьої і зеленої. Коло-мїськї писанки славні зі свого артистичного вишанїя.

Пишуть писанки звичайно в великім пості при кінцї, але буває, що й підчас Великоднї і по святах також. В декотрих селах н. пр. в Крехові повіта жовківського малюють також 19. і 20. мая кожного року, а також і серед Зеленим святами; в околиці Виткович в понедїлок великий, в Томіну неділю і на Зелені свята. В Охримїнцях в Збаражчині є приває, що в велику п'ятницю і суботу пишуть жінки, а в обливаний понедїлок дївчата; в провідну суботу пишуть жінки писанки для дїдів, котрі сидять під церквою; дївчата-ж роздають свої писанки хлопцям.

Хто малює чи пише писанки? На то пита-є не так легко відповісти. Здавалось би, що то

цілком річ дївчат та жінок, а тимчасом не всюди они сям займають ся. В Соколові, Рудинку, Ко-пках і Терногорі займають ся писанем переважно хлопці і паробки, а лиш часом і жєнщини. Давно то виглядає, бо звичайно в інших сторо-нах займають ся тим дївчата. Писати писанки — то свого рода штука і не кождий до того вдатий; тому нераз декотрі писанки пишуть і на продаж. В квітну неділю або в велику п'ят-ницю їдуть н. пр. дївчата з Ланчина до Добро-това до тої селянки або селянина, що малює писанки. Там уже засмагають готові писанки. Дївчата вибирає собі що найгарнїйші, але менше о одну, як принєсла єсть, бо одно лїце лишас за роботу та ще платить по 2 кр. від кождої писанки за фарбу і віск. Так отже маємо на Русі своїх штукарів під писанок і малєнький промисл в причини святачного звичаю.

Назви великодних єсть незвичайно числен-ні. Они звуть ся: краски, крашанка, галуки, галочки, галки, сливки, бички (червоні крашанки), писанки, писки і малюванки. Досить чєй назва на пенелоказу розривку великодну. Але ще біль-ше є назв на рисунки, що їх пишуть на писан-ках. Ті рисунки звуть ся ріжно: смєречки, ма-ківки, кравульки, закрочки, драбинки, мережки, місячки, німїсїячки, кісточки, ланцюжки, шє-ляжки, клїчки, граблі, галузки, писєначки (со-рочачі ніжки), звїздки, хрєстики, палички, мухи, гузачки, хмїль, рожа, сосонка, Добощ, качєло, церковця, безконєчна, качурка, гупулка, котачі ланки, на серни, в лївцї, сосни, слимаки, щі-точка, зубці, квітєки, на єаїєк, грєбєні, крилата, порожня рожа, сорок клинцїв, паска, чєботи —

*) Після матеріалу, зібраного др-ом Крчаком н. п. „Pisanek w Galicyi“ (дні брошури видані в пр. 1893 і 1894).

давню тактику: Puścić rusina na rusina, т. е. наняти собі агентів, одних за промислю і кар'єру, других просто за гроші; одному, котрий знаходить ся на високім становищу, загрозили відкритем его неморального життя і приказали робити все по приказу; у другого покористували ся его критичним материяльним положенням, котре его притискає; иншого знову, котрий не послухав ся, дали на пенсію або постарали ся о перенесення его на мазури. Крім того оснували ті польські політики рептільні часописи, котрі на сором друкують ся навіть рускими буквами і пропагують підлість, народну зраду і підхлібство. Агенти, у котрих завмерло чувство честі і любови до вітчизни, мають призначене силою свого високого або впливового становища або писемом і бесідою розповсюджувати між руским народом деморалізацію і служити цілям польської політики. От блудні сини Руси і готувлять їй могилу!

Так ті два неблудні сини, один Чех з Parlamentär-a, другий галицький Русин, ось що наговорили про нашу найсвятішу народну справу. По думці Parlamentär-a, котрий краще знає, що діє ся в Росії, ніж рішачі сфери в Петербурзі, Славяни мають вступати ся за єдністю російського царства, бо з причини винайдення нової, неісторичної українсько-руської народності — російська нація, ціла Славянщина тепер загрожена! Наша мова — по думці „брата Славянина“, то глупа нісенітниця. Апостоли України жадають розбити Росію, они завзяті вороги російської нації. Українці Герострати Славянщини. Сьогодні через них Росія загрожена і тому „alle Mann an Bord!“

Союзник Parlamentär-a, „Галичанин“ ширить думку, що Австрія не може мати

інтересу в піддержуванню українізму і українофільства, котре не може Австрії принести ніякої користі; що Росія може вважати сю політику Австрії супротив нашого народу піддержуванем польського шовінізму против Росії. Польський шовінізм а українізм — то одно; українофіли а анархістичні елементи — то також одно; українофільство накинене нам силою; Русини служать Австрії посередно через Поляків; Поляки старають ся нас вмотати в інтереси відбудованя Польщі — словом всі ті, що дбають о самостійний розвій свого народу, то блудні сини Руси.

До такої невиданої зухвалости посунули австрійські москвофіли свою агітацію! Боронить Росії відродний Чех, забувши, що сотки тисяч Чехів, виємігрававших на Волинь, там раз на завжди пропали для народу чеського. Боронить Росії відродний Русин, desperатска, лбокайска душа, котра не може поняти, що можна бути паном на своїй землі, не служачи ані інтересам відбудованя Польщі ані Московщині, — котра за ціну життя нашого народу хоче удержати мирні відносини між Австрією а Росією!...

Але в тих двох статтях, наведених нами, міститься вся програма австрійських москвофілів, їх бажання і їх підлота. В слідуєчій числі приглянемо ся ближше тій програмі ренегатів.

Російська освіта і культура в зеркалі статистики. (Допись з Росії).

Гляньмо тепер, скільки по університетах російських студентів і як зростала потреба на висшу освіту.

Університети в літах:	1869	1872	1886	1887	1890	1894
В Київі	563	940	2024	2087	1927	2211
В Харкові	565	527	1577	1367	1007	1278
В Одесі*)	320	412	622	559	540	?
В Петербурзі	944	1285	2627	2053	1795	2200
В Москві	1611	1522	3182	3667	3473	3900
В Казані	404	615	1015	878	?	?
В Дорпаті	546	635	1642	2084	?	?
В Варшаві	595	795	1338	1254	1097	833
Разом	5548	6781	14027	13929	—	—

На жаль ми не дістали певної дати студентів в Одесі, Москві і в Казані за рік 1894. Звістки приватні але тільки близькі кажуть, що в тих трьох університетах торік було не більше 3000 студентів. Тоді виходить, що на всю Росію було торік не більше 16.600 студентів, себто один студент університетський на 6000 загальної людности.

Коли візьмемо саму тільки Україну і лишимо без уваги, що чимало Українців набирають ся висшої освіти в університетах поза Україною, в Москві, Петербурзі, Дорпаті, так стане знати, що на Україні один студент припадає на 4 і півтисячі людности. Звістно: геть ліпше ніж взагалі по Росії, а все-ж таки і се величина занадто вже мала; найпаче коли згадаємо, що в Галичині один студент взагалі припадає пересічно на 3000 людности, а в Буковині один на 2500.

Що до середніх шкіл — так про них серйозно говорити можна тільки від початку рр. 60., коли в Росії занялось було наче-б то й справді на день! Ще року 1864 на всю Росію було тільки 92 гімназій і в них 30,016 гімназистів; а за 20 літ їх стало геть більше: гімназій 159, прогімназій 65, реальних шкіл 87. Значить на всю європейську Росію середніх шкіл задля загальної освіти є три сотні і один а й п'ять! себто одна школа майже на 3200 загальної людности. З тих шкіл припадає:

Одна школа на	
Шкіл: — загальну людність:	
На губернії українські	46 . . . 2600
„ „ польські	30 . . . 2750
„ „ кавказкі	19 . . . 3800
На останні губернії	186 . . . 3500

Взявши загальне число школярів в тих школах, бачимо, що один школяр припадає в європейській Росії з Кавказом на 1200 чоловіка

*) Медичинського відділу в Одесі нема.

і багато вивших. Нарід, видко, радить собі дуже легко при доборі назв на рисунки. Виходить ему рисунок, котрий при буйній уяві подібний до смереки, або ланки сороки, він і зве: смерекою або сорочачою ланкою.

Красю до яець уживають по селах різних, в одних таких, в других инших, де який звичай. Краски або купують, або самі вирабляють. Купують н. пр. на чорну або червону краску брызельну (брензелью, брызелью), але за то н. пр. жовту краску добувають самі з дупинок цибулі, жовтиці, кори молодого яблунки або сливки, з шпиком. На синю краску купують „аніліну“ (аніліну) і розпускають її в горівці. На зелену варять зелене збіже, жито, або зіле зеленицю (над Серетом рослину скальну, що зве ся соняшник.) Коли того нема, то завивають в Старім місті яйце в закрашену шматку з якої матерії і варять. На яйці відібе ся краска і взірець шматки.

До „писання“ на яйцях уживають крім воску приладу, різно званого відповідно до его складу. Називає ся він: кулька, колька, кістка, кошничок, писар, гачок, дзюбок, зелізка або шелюк. Єсть се простий прилад: бляшка зігнуена в руку і причіплена до пятачка; ігла або й стебло соломки. Таку бляшку або шпильку мачають в розтопленім воску і рисують ним яйця. Сам спосіб писання єсть майже всюди однаковий. Коли йде о білий рисунок, „пише ся“ его горячим воском при помочи кістки і вкидає ся яйця до фарби. Яйце може бути варене або й сире. В ставіславській і буцацькій повіті пишуть на яйці, що йно знесемі, і мочать его в красці, ба таке „приймає ліпше фарбу“, ніж варене. Коли рисунок має бути різнобарвний, то поступають троха инакше. Тримаять ся того, що починають яснійшими красками, а кінчать темнішими. Отже на тих місцях, що мають остати ся

білі, описану воском писанку мочять ся в красці жовтій; відтак покриває ся воском ті місця, що мають лишити ся жовті і вкладає ся до червоної краски, чорної і т. д. Краска мусить перше переварити ся і вистигнути; аж потім кидає ся в ню писанки. Коли они постоять в красці свій час, винимають їх і обтирають сукном або й смарують маслом чи смальцем, щоби блищали. Коли тло має бути яснійше від рисунку, то в сирватій місці не хоронені воском біліють. Яйця посрібляють також в декотрих сторонах живим сріблом, а радше срібною поволокою з зеркала.

Звідки взяв ся звичай писанок, трудно у селян дізнати ся. „Такий вже звичай“ кажуть. Легенд, пословиць і всяких традицій про писанки нема або й є, але дуже мало. Що раз частійше вважають писанки і крашанки тільки прикрасою стола. В Петрові над Дністром в Городищині оповідають, що Марія Магдалина по воскресенню Ісуса Христа подала Матері Божій писанку і сказала притім: „Христос воскрес!“ В Борках коло Улянова кажуть, що яйця малюють на пам'ятку бичовання Христа, коли кров Его падала на каміне на котрім Его катували, і закрашувала его. В Топільниці в Староміщині є переказ, що ще Мати Божа писала писанки, ддятого тепер і в нас пишуть. Очевидно на подібнім повір'ю основана знана поезія Федьковича, в котрій каже ся, що Мати Божа йшла до Пилата викупляти Сина писанками, та як дізнала ся, що вже Его роспали, зімліла, писанки викинула з її рук і розкотили ся по цілім світі.

В Коломиїщині розповідають, що при розп'яттю Христа кидали жиди камінем на Него, а з того каміня творили ся мальовані писанки. В Городку є таке повір'є: Коли воляки стояли на сторожі при Вожім гробі, то тримали в руках

каміне, щоби кидати на тих, котрі прийшли би по тіло Христове. Коли-ж Ісус Христос воскрес, гріб затряс ся, попадали лицем до землі, а каміне замінює ся в їх руках на писанки.

Впрочім переказів про писанки мало. Ще на приклад, в Башні кажуть, що коли писанки перестануть існувати, то буде кінець світа, а навіть вірять в се, що помершого на Великдень чоловіка небіжчики на другім світі питають ся, чи суть ще на землі писанки. В Городку перековують писанки через рік і шкаралушками з них підкурюють худобу. Шкаралушки викинені на розсадку мають помагати на гусениці; не будуть їсти калусту. Кладуть їх також подекуди на сливки, щоби овочі були такі великі, як яйця. Навіть краска писанки має своє значіння. В повіті городецькій красять дівчата яйця на червоно, щоби їх личко було так червоне, як ті крашанки.

В тісній звязі з таємним впливом писанок стоїть справа переховування їх через довгий час. Ті, що лучать з ними справу існування світа, мусять заховувати звичай мальовання яець і, вивуши писанки, вішають їх на образах, де висять до других свят они служать також і за прикрасу образів до другого Великодня, коли їх заступають новими. В Яблониці над Прутом перековують писанки кілька літ, прикрашаючи ними полиці з посудиною. Перековують також на пам'ятку і аби мали взірці на другий Великдень. А в декотрих сторонах то таки просто товчуть і з'їдають писанки, не дбаючи про ніякі повір'я, забобони і пам'ятки.

Але цікаво ще знати, що робить ся з писанками на сам Великдень, до чого они служать? Писанок уживають передовсім на дарунки; дівчата дають їх хлопцям, особливо таким, котрі їм припали до вподоби, з котрими гуляли і часом напивали ся. Звідси то походять посло-

загальної людності; а частинно на Україні один на 900, в польських губерніях на 750, на Кавказі на 1200; по останніх губерніях стане ще гіршим, колиб ми віддали губернії прибалтицькі і литовські.

Треба сказати, що велика більшість дітей духовенства набирає ся спеціальної освіти в спеціальних школах, духовних семінаріях і духовних училищах. Возьмемо і отсі школи, возьмемо і всі інші спеціальні середні школи і тоді до цифри наведеної в горі треба додати 4500 і тоді на сам кінець добудемо, що один учень середніх шкіл припадає на 750 чоловіка загальної людності.

Що до освіти жіноцтва, так треба зауважити, що на Україні дівочі школи були ще з початку XI віку. Не відомо скільки їх було і яка частково була їх програма. Одначе ж історія України взагалі свідчить нам, що жінщина на Україні не була рабинею темноти, не була невольницею свого чоловіка, невольницею жита в „теремах“, а була чоловіком майже рівноправним. Еманципація жінщини в Московщині починає ся властиво за часів царя Петра I. Видимо, що навіть царина Параска (кінець XVII в.) хотіла вміти писати. Першу середню дівочу школу („інститут благородних дівчат“) організовано в Петербурзі р. 1764; а про дівочі гімназії почали піклуватися ся лише за царя Олександра II і вже р. 1869 було 61 дівоча гімназія. Вкупі з усіма іншими середніми школами для дівчат — було того року 17400 учениць. — За час царювання Олександра II Росія ні чому не зробила такого значного поступу як в освіті жіноцтва. Знаємо, що з початку років 1870 були організовані в Петербурзі висші жіночі курси медичні і інші. — На превеликий жаль і тяжку шкоду за царя Олександра III, здає ся року 1884 і медичні жіночі курси в столиці і загально освітні жіночі курси в Києві скасовано! Та і взагалі царюване Олександра III не сприяло процвітанню середньої і висшої освіти, навпаки освіту спиняли всілякими заходами. Досить згадати відомий циркуляр міністра освіти Делінова виданий р. 1888. — В переддень свого 50 літнього ювілею, немов умише на те, щоб придбати з ласки царя титул графа, Делінов заборонив приймати до гімназій дітей куховарок, прачок, покоївок і інших слуг.

А проте жіноча освіта зростала. З року 1887

види: „Не крутила ся (гуляла) сідничка (дівчинка), не красила ся писаночка“. Так принодівають в лівських сторонах. За відслідковані пісні дівчат на Великдень жадають парів в Яворові писанок коблизку. В Городецькім дівчата дають у провідну неділю писанки там паробкам, котрі в запусі з ними танцювали, запрошували їх на весілля або їх приймають в кормі. В обливаний понеділок викупляють ся декуди писанками від немилої кунелі. Але паробки яко сильніші, дуже часто видирають дівчатам писанки силоміць. В Ланчині в рускій частині села старші паробки і дівчата сходять ся в обливаний понеділок коло церкви і тоді починає ся роздаване писанок в такий спосіб: приходить паробок до дівчини і жадє від неї писанки. Коли ему подарує добровільно, то добре; коли ні, то силою відбирає, а тім що опирає ся, роздуває писанку за пазухою, чим очевидно робить шкоду в одежі, особливо, коли яйця не варені. — Як котрий паробок дістане писанки, то зараз видирають ему єї з рук молоді жінки, що в осени або в запусі повиходили замуж, а минаючого року були ще дівчатами. Для того трудно паробкови принести яку писанку до дому. В Доброві, сусіднім рускій селі, троха иначе відбуває ся та церемонія. Так само як в Ланчині сходять ся коло церкви, паробки снують ся або стоять довкола неї або й садять, надходять дівчата і роздають писанки без ніякої просьби і криву.

За те мусять паробки з тими дівчатами потанцювати в провідну неділю. Виходить отже, що дівчата таким дешевим способом відлачують ся паробкам за те, що забавляють їх. Добре й те! Писанка — то взагалі у дівчат грін, котрим платять паробкам за дані прислуги і за будучі. Котрому паробкови подає писанку дів-

бачимо в Росії 394 гімназій, про гімназій і інших середніх шкіл і в них 85000 дівчат; одну значить гімназистку майже на тисячу загальної людності. Частинно такі висновки: одна дівчина ходить до середньої школи в польських губерніях з 900 осіб жіночої людності, в кавказьких з 715, в українських з 550, в останніх губерніях з 640. Але-ж що до польських губерній так наведені дані не треба уважати за певного свідка невисокого ступня освіти жіноцтва, пам'ятаючи що Польки взагалі з великою неохотою посилають своїх дітей до шкіл польських і в кого є хоч сяка така спромога давати дітям освіту не в російській школі, той не пустить дітей в ту школу, де нехтують національне почуття Польків.

Усі наведені в горі дані показують нам, що середня освіта на Україні стоїть на висшому ступні, ніж в Росії взагалі, ніж в губерніях великоруських. Те саме кажуть нам і дані елементарної освіти; але я не подаю тих дат єдине через те, що по Україні нема ніже єдиної школи, де-б учили мовою народною; а через те освіта елементарних шкіл обрусительних великої ваги на Україні немає. До того-ж треба додати, що на Україні і читати народова нічого: книжок російських школярі, навіть окінчивши школу, майже не розуміють, а книжок українських не дає друкувати цензура. Утиски українського слова взагалі от-от дійдуть до того ступня, якого зазнало на Україні слово польське. Початок таких утисків зробив ще генерал губернатор Безак: він р. 1865 подавав ся до Синоду через міністра внутр. справ, що-б усіх поміїв православних з правобережної України перенести в губернії великоруські, а на Україну прислалі поміїв великоросів. Після того р. 1866 з його-ж таки ініціативи Синод видав правобережним поміям „інструкцію“, наказ, що-б вони потайно, так щоб ніхто сего не помітив, стежили (слідили) за тим, якої мови парафіяне уживають в житті родинному, навчати їх нехотувати „мужичу“, себ то рідну мову; стежити про що і як думають парафіяне; винувати їх думки на сповіді і про те посылати доноси начальству. А року 1868 видаючи „Правила об'охорненія в народі православної релігії“, — синод 20 листопада знов наказує поміям — стежити, що-б парафіяне правобережної України в житті родинному не розмазали по польськи, а уживали мови російської. Що-б поміи, яко мога більше пильнували справити оті накази, найначе часто епар-

чина — то знає, що сей паробок їй подобає ся. Але як завісиди у світі, так і при тій нагоді показує ся кастовість і посажні дівчата не подають писанки бідному паробкови, а багатий паробок не показує ся ласкавим для бідної дівчини...

В Стубенку в повіті черемиській очевидно з побожности складають дівчата що найкрасні писанки також священникові або дякови в дарунок. В Гуті Обединській коло Поталича жінки й дівчата дають такі дарунки священникові при мирванню. Там також є звичай власта писанки на могилах померлих своїх і знайомих, звідки забирають їх жабраки, що приходять молити ся.

Наконець додати треба, що писанками молодіж бавить ся: зійде ся двоє і тончуть писанку; чия пухне, та припадає тому, котрого писанка остала ся ціла. Писанки підкидають в гору і ловлять і т. н. Шкаралупи писанок кидають також на воду і они плавають в заморські краї, дані вістку, що з другої сторони моря святкують, або вже святкували.

Здає ся так нерат: що можна багато писати про такий малозначний звичай, що его тільки раз на рік обходять, про писанки, що виглядають всім тільки як розривка? Але то так тільки здає ся. Як би списав у кожнім селі тільки звичай що-до писанок, то вишла би дуже цікава книжка; а як би ще й візирі писанок зібрав, то се був би дуже гарний принамок до рускої народної орнаментики, котрою так справедливо величаємо ся. Нехай же ті, що народними звичаями інтересують ся, приглядають ся їм близько; ваші внуки може вже їх не будуть очима бачити, тільки про них в старих книжках читати.

хільна адміністрація по чала нагадувати їм вік року 1891.

А коли такі відносини до мови жити, родинного, то чого-ж сподіватися в відносинах до мови шкільної і до книжок?.. Тим-то нічого дивуватися, що на Україні народ книжок майже не читає та не вельми багачко читає їх і інтелігенція. Я кажу „не багачко“ відповідно тому, скільки читають люде де інде за західними межами Росії.

Зросту читання перше за все і більше за все сприяють читальні. Але-ж читальні по селах в Росії нігде нема; про організацію їх почали говорити тільки торік. Біля сеї справи заходив ся був Петербуржський „Комитет Грамотности“; але з заходів його ледви чи виїде що добре; бо з ініціативи міністра внутр. справ Дурново велено забрати той комітет під корми-гу і догляд міністерства освіти.

(Дальше буде).

Перегляд політичний.

Віче делегатів студентів австрійських техніків ухвалило резолюцію, котрою домагає ся установлення на основі теперішніх іспитів титулу доктора зі всіма політичними правами державно-правної назви стану „інженір“ (архітект) на основі другого іспиту державного для всіх слухачів чотирох фахових шкіл, управління порядку студій і введення обовязкових викладів правничих, політичних і будівельно-гігієнічних на всіх техніках. Депутація техніків під проводом ректора Чубера була у президента міністрів князя Віндінгреца, у міністра справ внутрішніх і у міністра просвіти та представила їм бажання техніків. П. міністер Бакегема висказав здивування, що й не-техніки уживають титулу інженірів, а др. Мадейський признав технікам рацію, що они домагають ся відповідного титулу і степеня академічного. Під сим наглядом можна сподівати ся незадовго змін.

Молодочехи лагодять ся вже до нових виборів до сойму чеського. Предсідателем комітету елективного молодіжескої партії вибрано до-теперішнього посла соймового Подлішного. На предсідателі комітету виборчого поділяно посла Скарду.

На приказ російського царя зложено комісією з 7 інженерів і заступників різних секцій міністерства, котра має розслідати стан будови сибірської залізничної і виготовити план до єї остаточного викінчення або старий план поправити. — На завілене губернатора Волні, в котрім жадає ся засищення шкіл різними для селян, відновів цар, що ся справу пильно розважати.

З Варшави доносять, що на пропозицію г-р. Шувалова мають бути незадовго заведені в царстві польські суди присяжних, а в висших урядах адміністративних мають настати зміни в користь Польків.

З Петербурга доносять, що послом російським у Відні має стати г-р. Каппіст. Міністер справ внутрішніх, Дурново, має одержати посаду куратора особистих справ царин-вдов, а другий его товариш, командант жандармерії ген. Шебека, має також уступити. Перший товариш міністра справ внутрішніх Шинягін має стати шефом царської канцелярії для просьб.

З Вілгороду доносять, що переговори з королевою Наталією в справі єї приїзду до Сербії розбили ся і она поїде далі ще за границею.

Досить сенсационну вість подає з Риму агенція Стефанього. Отз доносить она, що правительство болгарське має предприняти кроки в справі признання ки. Фердинанда князем болгарським.

Договори в справі закінчення мира між Японією а Китаєм ведуть ся тепер цілком нормально. Японія заявляє, що хоче Хіти зробити приступним для торговельного руху і вказати дорогу до мира, постуні і добробату, а не йде Японією о привізці торговельно-політичній перед вищими народами. Головні умови для повернення на мир ось які: Виплата високої відшкодо-

заявляючи про воєнний, признаний незалежності Корей, відступивши Японію острова Формоза і манджурського півострова Ляо-Тонг. Окрім того дається Японії ряд додаткових умов: Ввожене машини до Хін має бути вільне, чужинці мають право будувати фабрики, а ріки мають до точно означених міст бути отвореними для міжнародної торгівлі. Умови суть отже досить тверді, але є надія, що прийде до обоюдної порозуміння.

Дрібні вісти.

Від видавництва. З нинішнім числом розсилаємо перше число „Неділі“, ілюстрованого, популярного додатку до „Буковини“. — залучаємо також перекази, для ужитку тих, що хочуть переплачувати нашу часопис. — Мусимо тут ще перепросити наших вив. читачів за лийкий папір, на яким тепер „Буковина“ друкує ся, бо замовлений кращий папір ще не наспів до друкарні. Слідуючі числа появлять ся вже на кращім папері.

Іменоване. Батько міністра скарбу др. Шленера, Ігнатій Шленер, іменованний канцлером ордеру залізної корони. Се почетне місце займав перед тим лицар Ге.

Перенесення. Радник правительственный Кароль Вольфарт буде від 1. мая урядувати яко старста в Кімполонзі, а дотеперішній управитель того-ж старства Вісаріон Грібовський перенесений яко секретар правительственный до Чернівців. — Комісар повітовий Антін Патак перенесений з Чернівців до Вишніці, а концеліст правительственный Іван Бумбаку з Вишніці до Чернівців.

Конкурси виписані до обсаджень місця учителя при школах в Кічері і низших Ширівцях з викладовою мовою рускою. Речинець до подання 10. мая с. р.

41. полк піхоти буде, як кажуть, в осени з Чернівців перенесений до Прешбурга на Уграх. Однак перед тим візьме він участь в маневрах корпусів XII. (Сибір) VII. (Темешвар), котрі то маневри досягнуть ся аж під Чернівці. Натомість сю вість зі Львова заперечують рішучо черновецькі сфери військові.

Стан здоров'я впресов. Митрополита Морара Андреевича, котрий занедужав тяжко на інфлюенцу, погіршив ся тепер так, що будить в цілм краю загальне занепокоєне і очікування поліпшення. Впресов. Митрополит — чоловік віковий, має 77 літ; тому у него інфлюенца, що тепер ширить ся в Чернівцях, викликала таку грізну недугу.

Відозва. До дорогих земляків! Христос воскрес! Вітаємо Вас щирі, любі, дорогі Земляки своїми словами, котрими цілий мір руский в день Воскресення Господа витати ся буде. Слова то радости і веселі, слова що вістять нам воскресення з мертвих до життя! Воскресає земля, воскресають рослини, животики вилазять з своїх нор і прямують до сонця і наші серця пруть ся щасливі і веселі тою радістю душевною до сон-

ця Правди, до Законодателя любові, що каже нам обняти друг друга — в найбільшійшого брата, що учить нас любити і ворогів наших. Любвою, мов вінцем з цвітів, звязаний мір людський в одну велику семью; — любім ся отже і помагаймо собі ділом, словом, радою, — і не жалуймо ленті, хоч би дрібні, на діла народні, бо що даємо для народа, собі даємо. Маємо тут на думці перед вищими діло будови народного театру. Поручаємо се дороге і важне діло Вашій любові і Вашій опіці дорогі Земляки і пращемо Вас словами: Христос воскрес!

Від комітету будови руского театру.

Великі повені навістили в останніх днях місяця марта і перших днях цвітіння галицькі околиці над ріками: Дністер, Болозівка, Стривж, Вистриця, Стрий, Сян, Буг і інші. Величезна повінь навістила іменню Сокальщину. Спокійний звичайно Буг почав нагале прибівати. Надійшла вість, що вода заливає велике село Сілець і що небезпечність грізна. Зараз вислано з Сокаля ратункові човна. На другий день вода затопила в Сільці до 200 будинків і люди мусили виступити з домів. Ріка розлила ся на 10 кілометрів в ширину. Вода прибівала що раз більше. загрозила міст в Сокалі. Найвищий стан води, невіданий від 40 літ, виносив висше 7 метрів понад zero. Як далеко засягнути оком, все було під водою. В надірчих селах множество домів у воді. В Сокалі здержано комунікацію взову через міст на Бузі і лише пішки перепускали. Залиті були доохрестні дороги, а між нимишми доїздова дорога від двірця до Сокаля, на котрій відбувала ся комунікація човном на просторі около 100 метрів. Також залиті були дороги, що ведуть по лівім березі Буга від залізничного двірця до Угринова і інших місцевостей. Передмісте Сокаля, Забужжє, навістила повінь і около 50 домів під водою, а між ними також нова школа. Про сю повінь писали з Кристинополя під днем 31. марта: Ріка Буг виступила сими днями з берегів в таких розмірах, як того й найстарші люди не памятають. Вночі з 29. на 30. марта вода піднесла ся нагале до такої висоти, що передмістя, положені в полудневій і всхідній стороні містечка, напали ся під водою. Вільше як 60 домів, переважно християнських, забрала вода і наробила величезного спустошення. Краєва дорога до Львова і доїзд до залізничного двірця, стоїть також під водою. Ратункова акція з причини нестачі потрібної кількості човен, була дуже утруднена. Сусідні села Добрачич, Цархач і Сілець потерпіли також дуже багато, особливо послідня громада, положена над рікою Ратою. В селі нема хати, в котрій не було би води. Там ратували люди своє житє, глядаючи пристановища на дахах.

На вість про велику повінь, що 29. марта і в слідуючих днях навістила надбужанські сторони, іменню повіту сокальського, удали ся посли Вахнянин і Мілевський до міністра внутрішніх справ Бакегема, з представленням потреби, щоб держава прийшла в поміч тамошнім потерпілим жителям. П. Міністер прирік уділити відпвідну поміч по вислуханю справоздання галицького намістника і сокальського старости. Акція та видалась обом послам Сокальщини через то ко-

нечною, позаяк з суми 160.000 зр. призначеної на запомоги бідних у всіх краях коронних, на Галичину принаде лиш незначна квота.

Також інші сторони понад ріками потребують помочи, бо води наробили скрізь багато шкоди. Сніги були великі, а ту нараз розтаяло і дощ знов, через що всі вода незвичайно прибівли. Н. пр. в Сокалі на Забужжє сягала вода понад вікна, а човном можна було їхати понад плоти і парканя. Тепер уже всюди в Галичині води опали, а люди рахують свою шкоду, котрої їм ніхто не верне.

Жида в Австрії. В 1869. році виказала конскрипція в Долитавщині на 20.385.000 душ 812.220 жидів. В 1894 році на 23.895.000 мешканців було в Австрії вже 1.143.000 жидів. З сего виходить, що жидівське населення збільшило ся за послідних 25 літ о 39% в Долитавщині а в поодиноких краях і більше, на пр. в Австрії Долішній о 46%. Між тим загальне число населення в Австрії збільшило ся в послідних 25 літах лиш о 16%.

Замах на пам'ятник. З Будапешту доносять, що вночі з 1 на 2 цвітіння, около 1-ої години замічено на площі сьв. Юрія коло пам'ятника генерала Генціого (оборонця Будапешту 1848 р. против Мадярів) якогось порядно одітого мужичину, котрий запалив якийсь предмет, а відтак утік. По хвили дав ся чути страшний гук. Всі шиби в сусідних домах повиїтали. Сто-рожа в королівській палаті виступили під оруже, а поліція збігла ся з усіх сторін і побачила, що пам'ятник мало ушкоджений. Винувника замаху бачив один урядник міністерства скарбу і кількох поліціянтів, як він утік. Они поступали за ним, але в одній уличці пропав він ім з очей. Вибух був такий сильний, що коли би бомба була підложена лиш троха близьше пам'ятника, то була би его певно рознесла на кусинки.

Tinct. capsici compos.
(Pain expeller)

приадажена в антиці Ріхтера, Прага, загально зване втиранє, ланчить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кожній антиці. При закупні треба дуже уважати і брати фляшки лиш з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера антика під Зол. Львом, Прага.

В справах женитьби

просимо з довіром звертати ся з про-
дженнями до

MARRIAGE COMPANY
В БУДАПЕШТІ

введеної в найлучші круги.

Скоре і совістне переведене справи, стро-
го дискретне. — Докладні інформації за
30 кр. в марках почтових.

НОВИЙ ПАРОВИЙ БРОВАР.

У нашім паровім бровари (перше Гєбля), устроєнім після найновішої системи, вже почали спускати

ВИШИЖКОВЕ ПИВО.

За якість сего пива дітали ми вже дуже прихильні признання. Небавом будемо могли оголосити, що зачнемо спускати пиво-лежан в бочівки і фляшки.

З глибоким поважанем

Паровий бровар **Ronchetti Reck & Comp.**
в Чернівцях.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносять:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Гороніца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находитъ ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі доноси адресувати належить. — Бюро редакцій отворене щодня від 8. рано до 8. вечерох.

Сумну подію для всіх православних християн на Буковині припіс другий день великодних свят.

Високопреосвящений Митрополит

СИЛЬВЕСТЕР МОРАР-АНДРІЄВИЧ,

Архієпископ черновецький, Митрополит Буковини і Дальматії, доктор сьв. богословія, презес гр.-православного єпископського синоду митрополітального з королівств і країв, заступлений в раді державній, настоятель буковинської архієпископської консисторії і комісії інститута для бідних в Чернівцях, член буковинського союму і австрійської ради державної в палаті панів, почетний член „Товариства для розвою культури і літератури волоскої“ і пр. і пр.

помер дня 3. (15) квітня с. р. рано о 4-ій годині на запалене легких в наслідок інфлюенци в 77-ім році життя.

Митрополит Сильвестер Морар-Андрієвич родив ся яко син священника 14. н. ст. листопада 1818 р. в Мітоці-Драгомірній на Буковині. Висвячений по окінченю богословія в Чернівцях і по женитьбі на діякона в році 1843, а 29. червця того самого року на пресвітера, одер-

жав призначене на парохію Чагор. Небагом опісля став іменованій парохом і поручено ему в послідних роках єго священничої діяльності також адміністрацію черновецького протопресвітерату. В році 1862 покликано єго яко референта помічника до тодішньої єпископської консисторії.

КАБАЛА.

НОВЕЛЯ ІВАНА М—А.

Нераз мені приходить на галку, як то дивно в нашій житю веде ся. Чоловік побиває ся, гарує, обчисляє, щоб собі долю забезпечити, щоб з дороги свого життя усунути всякі перешкоди; він рад би розумом збагнути будучність, щоб задалегідь уникнути лиха від себе відвернути; а ту дивись, яксь маринця, що і подумати сьмішно, попускає єму всі єго рахуби, та поведе єго жите такою дорогою, що він сам і не надивує ся, як таке в ним могло скласти ся. А буває, иньшому та-ж сема маринця горе замінить в радість а недолю а щастє, що як літом сонечко тепленьке, в житю му кожну огріває днину.

Таке склало ся і з одним моїм шкільним товаришем, а я мимоволі став ся тою пружиною, що марною дрібницею єго жите в иньшу, дякувати Богу щасливу, сторону повернула.

Перед секи, або осьми роками вступив я раз підчас шкільних єсєрий до м-ста Н. на Покуттю, щоб переночувати ту, на другий день пустити ся далше в дорогу у наші сєні, хороні Карпати. Вправді мав я деяких знайомих в тім м-сті, але щоб нікому не робити заходу, рішив ся я переночувати в одній не дуже вибагливій, але і несорішій гостинниці. Перед вечером вийшов я трохи розглянути ся по місті, щоб побачити, чи єно від мого послідного побуту дуже змінило ся.

Зараз впаав мені в очи один новий будинок коло самої церкви, котрого вікна були рясно

освітлені. Перед дверми товпились люди і поїздки. Підійшовши ближе, розвідав ся я, що се будинок міського касина і що ту ині відбуває ся баль на добродійні цілі. Не тамлю вже, на яку то інтенцію тогді танцювали, чи на голонних, чи погорілих, але з безнастанного туркоту новозок, що привозили щораз то нових гостей, пізнав я, що горожани міста Н. мусять бути велими малосердні для всякого рода людської недолі, особливо коли уділене милостині можна сполучити з так пресминою річю, як танці. Роздумуючи на сю тему, вернув ся я до гостинниці і пішов під своє число. Число се, як звичайно готелєві компанії, мало в трох стінах трое дверей, в четвертій вікно, звідки відирив ся живописний вигляд на якесь заболочене подвірє та подомані дахи. Розглянувшись в постелі, чи нема в ній дечого, звичайного по наших гостинницях, ліг я на супочинок.

Вже я був добре проспав ся, коли нараз збудив мене якийсь голос, що походив з сусідньої кімнати. Спершу не знавав я на се, та старав ся знов заснути, але голос ставав що раз сильніший. Був се голос жіночий, металічний, мов у дзвінка від сенок, а слова синались так скоро, мов зерно з розвазаного мішка і серед нічної тишини неначе шпильками драмали мій нерп слуховий. Теноровому голосови вторувало правильне басове храпанє і я похилив і задивував храплючому добродієви єго залізних нервів; доголітне хльба призначене могло єму нерви так загартувати. Легко було мені догадатись, що в сусідній кімнаті крім особи говорючої і храплючої мусить бути бодай ще одна слухачка.

Отже мимоволі став я свідком слідуєчої розмови, а радше монологу веденого в польській мові:

— Вже то твоє инішнє поведєне може мене дійсно до лютої довести. Він коло тебе цілий вечір припадає, ока з тебе не зводить, засипує тебе китицями, кармєльками, тісточками, а ти сидиш як сова нахута і слівця не воркнеш. А на додаток всему не излзи нарочно навіть перстєня, що він тобі дав при заручинах! Бо я знаю, що ти се нарочно вчинила, бо ти вєрта мов коза, зовсім як твій татуньо. А він згріжений жалів ся передо мною, що не бачить перстєня на твоїм пальцї, то я мусіла сказати, що перстєнь за великий і треба буде єго з'узити, бо був би певно тебе покинув. А ти думаєш, що такою партиею, як він, можна помітатись? Та він ині управитель, а Кавинська казала, що в зимі купує село у графа.

Тут голос дішов до високого сїя, та видно, що й добродієви з залізними нервами було сего за много, бо храпанє нараз устало, ліжко, здає ся від гнїяного руху заскрипіло і почув ся басовий голос по руски:

— Та дай вже спокій, лиш трохи на завтра.

Нараз все затихло, лиш тихе придавленє хлипанє продирає ся через двері; була се мабуть відповідь тої третьої слухачої особи, на довгу проповідь гнїяної матери.

З підслуханої бесїди легко було догадати ся, що се єнілоє вчерашнього балу. Яксь видно неслухняна доня не хотїла вєзлоти волі матери і вийти за протєгованого нею жениха.

Заразом був учителем типікона і єпископів при семиарії духовній і в школі дяківській. При нагоді реорганізації буковинської єпископської консисторії іменовано його 6. липня 1866 совітником консисторським і він став як вдовець в році 1874 по вступленню в монастир архимандритом. Найвищою постановою з дня 1. квітня 1877 іменовано його консисторським генеральним вікарієм, в кінці найвищ. постановою з дня 12. марта 1880 Архієпископом черновецьким і Митрополитом Буковини і Дальматії. Дня 18. квітня 1880 р. висвятив його єв. Синод єпископський сеї провінції церковної в гр. пр. церкві парохіяльній в Відні, а інсталяція відбула ся 9. мая 1880 в катедральній церкві в Чернівцях.

На своїм високім становищі митрополитим за весь час своєї 15-літньої діяльності виступав пок. Митрополит як горячий волоский патріот і справді заслуги його для волоского народу неоцінні. У Волохів був др. Сильвестер Морар-Андрієвич не лише вельми впливовим і дбалим князем церкви, але й рішучим, неподатливим та жертволюбивим провідником народно-волоских справ, котрий не жалувал ні труду ні гроша для свого народу. Тому поминаємо сердечний жалє наших сусідів-Волохів з причини смерті митрополита Андрієвича.

До Русинів і народно-руських змагань відносив ся пок. Митрополит неприхильно. Потомок колишніх дрогобицьких міщан Зілиньських, вихований в волоских відносинах і товариствах в ті часи, коли ще наша руска справа не станула ясно, не міг, так як і багато його ровесників, порозуміти значіння її, а маючи дорадників таких, що не могли поінформувати його докладно про наші відносини, він зазначував все своє неприхильне до нас становище, що не могло причинити ся до приязних відносин між ним а руским народом. Вважаючи населене Буковини одним автохтонним

„православним народом“ з двома язиками, як пераз писав у своїх офіційних посланнях, він мимо того не дбав про розвій Русинів, тільки вважав Волохів нацією, котра має право до життя, розвою і пануючого становища на Буковині. То була в діяльності його хибна засада, котра спиняла его сповнити точно свою високу задачу, яко Архієпископа, також супротив православних Русинів, і своїм могутим впливом причиняти ся до мирного життя між двома головними народами в краю.

А міг сю задачу сповнити тим легше, що яко чоловік був привітним, лагідним і добросердечним. Для наслідника его буде се першим і найважливішим обов'язком, дати початок до мирного життя між народами буковинськими, чим прислужить ся найлучше для цілого краю і держави.

А тепер над могилою пок. Митрополита памятаємо тільки ті прикмети его, що були прикладом для всіх, і пращаємо его словами: Вічна йому пам'ять! Земля ему пером!

Російська освіта і культура в зеркалі статистики.

(Допись з Росії).

(Дальше).

Що до читальень міських, так і їх вельми на омаль скрізь по Росії, раз, що на те, щоб завести читальню, чи „бібліотеку“ треба дозволу губернатора, а про те треба здобути атестації поліції і жандармів „въ политической благонадежности“... Друга перешкода, — що читальні взагалі дуже убогі на добрі книжки, а третє знов те, що платня за читане вельми велика.

На всю ту територію, про яку я веду річ було „бібліотек“ (читальень) року 1886 — 630, а за рік їх поменшало о 39 і стало тільки 591. Поруч з читальнями треба взяти на увагу — „книжные магазини“ (книгарні, де продають ся книжки), друкарні і літографії; бо все отсе стає добрими свідками освіти, дає певний матеріал на те зеркало — яке ми отсе тут майструємо. От урядові дати за два роки. На всю територію європейської Росії опріч Фінляндії було ро-

ку 1886 книгарень 1332, друкарень 595, літографій 670; — року 1887 книгарень 1271, друкарень 553, літографій 643. Бачимо тут вельми сумну примету, що всі отсі чотири фактори освіти в продовж одного року значно поменшали: читальень поменшало на 39, книгарень на 61, друкарень на 42 і літографій на 27! Що саме спричинило ся такому поменшанню, ми запевне не відаємо; гадаємо одначе: не буде великої помилки думати, що спричинила ся тут зємна сила реакції, що взагалі панує в Росії. Наведені роки було передостатні роки віку і пановання відомого гнобителя євиту і волі графа Дмитра Толстого.

Зупинимось трохи довше коло читальень і книгарень! Коли з гурту їх викинемо столичні, де яко в головних осередках освіти і культури російської, — їх найбільша сила — 333 в Петербурзі і 226 в Москві (р. 1886), так на останню Росію мати мемо (опріч польських і кавказьких губерній) 1403. — З тих ча Україну припадає 278.

На Волинь	читальень	5 книгарень	30
Катеринославщину	„ 11	„	18
Київщину	„ 20	„	37
Поділе	„ 7	„	11
Полтавщину	„ 19	„	19
Таврію	„ 7	„	8
Харківщину	„ 10	„	18
Херсонщину	„ 14	„	12
Чернігівщину	„ 16	„	16

Виходить, що на останні губернії припадає пересічно на кожду по 36 читальень і книгарень; а по Україні на кожду губернію пересічно 31, хоч тут є три університетських міст!...

Одначе з сего не треба гадати, що інтелігенція на Україні читає менше, ніж по інших губерніях. На Україні більше купують книжок на власність і більше пренумерують ліпші видання періодичні. Н. пр. між пренумератами „Русская Мысль“ і „Вістникъ Европы“ українські губернії займають перше місце після Москви і Петербурга.

Але-ж взагалі в Росії і пишуть, і друкують і читають геть-геть менше, ніж дебудь инде в Європі. Доказом тому стає скількість фабрик, що вироблюють папір, потрібний задля писання і друкування. Звернім увагу на такі фабрики, то й побачимо, що їх:

В Норвегії	87	себто 1 фабрика на	21000 людн.
в Швеції	165	„ „ „ „	29000 „
в Німеччині	1470	„ „ „ „	34000 „
в Англії	520	„ „ „ „	60500 „
в Франції	500	„ „ „ „	78000 „
в Австрії	500	„ „ „ „	86000 „
в Росії	250	„ „ „ „	440000 „

А фаворит мамі се якийсь багатий завідабель, vulgo „ржондца“, що хоче вже і село купувати, як запевняла якась пані Кавинська, здає ся сваха, що завзялась оженити пана ржондцу з хляпающею за стіною панною. А чому-ж она, та неслухняна доня, не хоче йти за дідица замуж? Таж то партия не аби-яка, стати дідицею! Певно сей ржондца мусить бути якийсь старий, підплатив якийсь а може серденько доні вже кого иньшого вродило, а може...

Тут мої рефлексії перервало знов рівномірне басове храпане добродія з зелізними нервами, а рівночасно з храпанем почув ся тихий шепіт, що ставав щораз голоснішим, а незабаром знов задзвенів fortissimo:

— Але ж знаю чия се сиравка; се той проклятий Бичок, переюхав, що аспанна має пару крейцарів, та хотів-би пошити ся. То я зарабала ціле життя, складала гріш до гроша, аби его „перепудувати“ якийсь там голиш, кандидат не знаю вже від чого! О не дочекає він сего! І що то за прізвище: Іван Бичок; огидне, хлопське, навіть непристойне.

Тут нагло храпане знов урвалось, ліжко знов заскрипіло і знов почув ся гнівливий голос руского патріота:

— А то кара божа! не дасьте чоловікови ока зажмурити!

І знов затихло в сусідній комнаті і здає ся, сама добродійка мусіла незабаром заснути, бо вже більше не тревожила нічної тишини.

Тим разом бесіда гнівної мамуні вельми мене зацікавила. Іван Бичок! таж то мій шкільний, любий товариш; поруч него пересидів я

кілька літ на шкільній лавці. І живо став мені перед очима сей живий, стрункий мов тополи хлопець. Ми его прозвали Гонтою, бо прадід его мав брати участь в різні гайдамацькій, та опісля заблукав ся на наше Покутє, тут осів і розгадавав ся. І справді палка вдача Бичка, его пристрасний темперамент, завзятість пошунена до крайности, зраджували в ній горячу козацьку натуру. В нічмі не умів задержати міру, все у него було скрайне; як любив, то з цілого серця, як ненавидів, то всею душею; як учив ся, то без відпочинку, але як загуляв, то без пам'яті. Однак характер его був на скрізь чесний; брив ся всякою підлотою, одушевляв ся кожним благородним ділом. Раз в осьмій класі, коли у него настав був період гуляцький, вилловив его професор греки, як він замість шкільної задачі писав горячу оду до якоїсь любки. За се бідачесько відсидів 16 годин карцеру, та побоюючись, щоби его при maturі не „спалили“, забрав ся до иньшої гімназії; і від того часу я з ним більше не сходив ся. Аж тут несподівано чую его ім'я з уст гнівної мамуні, та ще з такими негідними епітетами. Аж тепер зрозумів я упір доні; блискучі карі очі Бичка могли справді причарувати кожду дівчину.

І що раз то нові згадки з шкільських літ вирунали роєм в моїй душі, згадки, що так живо остають ся на завісдгі в нашій пам'яті. Звільна сон скле, в мої повіки; вже більше не перебував его дзвінкий голос з сусідньої комнати. Лиш, здає ся під его враженням, до самого рана мучив мене сон, що я десь стою над лотоками;

вода шумить по колесах, а в млинї патель лоскотить, що аж в ухах сверлує.

Коли я рано збудив ся, мої сусіди спали ще твердим сном, як о тім свідчило знане мені вже басове храпане в акомпаніменті з високим носовим свистом.

Зібравшись по тихоньки, зійшов я на долину. По каритарах швендались кельнери, а перед брамою на кам'яній лавці сидів сам властитель гостинниці, старий сивобородий жид, та звільна пакав люльку. Довгий, шовковий, чорний хатат, підперезаний вовняним поясом, блискучий старомодний жидівський капелюх, патинки, зіпді котрих виглядали білі панчохи, все те вказувало, що се правдивий хусит, що завзято опираєсь впливови європейської культури. Від часу до часу віднімав він від уст довгий цибух, щоб поздоровити прохожих, що зрідка появлялись на улиці. Старий хусит мав видно много способів поздоровлювання, та застосовував їх здає ся до суспільного становища прохожих. Одному кивнув лише злегка головою, перед другим ухилив блискучого капелюха, а декому віддавав з поважанем поклін припіднявшись на хвилюку зі своєї кам'яної обсерваторії; сі послідні були певно місцевими матадорами. Коли я до него зближив ся, він незнаючи мабуть, до якої суспільної категорії мене зачислити, доворкнув ся свого капелюха і сказав: Git Morgen!

(Дальше буде).

Бачимо, що в справі ужитку паперу на писання і друкування маленька Норвегія випередила свою величезну сусідку в двадцять разів!... Бачимо, що Росія відстала від Австрії навіть на п'ять разів.

На сам кінець отсей глави нашого нариса покличмо ще одного свідка висшини освіти і культури в Росії. Погляньмо на поштову кореспонденцію, та зауважмо, що пошта і скількість кореспонденції стають певними показниками і в інших сферах розвитку життя людського, н. пр. економічного.

Не буде зайвиною помітити, що пошту в Росії введено в перше р. 1722. Правда, ознаки чогось похожего на пошту здибуємо ще р. 1664 і потім де-що в умові Андрусівській, але ж ми говоримо про пошту взагалі; а комунікацію, споряджену р. 1667 з Москви до Вільни, введено яко пристрій „для уняття своєвільства отступників козаків українських“...

Помічу ще, що в Австрії вперше організував пошту Фон-Таксіс р. 1516...

Отже з урядової статистики знати, що року 1887 пошта російська перевезла 3900 тисяч листів і пакетів. Колиб се все були листи тільки приватні, то й тоді-б виходило, що зносини Росіян стоять низше, ніж в Австралії. Тимчасом з наведеної скількості треба викинути періодичні видання і книжки, що перевозила пошта. Тоді лишиться ся пересічно на одну людину загальної людності в Росії — 1/6 посилок через пошту (тут вже вся приватна кореспонденція). Ступень вельми невисокий, але все таки і тут є поступ; бо 30 років тому назад припадало тільки 0/3 на кожну людину.

Може бути, що розросту приватної кореспонденції шкодить те, що поштова комунікація в Росії ще не уладжена так як в Європі; пошта ходить длаво (помалу), кореспонденція приходить пізно; там, де в Європі треба день, в Росії лист іде 2 до 3 дні. Але опріч сеї причини і загальної темноти маси, розросту приватної кореспонденції в Росії, на нашу думку, більше за все шкодить повнісенська небезпеченість святости і цілості довірених пошти приватними людьми листів. Ледви де інде перелюстрація листів приватних доведена до того високого ступня, на якому стоїть вона в Росії. Опріч поліції і жандармів, пошта має окремих цензорів, що обов'язані розпечатувати потайно і читати приватні листи; та нарешті кожний почтмайстер, навіть кожний урядник поштовий, що приймає і видає приватну кореспонденцію — має право розпечатати і перечитати лист, прикриваючись „потребою“ запевнитись, чи не вложено туди грошей.

(Дальше буде).

Перегляд політичний.

Сегорічна сесія делегацій зачне ся після умовлень обох правительств зараз по зелених святах.

Прелімінар спільного бюджету буде погоджений аж по святах, але зачувати вже тепер, що міністерство війни загадає підвищення о 3 міліони на доповнене етату в піхоті в часі мира.

Після Pest. Lloyd-у веде міністерство війни переговори з фабрикою в Штаер в справі достави 200.000 карабінів. Контракт буде підписаний, скоро делегації ухвалить відповідний фонд.

Кошута вибраного в Топольчи повитала на двірці в Будапешті велика товпа людей і многи депутатів і зроблено ему велику овацію — занесено з двірця на руках аж до помешкання. Кошут заявив, що дуже рад з того, що може тепер ділати на пожиток незалежної свободної Угорщини.

Великодні ферії дали партійній прасі нагоду до дуже оживленої дискусії про проект перевороту в Німеччині. Центрум жадає, щоби проект ухвалити в формі, яку він дістав через послідні рішення комісії, або оно буде голосувати против проекту. Національні ліберали чим раз то більше виступають против предложень в формі рішень комісії.

Як з Християнії в Швеції доносять, наміряє лівія ставити в стортінгу (радї державній) до правительства запитане про теперішню ситуацію.

При нових виборах до данського фолькетинґ (ради державної) побідила партія опозиційна, бо противників правительствам наміреного порозуміння вибрано 61, а прихильників лише 52.

Япанське посольство в Вашингтоні одержало урядову вість, що між повновластниками Япану і Хіни прийшло вже до порозуміння і що закінчене міра наступить в найкоротшім часі.

Дрібні вісти.

Від видавництва. Умовившись з кореспонденційним бюро у Відні, будемо поміщати в кождім числі телеграми з найновішими вістями.

Похорон бл. п. Митрополита д-ра Сильвестра Морара-Андрієвича відбуде ся в четвер дня 18. с. м. о годні 10 рано. В середу пополюдни переносить тіло пок. Митрополита до каплиці семінарської, звідки зачне ся обряд похоронний.

Найдост. Архієпископ Петро відїхав, як з Зальцбургу доносять, відтам дня 10. с. м. по полудни в товаристві майора лицаря Пеліха до Чернівців. На двірці попрощали Архієпископа всі члени цісарської родини, котрі в Зальцбургі перебувають, намісники і офіцери.

Локальні залізничі. Правительственный проект закона, внесений в Раді державній і відносичий ся до будови деяких локальних залізниць в 1895 році обіймає між иншим такі локальні залізничі в Галичині: Тшебине-Свавці в полуненю з державною залізницею Сука-Скавина, Пила-Яворжно, Хабівка-Новий Торґ-Закопане, Борки-Грималів і Коломия через Городенку до Заліщик. Лінія Хабівка-Закопане буде вузкошляхова а прочі нормальні. Правительство прийме на себе одну часть акцій тих залізниць, а то: при шляху Тшебине-Скавці на 420.000 зр., при шляху Пила-Яворжно на 116.000 зр., Хабівка-Закопане 235.000 зр., Борки-Грималів 210.000 зр., Коломия-Залішки 425.000 зр.

Товариство учителів сільського округу Чернівці скликало на день 21. с. м. збори до Магали. На порядку деннім стоїть між иншим також реферат Кароля Шорша про становиско учителя в громаді і супротив громади.

Читальня „Рускої Бесіди“ в Жадові сторожинецького повіта має тепер 101 членів; останніми часами прибуло 16 нових членів. Виділ читальні ухвалив будувати власний дім на читальню і крамницю, на що вже о дерево поставили ся.

Раду міску в Снятині розвазало намісництво львівське. Правительственным комісарем іменовано комісара староства др. Журовського.

Женитьба в Япані. Цікаве, що граф Генрик Куденгове, легацийний секретар при австрійським посольстві в Япані, заручив ся з Япанкою значної родини. Суджена переступить на католицку віру, позаяк родина графа того жадає.

Король італійський має бути великим приятелем непогоди, як се твердить газета „Фанфулла“. Чим більша буря, чим гірше дощ паде або сніжить, тим веселіший король, і жадна зима ему так не сподобала ся як власне послідна. Для своїх погонів вишукує король, коли лише можна, день, котрого би лив дощ коноввами. Раз заприятів король до адмірала Горіа, що мореплавці мають найкраще жите, бо як же-ж то мусить гарно бути, в найбільшій дощі стояти на своїм місці на пароході. Коли свого часу мало відбути ся торжественне отворене моста над рікою Тібер, а того дня дощ ливув, запитав бурмістер короля, чи не відложити-б торжества. На се відповів король: „Противно, але коли вам дощ перешкадає в відчитаню вашої промови, то я дуже радо потрамаю вам парасольку“.

Помер Іван барон Мустапа, перший брат Николая барона Мустапа. Покійний в послідних роках не брав участі в політичній житті, а відзначав ся отвертостію і чесним характером.

Школа деревного промислу в Коломиї числить 41 учеників, між ними 10 токарів, 10 столярів, 10 різьбарів і 1 надзвичайний ученик столяр. Богато учеників окінчили першу гімназійну класу, а деякі навіть низшу гімназію. Школа вироблює також меблі і деякі домашні знаряди на замовлене. При школі єсть бурса на 11 учеників, прочі ученики дістають підмоги, а між ними одержав один від повітового виділу в Підгайцях 20 зр., а другий від повітового виділу в Снятині 50 зр. Міністерство просвіти призначило на підмоги на біжучий рік 200 зр.

Стережіть дітїй! П'ятилітня дитина Параска Годюк в Новоселиці бавила ся коло засвіченої лампи. Лямпа вибухла і одежа бідної дитини заняла ся. Поки прибігли з допомогою, дитина так попарилась, що небагом ошєля померла.

Убийство. Дня 5. с. м. посварив ся Іван Прокопюк з Мігалин з своєю жінкою і в лютої вдарив ю кієм по голові так, що череп лук. Жінка другого дня померла.

Блискавичні поїзди будуть заведені від 1 мая між Віднем і Львовом. Блискавичні будуть они длатого, бо їзда нами з Відня до Львова буде тревати всего 10 годин, т. є. поїзд буде перебігати за годину 85 кілометрів. (Зі Львова до Відня є 746 кілометрів, то на годину випало би 75 1/2 кілометрів, але звинш годину треба відчислити на перестанки). З Відня буде виїздити поїзд о годні 8-й рано і за 6 годин т. є. о другій годні стане в Кракові а по чотирох годинах дальшої їзди прибуде до Львова о 6-й годні вечером. Поїзд буде задержувати ся лише на найважнійших стаціях.

Холера, як пишуть з Петербурга, не вигасла ще на Волині і на Поділю. Від 1. до 15. марта було на Волині 56 случаев занедужання і 4 случаи смерти. На Поділю було від 10. до 23. марта 11 занедужань і 6 случаев смерти.

Стара здайна монета. В наслідок беснастанних жалоб, що податкові уряди, приймаючи старі двадцятки и 4-крейцарові штуки при плаченю податків, не хотять їх вимінювати на теперішню монету, оповістила віденьська краєва дирекція скарбу, що згадані уряди не мають до сего обов'язку, а можуть старі гроші вимінювати на нові лише тоді, коли мають в касах досить готівки. Мимо того визвало міністерство скарбу всі податкові уряди, щоби не робили сторонам трудностей та щоби о скілько можна вимінювали згадані монети на нові.

Лік против діфтерії. В Монахові зачав ся 2 с. м. конгрес для внутрішньої медицини. Цілий лікарський світ зайнятий тепер найбільше справою лічення діфтерії Берлінговою сировицею, тож і поставлено дискусію над тою справою на першій місці порядку денного. Участь в дискусії брали професори майже всіх німецьких і австрійських виділів медичних, котрі робили проби з новим средством антидіфтеричним. Всі они признали, що при ужитю его зменшала ся незвичайно смертність хорих. Проф. Бабінский з Берліна сконстатував, що в случаях, де він уживав сировицю, зменшила ся смертність з 41% на 15%; коли-ж ему сировицю виїшля, піднесла ся смертність на більше як 50%. Другі бесідники могли похвалити ся ще більшими успіхами. Проф. бар. Відергофер з Відня говорив, що за помічю сировиці удавалось ему вилічити такі форми діфтерії, котрі перед тим все кінчили ся смертю. Сировиця має ще ту добру сторону, що запобігає многим наслідкам діфтерії, н. пр. дуже небезпечним хоробам нирок і параліжам, котрі дуже часто унеможивляють різні комплікації хороби, зменшає горячку і не допускає хоробового процесу на провід віддиховий. Щоби само средство викликувало які лихі наслідки в організмі хорого, сего не могли бесідники запримітити. Чи сировиця надає ся до щіплення здорових дітїй перед недугою, не можна було ще сконстатувати. Закінчуючи дебати над тою справою, проф. Гайбнер з Берліна додав ще, що не було факту, щоби лі-

чене за допомогою сировини шкодило організмови, а закінчив словами: „Отже працюймо даліше!“

Біль зубів причиною смерті. Недавно надано в Парижі на помості спальні гр. де Шазейль, урядника міністерства скарбу, неживого. Прикликаний лікар по огляненню трупа сказав, що причиною смерті було запалене горло і лсен, котре недужого задушило. Граф терпів уже від кількох днів на сильний біль зубів. Постійний его дентист не хотів виривати болючого зуба, бо бояв ся надгнати запалені ясна. Однак Шазейль не міг перенести болю і пішов очевидячки до якогось иншого дентиста, котрего тепер глядає поліція — і сей вирвав ему зуб. На хвилину помогло ему се. Однак вночі стало ямовірно его душити, вийшов з ліжка, щоб клякати о поміч, але не міг кидати голосу і ував неживий на землю.

Маєток Ротшільда вносить після „Signal“ в округлій сумі 10 мільярдів франків; з того має французка лівія один мільярд. В році 1875 маєток не виносив ще й половини тої суми, отже в 18 роках він більше як подвоїв ся. Вирахували, що той капітал в році 1965 зросте до величезної суми 300 мільярдів. Відсотками того капіталу можна би удержувати 37 мільонів людей, значить цілу людність Франції. В році 1800 дід Ротшільда не мав і шелюга, але від часу битви під Ватерльо почав ся фінансово підвигати.

Цікавий вирок. В Медіолянї оскаржено молодого купця Паоля Праду за те, що на публичній дорозі силою поцілував панну Дельфіну де Майо. Коли ся панна явила ся при розправі, зробила на судню своєю красою таке вражінє, що він увільнив оскарженого, бо „вн певно не міг здержати ся від поцілу, коли побачив таку красавицю.“

Як Гладстон дерева стинає. Старенький алядстон має дуже добрий сон. Сими днями сказав він таке; „Пам'ятаю лише одну безсонну ніч. Через цілий день я стинав величезний дуб і хотів слідуєчого дня зраня скінчити роботу. Вночі настав великий вихор, а страх, що дуб впаде не від моїх ударів сокарою тільки через вітер, не дав мені спати і я не знайшов супокую. Ціно в ранці взяв ся я до роботи, незважаючи на вихор, і нічо, жаден успіх мого життя не зробив мені більшої втіхи, як коли величезний дуб з лоскотом впав.“

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 16. квітня. Безнастанно приходили вчора вісти з різних сторін полудневих провінцій австрійських о землетряснях. Землетрясеня тревали 15 до 26 секунд. Шкоди в більшій частині незначні. Богато коминів завалило ся і будинки порисували ся. На більшій частині

полудневої залізничі з Відня до Триєсту, в Марбургу, Франценштаті і н. о год. 11. мін. 17. десять секунд трясла ся земля, а відтак же кілька разів по кільк хвилях. Найсильніше дало ся чути в долині Сави, де на дорозі з Грастінгу до Сагорасави повалили ся великі скелі. Коло Тріфайль урала також скеся, в Люблянї було разом 25 землетрясень. Доси найшли двоє осіб убитих. В місцевості Родіца запали ся доми. Згнуло троє дітей, а родичі покалічені. В Мансбургу завалив ся головний престіл в церкві. В Градци о год. 11. мін. 15. вночі землетрясене тревало 15 до 20 секунд. Також в Сольногороді, Боцен і Люзініко дали ся чути підземні громи. В Сераєві і богато околицях Босни і Герцоговини о 11. год. 15 мін. вночі і 6. год. 45 м. рано разом з підземним гуком затрясла ся земля. З Аграму доносять, що там о 11. год. 18 мін., 1. год. 8 мін. і 4. год. 15 мін. фильовала злегка земля. Перше фильованє було довше. Шкоди жадної.

Рим, 16. квітня. Сильніше або слабше землетрясенє дало ся чути в Вероні, Беллюно, Падуй, Венеції, Ровіго, Піаченці, Феррарі, Пізаро, Мачерато, Фльоренції, Сієні, Павії, Равенні і Ачіреале.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО
„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях,
улиця Петровича число 2,
мас на складі:
„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“
для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем
року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892
1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.
3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА
ВІСТНИК
політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улица Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнішими услиями і почилює можливо найнижні премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переносів і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

Tinct. capsici compos.
(Pain expeller)
приладжена в антиці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, ландиче біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кожній антиці. При закупні треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера антика під Зол. Львом, Прага.

В справах женитьби
просимо з довірем звертати ся з пропозиціями до
MARRIAGE COMPANY
В БУДАПЕШТІ
введеної в найлучші круги.
Скоре і совістне переведенє справи, строго дискретне. — Докладні інформації за 30 кр. в марках поштових.

СИЛА КНИЖКИ
або
О просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.
Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Заовляти можна в редакції „Буковини“.

НОВИЙ ПАРОВИЙ БРОВАР.

У нашім паровім бровари (перше Гебля), устроєнім після найновішої системи, вже почали спускати

ВИШИНКОВЕ ПИВО.

За якість сего пива дістали ми вже дуже прихильні признаня. Небагом будемо могли оголосити, що зачнемо спускати пиво-лежак в бочівки і фляшки.

З глибоким поважанєм

Паровий бровар **Ronchetti Reck & Comp.**
в Чернівцях.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносити:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровіча
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Зухвалість московських агентів.

III. Австрійські москвофіли бажають, аби їм вірити, що они лучше знають події в полуднево-російських губерніях, ніж рішачі сфери в Петербурзі, котрі розпоряджаються такою силою жандармів і агентів, котрі дозволили поштовим урядникам отворити навіть приватні листи, щоби тільки попасти на слід якої беззаконності! Австрійські москвофіли, перенявши на себе роль російських агентів, так виправились у своїм ремеслі, що підозрівають небезпечність навіть гам, де не бачить єї російський уряд, і взивають Славянщину обетати за добродушними Москалями, котрі мимо своєї добродушності мають найважнішу місію між Славянами! Довести своє почуте обов'язку службового до такої границі, щоби взивати Славян до оборони сильнішої від них Росії, котра такої оборони зовсім не потребує, на се вже треба бути занадто вірним слугою і занадто — людським, коли зважить ся, що така оборона Росії має бути заразом злучена з нівеченням бездоляного українсько-руско-го народу...

Росія не була ніколи і не є представителькою та провідницею Славянщини! Росія не провадила ніколи славянської політики, тільки завжди самолюбну,

агресивну. Пізнали се вже на собі всі Славяни, що мали з Росією діло, і рішили жити власним, самостійним житом, не бажаючи ані опіки ані помочи Росії. Наслідків „славянської місії“ Росії знали на собі найтяжше Українці-Русини, з котрими російський уряд обходить ся гірше, як Татари. бо ті нівечили наш нарід фізично, а російський уряд хоче нищити нашого духа. Коли з державного становища судити сю „місію“ Росії, то єї приходить ся назвати найтяжшою похибкою російської політики, бо задачею і обов'язком кожної держави єсть, дати кожному народови спроможність до розвитку, щоби відтак оперти свою силу на сильних і свідомих народах. Чи-ж можуть бути Чехи невдоволені з того, що не знають „опіки“ Росії, що Австрія дала їм спроможність дійти до так високого культурного розвитку? Чи-ж можуть Поляки, Русини і всі інші славянські народи в Австрії, котрим дана воля до власного розвитку, бажати собі, щоби їх стрінула така доля, якої зазнають на собі Українці, Поляки і Чехи в Росії? Чи можуть Славяни уважати Росію представителькою Славян, коли она у себе ніяких Славян, крім Москалів, не хоче знати і всі інші народности, крім російської, давить залізною, безпощадною рукою? Не та держава може у-

важати ся представителькою народів, котра тих народів у себе не признає, тільки та, котра ними по батьківськи опікує ся. А такою для Славян тепер єсть тільки Австрія; сего ніхто в світі не може заперечити!

В додатку нашій „Неділі“ почали ми печатати статтю п. з. „Нарід в неволі“. Там об'єктивно розказано, як російський уряд сповнив і сповняє свою місію супротив нашого народу. В статтях наших: „Російська освіта і культура в зеркалі статистики“ на підставі статистичних дат показуємо, як та представителька Славян дбає про освіту власного народу. Відсилаючи читачів до сих двох статей, котрі й темним можуть розкрити очі, ми в імені руского народу мусимо покласти рішучий протест против інсинуації, обчисленої на погубу нашого народу, будьто би „апостоли України“ і всі ті, котрі хотять дбати і дбають о розвій руского народу, бажають розбиття Росії! Не розбиття Росії бажемо, а свободи слова, признання, що наша мова не „глуха нісенітниця“, як се сміє говорити запродалий Чехин народу, котрий має тільки завдячити конституційній волі Австрії. Ми не вороги російської нації і тих великих здобутків культурних, які она собі здобула, ми їй не відмавляємо та ваги їй не пе-

2)

КАБАЛА.

НОВЕЛЯ ІВАНА М-А.

(Дальше.)

Я вправді з роду дуже нецікавий і з сеї причини забезпечений від мук невольних, назначених, як звисно, за цікавість, але тим разом порішив я вивідатись у хусита про моїх сусідів, оправдуючи себе тим, що не чиню сего в жадній злобній цілі. Розпочав я отже з нпм бесіду про місцеві відносини. Хусит, вщко, рад був, що мав з ким балакати, бо відповідав мені охотно, а я побачив, що він не даром пересиджує на своїй кам'яній обсерваторії, бо знав не лише, що діє ся в місті, але й жадна тайна цілої околиці не була перед єго зориком оком закритою.

Коли я єго запитав про моїх сусідів, він виняв файку з уст, цмокнув так, як лише жиди уміють і ухваливши капелюха, сказав: „А geicher galech“. Перед ким він іменно знав капелюх, не знаю, бо нікого на улиці не було і він мабуть віддав тим чином почесьт майнові багатого священника, отже золотому телцеви, тому відвичному божищу, через котре колись-то і Мойсей, розсердившись, поломив скрижалі заповіді і мусів постаратись о нове їх виданє.

Розвідавшись, чого мені було треба, вийшов я на місто. Довго вже ходив а сюди і туди, приглядався сему і тому, коли несподівано почув я за моїми плечима голос, що живо пригадав мені мої нічні мрії: дзвінок від саний і млинський питець.

Цікаво оглянувшись я позад себе і по другій стороні улиці побачив громадку, зложеноу з кількох осіб. На переді ішов якийсь заживний панок, убраний дуже елегантно. Повне, набряске лице, виголене гладко, блищалося против сонця та пригадувало мені живо велику жовту диню; золоті сині окуляри закривали невеличкі рухливі очі. Над тим блискучим лицем блищав чорний новісінський циліндер, а під шияку в краватці знов блищав якийсь дорогий камінь. На камізелі блищав грубий золотий ланцюх враз з множеством різних девізок і на одній руді, убраний в блискучу рукавичку. Ніс він якусь жіночу загортку, в другій держав блискучу тростину паличку, з ще більше блискучою золотою галкою, а підставу тої блискучої фігури творили блискучі мов скло лякери.

Побіч сего вибагливого добродія йшла панночка, здає ся ще дуже молоденька. Висока, гнучка єї стать, простенько а зо смаком убрана, дуже користно відбивала від чепурного єї сусіда. Сусід сей сипав мабуть безнастанно комплементи своїй товаришці, однак на жаль ті комплементи відбивались мов від якогось щиту, від ясної парасольки панночки, котрою она мабуть нарочно засланила своє личко від блиску, що огнем бив від блискучого добродія. Через сю злобну парасольку не міг і я сего личка побачити.

Позад сеї пари йшла друга і якась старша пані, а коло неї також уже старший священник, без сумніву родичі панночки. Пані ся добре мені знаним стенторовим голосом розправляла живо з двома послугачами, що обладані всілякими пакунками йшли за нею і се були певно

справунки, пороблені в місті; а панотець безнастанно обганяв ся перед жидками, котрі що хвиля вискакували з різних склепів та захвалювали єму свій товар. В голосі єго пізнав я властителя басового храпаня. Піла ся процесія пересунулась мені поперед они і щезла за хвилю в дверях недалекої цукорні.

Я тимчасом забіг до „Рускої Бесіди“, бо місто Н. належить до тих немногих городів галицької Руси, де вже досить давно розбудив ся патріотизм руский. Тут застав я місцевого пароха, мого доброго знакомого, а навіть далекого свояка. Побачивши мене, зрадів він дуже, повітав мене сердечно і ми розговорились про всілякі справи. Відходячи запросив він мене на обід до себе. Вправді ті запросини не дуже були мені на руку, бо я спішив ся в дальшу дорогу, але годі було відмовити. Перекинувши часописи, пішов я до гостиниці, щоби трохи причепуритись, бо в отця пароха була молода донечка, а я молодий не був без претенсій.

Отець парох мешкав у гарнім домику, при одній з найпорядніших улиць міста Н. Невеличкий цвітний городчик, обведений залізними штахетами, відділяв сей дім від улиці. На городі виходила ошклена веранда, повна пишних цвітів, що свідчило похвально о трудолюбивості моєї кузинки, а дочки отця пароха.

Перейшовши веранду, отворив я двері до гостинної комнати. Та яке-ж було мое здивованя, коли я побачив ту моїх сусідів з готелю. Отець парох підбіг до мене і взявши під рамя, представив своїм гостям. Мій сусід був добрим знакомим отця пароха, отже приїхавши до міста Н.

речимо; але ми вороги були і будемо всякого гнету, котрий одних виносить на тиран, а других кидає між невільників! Ворогами російської нації, яко такої, суть ті накинени їй урядом заграничні непокликані опікуни, що вмаляють в ню варварські інстинкти супротив всіх слабших! Геростратами Славянщини суть зухвалі мовковські агенти, що осмілюють ся на цілі народи кидати підозріння, щоб накликати на них ще більший гнет! Апостолами неправди і підлоти суть всі ті, що не вагають ся доносами і ложію стягати кару на вірних синів українсько-руського народу за їх любов до него. Учителями неучтва суть ті опікуни Росії, що мову 20-мільйонного народу осмілюють ся назвати „глуною нісенітницею“, коли рацию єї самостійного ієтнованя признали мужі науки, самі Москалі: Максимович, П. Лавровський, Бодяньський, Потебня, Житецький, в літературнім відношенню Ципін, і Спасович і др., а в західній Європі Мікльшпич, Шляйхер, Дескин, Ягіч, Говеляк, Тальві, Ген, Фридрих Міллер і н. Всі ті вчені рішили, що український язик треба розеліжувати, як язик самостійний, а не як наріччя російського, — але неук чи з Parlamentär-a чи з „Галичанина“ називає нашу мову глуною нісенітницею! Справді, з такими просвітителами народними годі поважно спорити, годі в спорі не страшити спокою. Але подивляти треба ту їх цинічну безличність в юдженю Росії против нас, в доносах на чесних людей. „Ми, каже, знаємо імена заговорців в полудневій Росії“ — значить, можна бути певним, що знати їх буде й уряд російський і стане чінати людей, котрим ніякі заговори і не снили ся.

Люди, котрі так часто люблять закидати доноси другим, ось як поступають!

на балу, уважав своїм обовязком відвідати его разом зі своєю родиною.

Удівлявши ручку, кому належало, і склонившись панночкам, станув я заклопотаний, не знаючи, до котрої громадки прилучити ся. Коло малого бічного столика, де стояли прибори до куреня, сиділи оба панотці і розмовляли про справи господарські. Було се власне по жнивях і отцове оповідали собі, по чому платять ся у них робітників, по кілько видає одна копа, та нарікали, що бульба починає псувати ся. В самім центрі гостинної, на парадній софі сиділи обі пані і пильно придивляли ся розложенім на столі картам, стараючись мабуть вичитати з них якісь перед людським оком закриті тайни. Обі панночки, т. є. моя кузинка і сусідка з готелю, похилившись над столом, прислухували ся уважно ворожбі матерій.

З мого клопоту вибавила мене служниця, що ввійшла до гостинної і дала знати, що обід готовий. На сей знак перейшли всі до їдальної комнати. При столі на почетнім місці засіли обі пані, праворуч оба всесеснійші, ліворуч припало місце мені, а коло мене по другій стороні обом панночкам. Перші хвили при обіді посвятив я заспокоєнню апетиту, а опісля заняв ся обсервацією фізіономії моїх сусідів з готелю. Панотець, се був тат нашого чесного духовенства. Шпаківате вже волося окружало его круглаве симпатичне лице; з ясних супокійних очей проглядала часто якась боліань чи сум; червоний обойчик вказував на достоїнство консисторського совітника. Характеристичнішим було лице его жєня, а моєї сусідки по правій стороні;

Перегляд політичний.

Як звісно, застрілив ся хинський адмірал Тінг, котрого побив коло Вей-Гай-Вей японський заступник адмірала Іто і прислаував его, передати всі свої кораблі, твердию і оруже Японцям. Перед довершенем самоубійства кореспондували сі два адмірала, котрі вже від довгих років були приятелями. Зараз по побіді зі сторони Японців прислав заступник адмірала Іто лист до адмірала Тінг, в котрім ему дає ради в нещастю, яке постигло хинський кораблі. Причина хинських поражень не є виною одного чоловіка. Відвічальність паде на центральне правительство, котре від тисячу літ дає ученій образованности функціонерів рішайучий вплив на всіх полях адміністрації. Са система показала ся хибною. Япон завдячує своє теперішнє положенє єдино тій обставині, що змінив застарілу систему правління і руководить ся в адміністрації новітніми ідеями. І Хіна може на тій дорозі дійти до гарного розвитку. Заступник адмірала Іто радив адміралови Тінг, щоби він тепер прийшов до Япону, а вернув до Хіни аж тоді, коли зможе їй прислужити ся. З початку Тінг не відповідав на той лист, але коли побачив, що не може дальше удержатись супротив Японців, рішив ся піддати ся і написав лист до Іто, в котрім просить о назначенє дня для передачі. Коли все було умовлено, убив себе хинський адмірал Тінг випивши опіум. Дня 17 лютого був Вей-Гай-Вей вже в руках Японців.

Цар Николай II. відбуде в слідуємім місяці перегляд над цілою залогою військового округу Петербург. Як з Петербурга пишуть, був се звичай царя Олександра II., котрий дуже часто відбував такі військові перегляди, але цар Олександр III. їх зовсім занедав.

Король Корей задумує по заключеню мира між Японією і Хіною вислати депутацію до Європи і Вашингтону, щоби державам заявити, що він є сувереном независимим, і може заключати угоди торговельні, але також і аліянси. Корейці приготувались, щоб евентуальну інвазію російську до Корей спинати.

Вибір Кошута, котрого вибрано до угорського сойму в Топольчи, не робить в Будапешті — як пише Fremdenblatt — особливого вражіння, бо чи скорше чи пізніше був би він вибраний в Топольчи або де инде. Зрештою не заповідають Кошуту великих парламентарних здобутків, бо він дуже слабкий бесідник. Оно й

густі, зрослі з собою брови, узкі, затиснені уста і вистаюча трохи наперед долішня щюка, все те свідчило о єї твердім, певно деспотичнім характері. Легко можна було догадати ся, що у права дому спочиває в руках добродійки, а не добродія. Лицько донечки було дуже подібне до лица панотця, лише було ще більше симпатичне. Ясні, буйні коси, спокійне чоло, сині як небо і глибокі як небо очі, рівний з маленьким горбиком по середині носик, повні вишнєві усточки, робили з єї личка вправді не зовсім класичне, але дуже миленьке явище. В очах єї бачив я, як мені здавало ся, той сам біль чи сум, що і в очах панотця.

На тих обсерваціях проминула досить довга хвиля. Довкола стола вела ся жива розмова. Отцове по другій, третій чарці вина перейшли на поле політики і, як то часто у нас буває, дискутували о Росії: один з них запевняв, що в Росії так довго не буде ладу, доки правительств тамошнє не надасть конституції; другий твердив, що російські горожане не доросли ще до конституції. Обі добродійки нарікали на недостачу і ледачість наймичок, а панночки ще тихше щось меж собою шепотіли. Лиш я сидів мав фізик; чув я то добре, що треба щось говорити, але що, не міг я вгадати. В тій немилій ситуації шукав я пристановку в чарці, а випорезивши за приміром отців кілька чарок, набрав а резону, і мої, звичайно в товаристві дам звязані уста, троха розвизались. Бєсїду з моєю сусідкою, розуміє ся по лівім боці, се є ясноволосою красавичкою, розпочав я про ка-

ліше, що агітатор в роді Франца Кошута буде робити менше перешкоди в парламенті, ніж поза парламентом.

Дрібні вісті.

Дня 15 квітня с. р. в Підпечарах, селі товмацького повіта помер в домі свого брата

о. ВАСИЛЬ ІЛЬНИЦКИЙ,

почетний крилошанин, вислужений директор рускої гімназії у Львові, член красної Ради шкільної у Львові, член руско-народних товариств, в 72-ім році життя.

Таку сумну вістку одержали ми нині. Покійний приїхав у великий четвер до свого брата на свята зовсім здоровий, занедужав на самий Великдень і зараз другого дня помер — в селі, де й 23. квітня 1923 р. побачив світ божий.

Ділимо ся сею вісткою з нижшими читачами, глибоко відчувачи нову страту, заподіяну нам лютою смертю. Василь Ільницький працював щиро в 60-их роках на ниві нашого письменництва, як директор гімназії опікувався по батьківськи рускою молодіжню; а в остатніх часах зіймався невтомимо справою будови руского театру. Цілі покоління, виховані в львівській рускій гімназії, тямлять добре і не забудуть пок. о. Василя, що так несподівано зійшов зі світа. Похорон его відбув ся нині дня 18. с. м. рано в Підпечарах. Нехай буде земля легка пок. о. Василеві Ільницькому, а пам'ять его життя буде від роду в рід.

Святий підполковник. Ecclesia militans була завжди; досить часто бували навіть єпископи, котрі заравом були намісниками краю і уживали меча, але се певно є факт одинокий в своїм роді, коли великий святий навіть у війську має військову рангу. А се стало ся в португальській армії, після ліссабонської „Війскової Реві“, котра таке пише: Король Іван VI., що панував від 1816 р. до 1826 р., був в роках 1793 до 1815 регентом і висказав свою вдячність для небес тим, що прийняв св. Антонія, першого оснудателя монашества, в армію, щоби его через службові обовязки звязати з військом португальським. Дивовижний документ, виготовлений на приказ регента міністром війни, звучить

балу, котрій она перед обідом так цікаво приглядала ся.

Я питає єї, чи она уміє класти кабалу, чи вірить в ню і чи уживає коли сего способу, щоб розвідати будучність. Она відповідала мені звичним альтом, що справді деколи пробує класти кабалу, але ще не знає всіх тайн сеї штуки, а також не знає, чи вірити кабалі, чи ні.

— За те мамця — казала она — уміють знаменито класти кабалу і вірять в ню, як в євангеліє. А ви, пане, що о тім гадаєте?

Запитаний так рішучо, відповів я філософічно:

— Прощу пані, суть річ, о котрих філософам і не снило ся. Але се вже вроджене чоловікови, що старає ся збагнути будучність. Старинні Іреки і Римляни ворожили з лету птиць, з грому і блискавиць, з внутренностей забитого вола чи ягняти. Середновічні астрологи ворожили зі зьвізд, а в нас настала мода ворожити з карт. Та й всіякі славні люди старали ся свою судьбу з карт вичитати.

Валентинтайн, герой 30-літньої війни, ба і Наполеон Великий уживали сего способу, та навіть один пасьянс, що его має вигадати Наполеон, зве ся наполеонським. А наші селяни ворожать собі то з зіля, то з зерень бобу або фасолі. Отже видко, прощу пані, що сей пересуд глибоко вкорінився в серце усіх народів і людей і став ся майже вірою.

Вже в часі мого викладу о кабалі побачив я, що добродійка з правої сторони, котра дотепер на мене навіть уваги не звертала, занедала своєї розмови про наймички і пильно пра-

дословно по деяких ширших та бомбастичних вступних словах так: „Славний святий Антоній прислужив ся, о сїм ми переконані, своїм могутим впливом до щасливого успіху нашого війська і до остаточного привернення мира в португальській державі. Признаючи его велику заслугу ми рішили ся его возвищити до ранги підполковника піхоти. Пенсію, яка ему після ранги належить ся, дістане за посередництвом нашого маршала Рікарда Кабрал, котрому провізорично повірено з титулом генерального капітана команду нашого війська в головнім місті. Нехай буде наша воля! Се рішене ми нашим власним королівським підписом затвердили і додали велику печать королівства. Дано в нашім головнім місті дня 11. серпня року 1814 після народження нашого Господа Ісуса Христа“. — Як згадана газета дальше доносить, є „підполковник свв. Антоній“ від дня его іменования після ранги его патенту в списі португальських рангових, а его службу сповняють за порядком призначені до того офіцери, котрі за час заступництва побирають плату, призначену для святаго. Мабуть португальські офіцери бажали би собі більше таких „військових святих“.

З причини отворення читальні в Старих Мамаївцях „Буковинські Вѣдомости“ пустили в світ неправдиву вість, котру повинні спростувати, коли у редакторів єї не заникло почуте совісті і правди. Нападати і зневажати без причини чесних людей — то не є гідне поважно веденої газети. Недавно „Буковинські Вѣдомости“ описали отворення читальні „Рускої Бесіди“ в Старих Мамаївцях в свій крайній фальшивий і видуманий спосіб, а в остатнім числі додали ще до того опису злобну неправду. Написали „Вѣдомости“, що посол Пігуляк отворив читальню противзаконно під голим небом. Коли зважимо, що підчас отворення читальні появил ся двірник з двома жандарами, котрі певно всяку незаконність були би використали до розв'язання зборів, і що збори радили без перерви до кінця, то й побачимо, що „Вѣдомости“ промахнули ся. Неправда також, що з тих 74 членів, котрі вписали ся у читальню, не знає ніхто ані читати, ані писати. Зпоміж них є звиш 30 письменних і суть то самі найчестніші господарі з Мамаївців. Неправда також, що на тих зборах була п'ятка, що люди випили п'ять бочок пива, бо головним змаганем читальні є ширити тверезість, отже своєї діяльності не могла почати від п'ятики. І се неправда, що посол Пігуляк обидив як небудь жандармів. Жандарми не мали права на зборах являти ся, бо не могли виказати ся потрібним порученням від староства, а щоби свій самовільний і безправний поступок якось закрити, подали до суду фальшивий донос на посла Пігуляка о обиду чести. Помимо того, що п.

слухувала ся мій бесіди. Скоро лиш я скінчив крикнула она з великим вдволенем:

— А бачш, Стецю, що я маю радію! Вже то кабала мусить правду говорити, коли такі славні люди єї уживали.

Тим разом добродійка говорила вже по руски, мабуть для того, що се було при людях.

В той спосіб розпочата мною розмова про кабали вела ся дальше і вже й добродійка зволіла до мене промавляти і ласкавим оком поглядати. Вкінці заявила она мені, що коли я знаю з історії так много про кабальство сказати, то мушу певно вміти власти і саму кабалу. Вправді се закінчене добродійки не конче було льогічне, бо можна приміром написати історію цеху шевського, а на шевстві зовсім не розуміти ся, але ж, щоб свою особу ще більше в очах добродійки піднести, сказав маловажно зі смірною міною, що трошечки розумію ся на сій штуці.

Тимчасом скінчив ся обід і ми знов перейшли до гостинної. По добрім обіді, залитім обильно вином, розмова стала ще живіша. Отже з політики заграничної перейшли вже на політику внутрішню, а іменно на справи народно-руські. Як я з їх бесіди пізнав, був один з них прихильником народовців, а другий москвофілів, отже й розговорили ся они про обі наші партії, — бо се було ще перед появою у нас партії радикалів, — а розговорі такий у Русів, як звісно, безконечний, бо один другого не потраплять ніколи пересвідчити. (Конець буде.)

Пігуляков, котрий був тяжко недужий, судового визнання не доручено і що він не міг на термін явити ся, суда, не розслідивши причини, чому посол не явив ся, засудив его на 5-р. карі. Поминувши се, що п. Пігуляк постарав ся о другу розправу судову, котра певно инакше закінчить ся, і доходить буде правди законними дорогами, вкажемо ще на підлу тактику „Бук. Вѣдомостей“, котрі кару 5-р., на яку засуджено посла, замінили на три дні арешту, щоби тільки — борони Боже — дійсної правди не сказати. Ми, правду сказавши, раді з того, що „Бук. Вѣдомости“ воюють неправдою, бо тим самим підривають собі гірш, ніж кому другому, ґрунт, даючи нагоду всім тим, котрі були при отвореню читальні, пересвідчити ся, яким нечесним оручем воюють „Бук. Вѣдомости“. Так они далеко не зайдуть.

В буковинській православній архієп. консисторії не чує ся ніхто обов'язаним знати нашу мову і духа єї; тому й виходять звідтам такі лінійні куріози, як н. пр. посмертні картки з вісткою про бл. п. Митрополита Андрієвича. Навіть в таку пору мусять православна консисторія дати доказ, що їй не знаний ніякий славянський язик; ані російський, ані руский і инші, як свідчать отся картка посмертна, котру що-до букви передрукуємо: „Преосвященний господи (sic!) Д-р' Сильвестр' Морарю-Андрієвич' архієпископ' черновецький, митрополит' Буковини і Далмації, предсѣдатель синода митрополитанского (?), членъ сойма буковинскаго и высочайшій законодательной палаты и проч. проч., упокоился 3/15. Апрѣля 1895 въ своей архієпископской столиці въ 77. году своей жизни. Мощи въ блаженной памяти усопшаго, которіи въ сали синодальной архієпископской столиці на одрѣ поставились, перенесутся въ среду 5/17 Апрѣля въ 3 часѣ пополудне со крестнымъ ходомъ до собора (церкви семинаріальной), гдѣ начнется отправлятися въ 7. часѣ вечеромъ всенощное бдѣніе. Въ Четвергъ 6/18. Апрѣля с. г. начнется въ 8 1/2 часѣ передъ полуднемъ соборная літургія, і въ 10 часѣ обрядъ погребательный. послѣ того тѣло усопшаго перенесется торжественно на здѣшнюю общую кладбищу (1 пад. кладбища!) въ гробницу опредѣленной для погребенія Архієреовъ.“

Приводя сожальное упокоєніе Преосвященнаго и возлюбленнаго нашего Архієпископа до общаго свѣдѣнія, имѣемъ честь запрошувати высочайшія церковныя, гражданскія военныя уряды, п. т. чины, школы, общества и товариства (!), всесвятыхъ патроневъ церковныхъ, духовныхъ и мірянъ православной церкви, пріятелей и знакомыхъ усопшаго и всѣхъ побожныхъ христіанъ къ благосклонному участіюванію при сихъ печальныхъ торжествахъ (!). — Що якому се писано? Коли консисторія думає, що се по російськи, то дуже помиляє ся; коли їй здає ся, що се по руски, то ще гірше помиляє ся. Як би хто у ній найшов ся свідущий славянських мов, то се буковинській православній церкві певно не пошкодило би . . .

Відважна жінка. Жінка одного селянина в селі Мавєач в Босні почула недавно тому вночі незвичайний неспокій між своєю чередою. А позаяк чоловіка не було в дома, то сама хогіла переконати ся о причині того. Коли побачила, як вовк дусив корову, зачала кричати о поміч; а коли вовк тим не дав ся відігнати, вхопила кестур і забила ним вовка. Відважна жінка одержала приписану надгороду.

Місце купелєвє Теплиці в Країні погоріло цілком. Шкода виносить около 90.000 зр., забезпечена була тільки на 18.000 зр.; з людей не погіб ніхто. Пожар повстав з неосторожності.

Магомеданський стоїцизм. З Тунісу доносять: 26. марта показали свою велику відвагу жовніри бей Тунісу, котрі мали стріляти з гармат, щоби магомеданцям оновістити початок торжества Бейрама. Через неосторожність вистріляли за скорб і покалічили п'ятох жовнів в страшний спосіб. На їх місце стануло зараз 14 товаришів і стріляли дальше. Ранених, котрі зовсім не скаржили ся на біль, відвезено до шпиталю і їх оперували. Троє відтяти руку, а одному ногу.

З Буковинської ц. к. Ради шкільної краєвої. На засіданю дня 10. квітня с. р. залягоджено

слідуючі справи: Експозиція по справах Білья, Руска і Аргестру перемінюють ся на однокласові школи, а однокласова школа в с. Білья на двокласову. Призначено учителям: Денисови Митрофановичови в Купці другий, Іванови Вереничови в передмістї Манастеряскі четвертий, а Антонію Маврібер в Сторожницях третій додаток п'ятілітній. Провізоричного учителя І. Мейзель в Ней-Гітте іменовано сталим учителем так же. Дальше іменовано учителя Степана Симеоновича надучителем при двокласовій школі в с. Деметрію, учителя Симеона Брежука надучителем при двокласовій школі в с. Маріям в Кучурові великим, а затверджено іменоване учительки помічної, Олена Глинської провізоричною підучителькою в Кучурові великим. Предложено виключене двох учеників з всіх шкіл міністерству і системоване одного місця професора для гімнастики при гр. пр. школі реальній в Чернівцях, а одного ученика виключено з черновецької гімназії. Вкінці залягоджено подання доматури і о заможги.

Оригінальне гіпнотизованє. Генрик Ірвінг' славний артист, розповідає слідуючий випадок: „Сидів я собі в партері в Престоньскім театрі Трагедія дійшла до своєї кульмінаційної точки. Власне мав злочинець першого лицаря застріляти, коли мац в кишеню — а пістолета нема. Що-ж тут робити? В своїй притомності, рішив, ся артист на штурку. Обернув ся до публики з словами: „Тепер пехай мені поможе мій зір!“. І впливши свої очі в свою жертву, зблизив ся до неї помалу і урочисто, взяв єї за руку і вдівляв ся в ню через довгу хвилю. З усміхом демона на лиці сказав потім: „Так, тепер ти в моїх руках і будеш чекати, поки верну з пістолетом і тебе застрілю!“ На хвилю злочинець вийшов і прийшов скоренько з пістолетом та застріляв лицаря з словами: „Дякую тобі, ти невислідима сило гіпнози!“ Оплескам, які слідували сям словам не було кінця! Припоручую сю сцену всім, а особлива поетам.“

Великальський павук. Allgemeine Zeitung пише таке: В Авксбурзі вже готовий великанський павук, призначений для великої салі нового будинку ради державної в Берліні. Павук має форму величезного обруча, на котрім поміщено велику корону цісарську. На обручи намальовані герби тих німецьких родин князівських, з котрих походили німецькі цісарі і дванадцять статуй, котрі зображають славних мужів німецьких — почавши від Ульріха за до реформації — що заслужили ся около історичного розвою Німеччини. Павук важить 150 сотнарів, обсяг его 9 метрів і коштує 75.000 марок.

СПРАВИ ЕКОНОМІЧНІ.

Самопоміч. При дебаті над реформою податковою сказав посол Щепановский в своїй промові між иншим ось що:

Ті, котрі уповають на свої власні сили, заслужують на більше поважанє і становлять самосвідоміше, певніше і честолюбивіше покоління від тих, котрі при найменшій трудності у власнім характері не знаходять жерела самопомочи а не знають нічого иншого, як гадати помочи від уряду. Ще перед трицятьма роками мав принцип самопомочи дуже ревних заступників і тоді покладали на самопоміч великі надії. Але результати були малі. Як же-ж оно тепер стоїть? У Франції на 38 мільонів населеня 9 мільонів людей дає свої гроші в каси ощадності; в Прусах на 30 мільонів людности 6 мільонів в Австрії в значайних касах ощадності 2 1/4 мільона, а в почтових касах ощадності 1 мільон, разом 3 3/4 мільони, так що з людности 24 мільонів кожда шеста особа складає свій гріш до каси ощадності, наколи в Росії таких людей є лише 174.000.

А коли зверне ся увагу на зложений гріш, то виносить він в Австрії більш 1 1/2 мільярда зр., у Франції майже 2 мільярда зр., отже виходить з того, що Австрія в порівнаню з єї го-

сподарськими обставинами займає несподівано високе місце. Правда, Австрія стоїть н. пр. щодо засобів промислу, багатства машин і якості знарядів на низькій щаблі, але коли зважить ся зміст населення до ощадності, то можна без сумніву твердити, що Австрія не уступає жадній державі середньої Європи щодо моральних елементів в характері своєї людности. Ми маємо до розпоряджності матеріял народний, котрий потребує лише ліпшої організації, ліпших обставин, більшого знання і ліпших засобів індустрійних, щоби дорівняти иньшим упрівілованим народам Європи. Один бесідник в Раді державній у всіх своїх промовах говорить про багатства Ротшільда. Але „Перша австрійська каса ощадності“ ще багатша, а її силу здвигнули люди небогаті. Сі великі результати суть плодом людської праці через пів сотні літ. Се знає тому, що всі великі здобутки в життю соціальним не суть ділом одної хвилі, не суть ділом хвилих приписів примусових, а суть знаком морального розвитку людської природи, відклику до її ліпших сил.

Від великих націй лишили ся лише монументи без хісна і ціли, а ціла господарка приватна лежить під звалинами. Так само лишились й з теперішности лише те, що переняте сильною вірою в тісну звязь генерацій. Сей розвиток переконання, віри в свої власні сили зробить певно й в слідуючих 50 роках так великий поступ, якого ми тепер дочекали ся.

Сі розумні слова повинні взяти собі на увагу всі ті, що заложивши руки ждуть спасенія „свише“, а у свою силу не вірають.

Краєве товариство для садівництва в Низшій Австрії мало перед святами під проводом свого председателя, члена палати панів Карля свої сегорічні загальні збори. Як із справоздання на сей рік видно, діяльність товариства розширила ся. Для розсаджень по дорогах повітових постарало ся товариство о 7318 дерев овочевих, узгляднено по змозі подання громад, рілнничих товариств повітових і місцевих і роздано їм в минушнім році 5000 дерев овочевих по знижених цінах. На дорогах цісарських в Низшій Австрії ведено далше щіплене алеї з овочевих дерев, а крім того посаджено 2294 овочевих дерев. Плекане дерев овочевих піддержувано преміями для дозорців повітових доріг і иньших дорожників. Крім того були три курси науки садівництва в Мельк, Кльостернайбург і Медлінг по однім тижни і 2 практичні курси в Шпіц і Фершніц. Товариство взяло також участь в петербурській інтернаціональній виставі садівництва. Его доходи річні виносили 16.272 зр. 13 кр., а розходи 16.023 зр. 94 кр. — Як з сего справоздання бачимо, в иньших краях дбають о садівництво з всею ревностю, а в нас оно чим раз то більше упадає. Може тепер зверне на ліпше, коли буковинський виділ краєвий внесе пос. Пігуляка в справі вандрівних учителів розважить і прихильним та скорим загодженням того внесення запобігне лихови, як довго ще дасть ся. Поживемо то й побачимо, чи панам в виділі краєвим лежить на серцю та справа.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень 17. квітня. Wien. Ztg. оголошує, що Є. В. Цісар надав старості Бальмошови з Сторожини титул і характер правительственного радника.

Любляна 17. квітня. В ночі о 1 год. було одно, а зрана о 4-ій знов два землетрясенія; остатнє сильніше від попередних. Населене вернуло в більшії части до своїх домів. Комісія оглядає далше домів, чи не ушкоджені і чи можна в них мешкати. Тих, що не можуть мешкати в домах, що готові завалити ся, поміщають окремо.

Руен 17. квітня. Президент Фор, відповідаючи одному генеральному радникови радикальному, сказав, що робітники можуть на него числити. Він сподіває ся, що робітники віддадуть свою щирю працю в мудрий спосіб, але в строго поступовім дусі на службу республіці. По думці президента, у республіки такі самі засади, як у робітників.

Йокогама 17. квітня. Між Хіною а Япаном підписано договір мира.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

мас на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по 1 зал. 20 кр. за рочник, а всі 9 разо- за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкідлих огневих під найприступнішими умовами і починає можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агенцій „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповів і тверезим руським читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., почтою 25 кр.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лангиче білє, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кожній аптці. При закупі треба дуже уважати і брати флашки лише з охоропною жаркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

В справах женитьби

просимо з довіром звертати ся з предложе- жнями до

MARRIAGE COMPANY

В БУДАПЕШТІ

1-3

введеної в найлучші круги.

Скоре і совістне переведенє справи, строго дискретне. — Докладні інформації за 30 кр. в марках почтових.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура

в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

НОВИЙ ПАРОВИЙ БРОВАР.

У нашім паровім броварі (перше Гєбля), устроєнім після найновішої системи, вже почали спускати

ВИШИНЖОВЕ ПИВО.

За якість сего пива дістали ми вже дуже прихильні признання. Небавом будемо могли оголосити, що зачнемо спускати пиво-лежак в бочівки і флашки.

З глибоким поважанєм

Паровий бровар **Ronchetti Reck & Comp.**

в Чернівцях.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділю“
виносить:

на цілий рік 10 зр — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
з бюрї газет Л. Гороніца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Реданція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі доноси адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечорож.

Зухвалість московських агентів.

IV. Який інтерес може австрійська політика мати в підтримуванню всіма можливими способами українізму? — питає ся „Галичанин“, уважаючи таку політику супротив нас підтримуванню польських ідеалів о відбудові Польщі. Дивна логіка у наших доморослих Москалів! Коли Русин дбає лише о своє і не ширить московщини, то тим самим служить польським ідеалам і єсть орудем Поляків. Після московфільської логіки заслуга перед Богом і людьми бути Москалем, а тимчасом гріхом непростим бути Українцем, бо Українець — то Поляк; а для Поляка нема місця на світі! „Не роби, кажуть они вічно, для себе нічого, бо ти робиш се для Поляків, для відбудови Польщі“. І товчуть московфіли безнастанно таку нісенітницю в голови недотепних людей, в тій вірі, що ширить Бог знає яку мудрість політичну.

Чи Австрія має інтерес у відбудові Польщі, не наша річ судити, але Австрія мала і має інтерес в тім, щоб підтримувати всіма силами розвій кожного народу в державі, отже й нашого. Коли-ж тепер австрійське правительство, зрозумівши вагу руского питання, почало нашими справами займатися живіше, як коли-небудь, то за се ми можемо бу-

ти йому тільки вдячні. З такої політики Австрії Росія зовсім не може бути недоволена і вважати піддержуваня українізму за виступ против неї, бо се не приносить їй ніякої шкоди. А коли-б Росія справді була культурною державою, то не лиш не мала би нічого против розвою всіх народностей у себе, а ще й піддержувала би їх за приміром Австрії. Австрія не згодить ся ніколи на се, щоб за ціну життя нашого народу мала удержати з Росією добрі відносини, котрі тепер і так зовсім не грізні. Австрія знає докладно, що націоналі рускі то не жадеи елемент радикальний або й анархістичний, як інсинуує „Галичанин“, пуджаючи безпідставно нами правительством; Австрія знає, що Русини нарід вірний державі, котрий і служить їй сам, не посередію через Поляків — як каже „Галичанин“ — бо-ж були винадки, що ми йшли і против Поляків в інтереси держави і так само правительством, не оглядаючись на інтереси Поляків, показувало ся і показує ся для нас справедливим опікуном — та ще й навіть далеко більше справедливим, ніж Русини самі супротив себе.

Коли Поляки мають свої ідеали о відбудові Польщі — то се їх річ. Але після нашого розуміння європейської ситуації політичної годі думати, щоби по-

важні провідники польського народу мали тепер на думці якесь насильне відбудоване своєї вітчизни; і справді у них такої думки нема. Коли-ж і поважні патріоти польські самі не думають о тім, то посуджуване ще й Русинів о то, що ми Полякам помагавмо в осягненню відбудови Польщі, єсть просто баламученням публичної опінії і злосливим доносом до правительства на нас.

Що Поляки стараються дійти до як найбільшого політичного значіння в державі, сего ніхто, хто цінить свій власний патріотизм, не може назвати низьким або й ворожим державі, бо природним обовязком і правом кожного народу єсть, дбати о як найбільший свій вплив на всі справи. Так само й обовязком Русинів єсть: дбати про себе самих, рости в силу і в державі, до котрої належимо, жадати прав, даючи їй з заміну випробовану вірність і сповняючи совістно громадянські обовязки.

Своїми фальшивими пояснюваннями українізму довели московфіли до того, що їх прихильники не можуть уже понятя „українізм“ відділити від понятя: польська інтрига, відбудова Польщі, польський шовінізм і т. п. Московфілам здає ся, що ми, Русини, можемо і повинні відділити ся від Поляків хінським муром і жити собі окремо, не входячи в ніякі зносини

КАБАЛА.

НОВЕЛЯ ІВАНА М-А.

(Конець.)

Пані вели зі мною дальше дебатувати на тему кабали; а сама панна Стефця доконче наперала на мене, щоб я виложив їй кабалу. Я викручував ся як міг, а виїзничі залузи, що кабала лише в патині удає ся, а в виїзничий день нарочно вводить і каже неправду.

— Та нині власне питання! — закричали хором сьміючись усі чотирі пані.

— Пані питання? — повторив я здивований, розглядаючись по панях. І справді підчас ферий трать і значайно рахубу дів, то тим чином я мимоволі сам зловив ся. Мій посідацій ратунок став мою згубою. Оставались мені дві есентуальности: або признати, що я розминув ся трохи з правдою, обхвалюючись, що умію класти кабалу, або справді кабалу виложити.

На перше не pozwalала моя амбіція, отже я рішив ся на друге. Але розгніваний за се, що мене так зловлено, порішив я помститися на моїй сусідці.

Ще малим хлопцем приглядав ся я нераз, як моя покійна тітка клала кабалу, та з того часу затамив я собі, що дама або король керує особою, для котрої кладе ся кабалу і що починаючи від цієї карти числять ся до сім і право і в ліво і щось з тої секції карти ворожать ся; що дама трєє означає бабу пльоткарку, ас каро-ласт, десятка каро грона, і на тім кінались

мої кабальські відомости. З сего, а також з неділуваної в готелі розмови, встановив я тепер скористати.

Кабалу, розуміє ся, мав я класти для панни Стефці, бо моя кузина уступила їй сю почесність своєму гостеві.

Я отже, як годить ся, з поважною міною приступив до того важного діла. Засів на нарадійний каналі, а пані посідали довкола мене. Помішавши преферансову кунку карт, казав я панні Стефці розділити її на три менші кунки. Кожду кунку брав я описав з окрема і водивши-нись ва сміду карту, поважно кивав головою. Не знаю, чи оно так було треба, але так робила моя покійна тітка, тож і я робив так само. Однак видко, що так велить закон кабальський, бо мама панни Стефці кинула також з одобрє-нем головою і присунулась ближше до мене. Описав розложив я всі карти в чотирі рядки по вісім карт, відняв ся в них уважно і залунав ся фільзофічно. Вираді волів я був дивити ся на красні личка живих дам, що сміяли передо мною, ніж на мальовані дами на картах; але треба було перевести мою ролю до кінця, тож я лиш часами заглядав на них знід ока.

Описав зачав я ніби-то з карт вичитувати:

— Ви, панно Стефцю, маєте якийсь великий смуток, а смуток сей, — раз, два, три, чотири, п'ять, шість, сім, — числи я на ліво і в дами кер, — а смуток сей походить від якогось старшого пана, що вами велими интересує ся. Але той пан недобрый чоловік, побіч вас гадає нія також в якихось грошах. Коли того пана стоїть близько якась баба пльоткарка, що ему

сприє, а також і вами дуже сильно займає ся. Перед тою парою найпані добре стережуть ся, бо від неї чекає нас багато прикростей, а навіть нещастя.

Коли я тут заід ока глинув на мої пані, зауважив я, що бідна Стефця дуже зблідла і в очах її закрутились сльоза, а мати її стерпніла ся мов буря і гнівно моргала бровами. Жаль мені стало бідної дівчини і я забрав ся потішити. Тож рахуючи знов: раз, два... шість, сім, на право від дами кер, ворожач дальше:

— Але найпані не тратять нації і в туту не їдають ся; по тім горю настане для нас радість і щастя, а щастя се приїде від якогось чорнобривчика, котрому ви а думати не сходите. Не о грошах він гадає, як тамтой пан, але о якимсь листі, що его для вашого щастя хоче написати, чи вже може написав. З ним ви, пані, будете щасливі, тож старайте ся ему приступити до себе улекшити.

Коли тепер глинув я на Стефцю, спаленіла она моя рожа і очи в долину саустала. Описав зробив я ще так звану пробу, се є, помішавши знов карти, розложив на п'ять кунки по три, а переглянувши їх, сказав, що проба потверджує те саме, що я перше ворожач.

На сім сьлічний я мою кабалу. Стефця і її мати подякували мені за ворожбу сердечно. Незабаром потім розпрощав ся я з всіма, бо сьлішний ся на зелізнитю. При прощанні панна Стефця сльнула мені а вітчанієм в очи і стиснула мене сердечно за руку, за що я, розуміє-ся, не остав ся їй должник.

з ними. Коли-ж се не було і не може бути можливим, то они вже не мають способу вибрати з ситуації і беруть нас в суміш з Поляками, так, що за Поляком бачать завжди Українця а за Українцем Поляка. Такі поняття в самій основі фальшиві і тенденційні, бо обчислені на те, щоб здержати всіх Русинів від роботи для себе, тому що та робота будим то йде на хосен Полякам. Коли Русини дбають о своє рідне, то по думці москвофілів стають народними зрадниками, бо працюють тим самим для сусіднього народу. До такого абсурду дійшла лбогика москвофілська!

А що вже й казати про се, що нам українофілство будим то силою накинено. Перше всього повинні всі знати, що ми Русини-Українці не українофіли (українолюбці), але таки справдішні Українці. Москвофіли можуть бути, — они й не потребують уміти по московски; але в українським-руським народі українофілів лише по симпатії до нашого народу ми не хочемо мати, бо нам з них хісна нема, они тільки затемнюють ясне поняття про „бути або не бути“. Вирочим з найбільшою прихильністю витаємо українофілів у всіх иньших народів. Однак ми певні, що „Галичанин“ мав на думці таки українizm, коли писав про накинене нам силою українофілство. Так після нього ідея та, за котру Шевченко терпів десять літ гірких мук, за котру тисячі иньших Українців зазнали горя по тюрмах, вік звічували в сибірських каторгах — та ідея накинена нам силою, се польська інтрига! Хтож тому сто літ в Росії накинув Котляревському українофілство? Чи також Поляки?

„Агенти, — каже „Галичанин“ про наші відносини — у котрих завмерло чув-

ство чести і любви до вітчизни, мають призначене розповсюджувати між руским народом деморалізацію і служити цілям польської політики“. І се каже гладко, не заікнувшись, з цілію, зовсім збити з толку всякого розумного чоловіка. Ну, вже не багато легковірних найде „Галичанин“, котрий зі словами „агенти і деморалізація“ повинен обходити ся як найделікатніше, не надуживаючи їх...

Результати москвофілської роботи обильні. Половина духовенства нашого зведена на манівці, сфанатизована москвофілськими теоріями до крайности, у своїй темноті нетерпима нечувано, стала ворогом народу, з котрого живе, а для котрого повинна жити. Частина єввітської інтелігенції і багато селян ходить у тьмі кромішній за блудними огниками, що мають вказати їм законані скарби московські. А наші народовескі опозиціоністи вірять ще, що є така наївна порода „старорусів“, котрі, мовляв, за день можуть стати й народовцями, хоч не вміють і писати по руски. А ті „староруси“ свою sanctam simplicitatem при нагоді заявляють — ірімким, хоч пустим як тарабан, комітетом виборчим на вдивовижу легковірних народовців. І повтарає ся та легковірність і се обманство вже довгі літа — і результат все однакий: все прощаючи народовці дивлять ся знов ласкавими очима на обманців, а ті тільки й глядають плечий, за котрими могли би для себе рукавиці плести.

Та вже, хвалабо, є й між нами люди, що на сї відносини дивлять ся ясно; они не дадуть себе заманити, а всяку негідну роботу москвофілську назвуть єї властивим іменем.

Російська освіта і культура в зеркалі статистики.

(Допись з Росії).

(Дальше).

Тепер гляньмо ще в инче зеркало і подивімо ся, як оно покаже нам культуру російську. Кожний чоловік, аби трохи освічений і розвинений, аби трохи почував він себе культурним, добре тямить, що особиста воля чоловіка, недотикальність особи єго, убезпека волі особистої становлять найвищі святаці горожанського життя кожного чоловіка. Тим то отся убезпека особистої волі людей і високе пошанованє останної, становлять перший і найголовніший обовязок органів власти державної і громадської.

Нема у мене на думці, розбирати тут сю теоретичну убезпеку, той Habeas corpus-Akte, що дають Росіянам спокійно і безпечно жити, працювати і в ночи спати з певною думкою за свою волю особисту, з певною убезпекою, що особиста воля чоловіка не буде і не може бути зрушеною ніким, доки він не заподіє якого будь певного злочинного вчинку такого, за який по закону суд — і ніхто більше, може так чи інакше обмежувати волю особисту.

Щоб розглянути акти такої убезпеки в Росії — треба би мені богацько часу і місця. А хто з моїх читачів бажає хоч трохи ознайомити ся з теорією сєї убезпеки, тому я пораджу перечитати хоч один такий Habeas corpus-Akte, — зоветь ся він „Положенієм объ усиленной охранѣ“.

На думці у мене подивити ся лишень в те зеркало, в якому сам уряд показує нам, як органи єго шанують особисту волю людей і якої убезпеки від них зазнає та воля, ті святаці людей культурних.

Урядова статистика подає нам відомість: скільки в продовж року 1886 було закинено людей в тюрми і в загалі в арешт.

Перш за все з тої відомости знати, що на 50 губерній європейської Росії (опріч Фінляндії, Польщі і Кавказу) було 590 тюрем, се-б то пересічно на кождо губернію трохи що не 12!... се-б то одна тюрма на кожді 144 тисячів людности!... але-ж сюди не згуртовані усі тюрми. Тут нема тюрем військових, тюрем монастирських, як от при монастирях Соловецкому, Суздаль-

Від тої пригоди минуло було може зо два роки і я зовсім вже о ній позабув, коли знов подибав ся з іменем Вичка. Тим разом вичитав я в урядовій часописі: „Високе ц. к. Намісництво дозволило докторови Іванови Вичкови, кандидатови адвокатури, переіменити своє імя на Івана Вичковского.“

— Но, дивіть, — подумав я собі — потомок гайдамаки у шляхтичі пре ся. І хто того по нїм був би сподівав ся! Видно: honores mutant mores.

В кілька місяців пізнійше переїздив я знов через те саме місто Н. Забравши на залізничім двірці мої пакунки, се є парасоль і паличку, під паху, вибрав ся я пішки до міста. На одній ульци побачив я здалека якогось добродія, що своєю високою, плечистою статію звернув на себе мою увагу. Коли я з ним порівнав ся, станув він і пильно в мене вдивив ся.

— Ей! чи не Гонта? — клякнув я, приглянувшись єму ближше.

— Гонта, Гонта, мій любий товаришу! — відповів він і схопив мене в свої медвежі обійми, що аж кости в мені затріщали.

— А що ти ту робиш? — запитав я, визволяючись з єго рук і потираючи свої зболілі від того повитання боки.

— Що я ту роблю? — повторив він. Та я ту перед тижнем отворив адвокатску канцелярію. А ти звідки ту взяв ся?

— Я в переїзді — відповідаю.

— Коли так, то ходи до мене; най тебе представлю моїй жінці.

— А так! — кажу я — то ти вже встиг і оженити ся. Но-но! Іграю тобі, Вичку, чи то перепрашаю, пане докторе і меценате Вичковский. Ей, ей, що то сказав би старий Ви-

чок гайдамака, почувши, що ти вирік ся єго імени?!

— Ет, дай спокій — каже він махнувши рукою, — подумай собі, моя теща, завзята жінка сказала мені категорично, що доки я Вичком, доти не буду єї зятем. Тож я гадаю: пану Богу свічку, а лихому огарок, тай прозвав ся Вичковский.

Тимчасом прийшли ми до мешканя пана меценаса. Скоро лиш скрикнули входові двері, вибігла против нас гожа молодичка, але побачивши несподівано зо своїм мужем чужого чоловіка, станула змідана і спустила піднесені мабуть до повитання руки.

— Такий а такий добродій, мій шкільний товариш — представив мене меценас своїй жінці.

Пані глянула на мене раз, другий, а далі й каже:

— Та я мабуть мала вже прихильність вас давнійше пізнати, ласкавий добродію; то ви бачу кляли мені перед пару роками кабалу в отці С.

— І я вас пізнав відразу, пані докторова, бо хто-ж, бачивши раз ваше личко, міг би єго забути? — відповів я по шармантски.

— Ну, прошу, то панство вже знаєє ся? — замітив пан меценас.

— А чому то ти, моя їмостуно, до тепер мені нічого о тім не згадувала; звернув ся він віби то сердито до своєї жінки.

Тут пішла весела розмова про мою кабалу, переплітана сердечним сміхом та жартами.

— Не повірте, мій пане, — казала між иньшим пані Стефанія до мене, — яку велику,

неопінену прислугу зробили ви мені своєю кабалою. Моя мати хотіла мене доконче віддати за одного панка. Вже було по заручинах, а ту мій Івасє написав до мене лист повен розпуки і грозив, що в день мого слюбу смерть собі заподіє. Нічо не помагали мої просьби ні слюзи, мати була непорущима. Аж ту якийсь добрий дух зіслав нас, мій пане, і ви своєю кабалою довершили сего, чого не могли вдіяти мої просьби. Від тої кабали моя мама пеначе би иньша стала. Але-ж бо і кабалар з вас, пане, не аби-який! Тож ви згадали точнісінько все так, як оно справді було. Та не лише моя мати, що вірить в кабалу, як у святе писмо, але й ми всі не могли вам начудувати ся. І звідки ви, пане, се все могли знати?

— Се вже моя кабаларська тайна — відповів я поважно.

Довго ми ще розмавляли, а опісля розпрощав ся я з щасливою парєю, до щастя котрої я мимоволі своєю кабалою причинив ся.

Пані Стефанія так глибоко увірила в мій пророчий талант, що ще недавно радилась мене, як назвати свого нерворожденного.

— Дайте єму імя Падяуция, патрона кабали — відповів я.

Та мабуть ще й доси ся віра у неї остала, а я, щоб не утратити моєї кабаларської слави, а по трохи з сорому, що був свідком памятної готелевої сцени, не зрадив ніколи своєї тайни, держачись засади: „блажанині невідущі а віровавші“.

скому і инчих. Додавши отсі тюрми до острогів в Сибірі 92, на Кавказі 69, в Польщі 114, не зробимо великої помилки, гадаючи, що на цілу Росію набереться не менше 1000 острогів, значить один острог на 110 тисячів загальної людності, майже стільки, скільки і всіх середніх шкіл! — (останніх на цілу Росію 1116).

Звісно і остроги і середні школи не однаково в самій річці припадають на кождо губернію: є губернії вельми убогі на тюрми, на пр. Естляндська, де тільки 4 остроги (тут і людності тільки 396 тисячів), в Астраханській 6, в Олонекій 7 і т. д.; але-ж є губернії вельми багаті на остроги, на пр. московська має 33 тюрми, петербурска 37!

Що-до України, так на 10 губерній єї припадає 126 острогів, то-б то пересічно на кождо більш 12— значить більш загального пересічно на європейську Росію! В сему разі Українці поталанило більш навіть за Польщу! Перше місце в сему „талані“ випало на долю Харківщини, Полтавщини, де по 16 тюрм на кождо; далі Черниговщині — 15, потім Київщині — 13. Найменше-ж в сему разі поталанило Поділю: тут тільки... 9 острогів!...

Так от вирождж року 1886 по отих 590 острогах перебувало в неволі 492.906 чоловіка між ними жіноцтва 60.923! Се значить 0.57% загальної людності!... Мороз бере за плечі, коли згадаємо, що того-ж року по всіх середніх школах хлопчиків і дівочих було 234.150 дітей, се-б то в острогах більше, як в гімназіях і инчих середніх школах!...

Сей півмільйон людей, закнених в остроги, перебув вирождж одного року в неволі 24.662,000 днів (на долю жіноцтва припадає 2,162,000 днів.) Виходить, що за рік кождий узник перебув в острозі 52 дні, а кожда узниця 32 дні!...

Людність України становить четвертину всеї людності тої території, про яку у мене річ. Значить, коли-б скрізь були однакові умови, то на долю України повинна би припадати і четвертина увязнених. Але-ж така однаковість умов річ чисто не можлива і коли є яка умова однакова цілій Росії, то єдино повний брак забезпеченості особистої волі. Тай ся умова по Україні більше панує, ніж по останній Росії, бо крила „усиленной охраны“ ширші на Україні, ніж деінде. Проте-ж не вважаючи на сю умову, ми побачимо зараз, що на Україні не припадає четвертини увязнених за рік, а геть менше. Спричиняють ся сему инчі вже умови, умови національної природи і соціально морального побиту Українців. Про се будемо говорити инчим разом, а тепер гляньмо, скільки частинно по губерніях було закнених р. 1886 в остроги людей на Україні. Найменше було зневолено в Таврії — 3991; середнину займають Чернігівщина — 9.216, Волинь 9536, Катеринославщина і Поділе майже однакові, в першій 13.308, в останній 13.313; тахішим припадає на Київщину — 17.742 особи.

(Конець буде.)

Перегляд політичний.

Conservative Correspondenz доносить: Є узасаднена надія, що непорозуміння, які повстали в підкомітеті комісії виборчої в Відню, будуть усунені, бо після загального погляду не мав бар. Дінавілі достаточної причини до виступлення. На се донесене відповідають Narodni Listy в телеграмі з Відня, що після їх достовірних інформацій річ має ся зовсім протинно і що то викаже ся зараз по феріях великодних. Клюб Гогенварта знаходить ся на переломі, бо в ній тепер борять ся два напрями, особливо відколи антисеміти побідили при виборах громадських у Відню. Консервативні клерикали вже від давна заліцують ся до антисемітів і опозиції в раді міській, отже їх радість з побіди антисемітів против лібералів була з початку велика, але тепер вже утихомирили ся.

Передвчера розпочали ся в міністерстві справ внутрішніх наради спільних міністрів, на котрих мають уложити ся предложення для

спільних Делегацій. З угорської сторони беруть участь міністри Банфі, Люкач і Йосіка.

Нунцій папський Аліярді приїхав до Остригома (Грану) в гостину до примаса угорського і виголосив там підчас обіду тоаст, в котрім пожелав єму, щоби благородна борба, яку він тепер веде (против церковно-політичних законів) osiąгнула пожеланий успіх.

З Берліна доносять, що кн. Бісмарк занедавав. Всі прийняті відхилано, а д-ра Швенінгера покликано телеграфічно до Фрідріхсруге.

До Köln. Ztg. доносять з Білграду, що сербський президент міністрів Христич розіслав до всіх префектів фотографію кн. Караджорджевича і приказав їм, щоби они арештували зараз подібного, бо єсть підозріне, що кн. Караджорджевич задумує приїхати до Сербії.

„Московскія Вѣдомости“ довідують ся з Петербурга, що в короткім часі вийде царський указ, котрий зробить надзвичайно добре вражіння на російських Поляків. Іменно мають рішити ся, що всі добра тих Поляків, котрі брали участь в повстанні в році 1863, мають їм звернути ся, коли єще доси їх не продано приватним особам. Після дотеперішніх інформацій є таких дібр понад 150; они лежать в північній і полуднево-західній частині держави, а їх властителей помилувано вже по часті в маніфесті з дня 25.мая 1883, а почасті маніфестом царя Николая II. Указ той буде підносити, що російське правительство хоче затерти всякі сліди кар, які наложено з нагоди повстання в році 1863.

Про фінансове положення Франції розписують ся тепер ріжні французські часописи. „Observateur Français“ пише так: „Наше положення починає бути безвихідним. Коли доходи будуть так зменшати ся й на далі, як доси, то з кінцем року недобору буде 232 мільонів і ми опинимо ся вскорі на тім місці, на яким тепер стоїть Греція, Іспанія і Італія.“ Се може трохи переборщено, але все таки можуть з того догадувати ся серйозно думаючі люди, що треба вже раз залишити поголоску про невичерпані „жерела“ Франції.

До Times доносять з Шангаю: Договір миру між Японією і Хиною вже заключений. Услів'я такі: Независимість Кореї, Японію затримає всі заняті місця і край на схід від ріки Ліав, надто дістає остров Формозу. Хина платить відшкодовання 100 мільонів доларів, в кінці заключає ся угоду зацінно-оборонну між Хиною і Японією.

Дрібні вісти.

Перенесене. Концептовий практикант правительственный др. Роберт Корн приділений до староства сторожинецького.

Похорон бл. п. Митрополита др. Сильвестра Мораря-Андрієвича відбув ся в четвер, дня 18. с. м. при участі майже двох соток священства заступників урядів і товариств та публіки, котру можна було числити тисячами. Похорон провадив адміністратор бук. архієпископії, архимандрит консисторський о. Аркадій Чуперкович. Докладний опис похорону подамо в завтрашнім числі.

Найд Архієп. Петро Фердинанд приїхав вчора о год. 1/22 поноудни на сталий побут до Чернівців. На двірці повитали его почесна компанія, президент краю; офіцери і инші урядники.

Родинна драма склала ся в Чернівцях дня 13. с. м. Молода жінка Івана Беравна, властителя вексельного дому в Ясах, прибула буцім до своєї тітки на свята до Чернівців. Але муж уже від довшого часу підозрівав вірність своєї гарної жінки і приїхав несподівано дня 14. с. м. Коли у тітки не знайшов своєї жінки, пішов до одного готелю, де его жена сиділа в товаристві якогось молодого чоловіка. Ввійшовши в компанію, витягнув Беравн револьвер, стрілив в свою

жінку і ранив єї легко. Другий вистріл вицілпив в любовника жінки, але сей зручно втік вікном. Служба готелева розбріла мужа, котрий сейчас відїхав до Яс. Жена тепер на правду загостила до своєї тітки, бо хора.

Управу гр. пр. архієпархії в Чернівцях передав президент крайний на нас, поки місце архієпископа не буде обсажене, консисторському архимандритови о. Аркадієви Чуперковичови.

Чому Вишнеградский пішов у відпустку? Як звісно, одного дня перестав Вишнеградский бути російським міністром фінансів. Деякі часописи писали, що міністер підчас рапорту у царя зімлів, а инші знов писали впрост, що міністер заслаб на помішане розуму. Як з достовірного жерела доносять, справа була така: Численним ворогам і задрісникам, яких при російським дворі було багато, удало ся вкінці вговорити в царя, що міністер одержав від одної спілки, котра перевела російську конверсію рент 8 мільонів — хоч правда, що аж тоді, коли ціла справа повела ся. Цар Олександр був дуже обурений і коли слідуєчого дня Вишнеградский прийшов з своїм справозданем, то цар єму вирвав з рук портфель і сказав міністрови кілька слів, так що сей на кілька хвиль остовпів а потім омлів. Ся сцена наробила великого алярму на царським дворі. Коли наслідник а теперішній цар Николай довідав ся о сім випадку, прийшов зараз до свого батька-царя і став перед ним з словами: „Отже й Вишнеградский!“ На се мав цар обняти сина і скликнути перед всіми двоюривими, що его втихомирювали: „Окрім мене тебе, моя дитино, в сім краю всі крадуть!“

Для ранених під Кустоцею постановило австрійське товариство „Червоного хреста“ нести поміч, а іменно роздавати кождого року дня 27 червня, яко в день побіди під Кустоцею підмори тим інвалідам, котрі в згаданій битві були ранені і не мають ніякої підмоги крім пенсії за патент або за медаль хробрости. Таких інвалідів найде ся ще імовірно досить між рускими селянами, бо під Кустоцею поплило багато рускої крові. Просьби о ті підмоги треба вносити до товариства „Червоного хреста“ на руки воєнних евіденційних властей (Ergänzungs Bezirke i Landwehr-Bezirke) до дня 15-го мая с. р.

Погоріла. Марія Гнатюк, однолітна дівчинка сторожа Ігнатія Гнатюка в Чернівцях, зблизала ся в неприсутності родичів до печі і річні дитини заняли ся, заким родичі прийшли їй в поміч. Другого дня дитина померла.

Забобон. В Космачі померла послідного тижня стара жєпщина, о котрій говорено, що прийшла на світ з зубами і всі єї уважали відьмою. Для того хотіли селяни запобігти тому, щоби она по смерті не шкодила людям і помімо спротивлення священника пробили єї серце осиковим кілком. В тій справі приїхала судова комісія до Космача і селяни будуть відповідати перед судом.

Іспити зрілості відбудуть ся сего року — письменні у всіх галицьких школах середніх дня 13. мая, а устні зачнуть ся: в гімназіях: в Бродах 1. липня, в Бережанах 22. червня, в Хиріві 25. червня, в Дрогобичі 14. червня, в Ярославі 31. мая, в Яслі 15. червня, в Коломиї 27. червня; в гімназіях лівських: в рускій 27. мая, в німецькій 24. червня, у Франц-Йосифа 7. червня, в IV. т. зв. Бернардинській 7. червня, в Новім Санчі 4. червня, в Перемишлі 4. червня, в Ряшеві 24. мая, в Самборі 10. червня, в Сяноці 21. червня, в Станиславові 5 липня, в Стрию 18. червня, в Тернополі 10. червня, в Тарнові 8. червня, в Золочеві 15. червня, в краківських гімназіях: в сьв. Яцка 5. червня, в III-тій гімназії 4. червня, в сьв. Анни 24. мая, в Вадовицях 17. червня, в Бохні 4. червня; — в реальних школах: у Львові 18. червня, в Станиславові 2. липня, в Кракові 5. червня.

Затроєне крові фарбованими панчогами. З Берна моравського доносять, що помер там професор при крайній реальній школі. Віктор Заграда. Причиною смерті є затроєне крові, котре мало наступити через фарбовані панчохи, які професор Заграда носив.

Руско-народні товариства у Львові висмо-трили собі вже поміщене в куплений недавно ка-мениці „Просвіти“ і сировадять ся тудя з те-перішнього свого поміщення в осени с. р. При сій нагоді доповнимо дотеперішні наші звістки про каменницю „Просвіти“, котра від 1. квітня с. р. перейшла вже в посідане і на власність того товариства. Справа купна власного дому „Просвіти“ датує ся вже від 7—8 літ. Коли совіт „Народного Дому“ відмовив салі руско-на-родному театрови, загальний збір членів „Про-світи“ поручив виділови старатись о закупно-дому „Просвіти“, де би була й сала концерто-во-театральна. Від того часу почали й вилива-ти жертви на дім „Просвіти“. Позаяк дехто прислав жертви на театр немов на окремих бу-динок, то в короткій часі фонди з тих складок розділено: окремо на дім „Просвіти“ а окремо на театр. О закупні каменіці пп. Леваковских думано вже перед кількома літами, але тоді „Просвіта“ не мала ще потрібного капіталу (н. пр. запис бл. п. Ст. Качали не був ще зре-алізований). В надолісті 1894 року навязав директор канцелярії „Просвіти“ д-р Кость Ле-вицький зносини правні з д-ром Бальком, правним заступником пп. Леваковских, п. Вас. Нагірний виготовив фахові справоздані зі стану каменіці пп. Леваковских, а виділ вибрав для тої справи анкету з пп. д-ра К. Левацького, В. Нагірного і В. Шухевича. Анкета, розглянувши річ, пред-ставила виділови користність закупна каменіці пп. Леваковских і виділ ухвалив приступити до закупна. Спершу підписано пунктації, а по якімсь часі і контракт. Каменіцю куплено за 130.000 зр.; готівкою заплачено 60.000 зр., а на решту суми 70.000 зр. перенято довг на ка-меніці затагнений в банку краєвім 4½% з 60.000 зр. готівки — 30.000 зр. дала „Просвіта“ своїх, а других 30.000 зр. дозичила з фондів, остаючих в її заряді (головно з фонду на бу-дову театру), котрі до шістьох літ має звернути враз з 4%. По сплаті тих фондів „Просвіта“ буде могла приступити до перебудови великої колись королівської салі редутової (від уллиці Бля-харської) на велику салю концертово-театральну в котрій руско-народний театр буде грати, доки не стане будинок театральний. На перебудову салі (величчю салі т. зв. Frohsinn у в готелі Жоржа) з залізною галерією потрібно — після обчислення п. В. Нагірного — 12.000 зр.

Предки президента. Президент французкої республіки, Фелікс Фор, вказує у всіх своїх пу-бличних промовах з приємністю на те, що й він був робітником і що походить з робітничкої роднини. Figaro помістив онюгда діялої прези-дента з своїм нотарем такого змісту: „Коли но-тар на запитаніє президента, чи він в роднинчх папєрах виайшов потрібне, відповів притакуючи, сказав президент, що его батько був столярем, і що ему (президентови) за те робили овації. На се виняв нотар якта і сказав: Тут стоїть, що брат вашого діда, Онисим Фор, був мулярем, що свонк вашого діда, Пієр Фор, оженив ся яко слюсар з бідною швачкою Антоанетою Машу. Є й метрика Жана Фора, котрий був, як й его батько Аристид Фор, шевцем. Також обрабляв в році 1654 Цезар Фор яко парубок рілю кня-зя Рошфукольта. Президент сунтав, чи не було між его предками гірняка, бо се би придало ся. Ні, відповів нотар, такого я не найшов; але знаю з актів, що Людвік Фор мав в році 1849 процес з своїми родичами, бо не давали ему віль-ного вибору стану. Може він хотів бути гірня-ком? Президент: Се можливе. Ви розумієте, якими чувствами я руководжу ся; они чисто де-мократичні. Нехай робітники зрозуміють, що я став президентом, бо Онисим Фор був мулярем, бо Антоанета Машу не мала посагу, бо Пієр Фор був слюсарем і Теодуль Фор шевцем, Іларій Фор мужиком, Людвік Фор гірняком, а я в мо-їй молодості гарбарем. Такими ідеями ми забез-печимо соціальний мир в демократичнім краю.

Борби з биками у Франції Послідної не-ділі розпочато паново в Німє в старім римськім амфітеатрі борби з биками; здає ся, що сю улюблену забаву полудневим Французам хочуть полишити, хоч се варварство. Около 12.000 „афісїонадос“—ів, приятелів борби з биками, зій-шли ся на се торжество, котре давали в честь війська на Мадагаскарі і в користь бідних міста;

зійшли ся також радники міста і инші урядни-ки та послі. Випущено першого бика і той за-раз приступив до борби з їздцями, котрі знахо-дили ся на арені. Він скинув п'ятьох їздців, аж матадор Фабрільо его поборов. При кінці тор-жества було 6 биків убитих, а коний ані одного не зранено дуже, що має завдячувати ся ново-му панцирону. Одушевлене публіки було незви-чайно велике. — Дивно оно виглядає, що в те-перішніх поступових часах люди можуть любу-вати ся в таких „забавах“; є се безперечно страшно зіпсований смак. Суд французский ви-точив в сій справі процес, в котрім засуджено властителя арені на грошеву кару одного фран-ка (45 кр. а. в.), а їздців увільнено. Сей вирок приняла публіка оплесками.

Черновецька рада громадска рішила на за-сіданю з 18 с. м. для потерпівших у Люблянї дарувати 300 зр.

Треба знати, як собі помогти. Капітанови одного купецкого парохода повірено окрім ла-дунку ще й 20.000 франків. Він мусів стати в Монако і не міг втерпіти, щоби не спрібувати щастя. З початку він вигравав, як то часто з початку буває, але потім щасте від него відвер-нуло ся. Він вже вложив чужі гроші і програв їх цілком. Так утратив цілий ему повірений гріш, а також — бо немав звідки звернути ті гроші — й свою честь. Але мореплавець скоро рішив ся і станув перед „адміністрацією“, розповів їй цілий випадок та просив, щоби ему звернули хоч чужий програний гріш; однак „адміністра-ція“, не вволила его волі. В розниці сказав ка-пітан: „Отже мені лишає ся лише один вихід. Я йду тепер на пароход і коли за пів години не дістану моїх 20.000 франків, го застрілю ся: але перед тим розстрілю се прокляте казино. Небавом можна було его побачити, як ходив на пароході, казав чистити і набити гармату, а сам єї звернув до казино. Ще не минуло 20 минут, а вже приїхав урядник адміністрації і сказав чемненько: „Капітане, залишіть ті приготавленя. Гармати можете випадувати. Тут маєте ваших 20.000 франків. Щаслива дорога!“

Помер: бувший командант жандармерії краєвої, полковник Вільгельм Рейнелт-Ешгайм в Бадєчї на удар серця.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Прага, 18. квітня. Рада міска ріши-ла для потерпівших від землетрясеня в Люблянї з фондів своїх дарувати 1000 зр.

Любляна, 18. квітня. Є. В. Цісар да-рував для потерпівших від землетрясеня 10.000 зр.

Любляна, 18. квітня. Сегодня в ночи були три нові, але малі землетрясеня. Піюїри прибули, будувати бараки. Паде великий дощ.

Париж, 18. квітня. Кажуть, що по-ліція знайшла ознаки, що анархісти на-міряють президента убити.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, уллиця Академічна, ч. 8.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптїці Рїхтера, Прага, загально звїсне втиранє, ладичє бїль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождїй аптїці. При закупнї треба дуже ува-жати і брати фляшки лише з охоронною мар-кою „котвиця“ за правдивї. Центральна роз-сїлка: Рїхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уллиця Петровича число 2,

мас на складї:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїки, міщан і селян, ре-

даговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892

1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 9 ра-

зом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поч-тою 25 кр.

В справах женитьби

просимо з довірем звертати ся з предло-женнями до

MARRIAGE COMPANY

В БУДАПЕШТІ

1-3

введеної в найлучші круги.

Скорє і совістне переведєне справи, стро-го дискретне. — Докладні інформації за 30 кр. в марках почтових.

СИЛА КНИЖКИ

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура

в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуликом.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечєнь

у Львові,

уллиця Валога ч. 11,

заснованє на підставі концесії ц. к. мі-ністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечєє всяке майно дви-жиме і недвижимо против шкід огневих під найприступнішими услівями і почи-слює можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїленє агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністера“, приймають ся.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горюха в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Письмо зі Львова.

(Що кажуть про „Буковину“. — Про еміграцію
і акцію „Народної Ради“ в тій справі. — Акція
товариства сьв. Рафаїла в справі еміграції. —
Наша просвітна робота).

Перші числа вашої розширеної „Буковини“ приймили у Львові взагалі симпатично, очевидно з виїмкою мріючих про „консолідацію“ народівців і наших москвофілів. Загально годять ся на становище „Буковини“ супротив москвофілів, бо помімо всяких красних слівців і фраз наших „консолідників“ на тему: „діти одної матери“, „спільна борба против неприяної системи“ і т. ин., кождий народовець чує, що доки москвофільський штаб буде мати який-такий вплив між Русинами, доти нема що думати про успіх позитивної народної роботи.

Як знаєте, лунає вже від кількох місяців по цілій Галичині оклик: еміграція! Обхопила она кілька повітів в середині краю, заселених майже виключно Русинами а проявила ся так нагале і в такій силі, що спершу стали супротив неї безрадно і правительство і всі инші верстви нашої суспільности. Однак в їх честь треба сказати, що взяли ся до заради злого досить скоро, хоч хто знає, чи практично. Найпізнійше і найнепрактичнійше взяла ся за сю справу

руська „Народна Рада“. Она хотючи прийти в поміч переселенцям завязала т. зв. еміграційний комітет і оголосила, що буде збирати статистичні дані про еміграційний рух в краю. На тім поки-що вся акція „Народної Ради“ скінчила ся. Ну, що-ж, добра річ і статистичні дані, тільки певно не придадуть ся они ні на що ні емігрантам ні „Народній Раді“. Емігрантам не придадуть ся, бо они за той час будуть вже за дісами і горами, а „Народна Рада“ мала би користь з дат тоді, коли би їх була ціла маса, а се при звістній рухливости Русинів може стати ся за яких п'ять-шість літ, т. е. як раз тоді, коли мужик буде вже з досвідом знати не лише дорогу до Бразилії, але й саму Бразилію та не буде потребувати помочи ніяких комітетів.

О много практичнійше взяло ся до діла польське товариство еміграційне сьв. Рафаїла. Оно числило ся з фактом, що рух еміграційний існує і віднесло ся просто до бразилійського правительства, а дізнавши ся, що се правительство перевозить безплатно до Бразилії лише 500 душ на місяць, вийшло в переговори з агентом бразилійського правительства і довело до того, що всі ті 500 безплатних місць на кораблях зарезервувало для себе, взгядно для тих емігрантів, котрих оно вишле. Таким чином ці-

лий еміграційний рух з Галичини до Бразилії опинив ся, так сказати-б, в руках Поляків. Очевидно, що Поляки, ви-передивши на тім поли Русинів, не залишать покористувати ся своєю перевагою в хосен національних польських цілій.

Та в тім то й ціле нещастє що ми даємо ся на кождім поли випереджувати, що наші передові люди розводять ся широко над організацією, а не хотять чи може не вміють взяти ся практично до діла. От хоч би й наша просвітно-економічна робота, як она представляє ся? Маємо три поважні інституції „Просвіту“, „Народну торговлю“ і „Дністер“. „Просвіта“ виказує, що має 4500 членів і до 190 читалень, в котрих є знов членів до двадцять кількатисячів; в „Дністрі“, котрий має 600 агентів, асекує ся кільканайцять тисяч селян, а „Народна Торговля“ — як повідає в своїм справозданню — стоїть у звязи з 400 крамницями по селах. На перший погляд вказують ті цифри на гарний розвиток інституцій, а однак хто ближше придивить ся роботі в тих трьох товариствах, того вразить она дивна річ.

Ото всі ті три інституції ведуть свою роботу так, немов би одна про другу ніколи не чула, а не то щоб знала про єї існуванє. Так н. пр. ті двайцят

З ЖИТЯ.

(„Стріла“ і нещасливий Шальвір, себ-то дурисьвіт. Символічний заголовок „Стріли“. Веселякі учителі народу. Мужик в циліндрі, учений політик. Тиходум і єго наука православним християнам).

Що за диво, що за збвр?

То новий поет Шальвір.

І до того ще стрілець:

Стрілив в комин, збив горнець...

Сей поет, бувший сотрудник Гоґса і Iskry, мало знавх часонисий польських у Львові, за-бажав за всяку ціну „зілля вражєє полоти, нищити чорну силу і бити ся — з хробами та трупами“, а все на те, щоб край з потвор очисти-ти. Ся казочна задача гідна справді казочного лицаря, що йшов побивати смовів, віддихаючих огнем. Але-ж бо ті лицарі йшли на потвор зі страшними ратищами; а теперішній лицар думає, що дрібними стрілами позастрілює їх; пер-ж єго зовсім до ратища не подібне.

Во время оно, за моїх хлопячих літ, нераз робив я собі луки і стріли для забави. На стрілу брав я тростину, котрої конець обліплював мазею, і таким оружем полохав ворони та воробіїв. Зовсім не страшне оружіє! І поцілвити воробця або й ворону дуже трудно, а коли й поцілиш, то вічного не вдієш. Іти-ж зі стрілами на потвори — то така й тепер не стало би у мене відваги.

Тимчасом п. Сильвестер Яричеський, студент філософії у Львові, (псевдонім єго Шальвір) вилав з початком сєго місяця „Стрілу“, котрою хоче постріляти всякі потвори. Сю газетку ро-

зіслано на показ по цілій Галичині. Має она заголовну вінетку, на котрій видко, як козак без потреби і радії стріляє на сонце. Коло него сидить панна в неїліж (се має бути Русь), а під скалою лежить якийсь п'яний Русин з незастягнутою сорочкою і з присоня щось плете — на вітер. Над ним крачуть ворони.

Символіка справді прекрасна, бо Русь дійно не має в що вбрати ся, Русин неодагненний лежить і балакає по п'яному на вітер, а лицарі-лучники стріляють на сонце... Чудова картина в стилі французьких символістів!

Сей нумер „Стріли“ писаний, розуміє ся, етимологією, бо так каже льогіка опозиційна, видав поет Шальвір на те, щоби пописати ся своїми поезіями, гумором і містичними ідеалами. Ми мали охоту приглянути ся, з якими то „чорними духами“ він бе ся, але після того, як „Народна Часонис“ відкрила значіне псевдоніму: „Шальвір“, побачили ми, що шкода дорогого часу. „Народна Часонис“ каже: „Підпис „Шальвір“ під тою поетичною програмою (с. е. п. д. вступним віршом Шальвіра „Лети, стріло!“) нас зовсім не розсмішив; він здивував нас не мало. Чи підпис той поставлений там на то, щоби закрити собі з програми чи може з цілої рускої публіки? Чи автор тої програмової поезії не мав вже на стілько сорому, не чув в собі дійсно ніякого достоїнства честного чоловіка, що мав відвагу підписати ся під плодом свого пера „шальвір“? — Шальвір значить преці: дурисьвіт, мантій, крутар. Єсть то слово чуже, не наше і для того рідко у нас уживає ся; оно перейшло до нас від Поляків, котрі знов

запозичили єго від Німців. По польськи каже ся: szalwierz (у нас зробило з того „шальбір“ і „шальвір“), а Поляки поясняють єго словами: oszust, kretacz. — По московськи „шальберіт“ значить так само: „дурити, туманити“, як і первістне слово німецьке: salbadern. Що-ж виходить з того? — Для нової політично-гумористичної газети рускої уложив програму і витичив їй напрям якийсь шальвір або дурисьвіт. Чи не єсть же то справдешний Galgenhumor? Чи не сором то для кождого Русина, а тим більш повинен бути для редакції „Стріли“, котра під так поважною річю, як програма газети кладе підпис „шальвір“?

Справді так! Ба, та в нас беруть ся на-правляти суспільність нераз такі поети, котрі чванять ся тим, що не читають ніколи чужих творів, щоби собі свого власного стилю не по-псувати, хоч розуміє ся, тоді то ще писати, що зовсім уже попсоване!

Тяжкі часи у нас на гумор, а таки чи не сьміятись з таких лицарів пера, що стріляють на сонце, або вчених, що виїздять н. пр. з такими мудрощами в світ:

„Хто єсть ті новоєрці?“ — питає ся буковинсько-руський мужик в „Буковинських Відомостях“ ч. 12. Мужик сей зве ся Павло Тиходум (се, розуміє ся, псевдонім), а як ми певно знаємо, носить циліндер і краватку і єсть учителем школи вправ. Нехай і так! добре послу-хати, як такий учений думає про новоєрців.

„Недавно то — пише сей учений політик — прийшов на нашу зелену Буковину той злий дух, котрий зоветь ся „новою ерою“ і розніс ся

кілька тисяч членів читалень „Просвіти“ цілком не почувують ся до обов'язку асекуровати ся в „Дністрі“ або побирати товари в „Народній Торговлі“, ба деякі з них суть агентами прямо ворожих „Дністрови“ товариств (про се центральний виділ „Просвіти“ не має ніяких даних) і vice versa члени „Дністра“ мало що або й нічого не знають про „Просвіту“. Виною сему очевидно недостача ясної цілі роботи і брак порозуміння між виділами тих трьох інституцій. А гимчасом Поляки засипують цілий край своїми Kółkam-и і Biblioteczka-и (товариство Kół-ок іде рука в руку не лише з Towarzystw-ом oświat-и ludow-ої але й з другими патріотичними польськими товариствами) і внаслідок своєї знаменитої організації та солідарності з кожним роком розширюють свій вплив на нашого селянина, усуваючи нас вже не на другий план, бо ми вже тут давно стоїмо, але все даліше в зад.

Львовинин.

Російська освіта і культура в зеркалі статистики.

(Допиць з Росії).

(Конець).

За що-ж, за які злочинні вчинки була зневолена така незвичайно велика сила людей? На се питає та урядова статистика, що лежить перед моїми очима, відповіді не дає. Треба якось самому добути. Спробую.

Впродовж року за вчинки злочинні суди судили: суди мирові 80937, загальні 39.717, гуртом 120.654 особи, се-б то тільки менш четвєртини усіх зневолених. Треба-ж ще зауважити тут на дві великі важні річі. Перше, що не всі ті, які попадають під суд, повинні підлягати арештованню; таких на суди загальні можна брати третину, а на суди мирові — сьмівно $\frac{3}{10}$. Друга, що суди осудили під кару трохи більш 60%, а більш 30% виправдали. З сего не можна не гадати, що з тих 120 тисячів злочинців, що судили року 1886, ледви й одна третина була справедливо зневолена в тюрми.

лихим вітром по наших дотепер благословеннім (розуміє ся: для московфілів) краю, котрий хотіли би сьогодні завоювати ті наші рускі перекінчики, котрі відrekli ся рідного руского языка, етимологічної правописі і підконують сьвяту православну віру і церков.“ (Коротко сказано, а як багато і як учено!).

„Наш руский буковинський говор або нарічє, котрим говорять весь нарід в Буковині, називають новоєрці „московським“ (?) языком, а самі добули собі домішку з польських перекручених слів і називають то „живою мовою“. Ту свою мову прибрали новоєрці в фонетичну правописю а ту фонетику і свою фабричну (!) уковану мову величають новєрці безперестанно і кажуть, що їх мова і правопися суть лекші. Та бесіда їх єсть дуже фальшива і несправедлива, бо відколи наші зрадники (!) ввели фонетику в народні школи, то лиш наробили замішанини і колоту, бо так само треба учитись фонетики як і етимології (московфіли хотять без науки все вміти), а коли з етимологією можна читати і церковні книги і лекше читати книги в других славянських языках, то фабрична фонетика заперла нам (т. є. неукам) приступ до сьвіта. Єсть то так як фабричний сердак, котрий при роботі скоро рветь ся: а хто знає саму фонетику, той із неї мудрий бути не може. Через то спинає (?) фонетика наше просьвітєне і ми не можемо розвивати ся так як другі народи (особливо, коли не хочемо!).

Новоєрці любують ся сьогодні фонетикою і фабричною викованою мовою, но хто знає, чи не будуть они завтра так само любити ся ла-

Таким чином величезна більшість узників була закинена в тюрми „порядкомъ административнымъ“. Отсей „порядокъ“ — найбільш панував там, де панувала „усиленная охрана“.

Коли ми звернемо увагу на скількість хорих і померших в тюрмах, так вирозуміємо санітарне становище житя острожного. Впродовж року по острогах хорувало 73.545 мужчин, се-б то 17% і 12.161 жіноцтва, майже 20%, а вмерло узників 3245, узниць 610.

З погляду санітарного вельма лихо стоять тюрма в гурбернії Московській: тут хорувало 4750 вязнів, майже 10% з тих хорих померло 16,2%; але на Україні ще гірше: тут взагалі хорівало більш 14% узників. Частинно по гурберніях України стан здоровля людей, закнених в остроги покаже нам отся таблицка:

Губернії	Усіх вязнів	з них нездуж.	помер.	% хорих	% помер.
Волинська	9.536	1.420	52	14.7	3.7
Катеринославська	13.308	1.587	26	11.8	1.6
Київська	17.742	2.176	55	12.2	2.5
Подільська	13.313	1.993	38	15.0	1.1
Полтавська	7.497	1.203	23	16.0	1.9
Харківська	17.650	1.960	79	11.1	4.0
Херсонська	11.305	1.932	43	17.0	3.2
Таврія	3.991	348	11	8.5	3.1
Чернігівська	9.261	790	20	8.5	2.5

З сеї таблицки бачимо, що найбільш хорувало узників по тюрмах Херсонщини, найменши по тюрмах Таврії і Чернігівщини. Найбільша смертність по тюрмах Харківщини, найменша на Поділі і в Катеринославщині.

Усі оті узники за рік 1886 перебули в тюрмах більш 25½ мільйонів днів; узники 22.99.775, узниць 2.161.996 днів. Пересічно припадає на кожного узника 47·8, на узницю 33·6 днів.

Тут льпуючи усі інші сторони, зауважимо лишень на саму економічну сторону.

Щоденне харчованє узника, навіть в Росії, де узників харчують так, аби, мовляв, „не відкидали ніг“, не можна класти менш як 10 коп. що дня на чоловіка. Значить: ота армія арештованих за один рік взяла коштів що найменше 50 тисячів рублів що дня. Але-ж величезна більшість тої армії, певна річ, були люди саме робочого віку. Сьжачи по тюрмах, їм не можна було працювати, так як они працювали-б на волі. Беручи на робочий рік тільки дві третини всіх днів року, се-б то $365 - 122 = 143$; добудемо, що узники стратили в неволі більш 16 мільйонів робочих днів. Кладучи за кожний день пересічно робітникови 50 коп., а робітницї 20 коп., добудемо, що оті узники на волі заробили-б на рік мало що не 8½ мільйонів рублів (карбованців).

Щоб виразнійш було знати, яка сила тої страти припадає на Україну, подаємо дати, скільки день перебування по тюрмах невольників припадає на Україну за рік 1886.

Волинь	узники 525.628, узниць 33.281 днів	
Катеринослав-		
щина	551.615	41.025
Київщина	874.270	88.781
Поділе	562.264	50.393
Полтавщина	491.556	53.604
Таврія	218.162	14.251
Харківщина	760.152	50.484
Херсонщина	628.927	40.792
Чернігівщина	425.473	38.772

Здаєть ся мені, що вся отся „культура“ не потребує ширших коментарів.

Борис Журман.

Похорон бл. п. Митрополита Сильвестра Мораря-Андрієвича.

Вже від двайцять літ слабував пок. Архієпископ С. Андрієвич на легкі, а в послїдних роках часто мав вибухи крози, так що его ратувала лише штука лікарська і щирий догляд. Грізного характеру набрала недуга аж в послїдних двох тижнях. Ще 2. с. м. брав пок. Митрополит участь в засїданню консисторії, але не міг довго там бути, бо вскорі страшно ослаб. День перед тим подужав покійник від інфлюенци, а тепер мала застуда погіршила стан его здоровля. Лічили его лікарі др. Вольчинський і др. Ончул, а до нарад приєликано ще й др. Лизаруса. Хоч лікарі утримували грізний стан в тайні і потїшали покійника, він все таки казав: „Знаю, що хилю ся к моему кінцю.“ В суботу о 12 годині сподїяв ся, а в неділю причащав ся. Его найгорячішим бажанєм було, не вмерти перед великодними сьвятами, щоби своїх людей не засмутили на самі сьвята. Коли біла 12. година о півночі, спитав ся покійник внука, котра година вибила, а потім сказав: „До пїтї години ще час.“ О пїтї годині зраня був митрополит вже покійником.

Посмертні картки видали: родина, консистория (в волоскій, „русской“ і німецькій мові), Academia orthodoxa, товариство ветеранів, Виділ краєвий, всі волоскі товариства і „общество русскихъ женщинъ въ Буковинѣ“.

Тїло покійника положено на мари в величавій сали синодальній. Покійник лежав у своїм орнаті і мітрі, а перед марами читав сьвященник своїм монотонним голосом молитви за по-

вив своїй суїрузі виразну послїдню волю, щоби Омеляна Поповича на его похорони не доущено.“ (Отсе патриот, отсе homo sapiens!).

Треба-ж знати, що пок. Глібовицький був також окінченим богословом; мимо того видко зле розумів ідею прощання (коли вже мав що прощати своїм ближнім) і з такою завзятістю в серцю розстав ся зі сьвітом... Яко професор учив Глібовицький рускої мови з московської грамматики Пілемана; отже не диво, що лютував на всіх, котрі інакше розуміли народну ідею... Але земля єму пером, — нам до живих треба говорити.

Що ви скажете на таку вченість мужика в циліндрі, Павла Тиходума? Думає він тихо, думає, як той рабін, і от яку нісенітницю відлив! Просто сьм-х, що се пише учитель школи вирав! Красше-б зі своїми тихими думами сховав ся у тихий кутік, держались засади: si tacuisses...

Але буковинськими московфілам не йде о правду; їм іде о вічне баламучене селян. „Великі“ московфіли пишуть великі політичні статї, що Росія через нас готова забрати ся до Азії, так ми їй дуже досудили; а маленькі московфіли плетуть літати небиліці, та за „великими“ потягають. Так іноді до великих собак пристануть малі цуценята і брешуть на місяць.

* * *

тинським абецадлом (азбукою), і чи не зділають з кирилицею так само, як то зділали з етимологією, бо хто мав совість виречи ся рідного тата, той і матери своєї не пошанує! (Звістно, все польська інтрига!).

Так як поперекручували руску мову і знищили етимологічне письмо, так само перекручують новоєристи свої крестні імена на сьмішний (?) лад, на Степана, на Омеляна, на Грицька і т. п. Себе самих не називають новоєристи Русинами лише Українцями, так як би сьвяте імя Русина було таким підлим, що треба его виречи ся і встидатись (o sancta simplicitas!) а язык свій зовуть они українсько-руським. Що то за „українсько-руський“ язык, пізнати із поодиноких слів. Новоєристи уживають таких слів як: „колихати, біти нього, нікчемних, тоді, позїхав, багацько, завждї, візьмемо, між ними, ніч, ось так“ і т. д. Чи то єсть руский язык? най осудить всякий, хто по руски чилиш говорить і читає. Таким языком пїякий Русин на Буковині не госорить! (О вчености „мужицка“!).

Поступованє новоєрєске єсть того рода, що честні люди стидують ся з ними приставати, а навіть був уже такий случай, що один патріот поставив в тестаменті, щоби на его похоронах не важив ся новоєрист стати ногою. (Що за завзятість перед смертю!) Патріотом тим був пок. проф. Глібовицький, котрому нинїшний „Омелян“ Попович в 1884. р. „з благодарности своему учителю“ посьвятив свою книжочку під заг. „Наука читаня і писаня“. Пок. проф. Глібовицький пізнавши політичний характер новоєрців в загалі, а Ом.Поповича в особености, оста-

мерших. Люди приходили товпами поглянути ще раз на свого архієпископа і помоливши ся, пращали ся з ним за завсїгди.

В середу о 3-ій год. по полудни перенесено тіло покійника до каплиці семінарської. З'явили ся президент краю ґр. Гоес з радниками правительственими Штронером і Поміе, заступники католицьких віроісповідань, управителі урядів і заступники різних товариств. Генеральний вікарій, архимандрит консисторський о. Чуперкович посвятив тіло в сослуженню численних священників. По дорозі до каплиці читано три рази євангеліє. Каплиця сама була прикрита чорним фльором, а на середині єї, де стояв катафалк високий, поставлено домовину з тілом покійника. Через цілу ніч читано молитви, а вступ для публіки був вільний.

В четвер зраня о 10. годині зачали служби похоронні, котрі відправляли 25 священників і 2 діакони. Перед тими службами мав похоронну бесіду в волоській мові проповідник катедральний др. Саґін. По службах піднято домовину з тілом покійника і зачав ся похід похоронний в слїдуючїм порядку: На самім переді великий хрест процесіональний, за ним молодіж шкільна під проводом своїх наставників, хоругви церковні і иньші, депутація селянська, повіз з прегарними вінцями, богослови і священники, дальше в двох рядах священники, що функціонували при похороні, з лекторами і діаконами по середині архимандрити консисторські, сьпівачи-богослови. Потім ішли чотири богослови, котрі несли мітру, омофор, епітофій і жезл архієпископський; дальше їхав караван, запряжений шестернею, а по обох боках его йшло шість священників у фелонах; за повозом ішли настоятелі монастирів: архимандрит Фадієвич і Чунтуляк, родина покійника, вкінці заступники урядів і товариств і публіка. Порядок удержували оо. Драчинський, Прокопович і Теляґа. Похорон ішов з каплиці семінарської через уліццо резидентську, ринок, уліццо ратушову, семігородську, попри катедру, дальше уліццо катедральне, вірменською і рускою на кладовище місце, де тіло поховано в каплиці, призначеній для архієпископів. По дорозі читано шість рази євангеліє.

Перед каплицею на кладовищі відбула ся панахида, а потім промовив проповідник катедральний о. Іван Прокопович — як каже програма, видана консисторією — „in slavischer (sic!) Sprache.“ Та славянська промова, була в більшій часті руска і нам дивно, що єї називали „славянською“ так як би бояли ся самого слова: руский. Не була она вправді чисто руска, та все-ж найближше до рускої. Нам то не мило підносити, бо впротім підчас цілого похорону, при відчитаню всіх євангелій і всяких похоронних служб, при перенесеню тлінних останків пок. Митрополита і при цілім похороні не стала ся Русинам жадна кривда, бо все йшло на переміну: то євангеліє волоське, то руске, то пісня похоронна волоська, то руска, що робило дуже добре вражінє на Русинах, котрі давно не бачили такої толєранції.

Виступив з бесідою волоською ще посол і провідир волоський др. Янко Зотта за Румунів і „своїх товаришів-Русинів“, вкінці наступала промова заступника акад. товариства „Junimea“ На сїм скінчив ся похорон, а православний люд розійшов ся з тяжкою гадкою, хто буде его наслідником, чи Русини дістануть архієпископа, котрий би хотїв подбати о добро православних Русинів так, як се робив для Волохів пок. Митрополит Морар-Андрієвич.

Перегляд політичний.

Fremden Blatt обговорює внутрішню ситуацію зі взгляду на коаліцію і між иньшим каже: „Сей союз не оснований, щоби котра небудь з партій досягнула через него політичний поступ після своєї гадки. Союз заключено, щоби з відложєнем політичних стремлєнь партійних знайти почву для користних праць законодатних, котрої вже майже зовсім не було. Сю почву знайдено і она показала ся користною, що заслуга на признанє і вдячність.“

Персонал Трибуналу адміністраційного має бути так збільшений, що що дня будуть могли радити рівночасно два трибунали.

Зачувати, що вибори до галицького Союму з громад сільських будуть розписані аж на другу половину вересня, а вибори з міст і більшої посілости аж на початок жовтня.

Перше мериторичне засіданє угорської палати послів назначено на день 25 с. м. Правительство предложить на нїм закон о свободі всіх віроісповідань, а на однім із слїдуючих закон о реєнції жидів.

І в Росії починають вже думати супокійніше про відносини в Сербії. Так пишуть „Новости“, що сербський президент міністрів Христич є лише строгим що-до повинованя законам але ніяк не можна казати, що він гнїте. Вибори відбувають ся строго після закону з року 1869, отже не буде дивувати, коли напредняки досягнуть велике число голосів і потім на місце міністерства Христича наступить міністерство напредняків. А тепер в Сербії є супокійно, що видно й з часописей, котрі ще ніколи не були так без змісту, як тепер. Очевидно живуть тепер в Бїлградї в часї переходовім, а се навіть правительство не заперечує.

Опозиційні орґани в Софії розписують ся ще й тепер, що бупім то заключено між Австрією і Болгарією тайну згоду на випадок війни. І так пише „Знамя“, орґан Каравелова, що послїдній побут Стойлова у Відні в першій лінії мав на цілі продовженє тої угоди. Ми сумніваємо ся, аби то була правда.

В справі заснованя російського театру в Варшаві пишуть російські часописа, що річна запомога в сумі 60.000 рублів, яку польські театри діставали від правительства і котру дано до року 1896, повинна була властиво уживати ся для російської сцени. Можна здогадувати ся, що на ту ціль і буде ужита — в польських містї!...

З нагоди великодних свьят відзначив цар віленького губернатора надавши єму брїянтів відзнаки до ордера Александра невського, і Клімґенберґа, надавши єму ордер св. Володимира. Через Софію доносять, що цар приймав на аудієнції також звістного болгарского ворохобника Цанкова.

В справі мальверзації генерала Анєнкова з Петербурґа доносять, що царь задовольнить ся тим, що дасть генералови Анєнкови строгу нагану за „неправильности“ в ведєню публичних робіт. Впливові круги войскові старають о те дуже, бо не хотїли би генерала Анєнкова, котрий є членом ради военной, утратити цілком. Для зменшеня вини наводять ті круги те, що і низші урядники при управі публичних робіт допустили ся великих надужетъ. Добре оправданє! Але головна річ лежить мабуть в тім, що побоюють ся такого достойника ставити перед суд, щоби не вийшли на верх ще й иньші річи.

Дещо нового про Япан довідуємо ся з брошури про япанську культуру, яку написав історик культури Целікан. Автор був 10 років в Япанї і знає тамошний край і люди докладно. Він приглядає ся, в противности до теперішних поглядів, поступови япанської культури в дуже скептичний спосіб, бо уважає, що всякі змаганя цивілізації у Япанців треба уважати лише наслідкованєм. Мікадо — як пише автор — не має політичної власти і становить лише символ уряду. Хто сей символ має в руках, той є неограниченим керманцем судьби цілого краю. Тепер ними суть homines novi, котрі в несупокійних часах повстали з низшої аристокрації і котрі — завдяки средствам, які знайшли в західній культурі, — мають рішаючий вплив на мікада і відобрали оліґархам власть, котру они через сотки лїт мали в своїх руках. Так отже очікує Япан знов дуалістична форма правління, котра там була вже від тільки столїть і була причиною всіляких внутрішних нещастъ і несупокій.

Дрібні вісти.

Епископат галицько-руський старає ся о заложєнє доцентури церковно-славянського язика для ґр. кат. богословів львівского університету.

На похорон бл. п. о. Василія Ільницького вислав збір учителів рускої гімназії до Підпечар двох відпоручників (проф. Громницького і Цеглинського) з вінцем, а руско-народні товариства у Львові упросили телеґрафічно проф. Кокорудза зі Станіславава, щоби їх заступив на похоронах та вислав від себе вінець з написю „Руско-народні Товариства — заслуженому діятелю“. На похороні о. В. Ільницького, як нам пишуть, явили ся радники шкільні: інспектор Н. Левіцький, крилошанин лат. Левіцький, професори рускої гімназії у Львові С. Громницький і Р. Цеглинський, митрат о. Білецький зі Львова, крилошанин пралат о. Литвинювич з Станіславава, директори гімназії і реальної школи: пп. Керекіярто і Чачковский і кількох ще представителів руских товариств. Шіснайцять священників взяло участь в похоронах. Проповідав в церкві віцедєкан о. Вальницький; над могилою мали промови професори: Цеглинський, Кокорудз і інспектор Левіцький. Між вінцями завважали ми два від товаришів руских, один від краєвої Ради шкільної. Поховали пок. о. Василя Ільницького в мурованім гробі побіч церкви в Підпечарах.

Зі Станіславава пишуть нам: Дня 20. квітня виїждить Преосв. Епископ Станіславський Юл. Куйловський в Перемиске до родини. З кінцем квітня верне до Станіславава. Коло половини мая виїждить на візитацію в деканат густинський. — Торжество страстного тижня і свьтлого Воскрєсення відбуло ся в катедрі станіславській при великім здвизї вірних, почавши від великого Четверґа, коли Епископ умивав ноги 12-ом священникам, аж до кінця свьят. Архієрей справив за 1000 зр. омофор і фелон для владичої ризниці по поводу сих свьят. — В липни дня 1. має прийти до Станіславава команда дивізії кавалерії. — Вдовчо-сирітський фонд станіславської єпархії виносить 118.551 зр. В тій сумі міститься і довг 7.300 зр., котрий „Общєе рольничєе кредитное заведеніє“ в ліквідації ще не сплатило. Кожда вдова і сирота дістали заломоги за рік 1894. по 60 зр. — Вість о перенесеню дирекції залїзниці зі Станіславава не справдує ся.

Генерального інспектора кн. Вїндішґреца, бувшого команданта корпусу львівского, пращали дня 16 п. ст. квітня в палаті намістника пиром. На честь кн. Вїндішґреца проголосив намістник тоаст, висказуючи надїю, що достойному солєнізантові на его новім уряді нераз ще прийде нагода заглянути в Галичину, де і споминів много і свою доньку (віддану за кн. Павлом Сапіґою) полишає. А згадки его будуть сюди вертати, бо тут перексвідчив ся він о прихильности за свою постійність в поступованю і за любов до права і справедливости, за прикмети, котрі і варті наслідованя і завсїгди собі здобувають вдяку та признанє. — Другий пир пращальний відбув ся на Великдень в касинї шляхотскім. у Львові. В середу, відїхав кн. Вїндішґрець до Відня, пращаний на двірці достойниками і шляхотою. На двірці явив ся також Преосв. митрополит Сильвестер.

В іче робітників, котре мало відбутися дня 15. с. м., але було заказанє правительством, відбуде ся сьогодні о 3. годині попол. в Cursalon-і (в публичнім городі). На порядку дневнім стоїть положєнє робітників.

Вечерок з танцями уряджує „Руска міщанська читальня в Чернівцях“ дня 9. (21.) квітня с. р. в сали товариства гімнастичного. Вступ на салью 50 кр. Білет фамілійний на 3 особи 1 зр. 20 кр.

Про землетрясенє в Люблянї доносять ще отсі подробиці: „Отрясеня повтарають ся все ще по два або три рази на день і в наслідок того населєнє живе в безнастаннім страху. Знищенє в містї дає ся аж тепер бачити в своїй повній силі, оно величезне. Майже на пальцях

можна по числіти нешкоджені доми, а урядово сконстатовано, що близько 98 проц. всіх домів і будинків ушкоджених. Цілий торговельний рух спинений, а склепи переважно позамикані. Майже всі вулиці безлюдні і позамикані войском. Шкіл мимо нервістного оголошення ще не отворено і здається, що се не так скоро настануть. В реальній школі, виїмково цілій, поміщено населене, позбавлене даху. Дня 18. с. м. почав падати дощ, а тим самим положене мешканців стало дуже прикре. Особливо діти і жінки терплять від тої зміни воздуха і наглої вогкості. Около 3000 робітників найде в Любляні заняті і вже телеграфовано на всі сторони по робочі сили. Як остаточно сконстатовано, погибло в страши йночі з 14. на 15. квітня на щасте лише 5 людей. — З Мілана в Італії доносять тамошньої газети, що страшне землетрясене навістило остров Сицилію. — Ніч з 18. на 19. с. м. минула спокійно; люди поволі опам'ятовують ся і успокоюються ся. Краєве правительство поробило великі зарядження в цілі приміщення недужих і оставших ся без стріхи, завело всілякі санітарні порядки і установило комісію, котра має зараз розділити помежи потерпілих цісарську заповому. З Петав спроваджено компліву піонірів, котра розпочала роботи около забезпечення музею, театру і других публичних будинків. Всі школи будуть мусіти позістати через довгий час замкнені, а о скільки они ще безпечні, то служать тепер на поміщене бездомних. Много будинків треба буди повалити, але тепер з браку сил робочих не можна до того взяти ся. В Штайні наробило землетрясене великої шкоди. Церков і 24 домів завалило ся; школа і будинок парохіальний сильно ушкоджені. Майже всі церкви в цілім повіті також дуже сильно ушкоджені.

Про пок. Архієпископа Альбрехта помістила одна російська військова газета слідуєче писмо одного російського офіцера: „Я був з моїм товаришами з міцією у Відні і нас запрошено на пир до пок. Архієпископа Альбрехта. Одного з наших офіцерів втягнув Архієпископ в бесіду, а той сказав таке: „Ваша Високість, битва під Кустоцею буде світлим приміром в умітності війни; — але вибачайте мені мою сьмільність — Ви зробили таки одну помилку.“ Слухачі остовпіли, але Архієпископ осьміхнувся і сказав: „Молодий друже, ми не лише один блуд зробили, а більше; але Бог нам простив і наші хоругви побідили.“

Концесія на будову залізниць. Віденська урядова газета оголосила надане концесії графам Вільгельмови Сіменському і Романови Потоцькому на будову і ведене під власним зарядом локальної залізниць зі Львова (станція Клепарів) до Янова. Се має бути в часті кінна залізниця, а в часті парова. Концесіонарі мають право продовжити шлях аж до Яворова, а в другий бік до костела сьв. Анни у Львові, а будову мають розпочати зараз та до 1½ року скінчити. Найбільший посніх їзди обмежений на 15 кілометрів на годину в тих місцях, де залізниця перетинає дороги а до 30 кілометрів на вільнім просторі. Довжина цілого шляху винесе 17½ кілометра.

Померли: О. Александер Кисілевский, парох Лятча, заліщичкого деканата, дня 9. квітня в 41-ім році життя, а 12-ім сьвященства. — Маріян Минькуевич, нотар в Рожівтові, помер скоропостижно дня 14 с. м. — Юліян князь з Козельська Пузина, посол соймовий і бувший посол до Ради державної та бувший маршалок Ради повітової в Товмачі, брат краківського єпископа, дня 12 квітня в Чорнолізях. — Теоф. Урицький, п. і к. підполковник піхоти в Городку в 56-ім році життя. — Євг. Маркова, жена сьвященника в Райтаровичах коло Самбора, дня 12. квітня, в 20-ім році життя.

Уживане оружя скарбовою сторожею В случаях, коли сторожа скарбова в часі служби уживе оружя і спровадить зранене або смерть, поставило міністерство судівництва таке постанове: На вісью о випадку має начальник контрольного обшару скарбового дібрати собі асесора (начальника громади або жандарма) і сейчас на місці випадку перевірити обставини і пересвідчити ся, чи на підставі принципів службо-

вих вільно було ужити оружя, чи ні. По сьм сьписе згаданий начальник протокол зі стражишком, що ужив оружя і здасть о всьм справу скарбовій власті І. інстанції. Інстанція скарбова, розглянувши справу і висказавши свою гадку, віддає її до державної прокуратури. В случаях, де власть скарбова догляне, що ужито оружя після інструкції службової не зовсім законне, має против провинившого ся стражника зарядити слідство дисциплінарне, але аж по заповній ухвалі судовій. Однак та постанова не сьписує в нічим заряджень судової власті.

Податок на нежонатих. В палаті законодавній держави Ілінойс предложив посол Валек проект закона додатку на нежонатих, після котрого ті, котрі не мають ані тілесних, ані моральних „перешкод“, а вже більше мають як 32 роки та все ще не одружили ся, мають платити великий податок аж до 65. року життя. Учений сей законодавець бажає з тих податків заснувати інститут для старих паннів, де би они мали удержуване; але туди палажали би лише ті панні, котрі в се сумне положене попали ся лише з вини і через злу волю мужчан. Аж з 38. роком мають „запізнені дівчата“ ввійти в зловещу категорію старих паннів. — Ту справу розбирають в палаті американській, отже може бути, що сей проект ухвалить. Та чи то може, не знати. Тай котра панна схоче признати ся, що вже має 38 років?

На будову рускої церкви в Сереті жертвував Є. Е. Митрополит Сильвестер Сембратович 50 зр., преосьв. Єпископ Куйловский 60 зр., Є. Е. Архієпископ Моравский 20 зр.

6439 подарунків одержав кн. Вісмарк в день 80-тих роковин своїх уродив, а деякі з них досить цікаві. І так між иншими прислано ему кишку довгу на 51 метрів, величезні круги сира по 120 і 190 фунтів, та 140 родів сира, 12 величезних лососів, 20 паштетів з гусичої печінки, скриню яблук, чотари скринки остриг, мід, живі карпи, чайніні яйця з цукру, кавяр, тисячі фляшок вина, яблочка, лікерів, коняку, звиж 5000 цигар, люльок і 25.000 сьринок. Инші почитателі погадали в одію князя. Дістав в подарунку плащ, дергу з шерсти верблюда, кірасьєрську шапку, пантофлі, три пари чобіт, палиці і т. п. Якійсь Німець прислав меч вицерблений на Французах 1813. року, а одна Німечина подшочку з шпильками. Трицятьох писателів переслало свої повні твори, 11 инших жертвувало вибір творів. Адреси на дорожочнім матеріалі одержав князь від 28 міст, адреса Монахови вприта на золотій плиті. 29 побожних осіб надіслало біблії, 75-літня старушка обдарувало его жалібною короною, котру призначила була на свій власний гріб. Вкінці кількох почитателів з Любеки прислало князеві пам'ятник з Нідервальду вироблений з макарону.

Репертоар руского театру в Стрию: Субота 20 квітня комедія Судермана „Честь“; неділя 21-го драма Ів. Франка „Украдене щасте“; второк 23-го оперета „Синьобородий“; четвер 25-го преміювана драма „Мужикка“; субота 27-го оперета „Бідний Йонатан“; неділя 28-го драма зі сьпівом „Нещасне кохане“; второк 30-го опера Лисенка „Утоплена“; четвер 2 мая комедія Ів. Франка „Учитель“; субота 4 ого оперета „Мікадо“; неділя 5-го мая на послідне представлене народна драма зі сьпівами „Хата за селом“ або „Циганка Аза“.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 19. квітня. Сьогодні в полудни відїжджає віденське товариство ратункове з трьома возами кухонними до Любляни, де завтра зраня зачне під проводом шефового лікаря Харраса варити страви. Один віз кухонний може що три години зварити страви для 350 людей.

Любляна, 19. квітня. В Штайн тривають землетрясене від 15. с. м., але они хоч часті, то слабі.

Любляна, 20. квітня. В ночи були малі фильованя, аж о год. ¼10 почули сильніше потрясене. Люди почували у своїх мешканях, але найбільша часть в школі, в залізничних вагонах, бараках і наметах. Дощ паде дальше. Зраня приїхав президент товариства „Червоного Хреста“, п. Фалькенгайн. Віденське охотничє товариство ратункове почало зраня свою діяльність. Харч, що єго присилає віденська народна кухня, роздають на п'ятьох публичних місцях. Упрошено для ратункових праць ще одну компанію піонірів. Країнська каса ощадности каже соткам людей роздавати харч; також роздають гроші, котрі цісар дарував для потерпілих від землетрясене. Впливають і датки від поодиноких осіб по десять до двацять зр.; збирати зачали вже вчєра. — Місцевість Косаре, повіта Адельсберґ, страшно спустошена землетрясєнем.

Білгород, 20. квітня. Указом короля скликано скупшину на 10. (22.) квітня до Нишу.

Райхенберг, 20. квітня. При виборах до ради державної з більших посілости нефеідеікомісових вибрано всіми голосами Кароля лицаря Тільгенав.

Варшава, 20. квітня. Поліція відкрила в Лодзі фабрику, де фальшували сторублівки. Фальшивників увязнено, а кліши і багато фальшивих банкнотів забрано.

Петербург, 20. квітня. Комісія визначена до оцінки петиції заступників праси і літератури о зміну закона прасового, висказала ся против петиції і тому цар її не прийняв.

Tinct. capsici compos.
(Pain expeller)
приладжена в антиці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, ладичє білє, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за фляшку майже в кождій антиці. При закупї треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера антика під Зол. Львом, Прага.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях,
улиця Петровича число 2,
мас на складі:
„Ілюстровану бібліотеку“
для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем
року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за вочник, а всі 9 разом за 9 зр.
3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 к.

ПРАВДА
ВІСТНИК
полїтики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносять:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Наші жаданя від будучого владики.

Коли бл. п. митрополит Морар-Андрієвич вступав на владикий престіл, сказав він до депутатів, котрі витали його: „Як сьогодні витаєте мене з радостію, так колись попрощаєте мене зі смутком“. І сповнилися його слова зперед 15 літ — пращали его зі смутком осиротілі Волохи, що втратили провідника і свого найсильнішого борця за волоску ідею народну. Держачись засади: *de mortuis nil nisi bene*, бо не штука нападати на чоловіка, котрий уже не може боронити ся, ми не хочемо вичисляти кривд, заподіяних рускому народови бл. п. митрополитом Сильвестром; ми лиш скажемо, що буковинські Русини, випроваджаючи пок. владику в остатню дорогу, чули жаль, що покійник, волоский патріот, не дав причини — бо може совість не позволяла ему — до сердечного смутку і нам. Ми розуміємо, що горячо відчутий патріотизм, хоч се й дуже гарна прикмета у чоловіка, нераз засліплює его і робить нетерпимим на жаданя другого народу; однак мимо того мусимо жадати, щоби на так впливовім становищі, як єсть владиче, находив ся чоловік, у котрого безоглядна справедливість була би першою, провідною засадою в діяльності, а личный патріотизм виступав тільки там, де можна. І можемо жадати сего тим більше, що на Буковині Русинів є о 62 тисячі більше, як Волохів, значить Русинів ніяким чином не можна маловажити.

Недавно ще, бо таки сего року, сказав бл. п. митрополит Андрієвич до волоскої депутатів: „Я клир арумунізував, і тим, здає ся мені, зробив досить для свого народу, бо з сим фактом буде мусіть числитися і мій наслідник і всі інші“. А вже-ж, мусить числитися і з тим фактом наслідник бл. п. владики, але він мусить числитися і з тим фактом, що Русини невдоволені з дотеперішньої єрархії церковної на Буковині і що они не покинуть допоминати ся, аби князь церкви дбав передовсім о релігійно-моральний вплив церкви на нарід і волоский і руский; а сей вплив на руский нарід не є можливий, коли маловажить ся его мову в церкві і в школі. На Буковині духовенство повинно тим ревнійше впливати на нарід в зрозумілій ему мові, що ту є аж 92 процент ан-альфабетів, на котрих не годить ся виконувати свої румунізаторські практики.

З нагоди смерті бл. п. владики Ан-

дрієвича похвалив ся *Parlamentär*, що покійник був его приятелем а сам *Parlamentär* — „sein Leibjournal, sein Liebling“. При тій самій нагоді „Русское Слово“ зазначило, що „остатними часами, коли буковинські новоєристи стали з неприхильности владики ковати против него і против православія (?) оружје, пок. митрополит опамятав ся і змінив свою тактику супротив руского народу“ (розумій: став боронити москвофілів против народців“).

Будучий владики православний мусить числитися і з тим фактом, що доки дорадниками его будуть москвофіли, доти симпатії у Русинів не найде, бо як справедливість не каже нам мішати ся в роботу волоских патріотів між волоским народом, так знов справедливість каже нам, старати ся викинути москвофільський елемент зі всіх становин, звідки дають свої злі ради. Ми не можемо собі бажати, щоб москвофільські часописи поруч волоских чванили ся таким призна-нем буковинського владики...

Осиротіле тепер архієпископство черновецьке числить після шематизму з сего року в 12 протопресвитератах 243 парохіальних церков, 61 дочерних, 21 місцевих церков і 29 каплиць, 5 монастирських головних церков, 1 скитска і 4 каплиці; — 299 шкіл, 115.965 родин і 478.118 віроісповідників. Сьвящеників в душпастирстві є 336, а в монастирях 47 монахів разом з новиками.

Що до населеня, то найновіші статистичні дані виказують, що на Буковині, і то в північній часті по ріку Серет, мешкає в збитій масі 270.000 Русинів, в полудневій часті поза рікою Серетом 208.000 Волохів, а в містах і в нечисленних кольоніях 133.000 Німців і Жидів, дальше 23.000 Поляків, а решту людности разом 12.000 становлять Маляри, старовірці Москалі, Вірмени і Словяни.

Ми нарочно навели тих кілька дат статистичних, щоби вказати, що Русинів на Буковині найбільше і щоб заравом з жалем зазначити, що на тих триста кількадевять сьвящеників найде ся ледви кількадевять, котрі почувають ся хоч сяк-так Русинами і знають дещо про свій нарід; а прочі арумунізовані між руским людом впливу на селян не мають. Нехай і як чванить ся котрий небудь владики своїми патріотичними вчинками на тім поли, ми мусимо сказати про него, що зле розуміє свою велику задачу, коли румунізацію ставить висше, як моральне благо християн на Букови-

ні. І се повинен наслідник бл. п. владики добре мати на увазі.

Тому три роки жадала наша часопись, щоби буковинський нарід мав також відповідне число своїх заступників і в єрархії церковній. Се жадане й доси не сповнене і ми мусимо повторити его тепер з тим більшим притиском, що від особи будучого митрополита має залежати сповнене сего нашого жаданя.

Русини буковинські не мають тепер в православної консисторії ані одного чоловіка, хоч трохи познакомленого з рускими справами, хоч трохи виразливого на справедливі жаданя Русинів. Дарма, що там є люди, котрі колись уважали себе Русинами; они тепер всім є, тільки не Русинами; они про все добре поінформовані, тільки не про рускі справи. А ми мусимо заведіти наставати на се, щоби там, біля владики, находились і щирі заступники Русинів, котрі не дали би своему народови зробити кривди. Не можуть же наші селяни виховувати ся в морально-релігійнім дусі, коли не розуміють своїх духовних учителів!

Такі наші жаданя мусимо поставити до будучого владики. Хто він буде, ще не знати; ми сподіваємо ся, що буде се чоловік, котрий на вступі скаже: „Дай Боже, щоб з таким смутком і Русини і Волохи зі мною розставали ся, з якою радостію і Русини і Волохи мене витають“.

Відки починати?

Руский нарід се нарід хліборобів. Навіть інтелігенція, яку руский нарід видає із себе, мусить переважно добувати свій хліб із землі: наші сьвященики, а также наші учителі живуть із рільництва; лиш не велика часть рускої інтелігенції добуває свій хліб насущний із чого иньшого.

Проте хто хоче піднести наш нарід матеріально, хто щиро бажає роздобути для нашого народа місце поважне серед других народів, хто бажає подати ему спосіб розжити ся на найвищі добра курьльтури, той мусить найбільшу вагу класти на піднесенє рільництва серед руского народу — в землі наша сила народна.

Особливо тепер, де для хліборобів настали дуже прикрі часи, де ціни збіжжя такі низькі, що ледви чи оплачує ся робота вложена в землю, де зачерез те примушені хлібороби покидати свою рідну, потом і кровію своїх дідів та пращів скроплену землю і вибирати ся в світ, шукати ліпшої долі, всіх сил би нам доложити, аби охоронити рільництво від руїни, бо в рільництві спочиває доля руского народу.

Щож ми доси зробили для рільництва? — Мало, дуже мало, а порівнявши нашу роботу з тим, що в других народів робить ся, можна-б

сказати: таки нічого! Ми видали кілька книжочок, котрі для нашого, переважно неписьменного загалу хліборобів є властиво нічим; ми позакладали читальні, котрим не надали такого змісту, щоб там хлібороб найшов вдоволене своїх потреб — моральних і матеріальних; взагалі, у нас хоч може що і робилося, то робилося на прихвиль, поодинокими людьми а не громадою, тай стоїмо ми там, де стояли, між тим коли другі народи ідуть вперед і забирають нам ґрунт зпід ніг. Ні, так далі не може бути, коли із хліборобів не маємо стати бездомними скитальцями!

Нам треба добре зорганізованої, свідомої своєї цілі, невсипущої праці для піднесення рільництва. Чим скорше до неї і то всіма силами возьмемся, тим ліпше, бо час не стоїть...

Як у всім так і тут нашою засадою повинно бути не спускати ся на нікого, на нікого не поклати надії, а вірити лиш у власні сили, в власну поміч. Лиш те, що своїми руками зробить ся, буде для нас зробленим, що своїми силами здобуде ся, буде дійсним здобутком. Сил у нас, Богу дякувати, доволі, але ті сили ідуть в розтіч; треба лиш всі сили сполучити до одної цілі, треба роботі надати якийсь один напрям, треба о те дбати, щоб поодинокі сили в боротьбі з перешкодами не унівали, не марнували ся, а хосен із спільної праці мусить бути великий. Богато уже в нас людей, що раді би і душу покласти для загального добра, що кидають ся на всі боки, аби дивинути наріз з байдужности, освітити, навчити, показати дорогу, спосіб, але ті одиниці не сполучені разом як робонька об лід побивають ся марно — успіх з їх щирої праці не великий. Тут треба працювати громадою, щоб один другого підпоміг, піддержав, щоб більший успіх загрівав духа, будив віру і надію.

Ну, се все добре, скаже не оден, ми се і самі знаємо, і раді бисмо щиро і спільно працювати, але скажи, що саме нам тепер робити і як, а ми вже зробимо. Ось до тих щирих і своєму народови душею і тілом відданих людей звертаємо ми наше слово, бо справді найчастіше так таки буває, що при всій щирості не має ся, віди, що і як починати. Очевидно не даємо ми тут запускати ся в високопарні економічні теорії, аби для одної або для другої з них приєднати наших читачів; ні, ми практичні люди, ми уважаємо за конечність і в справах економічних чяслити ся з тими обставинами, які у нас витворили ся, і хочемо лиш подати кілька практичних сказівок, як ті обставини для рільництва як найліпше використати, як серед тих обставин вийти на чисте.

Найліпше було-б, якби ми мали товариство господарське, як се буває в інших краях інших народів; там могли-б ми всі господарські справи обговорювати, звідтам виходив би напрям для хосенної праці на тій ниві і т. д.; але ось вже і чую, як зі всіх боків відзивають ся голоси: Що? ще одно товариство? Не досить нам тих товариств, що ми маємо? І ті ледви дихають. Вічно лиш драча на товариства, а хісна з них мало. — І є якась рация в тих словах. Насамперед тяжко би було найти людей, котрі уміли-б успішно вести таке товариство — се вправді для народу хліборобів дуже сумне свідощтво, але се правда. Самі ті голоси показують, як лихо стоїть справа у нас з рільництвом, коли у наших хліборобів нема ще змісту для товариства господарського. А що се правда, видно также з того, що до краєвих товариств господарських, що мають запоходи із скарбу державного, і то великі запоходи, з Русинів мало хто належить... То-ж поки що не завязуємо осібно господарського товариства, а вихиснуємо для потреб рільництва ті товариства, які у нас є — а се є товариство „Просвіта“ у Львові, „Руска Бесіда“ в Чернівцях з їх філіями по містах і читальнями по селах.

Богато у нас вже читалень на селах, а могло-б бути і ще більше, та що у них для рільництва робить ся? — Омаль що нічого! Скоро завяжуть де яку читальню, то спершу люди ще сходять ся по трохи, щось десь прочитають якусь байку, казку то що, засьміють ся, побалакають, як ось балакають собі і без читальні про сілетні сільські і т. п. і розходять ся. Чи-ж диво, що відтак чим раз менше,

чим раз менше людей приходить до читальні, що вкладок ніхто не платить і нарешті читальня засипляє? Для такої читальні наші люди хлібороби не мають і не можуть мати жадного інтересу. Хліборобам треба иньшої читальні; се видно хочби і з того, що де хоч щось трохи більше читальня хліборобам дає, там она чим раз краще розвиває ся.

Провадити читальню, її оживляти, єї тісно звязати з практичними потребами членів хліборобів, се річ не легка. До того потрібно дуже багато мати сприту, бути офірливим, безкористливим і віддати ся справі читальні душею і тілом, треба думати про спільну хліборобську справу і єї відчувати — се повинно стати другою натурою провідників читальняних без огляду на те, чи буде за сю працю яка вдяка, чи ні.

Насамперед треба о се дбати, щоб що не ділі і що сама сходили ся люди до читальні, треба і самому завсідги туди іти. Там прочитавши людям дещо із свіжих газет, треба доконе чн оспровадити розмову на господарство, і як є щось в газетах такого, що дотичить господарства, треба прочитати і обговорити, а як нема — на жаль, ми на добрі такі газети завсідги дуже ще бідні, — тоді треба самому порушити яке питанє, чи то годівлю худоби, чи господарку гноєм, чи то господарку домову чи полеву, чи то садівництво, пчільництво і т. д., виходячи завсідги від якогось конкретного випадку, а тоді розмова піде як на лотках і буде можна багато дечого навчити. Тай се річ не зла, коли погода, пустити ся всім читальникам чи то в поле, чи селом; там покаже ся не одна хиба, котру треба і можна буде докладно обговорити; вартаб зайти колись з учителем до шкільки овочевої, там можна-б почути викладу про садівництво, треба-б захопити при тім читальників, щоб заложити свою власну шкільку овочеву, відки читальники могли-б діставати задаремно щени і т. п. Годі всіх справ тут вичислити, бо їх без ліку, але отсе думаємо завданє, яке повинні сповнити серед нашого народу ті інтелігентні люди, що не лиш словами, але справді щиро бажають добра своєму народови і готові кожної хвилі се ділами ствердити. Коли-ж розбудить ся вже який такий інтерес для таких справ, тоді треба буде від часу до часу спровадити до читальні, чи до громади вандрівного учителя, як є де який добрий, щоб в різних питаннях дав фахову відповідь. До читальні треба притягати і жінки і молодіж до рослу, а коли удасть ся кому розбудити таким чином інтерес для читальні, тоді певно поступ в селі не забарить ся, дух громадянський зросте, і за кілька літ такої праці буде і в хаті і на дворі, і в селах і на гостиннях, і в оборі і в городі цілком инакше виглядати. Перед усім треба пам'ятати, що примір і взорець має на людей найбільшу силу, і доконечно постаратися, аби взірці у всім були людям перед очима.

Порушуючи отсю справу, ми з свого боку обіцяємо, що будемо щиро про се дбати, аби в нашій газеті дати досить матеріалу для різних розмов господарських по читальнях.

З другої-ж сторони від наших товариств просвітних, що вже мають філії і свої читальні т. є. передовсім від „Просвіти“ мусимо жадати, щоби устроювала з'їзди для членів своїх читалень, на котрих показувала би і поясняла нові машини, навози збіжжя і т. п. Філії „Просвіти“ повинні-би мати свої шкільки овочеві, з котрих всі читальні брали би собі щени. Сам головний заряд і філії повинні поділити ся відповідно роботою. Звістно, до всего треба охочих людей, та коли дасть ся ознаку життя і заінтересують ся ширші круги, то й люди до роботи найдуть ся.

Про відносини промислові Галичини і Буковини.

Інспектор промисловий для Галичини і Буковини п. Арнуль Навратіл видав справозданє, в котрім говорить про наші відносини промислові.

Передовсім звертає він увагу на то, що промисел розвиває ся у нас дуже поволі, головню з тої причини, що велика часть підприємств не має ані потрібного капіталу заводного, ані

оборотного а многим підприємцям не стає відповідного фахового образования і зміслу купецкого.

Мабуть не треба вже більше нічого казати, нічого додавати до слів інспектора промислового, щоби зрозуміти, длячого промисел розвиває ся у нас дуже поволі — до него беруть ся люди без грошей і без знаня! Правда, маємо тепер багато шкіль промислових, котрі ширять фахове знанє, але само знанє ще не піднесе промислу, сама школа ще не зробить промисловця. Чуюмо не раз, або читаємо в газетах, що сей або той чоловік з нічого доробив ся на промислі великого маєтку. Зовсім так не було; мусів він щось мати, чим доробляв ся, хоч і то правда, що в самім початку не мав може нічого як лиш здорові руки і — змісл купецкий. Отсе послідне то й найважнійша річ. Без зміслу купецкого ніякий промисловець не лдіє нічого, хоч би він мав і не знати яке фахове образование і який капітал заводний та оборотний. Грішми і фаховим знанєм буде він в найліпшій случаю держати ся в одній мірі а дуже часто може бути, що й то ему не допоможе, і він збанкрутує.

Для наших обставин виходить з сего дуже важна наука. Галичина і Буковина, краї майже виключно хліборобські, знаходять ся в переходім стані — наші хлібороби змушені шукати собі иньшого способу до життя; їм не позістає иньша дорога, як лиш брати ся до промислу або торгівлі. Висока наука для них, як і для многих иньших, хоч дуже почесна і красива але не поплатна, бо нині чи то урядник чи професор живуть — як то кажуть — від першого до першого. До того ще може нині кождий, у кого лиш охота, присвоїти собі висшу науку, висше образование і без високих шкіль. Нашому хліборобови позістає отже в той спосіб лиш вибирати межі промислом а торгівлею. Коли-ж би нас хто спитав, що ему ліпше вибрати? — то ми сказали би, що загально взявши ліпше вибрати торгівлю. Для хлібороба торгівля приступнійша, бо й наука єї легка і можна єї розпочинати з меншим капіталом заводним тай оборот капіталу єсть в ній скорший. Тим однак не хочемо ще сказати, що би вже ніхто з хліборобів не брав ся до промислу; ні, нехай і до сего беруть ся, але люди, котрі бодай який такий мають змісл промисловий. Передовсім же треба звернути увагу наших купців і крамарів, щоби они, чи то поодинокі чи спілками брали ся до промислу та щоби своїх дітий спосobili до промислу. Дитина купця вже з природи набирає зміслу купецкого, а той їй в промислі відтак дуже придасть ся.

Дальше каже інспектор промисловий, що Галичину і Буковину засипують своїми виробами фабрики угорські, фабрики західних провінцій а також і заграниця своїми товарами, що все утрудняє страшенно положенє місцевих підприємців, котрі лиш у врімкових случаях можуть видержати конкуренцію з заграницею. Се бодай чи не найбільша і не найважнійша причина, вадля котрої наш промисел не може підноситься. Однакж при відповідній енергії і добрій волі як поодиноких людей так і цілої суспільности далось би й то лихо усунути, але тоді треба би розвивати свою власну культуру.

Відтак говорить інспектор промисловий в своїм справозданю о стані і урядженю наших заводень промислових та о роботі в них, а єго спостереженя кидають також не добре свідтло на наш промисел. В многих заводень промислових нема все ще, мимо того що загон промисловий того вимагає, ніякого забезпеченя здоровля і життя працюючих там робітників. У фабриках негли все ще нема помешкань гідних чоловіка, а гарбарні суть так уряджені, що на великий іростір доокла занецишують воздух. Єсть в нашім краю много гарбарень, що навіть не мають ліценції промислової. В цегольних працюють робітники від 3 години рано до 12 вночі, в броварах і рафінернях по 13 і 14 годін: певні роблять від 5 год. рано до 10 а в суботу навіть до 12 години вночі. Жидівські промисловці не вважають на недільний виночинок, а в християн головню кравці, котрі працюють в неділю аж до полудня; християнські пекарі працюють через цілу неділю так само як давнійше. В многих підприємствах, особливо тих, що знаходять ся в руках жидівських, відбуває ся виплата за-

рібку в неділю, що для робітників єсть сполучене з немалим трудом і невигодною, бо она мусять ходити далеко до фабрики або помешкання підприємця і тратять на то нераз і пів дня та не можуть іти на богослуження до церкви. Інспектор промисловий старався в багатьох случаях наклонити підприємців, щоби они виплачували заробок в будній день, але то не помогло нічого. — Серед таких обставин розвиває ся у нас промисл.

„Свобода“ о Русинах в північній Америці.

В І. числі „Свободи“ з сего року читаємо таке послане о. Грушки: „До моїх братів Русинів в Америці, так доброї як і злої волі против мене, моє дружнє послане. Чтите а не клените! Уже від двох літ я після моїх слабих сил, видаю часопис „Свободу“ в рідній мові і на добро рідного народа тут в Америці.

Жадна огидна нажива гроша не керувала мною в мій тяжкій праці, тільки горяча любов до мого порабощеного народа вела й тягла мене до видавання газети. Я сам собі лишений як той човен на бурливім морі з слабим веселцем в руках, більше спускав ся на ласку вітру як на своє кермоване. З самого початку мого прибуття в Америку, спізнав я занадто добре, як то з бідними рускими емігрантами поступають не тільки агенти жида, але й его ніби то просвітителі так в довгих як і в коротких ризах.

Припадково поміаяв я за попіску кишеню тих просвітителів і спізнав, що там добра і гроша много. Тоді я став виступати проти сьвятого здирства бідного мого народу. Сьвятії в крик! Та на мене! Так наколиб хто циганам буду підпалив і тоді цигани всі на двір вибігають і кричать, так і на мене вибігли з своїми криками, нападами, критиками багдашкарі, тихо-доларо-ховії, тихі плейзові чудотворці, тихобді патріоти з цюза плота.

Але нарід спізнав „Свободу“ і прийме єї яко свою і на другий рік. Люди! народе руский, рускі робітники! Знайте, що суть вороги, котрі хотять, щоб „Свобода“ не виходила.

Воїть ся злодій сьвігла. Але Ти, руский народе, не дай пропасти „Свободі“!

Присплайте передплату, на рік 1895! Скоро і всі! — О. Гр. Грушка.

Зараз в першій числі розправив ся редактор „Свободи“ справедливо з „Американським Вѣстником“, що ширить москвофільство між американськими Русинами (всюди та язва!). Вѣстник обставив за якимсь о. Балогом, доки той належав до его кліки; коли-ж покинув єї, виявив по американськи, що о. Баліг приїхав до Америки з довгами, щоби заробити собі доларів. За то „Свобода“ глузує собі з „Вѣстника“ і каже: „Чекайте, люди троха! Будете видіти, що за комедія буде, як тепер з Вѣстника шайки оден другому буде мак терти“...

В 2-ім числі заявляє редактор „Свободи“, що рішив ся просвіщати американських Русинів і тепер „партийність уже більше не мати-мє місця в нашій редакції“, бо вже сподіває ся, що всі єї зрозуміли. Докоряє руским робітникам, що зложили тільки 145 дол. і 33 центів на „Народний дім“ руский, призначений для емігрантів, і загрожує їх, вступати під прапор „Народного руского союзу“. Нарікає на несовісних передплатників в статевій „Щира правда“ так:

„Обраховали ми ся з старим роком і показало, що ще маємо довгу за газету. Помимо того, що редактор не бере ані цента за свою мозолу, то ще мусів дотепер докладати по кільканихцять доларів що місяця. Бог і люди знають, що газета на даліше виходити не може, если деяким то чудом божим не знайдеть ся у наших земляків більше патріотизму підперати хоть одну руску газету від упадку. Ми кажемо отверто, що коли не будемо мати до трох тижнів 500 передплатників, заплачивших з гори, тоді будем змушені перестати видавати газету а гроші звернуть ся назад тим, що поприсловили на сей рік. Віда редактори, коли не може зецера заплатити. Як буде, vederemo“...

Але ще й шесте число „Свободи“ вийшло, маємо єго в руках і читаємо в нїм між иньшим:

„Надходить сьвятий піст а в нїм і великодна сповідь. Обрахуй ся з сумлінням; чи не обікрав ти де кого, чи заплатив за той і минувший рік за „Свободу“? Покай ся! бо хоть видуриш від сьвященника розрішене, але від Бога ніколи за чужу кривду. Віддай Богови, що боже, а редакції що їй належить ся.“

Дня 15. січня відбув ся піврічний Зїзд управителів „народного руского союзу“. Товариство є мало приходу 1142 д. 75 ц., а розходу 1002 д. 22 ц. Всіх членів мало 505, з тих 66 вимазано, бо не платили вкладки. Головою „Союзу“ Теодобій Талпат, касиром Іван Глова, секретаром о. І. Константинович.

І в сїм числі завзиває „Свобода“ до вступлення в члени сего товариства такими словами: Один Христос, одна віра, одно крещенє, один Бог, один „Союз“, до котрого всі маєте вписати ся. Хто не був в ковчезі Ноя, той пропав в потопі сьвіта; хто не буде в „Союзі“, той пропаде в потопі нужди, бід, мізерії, розпуки, і нещасної смерті!.. Одна надія, одно пристановище, одинока доска спасення на непевнім морі робітничих невгод і страйків тут в Америці, єсть руский „Союз“, до котрого кождий повинен записати ся.“

В 6-ім числі „Свобода“ каже так про народне жите руске в Америці:

Ми не живем повним народним житєм. тільки ледви дихаємо з дня на день. Ми поступаємо за прикладом раків: місто чим раз то крок на перед, то ми все узад. Головна причина нашого застою в народнім житю і в поступі до просвіти до поліпшеня долі, до скріпленя руского духа, до народного самопознання єсть та, що нема відповідних людей, котрі б зуміли провадити нарід. Коли-б ту було в Америці хоть громадка інтелігенції або щарих Русинів патріотів, котрі-б віддали ся серцем і душею народній справі, то днесь американська Русь ма-ла-б лучшу, сьвітлішу будучність. Але поки що, маємо надію в Бога, що зійде день над землею і появлять ся щирі діячі: на народній ниві і народне жите пічне бити живим ключем і далєке широкою полине струєю.“

Кожде число „Свобода“ кінчить такою апострофою:

„Молись, трудись, тверезись, учи ся, до „Союзу“ записи ся, до Читалні ходи! Бога в серцю май, ближнього люби, церков посїдай, „Свободу“ читай! Русь сьвиту люби, доброму научай ся, гроший не марнуй, в процеси не вдавай ся! В лотерію не грайте, тільки гріш щадїть.“

Братя! нам треба „Народного Дому.“ Ану скиньтесь по центови! Сего не забувайте!... Буде з вас!“

Перегляд політичний.

В ч. 89-ім Parlamentär-a знов подбуємо москвофільського страхопуда, що Українці бажать відорвати Русь-Україну від Росії. Ми вже в статях про „Зухвалість московських агентів“ значили виразно наше становище супротив таких нападів; нині вказуємо лиш на се, що такими інсинуаціями австрійські москвофіли за всяку ціну хотять стягнути на наш нарід як найтяжший гнет.

Спільні конференції міністерські, котрі відбулись у Відні по сьвятах, закінчили ся 18. с. м. засіданєм, котрому проводив цісар. На тій нараді запали ухвали що до правительственных предложењ на сегорічних спільних делегаціях. Рівнож порішено, що делегації будуть скликані до Відня 5. або 6. червня. В справі збільшення видатків на потреби армії зазначено, що ті збільшеня суть наслідком попередних ухвал делегацій, що отже мають значіне прогресивного розвитку, а не нових позицій бюджетових.

Новий угорський закон супружій (цивільні вінчання) повинен вийти в жите найдалше до 18. грудня с. р., як сказано в законі. Тимчасом правительството угорське старає ся всіма силами прискорити по можности сей речивець, щоби сей-час по введеню державних метрик можна було

завести також і цивільні вінчання. Після дотеперішних заходів і змагань можна заключати, що вже першого падолиста буде могло довершити ся перше цивільне вінчанє.

Минули фєрії великодні для послів до Ради державної. Вчєра зачала комісія бюджетова свої наради над етапом міністерства торгівлі, а сегодня почала палата послів свої засіданя. На порядку днєвнм стоїть реформа податкова.

Вибори до істрийского сойму, розвязаного, як звістно, за-для визиваючого поведєня італійських послів, відбудуть ся вже слїдуючого місяця, а то 15. мая з курій сільських, 21. мая з курій міських, а 24. мая з курій більших, а 24. мая з курій більших посіlostей. Тепер відбувають ся правибори по селах, а вибір італійців в поодиноких селах приймають італійські газети з ентузіазмом.

Берлинська праса підняла величезний крик на хінсько-япанський договір і доказує, що вже найвища пора, щоби держави європейскі допильнували своїх інтересів на далєкім Вєходї. Договір хінсько-япанський потребує потвердження європейского конгрєсу.

З Цетнії доносять, що там мають прибути незадовго російскі вислужені підофіцери, котрі будуть інструкторами для чорногорского войска. Вість, що чорногорська армія має бути о 6 баталіонів збільшена, єсть безосновна.

В Бїлградї відбули ся вибори до скупштини, в котрих взяли участь і ліберали, хоч проводирі їх оголосили абстинєнцією. Більшість є правительству прихильна.

В справі відшкодованя, яке має заплатити Хїна Япанови, доносять що виплата 100 мїлїонів доларів має наступити сріблом ратами до 5 літ. Тепер розписують ся всі газети про той мир, а іменнє англійські газети з него не задоволені. Як пімецьке правительството до того відносить ся, видно з Weser Zeitung, котре так пише: „Нїмецьке правительството не хотїло безпосередно мішати ся в справу, але оно дало пізнати, що не допустить до таких условій мира, котрі би мали лихий вплив на нїмецьку торговлю в Япанї або Хїні“. Заносить ся на те, що європейскі держави вмїшають ся в справу, щоби забезпечити свої інтереси на Вєходї.

Дрібні вісти.

Найд. Арихн. Петро Фердинанд, поручник 41. полку піхоти, приїхав на сталий побут до Чернівців вчєра о год. 1/2 по полудни, а не в суботу, як ми се мильно подали. Архикнязь їхав до Чернівців при вистрілах гармат і звуках музики войскової. На двірці була уставлена компанія почетна. Архикнязя повитали на двірці президент краю Гр. Гоєс з своїм секретаром, заступники бурмістра з радниками міста, генерал і офіцери та иньші достойники.

Др. Олександр Колєсса затверджений міністерством просвіти яко доцент університету для рускої мови і літератури.

Чєско-славянська етнографічна вистава в Празї буде торжєственнє отворєна дня 15. л. мая с. р. при участі цілої чєско-славянської нації, властий державних і автономічних, корпораций товариств і цілого комітету вистави.

Уряди парохіальні вже дістали нове розпорядженє міністерства справ внутрішних, щоби що кварталу (15 днів по скінченім кварталі) предкладали викази статистичні після нової інструкції замість дотеперішних виказів статистичних. Нові викази будуть як-би витягами метрикальними квартальними з випущєнем імен і назвиск іматрикульованих.

Найдений скарб. В Лєшнєві, брїдського повіта, найшла дня 8. квітня с. р. тамошня го-сподиня Єва Сїрко в своїм шпихїрі 6-літєровий горнець срібних грошей. Сей скарб, як кажуть, украв єї отець Іван Лапський перед смертю, по-боюючи ся крадежи.

В кадетській школі краю оборони у Відні буде з початком 1895/96 року шкільного 100 місць вільних для аспірантів на I. рік, зглядаю на II. і III. роки, о скільки місця вільні найдуться. Визначення пояснень уділяє департамент IV. львівського магістрату.

Стрейк цегольників. В Відні змовилися не працювати 4.800 цегольників; а стереже їх 300 поліціянтів, також стоїть готовий 13. полк драгонів. Властители фабрик задумують стрейкуючих викинути з домів робітничих.

Яке письмо для очей найздоровіше? В парискій академії наук розбирав окуліст Яваль причини, для чого між Німцями найбільше короткозорих. Се їх письмо похиле найбільше псує їм очі. Яваль радить при писанні придержуватися правила: зошит тримати просто, писати просто, тіло держати просто. Лишень голову можна похилити наперед, скільки вимагає потреба. Щодо фізіологічного огляду на положене руки пишучої, то може або зовсім смерти, або лиш на пальцях. Сей останній спосіб єсть відповідний для простовісного письма, але науку писання у дітей треба зачинати від другого способу, та аж тоді, як діти беруться писати на безлінійнім папері, переходити до першого способу.

Пробний алярм. З Тернополя доносять, що дня 17. квітня о 7-ій годині вечером заалармувала тамошний гарнізон команда 11. корпусу у Львові, щоби був зараз готовий після мобілізаційних приписів до вимаршу. До години було вже все приготовлене до походу і вся залага вижидала дальших приказів цілу ніч. Аж на другий день рано мав прибути головнокомандуючий зі Львова гр. Шуденбург і приказати тамошній залозі виступити в похід в напрямі Золочева.

Шевська злість напала дня 17. квітня таки шевського майстра Максима Дрогобича в Тернополі, а то за те, що его жінка Евдокія розпочала з ним сварню і не конче делікатними словами частувала его. Чоловік попав в наслідок того в таку злість, що пробивши шевським пожем праву грудь між 3 а 4 ребром. Жінка досить тяжко покалічена, а чоловіка увязнено.

Тайна. В Чернівцях, д. 20. с. м., збігла ся велика сила народу на вірменській улиці і продиляли ся они, як пєс виграбував з землі кавалки мяса і їв їх. Підозріваючи злочин, дали о тім знати інспекції поліційній. Приїхала комісія і викопали з незвичайною остоорожністю трупа — незвичайної безроги! Хто і з якої причини закопав єї на улиці, се та таємниця, котра буде предметом здогадів і докождєня поліції.

Самоубійство двох приятелів. Один робітник знайшов коло Гзбогніц трупи двох молодців. Сконстатовано, що то два приятелі з Відня, котрі рішили ся спільно заподїяти собі смерть вистрілами з револьверу. Від листопаду м. р. не можна було їх знайти, хоч они раз написали карту кореспонденційну до свого приятеля в Гзбогнізу. Родичів вже повідомлено і они пізнали своїх дітний, котрі задля марниці загинули.

Проворна скупарка померла недавно в північній Америці, в державі Нью-Жерсей, не лишивши по собі ніяких грошей, хоч свояки-спадкоємці знали, бо і сама небіжка признала ся, що свої капітали сховала таки дома. На дармо шукали по всій хаті грошей, ні слїду. Вже небіжку клали в домовину, коли побачили, що у неї цілі плечі обліплені — банкнотами, на суму 250.000 доларів, с. е. більше як пів мільона зр.

Жіноче питанє. Муж до своєї жінки: О чім говорили ви на послїднім засїданю вашого товариства? — Жінка: Старе питанє: Чи потрібно виходити замуж? — Муж: Ну, й як ви рішили? — Жінка: Вибрано комітет з всіх членів, щоби они особисто о тім пересвідчили ся.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 22. квітня. Бувший маршалок крайовий Низшої Австрії князь Кольоредо Мансфельд помер. — Нині зачав ся ту процес против Айхінгера, що убив адвоката Ротціля.

Париж, 22 квітня. Пятьсот слуг при омнібусах рішили вчєра зробити страйк з причини малої платні і пенсії.

Білгород, 20. квітня. Доси іменовано 57 королівських послів, з них 36 єсть напредняків, 20 лібералів 1 радикал. Отже до скупщини, так як доси она зложила ся, належить 190 напредняків і прихильних партії поступовців, 40 лібералів, решта радикали і невиразні.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптїці Рїхтера, Прага, загально звїсне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождїй аптїці. При закупїні треба дуже уважати і брати фляшки лише з охороною маркою „котвиця“ за правдивї. Центральна розсилка: Рїхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

ПРАВДА

ВІСТНИК

полїтики, науки і письменства, виходить двїчі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечєнь
у Львові,

улиця Вало́ва ч. 11,

засноване на підставі концесїї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу під найприступнішими услївами і почислює можливо найнижші премїї.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 ал. 20 кр. за рочник, а всї 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

Чума горїлчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповї і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана учителем Дарїєм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

НОВИЙ ПАРОВИЙ БРОВАР.

У нашім паровім броварі (перше Гєбля), устроєнім після найновїйшої системи, вже почали спускати

ВИШИШКОВЕ ПИВО.

За якість сєго пива дістали ми вже дуже прихильні признаня. Небавом будемо могли оголосити, що зачнемо спускати пиво-лежанк в бочівки і фляшки.

З глибоким поважанєм

Паровий бровар **Ronchetti Reck & Comp.**

в Чернівцях.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносять:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакція і Адміністрація „Буковини“ знаходиться в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Галицькі справи краєві.

Комунікати виділу краєвого в справах: реформи дорожнього закона і ревізії ґрунтового катастру податкового.

Виділ краєвий Галичини займає ся реформою закона дорожнього і збирає потрібний до сего матеріал. З наспівших реліцій виділів повітових показує ся, що ті повіти, котрі давніше зараз, коли увійшла в жите новела до закона дорожнього з 1885 р., заявили ся рішучо за основною і радикальною зміною закона, прокладають нині внесення, змагаючи лиш до деяких доповнень і модифікацій, а навіть до полишення закона поки що без яких небудь змін. Від коли та новела існує, показало ся, що она посунула справу поправи комунікації дуже значно, а головні її неприхильні стали ся рідшими як раз в виду осягнених результатів, в цілості досить успішних. Се передовсім відноситься до тих повітів, котрих виділи повітові приступили до сповнення свого обовязку з приналежним зрозумінням досягlosti того закона і з увагленем натурі жителів краю, приймаючи кожду новість з якимсь недовірем і обавою.

Последні дані статистичні вказують, що на удержане 41.133 кр. доріг громадських служив фонд 1.589.656 зр. 70 кр. Сей фонд складає ся з вартости престаций лішої і тяглої роботи в сумі 1.195.982 зр. 31 кр., з вартости матеріялу деревляного доставленого двірськими обшарами в сумі 95.586 зр. 93 кр., з дотації повітових фондів громадських доріг в сумі 263.679 зр. 40 кр., з доходів митових 13.835 зр. 86 кр. і з інших доходів 20.582 зр. 20 кр. Не треба ще і на се забувати, що сойм визначає на субвенцію будови доріг повітових і громадських значні суми, котрі майже що року підвис-

шаються. Та дотация вносила в 1882 році 70.000 зр., а на 1895 р. призначив сойм 350 тисяч зр.

Годі заперечити, що зміни декотрих постанов закона дорожнього могли би причинити ся до ухилення деяких труднощостей, сполучених з его виконуванем, але основна реформа закона дорожнього вимагає дуже старанних і основних студій. Уложене такого закона, котрий би всіх безпосередно інтересованих міг вдоволити в рівній мірі, не дасть ся перевести не лиш у нас, але майже всюди. Досить нагадати собі історію дорожнього законодавства в Пруссії, де ще в 1808 р. розпочали працю в цілі принципіальної зміни провінціоняльних законів дорожніх; предкладали різні проекти, а мимо того не перевела Пруссія до тепер пожаданої реформи. У Франції, котрої дорожній закон з р. 1836 уважав ся загально взірцевим, роблено рівнож много заходів, щоби ухилити наложені тим законом престації в натурі та замінити їх на податок, і мимо обставин приймаючи таку реформу, така реформа до тепер не наступила і о спілько можна заключати з опінії, мабуть зовсім не наступить.

З наспівших доси опіній трійцяти кількох виділів повітових показує ся, що передовсім потреба знизити престації дорожні халуванням, се єсть тим, котрі крім лихої хати і кількох загонів ґрунту не посідають нічого більше. Тим селянам дає ся найбільше відчувати тягар престації дорожньої. Взагалі виділи повітові заявляють ся против зміни престації в натурі на податок до податків.

В році 1894 ухвалив галицький сойм візванне до правительства, щоби зарядило ревізію катастру податкового що до ґрунтів, положених на берегах рік і знищених повеню.

На сю резолюцію відповіло міністерство скарбу, що після § 16. закона з дня 23. мая 1883 (В. з. д. ч. 83.) обовязані властители ґрунтів доносити о змінах в предметі ґрунтового податку до шістьох тижнів по тім, як зайшла зміна до уряду податкового, або до евіденційного урядника.

Если повнь зробила постійні зміни в предметі, повинні урядники евіденційні переводити справджуване по мысли § 12 згаданого закона також тоді, коли о такій зміні звідки инде дізнали ся, або самі її замітили.

Евіденційні урядники одержали з краєвої дирекції скарбу поручення, щоби в часі свого побуту в громадах, що були навіщені повеню, справджували також з уряду сталі зміни, які повині зробила в ґрунті. Що до часової неможливости управи ґрунту, то признание увільнення від податку, зависить по мысли § 33. наведеного закона від попереднього донесення сторони о такій зміні.

Краєва дирекція скарбу оповістила на основі міністеріяльного рішення виділові краєвому, що скарбова адміністрація не мала би права зарядити, щоби зміни в ґрунті і неможність управи викликані повеню справджено з уряду загальною ревізією особливо, що така ревізія вимагала би дуже значних коштів.

Згадане рішєне скарбової адміністрації подав виділ краєвий всім виділам повітовим до відомости з порученем звернути увагу громад на конечну потребу, щоби властители ґрунтів у власнім інтересі відповіли як належить обовязкови згаданих донесень.

ВАСИЛЬ ІЛЬНИЦКИЙ.

* 23. квітня 1823 р. — † 15. квітня 1895 р.

Покинув галицьку громаду руску, переставившись у лучший світ, знов один з тих священників-професорів, які у нас жили ще з тих часів, коли на теології можна було рівночасно слухати викладів виділу філософічного. Число таких професорів у священничій одежі щораз уже меншає. Де побачив світ, там і попрощав ся зі світом чоловік, що на своє досить довге жите не міг дивити ся, як на страчений марно час, бо напруцював ся доволі тай з користію для громади після сил своїх. Можна літературну діяльність пок. Василя Ільницького не вважати дуже визначною і такою, що переживає самого автора; але то признаєть ему всякий з вдячністю, що на свій час, після своїх сил працював радо і з свідомістю, для кого працює. Хто-ж звістно, для сучасних напруцював ся з хісном, той працював і для будучих поколінь, від котрих заслужив собі на добру память.

Мов нині бачу симпатичне лице по-

кійного директора рускої гімназії у Львові, мов тепер чую его ради для молодіжи, котрою опікував ся по батьківськи, чую, як иноді й з нересердем картає неслухняних хлопців, а в голосі его таки пробиває ся велика любов до „малих“ і охота прощати їм їх дитячі проступки. Дорожив він дуже моральним поведенем молодіжи і доброю славою повіреної собі гімназії, одинокої до недавня рускої гімназії, і для тих двох цілий посвятив кількадесять літ свого життя.

Жите Василя Ільницького, почавши від студій его на університеті, аж до смерти, свідчить, що був се ум, спраглий наук і цікавий, що була се душа щира, горяча і дбала про добре ім'я руске. Згадаймо лиш те, що бувши студентом університету р. 1844 пішки перейшов він дорогу з Відня на Прешбург, Пешт, Кошиці, Унґвар, через Карпати до Галичини; а слідуемого року звідів Стирию, Країну, Істрию, Триєст, Венецію, горішню Італію, звідки через Альпи вибрав ся до Тиролю та до горішньої долини Австрії. Молодий 23-літний хлопець, син галицького священника з

Підпечар, користав в такий розумний спосіб зі свого молодого віку і здоров'я. А бувши богословом у Відні, слухав за разом і естетики, історії філософії, науки про господарство, педагогіки і фізики — що відтак дуже придалось ему в его діяльності і з чого зложив іспит. Видко, молодець був в цілім значіню слова серйозний.

В жовтні 1848 року бачимо 25-літнього о. Василя вже на „соборі руских учених“, в рік пізнійше на становищі учителя рускої мови в станіславській гімназії. В 1855-ім році дають ему добру парафію, але він волисть працювати для молодіжи, їде ще на рік до Відня учити ся і доповняє іспит на професора гімназії.

Бачимо відтак о. Ільницького кілька літ на директурі гімназії в Тернополі; аж 1868 р. цісар іменує его членом краєвої ради шкільної і переносить до Львова, де той стає директором академічної рускої гімназії. На тій посаді і вислужив о. Василь свої службові літа. Бувши головою комісії, що займалась виданем і справленем руских учебників, Ільниць-

Хроніка з України.

(3 листів і з часописів).

(В доповненню до наших статей про російську освіту і культуру в зеркалі статистики подаємо з остатнього випуску лівівської „Правди“ хроніку з України, котра нам показує, як російський міністер справ внутрішніх з міністром освіти заходять ся коло того, щоб задумати всяку приватну ініціативу і працю коло освіти народу та взяти все під контроль урядову. Яка ся контроль і цензура тепер, всім відомо. Що она не змінить ся, можна бути певним з того, що цар відкинув сими думи просьби представителів преси о зміну закона прасового. Се мабуть не перешкодить нашим москвофілам ставити Росію на переді Славянщини і взивати всіх Славян до оборони Росії, котру „зрадники“ України хотять ніби-то розбити...)

За останні 20—25 років ніколи в Росії не було стільки гомону про велику потребу освіти народу, як торік. І в пресі, і по земствах і по інших громадських і приватних організаціях — скрізь чути було голоси про сю святую і велику справу; що не задовольнивши її, годі й гадати про яке будь-яке грунтове поліпшення і побиту економічного. Зняли були річ навіть про освіту обов'язкову. На нашу думку останнє, хоч би як ми того бажали, здасть ся ділом неможливим. Можливе воно в Росії хіба тоді тільки, коли-б в бюджеті державному кошти на освіту народню були побільшені вдесятеро, а натомість тільки-ж разів поменшено видатки на поліцію, з усіма її атрибутами і заходами. Але на се сподівати ся годі!... Поліція — се на думку головних російських керманічів і є той „кит-риба“, на якому стоїть державний устрій Росії. — Керманічі ті непомірно більш дбають про поліцію ніж про освіту. Державний бюджет Росії освідчить нам як невідповідно потребам маси народньої зростають видатки на міністерство вн. справ (значить на поліцію і адміністрацію) і на міністерство освіти. З усього державного бюджету видатків на перше було р. 1881—59,7 мільонів а на рік 1895—86,75 міль.; за ті-ж роки на міністерство освіти взагалі видатки не більшали, а ще поменшали: 2,5% р. 1881 і 2% — р. 1895! — Тут варто зауважати, що шкільна рада в Лондоні річно на освіту міської маси видає 20 мільонів; майже стільки, кілько в Росії йде на освіту взагалі! Але ж в Лондоні 4 мільони людности, а в цілій Росії — 110! Не давно часописи подали звістку, що цар звелів видавати річно 700 тисяч на церковні школи; а на „усилення средств полиция“ міністер вн. справ виклопотав опріч видатків призначених по бюджету

ще „на несласные“ (потаїні) видатки, чотири мільони рублів.

Отже ледви чи можна й гадати про те, щоб кошти потрібні на добрі школи при обов'язковій науці елементарній, накинути на народ! Візьмемо напр. хоч Київщину; бо про неї подав нам певні звістки „Кієвлянин“ з 21 марта. Бачимо, що на всю Київщину є 1905 елементарних шкіл; але між ними трохи не половина — 715 — т. зв. шкіл „грамоты“. Се такі школи, що вони не варгі доброго слова; жадним чином їх не можна брати на рахунок. Тай останні церковно-приходські школи — 889 — не мають і третини учителів з освітнім цензом. — А про те і такі мізерні школи взяли торік 201.577 р.; пересічно на школу 155 р. Скажіть на ласку Божу! яку школу можна собі виобразити за 125 рублів! І в тих 125 р. платня і вчителю і сторожу і всі інші видатки! Дітей шкільного віку по Київщині, беручи самих тільки православних, 404.899; з них ходило до школи 94.576; нехай буде 100 тисячів з усіма взагалі школами. Значить — менше четвертини ходить дітей до школи! Значить — на те, щоб усі діти шкільного віку ходили до школи, треба, щоб по Київщині було не менш 8000 шкіл. Кладучи на кождо школу річно видатків не менш 500 р. добудемо, що обов'язкова освіта взяла-б з народу по вих лодатків мало що не чотири мільони руб. річно!

Такі умови повинні вимагати ласки, подяки і хвали і від уряду і від суспільности кождій приватній інституції, кождій приватній людині, що працює коло народної освіти з власної охоти, найпаче коли праця та безплатна. Але не так на сю справу дивить ся в Росії міністер внутр. справ Іван Дурново. — Року 1861 при вольному економічному товаристві в Петербурзі організовано „Комитетъ Грамотности.“ За 33 літ свого життя комитет зробив де-що для народньої освіти. Останніми роками він жваво взяв ся видати книжки для народу і заводити по селах читальні. Як на сю діяльність глянув міністер Дурново, показує нам „секретний“ (потаїний) лист его до міністра освіти до графа Делішова, писаний 5/17 лютого сего року за Н. 499.

Лист сей перш за все констатує той факт, що торік виразно визначило ся змагане інтелігенції підняти народню освіту — організувати читальні по селах і на фабриках і роздаючи часом безплатно книжки і брошури. Таким чином за допомогою земств, єголичних і провінціальних комитетів і товариств організовано чимало читалень для народа. Читальні хоч і стоять під деякою контролею адміністрації, але

контроля та тільки формальна і зовсім мала на те, щоб не дати організаторам і керманічам читалень ширити в народі легальною стежкою ідеї не завжди відповідні „дійсним умовам російського устрою державного.“ А що до ширення в народі книжок, так жадної контролю урядової тут нема. З тих фактів, які зібрано в міністерстві вн. справ, пан міністер Дурново бачить, що недорід р. 1891 і холера р. 1892 і 1893 викликали на село величезний натовп молодіж, і вона то — себ то народні учителі, фельшери, ветеринари, санітари, і часом молодіж ще шкільна, знов оживила те змагане молодіж підняти духовний розвиток народу, що в роках 80-х трохи було спинене. Міністер-певен що рух молодіж не є фактом часовим, а зростає, розвиваючись систематично ніби по програмі; отже і є один з заходів революціонерів — бороти ся з урядом на легальному ґрунті. Так було, каже п. Дурново в 70-х роках, коли панувало „хожденіе въ народъ“ — і тоді добре діло освіти агітатори повернули на користь ширення в народі революційних ідей. Рух народу до освіти, як спостеріг пан міністер, викликав занадто пильне видавання для народу книжочок Петербурським „комитетомъ грамотности“, фірмою „Посредникъ“ і инч. До народної літератури взяли ся видатішші письменники, російські: Успенский, Засадімський, Михайловський, не кажучи вже про графа Л. Толстого, твори котрого йдуть величезною силою примірників.... Отже, признаєть ся міністер Дурново, „цензура постановлена в межи визначені законом (??!) коли не має формальної основи для заборони не завжди спроможеть ся спинити штучно прикрости авторів і мусить пропускати в народ книжки не завжди відповідні духу православної релігії і жити державного... (Ми певні, що д. Дурново сам червонів, пишучи отсі слова! Хіба глумлячись з закону можна говорити про якісь там „межі“ визначені законом про цензуру. Власна совість п. Дурново повинна-б була сказати ему, що за останні два-три роки цензура его не відає жадної межі самовластя і утисків слова. Нехай п. Дурново на самоті спитає власну совість за який „дух невідповідний православію, або російському життю державному“ цензура заборонила друкувати байки Грібова, Боровиковського; баллиди Артимовського; Нечуєву „Бабю-Параску“ etc. etc. etc. Який „дух“ невідповідний релігії знайшли дд. Дурново з Феоктистовим в Одисей Гомера, в Овідієвих Метаморфозах etc. etc. А про те цензура все оте заборонила.)

Так оті саме твори друковані, пише далі міністер Дурново, до міністра Делішова, і ста-

кий з'єднав собі велику заслугу в справі руского шкільництва.

Літературна діяльність Василя Ільницького широка і мабуть через те саме, що проявила ся аж в сімох напрямках, не виказує в ніякім напрямі твору більшої вартости. Все-ж таки твори его читали ся радо. Омелян Огоновский так пише про них в своїй історії літератури:

Василь Ільницький написав повістки, розвідки географічно-історичні і статі етнографічні, описи подорожий, розправи критично-естетичні, письма педагогічні, статі з обсягу історії природної і фізики та і одну історичну драму. Крім того зладив він деякі учебники релігійні, філософічно-пропедевтичні і також читанки для молодіж.

Хоча-ж Ільницький розвинув таку широку діяльність літературну, якою крім Куліша ні один письменник руско-український не може похвалитись, то по нашій думці таким різnorodним змаганем словесним ослабив він свою творчу силу, котра найпаче в писаню повісток могла явитись хосенною.

Василь Ільницький почав літератур-

ну свою діяльність в 1860. р. саме тогді, коли Богдан Дідицький став видавати „Зорю галицькую, яко альбум на год 1860.“ Сей-то письменник спонукав Ільницького, написати де-що до того альбума. І от, Ільницький написав історичну статтю п. з. „Александр, князь Белзский.“

Того-ж самого року надруковано у Львові першу его історичну повість п. з. „Рогніда Гориславна.“ Відтак видавав він свої твори то окремими книжочками, то поміщував їх в руских часописах, як в „Слові“, „Меті“, „Русалці“, „Ниві“, „Неділі“, „Руси“, „Правді“, „Зорі“, в „Рускім Сіоні“ і в „Учителю“. Свої писання, іменню же свої повістки, відписував Ільницький часто криптонімами: „Денис з над Серета“, „Денис з Покутя“, або просто назвою „Денис.“ А по-за-як він писав багато, то годі вичисляти всіх его творів і статей, бо вже-ж історія літератури не може вважатись бібліографією.

Між его писаннями визначають ся образки з життя і повістки. Сюди належать іменню ось-які: 1. Коваль клепає, поки тепле. Оповідане з життя. 2. Школяр на вандрівці. Казка з життя. 3. Дур-

ний Івась. Небилиця. — 4. Приповідки о циганах. — 5. Суджена. Оповідане. — 6. Образки з галицько-русского життя. 8. Роман Дуля. Образок із суспільного життя. — Слабшим уважає ся історичне оповідане з часів XIII. століття п. з. „Князь руский Роман Данилович і его жена, австрийска принцесса Гертруда.“

Ті повістки й образки з життя суть неначе дрібонькі квіточки, котрі проявляють ся і минають з добою. Засіяв же їх автор, бажаючи розбудити в земляках любов до рідного слова й до рідних св'ятощій. Хоча ті повістки писані без претенсії до літературної слави, хоча в них добачаємо подекуди й недостачу одностільного оброблення, то все-таки можуть они подобатись найпаче молодшому поколінню, по-за-як автор появив в них легкий стиль і гумор природний.

Відтак годить ся спізнати про деякі важніші географічно-історичні твори Ільницького, котрі він писав досить популярно, будши неначе предитечею тих наших письменників, котрі вміли зладити історичні монографії, ба й саму історію Руси в хосен народу. Вже в 1861. р. написав він монографію п. з. „Старода-

новлять го л о в н у зброю пропаганди в народі легальною стежкою антиурядових ідей; бо ті книжочки роздають в народ учтелі, фельшері, санитарі і пича молодіж без жадної контролі. А коли зауважати, що на чолі найбільш діяльного органу ширення в народ таких книжок стоїть „комитет грамотности“, а на чолі его кілька таких людей, політична „благонадежность“ яких, гірш ніж непевна, коли зауважати, що в справі видання і ширення книжок для народу беруть участь такі відомі ліберали, як от Гольцев, Успенський, Михайловський і ин., так стане добре знати, що рух народу до освіти, під впливом людей з таким досвідом і розумом, зростає систематично по стежці невідповідній інтересам уряду і небагом може довести до нельми небажаних урядом добутоків.“ Тим то міністер внутр. справ свідомий, що неминуче треба, як можна швидче взяти ся до таких заходів контролі урядової, котрі-б спинили вилив „людий зломління“ і не давали приватним і громадським організаціям вмишувати ся в справу народної освіти; не давали-б їм відчувати народ від заповітів історичних, освячених віками.“ Працю і запомогу таких організацій, можна пустити тільки тоді, коли вони працювати муть коло народної освіти „в напрямку урядовому і під пильним доглядом і контролею органів урядових.“

(Конець буде).

Еміграція до Бразилії.

Хто слідив рух між нашим народом і знає лихі економічні відносини наших селян, той ще в зимі міг бути певний, що з весною почне ся еміграція і то до захвалюваної тепер агентами Бразилії. Зміркувало се й торговельно-географічне товариство у Львові і просило галицький сойм, розважити справу еміграції селян. Галицький сойм віддав сю справу виділові краєвому і той при помочи виділів повітових і старостів почав розвідувати ся о причинах, розмірах, напрямі і організації еміграції та о способах заради.

Іменно розіслав галицький виділ краєвий до всіх виділів повітових квестіонар, щоби зібрати вірні дані о еміграції у всіх околицях краю, де она існує. Різночасно просив виділ краєвий намісництво розіслати сей квестіонар старостам, для потвердження і провірення дат, поданих виділами повітовими і громадами.

Відтак рішив краєвий виділ розслідати в портових стаціях в Гамбурзі, Бремі і Геніві, в

вний Звенигород“, котру надруковано у Львові в І. часті збірника „Стародавній галицький городи“, а відтак в 1862. р. в ІІІ. часті того-ж збірника непечатано монографію п. в „Стародавня Теревля“. Опісля в 1869. і 1870. р. видав Ільницький у Львові „Вісти про землю и дѣѣ Русинів“ (часть І. ІІ). В першій часті сего твору читаємо оповідане про найдавнішу історію Руси аж до галицького князя Володимира Ярославича. В другій часті розказав автор історію про Романовичів. Відтак в 1875. р. надруковано ві Львові накладом галицько-рускої Матиці Ільницького „Перегляд южно-рускої історії від р. 1337—1450.“

Василь Ільницький описував також свої подорожі, а під кінець життя дбав щиро о збирання фондів на будову руського театру. Закінчив своє труднлюбиве житє працею для громади. Хто займе его місце в громадській роботі?...

О.

котрих відбуває ся висилане емігрантів, за посередництвом австрійських консулатів і осіб довірених відносно наших емігрантів в тих стаціях; потім віднести ся до заряду еміграційного дому в Новім Йорці о поясненні що-до долі емігрантів тамже, та просити австрійську амбасаду в Ріо Жанейро о фактичні інформації про бразильські закони, дотикаючі еміграції і кольтонізації, як також о опіку для галицьких емігрантів.

Вд виділів повітових в повітах північно-східних зажадав виділ краєвий сировоздаць, чи в данім повіті існує еміграційний рух до Бразилії. Тим виділам повітовим, котрі дадуть потверджуючу відповідь на згадане питанє, уділить виділ краєвий автентичних вістей о услівах еміграції до Бразилії з порученєм подати сі вісти до відомости населення в спосіб, котрий не заохочував би до еміграції, а то для побороення роботи агента, що розпускають неімовірні байки о щастю, яке викидає емігрантів. Ті поясненя подасть виділ краєвий священникам за посередництвом консисторій з просьбою, щоби священники старали ся від овідно вливати на своїх парохіян, — та нотарям в повітах загрожених бразильською горячкою з просьбою, щоби они при нагоді списування контрактів продажи ґрунтів, старали ся вислідити, чи продаючи хотять емігрувати, і хоронили їх перед визиском.

Відтак рішив виділ краєвий удати ся до Кола польського з просьбою, постарати ся о утворенє в Куритибі, столиці держави Парана в Бразилії, австрійського консулату і щоби консулем став Поляк або Русин, а бодай щоби консуль володів польським язиком.

Вкінці рішив виділ краєвий засягнути опінії проф. дра Йос. Семирадського, знаючого відносини польських кольтоній в Бразилії та п. Едмунда Запорекого в Куритибі, бувшого директора кольтонії тамже, чи могли би бути навізані торговельні зносини з польсько-руськими кольтоніями в Бразилії з користю для краєвого промислу і як би то зробити.

Розуміє ся, та акція галицького виділу краєвого не здержить вже теперішньої еміграції, але на будуче причинить ся дуже до організації єї.

Др. Семирадський, до котрого вдав ся гал. виділ краєвий, їздив недавно до Генови слідити там за агентами та за цілим рухом, і вивідав ся там таке: Правительство бразильське сироваджує, що правда, емігрантів із заграниці, але не дає їм землі, лиш платять кошти подорожі, розуміє ся як найменші і для того віддає перевіз компанії. Компанія хоче заробити і відпускає сей інтерес спілкам кораблевим; спілки хотять заробити і віддають інтерес агентам, агенти хотять заробити і наймають собі своїх підручних агентів — а всім остаточно платить наш темний і перозажний селянин, котрий думаючи, що найде щастє, іхає ся ще в більшу біду. Коли вже такий наш темний емігрант оплатив ся своїм агентам і їх підручникам, спілкам і компанії та остаточно дістав ся до Бразилії з нічим більше лиш з голими руками, то що его там чекає? Ті его руки мусять ще там працювати що найменше рік або два на бразильських плантаціях. А по році або двох, що его жде? Або забирай ся та іди знов в світ за очі або запродай ся дальше в плантаторську неволю...

Перегляд політичний.

В кругах посольських у Відні говорять, що п. міністер торговлі ґр. Вурмбранд заявив на засіданю комісії бюджетової, дня 23. с. м., що правительство відрочило якцію удержавненя залізниць. В справі удержавненя Полудневої залізниці домагає ся угорське правительство залагодженя ще перед тим риду основних справ. А що правительство бажає предложити Палаті, котра має тепер ще до залагодженя так важні задачі, основні пляни акції в справі удержавненя залізниць, для того в сім случаю не може предлагати Палаті проектів що до удержавненя поодиноких ліній.

Після N. fr. Presse ширить ся межи німецькими народовцями в Чехах антисемітизм так

сильно, що Жиди готові покинути Німців, а пристати до Чехів. При виборах до ради громадської в Ліпцу побідили антисеміти.

Папа Лев XIII. вислав посланіє до англійського народу, в котрім висказує своє бажанє, щоби англійська церков сполучила ся з католицкою, що єсть его найгорячішим бажанєм. За разом просить він в тім посланію англійський народ, щоби спмагав папу в з'єднаню християнства.

Амбасадором російським при дворі віденським іменований ґр. Петро Капніст. Він родив ся 1830. р. в Полтаві, а скінчивши університет, вступив до міністерства справ заграничних, щоби підготовити ся до кар'єри дипломатичної. Найперше став ґр. Капніст аташе при посольстві в Римі і перебув на тім уряді десять літ. Відтак був радником посольства в Парижі, звідки іменовано его в 1884. р. послом в Газі. Був представителем Росії на берлінськй конгресі в справі Конґа. Перед двома роками уступив з уряду в Газі і став сенатором. ґр. Петро Капніст єсть братом шеф азійського департаменту.

По вступленю на престол царя Николая II., були вигляди на деякі реформи в ліберальнім напрямі. Ті вигляди спонукали, де висиланя петицій, котрі мали бути немов то товчком до переведеня тих реформ і мали свідчити, що загаль домагає ся такої зміни. Мж того рода петиціями була петиція журналістів і літератів о зміну принципів цензурних. О судьбі тої петиції ми вже донесли в телеграмі з дня 20. с. м. Та зловіща ухвала комісії мотивована в сей спосіб: „Громадну просьбу внесено в невластивий дорозі, бо не через міністра справ внутрішних; впрочім вносити такі громадні просьби зборено законами. Закони прасові не єуть застарілі противно були кілька разів справляні. Департамент праси приміював їх завісїди згідно законами і не допускав ся ніяких надужить. Особам приватним законом зборено домагати ся від правительства зміни обовязуючих законів, а спеціяльно піддавати їх критиці. Як бачимо, петиція представителів праси полагоджена в такий самий спосіб як петиція тверського земства.“

Рада міста Одеси загрозила всім тим уніятам, що відважили би ся в справах реліґійних удавати ся з просьбами до царя, вигнанем в Сибір. Сю загрозу видала рада міста в Одесі тому, бо десять уніятів виїхало з Одеси до Петербурга і безуспішно старали ся о аудиєнцію у царя.

Російська рада державна ухвалила проєкт, після котрого має бути вільно заключати всілякого рода інтереси в золоті. Уважують се за перший крок до заведеня в Росії валюти металевий.

Конфлікт між Швецією а Норвегією триває дальше, а дійшло навіть до того, що — як ходять слухи — король Оскар уступить. Наслідник престолоа стоїть по стороні Швеції. В сферах військових говорять, що столицю Норвегії, Християнію, можна би дуже легко заняти. Інші знов думають, що справа дасть ся залагодити ще в мирний спосіб.

З Білграду доносять, що там привезено вже річи королевої Наталії, а сама королева приїде аж 9. мая. Король Милан буде через цілий час єї побуту в Білграді перебувати в Нішу.

Дрібні вісти.

Найд. Архієпископи Петрови, представляли ся вечера, дня 24. с. м., всі урядники, почавши від VII. ранґи, священники і инші достойники.

Іменованя. Секретар правительствений Вісаріон Грібовський, іменований краєвим комісарем палати торговельної в Чернівцях. — Адюнкт судовий в Гураґуморі, Василь Кибіч, іменований пачальником суду в Сереті.

Руска біблія. Сьвященники деканата олеского в Галичині на своїй конференції дня 7. лютого ухвалили просити Е. Е. Митрополита Сильвестра Сембратовича, щоб згодився на видане біблії в чистім народнорускім язичі. В меморіалі, виготовленім в тій справі, сьвященники сї кажуть між иньшим: З помежи народів Европи, що мають претенсію до цивілізації, ми послідні. Всі народи цілої вселенної мають вже Письмо сьв. в своїй рідній мові, не виймаючи навіть Ескимосів, Патагонів і чорних племен Африки; навіть народи, котрі мають ледво по кількасот ісповідників християнства — і ті вже заосмотрені перекладами біблії на свою рідну мову. Ми лиш послідні, ми котрих предки стояли колінь на чолі цивілізації і християнства східної Европи — ми днес на кінці. Ми дорожимо сьв. Письмом, оставленим нам через перших Апостолів Славян на мові болгарско-церковній, яко сьвященним скарбом, але мимо того — не можна узнати ту мову зрозумілою. Нарід руский днес вже просьвіщений, а що найменше, єсть вже на дорозі до того: він вже уміє і хоче читати. З того користають вороги Церкви католицької. Они тисячами розкинули біблію в рускій бесіді помежи наш нарід тут в Галичині і там — під ярмом найбільшого ворога нашої віри і народности — на Україні. В нашім краю через читане таких біблії, котрі суть лиш недбаліми а нерас і фальшивими перекладами, спорядженими некомпетентними, нефаховими а навіть недуховними людьми, зроджують ся у одних насмішки природи лінгвістичної, у других через умисне перекручене значення Письма сьв. повстає індиферентизм, радикалізм і штундизм. На меморіалі сїм підписані: О. Данило Таячків, о. К. Винтоняк, о. Яков Гутковський, о. Юліян Дуткевич, о. Лев Дияковский, о. Олекс. Пристай, о. Олександр Левицький, о. Тома Дуткевич, о. А. Крохмалюк, о. А. Пашковский, о. В. Цебровский, о. Симеон Пігушевський.

Дня 19. марта депутация сьвященників олеского деканата явила ся у Е. Е. Митрополита з меморіалом. Е. Е. Митрополит Сембратович заявив депутаци, що годять ся, аби хтось зі сьвященників заняв ся перекладом біблії на народну мову. Можна бути певним, що під світлим проводом Е. Е. Митрополита ся справа буде поладжена на хосен нашого народу і на приклад для буковинської єпархії церковної.

Десятькоронівки паперові появлять ся небавом в обізі і мають заступити статнені пятагульденівки. Се заряджене певно найде загальне одобрєне, бо сям запобігло ся всяким трудностям і неприємностям при міненю грошей.

Уніформи для резервових заступників офіцерів. Спільний міністер війни видав командантам армії наказ, щоб тим заступникам офіцерів, котрі мають брати участь у виправах військових а не мають власних уніформів, дати потрібні річи на кошт держави.

Віче робітників. В неділю, дня 21. с. м. пополуни відбуло ся заповіджене віче черновецких робітників. Порядок денний становили 1. Перший день місяця мая яко сьвято робітників, 2. положєне робітників. Тов. Ленер представив комісаря правительственного і повідомив, що й сего разу не вільно буде говорити по польськи. Віче часом було досить бурливє. При першій точці говорили по німецьки тов. Вітюк, Ленер, і Теодорчук, а по руски Євджейович і Лютман. Рішено обходити сьвяточно перший день мая. При другій точці говорили по німецьки тов. Горн, Ласевич і Вітюк, а по руски Соколовський, Блазинський і Штепер. Рішено удати ся до пос. Пернерстофера з просьбою, щоб поставив інтерполяцію в раді державній, чому забороняє правительство говорити на вічу по польськи. На тім скінчили ся збори.

Загальні збори членів Ставропгійского Інститута у Львові відбули ся під проводом сеніора дра Шараневича дня 22. с. м. Справозданє за минувший рік прийнято до відомости і уділено уступаючому виділові абсолютую. При нових виборах до виділу ввійшли яко: сеніор др. Шараневич, заступники его проф. Полянський і радник суду Голинський, а яко члени совіта кандидат нотаріальний Ром. Бачинський, радник

судовий Теоф. Бережницький, властитель реальности Волинський, радник судовий П. Герасимович, урядник дирекції державних лісів і домен Д. Глинський, адвокат д-р Ілевич, адюкт прокуратури скарбу Д. Кулачковський, радник суд. Левицький, проф. др. Савіцький, проф. Сивуляк і проф. Плешкевич.

Страшне нещастє. Жінка о. Дмитра Маркова, гр.-кат. сотрудики в Райларовичах коло Самбора, а дочка о. Нероновича місцевого пароха, померла серед дуже трагічних обставин. Іменно в приступі божевільства задушила своє немоня, а відтак підірвала собі горло і кинула ся в саджавку, де закінчила жите.

Де згода в семействі... У сьвітлий вівторок в Лавшині коло Бережан прийшов до Івана Бриндака его вітчим Юрмгей і став упоминати ся о кусник поля, котрий ему не належав ся. Бриндак видячи, що вітчим паний, радив ему, щоб виспав ся, тим більше, що се діяло ся вже коло 7-ої години вечером. Оданко втчим ударив Івана і вийшов та грозив пасербови, що не довго буде уживати хати і поля. О пів до десятої здійстнилася ся погроза, бо всі будинки Бриндака стояли в полуміні, а він сам, ледви живий утік вікном з жінкою і дитиною. Огонь переніс ся і на иньші хати і знищив до разом, з котрих ледви одна була асекурована. Раю, найдено в лісі під селом повішаного Юрмгея, вітчима Бриндака.

Великого дурисьвіта судили минувшого тижня у Відні. Зве ся він Осип Гарчинський. Він виманив у різних людей 5000 зр., обіцяючи їм будьто посади, будьто заробок при підприємствах, які мав ввести в жите. Тими видуманими підприємствами були: будова залізничного двірця в Кракові, будова центральної касарні в Будапешті, асекурація худоби в Угорщині, використання патенту для улєкшення курам зносити яйці (!) — а людьми, від котрих видурив гроші: бувший робітник залізничний Коняр, льокай Мровец, жида: Малер, Лайтнер і Шіпер, якась Преровська у Відні і Самеон Брилський в Золочеві. Гарчинський бавив ся в польського патріота: носив контуш, в часі похоронів Копута ніс терновий вінець від польської кольонії в Будапешті, видавав у Відні *Gazet-y Wiedeńsk-y*, подавав себе шляхтичем, хоч того шляхотства не міг винайти галицький виділ краєвий — а при тім своєю елегантною поивою вмів вкрутити ся до висших сфер і відтак надуживати тої знакомости при своїх обманьствах. Гарчинський числячи 33 літ, пробував всего: був зарібником, цукорником, помічником антикарским, редактором, посередником в продажі дібр (продавав добра гр. Мірової), промисловцем і т. д. Розправа доказала обманьства Гарчинського а по одноголоснім потвердженю вини судами присяжними, засудив трибунал Гарчинського на шість літ тяжкої вязниці з постом що три місяці.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 23. квітня. Сполучена лівниця ради державної висказала вчєра своє повне довіре міністроу Пленеру і рішила підпирати правительственну програму з 23. січня 1893 р. Нинішний *Neues W. Tagblatt* годить ся з сею ухвалою лівниці і висказує свою радість з того, що мін. Пленер остав дальше головою лівниці.

Льондон, 23. квітня. *Daily News* заперечує вість, будьто би Англія мала прилучити ся до європейских держав, щоб разом вмішати ся в справи япаньско-хінські.

Йокогама, 22. квітня. Після вісти з Йокогами дементують вість, що в договорі мира Япан застеріг собі контролю над хінськими приходами митовими.

Tinct. capsici compos.
(Pain expeller)
приладжена в антиці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втирає, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождій антиці. При закупні треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера антика під Зол. Львом, Прага.

ПРАВДА
ВІСТНИК
політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улица Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“
товариство взаїмних обезпечень
У Львові,
улиця Валоуа ч. 11,
засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.
„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнішими усьлами і почислює можливо найнижші премії.
Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.
Зголошеня о уділені агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.
Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим перепові і тверезим руским читальникам присьвятив **Омельян Попович**. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

СИЛА КНИЖКИ
або
о просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігульком.
Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО
„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях,
улиця Петровича число 2,
мас на складі:
„Ілюстровану бібліотеку“
для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омельяном Поповичем
року 1886., 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.
3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносить:

на ділий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горювца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ знаходиться в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі доноси адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

РАДА ДЕРЖАВНА.

Дня 23. квітня с. р. почала рада державна знов свої засідання, перервані 4. с. м. задля свят великодних. На попередніх засіданнях велися наради найбільше над податковою реформою. Тому що ми перше не могли давати докладних справоздань з ради державної, то хочемо для зрозуміння дальших справоздань з ради державної, подати вперед короткий погляд на сю реформу податкову.

Ніхто сего не перечить, що дотеперішній тягар податковий найбільше давив ті верстви суспільні, котрі під виглядом економічним суть найслабші. З великим зростом податків посередніх, консумційних, впав новий тягар особливо на верстви ремісничі і робітничі. Отже тепер нова устава має на цілі справедливійше розложене податків межі всіх обивателів держави. В новій реформі податковій іде передовсім о податки безпосередні, а особливо о заробковий і доходний. Посередні податки будуть обов'язувати так як доси, лише ґрунтовий податок знизить ся о 10 до 15%, а домовий о 10 до 12%. Натомість мають зовсім знести ся дотеперішній податок заробковий і доходний, а на їх місце настануть: 1. загальний податок заробковий

2. податок заробковий товариств акційних і т. п., 3. податок рентний, 4. податки від платні, і 5. так званий прогресивний податок особисто-доходний.

Справді новим податком буде властиво лише той прогресивний податок особисто-доходний. Кождий, хто має якийсь дохід, хіба що той не перевищує увільненої від податку суми, буде платити податок, а податок сей буде прогресивний, т. е. більшаючий відповідно до того, як дохід зростає. Новий сей проект дуже справедливий. Ремісники і промисловці платять нині, як звісно, податок заробковий і доходний. На будуче платити будуть загальний податок заробковий, а крім того на рівні з всіми иншими обивателями держави — також податок особисто-доходний. Загальна сума заробкового податку буде після нового проекту троха менша, як доси.

Властители домів і ґрунтів мають, як доси, платити податки домові і ґрунтові, однак з опустом 10 до 15%, а крім того платити-муть податок особисто-доходний. Податок особисто-доходний мають платити і всі урядники, що беруть вище 600 зр. платні.

Той, що жие з процентів свого капіталу, не платить нині ніяких безпосередніх податків. Вправді такі капіталісти або рентіери мають обов'язок плати-

ти податок доходний після третьої класи, однак влади скарбові не легко могли дізнати ся про таких панів, що не мають ніякої роботи, тільки живуть з процентів. На будуче і ті люди мають платити особисто-доходний податок, що єсть дуже справедливе. „Рентіери“ мусять признавати ся до своїх доходів, на підставі котрих вимірює ся їм податок.

В акційних спілках, товариствах обезпечень і т. п. настануть також зміни податкові, котрі загаль наших читачів можуть менше обходити, і тому їх поминаємо.

Загальний податок заробковий буде платити кождий, хто в Австрії має підприємство або занятє заробкове. Не будуть платити сего податку лише: підприємства обов'язані до складання публичних рахунків, люди побираючі пенсію (урядники, офіціалісти і т. п.); рільні і лісові господарства, огородництво і рибальство (на власнім ґрунті або на ріках), державні підприємства, робітники, що живуть з праці рук без помічників, дрібні рільники від своїх побічних занять, особи працюючі в домашнім промислі, заробляючі лекціями і взагалі всі побічні занятя, що не дають більше, як 30 зр. річного доходу.

Крім того проєктовані комісії заробково-податкові будуть могли що року

1) Дід Славир а дід Пухир.

З моїх споминок.

Написав О. Я. Кониський.

В селі у нашому жили сусіди: козак Степан Славир і „государственный“ хрестиянин Демян Пухир. Сусідили они, коли не з прадідів ще, так певне з дідів: двір повз двір; город з городом; сад біля саду. Соха з Демянового колодязя стояла в Степановому дворі. Гарбузова гудина з Демянового городу перевисала через Степанову лісу і слала ся коло його капусты; а Степанові соняхи схилили свої золоті голови круглясті до Демянкової тичкової квасолі, що цїла ся пошід лісою та буцім надїла Степанові соняхи ляцяти ся до неї. Певна річ, що Славирові соняхи не женихали ся з Пухиревою квасолею. Певне й те, що хоча они цїле літо, година скрізь годину бачили ся і вдень і вночі; разом моли на дощи, разом сушили ся, гріли ся на сонці; пестили ся при місяцю; сумовали серед темної ночі, але ніколи-ніколи не сварили ся: ніколи листаті руць соняхів не доторкнули ся до ніжних голівок квасолі, ніколи довгнястий стручок квасоліни ніже єдиного зернятка не видзюбав з соняхів.

Між садками дідів стояла висока загата: груші і яблоні давно вже переросли загату і гїлля Славиревих яблунь гойдали ся, ніби кланяли ся гїлтю Пухиревих груш. Верхи опортів, путивок, шланаків, дуль та саніжанок, мабуть, не менш за мене, дивовали ся, на що між ними стоїть

загата? Вже-ж они не посварять ся; одно на одного не кинуть ся бити ся; так на що-ж їх розгорожено? Хіба на те єдине, щоби пиям Славиревих дерев не давати дивити ся на пні дерев Пухиревих, так як от дивлять ся один на одного верхи да те гїлля, що йде поверх загати. А вже коли становити плетінь, так треба-б такого величезного, щоб через його жадної деревини не видко було; щоб гілька до гільки, листок до листка не доторкали ся ніколи. А тепер, кажу, на що та загата? яка з неї користь? Самі діди бачили те і тїмили, що „загата не до діла; буцім ми один одного стережемо ся наче злодій від злодія“, говорить було дід Степан.

— Справді не потрібна та загата — згодує ся і дід Демян і додасть: — та нехай вже до свого достоює: нехай догниває; не ми її клали, не ми її й руйновати; нехай, доки сама впаде.

— І про мене, нехай — каже Степан — та тільки, що она нам кругу надає...

Кругу надає, не без того; та нехай собі...

— Круг той виходив от з чого. Було як здійметь ся вітер та розгойдає верхи дерев, так неминує Степанові опорти побють ся з Демяновими шклянками; або Демянові саніжанки з Степановими дулями. Загата вітру не спинить, а ще шкоди додасть; бо часом яблуко чи груша так вдарить ся об неї що й боки собі пробає. Вітер — річ звичайна, чимало наоббиває садовини. Діди пильнували, щоб не корастувати ся з тої шкоди, крий Боже! усю оббиванку, усю надалицю, що з Степанового саду понаде в сад до

Демяна — останній було любенько позбирає в коробку, чи в решето, однесе до Степана і скаже: — На! бери, бач, скільки твого до мене вітром накидало.

Так само чинив і Степан. — Дак от колиб не ота загата, — зробив би кілька ступнів, щоб перенести чужу падалицю, а тепер треба „кружати“ з саду на город, з городу двором через вулицю, а тоді вже знов у двір — чи до Демяна, чи до Степана... виходила „зайва ходня“.

Славир з покои-віку козак. І Пухирів батько козаковав; та як помер, дак Демян тоді ще „бев очкура бігав“, якийсь „шолудивий пан“ — взяв „тай підвернув його під себе в кременцтво“. Демян дійшовши певного віку, почав позивати пана і відпозивав свою волю; його визволено з під пана і сказано записати ся в „государственные хрестяне“.

Віком діди були, мабуть, ровесники!

— Скільки вам, дїду, літ? — питаю було у Степана.

— Святий його знає, скаже дід; я вже з літ мабуть вийшов. Тоді як Француза ми воювали, я був настоящим паробікою; а тоді, як князь Репіїн козаків скликав, щоб Ляхів бити, я вже вдовів; тоді моя доня Оленка — нехай царствує, — на десятій весні була... От оно як.

А дід Демян про свої літа каже було:

— Як вмерла царица Катерина, дак я тоді саме у того „шолудивого“ за „козачка“ бігав. Я й доси наче сегодня бачу рейтузи того шолудивого. Неначе отсе зараз чую, як він лементував: „Царице наша! Мати наша! на кого ти нас покинула?!“

увільняти від податку заробкового найбільш бідніших ремісників, що не мають жадних помічників, або держать щонайбільше одного челядника чи ученика.

Всіх тих, до котрих відносять ся ці приписи о заробковім податку, поділять на 4 класи, відповідно до висоти плаченого податку.

Для лекшої організації будуть установлені податкові округи. Члени кожної класи будуть лучити ся в так звані „Стоваришення податкові“, а для кожного такого стоваришення буде утворена комісія заробково-податкова. Крім того в кождім краю повстане краєва комісія для податку заробкового.

Отсе найважливіші, насобходячі точки нової реформи податкової. Всякий признаєть, що проект сей справедливийший від дотеперішної устави. Певна річ, що найдуть ся в ній ще деякі похибки, котрі з часом дадуть ся поправити, але то вже тепер зискуємо, що бідаки будуть справедливіше оподатковані, а капіталісти, що доси не платили нічого, будуть уже платити податок так як всі. Дивна річ, що мимомого були такі речники опозиційні, котрі не давно казали в раді державній, що ся реформа капіталістична. Міністер скарбу Пленер, генеральний бесідник Менґер і справознавець Бер пояснили основно і всесторонно напрям реформи і зміст її і тим відперли хиткі аргументи опозиційних речників.

Над тим головно радила рада державна перед Великоднем. В тім часі працювали також мало що не всі комісії і субкомітет виборчої реформи, котрий як впевняють, значно посунув вперед свою роботу. Вправді засідання сего комітету тайні, однак N. fr. Presse оповістила була нарис, котрий має бути проектом правительственным. Нема вправді певности, на скільки сей проект автентичний, а вже-ж не без інтересу буде з ним познакомити ся, бо він ріжнить ся в дечім з давнішим т. зв. „основним на-

рисом“ коаліційного правительства. Головні постанови ось які: 1. Існуюча система виборча задержує ся, а додає ся до того пята курія виборча, зложена з нових виборців. 2. Ся курія складає ся з двох тіл виборчих, з котрих кожде для себе окремо вибирає. 3. До першого з тих тіл виборчих належать ті виборці, що платять якийсь безпосередний податок понизше 5 зр., а не належать до існуючих тепер курій. 4. До другого тіла виборчого належать кваліфіковані робітники промислові (члени кас хорих і ин., що не платять безпосередних податків). 5. На обидва тіла виборчі припадає разом около 70 мандатів і о стільки має бути побільшене загально число послів. 6. Правительство виготовить для пятої курії розділ округів виборчих в сей спосіб, що в кождім окрузі виборчим будуть вибирати обидва згадані тіла виборчі окремо, а ніколи лише одно тіло виборче.

Такий склад пятої курії мав би вдоволити домаганням консерватистів, котрі супротивляли ся, щоби разом змішувати радикальних робітників промислових з сільськими виборцями, що платили би менше як 5 зр. податків.

Дня 23. квітня зійшла ся знов рада державна на засідання. Заким присууплено до дневного порядку, посла Гогенварт, Кінбург і Залеский поставили пильне внесенє, котрим вівзвали правительство, щоби прийшло з як найбільшою помічю для потерпілих від землетрясеня. Крім того п. Швєгєль поставив пильне внесенє в справі пільг податкових і перебудовах, спонуканих землетрясенєм. (Нові будівлі в Люблянї і околиці мають бути на 25 літ вільні від всяких податків, а мешканці від домовочиншового податку на час трьох кварталів). Оба ці внесення Гогенварта і Швєгєля палата ухвалила одноголосно.

Правительство предложило два про-

екти законів, один в справі тимчасового увільнення від податку домовочиншового тих домів в Перемішли, котрі мають бути перебудовані в цілях асанацийних і комунікаційних, — а другий в справі охорони публіки перед обманствами що до якості і ваги продаваних товарів.

Дальше вела ся дискусія над проектом реформи податкової. Між иньшими домагав ся п. Штайнвендер зниження податку для кас щадничих, а підвищення его для заграничних товариств акційних.

Підконець дискусії п. Кайцль поставив пильне внесенє в справі теперішних спекуляцій на біржі, викликаних непевною акцією правительственною що до удержавлення залізниць. На се відповів міністер Пленер в обороні правительства, що праса і біржа використовують кожду заяву міністра до своїх спекуляцій. Закон о удержавленню залізниць приватних предложить правительство в осени.

Хроніка з України.

(З листів і з часописів).

(Конець.)

Тим часом, каже д. Дурново далі, он хоч би той „Комитетъ Грамотности“! організація він часова і кермує ся статутом, затвердженим міністром „Госуд. Имуществъ“... Чи доладу-ж воно?... Року 1765, коли організовано в Петербурзі Імператорское вольное Економіч. Товариство, то до складу его пристали лішні люди того часу і ему можна було стати розсадником просвіти. Потім при сему товаристві організовано спеціальні комітети як от і „Комитетъ Грамотности“, (1861 р.). Тоді була инча річ, але тепер жадним чином комітет сей не повинен стояти під рукою міністра „Госуд. Имуществъ“; а треба щоб був під рукою міністра освіти. Так само і велика більшість провінціальних товариств і комітетів грамоти веде свої справи без контролю урядової; значить веде їх в такому напрямку, в якому хоче. Сільські читальні і книгарні, скоро вони не при школах, теж не ма-

Обидва діди були — за моєї пам'яті вдівцями. У Степана тільки свічки й воску було, що одна Оленка. Взяв він до себе приймака, дждавав двох унуків. Під холеру 1855 р. Оленка з чоловіком „на той світ пішли і старішого си на з собою потягли“. Дішшла ся внучка Настя: дід сам її зростив. Знайшла Настя паробка під свої мисли, побрали ся, жили собі наче голуби, та на дітви не поталанило їм — не благословив Бог. — Дід Степан вельми з того сумовав: без дітви, — каже було — і хата і двір і сад пустою смердять.

Дід Демян не молодим вже брав ся. З чотпрох дітви зросло — двійко: сина взято в москалі, та десь там на чорній річці його і вбито, а доня Галя побрала ся з убогим наймитом, зайдою, „мабуть чи не волоцюгою з панських“. Хазяйнував приймак три роки, та не щастило йому в хазяйстві. Пара волів здохла; коняку цигани вкрали... з Галі вийшла людина хорова, не робітниця, а чисто тобі „квочка“... Забудив ся Павло, дідів зять, тай поплентав ся „талану шукати“ на Кубань. Дід довго його не пускав, все казав йому: „батька покинеш, то й сам загинеш“, не послушав ся: настерний був вельми. Пішов тай не вернув ся: наче в воду канув! І звістки певної про його не було. Люди з нашого села — кому доводило ся міряти шляхи на Кубань, всякого, не в одно гомовили про Павла Коломазниченка. Хто казав, що він пристав до козаків, пішов з ними на Черкеса, а Черкес йому голову стяв; з хто було каже, що він „зливав ся з якоюсь Халдейкою, та біля неї і при-

кипів“. Певної звістки, кажу я, не приходило. Раз якось спитав ся я у діда Демяна:

— Де ваш Павло?

Демян покрутив свого сивого вуса і нехотя промовив:

— Не скажу, куди його занесло — і більш ні слова.

На постать і на вдачу діди мої чимало скидали ся один на одного; але ще більш відрізняли ся. Дід Степан, був дідок шпаркий, гонкий наче очеретина; а вже Демян, дак і присадковатий і оклековатий; ходив він і проквільно і тупцювато; ступить було, дак наче товкачем в ступі гупоне. Колись, кажуть, він був веселий, говіркий, співачка на все село; а от як „пропав“ Павло, та стала за ним Галя журити ся, так і Демян не той став. Раз-у-раз він якийсь думний, зажурений. Мабуть Галина журба і його старе серце переняла; а може просто вже сама старість зробила його таким ніби суворим. Річ звичайна, що старість на все, навкруги озирає ся тужливо; сумно дивить ся на сучасне і безнадійно кидє думкою на будуче. Трапляють ся люди вдачі супротивної; але таких на омаль. Степан Славир належав до останних. В очах у його завжді було ясно, наче проти сонця. По тварі у його я не бачив, щоб ходили хмари; а раз-у-раз буцім весняна веселка грає там спускаючись з високого думного чола на сиву бороду. Мабуть на серці у його жадної щелинки не було, щоб тудою пролізла негодь осіння; мабуть огрійлива весна, як засіла там ще за паробцтва, так і замурувала ся на віки. Добрість

і прихильність до людей, до правди обох дідів однаково кермовала; тільки що Демян, трохи чи не наумисне пильнував, покривати свою добрість сіткою понурости та змаганнями. Нічого було не зробити без того, щоб не позмагати ся. І вже ні з ким він так не змагав ся як з Славирем. Отсе було — аби Стефан що сказав — Демян зараз проти його і підуть они змагати ся, аж доки Степан не скаже: „ну, тебе к Богу! у мене вже язик дуба стає; годі“... Махне рукою і піде. Степан — людина жвава; змагав ся палко, часом було аж з пересердем; говорять було, у його і руки і ноги і всего його движки беруть; а дід Демян наче той лід; галасу не підведе! сидить собі на стелюзі, обручі струже, (він боднарував) да повагом слово по слові пускає. Але-ж слово яке? таке прикре скаже, що Степан, аж плигне. Як тепер думаю, так Пухир змагав ся мабуть на те тільки, щоб Славир подратувати; була таки у його отся вада: любив він дратувати! От і мого діда-отця Корнія було так роздратує, що той проти його аж ногами затупотить і гукне: „геть собі к нечистому Іродів сину!“ А проте хоч як було не змагають ся Степан з Демяном, а ніколи, ні во вік не доходило у них до сварки.

(Дальше буде.)

ють контролю урядові; а через те в них є чимало книжок, хоч і дозволених цензурою, а про те таких, що своєю тенденцією шкодливо впливають на розвиток народу." — Мені, каже далі д. Дурново, „невідомо, чи є строгий догляд урядовий над тими книжками, які жертвують в читальні при школах різні комітети, товариства і люди приватні; але треба б пильно бажати, щоб заведено і тут догляд і контролю таку саме, яку завів торік куратор Виленського шкільного округу по читальнях і книгарнях в ковельській губернії). Нарешті роздаване книжок в народ безплатно, вимагає найпильнішого догляду, бо департаментові поліції державної відомо, що роздаване книжок провадить кружки (громадки) „неблагонадежної“ шкільної молодіжні... Алеж я (п. Дурново) і в сій справі, хоч вона більш за все належить до компетенції міністерства вн. справ, вагаюся взяти ті чи інші заходи, непо-розумівшись з міністерством освіти; бо воно од-но тільки спроможно, не вважаючи на правила цензурні, показати, які саме книжки видані для народу, шкодливо впливають на розвиток народу". Тим то міністер Дурново, вдає ся до міністра освіти, щоб він не гаючись зняв питання щоб „Комитетъ Грамотности“ з віліями его перейшов під кормигу міністерства освіти; та разом з тим, щоб заповідливо подбав міністер освіти і над тим, щоб взяти під контролю урядову усі приватні організації, які працюють по Росії над освітою народу і організував одностайно догляд за всіма читальнями і книгарнями." Сподіваючись найшвидче відповіди, п. Дурново кінчить свій лист так: „Я вельми вдячним буду, коли ви повідомите мене, яких заходів і запови в сій справі треба буде від міністерства вн. справ".

Які заходи взагалі видумав Дурново з Деляновим на те, щоб чисто задушити всяку неурядову ініціативу і працю коло освіти народу небагом побачимо; а нині вже з часописів відомо, що „Комитетъ Грамотности“ велено віддати під кормигу міністерства освіти і що через те граф Бобринський відрік ся бути президентом Економічного товариства. — Справді — вийшло воно так, що мабуть і граф Бобринський непевної політичної „неблагонадежності“, коли не догледів, що на чолі одного з органів товариства стоять, як пише д. Дурново „люди боліе чѣмъ сомнительной политической „благонадежності“... Не вже-б то... Страх і подумати!... Може чи не анархісти!

Не диво, коли так, що реакція в Росії все більш розгортає свої хижі крила. Маємо звістку, що в марті у Києві скинено з посади за „политическу неблагонадежность“ — голову контори (філії) державного банку, — енергала Анисова, а двох синів его і студентів Ляшенка, Форостянского і Вайнштейна заслано.

Знати, що кївські „стародержці“ не дрімать. Кажуть, що нема днини, щоб минула без ревізії, або без заслани, чи без арешту. Якийсь доктор філософії Новиков, одержавши десь в Німеччині професорську катедру, прибув до Києва просити, щоб слобонили его з підданства Росії. Цілу зиму его воловели обіцянками, аж доки отсе в марті не заслали на три роки в Вологодщину. Ще гірш стало ся з ученим хеміком Щавинським: сей торік вернув ся з закордону і працював собі спокійно над наукою. Аж ось, — не питаючи его ні про що, арештують і закидають в тюрму в самітну келю на 8 місяців!... Так само без опиту якогось Прокофїєва заслали на 5 літ в Сибір під догляд поліції. — Швидко!... Однак нечим разом справу арештованих тягнуть страх як довго. На пр. справу арештованих на весні р. 1893 в Харкові: Липи, Васильєвича, Степаненка, Левандовського, Русової і инч. скінчила ледві торік в грудні. Скінчили — звістно — тюрмами та засланем!... А от в в Києві — студенти Татаров, Рауш і инчі з весня 1894 — сидять в тюрмі, та не діждуть ся ніяк присуду за свою „неблагонадежность“...

Ще йно прийшла до нас звістка (на скільки певна, невідомо,) що з Москви погнали на заслане професорів Милюкова і Безобразова.

Річ натуральна, що самовласте йдучи зверху вниз, — розливає ся, наче вода та дощова скрізь, де тільки можна. З 1/13 січня сего року

південні залізничі з Києва до Одеси і до границі, перейшли на власність держави. Керманічем їх їх зроблено інженера Бородіна: він і досі правив ними, але досі різко не визначав свого самовластя, певна річ тому тільки, що тямив що він на службі не уряду, а приватного товариства. Інакше став д. Бородин поводити ся, скоро почув себе урядником. Зараз розгорнув крила своєї „культурної“ вдачі. У Ковелі на залізничі був смотрителем старенький капітан Суваров. Вважаючи себе зовсім справедливо, за госнодаря стачийної будівлі, він не хотів, щоб міський комендант вмішував ся в его справи. Комендант образив его. Він написав про себе до військового начальника коменданта сего. От про се довідав ся Бородин і едине за те, що Суваров за власну образу вдав ся до військового начальства, прогнав его з посади... Суваров лишив ся без хліба; не виніс голоду і образи тай... застрілив ся... Ба!... а Бородину що до того? Аби було користо...

На сам кінець потуємо одну черту сеї руїни економічної, якої зазнає „благородное дворянство російское“, кинувшись забирати позичку з дворянского Банку. Відомо, що з ласки молодого царя дворянам, що заставили свої добра земельні в банк, маніфестом 14. листопаду надано нових пільг... Алеж! горбатого могила не виправить. Не вважаючи на пільги ось скільки призначено на ліцитацію дворянських маєтностей за невивплату процентів і позичкових рат: на Волині 7. Поділю 27. Київщині 30, Чернігівщині 64 і Полтавщині 273!... Зауважмо, що правобережні банкрути се все истинно-руські люди, себ то обрусителі.

Перегляд політичний.

Іменоване гр. Петра Капніста амбасадором у Відні оголошено вже урядово. — „Свѣтъ“ доносить, що Росія сконцентрувала на водах японських 22 кораблів воєнних з 360 пушками і відповідною залогою, а з Одеси доносить знов, що звідтам відпливали до Владивостока 1000 воєнків і приготвує ся висилка дальших п'ять тисяч.

Ситуація парламентарна і відносини в коаліції, о котрих перед святами багато говорено, що погіршили ся, показали ся зовсім нормальні, а коаліція єсть так само сильна як і досі.

В Празі появили ся дві тисячі плякат з відозвою, щоб брати участь в торжестві 1. мая. Плякати сконфісковано завчасу, а п'ять осіб, що брали участь в розширюваню тих плякатів, арештовано.

В Німі отворено торжественно сербську скупштину і вибрано посла Райоватича президентом комісії верифікаційної.

Російський міністер рільництва і домен виготовив проект, після котрого мали би давати ся домени царські в аренду лише мужикам; через се постановлене повстав би один мільон газдів, мужицких. Говорять, що цар вже затвердив той проект.

„Славянское благотворительное общество“ мало дня 18 с. м. свої річні збори під проводом петербурского метрополита Паладія. Явили ся: президент общества гр. Ігнат'єв, сербський посол Мигайлович, генерали Чернаєв і Кіреєв, та велике число священників. Після справоздання числить общество 533 членів, доходів було 240.307 рублів, а розходів 22.549 рублів. З послідної суми діставали 26 питомців з заграниці заповоги. Полковник Комаров в протестував против висказу одної віденської газети (Parlamentär-a), мовби в Росії на місце славянофільства настала байдужість до Славян; він заявив що славянське питане було і є одним з найважнійших задач Росії(?). Також виступив він против Ламаньского, котрий заявив, що Росія в послідній всхідній війні поводити ся якимись сентиментальними мріями і що увільнене Болгарії було щось в роді подій Дон Кіхота.

Köln. Zeitung доносить, що посла Німеччини, Франції і Росії протестували вже в Токіо против японсько хінського мира, хоч вправді в спосіб лагідний, але все таки рішучий. Ся часописє думає, що факт, що Европа стоїть з Азією всхідною одна одній напротив в сїм випадку, треба серіознійше розважити, як се діляло ся досі. — В сій справі пише „Новое Время“, що Росія буде підирати всякі рекламції Німеччини в справі німецьких торговельних інтересів, бо Німеччина і Франція піддержує протест Росії против відступлення півострова Ляотуні Японії. Але чи дипломатичне поступоване в сїм разі допоможе, о сїм сумнівають ся „Новости“, і жадають демонстрації військової.

Зачувати, що в Корей викрито великий заговор против тамошного короля. В японських кругах правительственных говорять тепер, що войско японське доти не уступить ся з Корей, доки не будуть переведені всі проектовані реформи.

Дрібні вісти.

Для потерпівших від землетрясеня в Люблянї рішив виділа краєвий буковинський дарувати 500 зр., котрі передасть ся краєвому маршалкови Країни.

З Бурштина пишуть: Дня 5. мая с. р. відбуде ся у нас відкрите читальні „Просвіти“ заснованої заходами таки самих міщан та селян. Бурштинці раді би були вже давно побачити сю народну св'ятищу у себе та годі було з причини недостачі інтелігентних людей, любячих свій нарід. Чей тепер иншим духом завіє в Бурштині і кайдани тьми тьменної чей вже раз розкують ся. Звістний нам добродій і щирий прихильник народа п. Кароль Давидович, п. к. судия в Бурштані і начальник місцевої сторожи огневої, докладє всяких заходів і трудів, щоби відкрите як найторжественнійше випало. Між иншим приготвує цікавий і поучающий відчит. Честь таким людям за їх жертволюбність та невсишу працю.

Перший новий поїзд блискавичний вїхав на пробу дня 23. с. м. зі Львова о 9:16 годині рано, а до Кракова приїхав на годину 2:16 по полудни. Окрема комісія під проводом заступника директора руху, п. Черного-Шварценберга їхала до Ряшева. На найдовшій просторони безперестанковій між Львовом а Перемислем коліс не мащено і оси під машиною і возами падто не розігріли ся. В Ряшеві переняла догляд комісія краківська. Проба повела ся.

Займив ся залізний поїзд в дорозі на гусятинським шляху між Пшківцями і Джурином. На алярм здержано поїзд і огонь придушено. Причиною випадку була необережність подорожних.

З Долини пишуть: Дня 17 квітня лучив ся в Лопанці, селі віддаленім 9 кілометрів від Долини такий випадок: Іван Боїн, звістний в цілїм селі яко волоцюга і ледащо, вів спір о межу з своїм сусідом Жешком і кілька разів грозив ему, що его застрілить. Дня 17-го квітня повстала між ними на ново сварня, а Боїн розлючений вбіг до своєї хати, пірвав стрільбу і стрілив до жінки Жешка, Палагні, котра влучила вільмома шротами померла дня 18 квітня серед найбільших мук. Три доби ходив Іван Боїн цілком свобідно з набитою рушницею по селі і околиці і почував у власнім домі, відгрожуючи ся на деяких господарів, що заки его замкнуть, то мусить ще когось підняти або застрілити. Дня 20-го квітня появил ся в селі оден жандарм, а відтак ще двох, глядаючи Боїна, але безуспішно, бо він утік імовірно в сусідні ліси і досі его не віднайдено.

Великий огонь. Село Байківці, пов. тернопільського, майже до тла погоріло дня 19. с. м. Сто загород зі всім майном, уряд громадський, церков і школа пішли з димом. Шкода перевищає 100.000 зр. З Тернополя, віддаленого лише 6 кілометрів, не було ніякої помочи, хоч через

* Вельми цікаво знати оті „правила“. — Ред.

ціле полудне в п'ятницю видно було в місті дим і всі знали, що горять Байківці. В Ошехлібах, кіцманського повіту, погорів дня 13. с. м. о. Олександр Велегорський. Стайна з всякими господарськими приборами згоріла до тла. Шкоду обчислюють на 600 зр. Огонь повстав через неосторожність сторожа, котрий з єввічкою в руках пішов до стайні.

Згоріла церква в Санкт Андре коло Будапешту. Тамтого тижня вибух огонь в сусіднім домі коло церкви, а потім заняла ся й церква сама. На щасте в церкві не було нікого. Дерев'яне покриття згоріло, а вікна з малюнками потріскали і розбили ся на помості цілком. При ратунку скалічило ся кілька осіб.

Огонь. В Нових Мамаївцях погоріли брати Равлюки. Хати і всі річі та знаряди згоріли; хати не були асекуровані.

Лакомство. В однім селі кіцманського повіту випив слуга сьвященника дріжджі, що були приготовлені для печива, гадаючи, що се молоко. Своє лакомство був би він тяжко заплатив, але лікареві вдало ся его виратувати. Кара була така, що через цілі сьвята великодні не міг нічого їсти.

Память кобзаря нашого Тараса Шевченка будуть проживаючи в Петербурзі Українці обходили вечером дня 24. с. м. Передовсім відіграли Кухаренкову оперу, а потім наступить концерт. Вступ на сальо був вільний лише на личні запросини через знайомих.

Нещасте при борбі з биками. Ми в однім з попередних чисел згадали про битви з биками в полудневій Франції. При такій борбі в Барселоні приключило ся ось яке нещасте. Розлючений бик перескочив перегороду і впаав між публіку. Шість осіб повалив на землю. Жандарм стрілив в него і ранив, а бик тим ще більше розлючений розбивав людей навколо себе, поки его закололи. Сконстатовано що три особи тяжко ранені.

Рідка рекляма. Ціле місто Лісбона було тамтого тижня зворушене задля пригоди, яка стала ся в голярні Avenue de Liberdade. — Туди прийшов гарно убраний пан і сів, воркотячи щось під носом, на крісло, та дивив ся на людей, як би не був при розумі. Гості і голярі були вже неспокойні, а тут відразу зірвав ся той панок і вхопив бритву. Властитель голярні прискочив — але за пізно. В одну мить розрізав той панок собі горло, кров хлюнула на під і стіну, а він впаав зі страшним харкотанем. Всі гості і голярі вибігли зі страхом по поліцію, але коли вернули назад, не знайшли вже того пана, а натомість багато плякатів з таким повідомленням: „Сьогодні о год. 8-ій відбуде ся в кав'ярні Еден представлення славнозвісного куг'яра Альберта Р.“ — Властитель голярні заскаржив „артиста“, але сей о те не турбує ся, бо о тім „жарті“ говорили в цілім місті і всі пішли дивити ся на дурисьвіта. Здає ся, мав він на грудях мішок в фарбу, коли ніби то розрізав собі горло і ту фарбу витиснув з мішка.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Спаято 26. квітня. Цісарева Єлисавета приїхала сюди о год. 6-ій зраня на пароході „Мірамаре“.

Петербург, 26. квітня. Урядова газета оповіщує відкликане посла в Білграді Персіанського з причини недуги.

Відень, 26. квітня. Бюджетова комісія полагодила нагаче внесення Пфайфера що до помочи держави для потерпілих в Країні і Телплицях; дальше продовжують нараду над етатом торговельним. — Підчас засідання палати панів зібрав заступник ратункового комітету г-р. Гаррах для потерпілих в Люблянї 1800 зр.

Відень, 26. квітня. В палаті панів згадав г-р. Франц Фалькенгайн про нещасте в Люблянї, подякував правительству за скору поміч і надіє ся, що правительство й на дальше буде помогати потерпілим. (Оплески). Президент міні-

стрів дякував за признане і завіряв о дальшій помочи правительства. Згадавши ще з признанем о помочи приватних осіб, запевнював, що правительство все можливе зробить. — Закон о недільнім спочинку і похатництві прийнято в другім і третім читаню. День слідуєчого засідання незнаний.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

	зр.	кр.
Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3	—
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1	50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1. — Чорна Рада, повість	1	80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	—	20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	—	30
— Сьвітослав українського народу	—	30
— Кайдашева сім'я, повість	—	50
— Навіжена, повість	—	20
— Над чорним морем, повість	—	90
— Хмари, повість	1	50
— Причена, повість	1	50
— Микола Джеря, повість	—	80
— Поміж ворогами	—	50
— Попались	—	10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в писмах Тар. Шевченка	—	35
Вас. Ріленько. „Ідеї в Тавриді“, драма	—	30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	—	10
Цервантес-Мірон. Пригоди Дон-Кіхота	—	40
Волод. Шухевич. Записки школяра	—	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	—	35
— Без праці, оповідане	—	20
— Лис Микита Гетого	—	50
— Украдене щасте, драма	—	30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III	—	80
— Книга казок, поезії часть II.	—	60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1	—
К. Т. Подоленько. За громаду, хроніка	—	20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I, II, III, IV. і V. по	1	20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1	20
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4-50 зр. з пересилкою	5	—
— Кобзар для дітей	—	20
Леся Українка і Макс. Ставчинський. Книга пісень Г. Гейне	—	80
— На крилах пісень, збірник поезій	—	60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	—	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	—	20
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2	50
І. Баштовий. Українство на літерат. позовах з Московщиною	—	50
Левенко. Пани і люди, повість	—	80
— Салдатський розрив	—	10
Геринг-Герасимович. Що то є господарність	—	20
Осип Маковей. Поезії ч. I.	—	20
— „Оферма“ — новіля	—	10
Михайло Старицький. В темряві, драма	—	20
Кирило Студинський. Лірики, студія	—	20
— Пересторога	1	—
Василь Щурат. Пісня про Ролянда	—	50

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях,

уліця Петровица число 2,
мас на складі:
„Ілюстровану Бібліотеку“
для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за роки, а всі 9 разом за 9 зр.
3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповнів і тверезим руским читальникам присьвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або
о просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.
Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
уліця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечас всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу огня під найприступнішими услів'ями і почислює можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кожній аптці. При закупі треба дуже уважати і брати флашки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
випишіть:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовица в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровица
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечором.

Короткий погляд на теперішнє політичне положенє.

І. Дуже се тяжка задача, представити докладно бодай важніші події, що вплинули на теперішній стан політичного, національного і суспільного розвою людського життя. Не так то легко оцінити вірно працю тих людей, що стоять на чолі політично-суспільного руху. Не так то легко бути умілим і совісним керманичем політичного, національного, або суспільного розвою. До сего потреба передовсім бистрого ума, людського серця, багатого засобу всестороннього знання, сильної волі, залізної консеквенції і щирої праці. Коротко сказавши, правдивими керманичами світового руху, правдивими керманичами державних, краєвих, або народних справ можуть бути тільки люди розумні, чесні, енергічні, люди визначного характеру.

Та не все і всюда появляють ся люди велтні людського духа і серця, що своїми високими думками вмють завоювати майже цілий світ і творять нові епохи в історії людського розвою. А в нас не все і всюда можна подибати людей спосібних хоч би до звичайного духового провуду, таких, що могли би бодай охоронити здобутки дотеперішньої культурної

людської праці, забезпечити дотеперішній поступ народної справи і спришити кожний сему розвою шкідливий розстрій. Ба, у нас годі подибати навіть більше людей ширшого світогляду, що могли би застановити ся зріло над першорядним суспільним питанням: які права і обовязки мають поодинокі люди, або цілі народи взглядом своєї держави, свого краю, свого народу і цілої людської суспільности.

Авже-ж се учить нас істория, що кожда державна, краєва, або народна управа була все вірним образом тої моральної, себто інтелігентної сили, яка свого часу переважала в суспільности дотичної держави, дотичного краю або народу. Придивім ся отже докладніше політичним і національним відносинам, які панують тепер в нашій австрійській державі і на наших руских землях, та може навчимо ся з того щось користного і для нашої народної справи.

Ми вже раз писали на сім місці, що наша австро-угорська держава визначає ся між всіма другими європейськими державами передусім своїм різнородним складом. Німці, Маляри, Поляки, Чехи, Сербі і Хорвати, Русини, Волохи, Словаки і Італіяни замешкують збитими масами краї сеї держави. Помимо вели-

кого числа славянських народів і виробленої політичної сили Малярів старало ся австрійське центральне правительство всіми силами удержати первобитний історичний німецький характер нашої держави, а покійний державний міністер Шмерлінг, уважаючи німецький централізм яко єдину спасительну управу для могутости держави, боров ся довгий час навіть против теперішнього дуалістичного державного устрою.

Побіда Прусаків в р. 1866-ім витиснула Австрию з союзу німецьких держав і в наслідок сеї радикальної зміни політичного становища прибрала наша держава офіційально німецько-малярський характер. Маляри, виплекавши сильну власну культуру, витиснули цілковито німецький вплив з центрального правительства в Угорщині, а в другій частині нашої держави переважає ще дотепер взагалі, а особливо в центральному правительстві німецький характер; бо-ж мусить кожний признати, що німецька просвіта і культура, отже й німецька моральна сила, все ще ту найбільша зпоміж всіх. Отже й тепер она переважає, помимо того, що, як сказано, ще в 1866 році виступила Австрия із союзу німецьких держав, та й помимо того, що берлинський трактат, по послідній російсько-турецькій війні, призволив австрійській дер-

З Ж И Т Я.

(Шляхта картофляна. Як минає слава світа. Патріотизм не на своїм місці. Дбаймо самі про себе. Волоске Товариство жіноче, а наші жіночі товариства. Чи тайти чи виявляти наші недосадки? З якого становища судити свої справи).

Маю в руках PreisCourant der Kartoffelzucht- und Versuchsstation одного Поляка на Мазурах. Оголошеня німецькі, але різні роди картофель називають ся так: Остога, Доленга, Заглоба, Кармазин, Корчак, Пяст, Сулима, Баторий, Лех, Кракус, Бонча, Леліва, Венява, Корвин, Гоздава, Лешок білий, Земовіт і т. д. Якже вам то подобає ся?

Були колись грецькі і римські боги і півбоги, що звали ся Гектор, Кастор, Неро, Амор і ще різно, а тепер они, шануючи слухи ваші, зійшли на пси... Були колись королі: Пяст, Лех, Лешок білий і Баторий, були колись шляхтичі: Заглоби, Бончи, Корвини, Остої, Корчаки і Доленги, а тепер називають ся їх славними іменами — картофлі... Так минає слава світа! Маємо тепер шляхту картофляну. З Лехів, Пястів і Баторих можна горівку курити; Заглобами, Корчаками і Доленгами можна ходоу годувати, а всю ту благородну шляхту картофляну можна засадити і на руских полях...

Вже немов бачу, як рускому патріотично-господареві волоса дуба стає на саму гадку, що мав би на своїм ріднім полі засадити шляхту. Наш демократизм ніколи на се не пристане. Нехай нам на наших полях родить ся споконвічна мандибурка, ми не згодимо ся на се, щоби

якісь там Заглоби та Доленги розростали ся на нашій ниві! Не садили наші діди і батьки ніяких Пястів і Баторих — і ми не будемо, хоч би то була картофля далеко лучша від наших мандибурок... Нехай собі Поляки держать ту шляхту картофляну, а ми останемо ся в опозиції...

На мою думку не дуже то щасливо поназивав властитель досвідної стації картофляної ті різні роди картофел. Розумію, коли рожу назвуть „королева Вікторія“ — то цвіт поетичний, гарний, але картофлю, хоч би й яку буйну і гарну, називати Баторим, Пястом або Заглобою мабуть не годить ся, бо з того можуть вийти різні немалі і непатріотичні комбінації. Наприклад трафить ся, що безрогі сотворіня з'їдять сего або того картофляного шляхтича, не питаючи про его добре ім'я і славу історичну. З того берім собі науку, що не всюди патріотизм придатний; коли нераз покажеш его в невідповідну пору, то цілком справедливо виставиш ся на сміх.

Був я в Празі на виставі свідком такої сцени. Стоять Чехи коло плугів, нічим незвичайних, а іде Німець тай тільки оком глицинує на ті плуги. А одан Чех приступає до него і читає ся:

— Як же вам подобали ся ті плуги?

Німець давить ся: Щож? — каже — бачив я вже й лучші плуги.

Сказав правду, але патріот-Чех прискочив до него тай его поза уха раз і другий! Як, мовляв, смієш ти ставити чеські плуги нижше від

чужих! Що наше, то все більше варта, ніж чуже...

Видко, у Чеха був патріотизм великий, але ту виявив ся він в зовсім невідповідний спосіб і не на своїм місці. Такий патріотизм називає ся шовінізмом, а шовінізм — то пародія патріотизму.

Був я недавно на нашій рускій вічу. Доки навчало ся селян, як розуміти закони, свої права і обовязки, доти все йшло гарно і було користне. Коли-ж прийшло ся говорити про відносини політичні у нас, одан руский адвокат обкидав таки своїх людей, щирх народовців, болотом, назвав „зрадниками“ і Бог знає як. Сей адвокат патріот, того ніхто не заперечить, але свій патріотизм заявив він на вічу в спосіб невідповідний і шкідливий загальній справі. Він працює багато для народу, але заразом не хоче зрозуміти, що годі всіх Русинів взяти під одні стрихулець і казати їм думати на одні лад. Нігде того не було і нема, і в нас не буде.

Такі то пригоди бувають з патріотичними чувствами. Треба навчити ся і знати, коли їх заявити, і як. Возьмім ще такий приклад. Стану я перед Поляком або Волохом і скажу ему гордо: Наша „Просвіта“ має тисячі членів, сотки читалень, крамниць і т. д. Моє патріотичне почуте підносить мене, я готов грозити не то Полякам або Волохам, але цілій Європі. В мені повстає благородне обуренє на тих, що маловажають нашу патріотичну роботу. Виходить: я патріот... Та чи той патріотизм не заслїлює мене, чи не каже він мені бачити там корець зерна, де тільки є кварта? А щож би я міг сказати,

жаві більше політичного впливу на всході Європи, що впрочім нашій державі і на підставі її теперішнього складу належить ся цілком природно.

ДОПИСЬ.

Зі Станіславава.

(Про нове товариство касинове. — Комбінації народовско-московфільські.)

В Станіславові завязує ся нове товариство касинове „Руский клуб“ побіч існуючої вже від десятих років „Рускої Бесіди“. Здавало би ся, що руска інтелігенція в Станіславові так розросла ся, що вже за мало для неї одного касина і мусить мати два. Та на нещасте оно так не є, а поправді є ту так, як в приповідці каже ся: „Тримайте мене двох, бо одному нем що“...

Се нове касино, то наслідок смутного розділу поміж народовцями. Народовці помирені зі „старорускими“ членами остали ся на останніх загальних зборах „Рускої Бесіди“ в меншості при виборі виділу. Се не подобало ся їм так, що не пробувши переговорів або угоди, уважали відповідним виступити з „Рускої Бесіди“ — а тепер по кількох місяцях беруть ся закласти нове касинове товариство. До него мають належати ті московфіли (pardon: староруси), котрі давніше повиступали з „Рускої Бесіди“, невдоволені її народовським характером, відтак впливові святишники, що мають своїх підчинених з околиці втягнути в нове касино, тай ті, що не перенесли свого виділу в Рускій Бесіді. Кажуть, що всіх членів, в половині „староруских“, збере ся з трийцять. Один з поважніших „твердых“ членів жертвував на уряджене „Руского клубу“ чотириста зр. Не хотить ту вірити, щоби московфіли без причини зробили ся нараз такі щедрі для народовського товариства, бо на таке они за... хитрі.

Поглядаючи безсторонно на оба касина, не можемо втяти перед собою сумної правди, що народовці стратять на тім найбільше. Істнуванє двох руских касин в такім малім місті, як Станіславів, утвердить розлад; настане черетяганє членів до двох суїтичних касин і при тім вражда безконечна. Уже тепер чув я від двох богатших Русинів, що будуть належати і до Рускої Бесіди і Руского клубу, але не будуть

нігде заходити... Менче заможні Русини мусять остати ся при однім касині, або з причини такого розбрату нігде не належати.

В тій борбі о жите се касино побідить, котрому не забракне жертв і заимог. Крім того многи побоюють ся, що присмирена кліка московфільська вирине знов на верх, використуючи зручно амбіції загонистих народовців, а особливо одного, котрий думає кандидувати на посла замість п. Гурика і потребує бути головою касинового товариства. Кількох московфілів докорило теперішнім членам Бесіди, чому того народовця не вибрали головою, коли він хоче бути послом... Та ми при виборі голови не могли брати в рахунок таких комбінацій.

Так то оно в нас. Народовці між собою не можуть погодити ся навіть на товаришескім ґрунті, що мабуть же не так трудно, але за те жити з московфілами вміють і пороблять їм уступства такі, яких би певно для своїх не зробили. А московфіли зі своєї сторони не уступають ся в нічим ані на крок. Дійшло до того, що одна наша народовська часопись вихвалює станіславських московфілів, а сїм воно — Господь знає... Мабуть не має вірних інформацій зі Станіславава.

А. Г.

Перегляд політичний.

Fremdenblatt обговорює велике значінє реформи виборчої і каже між иньшим таке: „Коли три сполучені партії мають змисл для справедливости і загального добра держави, то ми віримо, що се велике питанє залагодать ся успішно. Сего жадаємо тим більше, що в иньшій разі Австрія буде обтяжена вічно повстаючим питанєм і що наше політичне жите було б виставлене на баламутво без кінця. Коли реформи виборчої не переведе коаліція — то хто-ж иньший? Лише як довго сполученє трьох уміркованих партій, триває, можна сподівати ся реформи виборчої, котра би відповідала поступови і інтересам австрійської держави“.

На останнім засіданні Палати послів предложило правительство також закон о охороні публіки від обманьчивого захвалюваня і продажи лихих товарів.

Литомерпцкый єпископ засуспендував о.

Бранка, редактора християнсько-соціальної часописи.

З Берлина доносять, що з причини ведучих ся тепер меж державами переговорів в справі східно-азійській, виїде німецький амбасадор кн. Радолин скорше на свою посаду до Петербурга, як то було первістно постановлено. Справа акції Німеччини против Япану прийде перед парламент.

Цісар япанський задоволений з заключеного миру і видав прокламацію, в котрій дякує своїм міністрам, парламентови, війську і маринарці за їх користну діяльність. — Япанський міністер заграничних справ прийняв протест Німеччини, Росії і Франції. Надіють ся що Япан вдовольнить жадам тїх держав.

Дрібні вісти.

З „Рускої Бесіди“ В понеділок дня 29. квітня с. р. о год. 6. вечером відбуде ся засіданє виділу головного, на котре Вп. членів виділових запрошає ся. Чернівці, дня 26. квітня 1895. — Пугуляк. Желехівський.

Іменования. П. Міністер судівництва іменував ад'юнктами судовими в Галичині: ад'юнктів повітових: Флоріяна Малиновського з Ярославля для Станіславава, Ореста Саламона з Луки для Сянока і Івана Зджарського з Глиниці для Золочева; а ад'юнктами повітовими авскультантів: Володимира Івана Кульчицького для Турки, Володимира Николая Гошека для Скалата, Тадея Воронського для Судової Вишні, Тадея Закшевського для Мільниці, Кароля Смолярського для Грималова, Феліціяна Тадея Папару для Бурштина, Івана Федикевича для Луки, Івана Бронис Гавели для Мільниці. Стан. Обертинського для Надвірної, Мечисл. Гната Вишневецького для Косова, Тадея Жигм. Лісса для Кут, Рішарда Гессе для Будзанова, Адольфа Наймана для Косова, Макса Ріттігштайна для Зборова і др-а Мих. Конюшенського для Товстого.

Справа зниження залізничних тарифів. В лютім 1894 р. поручив галицький Сойм виділові краєвому, щоби доложив всяких заходів для осягненя загального обниження перевозових тарифів від будівляних матеріалів на дороги, на галицьких державних залізницях.

як би мені хто закинув, що Русини крайні ліньки, чанять ся великим розвоєм н. пр. Просвіти, котра має тільки 4500 членів, коли Словинці (їх є лише мільон) в своїм Товаристві св. Могора мають до 60.000 членів! Я мусів би змовчати і сказати, що ми крайні ліньки, кричимо багато, жадаємо ще більше, самі-ж рук не почесмо до діла приложити; — нехай за нас иньші журять ся...

Маємо два товариства жіночі: львівський „Клуб Русинок“ і станіславське жіноче товариство. В Галичині і Буковині маємо звиш три мільони Русинів, між ними є певно з шістьох мільонів Русинок, але споміж них не належить і кількості до наших жіночих товариств. Ми й на се горді, та чи по справедливости? Порівняймо себе от хоч би з Волохами, котрих на Буковині є лише 200.000.

Буковинські Волошки мають в Чернівцях своє Товариство жіноче: Societatea Doamnelor Romane din Bucovina. Дня 21 с. м. товариство се мало свої загальні збори. На зборах відчитано справозданє, з котрого дізнаємо ся, що се товариство жіноче мало 2 почесних членів, 44 основателів, 206 дійсних, 44 спмагаючих і 5 кореспондуючих. То ще нічо; але зважмо, що товариство се має також 25 своїх філій, а в них 2023 членів! Оно удержує дівочий інститут в Чернівцях, на котрий торік видало 20.189 зр. 99 кр. В тім інституті виховувало ся за дармо 26 учениць, а 5 за місячну оплату лише по 5 зр. Крім того се товариство волоске має школу волоскої мови, до котрої торік ходило 182 дівчат, і має записи на свої цілі: від Юрія Поповича 10.000 зр., від Параскеви Рехти 800 зр. і чотири записи по 500 зр. від о.

Івана Грибовича та его жінки, котрим померло четверо дітей і они зробили ті записи на пам'ятку дітей.

Скажіть мені, дорогі мільони краян і ще дорожші мільони гарних краянок, чи є у вас така жертволюбність? Двіста тисяч Волохів, а они таке жіноче товариство мають! — три мільони Русинів, а наші товариства жіночі ледви дишуть! Прекрасно, чисто по руську... От-тут би місце для руского патріотизму, от-тут він відповідний! Але ми такі патріоти та ще й не малі!... Де треба чи не треба звести бучу на кого, там нас ціла громада; де-ж треба учинком заявити свій патріотизм, там нас нема...

Ще в сорокових роках казали нам наші батьки: „Русине, пізнай себе, буде з тебе!“ А ми пізнаємо себе вже п'ятдесят літ тай ще не пізнали. Пізнали нас уже иньші і маловажають нас, а нам уроїло ся, що ми вже страшна сила і можемо йти з мотыкою на сонце, доминати ся всего, а натомість нічого не дати. Гов, пане-брате, так в світі не йде! Не засієш, не допильнуєш, то певно тобі не зародить. Ніхто за тебе долати не буде!

Чув я нераз таку балаканину: „То зле коли часописи відкривають наші недосадки, що ми сякі а такі, ліньки і дармоїди. Радше най нам часописи кажуть, що ми вже сильні і мудрі, то підносить духа і додає відваги.“ Так навіть поступають собі декотрі часописи. Ба, як би то правда була, що затаюване перед собою власних недосадків і хиб додає духа і відваги! Коли-ж то неправда! така тактика нас усиляє, робить зарозумілими на се, чого у нас нема. Возьмемо ся до чого і зараз розчаруємо ся, бо бачимо величезну байдужність у всіх до народу.

В котре наше товариство заглянемо, всюди бачимо, що оно могло би сто разів краще розвивати ся, як би ми хотіли. Чи се товариство просвітне, чи політичне, чи економічне — все одно; з чистою совістю ми не можемо жадним чванити ся; можемо тільки сказати: початок незлий, і брати ся жваво до дальшої так дуже потрібної роботи. А робота ся справді потрібна, бо на австрійських Русинах лежить великий обов'язок: ми мусимо зберегти все те, що нам видирають в Росії, де часе, поки й там не стане воли до роботи в хосен свого народу. Ми мусимо в Австрії придбати стільки власного добра, щоби в потребі мали що роздати і між братів Українців, заким они самі дороблять ся свого. Ми мусимо берегти свою гідність так, щоби нас Українці не соромили ся, щоби приклад наш додавав їм духа і сили витерпіти всі невзгодни. Годі нам не сягати думками дальше, як по стовни галицької та буковинської границі, що в нас річ звичайна. Великий поступок свій мусимо мірити мірою загальною, не спеціяльно галицькою або буковинською. Ми не сміємо забувати при ніякій роботі на те, що нас не три мільони лише в Австрії, але 20 мільонів, з котрих 17 дивлять ся на нас як на своїх спасителів. І жаліють, коли бачать між нами спори звичайної таби, що їх при добрій волі і виrozumілости можна би обминути. Судім наші галицько-і буковинсько-руські справи зі становища цілого народу українсько-русского, а не одного діла видасть ся нам яснійшим, не одно простимо, до не одного самі возьмемо ся зі всею силою і щирістю!

Виконуючи се поручене відніс ся виділ краєвий до президії Генеральної дирекції залізниць державних, домагаючи ся як найбільшого загального зниження тариф для перевозу всіх матеріалів, потрібних до удержання доріг, обов'язуючого на всіх шляхах державної залізниці в Галичині. Рівночасно просив виділ краєвий, щоби знести обов'язок щорічного відновлювання признаних уже поодиноких знижень і щоби скоротити формальності при користанні з тих знижень в тім напрямі, аби сертифікат, виданий інженером виділу краєвого, виділом повітовим або магістратом, вистарчав для кожної стайції до виміру належності за транспорт після установленної тарифи.

Сего представлення не могла увзглядити Генеральна дирекція залізниць державних і відмовила жаданю загального зниження тарифи, котре мало би обіймати всі шляхи державних залізниць. З причини тої відмови вислав виділ краєвий до презеса кола польского у Відні листом, в котрім представив ухвалу сойму і вислід дотеперішних переговорів з Генеральною дирекцією австрійських залізниць державних, просив о предложе сеї важної справи колу польскому, щоби оно підперло жаданя краєвої репрезентації у центрального правительства і виробило подагоджене справи по мисли соймової ухвали.

Убийство і рабунок. Перед трибуналом судів присяжних у Львові розпочала ся тепер карна розправа против Михайла Гречила обжалованого о убийство і рабунок. Акт обжаловання так про се оповідає: Михайло Гречило, 31-літній служачий, що від 1 до 31 січня с. р. був сторожем дому при ул. Гончарській під ч. 3, стративши там службу, прийшов дня 19 лютого до мешканця своєї давньої господині Каспшикевичевої під покривкою, що она була ему винна 1 зр., замкнув на ключ двері від кухні, вийшов до спальні і там тяжко недужу, лежачу в ліжку удупив подушкою. Відтак витягнув з під подушки монетку з грішми і забрав з неї 4 корони і 25 кр. Надіючи ся більшої добути вийшов Гречило до другої комнати, але сполошений сусідкою, котра почувши через двері кроки і гадаючи, що се Каспшикевичева, заповіла, що прийде до неї — утік, забравши лише з кухні фляшку горівки котру утікаючи впустив на сходах. Рівночасно з Гречилом обжалована і его любовниця Антонія Лукасевичева. Після зізнань Гречила дізнала ся она зараз про убийство, що стало ся, а помімо того взяла від Гречила гроші і старала ся відтак затерти сліди убийника. — Обжалований Гречило не признає ся до вини; він боронить ся тим, що не хотів убити своєї пані, лише прийшов умінути ся о свою належність 1 зр., а коли и. Каспшикевичева стала его гавбвити, він розлютив ся і ударив єї кулаком в ніс, а потім обтер подушкою кров, що була пустила ся з уст. Однак се оповідане здасть ся неправдиве, бо свідки зізнали, що Гречило відгрозював ся Каспшикевичевій. Розправа протягне єя два дні.

Про великий огонь в Лисиничах доносять з Львова. Дня 22. с. м. побачили прохожі люди огонь в околиці міста. Повідомлено о тім сторожу огню і зараз виїхав один трен охотничої сторожи огню і багато людей. Сконстатовано, що огонь вибух в стайні броварні і обняв в короткім часі інші будинки, смолярню, сущарню ледову і т. д. Завдяки енергичній праці сторожі огню не згоріли лише солодівня і величезний чотириповерховий магазин. Огонь згашено аж рано. При огню покалічив ся один робітник. — Школа, котра є асекурована, виносить 50.000 зр.

Айхінгера, убийника адвоката Роттільга, засуджено на смерть на підставі одностороннього засуду присяжних за убийство і грабіж.

Страйк мамок. І мамки задумують прилучити ся до акції робітників, а се видно з відозви оногди оголошеної. В Відні знані мамки в національних строях; они походять з Ганни, отже з Моравії, а не з Чехії, але они уживають своєї рідної мови і встоюють за ту правду, що тільки крайники Палацкого і Рігера можуть уважати себе „талантами в тишині“. Они тиранизують родини, в котрих мають важну задачу, а тепер їх і так вже велика самосвідомість ще побільшить ся, бо їм припадає тепер національне політичне післанництво. Czechisches Landblatt

оголошує „десять заповідей чеської нації“, з котрих одна визнає чеський нарід, щоби не давав для німецьких родин і на даліше мамок, бо сі мамки „годуєть своєю здоровою чеською кровію німецьких ворогів“. Коли ся відозва знайде справді відгомін і Чехи, а властиво дами чеські, що мають спроможність бути мамками, будуть придержувати ся політики відпорної, то наслідки могли би бути далекосяглі. тоді іменно узли, які доси між Чехами а не-Чехами були, розв'яжуть ся: особливо евентуальне братерство з часів, коли мамка-Чешка годувала дитину німецьку своїм молоком — і горожани научать ся з самого дитинства борби національної. Надіємо ся, що сего не буде. Може задовольть ся чеські патріотично одушевлені мамки тим, що покарають ворогів-Німців підвищенням пенсії.

Щурі робітниками. Один промисловець з Глазгова, в Шкоції прийшов на думку ужити щурів до роблення ниток. Він навчив щурів обертати своїми лапками колесо і оттак они виробили в однім дню 3.800. ниток а кожда лонга на 137 метрів. Обраховано, що кожний щур робітник принесе чистого річного доходу 8 франків. Отже промисловець постановив постарати ся о 10 тисячів щурів, котрі навчені принесуть ему річного чистого доходу 80 тисяч франків, а на їх виживлене багато не буде треба. — Се американська новинка зі „Свободи“. Хто хоче, найвірить їй.

Журналістика в Японії. Після останніх статистичних вказів, в Японії виходить тепер около 766 періодичних видань в 200 мільйонах екземплярів. З творів неперіодичної праси в 1891 р. числили 7.956 оригінальних творів, а разом з перекладами і з передруками більше ніж 22.000 томів. Перед усім розбуджували інтерес питання права і релігії. „Завдяки широкому розповсюдженню грамотності і дешевості часописів — говорить один з російських подорожників — кожний Японець читає часописи, а любимим его предметом розмови єсть політика. Видаване часописів не коштує багато, бо там сотрудників не оплачують. Ціна часописів не дорога, бо на місяць п'ятдесят центів американських (50 центів = 2 наші корони), а є і дешевші. Догодити публіці не тяжко, треба писати о Гледетоні і о інших славних мужах, переджити кілька романів французьких, англійських і помістити кілька японських. Посеред інтелігентної публіки тішать ся найбільшою увагою твори Сенсера, Лоренца, Штайна, Дарвіна, Тіндала і Канта.

Вісти з Росії. Після донесення „Реформи“ одержала слава акторка Моджеївська поліційний наказ, щоби зараз Варшаву опустила і ніколи в Росії не показувала ся. Причиною того наказу має бути відчит, який мала артистка в Чикаго про російські відносини. — Преп'єкт поліції міста Радом, Куріченко, котрий знаходив ся в вязниці задля корупції, повісив ся в своїй келії. — В містах фабричних Лодзь і Зирардов арештовано більше як сто людей за соціалізм. Також роблено ревізю в Варшаві і арештовано двох інженерів і п'ять молодих жінок.

Американські запросини „Свобода“ відзиває ся так до руских промисловців і купців:

Хто хоче на бізнесі (інтересі) заробляти,
Мусить в „Свободі“ свій анонс дати.
Чи то швець, чи кравець,
Чи крамар, чи шинкар,
Чи погребальник, чи лікар,
Чи трумняр, чи антикар, —
Дай ся оголосити,
В „Свободі“ возвеличити,
Щоб ти люди знав,
До тебе заходжали,
Твій товар купували.
І бізнес твій поправляли.
Тоді будеш мати гроші,
Будеш патріот хорорий!
Будеш „Свободу“ спомогати,
Руску справу підирати.
Ану, Кирило! ану, Степане!
Ану, Данило! ану, Іване!
Всі ся оголосить,
Най знає о вас світ!...

Померли. Николай Нарциз Зарицкий, радник краєвого суду у Львові, в 59-ім році життя. — Федора з Гавришевичів Наумовичева, жінка пок. Івана Наумовича, в Варшаві. — У Львові кс. Ян Мазуркевич, бувший професор львівського університету, в 69-ім році життя.

Справи економічні.

Як повинен хлібороб газдувати, щоби при теперішніх низьких цінах збіжа вийти на своє?

„Ось вже знов найшов ся якийсь мудрагель, що буде нам дівати якісь небилиці, як газдувати! Се ми уже добре знаємо. Та що з того? Біда тай годі! Податки, тягарі просто з світа женуть. А він нас хоче учити газдувати“. Так подумав собі може не один з читачів, прочитавши отсей заголовок, покивав головою, та ще й сплюне в додатку. Але ми тим не зражаєм ся і таки пишемо, бо все таки може пайде ся хоч кілька хліборобів, священників чи мужиків, що не лиш прочитають се, але пригадують ся над тим, і нарешті послухають доброї ради. А пригадуючи ся над своєю гіркою долею в теперішніх тяжких часах, мусить кождий хлібороб сам собі сказати: „Га, що-ж робити? Треба лишне газдувати, треба більше продукувати і більше падити. Іншого виходу нема“. І се справді так.

Недавно тому в комісії ради державної, де радили над тим, що робити, аби рілництво підняти, сказав один із хліборобів: „Мої панове! Починайте від гною. Тут найбільші хиби, що обнижають видатність із поля і худоби. Перед усім треба запровадити ліпшу господарку в кождім газдівстві, а гній се душа в господарстві, се азбука цілої господарки.“

Цілком справедливо, от в тім то лежить сук.

Лиш мало хто із наших хліборобів свідомий того, яке значінє має гній і гноївка. Се не на вітер сказано, що омаль не у всіх наших газдівствах в трое, в четверо більше гроша пропадає в гною і в гноївці, ніж виносять всі податки разом зі всіма додатками, на котрі найбільше всі нарікають... Хто дбає розумно о гній, хто уважає гноївку за свою найпевнішу касу щадничу, той вже в короткім часі із свого поля, із своєї сіножати збирати ме далеко більше, ніж той, що сего знати не хоче; збирати ме тільки, що і податки оплатить з того і самому доволі лишить ся.

Кожний газда повинен отсі слова тепер собі як найбільше затамити:

1. Більше з господарства добувати.
2. Таньшим коштом добувати.
3. Ліпші продукти добувати.

Способів на те, як добувати з господарства більше, є тільки, що їх годі тут нараз всіх вичислити. Ми лиш дещо подамо, як тую ціль осягнути. І так перед усім треба ліпше обходити ся з гном і з гноївкою, відповіднійше справляти рілю, в осени глибоко орати, в добрий час сіяти, на насінє брати щоби найліпше зерно, треба більше дбати про сіножати, в часіх гноїти: взагалі треба робити все то, що сам досвід учить, аби осягнути більшу видатність. Треба старати ся із того самого кавалка поля, із одної худобини, із кождої деревини, із кождого ния пчід і т. д. добути як найбільше, а принаймі більше ніж доси; і се можна зробити без більших грошевих видатків силами власного газдівства, коли послухає ся доброї науки, добрих сказівок, добрих засад господарських.

Ба добре, але як можна таньшим коштом се все зробити? Річ ясна, що можна, бо коли одним і тим самим коштом добуде ся з господарства більше, то вже тим самим продукує ся таньше. Але можна се ще і таким чином осягнути, що знизить ся кошта на роботу. Та як-же-ж се? А так, що бере ся ліпший статок, чи то плуг, чи борону, чи сіварку, косарку, молотілю, чи млинок і т. д., тим можна зискати більше на часі, а час то гроші. Кілька годин зисканих і визисканих можуть господареві з досить численною челяддю принести багато хісна. Але що? У нас ще не знають хлібороби, що то значить час, робить ся все, хоть би і для себе,

як би за напастю, от щоб позбутися; чи зробіть ся що, чи ні, а при балації сходять днина за дниною, зійде весна, літо, а в осени — нема що збирати. І очевидно тоді нарікає ся на тяжкі часи, на великі драчі, одним словом на все лишне, лиш не на себе самого. Хто в господарство своє вкладати ме свою щирю працю від ран до ночі, чи то справляючи поле, чи то обходячи як ся належить худобу, чи заходячи ся коло саду, коло пчол і т. д. — тому певно земля сьвята дасть тільки, що зможе і в сих тяжких часах вийти на своє. Але у нас хлібороби і слухати не хочуть якоїсь доброї господарської поради, а наші інтелігентні хлібороби і в руки не возьмуть книжки, що пише про самі найближші їм річі — про годівлю худоби, про гній, про пашу і т. д. — якже при таких обставинах можна з господарства жити? Та ми лиш нарікати і плакати уміємо, а доложити рук, кинути ся сюди туди, — то хіба нехай вже хто другий...

Та крім того треба ще і ліпші річі продукувати, бо всяка ліпша річ чи то збіже, чи то сіно, чи масло, чи яблука, чи телятко, чи безрого, чи віл ліпше платить ся.

А при тім всім не треба забувати і того, що нічо не допоможе, ні більша ні тавша продукція хочби найліпших річей, як не буде ся шанувати і щадити гроша. Кожний крейцар треба за всіма кількі рази в руці обернути, нім его видати. Інакше і найліпший господар понаде в біду, наробить довгів, а довги се смерть господарства. Заощаджений гріш не повинен ані одного дня марно лежати в скрині; на те є каси щадничі, от хотьби почтові каси щадничі, щоб гріш гріш родив.

Задача се наших інтелігентних хліборобів при кожній спосібності звертати увагу наших селян на ті річі. Помалу наберуть они віри в те, що ся їм каже, будуть так робити і будуть ся ліпше мати. Коли лиш буде щира і добра воля, охота до праці, дбайлість, ошадність — перед усім тверезість, то небавом буде і гаразд. Найніхто із хліборобів не гадає, що він газдує так, як вже ліпше не може бути. Як у всім, так і тут найбільшу силу має досвід. Одно або друге і на ум не впаде якому газді, другий се спробував і показалося добрим. Аби добре газдувати, хлібороб потребує доброго і щирого провідника, а таким провідником є добра хліборобська газета. На добру газету найніхто не жадує гроша, бо сей гріш верне ся в двоє. Наша газета буде старати ся після своїх сил заступити руским хліборобам недостаток фахової газети.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 27. квітня. Сьогодні зраня відбула ся весняна парада віденської залоги в присутності цісаря, баварського князя Леопольда, архієпископа Марії Імакуляти і Райнері. Цісар придивляв ся, окружений своєю дружиною, маршови кінноти, потім наступила дефіляда. Між гостями можна було побачити богато маґнатів, аристократів і публіки.

Будапешт, 27. квітня. Палата послів відкинула внесенє п. Санаріого а приняла зміни стилістичні зроблені палатою панів, а також внесенє комісії правничої, щоби параграфи, котрі палата панів покрислила, в друге предкласти до одобрєня.

Трієст, 27. квітня. Делеґация муніципальна наказала своему бурмістрови, щоби при нагоді побуту цісаря в Полі заявив лояльність міста і провінції Трієста.

Мадрид, 27. квітня. Князь Орлеан впаав на ловах коло Севілі з коня і зломив собі гомівку. Лікарі побоюють ся небезпечних комплікацій.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. I і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I. — Чорна Рада, повість	1 — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітослав українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленько. „Іфігенія в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	— 10
Цервантес-Мірон. Пригоди Дон-Кіхота	— 40
Волод. Шухевич. Записки школяра	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских писнях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене цасте, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III	— 80
— Книга казок, поезії часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 450 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Лесь Українка і Макс. Стависький. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. повах з Московщиною	— 50
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрив	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезії ч. I.	— 20
— „Оферма“ — новіля	— 10
Михайло Старикий. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Ліринки, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роланда	— 50

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
у Львові, уліця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях,

уліця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по 1 ал. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в апіції Ріхтера, Прага, загально звісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кожній апіції. При закупі треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера апіка під Зол. Львом, Прага.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура

в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Валога ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу вогню під найприступнішими умовами і починає можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділені агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовица в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Реданція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Короткий погляд на теперішнє політичне положення.

II. Німецький характер нашої монархії не стоїть в дорозі природному розвою других ненімецьких народів, що ввійшли в склад нашої держави. Вправді більша частина міністеріальних тек і інших високих посад центрального правительства знаходяться дотепер в німецьких руках, а й німецька мова є у нас урядовою державною мовою, але все-ж таки конституційна управа нашої держави, наші засадничі державні установи дають кожному народові достаточну спроможність, плекати свою матерну мову та старати ся о моральний і матеріальний розвій свого народу. Впрочім вже сам різнородний склад нашої монархії і її географічне положення не надають ся на те, щоби наша держава могла провадити німецько-національну політику. Протівно переважні взгляди на заграничні відносини і приналежний нашої монархії міродайний політичний вплив на всході Європи, отже можна сказати, вже сам власний державний інтерес на казує нашої державі, приєднувати собі як найбільшу симпатію у ненімецьких народів, між котрими під могутим впливом російської агітації, а властиво російського рубля, много людей все ще дуже радо

звертає свої очі за кордон, і надіє ся звідтам свого спасення.

І треба се признати, що наше центральне правительство під напором корони старало ся, особливо в послідних часах, відповісти по змозі і всім згляді високій державній задачі, що має рівно журити ся про добробит кожного свого народу. Не гадаємо тут лише про Поляків і Чехів, у котрих національний розвій дійшов, можна сказати, вже до найвисшого степеня, але навіть в користь національного розвою других менше розвинених народів, як: Русинів, Словінців і др., починило центральне правительство, помімо самолюбних протестів сильніших противників, особливо на поли шкільництва зарядження, відповідні теперішнім національним потребам. Та взагалі, можна з повним правом сказати, що між всіма державами, де національне питання стоїть ще на порядку деннім, відноситься ся наша держава до сих справ ще найприхильніше, та подає слабшим народам дуже радо, о скілько на се pozwalюють державні установи і державний устрій — всяку можливу поміч, о чім найліпше свідчать чим раз більший рух національних товариств і ріжних других національних інституцій.

Дотично суспільного устрою і суспільних відносин не дасть ся заперечити,

що в нашої державі, подібно як майже в цілій Європі, стоїть переважна більшість інтелігенції, котра має народний провід в своїх руках, ще і тепер під могутим впливом февдальної шляхти і багатой буржоазії. З голосом сего найважнішого чинника теперішньої суспільности мусить в першій лінії числитися ся кожде правительство.

Не дивно отже, що в обох частях нашої монархії опирало ся правительств в першій лінії на ці могуті чинники суспільности, котрі на підставі своєї визначної моральної і матеріальної сили верховодять у всіх автономічних і правительственних урядах, в краєвих репрезентаціях і в раді державній. При тім треба і се взяти на увагу, що послідні загальні політичні відносини цілої Європи, а особливо заострені політичні відносини по послідній французько-німецькій війні між німецькою державою а Францією, а по послідній російсько-турецькій війні між Росією, Австрією і дрібнішими східно-європейськими державами, як не менше і найновіший рух соціальний, наказували майже всім європейським державам приготувати ся на нові рішучі політично-суспільні події. Треба було отже доконче розширити мілітаризм до найбільших розмірів, та шукати тривкої і безсмертної підпори зі сторони тепер

2) Дід Славир а дід Пухир.

З моїх споминок.

Написав О. Я. Кониський.

(Дальше.)

Степан був трошки загонистий; уживаючи термінології нашого часу, його-б назвати „раціоналістом“; а дід Демян скидав ся на якогось байдужного неймовіра. В обох у них, на чолі всякого змагання стояло дійти до правди. Цілий вік они шукали правди та й помирали не знайшовши її.

На селі люди обох дідів вельми шанували, хоча Демяна слухали ся більш. Треба сказати що хоч я й чимало вештав ся по сьвітах, одначе не трапило ся мені зазнати другого такого села, де-б отак, як у нашому, молодість шанувала старість і жила з нею так приятелюючи. Я часто ходив „на громаду“. Громад у нашому селі знесення крпацтва стало дві: — козака, стара, споконвічна і „панська“, нова, з виволених крпаків. Остання була не до вгоди мені. Інстинкти зневоленого крпацтва чоловіка відбивали ся тут часом занадто різко. Сварили ся тут вельми; часом було й полають ся за який небудь ремень. А вже глузаваням, та доріканям так і краю не було! Кожне було лізе верховодити тай почне допикати другого.

Був тут громадянин Панас Тхир; людина з доброю головою, тямуща, та на лиходоже лакеюване у пана озвірило його. Скинувши ліверю лакея, надявши хліборобську кирею, Панас піб

пильнував помстити ся на своїх громадянах за те неволене і припизене, яких зазнав він від панів: через те і поради свої він висловлював „на громаді“ якось зневажно до людей. Він отсе було радить, а там десь за ним чуеш в громаді: — Годі його слухати! не видали панського мисколизла!.. бач як морду свою дере! і кочергою її не досягнеш.

У козаків так не було. Тут було молодші отсе, мов чмелі ті, загудуть зразу проти старіших! але змагають ся ввічливо, з повагою і до людей і до свого слова. Они гудуть, а старіші мовчать; дадуть їм нагусти ся, да тоді самі вже до слова. Інколи з під старих, сивих вусів, вилетить було таке слівце, що наче голка та вколе кого з „беззусой свистілки“, але оно вколе, та не образить. Знати було очевидячки, як молодість, своїм палким, часом і не образумленим гаразд, почутем підбадьорє старість; а старість своїм холодним досвідом спинає її проквільно, злегенька, пристойно; давись, і вийде оно по ладу.

Отож було „на громаді“ дід Степан як заторохтить зразу, — торохтун з його великий був — так уся молодіж за ним! а Демян сидить мовчки, слухає. Скінчить Степан, тоді він наче видавляє слова з уст, да так кожне слово в рот до тебе і кладе. Глянь: громада, трохи не вся і пристане на його нараду.

Дак ото й жили собі Славир з Пухирем так приязно, що й не сказати. Так приязно і рідні брати рідко де живуть. Коли чого в хазяйстві бракує Степанові, йде він до Демяна і бере, що йому треба, наче з власної комори. Не

було, мабуть, такої днини, щоби они не бачили ся і не змагали ся. Не змагали ся они тільки після словід. — да до причастя. Як що не часу зайти до хати да „залюбки побалакати“, они хоч через тин перекинуть ся словом.

В сьвято і в неділю они вкупі було йдуть до церкви: в церкві стоять поплич, з церкви вертають вкупі. Говіють на одному тяжкі, більш того, що на останньому. В будень, аби гулящий час, та добра година на дворі, обидва діди сидять під загатою біля брами на вулиці на днєдавній дубовій деревині, що ще Степанів батько вивіз на вал у млин; да не спроміє ся на той млин. — Так той вал і лежав собі на вулиці.

Сад наш головами виходив саме проти дворів Степана і Демяна. Дак я було сяду собі в саду і слухаю балачку дідів. А діди смочуть собі люльки да змагають ся.

— Добра отсе річ люлька — говорить Степан: тютюн веселить серце чоловіка. Спасибіг тому, хто вигадав тютюн.

— Ніхто більш як не сатана вигадав його — промовить Демян.

— Не відь що ти кажеш, Демяне.

— Те що чуеш.

— Та в сатани ні на чому й посадити тютюну. Де-б він його сажив?

— Мало в його куня!

— На куні тютюн не рости-ме.

— А сам сатана, на твою думку, є на сьвітї?...

— Біс його знає. Вже-ж хто сь то греблі рве...

ще сильніших консервативних елементів, а притім поступенно залагоджувати пекучі потреби нового соціального руху.

Не будемо тут розводити ся обширно над суттю соціального руху, бо на се потреба особної довшої праці, а скажемо лише коротко, що гуманна ідея: „загальної свободи і рівності“, яку в дуже дразливих часах при кінці минулого століття піднесено у Франції, ширшає тепер в цілім цивілізованім світі чим раз більше, а більше. Майже всі європейські держави, винявши Росію і Туреччину, признали вже державними уставами засаду: „всі горожани рівні перед правом“. Найновіше законодавство поступило в тім згляді ще далше. Оно не тільки старає ся перепровадити точно засаду горожанської рівності права для всіх станів і клас, але й займає ся тим, щоби упорядувати разячі відносини, які все ще заходять між капіталом а працею, і тим способом уліпшити долю робітника. На се вказують наглядно всі новіші робітничі устами і проекти до тих устав, що мають на цілі обмежити години денної праці, щоби тим охоронити робітника перед надмірним обтяженням; припустити заступництво робітничої класи до правдавчих тіл, котре, складаючись з фахових людей, могло би успішнійше ділати в справах робітничих, — і запроваджувати робітничі каси, щоби тим способом дати потрібну поміч робітникам на випадок слабости, або в пізній старости. На се вказують і новіші податкові устами і проекти до таких устав, котрі далеко більше, як се було давнійше, узглядняють біднійші класи суспільности, щоби тим способом вирівнювати нерівний поділ майна. Та взагалі ціла суспільність відносить ся тепер до біднійших клас далеко прихильнійше, як се бувало в давнійших часах; а на се вказує наглядно велике число приватних закладів, що дають безплатно приют, проживу, убрание і науку дітям

бідних родичів, що дають безплатно те саме бідним калікам і старикам.

Так отже поступає і у нас розв'язане соціального питання природною дорогою все чим раз більше наперед; а ішла би ся дуже важна і хосенна праця далеко скорійше, коли-б не спиняли її хоробливі мрії скрайних соціальних демократів, котрі гадають витворити безвзглядно рівну суспільність і безвзглядно рівний поділ майна, що однакж противить ся людській природі і природі цілого світа, — та коли-б не спиняла сеї праці особливо пристрасна борба, і дикий, а для суспільного загалу дуже грізний тероризм нігілістів і анархістів, що в своїй шалености раді би все збурити, а нічого ліпшого не збудувати. Розуміє ся, що против такого хоробливого стану мусять рішучо виступати не тільки правительство, але й ціла здорова суспільність.

Перегляд політичний.

В обох парламентах, у Відні і в Будапешті предложено онотди проект закона в справі затигнення краєвої позички в сумі 24 мільонів корон для Босни.

Дня 27. с. р. відбуло ся знову засіданє комітету для реформи виборчої, на котрім правительсво предложило материял статистичний. — Комісія бюджетова радила того-ж дня над етатом міністерства торгівлі а іменно над статистикою торговельною, інспекторами промисловими і генеральною інспекцією австр. залізниць.

Урядово оголошено спенсеноване бувшого посла російского в Білграді, Персіанього „зі взглядів на здоровле“.

Бувший сербський міністер Николаевич іменованний президентом, а Павлович віцепрезидентом скупщини. — Як кажуть, скупщина наміряє визначити сталу пенсію для родичів короля. Кілька з іменованих королем депутатів зложили свої мандати.

Події в східній Азії викликали між європейскою прасою живу дискусію. З початку війни приглядала ся Европа рівнодушно тим подіям,

хоч всі знали, що Япон завдяки великій зручності своєї дипломатії і знаменитій організації армії перемаже слабу Хіну. Навіть Росія не виступала, а лиш Англія дивила ся кривим оком на успіхи Япона. Коли-ж Япон в сімоносекім договорі важив ся без огляду на Європу визискати свої успіхи на поли воєнним, то підняла Росія, Німеччина і Франція страшенний крик. Росія має до того аж надто досить причин: Під її боком має стати нова самостійна держава, котра їй запре дорогу на полудне; дальше Япон, забирають значну часть Манджурії, на котру як-раз Росія мала охоту; вкінці заключає Япон з Хіною зацінно-відпорний союз, котрий по з'організованю хіньскої армії став би дуже грізним для Росії. Менше причини мають Німеччина і Франція. Отже ті три держави, що в Європі не можуть погодити ся, зробили крик, що Японці окружили Хіну залізним обручем і хочуть там зовсім виключити вплив європейский. Японці сподівали ся тої акції держав європейських і диятого постарали ся о скоріе потвердженє договору. — Тамчасом дві річи звернули на себе пильну увагу кругів політичних: першою є повна аватія англійської праси, другою суть деякі зарядженя Япону, з котрих видно, що побідитель Хіни лагодить ся до нової війни, — до війни з Росією. З сего видно, що вже є запутанина між Європою і східною Азією і сли Япон не задовольнить бажаня європейських держав, то наступить війна. Наша держава не бере жадної участі в тім заколоті.

„Моск. Відомості“ доказують, що сира-російско-япанська не дасть ся залагодити в мирній дорозі, позаяк Япон не піддасть ся напорови Росії, Франції і Німеччини скоро акції сих держав не підпре також і Англія. В петербургских кругах політичних розійшла ся чутка, що правительсво російске зажадає остаточно від Хіни відступлення кусня Манджурії і незамерзаючого порту.

Дрібні вісти.

Іменованя. Намістник Галичини іменував практиканта будівництва Сим. Прушинського ад'юнктом будівництва в галицькій державній службі будівничий. — Галицька ц. к. краєва Дирекция скарбу іменувала провізоричного ад'юнкта касового Тита Моравецкого дійсним ад'юнктом касовим, офіціала касового Теоф. Стожка касиром при філіяльній касі краєвій в Кракові,

- Вода.
- А воду хто жене?
- Сила.
- Яка?
- Божа!

— От тобі й на! отсе утяв! отсе саме до гапників!... Божа сила греблі рве! Бог творить, созидає. Вік прожив, такого не чув, щоб Божа сила греблі рвала. Яка се дитина тобі сказала?

Степан з сего слова так і займеть ся; а Демянови, буцім того тільки й треба було. І почне Степан сипати словами та доводити, що чортів нема, що чортів ніхто більши як не баби вигадали, щоб дітий лякати. А Демян все мовчить, а внарешті й питає:

— А як же воно, Степане! ото наш Отець Корній вичитує чортів, ізганяє, значить?

— Гм! се правда.

Ледві Степан начне собі мовчки міркувати, Демян тоді знов до його:

— Хто старійший віком: чи Бог, чи чорт?

Тут вже діди договарять ся до того, що на сам кінець — обидва силонуть, перехресять ся і розійдуть ся мовчки по дворах.

А то знов другим разом сидять мої діди на колоді, шкварять люльки, Степан починає:

— Помічаш, Демяне! щось они не так; люди наші псують ся наче.

— І не думають.

— Дівчата починають горівки вживати.

— От, бісова люлька погасла.

Демян, наче й не чує про дівчат; флегматично вицищає протачкою люльку, достає з-за

халави кисет з тютюном; бере з його тютюну тре його між долонями; набивши люльку, бере її в зуби і заходжуєть ся кресати огню. Іскри летять, але губка не займаєть ся.

— Відсиріла кашосна, — говорить він окрізь зуби.

— Дивись чи не на дощ — озиваєть ся Степан.

— Вгадав... колись таки буде дощ.

Губка нарешті заняла ся; аж шкварч пть.

Демян кладе її в люльку; придавляє ногом а Степан знов за своє:

— Псують ся люди і з чого оно так?

— Благочестія меншає..

— Так і піп каже, а благочестія в чого меншає?

— З жиру...

— А може з злиднів; сутяжно жити.

— Бо людей намножило ся.

— Повинно-б з того достатків побільшати...

— Що ти, голово, кажеш! — гукне Степан — отсе так! сказав! зроду не чув такого! отсе так! чи чув хто отаке! з того достатків побільшає, що замість двох ротів стало їсти чотири.

— А замість чотирох рук стали робити всім — спокійно відповідає розмовник.

— За те-ж дівчи все й подорожшало. Он хоч горівку возьми. Хиба за нашого паробочтва так було? Пам'ятаєш? було за сорок вук*) півкварту тобі всипле; на двох впити ся стане, а тепер за сороківку і губ добре не помочеш.

*) 10 копійок.

— Коли-б на мене, я-б усі шинки запечатав.

— Не поможе! без горівки не можна, закортьить.

— Так щоб не кортіло, я-б усі виниці попалив і вікому-б не дав горівки гнати.

— Де-ж тоді люди і пани жито дівати муть?...

— Жито?

— Еге! та це під добрий урожай? от ти про що розсипи головою.

— Гм! неначе-б то всі люди орють і сїють! Е-ж і такі, що й землі не мають, а їсти їдять...

— Всего не переїдять; більш того не з'їдять, скільки в утробі помістить ся; а лишок куди?

— Жиди куплять.

— А жидам на що оно тоді?

— Жиди місце знайдуть.

— Нехай!... Та яка ціна буде? По пятаку мірка.

— Дарма! хліб дешевий, дак і все дешеве, і ремінь, і деготь, і сіль.

— І подушне? як ти про се?

— Подушні? оно не від людей.

— Вже-ж і не від Бога.

— Подушне, звісно...

Він не договаря, що саме „звісно“, бо як раз тоді саме йшов улицею збірщик подушного.

— Магай Віг! Діду Степану і діду Демяну доброго зборовя! — озвав ся збірщик.

офіціала Алекс. Мелсма провізоричним ад'юнктом касовим; провізоричних офіціалів касових Ів. Котловського і Стан. Шед'вого дійстними офіціалами касовими; асистентів касових: Ів. Дурского і Володислава Шеманського провізоричними офіціалами касовими; вкінці ад'юнкта податкового Казим. Кропивницького і практиканта податкового Евг. Слотвинського асистентами касовими.

Конкурси. Окружна рада шкільна в Гусятині розписує конкурс з речинцем до кінця мая с. р. на посаду римо- і греко-кат. катихета при 5-класовій школі мішаній в Гусятині, а то від 1. вересня 1895. Платня получена з тими посадами виносить 450 зр. річно і 10 проц. додатку на мешканс.

З „Просьвіти“ П. Ол. Барвіньський зрік ся заступництва голови „Просьвіти“, а на місце его став радник Ол. Торонський. Зі сторони Ол. Барвіньського се найлучша відповідь на всі ті докори, що, мовляв, він пікає ся всюди, аби мати вплив. Робіть самі, коли хочете; ніхто вас не підозріває, що схочете шкодити „Просьвіті“.

Про рух еміграційний в Галичині за 1894 рік зібрано такі дані: В тім році приїхало до Освєдів 1194 осіб, задумавших переселити ся до Америки, а з того на саму Галичину припадає 982. Але 154 особи поліція завернула назад до дому, бо не мали чи-то потрібних паперів, чи-то грошей на дорогу. Найбільше переселенців було торік з повітів: новосандецького 103 особи, кроснянського 98, новоторського 81, мілецького 71, тарнівського 49 і сянського 44 особи. Понизше 40 осіб виказали повіті: Калущ 37, Домброви 35, Ясло 32, Долина і Пільно 30, Бжеско 19, Ропчиці 16, Рипів 14, Жовків 13, Бжозів 11, Камінка струмилова, Ланьцут і Стрий по 10 осіб. В тім самім часі переїхало через Освєдів з поворотом з Америки 5371 осіб. Найбільше з того припадає на повіт ясельський, бо 520 осіб; прочі з повітів: мілецького 329, горлицького 315, сянського 308, тарнівського 277, рипівського 226, ропчицького 192, ниського 191, пільненьського 182, новосандецького 178, гривівського 121, львівського 120, кольбушівського 118, ланьцутського 109, бжальського 101, краківського 98, бжеского 88, тарнобжеского 63, брідського 50, домбровського і станіславівського по 51 осіб. З решти повітів число повернувших осіб не доходить 40.

Стала комісія асентерункова. Правительством краєве рішило завести в Чернівцях сталу комісію асентерункову. Спізнені асентерунки будуть відбувати ся від 1. мая с. р. до 1. марта 1896, в днях 5. і 10. кожного місяця, крім того

в днях 13. і 28. мая с. р. і 5. червня, а коли-б на сі дні припадала би неділя або свята, то слідуючого дня. Комісія сходять ся кожного разу о 9-ій годині зраня в старостві черновецькім.

Складка для потерпілих від землетрясення в Країні. Буковинське ц. к. правительством краєве видало 26. с. м. розпоряджене до всіх старостів і бурмістрів черновецького, в котрім після розпорядження міністерства для внутрішніх справ визнає ся, щоби зарядили складку для потерпілих від землетрясення в Країні.

Треба вчити розуму. Коломийська газета пише, що адвокати в Коломні, Володимирови Дудикевичи, вернув окружний суд всі его подання і писма судові, яко непридатні до урядовання, бо не писані в ніякім з краєвих язиків. Адвокат Дудикевич, як звісно, горичний москальофіль і пише по московськи. Аж уряди мусять его учити, що ту не московщина.

Відзнака для робітників в день 1. мая. Се-го року робітники Австрії не будуть вже мати відзнаки червоної кокарди, а золотисту бляшку в формі герба. На середині буде червоний щит з написом „Achtstundentag“ то є жадане робітників, щоби денно лише вісім годин працювали. Над тим щитом подають собі робітники і робітниця руку. Їх голови освічує сонце. Навколо герба припята стяжка з написом „Allgemeines gleiches und directes Wahlrecht“ то є загальне, рівне і безпосереднє право виборче.

Нова хвороба появилася у Львові — поражене карку, зване в науці медичній Meningitis cerebro spinalis, — на котру дося запало кількоро людей.

Зміна властителей. Села Гарасимів і Деренок в повіті городеньскім купив ординат Чарковський Голєєвський за 325 тисяч зр. від спадкоємців пок. Антона Голєєвського.

Рацлавицку панораму на виставовій площі у Львові отворять знов з днем 1 мая с. р., а звиджувати єї буде можна що дня від 9-ої години рано до 8-ої вечером, за оплатою в будні дні по 50 кр. від особи, а в неділі і свята по 25 кр., для товариств по 50 осіб, учеників, ремісників, або селян (за картою, котру треба десь наперед взяти від заряду панорами) по 15 кр. від особи.

Іван Орт. Яланський кореспондент англійської часописи Standard-a прислав їй телеграму звіщаючи, що вславлений в останній війні яланський генерал Ямагата єсть власивно погуб-

шим Іваном Ортом. На доказ сеї цікавої вісти дописуватель подає отсе: архикнязь Іван, полишивши свою корабельну залогу в Америці, виїхав звітам до Бразилії, а відтак до Япана; дальше що княжчої родини Ямагата цілком не було в Япані, а назває се появило ся аж в найновішій часі, та що плян і тактика останньої яланської війни ті самі, які архикнязь Іван Сальватор представив був свого часу архикнязеві Альбрехтові. — Отже в тій справі одержав Kurjer Lwowski від проф. д-ра Йосифа Семпрадского такий лист: „З причини поголоски о появі Івана Орта на театрі хінсько-японської війни, уважаю відповідним подати до публичної відомості правдиві пригоди піби погубного, а радше з загадочних причин загубленого архикнязя Івана. Ті вісти маю з дуже поважного жерела, бо від товаришів оружя Івана Орта, офіцерів пілійської маринарки. По приїзді до Монтевідео, Орт відіслав — як звісно — цілу залогу свого желізного корабля „Маргарете“ разом з своєю женою до Європи і затер за собою всякі сліди. „Маргарете“ дійсно розбилася коло пригірка Гори, однак тоді була она вже власністю одного Американця з Буенос Айрес і повертала з Чилі з набором гуана. Тамчасом Орт продавши свій корабель, удав ся півперек Америки на Мендоцу до Чилі і вступив яко охотник до маринарки повстанців против Бальмацеди. Здаєть ся, що ему завдячують чілійські конституціоністи заведене в своїй армії карабінів Манліхера і бездимного пороку, котре подало їм змогу перевитжати о много сильнішу партію Бальмацеди. По окінченню війни і самоубійстві диктатора, Іван Орт оставав в службі чілійській, обіймавши команду новозакупленого в Англії панцерника Presidente Errazucis. Отже сей панцерник разом з залогою продано минувшого року правительству Еквадора, а Еквадор відступив его рівнож з цілою залогою Яланови, що було навіть причиною до депломатичних непорозумінь о надужити еквадорської фляги. Отже дуже імівно, що Іван Орт єсть тепер в яланській службі яко один з визнаних офіцерів військової маринарки, однак в ніякий спосіб не єсть він той сам, що родовиті Яланці, які вславили ся в часі сеї війни яко начальні провідники.

Довіре в свої сили. Місячник для банків пише в своїм останнім числі таке: В Німеччині є чоловік, котрий в собі сполучує дві особи, одну тілесну (фізичну), а одну правну. Він заложив банк з обмеженою порукою, але ціле товариство має одного однісницького члена! Той чоловік мав отже стільки довіря до себе, що іменував себе діловодцем і треба сподівати ся, що він строго буде придержувати ся приписів ним самим даних, щоби не прийшов в положення при „загальних зборах“ себе з свого становища яко діловодця скинути. Рішення на тих загальних зборах бувають завжди одноголосні; може він собі також ненсю підвизжити. Мусить се бути торжественна хвиля, коли „зійшовший ся товариш“ висказує собі подяку за діловодство повстанем з місця.

З любви до цариці. В Петербурзі застріляв ся молодий офіцер царської гвардії. Він лишив лист до своєї матери, в котрім заявляє, що залюбив ся в молоду подругу царя і що ему для того лишає ся лише один вихід — смерть.

Також заробок. Одна властителька малої реальности в Тернополі, хочаби приблизити собі доходу, задумала займати ся сватанем за гроші. Однак на свою гризоту не могла найти для панянок, які до неї зголошували ся, охочих до женитьби мужчин. Щоби сему зарадити, понала промисна жінщина на гаду сватати дівчат з своїм власним чоловіком. Отже оповідала всім дівчатам, що она не є слобною жінкою свого чоловіка, захвалювала его добрі прикмети і поручала его на мужа ріжним покоївкам, кухаркам і иньшим за малою оплатою 2 до 5 зр. Ішов інтерес досить добре, аж в кінці змішала ся в справу поліція і попросила дотемну мантітку до Іванової хати.

Померли. Антін Рыбачек, управитель школи в Микулинцях, щирый приятель і опікун молодіжи, ревний організатор і просьвітитель міщанства, упокій ся нагло дня 13. с. м. в 63-ім році життя. Під его провідом знаменито

— І тобі, Трохиме! на добре здоров'я... Куди се?

Трохим сплинув ся, обер ся обіруч на свій високий ційок і стоячи серед дороги, відповів:

— Звісно, куди...
— По гроші? за податками?
— Вже-ж, більш ні куди. Не платять вражі люди; а ти бігай; вже аж припши чисто стопава бігаючи... навіжений народ.

— Не платять?
— Наче й не думають!
— Дак ти що? питає його Демян.
— Що-ж се! грабувати му.

— А як нічого?
— Самого на налігач та в холодну.
— Нехай несеть ся грішми, чи що? жартує Степан.

— Не знесе — відповідає Демян.
— Звісно, не знесе, — осміхаєть ся збірщик; сам тямлю, що чоловік не курка.

— Так на що-ж ти його в холодну?
— А не в холодну, дак під хлосту; треба-ж щось робить... у мене аж чуприна пріє, бігаючи... Старшина казав привести під хлосту Степаного приймака.

Обидва діди суворо похитали головами. Демян плюнув, сховав люльку і каже:

— Хлостою-б то подушне вибсте?
— На хлосту громада не пристане — додав Степан — хлоста не людське діло...

— Не пристане, так нехай сама заплатить за його. Прощайте! ніколи... моє діло править... Збірщик пішов.

— Ти як, Степане про се? Скинуть ся-б справді та заплатити гуртом?

— Не гріх би... так же сам знаєш, Степан Іванець той ледащо; запиває.

— Трудно, брате! і втерпіти йому: жінку поховав; сину лоб заголила*, хата згоріла, лишив ся наче на кризі з двома безштаньками. Побрав ся з удовою... А в удови, сам знаєш, два пороки... Требаб скинути ся... Я дав би четвертака.

— Помислити треба і скинуть ся не шуга; з тої гривни не зубожієш. Богови на прийом піде, та бач, Демяне! сьогодні скинемо ся на Івана, а завтра і Борис того-же схоче; а за Борисом і Наум Пісковий і Павло Вєрезуб; мало хіба таких; на всіх не настаєш.

— Не до ладу твоя річ... Де таки се видано, щоб людина захотіла убожити!

— Зіпсуєть ся... Кажу-ж тобі, люди псу-ють ся...

— І ми з ними...

Діди позходять ся. Завсра они знов зійдуть ся під загатою; знов про щось змагатимуть ся. Але про що-б они не змагали ся, а до сварки діло не дійде. От вже як було круто повернуло у їх за межу на сінамоті, але они й тут не посварили ся.

(Дальше буде).

*) Взяли в салдати.

розвивала ся читальня „Просвіти“, каса щадничка і філія товариства для огородинства та шкільництва. Микулинич богато втратили через смерть сего патріота. — Христина з Полянських Плятекова, вдова по священнику, померла в Грушовій в 78. р. жити. — Юстина з Комарницьких Сосенкова, в Плавчи, проживши 88 літ. — Тереса з Криницьких Гамерська, вдова, закінчила жите в глибокій старості в домі сина, О. Івана Хамерського, пароха в Целній. — В Чернівцях Вілбальд Бельдович, аптекар, в 66. році жити. — В Устю зеленім Михайло Киршак, заступник учителя рускої гімназії у Львові. — Юстин Титла, висулжений управитель народних шкіл з Угнова, помер у Винниках під Львовом в 56-ім р. жити.

Дари для руских товариств Галицька каса щадничка зі своїх 150.713 зр. чистого зиску за 1894 призначила на цілі добродійні 15.000 зр., а з того на рускі цілі 500 зр., а іменно: для львівських Василян на інститут 200, для ремісничого товариства „Зоря“ 100, на товариство „Шкільна поміч“ 100 і на товариство „Руслань“ 100 зр.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 29. квітня. Нині почав ся перед судом присяжних процес против мулярського термінатора Якубека, що убив вдову по будівничім Янбеку, і против 26-літнього Маєра, що брав участь в тім убійстві. Якубек признає ся до вини. — Віденьський комітет, що збирає запомоги на потерпілих від землетрясеня в Люблянні зібрав 32.000 зр. — В радї державній міністер фінансів предложив проект закона, котрим зносить ся теперішні нагороди для тих, що виловлять контрабанди.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. О. К. Н. в Ст. Хто дивить ся на нашу роботу безсторонно, той так само скаже, як Ви; заохотить, додасть духа і сам pomoже. Добре, що таких приятелів маємо більше, як нашим противникам здає ся. На приклад і такий патріот, як радник Титко Ревакович з Підбужа, привітав нас ось яким щирим словом: „З цілого серця засилаю щире бажане: щастя Боже до розширеної часописи „Буковина“. Читаючи „Буковину“ пильно від самого її заложєня, я бачив, що она щораз ліушала, а в остатніх 5—6 літах мала все так ясну політику руску перед очима, що она що-до свого ясного напрямку, що-до своїх ясних і чистих думок стала першою часописею поміж всіма нашими часописами, котрі видавано для ведєня політики і для розвою руского народу. Я пересвідчений, що і розширена „Буковина“ буде ширити ті самі ясні думки що до розвою і політики руского нашого народу. Я спокійний в тім, що знаний мені віддавна кружок що найлучших, найученїйших і найдїяльнїйших патріотів Русинів на Буковині, що громадить ся коло редакції „Буковини“, виповнить хоть би і з пожертвованєм своїх особистих інтересів свій обовязок при редактуваню „Буковини“. Але чи виповнить против неї свій обовязок і публіка руска, нарід руский? Дай Боже, щоб так було!“

Так лише чоловік, котрого щирою патріотизму ніхто не стане підозрівати. Так цїнять на-

Видає і за редакцію відповідає Осип Маковей.

ші щирі змагання кожний справедливий Русин, не засліплений ніякими антагонїзмами. Листів подібних, як Ваш і сей п. Т. Реваковича дістали ми споро. Якже-ж марними супротив сего здають ся безпідставні напасти всяких шальвірів і противників!

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1. — Чорна Рада, повість	1 — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Світогляд українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попанись	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в писеммах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленьке. „Житєня в Тавриді“, драма	— 30
Мяк. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	— 10
Цервантес-Мірон. Пригоди Дон-Кіхота	— 40
Волод. Шухевич. Записки школяра	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щастє, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезій ч. II.	— 60
— Під хмарним небом, поезій ч. I.	1 —
К. Т. Подоленко. За громаду, хронїка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Леся Українка і Макс. Ставицький. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. повах з Московщиною	— 50
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрух	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезії ч. I.	— 20
— „Оферма“ — новіла	— 10
Михайло Старийкий. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Лірики, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Ролянда	— 50

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по цїні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровича число 2,

мас на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892. 1893., 1894., по 1 зл. 20 кр. за роки, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим перепові і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптїці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по цїні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кожній аптїці. При закупнї треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура

в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечєнь

у Львові,

уліця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижимо против шкідливого впливу вогню під найприступнїйшими услївами і починає можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє аґенції в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, приймають ся.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносьть:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакція і Адміністрація „Буковини“ знаходиться в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Добродії Славян.

З причини зборів славянського благодотворительного комітету, котрі відбулися дня 18. квітня, австрійські москвофіли попали в велику тугу. Торік на зборах сего товариства проф. Ламанський доказував, що Славяни обманюють Росію; Росія любить їх так щиро, а тимчасом вони невдячні, не визнають праці добродіїв і опікунів Славянщини. Для того радив проф. Ламанський не оглядати ся на Славян і лишити їх своїй судбі. На сегорічних зборах виступив полковник і публіцист Комаров і старав ся доказати, що торічна бесіда Ламанського навела прочих Славян на гадку, що Росія їх ненавидить. Славяни повинні, каже, безусловно вірити Росії, бо вона їх любить як матір. Велике серце російського народу, переповнене любовію, не памятає зла. Славяни повинні старати ся всіма силами о те, щоби Росія стала ся осередком Славян, а аж тоді вільно їм подумати о своїх власних інтересах...

Але редактор „Громадянина“, кн. Мещерський відповів на то самодурство полковника Комарова дуже рішучо і отверто, а его відповідь ставить в правдивім світлі ту любов Росії для Славян, то „широке серце“ російського народу, о ко-

трім Комаров набалакав на зборах. Кн. Мещерський каже: „Комаров єсть фантастом, котрого проповіді о сполученю всіх Славян при помочи Росії, не мають ніякої основи. Нехай собі бесідники з комітету говорять, що хотять, але то єсть річ зовсім певна, що будуча історія Росії не буде вязати ся з пробами якогось духового сполученя Славян. Коли-б настали якісь зміни, то Росія поробить з балканських держав по просту губернії а славянських „братів“ поставить під власть енергічних губернаторів. То єсть історична правда“. — Кн. Мещерський сказав щиро і отверто правду. То ждало би і всіх інших Славян, не лиш тих, що на Балкані.

Якже-ж супротив таких слів можуть австрійські москвофіли заховувати ся спокійно! Вони-ж живуть для сеї і з сеї ідеї панславистичної а радше панросійської, цілі довгі літа морочать тим голови Славян, а ту князь Мещерський каже просто, що проповіді о сполученю всіх Славян при помочи Росії не мають ніякої основи... І от львівські москвофіли з „Галичанина“ в плач! Пишуть о „притисненні“ Славянства в Австрії через „подпольний трудь антиславянської політики“, а найбільше через „видумане“ руско-українського народу, против котрої

то політики Росія за границями своїми не хоче виступати; — а віденські москвофіли з круга Parlamentär-a (гляди ч. 97) з тугою констатують, що від часу, як Росії не повело ся з Болгарією зробити російську губернію, вона „плює на всіх Славян“. Ми, каже редактор Parlamentär-a, лично пересвідчили ся в Петербурзі, Москві і Києві, що Росіяни справді махнули рукою на всіх Славян.

Треба-ж знати, що Кароль Живий їздив справді минушого місяця з віденським студентом Борисом Велегорським до Росії. Вертаючи, зволив сей великий опікун нашого народу вступити на Буковину і відвідати священників-москвофілів оо. Драбика в Добринівцях, Велегорського в Ошехлібах (з сином его їздив власне Живий до Росії) і Андрійчука в Нових Мамаївцях (у него був два рази).

Отже бувши в Росії замітив там Живий загальну славянофобію і він радить „святій“ Росії навернути ся, покинути свою ненависть до Славян. „Хто, каже, бере ся тепер за се, щоб православна Росія стала духовим осередком Славянщини, ми (т. зн. австрійські москвофіли) чи Росіяни? Що ми робимо, то звістно, все таки щось з того єсть; а що Росіяни роблять, то також звістно; з того

3) Дід Славир а дід Пухир.

З моїх споминок.

Написав О. Я. Кониський.

(Дальше.)

Межували ото в нашому селі землі. Зазнали люди з того межованя всякої халепи. Сподівали ся люди добра з того межованя; але сінаки з ланцюжниками, як почали виводити „ліній“, так повиходило таке, що в інших людей землі побільшало, де в кого її поменшало; а де в кого она зовсім „попропадала“. Два упрugi пропало і в діда Степана.

— Де моя земля діла ся? — питає він у ланцюжників.

— За ліній вийшли — кажуть йому.

— Де та ліній? Покажіть мені, нехай я її бачити-му?

А она: — Хи-хи-хи! — скалять зуби.

На весні Степан після межованя розпитав ся, у кого ще „попропадала“ земля і заходив ся її шукати. Дійшов до того, що стало видно як на долоні, що ні за яку „ліній“ земля не виходила, а де була там і є, тільки ланцюжники попереводили її в другі руки. Отак: Степанове коноплице взяли тай перевели в руки до полуцапка, до Наума Трегубенка. Тоді Степан до Трегубенка. — А Трегубенко багатир був.

— Верни мое коноплице.

— Я його не сам взяв, мені його по закону нарізано. А ти діду! проти закону йдеш, проти царської волі; за се тебе на Сибір...

І почав Трегубенко той й Степана і всіх,

у кого землі попропадали, Сибіром лякати да юдити на їх начальство. От от би зробити з Степана баламута, „бучтовника“, да в острог його! Отак кого страхом, кого жахом, кого горівкою тай укоськали. А дехто з молодих от як Охрім Гречук, Петро Топчук да Онопрій Чермерис, почали, чого з роду не було, на дибі проти Степана.

— Годі вам діду, кажуть, людей баламутити! Люди й самі тамлять, де дуб, де береза.

Порадив ся дід Степан з Демяном і став на тому, що „люди нехай як знають, а він свого не попустить! і ту свою землю, що замежували він записує на церкву; а вже церква відпозиває, знайде її.“

Так він і зробив. Не скажу, що з того вийшло: чи відпозивала церква, чи ні, бо не бавом за рік чи що, а переїхав з свого села і з того часу не був там.

Дак оте межоване наробило було ще й иньшого лиха Степанови. Сіножать випала йому на болоті, межа в межу з Пухиревою. Ланцюжники провели їм межу літом, коли на болоті води не було: по суходолу пройшли плугом, — ото й межа... А в осені, да на весні як пішла вода, дак і злизала ту межу, чисто і слід її засмоктала. На лихо межу провели не просто, а коліном; так що Демянова сіножать врізала ся в Степанову.

Прийшла косовиця. Літо було дощове; болото не висохло, косили в воді.

Не скажу, чому Демян спізнив ся з косовицею і вийшов косити тоді, коли Степан вже й коні свої на суходіл повиносив. Глянув Демян на болото і каже:

— Що отсе стало ся з Степаном? чи не рішив ся він? де в його очі були? Глянь ся! в мое вкось ся.

— Чи справді? — дивуєть ся Степан.

— Дивись сам! в мое заліз; та ще скільки

— І не думав.

— Може й не думав; та не думаючи вкось ся. Хіба тобі не в тамку, де межу проведено?

— Отак само й проведено, як я вкось ся.

— Так да не так... Дивись, я пройду саме по межі.

— А ну-ну; йди, я дивити-мусь.

Демян іде болотом, а Степан у слід його:

— І не думала там межа йти... годі! годі! не топчи дурно підшов.

Демян синив ся, став; глянув наперед, глянув навкруги; приставив долоню до чола, щоб сонце очей не сліпило, подивив ся, поміркував і каже:

— Справді, чи не помиляю ся я. Ти от що скажи: чи коліно доходило до отсєї верби розкарюкуватої?

— А вжеж, не доходило.

— А може й доходило... та нехай і не доходило; але-ж межа починала ся проти дупленстої верби?

— Наче-б то так.

— Значить, ти вкось ся.

— Може і вкось ся.

— Не „може“, а таки так.

— Може й так, дак що?

— Значить: гріха на себе взяв..

— Не брав.

— Хіба чуже косити не гріх?

нема нічого... Власне, каже, для того, що ми такі великі прихильники Росії і православія, якими мабуть є мало самих Росіян (!), просимо нашого приятеля і товариша, пана Комарова... покинути свою славянофобію. Росія, що має йти на чолі Славянщини, мусить навернути ся, доки ще час. Тревала російська славянофобія може на заході і сході Славян витворити страх перед Росією, через то вся Славянщина згинула би" — і т. д.

Виходить з того, що тяжкий час настає для австрійських москвофілів. Они більші Москалі, як самі Москалі (звичайно, порода яничар), так розпинають ся за „св'яту“ Росію, так раді би загорнути всіх Славян під могуче крило Росії, а ту в самій Росії инакше вже тепер о тім думають, там плюють на всіх Славян... І як же їх московське серце не має смутити ся! Адже така політика може довести до загибелі всіх московських агентів! З чого-ж они будуть жити, нещасні?...

Славянщина під гнетом, а Росія на те нічого. „Подивім ся, каже „Галичанин“, на пр. в Австрії на руский нарід і другі славянські народи. Польські політики видумали (!) окремий малоруский нарід і придумали для него свою офіційну історію, а австрійські політики назвали австро-руский нарід офіційно рутенами і хотять, — щоби він знову вважав ся окремим народом. Крім того польські політики, що мають рішучий вплив на справи внутрішньої і зовнішньої політики Австрії, стараються зискати Малоросію для своїх політичних цілей на основі доктрини о окремій, самостійній українській народі, ідентичній з австрійськими рутенами. Облудна діяльність польських політиків сягає у сферу інтересів російської держави, бо она за-

носить на Україну агітацію, вимірену против Росії, стараючись відірвати від неї Україну і взяти її для інтересів польської політики, котрої корифеї запевняють знов австрійських політиків, що піддержуванем української, яко розкладового елементу в російській націоналізмі і крім того піддержуванем нігілістично-сепаратистичних змагань, ослабляє ся Росію, могучого сусіда і друга Австрії. Таким способом розединює ся російський нарід при помочи польських політиків і в інтересі їх задушевних мрій“.

Таке велике нещасте бачить „Галичанин“ для Славян в Австрії і для Росії — а в Росії ще плюють на всіх Славян!... Як бачимо із наведених слів цієї часописи, суть они лише повторенем статі Parlamentär-a п. з. Агітації против Росії, о котрій ми недавно писали. В одній кузні кує ся негідне чесного чоловіка оруже москвофільське і розділює ся поміж агентів в цілій Австрії. Воюють они ним вже кількадесять літ під покривкою неясного панславизму, під котрою криють ся зовсім ясні панросійські змагання, поробити з всіх країв славянських російські губернії, як отверто радить князь Мещерський.

Люди, люди!

За шмат гнилої ковбаси

У вас хоч матір попроси,
То оддасте!

3 ради державної.

Засідане Палати послів з дня 25 квітня розпочало ся інтерпеляціями і пильними внесеннями. Інтерпелював п. Гец в справі жадання метрику хрещення а не метрику уродин на обсаді 275 місць в військових шкільних заведеннях; пос. Айм інтерпелював в справі відмовлени резерви-

стам відпустки, котрі хотіли помочи своїм родинам при збірці буряків цукрових. Поставили внесення пос. Пфайфер о запомогу мешканцям Теїлиць в Країні, пос. Кайзер на зміну проекту правительственного о призначеню надвиськи адміністрації, пос. Пернерсторфер в справі страйку цегольників на Вайнбергу, а пос. Соколь в справі шкільних розпоряджень намістника Чехів Гр. Туна. Міністер Пленер предложив проект закона о позичці для Босни в сумі 24 мільйонів корон.

Приступлено до дальшої дискусії над реформою податковою. Лівіці внесли поправку до §. 100 (там говорять ся о оподаткованю кас шадничих); говорили ще послы Бяк і Морсей. Перервано дискусію і приступлено до пильних внесенень. Посол Пернерсторфер говорив про нужду цегольників на Вайнбергу і надужити заряду фабрики цегол, а коли і міністер Бакегем признав правдивість того, ухвалено то пильне внесення. Посол Соколь зачав мотивувати своє пильне внесення, але засідане перервано.

На засіданю з дня 28. квітня поставлено кілька інтерпеляцій, а потім наступила дискусія над пильним внесенням посла Соколя. Промовляли пос. Герольд, міністер Мадейський і пос. Гогенварт. При голосованю відкинуто то внесення. (Про се згадаємо ще другим разом). При дальшій дискусії над реформою податковою, іменню над оподаткованем товариств, обов'язаних складати публичні рахунки, прийнято відповідний параграф з поправками. Коло польське інтерпелювало в справі порушення договору торговельного зі сторони Німеччини, в наслідок невпущення галицьких волів до Німеччини.

На засіданю з дня 29. квітня предложив міністер фінансів проект закона, котрим зносить ся премія для тих, що вилловлять контрабанду. По справозданю з пильного внесення що-до запомоги для Теїлиць в Країні і прийнято відповідного внесення приступлено до дальшої дискусії над реформою виборчою, а іменню §§. 101—103 Пос. Бяк поставив внесення, щоби податок від галицького фонду пропінанційного був приписаний у Львові, а буковинського в Чернівцях. Параграфи з поправкою посла Бяка прийнято. Міністер Вурмбранд повідомив, що цісар санкціонував закон о розширеню відпочинку недільного на похатню торговлю.

— Нехай і гріх, дак що?
— Та як же оно буде?
— Якось повинно бути... Сіном тобі верну....

— Як ти мені сіном вернеш? Скільки того сіна прийдець ся? Я твого не возьму і свого не попусти. Не то що копиці а й жмені чужого сіна я на свою душу не візьму! нехай оно скисне... Треба спершу правди дійти.

— А вже-ж треба дійти... треба ждати, доки вода висохне; тоді слід знайдемо.

— Іш! що ти голово! вода може й на те літо не висохне, а у нас з тобою смерть не за плечима, а перед очима.

Діди замовили і задумали ся... знати було що слова: „гріх, правда, смерть“ мають у них велику вагу.

Косарі зайшли: прийшли по ручці; а діди все стоять да міркують собі мовчки.

Нарешті Степан плюнув і мовив:

— Отак доживиш! зроду віку чужою попрошиною не покористував ся, а тут — дивись! що випало! вкось ся в чуже!.. гріх!.. а хто мене до гріха привів? сам мабуть чортяка.

— Ти-ж казав, Степане, що чортів нема? допікає Демян — а він, бач! і гавкнув на тебе з болота.

Степан наче не чує того і каже:

— Не умисне вкочив в сусідське, а все так не поправді; гріх...

— Помилка...

— Помилка... та треба-ж її полагодити?

— А вже-ж треба...

— А хто тому винен?

— Ланцюжники.

— Яка їх вина? вода засмоктала.

— Значить: вода винна... А воду хто дав?

— Аті!.. годі „хтохата“; кажи як полаго-

дити помилку? як вернути чуже? скільки тобі сіна вернути?

— Як ти вгадаєш: скільки? так не вгадаєш; часом перебереш, або не добереш... треба поправді.

— Бери копицю!

— Не візьму?

— Чому, хіба мало? бери!.. визволь мене з гріха перед Богом, з сорому перед людьми..

— Ні, Степане! так не можна... шкода мені тебе, та шкода й себе! Твого гріха я на себе не хочу брати... Забирай ти усе, що накопив; та поробім добрі прикмети, доки ти вкось ся в мое. А як доживемо до того літа, дак я почну косити з того місця, де ти скінчив...

Не можна так. Добре як доживемо до того літа, а як я не доживу, тоді що? З чим я перед Богом стану на суд? з твоїм сіном? Га! подумай!.. мене за се з першого-ж митарства на саме дно в пекло...

— А ти-ж казав колись, що пекла нема!

— Годі тобі про пекло.. ти говори про сіно. Кажеш ти: „на те літо“ ну, нехай і доживемо; дак яка у тебе порука, що й на те літо така сама трава виродить? Може буде рідша, тоді ти не добереш свого; а буде густійша, — мое перейде; знов не поправді буде.

— Тут вже не наша воля, а Божа.

— Звістно — Божа; та як оно далі буде з межею?

— І з межею треба правди дійти. Нехай нас люди розведуть; здамо ся на громаду.

Прийшла осінь. Якось в суботу по обідах, зібралася громада. Скоро обрадила она свої справи, які там були, Славир з Пухирем до неї:

— Розведіть нас, люди добрі!

— Позивається? — спитав писарина.

Діда й руками й ногами:

— Крий нас Мати Божа! позивати ся! Цур да нех тим позвам! Ми по сусідски правди шукаємо; та своїми головами не дійдемо. Громада розумійша за нас; нехай она здорова буде, доводить нас до правди.

В громаді одні за Степаном; другі за Демяном. Вельми змагали ся; повстав страшенний галас: той тому задає брехні, а той другому.

— Я сам при тому був, як ланцюжники вели межу, власними очима бачив і знаю, що межу положено так, як дід Степан показує, — гукав Петро Дим.

— Тай мені-ж не повиплазили і я бачив — змагаєть ся Павло Рева — мій плуг тоді саме чіртував на стійці, я сам і за плугом ішов... не ївши, не пивши записигну, ще межу проведено бтак саме, як каже дід Демян.

— Брехня!

— Тільки не моя, а твоя.

— Забреши ти з собаками.

— Сам ти заскигли.

— Нехай тобі в утробі вовки скиглат!

— Годі вам, годі! — озиваєть ся Степан: отсе так, бач, до чого договорили ся! і до собак, і до вовків; а про правду й забули.

— Рушаймо, Степане, до господи! — каже Демян — не наше на коші.

— Було наше, да чортяка зів'яв на чуже.

— Який чортяка?... ти мене напучував, що чортів нема.

З тим і розійшли ся.

Жадної ради громада не дала, скінчивши на тому, що „не нам ділів судити; нехай їх Бог розсудить“.

А в головах моїх ділів знов мулить стара думка; „чуже сіно“ не дає спокою; знов кортить їм „дійти до правди і не запести на той сьвіт гріха.“ (Конець буде).

Перегляд політичний.

Чим раз то більше комбінацій появляється в справі договору Япана з Хіною. Мало помалу європейські держави заявляють своє ставовиско, а й Америка дала про себе чути. Отже справа стоїть так, що Англія і Італія не хочуть прилучитися до акції трьох держав Німеччини, Росії і Франції, а Америка стоїть цілком по стороні Япана, бо в заключенні договорі уважено інтереси Америки. Розуміє ся, що появляються ріжнородні вісти, часом собі цілком противні, так що не можна їх брати поважно а треба вижидати пенних і докладних вістей. Певно лише се, що Росія буде з цілою енергією виступати против Япану, а то тим більше, що міністер війни зараз на початку хінсько-япанської війни приготував все, щоби можна на далекім Виході рішучо вплинути на користь Росії.

Після петербургської дописи в Pol. Corr. — надукити і обманства при будові сибірської залізничі нанесли державі понад 15 мільонів рублів шкоди. В наслідок того пішли в „отставку“ шеф інженір Абадуров і головний директор будови центрального шляху Подрусский. Третій інженір Смирнов, шеф відділу технічного і матеріялів, застрівив ся в Томську.

Дрібні вісти.

Іменованя. При майовім авансі іменовано Найд. Архієпископа Франца Сальватора підполковником, Уекселя і Гіленбранда генералами кавалерії, а Антона Гальбоцого фельдшайм-майстром. — Штабовий лікар при черновецькій шпиталі військовим др. Шаф іменований старшим лікарем штабовим.

Конкурс. Щоби зарадити недостаткові лектури відповідної для руских дітей а іменно дівчат, росписало Товариство Руских женщин в Станіславові конкурс з речинцем по конець вересня с. р. на оповідання, казки або повістки: одні одвітні для руских дівчаток в перших літах шкільних, а другі одвітні для дівчат в підрослім віці до 14 літ. Оповідання, казки або повістки мають бути оригінальні, написані чистою і зрозумілою рускою мовою, основані на ріднім підкладі, мають в легкий і займаючо-забавний спосіб передовсім морально виховувати та патріотично впливати, а обнимати 1 — 2 аркуші друку. Вибрана конкурсова комісія оцінить надіслані праці, уділить авторови праці першого рода, узнаної за найлучшу, 60 корон а. в., а авторови праці другого рода, узнаної за найкрасшу 80 корон нагороди. Преміювані праці позістануть власністю Товариства руских женщин і будуть его-ж коштом випечатані. Праці просять ся присилати рекомандовано на адресу Товариства руских женщин в Станіславові і заосмотрити як працю так і залучену замкнену коверту, містачу в собі імя, прізвище і адресу автора одвітною девізою або знаком. Оголошене вислідку конкурсу в часописях і виплата премій наступить в місяці надолістї с. р.

Буковинська каса щаднича уділила товариству „Народний Дім“ в Чернівцях 50 зр. за-помогі.

Еміграційний рух проявив ся вже й на Буковині. Іменно в Чорнім Поточі найшов ся агент Партеній Гинц, що ходив на зарібки до Росії, і тепер в коршмі намавляв наших селян до вандрівки в Росію. Тому два тижні в коршмі оповідав він, як в Росії все дешево, як там всім добре, а як у нас трудно жити. І дали ся намовити декотрі господарі до еміграції. Іменно попродали своє добро і хотіли вибрати ся в Росію: Николай Запаринюк з жінкою і 3 дітьми, Партеній Запаринюк з жінкою і 3 дітьми і Василь Максимерук з жінкою і 3 дітьми. Вла-сти здержали сих одурених селян на границі, а агента Гинца увязнили. Ми вже тому два роки остерігали селян перед еміграцією до Ро-

сії на підставі сих сумних прикладів, які нам дали ті наші селяни, що вийшли до Росії а потім вернули старцями. Остерігаємо і тепер наших селян, що всякі чутки про хлопський рай в Росії безпідставні і слухати їх не треба. Купчиком, як ми се недавно згадували, захвалює у своїм „Просвіщенію“ Росію селянам і зводить таким способом нерозумних на біду.

Взірцева читальня „Просвіти“ в Микулинцях числила з кінцем 1894 року 150 членів, котрі зложили вкладок на суму 82 зр. 40 кр. Видатків на заряд читальні і каси щадниче-позичкової було 73 зр. 12 кр., отже позістало 9 зр. 28 кр. на рік 1895-ий. Бібліотека числить 136 книжок і 8 часописів, а майже всі члени користали з бібліотеки. Члени відділу мали що неділі засідання, а з важніших ухвал списувано протоколи. Канцелярія читальні залагодила 454 номерів своєї чинности. Каса щаднича читальні стоїть так: До позісталих з кінцем 1893 року 610 зр. 20 кр. вложило 18 членів в 1894 році 830 зр. 31 кр., а вийшло 14 членів 798 зр., отже лишило ся в касі 642 зр. 51 кр. на 4—5 процент. Каса позичкова єсть душею микулинської читальні. Числа говорять: оборот касовий виносив в тім році 7.430 зр. 96 кр. З рахунку зиску і страт показала ся сума 202 зр. 56 кр. а чистого зиску було 102 зр. 8 кр. Білянс маєтку представляє з грішми в щадниці зложеними і на позичках суму 970 зр. 22 кр. — Ся взірцева читальня мала недавно свої збори, на котрих було 80 членів. Ухвалено між иньшими набуті дім на читальню. Головою вибрано діяльного Антона Рибачека; та він, як се звичаємо, на иньшій місци, недавно помер.

Всюди рубель! Царське правительство старає ся дуже в Сполучених Державах американських о те, щоби про нього була у тамошного православного населення як найкрасша думка. В тій цілі що року російських грошей на 60000 долларів іде в Аляшці на піддержане тамошних православних церков і стілько-ж, коли не більше, на місіонерську діяльність російських попів в Пенсильванії, де находить ся багато австрійських Русинів-уніятів. Аляшкнці не хотять знати російських попів і в царські церкви не ходять. Але в Пенсильванії ловить ся добре рибака на лудку. Там більше як 10 000 Русинів-уніятів, Словаків, Чехів, Хорватів і других Славян-католиків і навіть лютеран перейшло на православіє. Всі они хвалять білого царя і шлють ті похвали головою в Галичину і в Угорщину, де таким способом навчає ся наряд патріотизму австрійського. Тим поясняє ся ренегатство значної частини Русинів в Америці. Полакомили ся рускі священники захожі з Угорщини, на рублі.

Процес карний против сторожа Гречила, обжалованого о звістне убійство Каспшкєвичевої, властительки дому у Львові, закінчив ся вчєра у Львові. Судії присяжні узнали обжалованого винним не скригоубійства, але звичайного убійства всіми 12 голосами. На підставі того вердикту трибувал засудив Гречила на 10 літ тяжкої в'язниці. Спільничку его, Лукасєвичеву, засуджено за провину укриття крадених річий на місяць арешту. Оборонці обоїх обжалованих зголосили рекурсе що-до висоти виміру кари.

Біциклісти в армії австрійській. Міністерство війни видало, розпоряджене, що задля ви-образування військових біциклістів (їздців на двох колесах), для пілий воєнних можуть резервісти відбувати свої правильні вправи військові яко біциклісти. Хто хоче так відбуди вправи, має зголоситись перед тим в приналежній команді полковій і мусить принести до вправ власний біцикл в добрім стані; за те дістане за кождо-разові вправи з каси військової 20 зр. відшко-дованя.

На конгресі хірургічнім в Берліні, який відбув ся ось недавно, мав проф. Тільманус з Липска відчит о раку. Генеза рака доси ще не розсліждена; фактом єсть, що він витворюєсь в дуже неоднакових услівах і не всі органи в рівній мірі підпадають тій хворобі н. пр. селезінка майже ніколи, а печінка часто досліджено та-кож, що наклін до рака витворюють у людей, особливо в пізнішій віку, довше триваючі під-

будження механічної або хемічної натури — як часте голєне, курєне тютюну, уживанє алкоголів. У женщин хорих, на рака в устах — причиною хвороби звичайно буває курєне тютюну або уживанє алькоголю. Вкінци сконстатовано, що в тій хворобі велику ролю грає унаслідженє; не-давно в одній родині умерло на рака п'ятнацять осіб. Муриши мають більший наклін до тої хвороби ніж біда раса. Взагалі-ж хвороба-рак ширить ся усе більше, можна сказати в застрашуючий спо-сіб. Остатиним, роками число випадків тої не-дуги в Европі і в Америці почетверило ся.

Зм'на пляну їзди на літо 1895 р. Від 1. мая с. р. наступили слїдуєчі зміни в їзді велї-зницею: До Львова відїзджають з Чернівців: по-спішний потяг о 3 год. 4 мін. по полудня, осо-бонї потяги о 6 год. 54 мін. вечером, 10 год. 44 мін. вечером і 6 год. 45 мін. зраня. З Чер-нівців же до Сучави відїзджають: поспішний по-тяг о 12 год. 44 мін. по полудня, а особові по-тяги о 9 год. 48 мін. зраня, о 9 год. 46 мін. вечером і о 5 год. 13 мін. зраня.

Засудженого на смерть Айхінгера відвдала онюгди в в'язниці его жінка. Як розповідають відєньські репортери — котрі з певним сентимен-талізмом старали ся підчас процесу узискати свівчутє читачів для убійника — сцена поба-чення супругів була незвичайно взрушаюча. Пла-кали они безустанно; а відразу спитав Айхінгер, що о нїм газети пишуть... Запевнив свою жінку що, коли би его уласкавлено, стане ся цілком иньшим чоловіком. Відходячи з комнати в'язни-чої, лишила п. Айхінгєрова у доглядача в'язнів 10 зр. на поліпшеня харчу в'язни.

Дивний випадок лучив ся в Вишнявах, по-віта львівського. В тім селі слабував вже від дов-шого часу один селянин і дня 22. квітня помер. Жінка, родина і взакому зібрали ся, зложили на лаві небіщика, в церкві подзвонили ему, а гра-бар конав вже гріб. Зібрані при небіщику лю-ди розмовляли голосно про его добрі і злі прик-мети, коли нараз небішек підвіс ся і сїв на ла-ві. Спокійнім голосом заповів він всім зібраним, що ще не умер, але зробити се за три дні. Пов-став переподох і метушня і аж відважніші при-близили ся до мнимого небіщика, перенесли его на ліжку та подали ему поміч. Але се не на мно-го придало ся, бо недужий помер на правду вже по двох годинах, мимо свого попередного запові-дженя.

Завзятий неприятедь женщин. Сими днями, як доносять відєньські газети, помер там один з найбільших ворогів всего що жіноче, добре звістний в 16. і 17. відєньській окрузі старий мо-лодець, коли їхав на похорон свого брата. Сей високий сухий чоловік, одгтий все в чорний одяг і циліндер, з тростовою паличкою в руці, був типічною личністю в 16. і 17. відєньській окрузі. Цікава его спадщина: В одній переділиці его сто-лика до писаня найшли свояки пачку з написею „Проби моїх свояків запрягти мене в супруже-ярмо.“ В пачці було 62 листів з часу від 1845 до 1893 року, а на кождім було порядковє чи-сло і якась примітка покійного. Старий моло-дець, маючий чоловік, що жив з капіталу і має каменицю в 16-тім окрузі, доложив до тих листів таку картку: „62 листів і тількиж предложєнь від охочих до супружа дівчат і дівниць, котрі вивели в поле 1,760.000 зр., щоби мене підбити.“ В своїй гостинниці, де все заходив, сїдав лише там, де надїяв ся, що не буде жіночого това-риства. Если їшов до театру, то купував все три білєти. З лівої сторони саджав свого слугу, старого Франца; а з правої лїшав крісло по-рожнє, щоби лише не сиділа коло него ніяка женщина. В трамваї, в омнібусі, на залїзничї радив собі в той спосіб, що курив заєдно люльку набиту смердячим тютюном і тим виполошував від себе жінки. Але его ненависть до жінок перенесла ся з ним, щоб так сказати і поза гріб, бо в своїм завіщаню пише: „прошу моїх свояків постарати ся о се, щоби на кладовищі, де буду похований, не хоронено коло мене нія-ких жінок. Если би се було неможливе, то про-шу купити для мене місце на три гроби і по-ховати мене в середнім, а місця з лівої і з пра-вої сторони лишити вільними.“

Веселий випадок. Як денники льондонські доносять, приступив сими днями якийсь панок

до єпископа вестмінстерського і сказав: „Reverend, маю вам передати найсердечніший поздоровлення від моєї матери.“ Єпископ, котрий є короткозорий, але з тим пильно укривав ся, зробив утішену міну і скликував: „Так! Се мене тішить! Чи жне ще стара душа? Як же-ж она має ся? Добре? А в кождім разі уважайте на ню, бо доброї матери нічо на світі не може заступити“. Сказавши се, єпископ поклянав того панка по плечу і відійшов. Аж пізнійше довідався єпископ, що тим панком був князь of Connaught а „старою душею“ — королева англійська.“

Пам'ять 34-их роковин смерті нашого кобзаря Тараса Шевченка обходити-ме самбірська філія тов. „Просвіта“ дня 5-го мая с. р. вечером вокально-музикальним. В співках возьме участь перемиський „Боян“ а дохід призначений на стипендійний фонд імені д-ра Омеляна Огоновського.

Вечірнє нещастє лучило ся в суботу о 5-ій годині рано в Бузей коло Епіралу у Франції. Гать від збірника води з Бузей, помімо того, що не показувала і сліду ушкодження, нагло перервала ся, а величезна сила води збірника розлила ся по долині Бузей, забрала доми з людьми, повиривала дерева з корінєм і наробила великі спустошення, немов яка страшна повінь. Збірник води в Бузей мав 7 мільонів метрів кубічних води і з него спускали в часі посухи воду зі східного каналу. Гать була 500 метрів довга, її вибудовали від 1879 до 1884 р., а в рр. 1888 і 1889 скріплено її. Мур гати був на 20 метрів високий і при землі 20 метрів глибокий. Вода знищила чотири села, перервала кілька залізничних шляхів і забрала багато мостів. Долиною плили води на метри високо. Шкода виносить до 50 мільонів франків.

Провідниця всіх Славян, „святая“ Росія опікує ся так славянським народом українсько-руським. Недавно заборонила російська цензура видати всі твори поета Глібова, хоч поодинокі ті твори там друкували ся; заборонила також друкувати і виставляти на сцені драму Кропивницького „Павук або глїтай“. Мало ще того. Російська цензура в перших трох місяцях сего року не пропустила сімдесяти двох рукописів, писаних по українськи, між тими таких зовсім невинних річей, як Баба-Параска, Левіцького-Нечуя, Пан Твардовський Гулака-Артимовського, Байки і Маруся Л. Ворониківського ітп. Все те було вже нераз друковане, але очевидно тепер показало ся небезпечним для цілої російської держави...

На літний побут. Товариство Чорногорські котре розвинуло значну і видатну в успіхах діяльність, вибудувало тепер коштом кількох тисячів зр. двір на ґрунті, дарованім фундацією Скарбківекою. Коли-ж від відділу станіславського відлучено рейон надвірнянський, то й сей прилучено до него. Товариство закупило також дім у Ворохті. По вибудованю залізничі е се місце найважнійшою стацією для подорожних. В нїм уряджено вигідне пристановище, з котрого певно будуть користати любителі дальших прогулок. А треба знати, що тамешні гори не уступають під взглядом краси і романтичних видів навіть найкрасшим партиям Швайцарії. Новий двір з своїми кімнатами стоїть посеред чудової природи, в ліску смерековім, над шумячим недалеко Прутом і у стїп величавої Говерлі.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 1. мая. Погода настала прекрасна на нинішнє свята робітничє. Робітники в приватних закладах святкують, в державних працюють. Численні збори робітників відбувають ся ту всюди спокійно після програми.

Будапешт, 1. мая. По півночі яких 500 робітників вирушило з міського ліс-

ка на улицю Кереспешерску, де їх поліція розігнала, а багато увязнила.

Міскольч, 1 мая. Тут поміж тисячею робітників, що хотіли святкувати 1. мая, а поліцією прийшло до бійки. Богато робітників увязнено.

Вісбаден, 1. мая. Помер тут поет Густав Фрайтаґ.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

	зр. кр.
Др. Огоновський: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Світослад українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10
Ом. Партицький. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленко. „Іфеґенія в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	— 10
Цервантес-Мірон. Пригоди Дон-Кіхота	— 40
Волод. Шухевич. Записки школяра	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щастє, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезій ч. II.	— 60
— Під хмарним небом, поезій ч. I.	1 —
К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4-50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Леся Українка і Макс. Ставнський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. повах з Московщиною	— 50
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрух	— 10
Герінґ-Герасимович. Що то є господариство	— 20
Осин Маковей. Поезії ч. I.	— 20
— „Оферма“ — новіля	— 10
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Лірики, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Ролянда	— 50

СИЛА КНИЖКИ

або

О просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура

в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в антиці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождій антиці. При закупні треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „нотвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера антина під Зол. Львом, Прага.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Вало́ва ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкідливих вогнів під найприступнійшими услів'ями і починає можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповні і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., почтою 25 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894., по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносять:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч.17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакція і Адміністрація „Буковини“ паходять ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакцій отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Короткий погляд на теперішнє політичне положенє.

III. Мусимо тут вказати також і на антисемітський рух, який прибрав послідніми часами більші розміри, особливо у Відні і других німецьких містах.

Антисемітський рух, або борба против жидів, не є щось нового. Подібну борбу проваджено в давних часах цілими віками в цілій Європі, а особливо в німецьких краях з найбільшою завзятістю. Але тоді ся борба мала чисто релігійний характер. Теперішній характер сеї борби є більше політично-суспільний закраскою расової нетерпимости. Антисемітам ходить тепер іменню о те, щоби відобрати жидам забезпечені їм конституційними уставами політичні і суспільні права, унеможливити тим способом їх вплив на законодавство, на державну і автономічну управу, і витиснути їх із користного становиска, яке заняли особливо в торговельнім і промисловім сьвіті.

Не дасть ся заперечити, що сей теперішній антисемітський рух противить ся всяким конституційним уставам і не має ніякої гуманної підстави. Престрастну расову борбу годі оправдати із етичного, правдиво людського становиска.

Жиди завдячують свою перевагу в торговельнім і промисловім сьвіті своєму промисловому спритови, взірцевій пильности, точности і солідарности. Кожний і найбідніший жид старає ся всіма силами о просьвіту своїх дітей, а вже саме промислове занятє робить его спритнішим, а по часті і хитрішим. Помимо того є в сьвіті дуже багато жидів, що терплять найбільшу нужду. Є отже у жидів, як у кожного иньшого, відповідно розвиготого народу, люди богаті, середно заможні і бідні; є між жидами люди чесні і нечесні, люди добрі і зложні. Так само можна тепер подибати дуже часто і між нежидами людей проворних і немилосерних лихварів, що зміють перехитрити і кожного найспритнішого жиди.

Конкуренцію з жидами годі отже поборювати пристрастною расовою борбою, се цілком нелюдський, се дикий спосіб. Годі на раз пожерти всіх жидів. Для видержання конкуренції з жидами є иньші, моральніші способи, а то: просьвіта, пильність, солідарність і розвій промислового життя між иньшими народами-нежидами.

Коли зберемо в короткості те, що ми дотепер сказали, то вийде з сего ось що:

Напружені відносини між декотри-

ми європейськими державами, о котрих ми на вступі згадали, а в наслідок сего непевне загальне політичне положенє, дальше живіший національний рух, особливо в тих краях, де живють ріжні народности, сполучений з пристрастною борбою, як у Чехах; більший натиск соціяльного руху, що викликало питанє нової уставы виборчої і заступництва робітничої класи, сполучений з теперішньою антисемітською борбою — а на конець всіх перестрашаючий тероризм із сторони пігілістів і анархістів — се все витворило дуже тяжку задачу для керівників державних і вимагає від них дуже великої і розважної праці.

У нас, в нашій австрійській державі утрудняє хосенне кермованє політично-суспільними справами ще крім того в великій мірі і ріжнородний склад, котрий дотичить не тільки національної ріжнородности, але і просьвітного і культурного розвою поодиноких народів. Полагодити тільки важних і дразливих справ, прояснити і побороти всі противні погляди, усунути всі фізичні і материяльні трудности, се може тільки таке правительство, що зуміє з'єднати собі прихильність і забезпечити на довгий час сильну підпору із сторони впливових чинників цілої суспільности.

4) Дід Славир а дід Пухир.

З моїх споминнок.

Написав О. Я. Кониський.

(Конець.)

В кілька тижнів приходять они до отця Корній: той радить їм піти до мене, щоб я „розібрав їх по плану.“

— Ні, се нам не рука, — каже Славир.

— Чому? — питає отець Корній: він же (себ то я) людина письменна, по плану розбере і роскаже вам.

— Може оно й письменне й друковане, за все таки нам не рука до його ходити за поradoю — каже дід Степан.

— Не тямлю, чому?

— Да тому, панотченьку, що оно, батче, ще блазня (мені тоді минав 36-ий рік); що оно проти нас?!

— Ну, в суд ідїть.

Демян махнув рукою!

— Знаю я ту сїпацьку правду, бодай би она сїсела укулі з сїпаками!

На провесні Демян занедужав. А тут прийшла певна звістка, що у нас у повіті заведено нові суди, „да такі суди, що судити-муть вже не сїпаки, а мирові судїї; они не судити муть, а мирити-муть. та все по правді, по божій.“ Отут то ота межа, властиво „сїно з чужої сїножати“ і замулило діда Степана.

Йде він за порадою знов до отця Корній.

— Що діяти? питає — треба до нового

судїї поспішати; а то, не дай Боже, Демян помре, да як оно тоді буде? Я, — каже Степан — так і зістану ся з гріхом за те сїно.

— Спокутуєш перед Богом — каже отець Корній.

— Не дійшовши правди не можна й спокуювати. Може за мною й не покажуть ся грїха? Може грїх за Демяном?

— Так Демян його й спокуює.

— А як же він, лежачи в могилі, довідає ся, чи за ним, чи за мною грїх? Хто без його отут стане за його?

— Бог розбере і розсудить...

— Бог, кажете ви... Гм! Бог не в свое діло не вмішає ся... Его діло — грїхи наші. Се так; а сором перед людьми хто з мене здійме? От, батче! он! де сила!.. Перед Богом і ви, панотченьку, за мене заступитесь, помолитесь; а перед людьми як?.. Скажуть: на старости літах на чуже сїно поквалив ся... Еге! дак хїба се малий сором? Виходить на те, що треба йти до судїї. Цар, кажуть, звелїв судїям щоб они усіх людей однаково розсуджували по правді і щоб правда була про всіх людей однаково, Божа правда.. Треба, значить, поспішати... Зараз післї Великодня піду...

Тимчасом дід Демян одужав. Степан радїв тому невимовно.

На провідному тижні в середу бачу я з свого саду: Демян заходжує ся набивати переріз: утери за зпму в погребі згнили, дно випало; треба було наново заднати.

Майструє Демян. Під повітку до його прийшов Степан. Привитали ся: люльки запалили.

— Чи чув ти, Демяне, які тепер нові суди заведено? — питає ся Славир.

— Чував... еге! от тобі й не вгадав! чи розмір отсе мій зневірив ся; чи рука в мене не туди взяла... покоротив... треба клепку спустити...

— Ти бо, Демяне, слухай що я кажу: переріз не втече...

— Слухаю, кажи; що рама таке?

— Ота межа наша... оте сїно, що я вкловив ся... Треба би нам довести справу до краю.

— Час би вже й давно...

— Дак ти-ж нездужав...

— Та нездужав же... Хе! матери його лихо! Треба нову клепку; ціла клепка згнила...

— Ось покинь бо ти переріз да слухай сюди...

— Кажи-говори; я й робитиму і слухатиму.. Се ти про межу?... добре!... треба до правди дійти.

— Люди кажуть: сама Божа правда в нових судах.. дак от би й нам...

— Позивати ся? Тю-тю на тебе!

— Не тюкай, а то і я тюкну да ще й свисну!...

— Свищи, не свищи, а не буде жаба в борщі; то так і оті суди твої! Знайшов де правди шукати! в судах!..

— Не кажи так; треба-б спробувати... Ось ходім лишень до судїї.

— Тривай, треба випорати ся з кадобом: судя не втече; а кадівб, бачиш: без дня; клепки розгублять ся; де я тоді їх шукати-му?

Се мусить бути першорядною найважнішою засадою кожної раціональної державної управи, та власне на підставі сеї засади покликано теперішнє коаліційне міністерство. Що визначні партії в радї державній, котрі завязали теперішню коаліцію і на котрих оперло ся теперішнє правительство, представляють в самій річі абсолютну більшість впливових чинників цілої теперішньої суспільності нашої держави, о сїм чей-же ніхто сумнівати ся не буде. Другої поважнішої коаліції годі тепер собі і подумати; бо-ж кождий, що зріло слїдить цілий природний розвій людського життя, мусить признати, що всякі такі пристрастні елементи, як: Молодочехи, антисеміти, або навіть німецькі націоналі, цілком неспосібні до сконсолідованя державної сили, отже й неспосібні кермувати державною управою. Розвій людського життя і всіх дотичних відносин, іде своїм природним ходом, а всяке salto-mortale тут не на місці. Кожде нерозважне, пристрастне, авантурниче поступоване можна безуспішно переплатити власним житєм, або мусить оно спинити пожаданий скорший природний розвій людських порядків.

Коли отже зважить ся, що теперішнє наше міністерство оперло ся на найсильніших чинниках нашої суспільності, то можна надїяти ся, що теперішнє міністерство удержить ся довгий час при кермі нашої держави. Можлива зміна осіб, але цілком неможлива зміна програми або системи. На се вказує також і саме програмове заявлене сего міністерства, де сказано виразно і цілком раціонально, що теперішнє правительство буде поступати отверто і по правді, та що вибрало собі для своєї переважної праці із двох доріг, якими іде теперішній дух часу, довшу, але безпечнішу дорогу „реформи“; бо другою дорогою, дорогою цілковитого перевороту, тяжко дійти до певної мети, тай збуду-

вати тривкий і сильний державний будинок.

Що теперішнє правительство держить ся по змозі повисшого програмового заявленя, о сїм свідчить цілком наглядно велике число уставових проєктів для важних реформ, як реформа валюти, реформа устави виборчої і податкової, реформа карного права і цивільної процедури, удержавнене залізниць і т. д. Над всіма тими реформами застановляє ся вже тепер рада державна і то лиш з ініціативи самого правительства.

Притім старає ся теперішнє правительство також по змозі полагоджувати для народного розвою необхідно потрібні, отже, можна сказати, пекучі національні справи. Теперішнє правительство старає ся також щиро о піднесенє загальної просвіти і економічного добробиту. Таку совістну працю повинні підперати всі люди доброї волі, всі люди прихильні для цілої людскости. Для того тільки цілковите незрозумінє річі або безгранична злоба, могли закинути Русинам так званого „нового курсу“, недозрілість або підлий самолюбний сервілізм за те, що они прозрівши ясно цілу політичну ситуацію в найліпшій вірі підперали теперішнє правительство.

Тенденційність такого закиду стане ясно перед очима, коли зважить ся, що ні проводир, ні хто другий з противної партії не поставив ліпшої програми і не доказав єї більшої успішности для загальної людської справи.

Про нашу питому галицьку і буковинську політику, як взагалі про теперішні політично-суспільні відносини на руских землях, поговоримо ширше пізнійше.

Перегляд політичний.

Палата послів продовжала 30 с. м. дебату над реформою виборчою. Слїдуючого разу буде вести ся дебата над оподаткованем залізниць. — Пос. Пацек поставив пильне внесенє, щоби найвищий трибунал рішив, чи не порушає ся прав посольських, коли конфіскує ся невинні до протоколу бесіди виголошені в парламенті в неїмецькій мові, а відтак, щоби в сій справі ухвалити окремий закон. — В імені коаліції заявив пос. Сиджейович, що ся справа надто важна, щоби єї на однім засіданю передискутовати; треба до сего більше часу, отже коаліція спротивляє ся пильности внесеня. При голосованю відкинено пильність.

В комісії для реформи виборчої хотїли вибрати члена для субкомітету на місце Діпавлього, але єго сторонники вийшли і тим здекомплетували комісію. На посла Лунула впало 15 голосів, отже він не дістав абсолютної більшости. Лунул заявив, що взагалі під такими обставинами не може прийняти вибору. Посол ґр. Коронїні заявив, що роботи в субкомітеті вже так далеко досїли, що той комітет в скорі зможе здати справозданє з своєї діяльности.

Зачувати, що церковно-полїгачні предло-женя стануть на порядку деннім палати послів аж в другій половині маї.

В російськїм міністерстві війни ведуть ся тепер наради над зміною мундурів в російськїм войску. Передовсім мають бути знесені дотеперішні баранячі шапки, котрі на літо були за тяжкі а будуть заведені шеломи з дашками, ма-буть на лад німецьких пікельгабів. Плащі і кабати офіцерські мають бути також змінені. Доси, як звїстно, було войско російське умундуроване трохи ніби на лад народний, що завів був померший цар. Тепер мундури будуть змінені на лад західно-європейський і о стільки ся справа має значїне політичне.

Сербська скупштина вручила дня 29. квітня в повнім числї королеви адресу, а той прийняв єї з подякою. Адреса скупщини паратраує тронову бесїду і зазначає то, що насильне видалєне родичів короля з краю було встатом і ганьбою для Сербів. Скупштина радує ся з того, що родичам короля вернено їх права і висказує правительству своє повне довіре та бажає, щоби непевність в веденю дїл державних раз скінчила ся.

— Ти упораш, Демянї...
— І не думаю; а кажу: повремени.
— Ніколи временити; літо не за горами; прийде робоча пора, тоді не до того..
— Вже-ж і я кадовба не покину.
— Коли так, так я й сам стежку знайду.
— Отак би й давнійше! Іди, да не барись! Вернувшись і мені скажеш, як там оно було...
Степан пішов. Проходив цілих три дні. Таки далеченько було до судї: верстов з 15 було.

Демян аж занудив ся вже без його. Та та-ки й коротіло йому знати, що скаже судя. „Ну що — казав він отцю Корнійю — що як судя скаже, що Степан в мене не вкосив ся? що тоді?“

— Нічого.
— Як то, панотче! нічого? Тодї, значить, я вклевав ся тай Степана обклепав....

— Неумисне помилив ся...
— Отакий старий тай помилив ся! Чи то-ж не сором перед людьми?!

Нарешті на третій день, так вже присмерком вертаєть ся Степан. Демян давно вже сидів біля брами на колоді, та визирав його.

— Добрий вечір...

— Добрий вечір! сїдай з дороги та спочинь Степане! Либонь ноги втомили ся.

— Не без того.

Степан сїв; глянув в гору, навкруги і зітхнув.

— Був? — питає Демян.

— Був.
— Бачив?
— Бачив.
— Самого?
— А вже-ж не саму.
— І говорив?
— Все до чиста розказав.
— А він?
— Він?
— Еге... що сказав?
— Бодай би я був на той час оглух...
— Іш! що-ж там таке? говори!

Степан мовчить. Демян спотерігає його, хоче вгадати, що сказав судя. Нарешті подає:
— Дак що-ж він? погано?..

Степан махнув рукою і мовив:

— Лучше не питай!

— Я й сам знаю; хочеш скажу?

— А ну, ну! кажи!

— Сказав: дурні ви!

— Так!... так... як же се ти вгадав? Наче там був да сам чув?

— З очей з твоїх вгадав... А ти-ж йому?

— Нічого.

— Не сказав, що сам він дурень?

— Піди вже, ти скажи.

— Таки справді не до пуття ти зробив, Степане. Пішов у суд правди шукати. Коли вже її не здобули ся ми в громадї, дак де вже її знайдеш у судї!! Бач, на мене й вийшло! Ноги дурно набив.

— Але-ж! — як же оно далі буде? Чи вкосив ся я, чи не вкосив ся? кажи!

— Вкосив ся..

— А я кажу: не вкосив ся!

Довго змагали ся діди мої і стали на тому, що коли літом вода на болоті не висохне, так зараз після Ілїї викопати біля того місця, де межа, рів, спустити туди воду і „знайти“ межу.

Не стало ся так.

Якось зараз після зелених свят дід Степан заходив ся на вертати млини, повернув колоду раз, другий, а за третим, дружок — лулусь! дід грудьми об суху землю, та вже й не вставав. Привезли його до господи вже без язика; внімів. Покликали отця Корнійя, ледви встиг запричастити... Проквітнув Степан причастє і Богу дух віддав...

Страх як зажурив ся за ним Демян! Скоро встав, отсе, зараз до Степана на могилу: не йде він, а якось суне, наче хмарою повитий!... аж твар йому почорніла. Тяжко сумовав, тяжко журив ся; та не довго. В перед-день Петра й Павла і діда Демяна провели ми до тої-ж господи, де вже покоїв ся дід Степан. Положили їх: труна об труну!

Київ 1895 р.

Центральний комітет сербської ліберальної партії вживав ліберальних послів, щоб зложили свої мандати, а коли вони не послухалися, виключено їх з партії. Через те заострений роздор між лібералами, і около 30 найповажніших лібералів хоче заснувати нову партію під проводом бувшого президента міністрів Авакумовича.

З Йогогами доносять, що Росія, Франція і Німеччина не зааротестували формально против хінсько-япанського договору, лиш вручили меморіал, в котрім дають Япанови дружну раду. На острові Формоза мали вибухнути великі розрухи, а німецький корабель військовий наплив туди, щоб дати потрібну поміч проживаючим там Європейцям.

Дрібні вісти.

Память Т. Шевченка обходили й Українці в Росії. Ми в однім з попередніх чисел подали таку звістку з Петербурга, а тепер хочемо про се свідати де-що обширніше сказати. В Петербурзі зібрався гурток щирих Українців під проводом „дїда Данила“ Мордовця і артиста Микешина на той вечер. Визначно відбивалися українські народні строї від вищих і некресних „прикрашень“ петербурзьких жінок. На ликах всіх видно було туго за рідною землею, все віяло теплом і любовю. Виступив хор, залунала рідна пісня „Слава нашим козаченькам“; „Сива зазуля“ і т. п., а оплескам не було кінця. Слухачі не могли налюбуватися сим гарним співом і все кликали „ще раз, ще раз“. Виступив на естраду „дїд Данило“ а за ним і інші ще бекідники і спімнули великі заслуги кобзаря. По вечеру зійшовся тісний гурток при вечері а всі мови — хоч і по російськи — були присвячені пам'яті Тараса Шевченка і Костомарова. — Також Українці в Катеринодарі — як доносить „Зоря“ — почтили пам'яті Шевченка вечером за ініціативою д. Е. Вечер відкрито бесідою (в російській мові!), в котрій висказано радість, що й в Катеринодарі Чорноморці справляють Тарасове свято. Наступили декламації („Чернець“, „У Вільні городі“, „Свято в Чигирині“, „Во Іудей во даї ої“) і співів („Думи мої“, „Ой бже, море, бже“ і т. д.) Вкінці віддеклямовано ще деякі поезії власного утвору. Вправді Чорноморці святкували то велике свято, але до видання українських книжок, дозволених урядом, і їх ширення між народом не хотіли взятися. Сумне свідомство виставили собі катеринодарські Українці, справді „славних прадідів великих правнуки погані“.

Дивна логіка. „Громадський голос“ нападає в дуже невідповідний спосіб на Є. Е. митрополита Сембратовича, звиваючи его, щоб він був за безпосереднім тайним голосуванням. А „Дїло“ не знає, що на то сказати, лише вміє „виразити жалі і біль, що „новий курс“ політики рускої такі сумні веде за собою прояви“. Злучить же тепер понате „новий курс“, так як остатніми часами его розуміють і радикальну лайку на митрополита, що має бути наслідком „нового курсу“ — і буде мати взорець, як не повинна виглядати логіка здорового чоловіка. А то справді виходить з такої дивної логіки знана пословиця: Ліз на грушку, рвав петрушку...

Зновили казку черновецькі а за ними львівські москвофіли, та ще й видрукували її, що черновецькі „новоєристи“ закладають власну друкарню, на котру мають дістати фонди від іреденти з Росії (!). Вже й визначили їй страшну цілю, нівечити Росію... Справді, москвофіли більше знають ніж самі „новоєристи“ черновецькі. Ми звісно, дуже раді би мати власну друкарню, та від охоти до діла занадто далеко. А коли-б нам за кілька літ і довелось її мати, то ужили-б її на хосен для свого народу, а не на нищене Росії, котрої одна друкарня певно не знизить. Чутка ся пішла мабуть з того, що ми не єсмо в тім щасливім положенню, щоб наша часопись могла друкувати ся в митрополічій друкарні, так як „Буков. Вїдомости“, і ми мусимо до якогось часу боротись з великими тех-

нічними перепонами при друкуванню нашої часописи, котрі стараємо ся чим скорше усунути.

По чийм боці правда? В числі 16-ім „Буковини“ згадували ми, як „Буковинські Вїдомости“ безпідставно наклали ся на посла Пігуляка з причини отворення читальні в Старих Мамаївцях та ще й урадували ся, що за мниму обиду чести жандармів суд засудив несправедливо п. Пігуляка на 5 здр. кар. („Буковинський Вїдомости“ прибільшили сю кару на три дні арешту для більшого ефекту). Тимчасом та справа скінчила ся тепер так, що хоч п. Пігуляк сам не робив рекурсу, суд узяв до уваги недугу, задля котрої не міг явити ся на розправі, і визначив другий речинець, на котрім увільнив его зовсім від вини. Показало ся, що жандарми хоч були при зброї, при тім пригоді, але не були в службі і не мали права являти ся на зборах читальні, котрої правительство не заборонило. Тому судя відкинув їх скаргу о обиду чести і ще буде доходити тепер справу провини самих жандармів. Наші люди повинні знати, що жандарми не сміють ставити ніяких перепон при завязуванню і веденню читалень, і вже нехай не лякають ся ложних поголосок в „Буковинських Вїдомостях“, ко рим радимо змінити свій титул на „Фальшиві Вїдомости“.

Моці бл. п. Омелян Огоновського будуть заходом родини перенесені в другій половині май с. р. до мурованого гробу. Рівночасно поставлять на гробі незабутного покойника гарний пам'ятник.

Фальшиві одностульденівки. В Будапешті появили ся в обізі в більшій кількості фальшиві срібні гульдени. Ті монети вибиті з металу британія і мають дату 1885 року. Фальсифікати легко розпізнати, бо їх фарба помітно сіра, написи на березі монети нема, відтиски невизначні і вага виносить 9 грамів. Фальсифікати австрійського чекана, т. е. мають орла, а не корону.

З нагоди 1. мая відбула ся у Відні 47 зборів соціалістичних. Збори відбували ся спокійно. По зборах около 2000 робітників прийшло перед парламент і кричало: „Дайте нам право голосування!“ Потім удали ся они до Пратеру — В цілій Австрії відбули ся збори спокійно з винятком в Будапешті, де товпи народу мусіла розігнати поліція.

Борба гр. Толстого против горівки. Російський писатель гр. Лев. Толстой проголошує вже від давних літ у своїх тенденційних повістях моральні науки, від котрих сподіє ся для суспільности спасення. Звісно, боре ся передовсім з горівкою. В найновішій часі написав Толстой драму в шістьох актах під заголовком „Перший горальник“ або „Як дідько собі хліб заробив“. В першій акті бачимо мужика, що то тяжкій праці їсть кусень сухого хліба. А тут краде сей хліб „малий дїтько мужиків“ в тій цілі, щоб мужик зачав клясти, але той лише каже: „хай ему на здорове“. Малий дїтько розповів цілу пригоду старшому сатані, але сей з него не задоволений і дає ему три літа часу, щоб російських мужиків собі позискав. Дїтько наняв ся у мужика за наймита і жнива удають ся дуже завдяки ріжним чарам. Мужик розбогачив і не знає, що з тим житом вже робити, щоб багаті его було. Тоді порадив ему дїтько, щоб зробити з того жити напйток. Дїтько зробив горівку і она всім засмакувала; лише старий батько остерігав родину перед тим напйтком. Мужик зубожів, чим раз низше падав в своїй неморальности, привик з часом до сварі і брехні. — Сим сатана був вже задоволений і сказав: „Нехай они відтепер привикнуть до горівки, то будуть на віки нашими“. Казка се така сама, як у нашого народу.

НАУКА, ШТУКА і ЛІТЕРАТУРА.

На конкурс, розписаний сего року редакцією „Зорі“, наслало 11 оповідань і одна поема. Оповідане мають заголовки: Хатка в балці, Весняні бурі, Задля загального добра, Градобур, Перша заповідь церковна, З її дневника, Олюшка, Золоте серце, Роман князь галицький, Вобо і Розійшли ся, а поема зве ся: Сирота. До о-

цінки праць запрошено д-ра Івана Франка, д-ра Ол. Колессу і проф. Василя Білецького.

Премією з фондації Степана Дубравського наділяв виділ тов. Просвіти працю адвоката д-ра Чайковського ч. з. „Образ гонору“, узавваши, що ся праця в формі популярного оповідання містить в собі важну науку для людю, а притім єсть гарною студією з життя нашого народу. Нагороджене оповідане вийшло вже здруку коштом Просвіти.

Франтішек Ржегорж, звістний етнограф чеський і щирий прихильник нашого народу, помістив в числі 22-ім Svetozor-a з сего року замітку п. з. Na rusinskem hrbtovie (кладовища) o Velikonosich, пояснюючи шість характеристичних фотографічних знімків. Перша фотографія з Волунева в повіті жидачівській представляє задушне богослуження під голим небом, а дальше п'ять з Денисова в повіті тернопольській представляють читане евангелія на гробі, молитви селян за померлих, розмову на гробах по молитві, жебраків та жебрачок, дожидаючих милостині, вкінці обділюване жебраків милостиною.

Юрія Федьковича оповідане: „Три, як рідні брати“ вийшло в Москві в російській перекладі Н. Златовратського. Друковано его там в 12.000 примірниках! У нас би тільки не розкупили.

Твори Квітки-Основаненка, як доносить „Зоря“, набувають в Росії все більшої та більшої популярности, — час робить своє, хоч як вороги наші старають ся притлумити все українське. Часопись „Южный край“ каже, що видане тих творів, зроблене харківським повітовим земством, беруть в комісії сусідні земства — полтавське, александрівське, міргородське і інші, щоб розповсюдити по школах свого обсягу. Дирекція народних шкіл терської області закупила також твори Квітки для своїх шкіл. Квітку, додає та часопись, побачили нині на столі кожної інтелігентної родини на полудні Росії. В тім факті бачимо радістний вияв симпатій громадських до нашого рідного слова. Дай лиш, Боже, щоб він розвивав ся, і дальше в тім напрямі. Українцям треба як найсильніше піддержувати такі вияви.

Справи економічні.

Що треба робити з бараболями, нім їх сздити?

Хто хоче цілком напевно зібрати в осени як найбільше і доброї бараболі, той мусить вже тепер о те дбати, нім ще їх посадив.

Бараболю насінну держать в льоху або в ямі. Прийде-ж весна, то і бараболі в льоху чують весну, і оживають до нового життя; починають пускати парости. І се саме час, щоб хлібороб бараболям не дав зростати. Коли сему причина вохкість, тепліня і темнота, то кожний газда знає, що зробити. На двір отже з бараболею з льохів та ямів, де она нераз зросте в клубки так, що аби її розірвати, треба парости обривати. У котрого газди таке буває, той нім ще посадив бараболю, вже стратив значну часть осіннього збору і то з власної вини.

Яким же се чином? А таким: Кожде очко бараболі пускає по кілька паростів. Очевидна річ, що насамперед прокльовує ся найсильніший парісток і саме той парісток для росту бараболі найважніший. Коли насінник бараболяний пустить той перший паріст аж в рілі, то видатність бараболі буде як найбільша, а як той паріст зросте вже в льоху або в куні, і ще як его відомить ся або ушкодить ся, тоді намість него прокльовують ся другі слабші парости, а звісна річ, що із слабших паростів буває слаба ростина.

Отже насінну бараболю треба завчасу з ямів або з льохів видобути на тік або на иньше яке місце, де-б її вітер провівав; тай не сипати її тут на купу, а розгорнути досить тонко у верству на яких 15—20 сантиметрів, т. зн. на малу пядь завгубишки, най-б через днину вітер провіває і осушує; аби-ж мороз її не ушкодив, треба її легко соломою прикривати.

Добуваючи бараболю з ямів або з льоху, треба її зараз перебрати, а притім виби-

рати на насінє таку бараболю, що не богато має очок, бо се найліпша.

Розгорнена тонко бараболя не буде кильчати ся, а що ще важійше, она трохи привяне, а се для садження найліпше. Чим скорше хто розгорне так бараболю на повітря, на яснім, сухім і холоднім місці, тим менше стратить она крохмалю з себе, а крохмаль се найважнійша річ для першого росту в рілі; бараболя, що дуже зросла, тим самим занадто ослабила ся, і в рілі не може добре розвинути ся. Але у всім найліпше спробувати, а проба показує, що коли збір бараболі із насіння, що не зросло, був 100, то із такої, де один раз парости відорвано, лиш 94, а де два рази парости відорвано, лише 83, а де три, лиш 70. Ті числа ясно показують, о скільки тратить газда, коли не уміє з бараболею добре обходити ся.

Те, що бараболя трохи привяне, для її росту также дуже потрібне; та бараболя скорше зійде. Се дуже важне особливо тоді, коли бараболю пізно садить ся. Привяле насінє росте также далеко скорше, так що бараболя із привялого насіння о 14 днів скорше дозріває. Очевидно, най ніхто сего не розуміє так, що насінє не має зісхнути; ні, насіння бараболя має лиш прив'язати. І тут проба показала, що видатність із привялого насіння була о 30 процент більша, ніж з бараболі, котру просто з ями садили. Добрі газди кажуть также, що бараболя із привялого насіння не гниє.

І наука і практика показує, що найліпше садити бараболю невелику і цілу. Але нераз мусить газда краяти, бо не стало-б на насінє; а як нема середної лиш сама велика бараболя на насіння, то таки конечно треба її краяти. Хоч краєне не дуже користне для видатности, хоч добрі газди кажуть з досвіду, що краєна бараболя більше гниє, то що-ж робити? Нераз з конечности треба таки краяти, але краєне краєно не рівне, треба знати, як краяти. При краєню треба на те уважати, щоб на кожній половині було кілька очок з голови і кілька із задку або із пуця. (Зад або пунець се та часть бараболі, що від неї іде хвостик, на котрім бараболя тримає ся корча бараболяного — з того виходить, що звичайно треба краяти бараболю поздовж, а не поперец.) А як і так зле виходило-б, і на половинах не було-б досить очок, то треба краяти поперец і садити самі лиш ті половини, де є очка з голови, а ті половини, де таких очок нема, ліпше ужити в господарстві, бо з такого насіння пожитку не буде. Краяти треба не скорше як перед самим садженем. Коли-ж покращає бараболя мусіла довше стояти, то борони Боже, щоб лежала в великих купях або в міхах, бо она загіє ся, і тим стратить силу кильчення, а треба її розгорнути тонко де на тоці, на місці, де вітер провіває. Дуже добре посипати покращає бараболю попелом (з дерева); тим охороняють ся краєні боки від звертеного впливу, а крім того в попелі є дуже добра пожива для бараболі — калій і фосфоровий квас.

Оттак треба садити бараболю, а буде хосен з праці. Коли хто не вірить, най спробує і посадить кавалок по свому, а кавалок після нашої ради, а переконає ся.

Про стан засівів в першій половині квітня подає австрійське міністерство рільництва такі подробиці: Осіні засіви перетримали досить добре остру зиму, хоч ишниця трохи потерпіла на перезимованню. Також миши наробили багато шкоди. Веґетация в наслідок зими спинена, але розріст був дуже успішний. Літні засіви відложені з причини довготривалої зими і вогкості землі. Се спізнєне може виносити в відношенню до інших літ 2—3 тижні. Засіви заповідають ся добре: цукрові бураки і бараболі, котрі вже деінде садять, видадуть здасть ся менше обильні плоди. Богато лугів стояло по стояню снігів під водою, а се позваляє надіятися доброї наші. Деревя овочеві потерпіли місцями від снігу, особливо молоді деревця від зайців. Винна лоза добре перезимувала і декуди (як в Тироли) сочиста, що подає добру надію.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 3. мая. Вчора в раді державній вела ся дальше нарада над реформою податковою. Слідуюче засіданє в суботу.

Любляна, 3. мая. Вчорашний день минув спокійно. Передвчора трясла ся сильно земля через три секунди.

Льондон, 3. мая. В добре поінформованих кругах говорять, що Росбері подає ся до димісії.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА
у Львові, улица Академічна ч. 8,

продає слідуючі книжки:

Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1. — Чорна Рада, повість	1 — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітослав українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джери, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленк. „Іллігенія в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповіданє	— 10
Цервантес-Мірон. Пригоди Дон-Кіхота	— 40
Волод. Шухевич. Записки школяра	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповіданє	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щастє, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III.	— 80
— Книга казок, поезії часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Лєся Українка і Макс. Ставинський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. повах з Московщиною	— 50
Лєвенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатский розрх	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезії ч. I.	— 20
— „Оферма“ — новіля	— 10
Михайло Старіцкий. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Лірики, студія	— 20

Tinct. capsici compos.
(Pain expeller)
приладжена в аптиці Ріхтера, Прага, загально звисне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кожній аптиці. При закупині треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „Нотвица“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

„ДНІСТЕР“
товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,
засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.
„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу під найприступнішими услівями і почислює можливо найнижчі премії.
Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.
Зголошеня о уділенє агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.
Сумна історія для пересторога і науки бідним і багатим, старим і молодим переповніла і тверезим руским читальникам присвятив **Омельян Попович**. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

СИЛА КНИЖКИ
або
о просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем **Дарієм Пігуляком**. Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Заовляти можна в редакції „Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях,
улиця Петровича число 2,
мас на складі:
„Ілюстровану бібліотеку“
для молодіжи, міщан і селян, редаговану **Омельяном Поповичем** року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за роки, а всі 9 разом за 9 зр.
3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА
ВІСТНИК
політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
у Львові, улица Академічна, ч. 8.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:

на цілий рік 10 зр — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горювіна в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакція і Адміністрація „Буковини“ знаходиться в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Письма з Відня.

Відень, 30. квітня, 1895.

(Теперішнє положення коаліції. — Робота обструкційних елементів. — Реформа виборча і податкова. — Демонстрації робітників. — Справа вибору члена до суб-комітету виборчого).

Вісти, розсеївані прасою опозиційною про нетривкість теперішньої ситуації політичної в нашій Долитавщині, суть в переважній частині пересадні. Тут на місці не роблять они вражіння і компетентні круги ледви чи числять ся з ними. Опозиція воює сими вістями лиш у власнім партійнім інтересі, надіючись, що дискредитоване, хотя би і безосновне, буде в силі приспішити кризу, почім мала би слідувати радикальна зміна системи і угруповання сторонництва — розуміє ся — в виключну користь елементів опозиційних.

Однакож положення коаліції не єсть так невідрадне, яким би хотіла его мати опозиція. Коаліція, а з нею і нинішній кабінет остоять ся так довго, як довго опозиція не подасть доказу фактами, що она була би в силі кермувати долею австрійських народів лучше від нинішних сполучених сторонництва. По нині доказу такого не дали ні молоді-

Чехи, ні антисеміти, ні другі опозиційні фракції. Молодо-Чехи мають на оці передовсім своє державне право, антисеміти поборюване жидівської переваги у Відні, націоналі німецькі з Штайнвендером на чолі зітхають лиш до Бісмарка, а соціальний демократ Пернерсторфер не бачить в Австрії нічого більше, крім питання робітничого. Чи елементи ті, разом взяті, були би в силі поставити якусь спільну програму, годі й подумати...

Як перед фєрїями великодними так і по фєрїях опозиційні елементи думають лиш над средствами обструкційними, сензацийними інтерпеляціями, наглими внесеннями і над безпощадною критикою всего, що виходить від коаліції. Мимо того робота парламентарна йде вперед. Кабінет реалізує поступенно поодинокі точки сеї програми, яку проголосив в падолисті 1893 р.

Діло реформи податкової єсть тепер на порядку деннім. Дискусія веде ся над оподаткованем підприємств, зобов'язаних до прилюдного складання рахунків. Позаяк ті підприємства знаходять ся переважно в руках капіталістів та громадають ся по містах, то і не дивота, що міські посли беруть понайбільше участь в розправах, з наміренем, щоб згадані грошеві підприємства усте-

речи по можности перед більшими тягарями. Однакож заходи їх не можуть мати великого успіху в виду того, що реформа податкова як раз стремить до вишого оподаткування движимого капіталу, а обниження податків реальних. Слизький і так капітал движимий мусить бодай в тій формі підпасти під шрубку податкову і надолжити той недобір в доходах державних, який повстане з облегчень, сподіваних в податку ґрунтовім, домово-клясовім і промислово-доходовім.

Що до реформи виборчої, то єсть річею певною, що она не застрягне посеред дороги. Субкомітет покінчив свої роботи вже 23. квітня. Результат нарад можна було виправді подати зараз до прилюдної відомости, але правительство не зробило сего парочно, щоб доказати робітникам, що оно не боїть ся тих демонстрацій, які мають наступити 1. мая із сторони робітників віденських в користь загального права голосовання. Всі вісти проте, мов би то правительство або нинішня більшість парламентарна не щиро думали з реформою виборчою, суть просто з воздуха взяті.

Завтрішні демонстрації робітничі (на 1. мая) мають бути устроєні на більшій розмірі. Аранжери раді би зібрати над 10.000 робітників на просто-

З ЖИТЯ.

(Весняні думки).

Так мені надійли мійські порохи уличні, що жду на дощ, мов кани, а навіть більше, як кани, бо она собі горою літає, де порохи нема, а я, смертний, серед порохів по землі мушу ходити і завидувати всім, що живють на лоні природи. Сегорічний місяць квітень показав ся крайнім опозиційністом. Не знати, чому й зве ся він у нас квітнем, коли в нім нічо або мало що цвило, і не знати чому в пословицю війшла змінива квітнева погода, коли сегорічний квітень не скронив землі ні каплю водою з неба, тільки збивав вітрами тумани порохи і не мав більше нічо до роздачі, тільки суховію...

Звичайна річ, о що попередники не постарали ся, того не мають зразу і наслідники, тільки мусять доробляти ся. Не постарав ся квітень о зелень, отже початок мая дуже скуний на ю. Деж, як де, а що найменше на „зеленій“ Буковині повинно бути зелено (борони, Боже, тільки не в головах)! Отже й ту ще доволі сіро, а не зелено! Але хмара іде, дощик буде, рушить ся земля — і настане правдивий поетичний май, котрому треба добре придивити ся і ужити его, бо на нього треба все ждати майже цілий рік.

Весна, то наче любов; почнеш єї критично розбирати, фільозофічно пояснити всі з'явища, і весь чар єї пропаде; коли-ж станеш дивити ся на ю очима поета, — то трава і півтики, листе і світло видаєть ся тобі чарівним, одушев-

ляючим. Лише поетичні душі збільшають наші засоби чуття і уяви; а фільозофи записують лиш в інвентар і сортують наші чуття і думки. Волю я поетів з їх серцем і фантазією, та от хочу подати кілька уваг, чому нам весна подобає ся і мимоволі притім мушу покинути поетичні пориви.

Найбільший чар весни лежить у тій грі наших думок, до котрої дають причину весняні з'явища. Без сумніву першим з'явищем весни — се краса єї. Коли по несприятливій зимі ясне сонце з голубого неба силне животворним промінням на землю, коли сірі поля покривють ся свіжою, милою для ока зеленю і квітками, а пташки заспівають весняних веселих пісень, то ми нераз, і не маючи ясної думки про се, відчуваємо якусь безмежну радість, котру тільки й уміємо оправдати словами: „якеж бо се гарне! невимовно гарне!“

Але, щож є властиво красне? Після теперішніх понять, краса як з'явище єсть просто діланем воздуха на око і ухо, так само як м'яке або тепле єсть діланем воздуха на змисли дотакну, запах — діланем воздуха на нерви нюхові. Одно-стайні, чисті площі, на приклад: зелений моріг, синє спокійне озеро або голубе тихе небо, поле заспане білим снігом суть для ока приємні без нічого иншого. Так само світло, ясність око волять більше як темноту, котру зносить хіба яко тїнь при світлі. Кажемо: красний день коли він ясний, а погана ніч, коли она темна. Такі причини краси суть головними підставами до нашого відчування, а чому они на наше око так ділають, сего не можемо собі пояснити

так само, як того, чому всі тіла падають на землю і чому варто кипити, коли его зілляти водою. Весна вертає нам світло, зелень, квітки і спів пташок, тому й будить в нас чужа весняні, котрі у простіших натур, на пр. у дітей, доходять нераз до високого степеня.

Але в людий старших, освічених, радість весняна походить не так зі згаданих елементарних причин, як більше з того, що іменно ті гарні з'явища весняні будять ріжнородні думки і рефлексії, в більшій частині приємні. Спільне раненько і глянь на рожевий круг сонця на горизонті, на сию пишну ватру небесну, — полетить думкою в ту сторону і не стямив ся, як ти душею промчав мільони миль, покинувши свою порожню-землю. Такі з'явища не будять в нас ніяких страстей, а дають поважну думку і найчистішу втіху. Глянь на тихе, голубе, весняне небо і пригадай собі осінне, чорними хмарами застелене небо, а зараз підчеш, хоч не зрозумієш причини, що тобі радісно на серцю, а думка твоя утоне в безкраїм блакиті. Сей злет думки понад сіру щоденщину робить радість весняну тривкою. Пригадай собі сіре, одностайне поле в марті, і глянь в мая на пишну зелень навкруги, а мимохіть прийде тобі думка, що в природі нічо не гине, що покійники дають жите наслідникам, хоч би й не таким самим, як они. А дальше сила і повнота життя, свіже здоров'я всякого твору весни нагадає чоловікові найкрасші бажання его і будять та розвиває охоту до життя. Навіть чоловік, котрий не застачав ся над своїми вражіннями, мимоволі на вид весни нагадає собі свою молодість, здоро-

рони від університету по белярію, ту демонструвати перед парламентом, а відтак в поході удатись до пратеру. Задумано навіть, як говорять, провокувати поліцію, так, щоб і кров потекла. Однак в виду того, що проект наміреної демонстрації вже нині звисний навіть в подробицях, можна надіятись, що органи безпеченства заздалегідь перебувають діло.

Нині зібрався комітет реформи виборчої, щоб на місце уступившого бар. Діпавліого вибрати одного члена до субкомітету. Однак вибору не переведено і то з вини опозиції. На 36 членів явилось ледви 25, а з тих 16 віддало голос на посла Лунула, члена клубу г-р. Гогенварта. Голова комітету, г-р. Короніні, замітив однак, що 16 голосів не становить абсолютної більшості і відложив вибір — без потреби — на слідуюче засідане.

(Посол Романчук інтерпелював 30. квітня предсідателя субкомітету реформи виборчої, графа Короніного в напрямі, о скільки реформа виборча поступила вперед. Однак цікавий інтерпеліант мусів вдоволитись відповіддю, що ухвали субкомітету поки-що заховані ще в тайні, хоч через кілька днів пропозити їх субкомітет цілому комітетови виборчому. Щоб не допустити до доповняючого вибору одного члена субкомітету на місце уступившого бар. Діпавліого, опустили Чехи а з ними і пос. Романчук засідане і zdeкомплетовали его. Великий героїзм в дрібній справі та ще більша якція політична, хоч наскрізь негатишна!)

Можу вам також донести, що кабінетови нинішньому не грозить ніяка криза. Хоч по феріях великодних голошено широко, мов то становище г-р. Вурмбранда захитане через падене проекту удержавнення залізничі полудневої, то і єї слухи затихають поволи.

Відень, 1. мая, 1895.

Клуб г-р. Гогенварта порішив на нинішнім засіданні своїм піддержати солідарно в палаті посольській три внесені пос. Дав. Абрагамовича, змагаючи до того, щоб реформою податковою прийти в поміч упадаючому рільництву. Перше внесенне дотикає контингенту податкового. Контингент сей має бути зменшений з 37.5 мільонів зр. на 35 мільонів. Друге внесенне стремить до того, щоб податок ґрунтовий обчислювався на будуче в високости не 22.7% від чистого доходу катастрального, як бувало доси, а лиш в високости 21%. Третє внесенне гласить: Недобір в податку ґрунтовім в однім краю короннім покриває ся поборами з других країв коронних, рівномірно розложеними. В сей спосіб одержать хлібороби Галичини та Буковини значні полегші вже через ті три внесенні. А до того наступить полегша і через намірені реформою звороти з надвишки доходів, як і через опуст 10% податку ґрунтового а 12% податку домово-клясового, котрий то послідний покривав наш хлібороб лиш з доходів з ґрунту свого. Клуб руский, розуміє ся, піддержити також згадані внесення в повнім обемі.

Розходить ся тепер лиш о позискане лівниці для сего проекту, що єсть і імовірним, позаяк ціла реформа податкова опирає ся на тихім компромісі межі аграристами а заступниками великого капіталу на осно і до ut des. Обиже не контингенту податку ґрунтового було для Галичини тим конечнійше, позаяк довголітній досвід поучив, що при пайлучних зборах річних не мож було з Галичини стягнути весь на ню припадаючий контингент податку ґрунтового, мимо того, що з Галичини брано значні суми в формі проценту проволони і екекуцій податкових.

Для тих політиків, що нині майже механічно критикують коаліцію, ідучи за голосом праси опозиційної, буде ся обставина доказом, що їх гадки хабні. Коаліція нинішня більше дбає про стан селянський, як давніший Ring г-р. Тафого, взагалі, як всі давніші правительств. Наколи-ж зважимо, що за часів коаліції Русинам буковинським та галицким давались значні уступства і на полі розвою національного, то здорово мислячий політик мусить прийти до пересвідчення, що нинішнє правительство можна сміло піддержувати, не міраючи его локтем політики чеської, або взагалі політики опозиційної.

Перегляд політичний.

До Fremdenblatt-y доносять з Кольонії: Після петербурского кореспондента Köln. Ztg. має вже в недалекий час наступити іменований одного з великих князів намістником у Варшаві. Тим то й поясняє ся дотеперішня резерва г-р. Шувалова.

В румунськім парламенті і сенаті зложили ліберальні меншости всі свої мандати. Президент палат заявив, що сей крок противить ся порядку і для того не можна їх взяти до відомости. Міністер для справ заграничних заявив, що мнимої підстави для того кроку нема, а противзаконність правительствених заряджень могли ліберали визнати вже й перше, а не аж при кінці сеї сесії.

З Одеси доносять, що в послідних днях були там великі розрухи студентські. Ректора університету звезажено а кількох поліційних покалічено. В наслідок того відбули ся численні арештованні як студентів так і иньших людей.

Справа хінсько-япанська путає ся чим раз більше. Хіна не хоче ратифікувати договору з Япаном, а правительство хінське покликало всіх віцекоролів і командантів т. зв. чорних горугов до Пекіну. З Лондону доносять, що Сполучені держави постановили не виступати в обороні інтересів Япана. Зачувати знов, що межі Япаном а Англією єсть тайна умова, після котрої мають Япанці по якимсь часі відступити Англії острови Пескадоре. — Загально дивували ся, чому Німеччина вмішала ся в ту справу. Про се пишуть до Standard-y: Один з найзнаменитших німецьких мужів державних каже, що Німці не могли допустити, щоб Росія і Франція самі змінiali договір япансько-хінський після своєї впадобы. Погляд, мов-би услівя мира не були шкідливі для інтересів німецьких, зовсім хибний, з тих умовий затаїли важні точки аж до ратифікації мира. Англія буде Богу дякувати, що Німеччина, котрої інтереси на всхідній Азії єсть більше зближені до інтересів Англії, як до інтересів Росії і Франції, буде мати голос в сій справі. Зачувати, що то кн. Бісмарк мав дорадити, щоб Німеччина вмішала ся.

Дрібні вісти.

Преосв. митрополит Сильвестер, обходять власне сегодня десятилітні роковини вступлення на митрополічний престол галицький. При сій нагоді зазначаємо, що преосв. митрополит єсть, по вірменськім архієпископі Ісаковичу, найстаршим в єпископстві з між галицьких єпископів. Митрополит Сильвестер єсть вісімнадцятый рік єпископом, отже перевищає найстаршого латинського єпископа аеп. Моравского о три роки.

Іменованя. Приватний доцент др. Журавський іменований надзвичайним професором математики в краківскім університеті. — Львівський ц. к. висійний суд іменував практиканта д-ра Вайсельбергера авскультантом на Буковині.

Іспит конкурсний парохіальний відбуде ся в Станіславові 29. і 30. мая; а іспит з дяківства для дяків і кандидатів дяківських дня 31. мая с. р.

Преосв. єпископ Куїловский вернув 30. квітня до Станіславова.

Вечерок в честь Тараса Шевченка відбув ся в женській школі віділовій в Станіславові. Відчит мав о. Абрисовский, катехит віділової школи; сьпівні і деклямації випали дуже гарно. Крім учениць Русинок і Польок на вечерку явили ся учительки і кілька достойників з міста.

О. Теодот Шанковский, всім люблений і поважаний парох катедральний в Станіславові, лежить від кількох місяців хорий.

Руска Бесіда в Станіславові поміщена від 1. мая с. р. при улиці Третього мая число 2. в партері.

вля і молодечі пориви, коли тимчасом осінь ніяк не збудить у ній таких почувань, а навпаки нагадає ему „всяческую суету“, старість, недугу, пропавші надії і смерть.

Хто сумніває ся, чи справді весняні думки мають такий важний вплив на осуд весняної краси, нехай спитає сам себе, чи в осени ліс зі своїм зівиллим, золотавим і рожевим листем, освітленим лагідним сонцем, не робить так само гарного і сильного вражіння, як зазеленівший ліс на весні? А таки на десять людей девять скаже, що ему ліс на весні більше подобає ся, як ліс в осени. І справедливо. Бо краса лежить не в тім, з чого она складає ся, а в тім, які думки і вражіння будить, чи приємні і одушевляючі, чи сумні і пригнетаючі. Краса весняна будить в нас жите, пориви, бажання і радість, коли тимчасом в осени і розважний філософ не оборонить ся перед нахилом до задуми. Що то з того, що він скаже: „все в природі тільки змінює ся і се листе, що нині з дерева вилало, лишило натомісць завязки на свіжее листе, котре з весною розвине ся“ — коли тимчасом зівале листе наведе і его на думку: „Чоловіче, що думаєш і відчуваєш, ти помреш, а ніякі атоми, що з тебе відтак повстануть, не возьмуть для себе нічого з твоєї душі і ума!“ А нам наше „я“ таке дороге! ми так раді би, щоб оно не пропало!

Такі осінні думки нам не можуть бути мріями, ми їх радо позбуваємо ся. Отже хоч би краса осіння і яка була імпонуюча (а она в нашій Русі звичайно більше впадає в очи, як весняна), то таки з'являючись осінні нагадують нам

на приклад: громаду старців над могилою, а тимчасом з'являючись весняні громадки цвітучих, роскішних, пустотливих дїтей, або — як хто хоче — веселих дївчат, що радують душу і серце зогрівають.

Виходить з того всего таке: Кожний чоловік має то частійше то рідше хвилі оптимізму і песимізму, як до цієї вдачі. Песимістом, звичайно, ледви чи хто хоче бути; всякий рад би дивити ся на світ весело і старає ся о се, коли тільки може. Весна настрює нас оптимістично, осінь песимістично; а обі наводять нам на думку найвищі загадки життя; але-ж весна будить у нас рівночасно надію, що бодай небавом ті загадки нам роз'яснять ся на радість і хосен. Тому весна подобає ся, тому ми єї любимо. Не диво, що весна пора любови і не диво, що весняні вечери при сьпіві соловія — то пора найлюбійших сходи, пора мрій і надій! Ми тоді відживаємо і живемо повним життям. Не пора на весні сумувати; радше намагаймо слова поета:

Весно, що за чудо ти
Твориш в моїй груді?
Чи твій поклик з мертвоти
Й серце к життю будить?

Чудний звук м'я зве кудись,
Кличе — тут то, ген то:
„Встань, прокинь ся, пробудись!
Vivere memento!“

* * *

Конкурс. Буковинський виділ краєвий розписує конкурс на посади громадських писарів для громад Іванківці, Неполоківці і Оршівці з урядовим місцем в Оршівцях і для громад Чинків, Кулівці і Василів з урядовим місцем в Василіві. Петенти мають вказати ся, що мають що найменше 24 роки, австрійське громадянство, знають руску і німецьку мову і що здали іспит на громадських писарів. Речинець на першу посаду 15. май, а на другу 20. май с. р. — Розписано також конкурс на посади: учителя при трикласовій народній школі в Старих Бромківцях з викладовою мовою рускою, волоською і німецькою; старшого учителя в Бобівцях з рускою мовою викладовою; учителя в Коштенштах з викладовою мовою рускою і волоською; учителя і підучителя при п'ятикласовій школі в Сторожинцях з викладовою мовою рускою, німецькою і волоською; учительки при дівочій школі в Сторожинцях з викладовою мовою рускою, німецькою і волоською; учителя в Слободзії-Комарештах з рускою викладовою мовою; двох учителів в Низьких Станівцях н. Ч. з рускою викладовою мовою; учителя в Жадіві з рускою мовою. Речинець для подань 1. лют. червня с. р.

Головний руский комітет виборчий ухвалив на засіданні дня 19. н. ст. квітня с. р. на місці помершого о. В. Лівницького і виступивших членів д-ра К. Левницького і А. Дольницького покласти на дійсних членів оо. Ст. Юрика і Е. Гузара і п. К. Паньковського. Крім того кооптував радника суду п. Т. Реваковича. Відтак відчитано і передискутовано написані з деяких повітів письма, обговорювано подробиці справи дальшої організації повітової і поручено в тих справах президії переписати ся з мужами довірія. Всякі писма в справах виборчих належить писати або на адресу: Ол. Барвіньський у Відні (Parlament) або Впр. О. Л. Туркевич крилошанин і ректор у Львові (ул. Коперника 36)

Чим воюють у нас противники політичні? Від довшого часу т. зв. опозиційна праса руска сяє ся позивати в очах рускої суспільности керманців нашого політичного життя, пускаючи в світ всякі неможливі і невірні вісти. Іменно проти п. Барвіньського звернула опозиція всі свої заходи. Так н. пр. репортер „Дѣла“, котрий був лише на початку зборів „Руского товариства педагогічного“, подав зовсім невірне і неправдиве з тих зборів, силкуючись висувати недовіре учительства до бувшого голови сего товариства, котрий далеко ще перед зборами заявив виділові, що вибору до нового виділу не може прийняти. — Кореспондент віденський „Дѣла“ мимо виразного заперечення п. Барвіньського в тій часописці, що він не був на засіданні „кола польського“ для інформацій в справах реформи податкової, впевняв таки, що він від одного члена „кола“ о тім довідав ся. Тамчасом і та інформація зовсім хибна, бо п. Барвіньський вже по скінченні засідання „кола“ вступив до тої ж сали, щоб викликати звідтам д-ра Плажека, з котрим мав говорити в справі закона о конкуренції церковній. — В часі Великодня аж на Поділю загомоніла вість, що п. Барвіньський небезпечно недужий без виходу! Що деяким людям було-б се вельми бажане, о сім не сумніваемо ся, а zarazом додумуємо ся, звідки виходять такі поговори. — Недавно „Дѣло“ подало вість, що п. Барвіньський уступив з виділу „Просьвіти“ і тим самим зложив уряд заступника голови, „мотивуючи се станом свого здоров'я“. Редактор „Дѣла“, котрий є членом виділу міг був докладно поінформувати ся, що п. Б. яко мотив подав, що не може так займатися справами товариства „Просьвіти“ як би сего було потреба, особливо від смерті голови д-ра Огоновського, позаяк п. Б.—ий значну частку року проживає по за Львовом, а і без того має доволі зайнятий парламентарних, а стан здоров'я не дозволяє ему так посвятити ся товариству, якби сего димали його справи. Се-ж зовсім що иншого. Бідна опозиція, котра аж таких мізерних средств мусить хватати ся! — Можемо поділити ся з земляками вістю, що хоч п. Б.—ий мусить вельми берегти своє здоров'я з поради лікарів, однак і далі не перестане займатися справами товариства Шевченка, шкільними і політичними.

Наукове Товариство імени Шевченка перенесло свою канцелярію і бібліотеку до дому „Просьвіти“ в ринку під н-ром 10, на другім поверсі. Канцелярія друкарні і книгарня остайуть ся в давнім місці при улиці Академічній число 8.

3 „Просьвіти“. На 33-ім звичайнім засіданню головного виділу товариства „Просьвіти“ дня 30. квітня с. р. під проводом о. Ол. Тороньського полагоджено між иншими отсі важніші справи: 1. Прийнято внесенє д-ра К. Левницького в справі заряду закупленого „Просьвітою“ дому: Заряд до „Просьвіти“ провадить головний виділ товариства — при помочи комітету адміністраційного, в склад котрого входять голова (взглядно его заступник) і два члени головного виділу товариства (комітет той радить, ухвалює і прокладає свої внесення головному виділові товариства в справах: винайму і взповіді льокалів, перебудованя, розкладу, наирав в адаптації дому, як також у всіх тих справах, котрі мають бути порішені головним виділом товариства) а при помочи канцелярії, касієра і контролера товариства. Канцелярія товариства полагоджує звичайні біжучі справи адміністраційні: стягає чинші, оплачує припадаючі податки і рати позичкові, а взагалі виконує ухвали головного виділу. До комітету адміністраційного належить тепер о. Той ронський яко заступник голови, д-р. Вас. Нагірний і п. Кость Паньковський; директором канцелярії єсть д-р К. Левіцький, касієром проф. П. Огоновський, а контролером вибрано на місце о. Тороньського члена виділу п. Григ. Врецьону 2. Порішено дві вичерпані вже книжочки премійні видрукувати наново правописною шкільною. 3. Емігрантів до Бразилії, котрих вислаком займає ся товариство св. Рафаїла, ухвалено даром наділяти книжочками „Просьвіти“, щоби на далекій чужині не забували о рідній землі. (Дуже розумна ухвала!) 4. Прийнято 25 нових членів.

Страшне убийство. З Праги доносять, що там швець Франц Червенка забив сокирою свою жінку і тяжко ранив свою тринадцятилітню доньку. Він був перше здібним і працьовитим, але відколи зачав запивати ся, не було дома супокую. По убійстві замкнув хату, а сам утік. Донька померла в наслідок п'яток ран на голові. Червенку арештовано.

Затроїли ся. В Сороцку, скалатського повіта, бавило ся над потоком шестеро дітей і вилетіло в воді якийсь корінь подібний до моркви. Діти поділили его поміж себе і з'їли та наслідки були страшні. Всі шестеро затроїли ся і лише завдяки перебуваючому в Сороцку ботанікови п. Мацієвському удало ся троє з них виратувати; других троє, що, як здаєть ся, за багато з'їли сеї отруї, не можна було відратувати і они померли. Корінь, що діти найшли, був переступень (*hyoscyamus alba*), сильна отруя.

Великі огні. Дня 24. квітня о годині 4-ій по полудні вибух огонь в містечку Фирліві і знищив 30 загород; погоріла також пошта. Огонь був грізний, бо будинки стояли густо, а що люди потратили притомність, то мало хто ратував. Почало горіти від вийтової шопи; здаєть ся, що — як то звичайно буває — завинили тут діти, а радше ті родичі, що полишали дитвору без нагляду дома, а самі пішли в поле. Сивавка громадська згоріла, отже як би не ділч, котрий сам прибув з сивавкою та своєю радою та енергією змушував людей до ратования огнєви не можна би було дати ради. Шкода о-коло 25.000 зр., а лиш один господар був обезпечений і то мабуть сам агент „Дністра“. — В Луці під Самбором згинув пожар вночі з 26. на 27. квітня 22 господарств а близько 60 будинків. Все те згоріло майже в одній хвили. Суд і жандармерія не згоріли. Між иншими погорів ад'юкт судовий і мав значну школу. — Село Підсадки коло Львова погоріло 27. квітня майже до тла, бо лишило ся всего 4 хати з цілого сілця. Погорів також двір гр. Стап. Вадецького. Огонь постав в наслідок неосторожності двірського нарібика, що кинув папірос в солому. При сильнім вихрі поміж була майже не можлива. — Великий пожар навістив село Конюшки мостиского повіта, дня 24. квітня. Погоріло 17

господарств. Шкода 8500 зр. Двох погорілих було обезпечених на 300 і 350 зр. — Минушого тижня згоріли в Чернівцях шість хат. Хоч страж огнєва старала ся всіма силами ратувати, то мусіла обмежити ся на охорону сусідних хат, щоби й ті не погоріли. Позаяк ті хати по більшій часті не було обезпечені, то зачали зберати складки для погорілих. Шкода вносить 17.500 зр.

Мадярска кров. Немила пригода трафилась одному з угорських послів. На дворці залізничім в Сентес подирав він жупана Кольмана Матефюго, котрого з якихсь там причин в своїх бесідах на засіданнях соймової комісії адміністраційної нападав; отже щоби помстити ся, жупан вдарив посла в лице.

Шукать останків давних Мадярів. Не раз то чути в угорській соймі в промовах посольських спомини з давної історії Мадярів. Сею історією заінтересували ся ширші круги і от тепер виїхав угорський посол до сойму гр. Євгеній Зічі з Будапешту дорогою на Львів на Кавказ в товаристві кількох учених. Гр. Зічі хоче на Кавказі глядати останків давних Мадярів, або зародків споріднених з Мадярами. Подорож потребає шість місяців і буде графа коштувати 80.000 зр.

Французські жарти. Відавна вже люди, що не мають ліпшої роботи, слідити за тим, яке вереме товаришність великим мужам в їх подорожах. Відний Карно мав страшенний „пех“ під тим взглядом; де він появляв ся, там дощ лав як з коновки. Очевидно старають ся тепер дійти до того, під якими метеорологічними з'явками відбувають ся подорожі президента Фора. І от потверджує Journal de Rouen з цілою повагою на підставі даних статистичних, що появленє Фора побільшує всюду число „радісних випадків“ в родинах. Чи сям зробили Форови велику приємність, сумніваемо ся. Не знаємо навіть, чи від тепер подорожі Фора не будуть будити скорше переполох, як радість в родинах. З другої сторони не було би нічого дивного, коли-б французський парламент на підставі зібраних згаданою газетою дат, а також з увагленем унадаючого зросту великого народу, наказало би Форови безнастанно їздити по Франції... Ну, й може прийти до того, що матері в тім краю на питанє дити про малих братиків чи там сестер, мусять сказати, що то не бузюк а Фор приніс ту дрібноту.

Смерть піяка. Дня 16. квітня найдено при дорозі ведучій з присілка Загадки до Стремільча, в брідській повіті, трупа мужчини, що лежав в калужі звернений лицем до землі. В помершій розпізнано Аполлінарія Крайчого, господаря з Стремільча, чоловіка 50-літнього, котрий, як справджено, вертав 15. квітня в почі від брата з Загадки до Стремільча пияний. По дорозі унава в глибоку калужу і там утопив ся.

Підпалене місто. З Будапешту доносять, що в містечку Падраг, вешпрімського комітату, згоріло 280 домів. Містечко було підпалене з шістьох сторін.

Зіткненє кораблів. З Одеси доносять про страшне нещастє: Російський корабель „Коцебі“ зіткнув ся 12 верств від Торхан-Кут з російським парохомом воєнним „Пендераклія“. „Коцебі“ зараз потонув, „Пендераклія“, хоч сама значно ушкоджена, виратувала 37 осіб залоги „Коцебі“, але три люди залоги і два подорожні утопили ся. Се нещастє повстало з неуваги на правило, щоби завжди держати ся на право.

Густаф Фрайтаг. Як ми в телеграмі в однім з попередних чисел писали, помер в Вісбадені німецький писатель Густаф Фрайтаг. Знаний він зі своїх романів „Soll und Haben“ „Die verlorene Handschrift“ і цїсарного циклу (8) романів „Die Ahnen“. В минулих літах був він і редактором, а в політиці було его ідеалом: „Сконцентрована Німеччина, сполучена в приязні з сильним самостійним цїсарством австрійським, без котрого Німеччина не може бути“.

Нове використуванє біцикла. Зауважено дуже часто в Ахені їзди, котрий мов вихор переїжджаючи попри цїловий уряд витав за всіди урядників чемненьким „Щастє Боже“. Але що-

би можна ліпше відповісти на те повитане, сів один урядник і собі на біциклі і ну-ж за тим панком. Результат: Здігнав біцикліста і вилловив 5 кіло маса контрабанди. „Щастя Боже“!

Американська пригода. Одна американська газета оповідає таку пригоду: Недавно на малій стації Дорес о 12-й годнині вночі п'ятьох розбишак вдерло ся на машину в хвили, коли поїзд рушив зі стації і грозючи револьверами приказали машиністови здержати поїзд. Машиніст, що з переляку не міг зараз здержати машини, трохи не утратив життя, бо один з розбишаків стрілив до него, але на щасте хибив. Кондуктор, що не чув стрілу, прийшов дізнати ся, для чого поїзд здержано. Розбишаки користаючи з сеї нагоди, звязали его. Відтак зажадали, щоби урядник в пакунковім возі отворив двері, а коли сей не хотів того зробити, виважали їх. Однак се не на багато придало ся, бо огнегравалої каси не могли розбити, а в вагоні були самі мало вартні річі. Тоді пустили ся напастники до особових вагонів і тут обрабували подорожних на 300 доларів готівки, багато годинників і перстенів. Заким побуджені з першого сну подорожні встигли погадати о обороні, щезли розбишаки на скорих конях. Хоч ніхто не пізнав розбишак, то загально догадували ся, що шайні мусів проводити звистний злочинець Дік Нігер. Начальник місцевої поліції пустив ся безпроводно в погоню з розбишаками і на другий день по полудні удало ся ему дійсно попасти на їх слід. Побачивши се, розбишаки позлазили з коней і почали стріляти. В бійці убито одного розбишаку, а двох ранено. В убитім розпізнано відтак згаданого Діка Нігера, за зловлене котрого була визначена нагорода 5000 доларів. Найдено при нім мішок з дорогоцінностями, зрабованими подорожним.

Для навіщених землетрясенем мешканців Люблянн призначив галицький виділ краєвий 1000 зр. — Комітет, завязаний для збирання жертв, зібрав доси 32 000 зр. Датки вливають щезло від країв, міст, інституцій і поодиноких осіб.

Війскові справи. До резервових справ війскових приходять сего року резервісти з асентерункових років 1886, 1888 і 1890, доповнююча резерва з асентерункових років 1886, 1888 1890, і 1892, вкінці всі ті однорічні охотники, котрим за-для опізнення однорічної служби позістало менше ніж сім літ резерви. — Після певних вістий буде цісар сего року на маневрах корпусів Германштадт і Темешвар. Шеф генерального штабу фельдцайгмайстер Бек об'їздив сими днями околицю помежи Бросс а Бануфі-Гуняд в полудневім Семигород, тож імовірно там випадає центр маневрів. — У Відні за дозволом міністерства війни отворено на наддунайських полях т. зв. Zwischenbrück, осьми-тижневні виправи воєнних польних пекарень. До виправ будуть покликані однорічні охотники, фреквентанти школи інтендатури воєнної, ученики школи фельдфеблів і шкіл виправ на підфіцірів інтендантури.

Ощадний Бісмарк. В деяких газетах німецьких розписували ся широко про милу несподіванку, яку зробив Бісмарк студентам, що ему складали желаня у Фрідріхсруге; він іменно обдарував кожного з них на пам'ятку того дня медалем. Відразу всі газети замовчали про сей подарунок. Чому оно так? Коли придивили ся ближше тим медалем, побачили там вичекані числа років 1815—1885. З того виходить, що ті медалі лишили ся були з сімдесятилітнього ювілею і тепер Бісмарк роздав їх в пам'ять вісімдесятилітнього ювілею в році 1895. Се не злий жарт, але обожателям Бісмарка він не до смаку.

Міліонова спадщина для Єзуїтів. Недавно помер міліонер Джентіль в Месвіні і записав цілий свій маєток єзуїтові графови Месвини. Сво-яки помершого роблять подане неважності того запису.

Помер. В Чернівцях помер Іван Оганович дідич з Бесарабії і тесть бар. Юрія Василька, в 63 році життя.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 3. мая. „Politische Correspondenz“ констатує, що деякі заявленя президента міністрів Банфіого на інтерпеляцію посла Теренього, яке становиско займає правительство супротив промов віденьського пунція Алярдіого, суть не зовсім точні і правдирі. З того вийшли непорозуміння.

Будапешт, 4. мая. Будапештські газети доносять, що Банфі вчора відїхав до Відня по короткій нараді з декотримі міністрами і членами ліберальної партії. Подорож наступила з власної волі, а не на покликанє. Банфі хоче в справі становища правительства супротив подорожи і промов Алярдіого порозуміти ся з міністром Кальноким, а е-вентуально справу предложити цісарєви. Демісія угорського міністерства неминує.

Будапешт, 4. мая. Pester Lloyd твердить разом з иньшими будапештськими газетами і Neue Fr. Presse, що міністер Кальнокі подав ся до димісії, коли ді-став вість про ту інтерпеляцію і про таку відповідь Банфіого; але доси та вість не потверджує ся.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА
у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продасє слїдуючі книжки:

Др. Огоновский: История русской литературы II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр, а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I. — Чорна Рада, повість	1 — — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітослад українського народа	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленькс. „Іоїгенія в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповіданє	— 10
Цервантес-Міроп. Пригоди Дон-Кіхота	— 40
Волод. Шухевич. Записки школяра	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповіданє	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щастє, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III	— 80
— Книга казок, поезії часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I, II, III, IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптіці Ріхтера, Прага, загально знісє втирає, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождій аптіці. При закупні треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсила: Ріхтера аптіка під Зол. Львом, Прага.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечєнь

у Львові,

уліця Валога ч. 11,

заснованє на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечєє всяке майно движимє і недвижимє против шкідливого впливу огня під найприступнішими услівями і починає можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє аґєнції в місцевостях, де нема аґєнтів „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповні і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура

в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровича ч. 2,

мас на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892 1893, 1894, по 1 ал. 20 кр. за роки, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

у Львові, уліця Академічна, ч. 8.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:

на цілий рік 10 зр — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Реданция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Наші національно-політичні відносини.

І. Про національно-політичні відносини, які панують тепер в Галичині, на Буковині і других руских землях, писали ми вже тамтого року на сім місци досить подрібно. Ми вказали там на природну вдачу і теперішній культурний стан тих народів, що замешкують наші рускі землі. Ми представили там і відносини, в яких проживають тепер сі народи, і навели також причини, длячого руский нарід займає що-до свого просвітнього і культурного розвою між всіма славянськими народами, можна сказати, останнє місце. Ми сказали там, що руский нарід числить після статистичного виказу звиш 20 мільонів голов, та що з огляду на се могуче число приналежать Русини, як нарід, безперечно до першорядних народів Європи. Географічне положення руских земель, як, України, Поділля, Волині, Галичини, Буковини і закарпатської т. зв. угорської Русі — є під кожним вглядом дуже користне. Всюди здоровий клімат, всюди великі простори плодородних піль, степів та лугів, розложених над славними ріками, як: Дніпро, Буг, Дністер і Прут. Всюди багато відвічних лісів, всюди доволі хліба і соли, молока і меду. Проживаючи на таких здорових і плодородних землях визначає ся наш руский нарід і відповідною природною вдачею. Здоровий на тілі і бистрий на умі дав наш нарід докази великої сили свого ума і серця в безчисленних прекрасних народних піснях, в тій же до тепер незрівняній скарбниці народної поезії. Із свого роду видав наш нарід також вже немало славних князів, королів, поетів, писателів, композиторів, малярів, різьбарів і всяких учених. Та власне сим визначним духовим силам нашого народу завдячувала в великій мірі давня Польща своє більше політичне значіння, а і колишнє незначне московське царство стало аж по прилученю більшої частини наших руских земель до своєї держави, яко теперішня Росія, перворядною європейською державою.

Так, на жаль, вміли Русини все і всюди служити вірно другим і причиняти ся до піднесення блиску і слави чужих, але ніколи не були они вірні і щирі для себе самих, для свого роду, для свого народу!

Безгранична зависть і ненависть, з якою поборювали себе рускі князі і

бояри, тоті їх, можна сказати, нездарність до кермовання державною управою, вбила нашу політичну самостійність. Дикі напади Татарів і Турків, що потому через довгі літа мечем і огнем руйнували наші землі, придавили і знищили величаві здобутки нашої старої народної культури, а під впливом пізнішого політичного гнету із сторони давньої Польщі і цілковитої неволі, яку нанесла на наші рускі землі нова Росія, відцурала ся наша руска шляхта і наше колишнє багате міщанство свого роду. Ся забірча політика і довголітнє тяжке крестництво затирали чим раз більше а більше наші народні прикмети, придавлювали не тільки у загалу нашої інтелігенції, але і між масою нашого народу живе народне життя, притемнювали нашого народного духа, а тільки дуже мале число наших духових велитів, єї, можна сказати, немов із скали утесані народні характери зуміли прозріти правду і о стільки побороли єї злидні, що не зрадили народної ідеї.

Хотай під тягарем сих злиднів розшарпаний наш великий нарід стратив тепер визначний політичний вплив; хотай найновіша „обедительная“ робота російського правительства, що стремить до цілковитого знищення нашого народного елементу, замкнула диким способом мільонам наших братів на Україні уста і держить їх всею силою в кайданах духової неволі, то всеж таки годі подимати, щоби ся дика неволя могла в теперішній поступовій добі устояти ся на довгий час, і змогла знести зі світа сей числом могучий і з природи до живого життя спосібний нарід. Противно, кождий умний чоловік мусить призірлім розслідуванню нашої історії, узгледяючи важне географічне положення наших руских земель і природну вдачу нашого народу, прийти конечно до сего переконання, що наш нарід, помимо теперішньої хвилевої немочи, все-ж таки має важне політичне значіння на всході Європи, а тим самим має важне політичне значіння для австрійської держави. Такий нарід заслугоує безперечно на всесторонню опіку, а в першій лінії повинна опікувати ся щиро своїм народом своя свідомо інтелігенція, що має природне право і обов'язок народного проводу.

Та, на жаль, загал нашої інтелігенції не прийшов ще до пізнання сего свого переважного народного обов'язку. Ідея спільности, єдности, взаємної помочи, вза-

ємної оборони і народної карности — неприступна ще для загалу нашої інтелігенції. Ба загал нашої інтелігенції не рішив ще першорядного національного питання: хто ми і яка наша мета? Під деморалізуючим впливом відвічної духової неволі не може наша інтелігенція навіть при конституційній управі сполучити свої сили, противно, чужі моральні і материяльні впливи все ще московчать, польщать, мадярчать і волошать цілі ряди наших інтелігентних сил. Навіть декотрі люди, що мають претенсію до народного проводу, люди, що стали посланами руского народу, учать ся політики лише із своїх партійних газет. Другої газети і не возьмуть до руки, не слідають всесторонно за правдою, а противно ціле своє політичне переконання втворюють собі на підставі тенденційної інформації своєї газети, або на підставі побіжного і по найбільшій частині хибного подання своїх місцевих, або — що найбільше — повітових приятелів. Так вирабляють ся у нас загальні погляди на політично-суспільні справи і політичні переконання. Поза місце свого перебування, або що найбільше, за своїм повітом нема, навіть для наших проводирів, більше світа. О сім переконали ся ми і в найновішій часі з письма одного посла, котрий двом руским газетам черновецьким відповів, що буковинських газет не читає... Се мабуть у него причиняє ся до ширшого світогляду... Навіть передові народовці-патріоти не цікаві на те, що діє ся поза їх селом або повітом; після відносин свого села або повіта судять они цілу руску політику і не старають ся навіть перевірити, чи той суд справедливий. А перевірити річ можна тільки тоді, коли знає ся хоч троха більше, що люди кажуть про сю або ту справу. А о се в нас мало хто старає ся.

3 нагоди смерти митрополита

Сильвестра Мораря-Андриєвича.

(3 кругів православного духовенства).

Діждайте, дондеже день єсть, прийде б о ноць, егда ніктоже может дбати. (Іоань 9).

І. Похорон бл. п. Преосв. Митр. Сильвестра був замітний своєю величавістю, а для нас Русинів православних нами незапам'яною толеранцією: Русинів трактовано на рівні з Волохами, богослуження і похоронні відправи відбули

ся точно в обох мовах, а навіть надсдобну промову виголошено вже не по „славянськи“, а майже по народно-руски. Дотеперішня „висшість“ волоска зникла і ми запримітили по раз перший ласкавість і ввічливість. Але підчас заявлювання тої сердечної прихильності не могли ми стриматись від посторонніх думок, колідуючих з собою і затемнюючих ясність саме що запанувавшої благосклонності. Чому та толеранція не існувала вже від р. 1880? Чому виявилась власне четверга великодного? Чи та толеранція не зникла по поновнім обсаджено митрополичого престолу?

Ми не помилились, коли причину неіснування толеранції від 1880 р. припишемо горячому патріотизмові волоскому бл. п. митр. Сильвестра, обібравшого за ціль свого життя виключно ушасливлене волоского народу, з ущербом ему повірених православних Русинів. Що знов та толеранція так аскраво виявилась 18 квітня с. р., дасть ся вияснити збільшенням зелізнних узів, якими звязана була архієпископія через п'ятнадцять літ і нелевність річій, що мають наступити в будучности. День 18. квітня наглядно доказав, що домінуюче становище Волохів в архієпископії не було на місці і відносно тугейші ненормальні, неприродні і незаконні. Вкінці, щоби бути увзглядненням, толерованим, не треба гнути ся в три погибели, бо ми Русини ачеїже нарід на Буковині первобитний і єсьмо силою, коли з'організуємось, бо нас ту півтретя сотки тисяч! Що нас маловажаєно через 15 літ, то найліпший доказ нашої байдужности і тому тепер „дондеже день єсть“, станемо всі як один за наші народно-руські права, а з послідних станемо перші на всіх полях публично-го життя. Так як пок. митр. Морар-Андрієвич був горячий і щирий для Волохів, таким самим повинен кожний з нас стати для свого рідного руского народу.

За часів душпастирства о. Самуїла Андрієвича в селі Чагрі на Буковині панувала темнота поміж Волохами в родиннім і публічнім житю. Письменництва ані сліду, німецька розговорна мова навіть між св'ященними родинами, а польська по дворах нечисленних православних лідичів. Св'ятських Волохів майже не було. З товариств волоских одинока „Societatea pentru cultura și literatură“, що було виключно каспном. І тут являє ся рухливий з природи о. Самуїл з своїми учебниками релігії, проповідничю книжкою, з дописами до Albin-и, бере з села живу участь в Societate-i, вступає в дружбу з Пумчулом, що через Мадярів опустив Семигород і став професором волоскої мови в Чернівцях і організує нову св'ятову генерацію волоску.

Ставши в шістьдесятих роках адміністратором черновецького протоєрейства мав межі Волохами вже таку популярність, що не лиш сторонники его форсували з щєбля на щєбельєрархічних достоїнств, але пок. Сильвестер явно став в опозиції проти свого єпископа Гакмана, виключно із-за своїх національних переконань. Перебувши катастрофу і вступивши по смерги еп. Гакмана знов в активну службу як совітник консисторії, допровадив небавом до становища архимандрита дієцезального. І небавом (12. марта 1880) змогла волоска партія національна лікувати, бо їй удалось видвинути свого любимця на престіл митрополичий, чоловіка, яких не багато в волоскій суспільности. За 15 літ свого архипастирства сотворила его рука все, що Волохи тепер мають, бо митрополит поклав свій маєток, свій розум, свій весь вплив і своє здоров'я на жертвенник свого народу. Нераз доходила его вість про захитанє его становища задля его деколи нерозважного патріотизму — і тогди не похилив ся він; навіть ненадаване ему титулу Експеленції не замутило его діяльности національної.

Пок. Митрополит заснував друкарню і часопис церковну „Candela“ і тим поклав підвалини до здвигнення волоскої літератури. Питомі семінарії, до тла зволені, почали видавати „Biblioteca Bucovineană“ і даром розвозити по всіх закутках Буковини. „Academia ortodoxă“ стала осередком духового життя волоского через велику бібліотеку і безліч волоских публікацій; музика і спів, особливо св'ятський, розжарювали серця молодєжи. В палаті митрополата приміщено і товариство Junime-ю безплатно, так що

вся волоска молодіж була під оком Митрополита. Митрополит всякі цільні давав бідним волоским студентам, так що кільканайцять докторів теології видвигнено з біди і забути і багато св'ятських розміщено на впливових становищах. Навіть семигородських і румунських студентів стягано в Буковину, поміщаючи послідних безплатно в резиденції, а перших навіть яко порядочних питомців зі всім удержанем. Всі посади впливові, як совітників, професорів, настоятелів семінарії, настоятелів м'йських церков, протоєреївства, видійшні парохії, заміщено визначними Волохами, а резиденція митрополита стала справдішнім осередком волоского життя на Буковині, де і всі п'ятки політики кінчили ся і відки надавано напрям поступованю Волохів. Зі прикладом Митрополита позмінювано імена на волоскі а посланя, візитації і розмови его були средством агітаційним для волоских інтересів. Всі волоскі товариства мали в нім ревного мецената, так пр. „Societatea Domnilor rom.“ діставали від него місячну доживотну значну вкладку. При наймаловажійшій прояві волоского духа був завжди Митрополит, от хоть би на приватних аматорських виставах в Чернівцях або Сучаві, аби лиш одобрити своєю повагою порив молодечий і до труду загріти. При виборах до ради державної, до сойму або ради громадської покладав весь свій вплив за волоскими кандидатами, висилав на місце своїх вірників і то навіть в своїм повозі. Коли бувший президент Паче заходив ся переломити волоске панованє, то митрополит ставив опір в утвореню звістного „Comitetul central“, а обома Apologia-ми старав ся оправдувати домінуюче становище Волохів. І в звістнім процесі семигородських Волохів брав Митрополит живу участь і не одна телеграма відійшла з нашої резиденції до Сибіа. Найбільший захід припав при утвореню волоских паралельок в Сучаві (1881), бо Митрополит добре поняв далекосяжність сеї інституції, з котрої вийшли св'ідомі Волохи і заняли багато публічних місць. Вже з того, як горячо бл. п. Сильвестер з цілою консисторією вступав ся за сими паралельками і як відзивав ся до всего волоского народу, з того одного факту видко, кого втратили Волохи в особі бл. п. Митрополита. Се приклад жити трудящого і тепер саме на часі і нам Русинам прочитати собі для власної науки слова покійника у „Foia ord.“ N. 11 з 1881 року.

3 ради державної.

(Від нашого дописувателя).

Відень, 4. мая 1895.

Вже вчера пізнім вечером рознеслась в кругах політичних вість, що президент угорського міністерства понав в суперечність з міністром заграничних справ, ґр. Кальноком, і що імовірно буде мусів уступити. Суперечність виявилась з заявленем бар. Банфіо (на інтерпеляцію пос. Тереніо в угорським парламентом), мов то ґр. Кальнокі не годить з місією монсіньора Аґліардо, доканою в часі подорожи папского нунція по Угорщині і мов то ґр. Кальнокі годить ся в цілости з акцією угорського правительства що-до законів о безконфесійности і репелції жидів, против чого Аґліарді в часі гостини у примаса угорського мав виступати. Politische Correspondenz принесла іменно вечером 3. мая комунікат з канцелярії міністерства справ заграничних, в котрім сказано, що відповідь бар. Банфіо на інтерпеляцію посла Тереніо не згідна з пересвідченнями і поглядами ґр. Кального, та що ся відповідь не схожа з фактичним положенем справи. Се був удар в лице для президента угорського міністерства. Банфі, порозумівшись з своїми близькими товаришами, виїхав зараз 3. мая вечером до Відня, щоб зажадати від ґр. Кального сатисфакції. Становище своє мусить він при тім зложити в руки цісаря, т. є. зажадати димісії. По чий же сторони лежить правда? Чи ґр. Кальнокі солідаризує ся з акцією нунція папского, піднятою против псевдо-лібералізму мадарско-жидівського? чи уважає він ту акцію за вмішанє ся папского престолу у внутрішні справи австро-угорської монархії? Чи

ґр. Кальнокі запротестував против такої акції нунція папского в Римі? От такі питання задають собі в кругах луше поінформованих, а з боку говорять, що бар. Банфі мав деякі дані до свого заявленя, але лиш довірочні та що надужив того довірія і що через те став ся неможливим. Іменно покликав ся бар. Банфі в своїй відповіді пос. Тереніо не на офіціальні якти, а на долучений до актів приватний довірочний лист. В тім лежить есенція річи.

Відень, 4. мая, 1895.

Доповняючи вість про колізію, яка зайшла межі ґр. Кальноком а бар. Банфім, подаю до вашої відомости, що ґр. Кальнокі вже 2. мая подав ся до димісії, т. є. зараз по виголошеній річі через Банфіо в соймі угорським. Однакж, о скільки тут запоручають, цісар не прийме димісії ґр. Кального, а се буде для президента угорського міністерства сказівкою, що ему самому треба уступити.

В справі реформи виборчої ділюсь з вами деякими подробицями. Субкомітет, зложенний по виступленю бар. Дінавіого з 9 членів, згодив ся на основні принципи реформи виборчої 7 голосами против 2. Позаяк субкомітет вийшов з відра більшости цілого комітету реформи виборчої, то єсть повна надія, що основні принципи найдуть для себе більшість в тімже комітеті. Нині повстало лиш питання, хто має виробити новелу виборчу, т. є. скодифікувати згадані принципи, чи субкомітет, чи новий комітет, чи може саме правительство? Питанє се не рішене поки-що, а може лиш покрите тайною. По нашій гадці, то кодифікацію возьме на себе таки сам субкомітет. Правительство стане мабуть на боці, щоб не дуже ангажуватись. Скодифікований закон виборчий прийде однакж під обрані парламенту аж в часі сесії осінної. Час до липня використає правительство на переговори з поодинокими стороництвами ради державної, щоби забезпечити собі дві третини голосів, потрібних для ухваленя новелі виборчої. Так то нині стоять річи.

Робітничє св'ято.

ДОНИСЬ З ВІДНЯ.

Відень, 2. мая.

Нині дня 2. мая не вийшли дневники віденьські по причині св'яткування вчерашного дня робітниками, то і сам Відень не має ще докладних вістей, як відбулось св'ято робітничє у всіх своїх подробицях. Взагалі сказавши, робітники опровадили те св'ято своє спокійно. Рано відбувались в різних локалях передміських зібраня, а по першій годині зполудня почав ся похід до пратеру. Робітники громадами по кількості людей, означеними улицями ішли на Ringstrasse, щоб звідси в великім поході удатись до пратеру. Зборищем була просторонь межі університетом а музеями. Робітники йшли рядами по чотиря люди, кожний майже на лиці здоровий і огрядно убраний, зовсім краще та дорожше, як би у нас в Буковині або Галичині зіорались урядники судові або учителі. Червоні краватки і бляшочки жовті на грудях знаменували товаришів. Межі мужчинами видко було й жінчини, елегантско прибрані з парасольками, в капелюшках найновішого фасону. Були і діти, бо св'ято мало мати і характер звичайної прогульки маєвої (eines Ausflugs ins Freie), в чім Віденьчукі дуже любують ся. Наспіваючи з різних сторін громади робітників витались голосним урра! Зібрана і добре упорядкована маса, числяча однакж не більше як 40 до 50 тисяч голов, двинулась відтак попри парламент, музею, оперу, площу Коловрата і так дальше до пратеру. Демонстрація залежала в криках: Heraus mit dem Wahlrecht, Hoch Пернерсторфєр, pfui Стадніццп, nieder mit der Coalitionsnichte, Hoch Arbeiter і т. д. Але деякі оклики мали характер і більше драстичний, підпадаючий під кодекс карний.

Поліція, дуже численно зібрана, іменно коло парламенту, заховувалась дуже спокійно. Розуміє ся, що по обох сторонах Ringstrasse, цікаві товня Віденьчуків побільшили число по-

стуваючої маси до яких 200 тисяч. В пратері забавлялись робітники спокійно. Винито яких 5.000 гектолітрів пива, а побіч те і множество вина. Раставрації пратерові заробили знаменито. По 6-й годині вернули робітники тою самою дорогою до міста і продовжали свої оклики. О скільки звісно, то нігде незаколючено спокою.

Рух возів трамваєвих і повозів не був нігде спинений. З окликами мішались тут і там свисти. Кому були присвячені? — годі сказати. Пернерсторфер сам стояв довгий час перед парламентом і радував ся окликам в свою честь. Се був его день. Робітники ческі взяли рівнож значну участь в поході, а їх оклики були ще драстичнішою натурі. Подробиці будуть нам звістні, хотя пізніше з донесень дневників віденьських. Загальне вражінє було те, що ось то робітнича класа віденьська становить вже поважно й добре зорганізовану, а не менше свідому цілий своїх класу, зовсім не бідну, відмінну від класи робітничої наших країв. Робітник віденьський заробляє тижднево 8 до 30 зр. Праця не мучить его. Він заживає достаточного спочинку, не дасть собі зробити ніякої кривди, кожний з них письменни, кожний читає свою Arbeiterzeitung, а провідникам своїм віддаєсь з повним довірем. В поході не брали участі субекти склепові, ані робітники залізничі.

Перегляд політичний.

* З Відня пише нам наш дописувач дн 3. мая с. р. „Ще під кінець минушого місяця подав я вам вість, що справа реформи виборчої в субкомітеті так як покінчена, та що не належить ся привизувати великої ваги до виступлення бар. Дінавілого з сегож субкомітету. Отжеж вість та оправдалась вповни. Нинішні віденьські дневники доносять, що субкомітет упорав ся вже зі своєю роботою. Основи новелі виборчої, поділ пятої кури на дві часті, число мандатів, означене нових округів виборчих — все то готове, а на днях ціле діло прийде перед повний комітет. Тут проект виборчий не стріснє з надго сильною опозицією. Протині будуть ему лиш елементи опозиційні, котрі однакж находять ся в меншости. Труднійша справа буде в самій палаті посольській. Закон виборчий мусить найти для себе дві третини членів і сю хвилю мабуть будуть старати ся використати всі сторонництва для своїх окремих партійних цілей.

Реформа податкова поступає вперед. В суботу (дня 4. мая) почнуть ся вже розправи над третім ділом проекту закона, над податком рентним. Єсть надія, що до кінця мая (28.) реформа податкова буде ухвалена, почім прийде на дневний порядок бюджет державний. Вісти, мовби правительство намірало зажадати провізорій бюджетової на третій квартал, суть безосновні.

* Новий амбасадор німецький при російськім дворі. кн. Радолин, приїхав вже до Петербурга і зложив візиту міністрови справ заграничних кн. Лобанови-Ростовскому. — „Моск. Вѣдом.“ доносять, що доктор Дворянин зібрав вже в Москві 800 охотників, переважно відставних офіцерів і воєнків, та вибирає ся з ними до Мадагаскару на поміч Французам.

* З Відраду доносять до Köln. Ztg., що в цілій Сербії лагодить ся знову борба против корони, позаяк радикали прийшли знову до сили. Они мали знову розпочати ту потайну борбу, котрою вже вигнали були кор. Милина з краю. Якійсь сербський муж державний мав дорадувати королеви, щоби той покликав радикалів до правительства, але король відповів на то: Я того не розумію. Я би їх охотно покликав, але тогди они би мене вигнали.

* При прийнятю адреси сербської скупщини підніс король Александер, що ему то приємно, коли скупщина признає причини, задля котрих була потрібна зміна конституції. Просив, щоби скупщина звернула пильну увагу на правительственні предложеня, особливо на фінансові про-

екти і щоби разом з правительством, котре тішить ся его повним довірем, старало ся о добро і спокій краю. — Закон про позичку спитанув ся в комісії скупщини з опозицією і его відкинуто. Міністер фінансів Вукашин Петрович подав ся в димісію, котру король прийняв.

* Standard доносять з Риму, що папа передав кардиналам і генералам чинів довге писмо, яке тестамент політичний. По обговореню загальної ситуації римського престолу просить Папа кардиналів, щоби вибір слідуемого папи прискорили по можности, щоби не наступили різні махінації чужосторонніх держав, щоби не вплинути на вільне голосованє, або щоби нововибраному папі не робили труднощі. Ціль того письма є, запевнити вибір такого папи, котрий би провадив дальше політику теперішнього папи.

* З Риму доносять, що на жаданє угорського правительства повідомлено вже папу о поступованю віденьського нунція Алїярдіого. Папа відбув зараз конференцію з кардиналами Рамполі і Галїмберті, але що на ті конференції ухвалено, поки що не знати; кажуть лиш, що Ватикан зажадає пояснєнь. У Відні знов і в Будапешті розійшла ся чутка, що нунцій Алїярді має бути відкликаний. Конфлікт угорського правительства з кунцем викликала, як то звісно вже з телеграми послідного числа, его подорож по Угорщині і виголошені тоасти підчас его прийняття, з котрих правительство набрало того переконання, що нунцій мішає ся до внутрішніх справ угорських.

* Вісти про мир японсько-хінський і про конфлікт російсько-японський приходять так суперечні, що годі щось позитивного сказати. Доносять з одної сторони, що кабінет японський ухвалив односторонньо виступити з цілою рішучістю против жадань Росії, бо Росія не має права мішати ся в хінсько-японські справи. З другої-ж сторони доносять з Лондону, що Япон уступає і готов зрезигнувати з Манджурії, але за то хоче дістати вільну землю і хоче задержати при тім порт Артур. Хіна проволікає ратифікацію мира. Але певна річ, що если Япон пересвідчить ся о нельояльнім поведєню Хіни, то сейчас зачне дальші кроки воєнні. Цікаво чи в такім разі і Росія виступить оружно. Отже обраховують тепер воєнні сили Японії і Росії. Росія має недалеко Владивостока всего лиш 12.000 войска і то досить порозкиданого, до котрого могла би ще стягнути 15.000 із всхідної Сибіри, коли-б хотіла лишити єї зовсім без войска. Японці-ж мають 100.000 вправного, знаменито озброєного войска, а до того ще й 150.000 знаменитої резерви. Они могли би до 48 годин приступити до міста Владивостока. Нема отже, кажуть, обави, щоби Росія скотіла розпочати війну; она лиш побренєє шаблею, щоби щось виторгувати. В кругах петербургських політичних надіють ся, що спір російсько-японський закінчить ся мирно в короткім часі.

Дрібні вісти.

Презенту на опорожнену парохію в Баниці цїсарського наданя, уділило ц. к. Намісництво о. Митрофан Черлунчакевичеві, дотеперішньому грако-кат. завідателєви в Долинах.

П. Михайла Грушевського, професора львівського університету, іменувала академія наук в Кракові своїм членом кореспондентом.

П. Кость Цента, докторанд прав, вступив до суду черновецького на практику.

З „Просьвіти.“ На посліднім засіданю головного віділу товариства „Просьвіти“ заступник голови о. Ал. Торонський, відкривши засіданє, присвятив сердечну згадку помершому педагогові бл. п. Антонови Рибачеву управителєви школи в містечку Микулинцях, б. голові тамтешньої візрцевої читальні і каси позичкової, всагали просьвітителєви і організатори міщанства а великому прихильникови товариства „Просьвіти“. Зібрані члени встанем з місць почтили память покійного і сю заяву по-

чести випсано на памятку до протоколу. Дай Боже, щоби між руским учительством було як найбільше рівних ему приятелів народу.

До Америки. Часописи принесли вість, що два наші святики (о. Дмитрів і о. Стефанович) вибрали ся до північної Америки на рускі парохії. Було-б дуже добре, якби котрий з наших святиків відважив ся поїхати і до Бразилії. Емігрантів наших там уже стільки, що святики удержали би й не одного; крім того наш святик став би дуже тамошнім Русинам в пригоді не лиш як святик, але й як доглядник та опікун. Коли ніхто з наших панотців не відважить ся туди поїхати, то можемо бути певні, що небагом прийдуть там ті місіонарі, що Аляшкою опікують ся.

Нова читальня „Просьвіти“ засновує ся в Гаях коло Львова. Статут, підписаний громадянами Гаяв, вносить ся до ц. к. намісництва.

Святотатство. Дня 3. мая допустили ся незвістні доси злочинці значної крадіжки в Волоській церкві у Львові. Виломавши в само полудне двері, ведучи з хору до середини храму, розбив злочинці п'ять скарбонів і забрав гроші, які там були. Із двох братських скарбонів вкрали 50 зр., а кілька було в трьох інших, не знати. Крім того украли около 30 шнурків коралів, що висіли над головним престолом. Злочин мусів бути добре ознакомлений з церквою і для того крадіж так повела ся, що не звернула на себе уваги.

Напад на судню. Александер Зайдель, власитель різницького склепу в Кракові, був засуджений суднею п. Домбровецким на 14 днів арешту за обиду честі. Дня 3. с. м. о 5-ій годині по полудні зголосив ся Зайдель в бюрі судні, під покривкою, що хоче відсидіти кару. В часі розмови добув з кишені набитий 6 кулями револьвер, стрілив до судії три рази за несправедливий — як казав — засуд і зранив п. Домбровецкого в плечі. Злочинця арештовано. Перед склепом Зайдля при улиці Миколаї зібрани ся товпи публіки і оточили дім до пізної ночі. Судня Домбровецкий тішив ся все загальним поважанєм.

Сфалшований акт нотаріальний. В Тернополі появил ся сими днями якийсь незвістний панок і представивши ся в касі ощадности яко агєнт віденьських фірм, предложив нотаріальний акт на кількасот зр., виставлений на імя тернопільського купця Малєра. Він сказав, що сей скрипт одержав замість заплати за замовлені від фірми товари і просив, щоби каса виплатила ему гроші. Каса ощадности виплатила цілу суму, однакж по кількох днях дізнала ся, що акт сфалшований. Обманець підійшов нотаря, представивши ему якогось чоловіка яко купця Малєра, а два свідки, котрі все свідчать у нотаря при підписуваню актів, потвердили, що сей чоловік єсть дійсно Малєром. Тепер призначили свідки, що помилили ся, але обманець з грішми пропав. Справу віддано до суду, котрий порішить, хто має заплатити за позичені Малєрови гроші.

Малий обманець. Властителька львівської пекарні Марія Ставинська вислала хлопця Тому Смаля з квотою 56 зр. до каси красної, щоби заплатив податок. Хлопець повернув з каси з потвердженням аркушем податковим, але кілька днів пізніше, коли сей хлопець утік зі служби, повстав в пані Ставинській підозріне. Она пішла до каси і тут переконала ся, що каса не дістала грошей, а аркуш був лише ліквідований. Малого обманця арештовано, але не найдено вже при нім з сироневірної квоти ані крейцера.

Одинацять разів вдовою. В одній громаді земліньського комітату ставала недавно під вінець одна пані по раз дванадцятий. Тій сороклітній пані помер єї одинацятий муж тамтого року, коли з ним обїздила землю.

З статистики хрестних імен в Австрії. Після послідного спису людности в Австрії найбільше єсть Франців, бо 1,834.000, потім Іванів 1,684.000, відтак Йосифів 1,085.000 — а з жіночих імен найбільше Ан, бо 1,780.000, Марій 1,622.000 і Єлисавет 1,260.000.

3 зависти. В Пільзні напала 42-літня жінка свого 21-літнього чоловіка Віста, коли він повернувшись з свята масового заснув. Вдарила его два рази сокирою; коли хотіла де й третій раз вдарила, перешкодила їй служниця, котра на крик свого пана арибігла. Віст пішов на поліцію. Коли поліція прийшла, знайшла злочинницю з розрізаним черевом в калюжі крові. Рани Віста не суть небезпечні.

Гал. краєва Рада шкільна ухвалила на засіданню з дня 19 квітня: 1) затвердити вибір д-ра Казим. Щанецкого на відпоручника Рада повітової до окружної Ради шкільної в Горлицях; 2) зорганізувати однокласову школу народну від 1 вересня с. р. в Пукасівцях, повіта станіславівського; 3) вилучити громаду Хромогорби в стрийській повіті зі звязи школи народної в Любінцях і зорганізувати в Хромогорбах особну школу народну від 1 вересня с. р.; 4) прийняти до відомости справоздане краєвого інспектора шкільного з візитації рускої гімназії у Львові.

Повени на Угорщині. Дощ падав через чотири дні і для того вилили ріки Раба і Пінка. Деякі села зовсім залаті, мости зірвані, живи знищені, а навіть люди потопили ся.

Стріча поїздів. Дня 30. квітня с. р. зіткнув ся поїзд льокальний ч. 17 відходячий з Кракова о год 6 мін. 40 вечером, через неосторожність служби залізної з поїздом товаровим на станції в Бохні; 23 осіб подорожних потерпіли легкі uszkodження. По огляді і огмотреню через лікарів удали ся всі uszkodжені елідуючим поїздом в дальшу дорогу.

Помер. Іларий Руснак, син учителя Атаназія, ученик III класу школи народної в 9. році життя. Сю несподівану страту ви. патріота відчуває вся руска громада черновецька і наш жал най буде для засмученої родини потіхою в нещастю, яке єї стрінуло.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 6. мая. При вчорашнім приняттю на дворі цісарем і цісаревою були архієпископ, архієпископін, найвищі достойники двора, спільні міністри Кальнокі, Каляй, Кріггамер, президент міністрів Віндішгрец, всі міністри, генерали, бурмістер, нунцій Агліярді, дипломати і аристокрація. О год. 1/28 явив ся двір. Цісар проводив цісареву, котра була в чорнім аксаміті убрана. Цісарська пара відзначила промовами Агліярдіого, послів чужих держав, Кальнокого і иньших достойників. О десятій годині подано чай, по чім двір віддалив ся.

Банфі, котрий свою неприсутність звинив тим, що не взяв з собою галевого інформу, відїхав о год 11. в ночи. Авдієнція Банфіого у цісаря тревала більше як пів години. О скільки зачувати, приняв цісар Банфіого дуже ласкаво, і заявив, що непорозуміння між Кальноким а Банфім можна і мусить ся в добрій дорозі вирівняти. Для того відбувають ся тепер інтервенції для приведення порозуміння, при чім угорський міністер а латере Йосіка має officium boni. (Порівнай наші дописи з Відня в нинішнім числі).

Відень, 6. мая. Перед відїздом мав Банфі сходни з Кальноким в міністерстві справ заграничних. Після будапештеньських вістий більшість ліберальної партії є тої гадки, що бажаню цісаря, щоби сю справу в мирній дорозі поладити, треба вдоволити, а одна часть партії жадає уступлення Кальнокого.

Відень 6. мая. Всі газети з понеделка доносять о будапештеньських вістях, що в Сербії наступили розрухи; телеграми з Білгороду не споминають о тім нічого.

Відень 6. мая. Банфі мав після посередництва бар. Йосіки підчас вчорашніх відвидин у Кальнокого з ним порозуміли ся що-до способу, як мають непорозуміння усунути ся. Угорське міністерство про се остаточно рішить і Банфі дасть при відповіді на інтерпеляцію Апоніого потрібні заявленя.

Ніш 6. мая. Будапештеньські вісти про розрухи в Сербії не мають жадної підстави. В цілм краю спокійно і все в порядку.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА
у Львові, уліця Академічна ч. 8,
продає слідуєчі книжки:

Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I. — Чорна Рада, повість	1 — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Світотляд українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джери, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в писмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленько. „Ієгенія в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	— 10
Цервантес-Мірон. Пригоди Дон-Кіхота	— 40
Волод. Шухевич. Записки школяра	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III	— 80
— Книга казок, поезії часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
К. Т. Подоленько. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Леся Українка і Макс. Ставинський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— 3 чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. повах з Московщиною	— 50
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрух	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезії ч. I.	— 20
— „Оферна“ — повіли	— 10
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяці по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в антиці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кожній антиці. При закупні треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера антика під Зол. Львом, Прага.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровича число 2,

мас на складі:

„ІНЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 ал. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу вогню під найприступнішими услівями і починає можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура

в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповніла і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находитъ ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі донеси адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Нарікання і самопоміч.

Дуже поучаючу статтю Василя Нагірного помістило „Діло“ в числі 89-ім. П. Нагірний, чоловік вельми заслужений в нашій розвою економічній, звертає в сій статті увагу на одну дуже важку хвилю нашого народу, а іменно сю, що любить завжди нарікати, але сам до діла не бере ся. На двох драстичних прикладах показує він ту нашу погану прикмету, нашу байдужність до громадського діла, котра тим більше мусить вражати кожного думаючого чоловіка, що вона йде дуже часто поруч з зарозумілістю на свою власну силу, котрої нема. На думку п. В. Нагірного під виглядом матеріальним ми не бідні; в різних нашіх товариствах руского гроша є на мільони, коли у всіх наших товариствах нема его і на пів мільона... Очевидно Русини не мають довіря до власних інституцій. Свідчать о тім хоть би такі два приміри, котрі подаємо зі статті В. Нагірного:

„Народна Торговля“ се вже товариство поважне, і яко таке узнає вже й чужими людьми. Діяльність его несе пожитки не тільки рускій справі виховуванем руского купецтва, але і краєви хоть-би тим, що єсть перед торговельним світом фірмою, котра в час і ретельно платить, — бо треба знати, що Галичина що до кредиту не має за границею доброї репутації з причин добре нам звістних. Мимо того всего число членів того товариства не може досягнути навіть цифри 1.000, хоч існує вже дванадцятий рік! Та вже-ж і уділ низонький, бо тільки 10 зр., а мимо того і мимо доброго розвою товариства, — оно на тримільонову Русь австрійську не може повеличати ся хочби одною тисячкою членів, коли тимчасом товариство „кулок рілльничих“ числить понад сорок тисяч членів. Справді ми бідні! Се байдужність наша! — она єсть причиною нашого убожества!

Другий примір ось такий: Буде рік тому, — лише дальше п. В. Нагірний — як оповістив я в „Ділі“ мої уваги дотично товариства „Гуцульська Спілка промислова в Коломиї“. З нагоди сего пояснення задачі і стану сего товариства просив я патріотів наших, щоби зволіли приступити з уділами до него і тим дати ему можливість сильнішого роз-

вою. Результатом сего було, що аж на личпу мою інтерпеляцію приступило чотирох членів по 5 зр., се єсть разом з сумою 20 зр. Єсть чим робити, нема що казати! Побачивши, що така просьба і представлене в газеті не помагають, розіслав я в марті сего року 300 писем до різних людей, котрих знаю, що могли би, повинні і мають з чим приступити до товариства. Були між ними духовні, адвокати, професори, директори, селяни і промисловці. Були між ними такі, котрих маєтки більші в даній місцевості ніж найбогатшого жида; були такі, що мають мало що менше від 1000 зр. доходу місячного; були такі, котрі різні свої акції та облігації що кілька днів на сонці просушують; були між ними і урядники руских інституцій, котрі мають плату річну до 3000 зр. і т. д. Розіславши 300 запрошень до таких людей, гадав я собі, що бодай 200 з них уважляють потребу розвою одного з руских товариств, і то в стороні, котру лихварі присіли і немилосердно людей визискують, а кинувши по п'ятині або десятині, буде 1000 2000 зр., ну і товариство „Гуцульська Спілка“ зачне експортувати вироби гуцульські, бодай хоть на Поділе. Поки-що укладаю в своїй голові плян такого експорту, виджу в уяві вже вагон наладований різними хорошими виробами гуцульськими, виджу на вагоні руску фірму „Гуцульська Спілка в Коломиї“; виджу склеп товариства завалений різьбою, вишиваннями, коновками, бочками і різними-перізними роботами гуцульськими; виджу фіри перед склепом, з котрих одні привозять товари, другі заладують, а служби при склені много. Все виджу і тішу ся, що і між Русинами завела ся європейська робота. Іду до Коломиї, щоби не тільки в уяві, але й на ділі се побачити. Приїхав — і що-ж бачу? От, що тримільонова австрійська Русь здобула ся на 17 членів, котрі прислали разом 240 зр., а між тими сама „Народна Торговля“ фігурує з сумою 100 зр. Отже 16 членів прислали разом 140 зр! Між тими славний наш Перемишль, котрий зібрав на будову театру руского над 1000 зр., прислав більшу половину сеї квоти, а Бережани третину. З богатирів, що вже й жидів перевищили своїм маєтком або що добивають торгу о більшу посілість, нема між приступившими членами ані одного!...

Плач і нарікання — каже нарешті п. В. Нагірний — цині нічого не помо-

жуть; з плачу нині сьміють ся. Нині цїнять чоловіка після его позитивної роботи, а бідакам, що руку витягають, показують заведене сьв. „Лазаря“.

Золоті слова, шкода тільки, що ми так часто на них забуваємо! Так єсть! нині цїнять чоловіка, і не лиш чоловіка, а цілі партії і нарід після їх позитивної роботи. Нині дивлять ся, чи нарід сильний, чи можна з ним числити ся і коли бачать, що він не єсть завалидорогою, а сильним членом в спілці державній, тоді поважають его і дають ему се, що ему належить ся. Плач і нарікання не помагають, того ніхто тепер не слухає, се нікого не зворушує і бідакам показує ся заведене сьв. „Лазаря“! А в нас же чим проявляє ся робота декотрих партій, як не наріканем і плачем? Фактом єсть, як се доказано висше, що ми байдужні до роботи економічної. Слабий розвій наших товариств політичних свідчить, що нам байдужа і організація народна. Слабий розвій наших товариств просвітних доказує, що нам байдужа і просвіта народна. Дуже малий попит на книжки, часописи і т. п. свідчить, що нам байдужа і власна освіта. Все те не видумки, а дійсні факти, котрі можна легко доказати, як се ми нераз чинили, численними примірами, котрі в прочім кожний у нас бачить, куди не поверне ся.

І чим же в виду того суть наші нарікання і плачі на тих, що мають власть, коли ми самі зовсім не думаємо постарати ся о таку силу, щоб з нами всі числили ся? І чим же в таким випадку суть нарікання наших опозиціоністів на тих провідників народних, котрі, знаючи слабу силу народну, вибирають до своєї діяльності дорогу мирну, бо лиш такою можемо те пер щось роздобути для себе! Дійстно, приходить ся сказати, що наші опозиціоністи хоч бачать, що нема нашим послам на кім оперти ся, мимо того суть невипрозорені а навіть несправедливі для них і безпідставними напастями спинають їх і так уже дуже трудну роботу. Більше позитивної роботи на кождім полі, а тоді з нами будуть всі числити ся! При теперішній байдужности далеко не зайдемо!

Сильвестра Мораря-Андрієвича.

(З кола православного духовенства).

Дійайте, дондеже день єсть,
прійдець бо ноць, егда ні-
ктоже может дѣлати. (Іоанн 9).

II. Як з одної сторони публична діяльність пок. Митр. Сильвестра яко волоского патріота є приміром наслідування гідним для Русинів що-до нашого руского народу, так з другої сторони повинні ми собі бажати, щоб наслідник его не вступав так односторонно в его сліди; бо крайня пора нам видивити ся з п'ятнадцятилітньої неволі на світ Божий.

Як сказано, пок. Митрополит видів яко горячий Волох і оточивши себе визначними Волохами, перед собою виключно долю волоского народу. Патріотизму его ми не маловажимо, протинно, ми кладемо его за приклад всім Русинам яко наслідування гідний. Що ми засуджуємо в публичній діяльності митрополита, то его нетерпимість, нетолеранція, яка не то князеві Церкви, архієпископу, але жадному хоч трохи совістному християнинові зовсім не до лиця. В чисто волоскій дієцезії поступоване пок. митрополита було би зовсім на місці і гідне похвали і признання, але в переважно рускій дієцезії така діяльність ненормальна, незаконна і в великій мірі шкідлива. Між тим ми видимо в кождім почині митрополита рівночасно кривду Русинів, хотівши они его духовні діти, не гірші від Волохів. В волоских товариствах він меценат а рівночасно отвертий противник руских товариств (Заборона совітникам Коморашанови і Ілєсевичеві належати до Рускої Бесіди; дисциплінарка о. Проданови і назване его уніятим). Заходить ся около отворення волоских паралелюк в Сучаві, а заразом ставить всякі перепони при заснованні рускої гімназії в Кіцмані, а відтак в Чернівцях. Привеволює питомців належати до Junime-ї, а рівночасно заборонює слухати викладів рускої мови і літератури на університеті. Не приймає і тероризує руских питомців, а з другої сторони дає всякі можливі пільги волоским кандидатам навіть з Семигороду і Румунії. Заложив печатню в великій мірі при помочи Русинів, а відтак дав її до розпорядимости виключно Волохам. Привеволює офіційно передлачувати „Candel-y“, редаговану в патріотично-волоскій дусі. Заборонює читати рускі газети і календарі, а видає календарі з мовою зовсім з'огидженою. Связтківати каже пам'ять в міських церквах визначних Волохів, (пр. Пумула) з патріотичними проповідями, а рівночасно заборонює Русинам там же шанувати н. пр. пам'ять Кирила і Меодія. Заводить волоскі богослуження і навіть хористів з Румунії, а рівночасно усторонює славянські богослуження і проганяє руску інтелігенцію зі своїх церков.

Коли застановити ся над всіма кривдами, які заподіяно з руки впр. пок. митрополита бук. Русинам, то серце крає ся і чоловік посторонній тяжко повірить сим правдиво начеркненим фактам. Русини списали багато явних кривд в своїх часописях і в обширній книзі „Die Lage der gr. or. Ruthenen in der Buk. Erzdieceöse“, вписували своє положення висшим сферам і по змозі запобігали цілковитій закладі своєї народности. Митрополит же до послідного віддиху продовжив свою румунізаційну роботу і ще сеї зими вислав Pro memoria на свій торічний Memorandum до Відня, з котрого яскраво виглядає его румунізаційна діяльність.

Не споминаючи про якусь потребу руску, просить він о річну субвенцію для волоского тов. „Societatea domnilor romane“, що до тла волощить наше руске жіноцтво, а надто отворення висшої дівочої школи в Чернівцях, ніби православної а в дійсности чисто волоскої, що з дотичних статутів яско виходить. Надто щоби зовсім знищити катедру для рускої мови і літератури, проти котрої владики вічно воював, просить о заснованні катедри для церковно-славянської мови і літератури і не аби зробити Русинам якусь ніби концесію, але аби сировадити сюди одного звісного московского агента на професора для більшого і пожаданого заколоту поміж Русинами.

П'ятьдесяті роки ще застали Русинів і Волохів в національній дрімоті, бо одиницями засновала Руска Бесіда в Чернівцях і Societatea pentru cultura și literatura romana чули ся чужими в ріднім краю. Інтелігенція нечисленна обох народів старала ся виключно о щоденний прожиток, розговорна мова була німецька, а в дідичів волоских навіть польська, але спільна почва була одна, церков православна. То порозумів добре пок. митрополит і кілька волоских самосвідомих провідників, що маючи церков в руках, могли легко зананувати і надавати тон обоим народностям. Огже за всяку ціну старали ся не об'єктивного і лагідного чоловіка видивити на престіл митрополичий, але голосного націоналіста волоского, яким був тогди о. Сильвестер Андрієвич.

З внутрішнього зв'язу і з вдячності для своїх партизанів забрав ся впр. владики вже 1880 р. до безоглядної румунізації церкви і руского народу на велику скалю з негодованем анатему кладаючи на сьмільчаків-Русинів, яко ніби-то атеїстів і уніятів і заборонюючи належати до руских товариств та передлачувати рускі газети і інші публікації, яко церкві православній ворожі.

Русини опинились серед публичної і рідної інквізиції, одні затихли, а другі з перестрахом віддали своє імя і свої сили на услуги митрополита. Коли рускі товариства таким чином зникли, виривають на світ Божий численні волоскі товариства, а ми опинились в них, чому? бо там був митрополит, там православ'є! Armonia зволишила нас музикою і театром, Societatea pentru cultura волоскими публікаціями, Societatea domnilor romane волоштити наші діти, Scoala romana відтягла нам рідна інтелігенція, Candel-y волоска церковна література наше духовенство, семинарія зрумунізувала наших питомців, і до того всего приложили ми Русини наші сили, наше знане і наш масток.

Впливові посади заняли Волохи, навіть всі майже мандати посольські, що нам належать ся, не в наших руках і ми Русини за п'ятнадцять літ дійшли до того, що вже і промовляти про себе в тілах репрезентаційних не маємо ми, але Волохи!

Так перестрашаюче зросло волоске жите над нашими головами в великій мірі нашими питомими силами за 15 літ, і то заходами пок. митрополита Мораря-Андрієвича.

Чи-ж диво, що ми Русини про такім складі річий, не всіли розвинути ся нормально, чи-ж диво, що сили наші теперішні не стоять на рівні з волоскими? Все, що Волохи ніби-то в нашу користь робили, все те загорнули для себе: то лишило ся тільки при нас, що нам наші свідлі рідні люди придбали. І ми йдемо, особливо в посліднім часі, замітнійше наперед, і дасть Бог, що й наше народне жите зовсім заверне до ліпшого, бо головна перзіона відпала і ми застережемось на далі против того, аби і на будуче православ'є було покривкою до нагубних агітацій.

Боже поможи, а ти небоже не лежи, всі як один ворухнім ся, всі верстви нашої суспільности: Сьвященники і сьвітські наші люди, бо „часъ уже намъ отъ сна востати!“

Ноць убо прейде, а день приближи ся отложимъ убо дѣла темныя и облечемся во оружіе сѣѣта. (Рим. 13. 11.)

Просьвітний рух поміж селянами на Буковині.

Просьвітний рух поміж буковинськими селянами починає будити ся що раз живійше, хоч стрічає великі перепони. Буковинські селяни, як звістно, заможнійші від галицьких і могли би дуже легко дійти до великого просьвітного розвою, як би було кому ними заняти ся. Тимчасом жатва многа, ділалей же мало. Пидуть нам на приклад з одного села під Чернівцями, що там, хоч нема і 50 жидів до голосовання, управа села спочиває таки в їх руках, а они звістно, не все прихильні просьвіті народній. Не до вподоби тамошнім селянам двірник, не в лад їм і его заступник і так само дяк. На дяка наріка-

ють они в письмі до нас так: „А ще і дячок рне против нашої читальні. Вігав хатами та відмовляв людин від читальні і каже, що то по уніятски. От що може бути хандрило! (обурює ся наш селянин). Зі наші книші, паланиці та придиво ще нас старцями (жебраками) називає, а як панотець править по руски, то він по волоски відповідає. „Гай, гай! згубла та курочка, що дві яйця носила! Файний ми Русин, що в хаті руского слова не почувє, лиш волоске, як з жінок, так і з дітьми, бо его жінка каже: хто по руски говорить, то уніят“. А вона дес служила в якогос попа-Волоха тай уже ніби — тиць і свої штири грізці! Щобим си мішав, там де не прошуть? Ліпше би, аби пазила на місті ярмарок, закришки, цибульку, петрушку, зернята — отам із жидиками си сварити, а не до наших руских справ си мішати. От справа! Тай хоти добра! По коршмах можна си волочити, бо то не є по уніятски, а до читальні зійти си, прочитати щось цікавого, навчити си розуму від чесних людей, тото по уніятски! От що може бути хандрило!“

Се уступ повторений до слова з письма селянина, котрого то письма на жалє не можемо видрукувати в цілости, бо не можемо проврити правдивости описаних надукать. Друге письмо селянина до нашої редакції також характеристичне і поучаюче. Під титулом „нерозпизнане (т. є. темнота) народу“ пише селянин з Рогізнї. „Ми ся навчили співати „Христос воскрес“, а наш даскал (дяк) нам казав, що ми співаєм по уніятски! Ми ся навчили від него, а він сам не розуміє ся і нас баламутить. На сьвята ходив даскал і забтудив до нашої читальні і таких небилиць наговорив, які можна було чути від першого ліпшого піяка, що знаходить ся у пана Дувида Бзрона... І ще фалив ся в коршмі, що ходить до читальні дурних вчити! Панотець духовний (Волох) виправді церковні закони існующі, красно, але людин до просьвіти і тверезости не привертають, бо епітропи церковні відповідають (відказують) на нашу читальню за то, що ми приступили до сьвятої тверезости. Вони кажуть, що панотець духовний позваляють вішати порційку горівки, а вони як зайдуть до коршми на порційку горівки, то й у коршмі переночують, бо вони кажуть, що жиди за нас Богу ся молять, бо ми у роботі не маєм коли. У хрестопокіїнну п'ятницю ішли з коршми пияні та кричали такі соромливі слова, що аж плотам встид було слухати! А панотець дуже їх украшують против нас, порядних християнів, а вони такі добрі, що би псови хліб із зубів вірвали і панови Дувидови понесли. У Дувида є їх читальня, бо вони не журять ся о просьвіту дітий своїх, але запомагають кого не треба тай самі сходять на біду.“

Вони не журять ся порядком в селі, що своєї власної школи не мають, бо хоть є школа, то не можна сказати, що вона наша; вона є пана барона Мустаца. У нас бідний нарід хоть рад би дуже носилати свою дитину до школи, але школа є в такім місці, що як дощ або сніг, то із душев не мож вилізти. А де є спосібне місце на школу, то там стремить пустиня і коршма.

У нашої громаді є 16 коршем. Принаймі аби кождий шинк заробив 500 левів на рік, стже порахувати до купи, то буде пісім тисяч. Як би була розумна громада і двірник, і щадили той гріш рік за роком, то би ми мали красну велику церкву і свою школу, касу громадску, свій шинхлір, свій громадський склеп і свій млин і другі позяточні річи. Може би воно в нас і було, аби громада із двірником твереза, аби двірник і авшуси (раді) тверезі, аби вірно служили Богу і громаді; але вони служать Дувидови, Йосеви, Ківови, Майоркови, Лейбови, Іцкови, Поеви і Мотьови.

От пан даскал проголосив межі людьми, що той пан Матковский з Чернівців дуже приятель рускому народови, бо він аж з уніятского пристав на волоске (се неправда — ред.) В Рогізнї отворив він читальню против читальні „Рускої Бесіди“ тай его читальня запала ся, бо у нас вже є своя, а другої нам не треба. Ми до своєї помалу притягнемо всіх і з Дувидової „читальні“.

Видко, як селяни самі рвуть ся до „Просьвіти“, потребують лише проводу. Маємо ще в

руках справоздане читальні Рускої Бесіди в Давиднах Зрубів. Ця читальня має 33 членів, а в бібліотеці 83 книжечки.

В справозданні наводимо оригінальну замітку, що п'ять членів відділ „відкинув, бо піддані жиди і посяють прихід членів до читальні.“ На зборах сей читальні Бесіди голова Юрій Думенко мав промову, котру справоздавець наш так записав: „Просив бих вас, панове члени, аби сте були такі добрі таї жертвували на „Народний Дім“ у Чернівцях так, як і з других читалень жертвують по левови і по два і по 50 крейцарів. Хто тільки може, спомагаймо і ми наш „Народний Дім.“ Дякуємо за опіку нашому монархови і нашому краєвому президентови Гоєсу і нашим делегатам, цим особам щирим — многая літа прожити, що нас привели до просвіти.“ (Славно, славно, славно! — крикнули члени). А заступник голови промовив: „Панове члени! Прося вас, не дивіть ся на наших ворогів, що вас розраджують, сходіть ся до читальні! Тут добри ради можна про все довідати ся. Нам позволив на цесе наш Найяснійший монарх, на цесу просвіту, і міністерство і краєвий президент.

Наші делегати привели нас до просвіти, очі нам отворили. Дякуєм їм за їх щирість — многая літа прожити! Тепер наш нарід пробудив ся і зачав руску букву читати і писати.“ (Члени: славно! славно! славно!)

Читаючи такі прості та щирі справоздання ми немов бачимо, як сей нарід радо горне ся до просвіти, який він одушевлений до сего, який вдячний всім, що не схиляють его від просвіти і який невдоволений з всяких прогнівників народних читалень. Нехай ті три наші письма заохотять добрих снів буковинсько-руського народу до тим щирійшої праці для него. Нарід уміє оцінити, хто ему приятель, і вміє бути вдячним.

Перегляд політичний.

* З Відня пише наш дописувач для 6. мая с. р. Кріза межі гр. Кальноком а президентом угорського міністерства полагана. З пояснень, даних обома сторонами виявилось, що Politische Correspondenz в звістнім артикулі своїм опералась на хибах і зле понятих мильних фактах.

Клюб послів руских вніс на нинішнім засіданні нагале внесене що-до погорільців місточка Стоянова, Каленецького повіту і зажадав помочи з скарбу державного. Рівнож возьме клуб руский участь в депутації до міністра різництва в справі увільнення парових млинів в Галичині від недільного супочинку задля удержання рівноваги в продукції з конкуруючими сильно млинами угорськими, котрі не зобов'язані до такогож супочинку.

Румуни надсилають до ради державної членські петиції, в котрих упоминають ся о заснованні паралельних клас при гімназії другій в Чернівцях. З рускої сторони анї від громад руских анї від товариств не надходять такі петиції, а они булиби дуже на часі перед розпочатком розправ над сегорічним бюджетом державним.

* Конфлікт між міністром заграничних справ Калноком а президентом угорського міністерства Банфім уже залагоджений. Дятого цісар в ручнім письмі з дня 6. мая с. р. не прийняв димісії Кальнокого. В порозумінні з Кальноком відповів Банфі а інтерпеліцію Апоніого, що після повноважень компетентних сфер може прочитати письмо Кальнокого в тій справі. Кальнокий уважає поступоване нунція Агліардіого безтактовністю, гідною нагани і запевняє, що на бажане палати зробить відповідні кроки в Римі. Почини вже зроблені. Палата послів прийняла сю відповідь Банфіого до відомости.

* В Чехах відбув ся дня 4. мая доповнюючий вибір посла до Ради державної. Вибрано 546 голосами на 584 голосуючих молодеческого кандидата Святотілюка Чеха.

* Сербська скупштина рішила одноголосно

річну пенсію для бувшого короля Міліна в сумі 360.000 франків.

* Як доносять до Times, ратифікував уже хінський цісар хінсько-япанський договір мира. З ратифікаційним актом від'їхав вже Лі-гунг-чанг до Чіфу, де стріне ся з япанським відпоручником адміралом Іто. Відко ожж, що Хіна не послухала намови російської дипломатії, що би проволотти ратифікацію аж по ревізії договору, а послухала Хіна ради кривняка цісарського Лі-гунг-чанг, що би ратифікація наступила як найскорше, бо в иньшій разі Хіна може попасти ся в конфлікт між Япаном а європейськими державами, а при евентуальній російсько-япанській війні заплатила би Росії відступленням територій замість теперішнього воєнного відшкодування Япанови. Для Япана се о стільки добре, що буде мати розв'язані руки супротив Хіни а свободійше буде міг вести переговори з європейськими державами. Тимчасом наспіла з Петербурга досить неімовірна вість, що Росія поставила Япанови ультіматум, загрозила, що скоро Япан не дасть до трьох днів рішучої відповіді, то Росія буде блокувати япанські порти. З Берліна же доносять, що япанське правительство зовсім не думає ставити опору і веде тепер переговори в сирані уступок як в Петербурзі, так в Берліні та Парижі.

Дрібні вісти.

Гр. кат. парохіи в Погорилівці, пов. заставнецького, надав президент краєвий о. Костеві Цісикови з Винограда. — В перемискій єпархії презенту одержали: оо. А. Полянський на Головецькому дольне дек. жукотинського, Е. Целех на Лівчу дек. любачівського, Петро Погорельний на Вилну велику дек. мокрянського, Ів. Госнодаревський на Голівку дек. жукотинського.

В справі товариства обезпечень „Дністер“ видів митрополітний ординарій львівський окружний, котрим препоручає вже другий раз рускому духовенству тов. „Дністер“, бо підпирати се товариство вимагає справа народна. Окружний кінчить ся словами: „Годі сумнівати ся, що би розвій такого дуже важного для нашого народу товариства як „Дністер“, не лежав всь, духовенству на серцю — а що розвій кожного товариства залежить передовсім від найбільшого числа членів, то митропол. Ординарій поручає Всь. духовенству поновно, що би: в порозумінні з дотичними комітетами церкви — церкви, забудовання парохіальні і школи в товаристві „Дністер“ старали ся заасекурувати, що би вірних своїх до обезпечення свого майна в „Дністрі“ тєллями-словами заохочували, а в кінці даючи вірним примір і своє майно личне в згаданім товаристві обезпечали“. Подібний обіжник видав також стаїславський ординарій.

Віче католицьке має відбути ся у Львові на другий рік, мабуть в першій половині липня рівночасно з обходом 300-літнього ювілею унії. Комітет сего віча під проводом князя Павла Сапіги має небавом зорганізувати шість секцій: жити католицького і справ доброчинности, секції шкільної, різничої, промислової, науки і штуки, а вкінці денникарства і літератури. Ті секції мають приспосібити матеріал для нарад віча, кожде в своїм крузі. Віче мало відбути ся сего року, але з огляду на ювілей унії комітет відложив віче на 1896-й рік, бо — як сказано у відозві — коли віче відбуде ся 1896. року, то на тім скористають і обхід ювілейний унії і віче католицьке.

Нелад в православній парохії черновецькій. Підчас похорону ученика бл. п. Іларія Руснака в понеділок заподіч ся десь паламар з ключем від церкви православної і ділий похоронний похід — в ній і чотириста дітий шкільних — мусів ждати півтретя години, заким вкінці рішили ся прийняти слюсари, що би отворив церкву. Коли вже в такий спосіб отворено церкву, явив ся паламар з ключем. Факт сей незвичайно обурив всіх, а родину бл. п. Іларія,

котрий умер від потрясення мозку, упавши з гойданки, довів до крайної розпуки. Нелад сей, за котрий повинен відповідати заряд церкви, наводив зібраних на ріжні думки і здогади, до котрих парох православної церкви в Чернівцях о. Іван Прокопович не повинен допускати, а тепер повинен покарати винувника.

Російський консул в Чернівцях п. Горайнов одержав командорський хрест російського ордера свв. Володимира.

Заприсяжене війська. В неділю відбулось на толоці коло черновецького публичного города заприсяжене нововступивших воєнків. В тім торжестві брав участь яко поручник архієпископ Петро Фердинанд.

Часопись послів Тиминського і Воляна, „Буковинський Вѣдомости“ питає ся (в 16-ім числі), кому служать черновецькі новоеристи. З цімою лайкою сей часопись на пи. Стоцького і Пігуляка, яка личить тільки людям без найменшого виховання, виходить, що черновецькі новоеристи не служать Руси-Україні, а кому другому, мабуть Австрії — бояв ся сказати сьвітлий політик. Ми би радили ему розважити, чи колю кольске, підпирючи австрійське правительство, служать правительству чи польському народови, чи одному і другому, а може тоді зрозуміє се, що тепер для нього єсть як „темна вода во облацях“... Закидають „Бук. Вѣд.“ черновецьким новоеристам, що они все роблять для личних цілей. Ми би раді знати, що ті новоеристи, котрих „Бук. Вѣд.“ мають на думці, можуть уже тепер для себе самих осигнути, коли они ще давно перед новою ерою власною працею і заслугами дійшли до можливо високих становищ і на тім стоять. Але мимо того в сьвіт пускає ся дзвінку фразу про „личні цілі“, що би ловити легковірних і баламутити всіх, хто тільки дасть ся. — Страшенно обурало „Бук. Вѣд.“ се, що „Буковина“ без ніяких заміток від себе подала, що Живний відвидів трьох буковинських сьвященників. Кажє, що се з нашого боку донос, безстыдність і т. п. Тим самим політик з „Вѣдомостей“ приписує гостині Живного на Буковині більше, як приватне значєнє, бо коли Живний справді невинний собі чоловік, то поданє вість, що він відвидів трьох сьвященників, не ставить тих панотців в ніякім злім сьвітлі, отже наша вістка не може бути доносом, безстыдністю і т. п. — В тім самим числі предивна лєогіка якогось дописувача „Бук. Вѣдомостей“ бачить в тім, що ми в „Неділі“ подали образець вогатного костела у Відні, агітацію за католицізмом, котрий очевидно на его великий розум, гірший від поганьства.

От вам терпимість релігійна! от вам дозрілість політична! Не диво, що під впливом таких учителів слова „уніят“ уживають на Буковині яко згрідного слова до лайки. Сьвідчить се о крайній темноті ума. — Ми не хочемо спорити зі всіма напастями „Бук. Вѣдомостей“, бо ми певні, що люди пізнали ся вже давно на вартости сего листка і коли-ж подаємо кілька зразків способу его войовання, то тільки для показу, до яких границь може дійти злоба і темнота людська. Надійла она вже навіть редакторови „Православної Буковини“, К. Козаркевичеві, котрий в числі 6. своєї часописи висказує своє „негодование і отвращеніє къ бездонно мерзкой и плюгавой ругани Бук. Вѣдомостей“ і маловажить собі „номинальних фінансових старших комісарів і послів в краєвий сойм і номинального доктора та досвідного журналіста, того підіслання „львівського Бісмарка“, що прийшов зі своїм качачим носом на Буковину, на заробок і спасати буковинський-руський нарід“ (ту Козаркевич має на думці дійсного редактора „Бук. Вѣдомостей“, бо Ал. Костриж, котрий їх підписує, єсть тільки складачем в митрополічій друкарні). Так остро і нечемно осуджує їх Козаркевич, ведучи борбу „з гідними і шкідливими насікомими.“ Що-ж ми ще можемо ту додати?

Нещасна пригода. Минувшого тижня лучив ся в Чернівцях при будові каналу нещасний випадок. 19-літнього робітника Юрія Гуменюка засипала земля і роздавила ему череп об залізні рури. Коли витягнуто нещасного, він був уже мертвий. Вна сего нещастя спадає на

надзирателя тих робіт, бо не уважав на те, що-би стіни землі були підперті як слід і тому усу-пула ся земля.

Архієпископ і матрос. Про одну черту добро-душності архієпископа Кароля Стефана подає Grazer Tagespost таку вість з Трієсту: В Лю-сін-Гранд померла молода жінка матроса, а сей був тоді власне в Фіюмі за роботою, то-ж двоє малих дітей остало ся на ласку сусілів. Коли матроса повідомлено телеграфічно про смерть его жінки, він бігав безпорадно по березі і шу-кав пароходу, котрий би его відвіз до Люсін-Гранду. Знайшов він матроса яхта „Хріста“ архієпископа Кароля Стефана і довідав ся, що „Хріста“ за два дні відіде до Люсін-Гранду. То-ж пішов той матрос до архієпископа, оповів ему своє нещастє, а архієпископ затримав его і дав приказ, щоби зараз відїхати до Люсін-Гранду. Та на тім не коней. Другого дня одержав той матрос повідомленє, що его діти, хоч не мають ще відповідного віку, прийняті до „притулку ді-ттей архієпископії Елеонори“, інститута архієпис-копії Марії Тереси.

Страшна буня лютила ся дня 4. мая в о-колиці Сіюсфальса в Америці. Цілий округ по-терпів великі шкоди, а при тім стратили 50 о-сіб своє житє.

Зайість опозиційна, а терпимість. Neue Fr. Presse знов пустила одну зі своїх ереміад і взяває лібералів в Раді державній, щоби висту-пали против внесенє Діпавліго в справі рефор-ми виборчої і цілійської гімназії; притім ста-вить N. Fr. Pr. лібералам за примір Поляків, котрі від своїх принципів ані на крихту не від-ступили, бо они знають, що кожда партія осла-блює себе самою такою неприродною політикою. На се відповідає краківський Czas: „Поляки не мають Цілі, се правда. Але за те Поляки мають рускі паралельки в Коломні і Перемишлі (те-пер в Перемишлі буде самостійна гімназія); та з сего не зробили Поляки цілійського питання, лише задоволили справедливе жаданє другого краєвого народу sua sponte. Порівнанє, яке зро-била N. Fr. Pr., зовсім не виходить в користь лівниці. Бо Цілле, хоч німецьке, лежить в чисто словіньським оточеннєм, а руска гімназія над Си-ном лежить на границі зника руского і поль-ского. Коли галицький сойм помимо того одного-лосно заявив ся за заснованє тої гімназії, то стало ся те в тім переконаннє, що жадє на-рід, котрий чує в собі національну силу, не потребує в признаннє прав иньшого народу бачити ослабле-нє своїх власних прав. Коли отже По-ляки належать до здібних мужів державних, то наука що-до Цілі виглядає цілком инакше, як висновує N. Fr. Pr.“

Жіноча гімназія у Львові. завдяки жертві одної Польки п. К. з Росії, котра зложила на сю ціль 30.000 рублів, буде отворена може вже й від вересня с. р. очевидно лиш перша класа, до котрої приймали би учениць по скінченню школи відлової. Всіх клас гімназії було би шість. Персонал учительський дібрав би ся з у-чителів гімназійних, плачених з процентів від капіталу 30.000 рублів і з такє від учениць. По віденьській і праскій була би се третя гімназія жіноча в Австрії. План наук для львівської гім-назії вже укладає ся, а оцікуватись нею буде товариство учителів шкіл середніх.

Помер. Антін Малик, ц. к. почтмайстер в Вашківцях н. Ч., тамже дня 3. мая с. р. Покій-ник був батьком ад'юкта судового в Сереті і урядників почтових на Буковині та відзначав ся тихим але примірним житєм. Земля ему пером!

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 8. мая. Віденьські і будапештєнські газети оповіщають слідуєче відручне письмо ці-саря дв. Кальцогого: „Завіряю вас о моім повнім довірю і узнаю ваші великі заслуги, які ви для мене через довгі літа положили і на які я й на дальше велику вагу кладу; при тім не чую ся спонуканим, вдоволити вашій просьбі з дня 2.

мая, щоби вас звільнити від уряду сільного мі-ністра заграничних справ“.

Градець угорський, 8. мая. Посол до ради державної Фандерлік умер на серцевий удар.

Поля, 8. мая. Вже раннім ранком велика. сьвяточно убрана товпа людей окружала арену, де мало наступити приняте цісари, що мав при-їхати нині з Любляни. На середині огорода Ма-рії Валерії знаходиться ся павільон цісарський, окрашений цісарською короною; по лівій і пра-вій стороні суть менші павільони, в котрих ждали запрошені дами, біло убрані дівчата і шкільна молодіж. Перед величавим цісарським павільоном очікували цісари архієпископ Кароль Стефан, перебуваючі тут різні князі, намістник, командант маринарки Штернек, достойники маринарки і цивільні з цілої Істрії в сьвяточнім убраннє. Італійські товариства робітничі очі-кували цісари при виході з парку коло Риви, а величезна сила народу товпила ся біля арени. Коли надїхав цісарський поїзд, загремів арти-пароходи відповіли вистрілами на повитанє і прибрали ся в сьвяточний стрій. Коли цісар о 7 годині рано виходив з свого вагону салюто-вого, витали его невмовкаючі оклики Eviva, так що вистріли гармат ледво можна було чути. Разом з цісарем приїхав архієпископ Франц Саль-ватор. Цісар привітав ся з архієпископом Каролем Стефаном і відзначив промовама присутних до-стойників, заступників маринарки і урядів ци-вільних. При вступі до цісарського павільону при-вітав цісари бурмістр Полі, др. Ріці, італійсь-кою промоваю, в котрій висказав глибоко відчуту подяку за цісарську гостину, почути льо-яльності і щирої підданності цілого населення. О душевненє є потребою серця народу, що поди-вляє монарші прикмети, відчуває сердечну від-чність за добротинність всякого рода, яка по-казує ся в цісарській ласкавости так прегарно Цісар відповів по італійськи, що радо прини-має заяви щирого привязаня і тішить ся, що може тут пробути кілька днів. Радо побачить поступ міста, а бурмістр нехай і на дальше для сільного добра, продовжає свою австрій-ським почутєм переняту діяльність, а горожан нехай будуть і на дальше переконані о цісар-ській прихильності. Сій відповіді цісари сліду-вали невмовкаючі оклики Eviva! Цісар поїхав потім через тріумфальну браму і сьвяточно при-брані улиці на площу військових вирав, де сто-яла ціла залага. На дорозі витали цісари ен-тузіастичні Eviva народу. По дефіляді війська поїхав цісар до парохіального костела маринарки що тепер будує ся, оглянув его і висказав свою втіху, що збудований з самого істрійського мар-мору. Потім поїхав цісар до звидженя форту Вернделя, де на его приказ відбуду ся вирави стрілецькі і вернув назад до Полі. Звідтам удав ся цісар на галевій лодці, що була пригото-влена двірським адміралєстом, на яхт „Мірамар“.

КНИГАРНЯ

наукового Товариства імени Шевченка
у Львові, улица Академічна ч. 8,
продає слідуєчі книжки:

Др. Огоновский: История русской літе-ратури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Юрій Федькович. Повісті і опові-даня	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітгляд українського народа	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причєна, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попалєсь	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в пись-мах Тар. Шевченка	— 35

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улица Академічна, ч. 8.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в антиці Ріхтера, Прага, загально звисне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кождій антиці. При закупні треба дуже ува-жати і брати флашки лише з охоронною мар-кою „котвиця“ за правдиві. Центральна роз-силка: Ріхтера антика під Зол. Львом, Прага.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улица Петровица число 2,

мас на складі:

„Ілюстровану Бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, ре-даговану Омеляном Поповичем
року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892
1893, 1894, по 1 ал. 20 кр. за рочник, а всі 9 ра-зом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечєнь

у Львові,

улица Валова ч. 11,

заснованє на підставі концесії ц. к. мі-ністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно дви-жиме і недвижиме против шкідливого огня під найприступнішими услівями і почп-лює можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура

в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поч-тою 25 кр.

Видає і за редакцію відповідає Осип Маковей.

З друкарні Г. Чопна.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
виносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Наші національно-політичні відносини.

II. Так доказали ми попередню, що загал нашої інтелігенції не прийшов ще до ясного пізнання великої ваги, яку має національне питання для народного розвитку, для політичного значіння народу і його добробиту. Та власне в тім лежить ціла наша неміч. Тільки через вироблене поважної національної сили може нарід, яке такий, заняти між другими народами поважне місце, прийти до голосу і тим способом виробити собі відповідне значіння та відповідний вплив на краю і державну управу. А першим і найважливішим способом до вироблення національної сили є безперечно своя, питома народна просвіта, бо вона приступна і для маси народу. Без народної просвіти не може збудити ся і зміцнити ся народне почуте, ся природна підстава правдивого патріотизму, що периває до великих діл і не щадить для загального добра свого народу ні гроша, ні здоров'я. Без народної просвіти не може настати визначний лад в хаті громадян, не можуть настати взірцеві порядки ні в громаді, ні в повіті, ні в краю. Без народної просвіти не можуть настати взірцеві економічні порядки, не може піднести ся своя народна індустрія, ні своя торгівля, ні свій промисел. Економічний розвиток і добробит кожного народу залежить отже головню від народної просвіти, а звзглядно від національної сили; она є властивою підставою всякого народного добра. Для того наші провідники повинні в першій лінії старати ся про зміцнене нашої національної сили через народну просвіту. Тут треба кинути ся з цілою силою; тут треба без нардону нищити кожний ворожий вплив; тут треба хоронити наш нарід від кожного і найменшого баламутства, бо оно притемнює народну ідею, а тим самим шкодить і розвитку національної сили. В вишній політиці повинні наші провідники, яко немічні, бути дуже розважні, не повинні поривати ся, як то кажуть, з мотикою на сонце, а противно повинні уміти хісновати із кожної хвилі, повинні визискати кожду і найменшу дрібницю, що зможе принести користь для нашого національного розвитку, для зміцненя нашої національної сили.

Лише така опортуністично-раціональна політика відповідає нашій тепе-

рішній народній силі. При теперішніх загальних відносинах може лиш така політика зміцнити нашу народну силу. Наші жадання повинні відповідати дійсним потребам. Сьмішним і нерозумним було би жадати щось такого, що нам цілком непотрібне, або з чого ми на тепер не могли би мати найменшого хісна. Провадити опозиційну політику против правительств, котре нам по можности прихильне, без всяких виглядів, тільки для шуму, для розривки галерії і потіхи уличці, або дразнити противників лише для самої личної забавки, се взагалі не дасть ся оправдати з поважного становиска. А вже-ж найменше пристойть така політична робота для заступників слабших народів. Заступники слабших народів не мають багато до страчення; они не можуть і не повинні для того марнувати свою працю для безуспішних подвигів. Такою роботою лиш баламутять ся нарід і деморалізує ся его.

Розважна і розумна, або як кажуть, раціональна політика наказує заступникам слабших народів, навязувати, — коли се лиш можливо, — зносини з правительством і сильнішими партіями, щоби бодай що небудь придбати для своєї народної справи. При теперішніх рухливих відносинах і загальнім поступі, де все пре ся наперед, годі відгратицати ся хіньським муром. Навіть вже і Хінцям такий мур нічого не помагає, як се виказали найновіші події.

Се є отже засада політики „нового куреу“. Такої політики гадають придержувати ся і надалі патріоти „нового куреу“, та мають повну надію, що ся політика принесе нашому народови як найбільше хісна.

Патріоти „нового куреу“ поступають розважно, совістно і чесно, для того надіють ся, що історія не осудить їх праці лихим словом.

Не гадаємо ми однак наших противникам, із власного народецького табору, приписувати тим злої волі. Але се можемо сказати, що, як ми се вже попередню доказали, є і між нашими провідниками люди політично цілком незрілі, люди вправді дуже зарозумілі, але притім дуже вузького сьвітогляду, що не мають ясного поняття про вимоги, які ставляє теперішній сьвіт до людей, котрі беруть на себе обовязок народного провуду. Ми гадаємо, що кожний народний провідник бере на себе найтяжший обовязок, бо не так то легко кермувати до-

лею цілого народу. Проте не кожний здібний до такої превеликої задачі, та для того і не повинен кожний, перший ліпший, рвати ся до сего. Правдивим народним заступником може бути лиш такий чоловік, що в першій лінії є чоловіком на вскрізь чесним, а при тім чоловіком як найобширнішого знання, би-строного ума, надзвичайної пильности, чоловіком відважним і рухливим.

Вправді нема у нас в тім взгляді великого вибору, але все-ж таки є між нами люди, що поставили собі за найголовнішу задачу свого життя, стояти вірно на сторожі народного прапору, служити щиро своєму народови і загальній народній справі.

Та власне малий заступ сих зрілих наших патріотів має тепер першу і найважливішу задачу прогнати темряву, яка особливо в останніх часах придавила нашу Русь-Україну.

Кожний щирий і умний Русин догадає ся, що ходить тут о знищенє, для нашого національного розвитку найшкідливішої нелюдської роботи мізерних московських наймитів, що в останніх часах розбили нашу народну силу і викликали в нашій народній таборі ще до тепер небувалий страшний розстрій.

Та є тім поговоримо обширніше другим разом.

В СПРАВІ ЕМІГРАЦІЇ

номістила „Народна Часопись“ замітну статтю дра О. Олеськова, котру на сім місци для зрозуміння еміграційного руху повторюємо, признаючи рацію словам дра Олеськова.

„Зі всіх країв на сьвітї, до котрих би наші люди могли виходити на поселенє, єсть Бразилія найбільше некористною. Еміґрація тамтудя в нинішніх обставинах — то чиста і невналогибель. Що наших людей тягнуло до Бразилії, се вільні землі і вільний переїзд. Поправді сказавши, землі ніколи там за дармо не давали, лише за взглядно досить високу оплату ратами і грубим опроцентуванєм (9 проц.), а вільний переїзд обмежений нині до дуже малого числа еміґрантів з Галичини.

„Недавно тому замкнуло бразилійське правительство тоту провінцію, в котрій би наші люди могли поселяти ся на ґрунті, т. є. Парану, а тоті, що їдуть до Бразилії будуть законтрактовані на три роки, працювати як невольники в наймах на плантаціях кави і бавовни. Платня дуже лиха, що не вистає на удержанє; робота тяжка в кліматі парнім і дуже гарячим, котрого наш чоловік не годен витримати. До того лютить ся там безустанно жовта пропасниця — хвороба не менше страшна як тиф або холера.

„І подумати собі, що нарід з розпучкою в серці опускає свій рідний край, щоби дістати ся до такого некла. Коли вже не можна вижити на рідній землі, то є в світі вільні землі, урочайніші, і без порівняння ближчі, о здоровім кліматі, о великій будучности економічній, під розумним, честним і справедливим правительством, в котрих здорова колонізація може пустити корінь і благотворно вплинути навіть на наш старий край. [Приміром в Канаді, що лежить в північній Америці і починає Європу заступати своїм збіжем, суть величезні простори вільної землі, котру тамошнє правительсто дає по 113 моргів на родину колоністів або навіть і поодиноким селянам. Голіруч на цілім світі чоловік пропаде і всюди треба добре рук приложити до роботи, але в Канаді маючи на заго сподароване пару соток, можна стати господарем на цілу губу, а в Бразилії з пару тисячками, навіть на поселеню в Парані знайдеш. В Канаді ближше до світа, порядок, справедливість, комунікації знамениті, школи, торгівля, промисл, зарібки, а в Бразилії — поняття не можна, що спонукало декого до формальної пропаганди за нею!

„Колонії в Парані не мають будучности. Збіже, котре би наші колоністи управляли, мусіло би шукати купця в Європі, віддалений о місяць їзди кораблем. Чи-ж може то збіже обстати при збіжжю Сполучених Держав, Канади, Росії, або хоч би Індії чи полудневої Сибірі? Парану лучить з побережжєм моря одинока залізниця упривилеювана, котрої тарифи так страшенно високі, що збіжа нею не возять, бо би не оплатило ся, лиш так цінний продукт як чай „мате“, котрого транспорт може оплатити ся. Паперові гроші бразилійські і аргентинські страшили страшенно вартість, адміністрація краю дорога, рабівничі і самовільна, промислу в краю ніякого, а зарозом дуже високі мита на продукти промислу заграниці, ляхі землі, — ото надія на поліпшене долі, ото підстава сподіваного екомічного розвою колоній! Додаймо до того напади розбійничих племен Ботокудів, кілька родів великих їдовитих вужів, котрих укушене єсть без рахунку смертельно, жовту пропасницю, дикі звіри, як лігуари, американські льви і т. д., то будемо мати понятє о бразилійсьім раю.

„Не було би про що говорити, бо як сказано, тепер правительсто бразилійське не пускає вже наших людей на поселене, але що в „Ділі“ друковано сяжневі артикули о надаваню ґрунтів в Парані тогди, коли вже було відомо що Парана замкнена, то не від річи будуть повиспі інформації. (В „Ділі“ віраджувано еміґрувати до Бразилії. Ред.). Вирочім і тепер радять тим еміґрантам, що виїзять до Бразилії, іти тимчасом в найми на плантації кави і бавовни в Сан Паоло, близько границі Парани, щоби потім колись перенести ся на поселене до Парани. Тота рада також непрактична, бо як всі люди з Галичини схотять в одній стороні наймати ся, то платня робітника, і так там дуже низька, бо не вистає на удержане, стане ще низьша.

„Вісниця ще слівце о тім, звідки то руский і польский селянин достуає тої ласки і чести у бразилійського правительства, що оно перевозить его за дармо? В Бразилії аж в недавних часах знесено невільничтво, а бразилійські плантатори так на то улютили ся, що аж прогнали цісаря свого краю. Плантаторам бавовни і кави урвала ся даремщина, тим більше, що вже і з Африки не вільно везти невільників; не стало робочої сили і плантатори почали підунати, ваблять отже людей з Європи, а головню від нас з Галичини бодай тим, що правительсто дає ім даремний перевіз. Потонаючи ловить ся і бритви, то-ж наші люди дали ся звабити.

„Що-до якости земель, клімату, комунікацій, культури і в загалі виглядів на економічну будучність вже Аргентина стоїть непорівняно вище від своєї сусідки Бразилії, але має деякі важні хибні спільні з Бразилією і для того еміґрація тамтуди неопорядна.

„Пипущий сі стрічки від шести літ старає ся о достовірні інформації зі всіх країв, де приймають колоністів в переконаню, що еміґрація наших селян неуникнена. Найліпші услї-

вя колонізації представляє Канада. В перших днях липня сего року виїжджаю до Канади на оглядини і для вибраня околиць, котрі би на колонізацію для наших селян найліпше надавали ся. Розуміє ся приложу руку лиш до еміґрації розважної, здорової, але не горячкової!

Допись з Відня.

Відень, 7. мая 1895.

(Кальнокий-Банфі. — Недільний спочинок в млинах. — 3 палати послів).

Контроверсія межі ґр. Кальноким а бар. Банфім вирізнана. Цісар могучим словом своїм задержав обох мужів державних на своїх становищах. Дневники віденьські однакж мабуть ще через довший час будуть ту контроверсію коментувати, розуміє ся, різнородно, відповідно до становища свого політичного. Рівнож годі надїятись, щоб згадана пригода минула без всяких наслідків. Делеґація угорська пригадає ґр. Кальнокому цілу справу, здаєсь, в часі засідань делеґаційних в червні сего року тим більше, що ґр. Кальнокий не тішить ся великими симпатіями в ліберальних кругах Угорщини. Однакж найбільше потерпіть нунцій папский Аґліґрді Єго становища рішучо захитане. Як показуєсь з ноти ґр. Кальнокого до Банфіого, то міністер заграничних справ в подорожжю нунция папского на Угорщину і в его промовах тамже добавив великий нетакт і порушене межинародних законів, не дозволяючих посторонним легатам вмішуватись у внутрішні справи держави.

Нота ґр. Кальнокого до Банфіого, осуджаючи дуже остро роботу папского нунция (острійше, як се сам Банфі зробив), не лишила ся без відгону і в радї державній. На засіданю з 6. мая виїс пос. кн. Ліхтенштайн інтерпеляцію до президента кабінету, кн. Віндішґреца, жадаючи відповіді на такі питання: 1) чи оповіщена нота ґр. Кальнокого єсть автентична, а наколи єсть автентична, чи 2) правительсто думає винагородити обиду, нанесену нунциеві і чи 3) буде старатись направити добрі відносини межі державою австро-угорською а Римом? Яке становище займе кн. Віндішґрець в тім ділі, годі предсказати і треба виждати!

Другу інтерпеляцію внесли нині члени клубу Гогенварта (на чолі бар. Діпавлі) в напрямі, чи закид, зроблений нунциеві апостольскому, мов то він мішаєсь у внутрішні справи держави австрійської, оснований на фактах, і чи під внутрішніми справами можна і належить ся розуміти справи віри, котрі заступати нунцій чейже має право яко заступник Голови церкви католицкої?

Нині були делеґати обох клубів посольських з Галичини у міністра Вурмбранда в справі жалоби парових млинів галицких щодо наказаного в тих заводах випочинку недільного. Млини парові галицкі терплять дуже від конкуренції млинарської Угорщини, де, як звістно, доси не заведено випочинку недільного. Угорщина продукує від літ множество мукі і заповить нею всі торги галицкі. З 18 млинів галицких упали два минувшого року, а деяким грозить упадок в найближшій часі. Міністер Вурмбранд прирік, що передовсім поспитає ся угорсько правительства, чи оно думає завести у себе випочинок недільний? Як ві, то тогді міністер знесе випочинок недільний в парових млинах галицких з деякими, розуміє ся, застереженнями, т. є., щоб не вільно було при млинах відбувати роботу привозу або вивозу продуктів мельничних і щоб робітники по черзі мали участь в випочинку недільнім.

Палата посольська приймила 6. мая нагляче внесення пос. Барвіньського і товаришів в справі уділення заемоги погорівшому Стоянову з фондів державних. Рівнож приймила палата подібне внесення пос. Евг. Абрагамовича для погорівшої громади Цсари. Пос. Барвіньский мотивував своє внесення довшою річею.

Перегляд політичний.

* В Відні вибрано в третій дільниці 3634 голосами на 5549 голосуючих антисеміта Штайнера послом до ради державної.

* Нововибраний молодоческий посол Святотлюк Чех заявив, що не може прийняти мандату, бо не має відповідної здібности до політики.

* В Сербії зовсім спокійно і о якійсь революції нема й бесіди. Король вернув вже до Білґраду. Кажуть, що скупщина спротивилась позичці лиш для того, щоби викликати димісію міністра Петровича. Зараз по іменованю нового міністра фінансів зачнуть ся нові переговори в справі позички, але сим разом вже трохи відмінній. В скупщині заявив президент міністрів Христич, що він і его товариші сповнять бажання короля, щоби лишали ся на своїх теперішніх місцях і служили королеві і краю з щиростию і пожертвоуванем.

Дрібні вісти.

Бі В Цісарєва Єлисавета дарувала для навіщених землегрысєнем в Люблянї 5000 зр. підмоги.

Красвий президент ґр. Гоєс виїхав на кілька день в радовецкий повіт.

Нові викази метрикальні а наші москвофіли. З перемискої єпархії пишуть нам: Хто з нас трохи ближше наше священство в єпархії перемискій, той рад-нерад прийде то того сумного переконання, що між згаданим священством маленько знайде ся людей огрітих щиро руско-українським духом та перенятих частими національними ідеалами; але за те велика часть людей, поставлених „на свічнику“, зачаджена думками, які немилосердно по наших краю ширить „Галичанинь“ зі своїми невсипучими „товаришами“. Не час нині застановити ся нам над причинами сего лиха, котре у нас не тільки терплять, але навіть мовчки підпирають: через форитоване зачаджених москвофільством людей та через поминане щирих народовців, підозріваючи їх о різнородні інтриґи. До яких сумних границь доходило наше москвофільство, нехай за доказ послужить сам факт. Після найновішого роспорядження міністерства просвіти і віроісповіданя мають уряди парохіяльні а взгядно метрикальні предлагати чвертьрічно дотичній власті політичній повні викази метрикальні. Щоби докладно поучити о зіставленю згаданих виказів уряди парохіяльні, видало міністерство інструкції для Галичини в обох краєзих язиках і перестало їх староствам. Староства же декотрі (бо декотрі ще не порозсидали), щоби бути льояльними супротив нашого священства і щоби уже раз утих гамір та крик на нехтоване нашого язика ц. к. урядами, порозсидали нашим парохам інструкції в язичі рускім. Однак на диво! замість щоби письма сі приймати з вітхою та надією на те, що наше рідне слово чим раз більше буде знаходити пошанованя і приступу по наших урядах, в деяких сторонах священство наше інструкції напечатані в язичі рускім повідсидало громадно назад дотичним староствам, мотивуючи свою загонытість незнапєм фонетичної правописи! Згадав отії під проводом своїх деканів воліли читати інструкції в яким-небудь ниньшій язичі, коби тільки не в матерім, бо они би раді розпяти сю матір, щоби тільки ы та ь не пропало та не провалила ся кацапня. Нехай же нині здорово мислячий чоловік скаже, чи є можлива яка згода з людьми, що цурають ся своєї рідної мови, що бажать збурити те, на що працювали щирі патріоти! Нам кладуть за примір Чехів, вказуючи на їхній патріотизм; чи знайшов би ся однак один Чех, котрий би посьмів відречи ся своєї рідної мови? Про тое проч з такими людьми, проч з їхнім лицемірством, бо тогди, коли простягають они руку до згоди, кують крамолу для нашої національної ідеї! — (Ми

відчуваємо також се обурення нашого дописувача задля невиданого нігде такого баламутства і лицемірства, яке у нас завели москвофіли, та на темноту наших людей нема рада. Нам треба виховувати молоде, сьвідоме покоління, а старе небагом уступить ся поневолі. Нам треба такі безмежно шкідливі прояви, як от тайна злука народовського комітету виборчого з москвофільським, пиятувати безпощадно, бо инакше ніколи не виберемо з такого хаосу, в яким блукає на- рід. — Ред.)

„Независимий“, від Маркова зависимий комітет виборчий. Зі Львова доноситься нам з віри- достойного жерела, що виборчий комітет „неза- висимих“ народовців сполучив ся тихцем з комітетом москвофільським в справі переведення нових виборів до сойм краю. Окликом неза- висимих єсть нині фраза: „Лучім ся і з чортом, коби лиш побороли гр. Ваденого.“ Мандати вже порозбивані, хотя оба комітети з шумом голосили в своїх відозвах, що они будуть слу- хати лиш голосу місцевих комітетів виборчих. На стрийський повіт постанавлений др Олесницький, а давнішому послови з того округу, пос. Анто- невичеву, призначено з гори повіт косівський, хоч тут за Антоновичем доси ще ніхто не за- тужив. Народовці „независимі“ пішли на диво в повну зависимість від Маркова.

Страх на лихварів. До повітового суду в Бжозові прийшов недавно на начальника судія п. Яновський. Лихварі не знаючи п. Яновського закинули суд позвами против селян, гадаючи, що при новім судії удасть ся їм робити гешефти. Однак наслідок вийшов для них дуже сумний. Судія п. Яновський сам взяв ся до розсліду тих позвів і з уряду зарядив против лихварів карні дохождєня. Конєць тому був такий, що недавно трибунал окружного суду в Сяноці засудив Мо- шка Ярмарка з Вітрилова і Абрума Гілийхера з Коцького — кожного з них на 14 днів в'язниці, 30 зр. грошевої карі і на зворот поступованя карного за збіжеву лихву, котрої допускали ся тим чином, що на передпівку давали селянам збіже в вартості на пр. 6 зр., а в осєни казали собі віддавати готівкою 9 зр. Далше лихварі з Улюча Шмұль Грапнєль і Маєр Вольф дістали акт обжалованя за лихву, Мендель Рубінфельд за лихву і обманство через намову сьвідків до фаль- шивого зізнаня, а против Мордка Рубінфельда веде ся карне дохождєне о лихву і обманство. Очевидно, що тепер стали вже лихварі обми- нати суд.

Устні іспити зрілости в галицьких семіна- риях учительських розлічнуть ся з кінцем шкіль- ного року в слідуєчім порядку: в Тарнові 24. мая, в Ряшеві 4. червня, в Кракові 7. чер- вня, в Станіславові 24. червня, в Тернополі 24. червня, у Львові 2. липня, в семінарїях же женських: в Кракові 15. червня, у Львові 2. липня, в Перемишлі 2. липня с. р.

Від видавництва. Впв. передплатників на- ших повідомляємо, що не з нашої вини спізня- ють ся числа „Буковини“, а як ми пересьвідчи- ли ся, з вини пошти. Стараємо ся се лихо усу- нути, а впв. передплатник в просимо зараз ре- кламувати числа, коли не прийдуть.

НАУКА, ШТУКА і ЛІТЕРАТУРА.

Бібліотика для рускої молодіжи, видавана під редакцією Юл. Насальського в Коломиї, мі- стить в п'ятім випуску: Оповіданє з княжих ча- сів Т. М-ца: По погоді громи, а в шестім випуску казку Д. Третьяка: Покоти-г-оро- шок; поезії Ю. Насальського: Від хати до хати, Дай Боже жасте! і У воріт за- пропащеної батьківщини; а далі опові- данє: Блудний син, написанє Манди- чевським за Ф. Гофманом. Мова загаданих творів чисто народна. Видавництво представляє ся гар- но. Можна тільки жалувати, що за якийсь час ті книжочки, видавані етимологією, не будуть для молодіжи шкільною так приступні, як би були, коли-б їх видавано шкільною правописною. В ін- тересі самого видавництва і шкільної молодіжи, для котрої ся бібліотека є справді дуже хосєнна,

ми радили-б п. редакторови видавати бібліотеку правописною шкільною. Передплата на се вида- ництво дуже низька: 1 зр. на цілий рік.

„Зорі“ ч. 8 містить: Продовженє повісти О. Я. Кониського „Грішника“; — стихи „З ве- сняних пісєнь“ Павла Граба; — докінченє повісти Т. Шевченка „Музика“; — стихок Якова Щого- лева „На весні“; — студию Мих. Новицького „Па- ламар“; — продовженє Шідерова „Вільгельма Теля“ в перекладі В. Чайченка; — продовженє історичної розвідки „Гетьманованє Бруховецько- го“; — продовженє студії О. Кониського „Т. Шев- ченко підчас висшого розцвітту його кебєти, до арешту його (1845—1847)“; — оповістки, кри- тичні замітки, посмертну згадку про о. Вас. Іль- ницького, коротку згадку про Корн. Сущкевича, хроніку і бібліографію. Ілюстрацій містить се число три: портрет Корн. Сущкевича, Імра Ревєца „Не страшний соверник“ і вид розвалин церкви сьв. Василя в Овручі на Волині. Рівночасно по- явив ся з сим числом і 22-ий аркуш російско- українського словаря і обіймає стор. 263—270.

Під редакцією Омєляна Поповича почали тепер виходити (замість місячної часописи „Ластівка“) місячні книжочки виправді під за- гальною назвою „Виданя Руської Бєсїди в Чер- нівцях“, але кожда книжочка становить для се- бе цілість. Перша того рода книжочка вийшла сими днями і містить „Слова правди і на- уки. Із поезії й Тараса Шевченка спи- сав Омєлян Попович“. З творів Шевченка ви- брав редактор 150 і кілька коротких виречєнь поета. Книжочку окрашують три портрєтики по- ета. Книжочка обймає 22 сторони 8-ки.

Справи економічні.

Поплатність управи ячменю.

На управу ячменю повинні наші хлібороби звернути свою найбільшу увагу, бо коли бара- болі від часу як горальні менше можуть гнати горівки, не поплачують, коли кукурудза і все инше збіже задля заграничної конкуренції стра- шно подешевіло, то пошит за добрим ячменем тепер і ще на довгі часи буде великий. Причи- на лежить в тім, що ячменю потребують броварі, а пива чим раз більше ва- рять; ячменю потребують также для вироблю- ваня солодової кави, солодових бомбонів і цу- керків, а ті продукти тепер добрий мають відбит.

Але не кождий ячмінь для солодовні при- датний; лиш той добре платить ся, що має в собі багато солоду, і за таким ячменем як най- більший попнт. Нема що побоювати ся, щоб такого ячменю занадто продукували, бо за ним завсїгда ще більший буде попнт! Для того наші хлібороби повинні кинути ся на продукцію до- брого солодового ячменю.

Ячмінь, за яким солодовники попнтують, мусить бути білий (жовтий або бурий ячмінь забарвлює пиво), мусить мати тоненьку лупинку, мусить бути череватий т. зн. зерном повний. З великого зерна більше екстракту солодового; зерно, коли его розкусити, повинно бути мучи- сте а не склисте, не сьміє мати чорних кінців і не сьміє при молочєню бути ушкодженє. Добрий солодовий ячмінь мусить мати в собі велику міцнь до росту, і бути однакової якості, щоб одностайно кїльчив ся і ріс. Ячмінь нечистий з порозбиваними або пороздавлєваними зернами, хоть би він і був доброї якості, не найде до- брої ціни у солодовників.

У нас в Австрії пошукує ся найбільше от- сей солодовий ячмінь: 1) Ганацький ячмінь. Він ростє сильно, витрєвалий на зміну повітря, дозріле зерно не висипає ся лєгом, і не жовтіє як другі. Зерно его повне, черевате, з тонень- кою лупинкою і ростє, як хлібороб з ним добре справить ся, добре і одностайно. 2) Ячмінь- лицар (Chevaliergerste). Він дозріває скор- ше ніж ганацький. Зерно більше жовтає і на дощі скорше забарвлює ся; лупинка его грубша, звичайно оно туге і склисте. 3) Ячмінь-гар- буз (Melonengerste) має ті самі прикметя, що ячмінь-лицар, лиш що ще лекше забарвлює ся. 4) Росийський ячмінь. Сей ячмінь дуже

добрий, з тоненькою лупинкою, мучистий, зерно его виправді подовговате а не черевате, але не забарвлює ся так легко і ростє добре. 5) Ру- ский ячмінь, котрий удає ся скрізь на Руся і в Румунії. Він короткий, череватий, менший як ганацький. Зерно має дуже тоненьку лупинку дуже мучисте, а ростє в солодовні надзвичайно сільно, так що аж пускає стебло. В солодовні треба з ним добре обходити ся (коротко мочити холодом провадити, в низкі купи складати і ча- сто обертати). Ячмінь російський і руский, як бачимо, дуже придатний для солодовників, але що-ж, коли наші хлібороби так з ячменем об- ходять ся, пооббывають, пороздавлєють зерна, не вичистять як треба, що ціна на него мусить бути менша, а могла-б бути як найліпша. Коли- б наші хлібороби инакше взяли ся до управи ячменю, то наш руский ячмінь міг би витиснути всі другі ячмені з торгу і платив би ся як най- ліпше. 6) Ячмінь угорський. Він для до- буваня солоду менше придатний, для того его хлібороби закидають а беруть ся сїяти ганацький. Угорський ячмінь має дуже тяжє, повне і туге зерно, гектолїтер важить нераз 75 ба і 78 кїльо, але зерно склисте і кременисте. Тяжє его роз- мочити, потребує багато тєпла, щоб рушив ся, і ростє неодностайно.

Ячмінь дуже делїкатне і вибагливе збіже, для того треба уважати, в якій рілі і як его у- правляти. В тяжкій землі (пшєничний) стає яч- мінь глинякий (якби з закальцем), склистий і ді- стає легко чорні кінці; а як часто дощ перена- дає тоді, як він дозріває, то дістає грубу і твер- ду лупинку.

На глинястім піску (найліпша зємля яч- мінна) удає ся гарний, повний, мучистий ячмінь, що дуже добре задержує барву. Такий ячмінь ростє легко і рівномірно, не пускає, коли з ним в солодовні добре обходити ся, стебла, і для- того він найліпший товар солодовий, котрий до- бре платить ся. В легкій пісковатій землі стає ячмінь вузший, кременистий і дістає мяжку лу- пинку. Він задержує добре барву, дозріває дуже напрасно, а коли по посусі піде дощ, то зерно его не ствердне, а стає таким якби мало сла- бість англійську. На такий землі треба его густо сїяти, щоб чим борше він вповні дійшов, аби тим перешкодити тій слабості.

Під ячмінь мусить бути ріля чиста, без хопти, з вистарчаючою старшою силою. Найліп- ший солодовий ячмінь удє ся звичайно по- добайї бараболянїй управи. По кукурудзі мусить управа бути сильніша; ячмінь на кукурудзиску буває также добрий, але він вже вузший, має грубшу лупинку, і через то не найліпший. Дєхто сїє ячмінь по добре згноєній пшєниці, але в та- ким разі треба рілю як найліпше справити, кілька рази переорати, і як найчастїше утримати.

Ячмінь завсїгда треба сїяти не на сьвіжім гної, а зараз в другий рік, хіба лиш на добрий богатїй в уроджайну землю рілі можна его сї- яти аж за третим разом по гноєню. Ячмінь посїяний на сьвіжім обїрнику стає склистий, лу- пинка его тверда і груба, він дістає чорні кінці і не є білий, як треба, а добре забарвлєний; при посусі ростє пиняво, так що навіть не ви- сипає ся і дістає англійську слабїсть. За се штуч- ний гній особливо суперфосфат (костяний пошл) завсїди віддає добрі услуги.

Ячменю не повинно ся ніколи сїяти у сьві- жу або в додатку ще і вохку рілю; земля мусить цілком обїсхнути. Сїяти-б лиш дрїляркою (Drillma- schine) т. зн. такою машиною, що просто садати а не сїє зерно рілю як найліпше справити, кілька чинном кожде зерно буде рости одностайно і яч- мінь буде рівний якби втяв. Ячмінь не довго ростє і борзо дозріває, тож як не посїяти до- бре так, щоб кожде зерно лежало в землі одна- ково завглубши — а се тільки дрїляркою мо- жна — то одно зерно, що лежить глубше, зійде і доспіє пізнійше, а друге, що лежить мілкїйше, зійде і доспіє раньше, через то відтак ячмінь не однаковий, а такий очевидно менше платить ся. Насїня ліпше дати більше ніж менше і не лічати на те, щоб ячмінь в корчі ріс, бо як роблять ся корчі, то се ячменєви найбільше шкодять; він тоді неодностайний.

Добра, старанно справлена, чиста від вся- кої хопти ріля потребує мало насїни. В слабїй рілі треба густо сїяти. Посїявши не треба зараз валкувати; най ячмінь лекше, борше і враз зій-

де, тоді треба его добре привалкувати — се добродійство для ячменю; привалковане вирівнює также ячмінь в рості. Як покаже ся хопти богато, тоді треба, нім ще стебло вистрілює, добре виполоти; се завжди виплатить ся, бо буде більше і ліпшого ячменю. Де віслюка показує ся, там годі ячменю сіяти; перше треба віслюгу винищити.

Найважнійша річ: ячмінь добре зібрати. Ячмінь повинно ся аж тоді косити чи жати, коли він доспів, але ще не перезрів. Зерно не повинно бути м'яке, але также не тверде як скло. При пробі повинно зерно, коли его через ноготь зігнути, переломити ся; повинно дати ся перекусити як яка одностайна маса, а не межі зубами розтовчи ся. Косити або жати можна ячмінь, як колоски цілком обсохли; відтак най полегше трохи в покосах, але ще того самого дня треба его звязати. Ніколи не давати ячменеві лежати в покосах з одного дня на другий, лиш того самого дня, що ся косить, треба его звязати і зложити в отриви. А вже-ж ніколи не можна взяти ячменю з ро- сою або соломою вохкою від дощу, бо від того ячмінь цілком зіпсує ся. Дозріти ячмінь має в півкопах або в островах і се дуже важний час. Коли ячмінь зсезено в півкопи з соломою вохкою, то відтак ломить ся солома, зерно стає червоним, дістає чорні кінці і тим стає для солодовника цілком непридатним. Коли-ж піде дощ на півкопи, тоді треба доконечно ті снопи, що лежали зверху, при звозенні відложити на бік і не можна їх разом молотити. Ячмінь із тих снопів, що їх дощ скропив, не можна мішати до того ячменю, що призначений на продаж або на насіння.

Хлібороб повинен о то дбати, щоб мав чим раз ділший ячмінь. Треба насіння вибирати. Найліпше брати на насіння ячмінь із найкращих снопів, вимолотивши їх злегка легкою палкою. Те зерно, що тоді вийде, є найліпше на насіння. Се не велика робота, і єї жаден хлібороб не повинен занехати, бо виплачує ся — его ячмінь буде як найкращий.

Ячмінь не повинен ніхто молотити зараз по зведенню, але най він кілька неділей полегить в stodolі, чи в оборозі, щоб добре випрів. При молоченю треба уважати на те, щоб ячмінь не вкорочував ся, щоб кінці не ушкодити, а тут грішати наші хлібороби як найбільше; ячмінь з пооббиваними кінцями непридатний на солод; бо в кінцях є завязки, а як ті завязки порозбивані, то ячмінь в солодовні не росте, а на тоці пліснє.

Що ячмінь на продаж треба добре вижити, се розуміє ся само собою; не сьміє в нім бути жадного горощку і т. п., ані слабих або розбитих зерен. Треба уважати, щоб ячмінь в в шпихлірі не стух або не спарив ся, бо такий тежже для солодовника не потрібний.

Таку науку нашим хліборобам дає учений хлібороб посесор Мльох в рішничій часописи Wiener Landwirtschaftliche Zeitung. Він от- твире нашим хліборобам очи, котрі самі не знають, який скарб мають в своїм ячменю. Побачимо, чи отся наука припаде їм до серця.

Якби так наші хлібороби взяли ся за руки, стали добре коло ріл ходити, звязали ся в кож- дім селі в спілки і купили собі спільні машини господарські, як от дрільярку, а відтак всі разом яко спілка, не на ярмарку по чвертті і по пів чвертки, а з цілого села разом без посередників купців продали свій ячмінь просто тому чи сему броварови — цілими вагонами — що то за гріш лишив би ся в кашенях наших хліборобів, котрий тепер через нерозумне посту- поване забирають другі! Коли се у нас буде? Чому у нас так мало видно праці над піднесе- нем рішництва, одинокої підпори нашої на- родної? Про все балакає ся у нас і то з огнем, а про рішництво? — Нехай Німець скаже!...

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень 9. мая. В палаті послів відповів президент міністрів на інтерпеляції послів Ліх- тенштайн і Діпавлі: Правительство поділяє гадки міністра заграничних справ в письмі до прези-

дента угорського міністерства з дни 25. квітня с. р., що іменю ані голова католицької церкви не повинен ніяк бути перешкоджений зі сторони держави в веденю церковних справ і в законнім зношеню з католиками, ані знов не повинна держава бути спинена в виповненю своїх прав. (Оплески). Правительство тої гадки, що в мере- торичну відповідь на питанє в другій інтерпе- ляції не потребує входити, бо для него нема в рамках его діяльності конкретного випадку. З огляду на те, що питання в першій інтерпе- ляції відносять ся виключно до справ міністра заграничних справ, дальше з огляду на те, що обговорюване справи ще не зовсім рішеної і взагалі порушуване церковно-політичних справ без якоїсь причини по стороні Долитавщини не може бути пожаданим в інтересі держави (живі оплески), зроблю ужиток з приналежного мені права, і на ту інтерпеляцію не відповідаю (жи- ві оплески). — Внесене посла Крамаржа, щоб над тим заявленем президента міністрів отвори- ти дискусію, відкинено 123 голосами против 41.

Відень, 10. мая. Комітет для реформи ви- борчої вибрав Лупула на першого, а Биджейо- вича на другого провідника. На місце виступив- шого п. Діпавлі по довшій нараді вибрано п. Лупула до субкомітету.

Поля, 9. мая. Сьогодні відбув ся тут акт хрещення нового корабля „Монарх“ в присутно- сти цісаря. Дуже численно зібрана публіка ви- тала цісаря і его родину немовкаючими окли- ками. Хрестною матірню була архикн. Марія Те- реса. День прегарний. отже велпчаві пригото- вленя мали бажаний успіх.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улица Академічна ч. 8,

продас слідуєчі книжки:

Др. Огоновський: Історія рускої літе- ратури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1. — Чорна Рада, повість	1 — 80
Юрій Федькович. Повісті і опові- даня	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітгляд українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в пись- мах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленьк. „Літєвія в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, опові- дане	— 10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Леся Українка і Макс. Стави- ський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Уманець і Спілка. Словар російско- український ч. I і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. по- звях з Московщиною	— 50
Іван Франко. Жіноча неволя в ру- ських піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене шасте, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III.	— 80
— Книга казок, поезії часті II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. мі- ністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає вське майно дин- жиме і недвижиме против шкідливого вогню під найпристуннішми умовами і почи- слює можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присьвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поч- тою 25 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

мас на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, ре- даговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892 1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 9 ра- зом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загально звісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кожній аптці. При закупні треба дуже ува- жати і брати флашки лише з охоронною мар- кою „котвиця“ за правдиві. Центральна роз- сидка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура

в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Заовляти можна в редакції „Буковини“.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

у Львові, улица Академічна, ч. 8.

З друкарні Г. Чоппа.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносять:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Геровица в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровица ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакцій отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Про своїх людей.

(Допись з Тернопільщини).

Митрополит, Барвінський і Вахнянин — ото темат, на котрий тепер у нас найбільше говорить ся. Дуже часто здібують ся людей, що нічого ліпшого не знають, як лиш болотом кидати на всіх: нещирий! зрадник! запроданець! боягуз! карієрович і т. д. Точно повторяє ся та сама історія, яка була тоді, коли пок. о. Стефан Качала був вибраний до ради державної. Кілько то крику було в замковій салі в Тернополі; найближші йому горлали на него, так що Впр. крил. Теоф. Павликів, тодішній представитель Рускої Ради з дуже великою трудностю заледво зміг успокоїти роз'ярені уми. Зі всіх сторін кричали, ба, й писали: зрадник! запроданець! і прч. Ті самі, що тоді кричали: распни, распни его, — потім того самого Качалу величали пошід небеса. Справді тої хвали він був достойний, бо був то правдивий, щирий, без порока патріот, о чім свідчать его діла. Крикуни самі не знали, чого від него хотять, він був політик ліпший, як всі его противники, йшов поводи але певним ходом. Так само й нині не знають самі крикуни, чого властиво хотять від згаданих

трох високоповажаних мужів. Чим они провинили ся против свого народу?

Коли невдячні Римляни хотіли на смерть осудити Манлія, той на свою оборону нічого не говорив, лиш показував кров на мурах Капітоля та питав ся, чия се кров; тричі его випроваджували перед форум, тричі він все так само повторяв — і очунали невдячники, тай освободили Манлія.

Безперечно і всі три вище згадані мужі не потребують иньшої оборони против напасти, лиш можуть показати на під праці своєї для Руси. Щоби точно їх заслуги описати, на се треба би оїсної книги; спімну тут лиш коротко: Я пригадую собі кінець шістдесятих а початок сімдесятих років, коли то нинішній Високопреосвященний Митрополит Сембратович, тоді ще префект семинарії духовної у Львові, бувало заходив до покійного Корнила Сущкевича. Як то всі тїшили ся, що він поділяє нашу гадку, себ то він хилить ся до народівців. Пок. Корнило, бувало, говорить: „Я покладаю велику надію в тім чоловіці для нашої справи, — се вельми трудящий і учений теолог“. І справді не завела нас та надія, бо вже з початком 1871 р. заложив він при помочи дра Целеша видавництво

першої церковної часописи „Руский Сіон“. Та часопись відразу стала на висоті своєї задачі. Найважніші справи нашої церкви і обряда в ній розбирали ся. Сам редактор спору часть заповняв своїми многоцінними працями. Побудив многих священників до праці на ниві літератури богословської. Язык тої часописи був чисто народний, — руский, не такий, якого в той час значійша часть наших галицьких письменників уживала. Не був то язык о. Луки Цибика і о. М. Понеля, котрі одарили нашу молодіж всіми учебниками для релігії, що то їх мови молодіжи було тяжше як німецької учти ся, а язык „Руского Сіона“ був чистий, красний, наш руский. Часопись тую видавав Др. Сильвестер Сембратович кілька літ і она єсть окрасою нашої літератури.

Але его діяльність не ограничила ся на тім. Він між тим працював неустанно: написав спору книжку догматичного змісту, як відповідь „Слову“. Уложив і своїм власним коштом видав „Изборник“, книгу, так для священників як і дяків дуже потрібну, а для молодших сил майже конечну.

Від заложення „Мети“ много говорено і писано про конечну потребу молитвенника в народній мові, а хто-ж тоє

З ЖИТЯ

(В гостині у священника. — Я і він. — Всеми винен новий курс. — Преферанс і казка про Невдоволеного Русина. — По щирости)

Втомлений політичною борбою з ріжноразними ворогами виїхав я в неділю на село до знаменитого священника:

— А! витаєте гості! Що там в політиці нового? — привітав мене панотець і між нами настала така розмова:

Я: — Як ту у вас красно! Роскішна весна! Соловій в лісі...

Він: — Ет! що там соловій! Як там Барвінський, Вахнянин...

Я: — Чудова весна! У вас тепер певно робота в полі горить? О, дбайте про господарку! Фаховий чоловік, др. Олеськів, писав, що наші священники гірші господарі як селяни і в тім вигляді не дають доброго прикладу.

Він: — Ей, та бо ви... що там господарка! Чи то правда, що Барвінський має одинацять цесей?

Я: — Священники повинні бути вірцевими господарями. Тимчасом навіть у вас, всечестнійший отче, замічаю нелад в господарстві, не в гнів вам сказати. Ог сад який великий, з нього самого можна би мати великі гроші, а він запустілий, як праліс.

Він: — Говори до вас! Я за політику, а ви за сад!

Я: — Ех, отченьку, велика річ політи-

ка, а ще більша добра господарка рільна. Тимчасом...

Він: — Ну-ну, вже ви зі своїм докорами! Прїїхали з великого міста, тай не хочете нічого сказати. Ви мабуть оборонець нового курсу?

Я: — Ох, яким рад завести новий курс, і то не один, а кілька курсів агрономії для наших священників! Кілько ґрунту марнує ся дармо, кілько гроша пропадає з їх вини!

Він: — Ну, я бачу, що з вами нині не договорю ся... Новий курс винен тому, що і ви стали нещирі!

Я: — Правда ваша, отче, всім винен новий курс. Коли радикали зневажають митрополита, винен тому новий курс. Коли ваш сад запустілий, винен новий курс. Коли панотець з Товстокинів відішле руский виказ метричний, а жадає польського, винен тому новий курс. Коли незалежні шукають залежності, винен тому новий курс. Коли Русини і пальця не прикладають до економічної і просвітної роботи, винен тому новий курс. Що у вас Przegląd бачу на столі, тому винен новий курс. Словом, всім винен новий курс!

Він: — Ай, як-ж ви нині недобрі! Якже-ж так можна казати! Я маю й иньші газети...

Я: — По щирости, всечестнійший отче, по щирости! Ви казали, що новий курс витворив нещирість; тимчасом тепер далеко більше щирости в публічній роботі, як перше.

Він: — Ну, і я нині не дізнаю ся від вас нічого нового? Я такий цікавий. Я не гніваю ся на вас, що ви такі острі; ви ще молоді, а

в житю багато є таких обставин, котрі чоловіка спонукують...

Я: — Знаю, знаю... тому винен новий курс...

В сусідній комнаті роздає ся голос пані добродійки, очевидно звернений до панотця:

— Władziu, prosz gościa do jadalni!

Він: — Zaraz przyjdziemy.

Я: — О, і сему винен новий курс, що у вас розмова польська.

Він: — Га, мій пане, ріжні обставини...

Я: — Розуміє ся, розуміє ся...

Входимо до другої комнати, де стіл заставлений по щирости, чим Бог послав. Являють ся вишновиді доньки панотця, між собою говорять по польски, зі мною витають ся по руски. Починаю розмову про поетичну весну, любов і їм апетитні страви — поезія з прозою в найлучшій згоді. Я рад, що про політику нема мови.

Але під вечір приходить в гості сотруди́к панотця, лісничий і ще якісь знакомі — починають грати преферанса, дешевого, по два крайцарі за штон. Я сеї штуки не знаю і радо йду бавити панночки. Ходимо собі по городі, а тимчасом сонце заходить, соловій співає, хрущі над вишнями гудуть — все в порядку, як повинно бути в маю.

Видобув я на світ всі свої гарні відомости, щоби панночок забавити, а далі вже не знаю, що казати.

— Знаєте що, мої золотенькі панночки, я вам скажу казку про Невдоволеного Русина — починаю по хвилі.

— Казку про Невдоволеного Русина? —

впровадив в діло, як не теперішній Впреосв. Митрополит? Так само о дівоцїм інституті говорено й писано чимало, але аж Митрополит С. Сембратович впровадив его в жите і все ним опікує ся. Від часу нашого народного відродження цілий загаль наш відчував конечну потребу Собора церковного провінціального і от за старанем Впр. Митрополита відбув ся він. Що на нїм уряджено, поки що єсть тайною, але сподівати ся можна, що ухвали Собора винали на користь нашої церкви.

Руска духовна семинарія у Львові чийм головню заходом поставлена, як не Є. Митрополита з співучастію бувшого ректора о. А. Бачинського? Подіппене бити руско-кат. духовенства на Буковині також діло нашого Владика. В найновішій часі признав Митрополит С. Сембратович потребу сьв. Письма в рускій мові і надїяти ся, що тую переведе в діло, а то вельми важна річ, се дуже великий крок наперед. Віки чекають на се.

Я вирвав лиш кілька квіток з цілої китиці, зложеної для добра Матери Руси Є. Е. нашим Владикою і думаю, що се вистарчить, аби чолом вдарили перед тим великим трудженником і патріотом.

Дятого годі дивувати ся, що москвофіли так сильно нападають на того нашого князя, бо власне все то, що ми народовцї уважаємо за добре, они узнають „вредним“. Всі повисші діла не до „вкусу“ їм, они їм солию в очах, бо се противить ся „обєдинєнїю“, все то доказує, що наш нарід, наш язык самостійні, живі. Они волїли би, щоби не писано живою мовою а „язичієм“. Молитвенник в народній мові то на їх думку замах на віру й обряд, хотай всі народи молять ся рідною мовою, лише ми Русини маєм

бути гіршими. Після них мова наша „настуша“, не достойна, щоб нею Господа Бога хвалити, бо до їх цілий народний молитвенник єсть великою перешкодою. Побачим, який крик піднесуть наші общеруси, як Г. Бог дасть дочекати ся сьв. Письма в рускій мові, буде крик ще більший як против фонетики. То все їм дуже не на руку, тож раді би они повагу нашого Владика підкопати. Кажуть: нехай Митрополит не мішає ся до справ народних, хочуть его ізольовати; гнівають ся, коли він в ділах руских бере живий уділ. Іншим разом они цілком противно роблять: кричать, що бл. п. Яхимович був у нас проводирем у війні, що наше, а теперішнього Владика тут нема. Що за логіка казати: „не йди до мене“, а потім сварити: „чогось не був у мене?“ Як можна когось публично зневажати і жадати щоби він був верховодителем? Жадають, щоби Владика провадив безусловну борбу против правительства, та щоби всюда стояв ему в опозиції; не питають, чи з того може бути хосен чи ні. Впрочім чи може незабутньої намети Григорій, котрого все за приклад ставляють, виступав против правительства? Противно, він був дуже покірливим для правительства, хоч час був для нас відрадраднійший. Опозиція для нас Русинів на мою думку була би найгіршою політикою.

Ненавість „руських“ так їх засліпила, що сердять ся і за то, що Святий Престол хоче — як кажуть — нашого Владика іменувати кардиналом. Они то уважають за „вредне“. Інші народи добивають ся, щоби їх князі церкви дістали таке достоїнство і гордять ся тим, приймають то яко великий дар і доказ отцівської любови Сьв. Престола, а наші „руські“ на кождім иньшій, лише не

нашим руским Владикі хотїли-б видіти єю велику честь! Що за нерозум! Честь і повага єрархії се честь народа і церкви. Всі народи шанують і високо поважають своїх Владик, лиш наші „руські“ противно роблять, а то тому, що они не хотять іти за „внушенієм“ їх.

Не дивовати ся радикалам, що они підкопують повагу наших Владик, бо головна їх ціль знищити вплив церкви на нарід; они думають: „поразім пастиря а вівці розійдуть ся“. „Громадський Голос“ намавляє селян не слухати Митрополита і думає, що тим знівечить і вплив духовенства на нарід, бо коли Митрополит стратить повагу народа, то звичайного сьвященника тим менше не схоче той збаламучений нарід слухати і поважати. Але наш нарід здоровше дивить ся на сьвіт, як ті крикуни, его від церкви не легко відірвати, шкода і заходу до того! Пізнає ся уже нарід на тій роботі, а чим більше радикали будуть бити на церков і єї служителів, тим хутше огірчать на себе нарід. Нарід знає, хто ему друг. В інтересі нашої церкви, нашого обряду і нашої народности єсть дорожити нашими Владиками, постояти за їх честь і повагу. Всі щирі Русини як один муж повинні стати в обороні їх чести (хоч они того від нас не потребують). Хто против нашого Владика, той против нас. Хто понижає нашого Владика, понижає нас всіх; против того виступимо всі!

Кажу, що не дивувати ся „руським“ та радикалам, але-ж бо й межи народовцями знаходять ся люди, що також голосом їх кричать-горлають. Судячи поверховно здавалось би, що роблять они то з переконання, та ніби з великої любови до народа, але коли їм ближше придивимо ся, то переконанєм ся, що ті горлачі майже самі мальконтенти, котрі або чують

дивують ся панни. — Ми такої казки не чули.

— Може то й не казка, а правда; як хочете, послухайте.

„Під якоюсь нещасливою плачею вродив ся Невдоволений Русин. Скоро тільки прийшов на сьвіт, зараз зазначив своє опозиційне становище писляним плачем, котрого ніхто з прислуги не розумів. Бо ще як би він був сином бідняка, то та опозиція не дивувала-б нікого, а то мав всякі вигоди панські, всі коло него ходили на почіпках, а він плакав кілька літ. Так уже, видно, було ему на роду написано.

Вело ся ему дуже добре; в гімназії вже належав до паничів, на університеті до золотої молодіжи, по університеті до знаменитих женихів. Він любив панни і панни любили его, — все йшло мов з платка, а Невдоволений Русин вічно був невдоволений. В кінці оженив ся, став адвокатом і патріотом, календар „Просьвіти“ помістив его портрет, відтак попав ся в теку „заслужених Русинів“, а ему все ще здавало ся, що не має причини до вдоволення. Заробок з бідних селян, котрі мають ту добру прикмету, що процесують ся, поставив каменіцю адвокату а він таки чув ся невдоволеним.

Що за біс лиспї! — думає він собі. — Здаєть ся, нічого мені не бракує, а радости не чую. І ось раз засїв він собі на вигідній фотелі, закупив цїгаро гаванна і після давньої девізи „Русине, пізнай себе, буде з тебе!“ — став над собою застановляти ся. Думав, думав, нічо не видумав.

Прийшла жінка, а він єї питає ся:

— Не знаєш ти, серденько, що мені властиво хвибує? Вже й каменіцю власну маємо, вже й діточок купки доховали ся, вже й бочка вина все в пивниці стоїть, а мое серце спокою не має.

— Тобі, мій любий, тепер гонорів би тре-

ба. От як би ти послом був... — зткнула жінка.

Невдоволений Русин аж підскакнув. Господи! — каже. — Які ті жінки здогадали! Адже справді мені тільки гонорів треба! А я так ломив собі голову... Вираді мене вже друковали в календарі „Просьвіти“, але що то мені за честь! Там поміщають портрети і американських шинкарів і хлопів, — і вже так перебрали всіх патріотів, що не знати, де їх більше взяти.

Отже як помогла жінка Невдоволому Русинови себе пізнати, він мов на сьвіт народив ся. Став уряджувати в своїм повіті різні віча і збори, щоби „хлопи“ его завчасу пізнали і добре зміркували, що він олин зможе їх вивести з неволі єгипетської і з дому роботи.

— Хлопи! — казав він грімким голосом на вічах — ви всі є дураки!

Голоси вічевиків: — Певно, певно! Куди нам все знати.

— Лише я один мудрий — говорив мєцєнас. (Віче сьпіває бесїдників многа лїта). Дякую вам за довіру. За то я буду всюди за вами обставати. (Голоси: Славно!). Нам дїє ся велика кривда (Голоси: Кривда нам!), зайці ходять в нашу капусту, а ми їх не сьміємо стріляти... Так чи ні? (Голоси: Кривда нам!). Дністер пливе через наш край і виліває, а ніхто не постарає ся скасувати его. (Голоси: Загати его! На Венґри пустити!) Так єсть! Треба постарати ся, аби був нешкідливий. От як би я був послом, то я би о то постарав ся. Бо теперішні наші рускі послы то самі зрадники — так чи ні? (Голоси: Зрадники! Повісїти їх!) Були в нас послы-сьвященники, були відтак послы-професори, ті дбали про церкву і школи, а про вас хлопів ніхто не дбав. (Голоси: Кривда нам!). Аж тепер, коли настануть послы адвокати, буде вам добре. Як станемо процесувати ся, всі справи для вас

вигрємо. (Зітханє загальне). Ми не будемо на нікого оглядати ся; як не схочуть дїлати, то виграємо, а все для вас, малі братя селяни, що вис кожній дере (Голос: І ви також!) — Мєцєнас давить ся згїрдно і каже дальше:), а ніхто вам не помагає.

Вічевики хапають бесїдника на плечі, косять довкола сїлі і сьпівають „многа лїта“. — А тепер, хлопів, може би ми децо перекусим?

Один дяк починає сьпівати патїське „многа лїта“ на нуту: Szumiała leszczyna... płakała dziewczyna...

З тих віч були все справоздани в „Дїлї“. Писав їх депєдєнт мєцєнаса. „Всякі були вже патріоти — писала газета — і великі і малі і тихі і голосні, але такого ще не було. Там то як скаже, то селяни з одушевлєнїем плачуть і скачуть. Остатнє віче показало, що селяни вже знають, хто їм брат, а хто їм ворог; то сила, котрої і врата адови не одолють. Ми не дамо ся нас більше тут!“

Отже в Бозї надїя, що коли Невдоволений Русин стане послом, то вже буде вдоволений.

— Чи казати вам дальше казку?

Панни скрикнули ся: — Ми не розуміємо сїї казки.

— Правда ваша; я й забув! Батько ваш за багато інтересує ся політикою, а ви за мало. Що ж я маю вам оповісти? Ох! який гуцульський зєфірик повїяв! Можна перестудити ся! ходім до хати, може там яка пивша казка прийде мені на думку.

І ми пішли до хати, де за зеленим столком при сьвїчках і картах рішала ся доля нового курсу і господарки.

Наговорив я панотцеві і ще декому немало прикрих слів, але по щирости, по щирости, єй Богу!

особисту якусь уразу або заздостять, єуть занадто горді і тим не вдоволені, що не они верховодять, хочаби коштом иньшого себе вивиснити.

(Конець буде).

Справозданє

Товариства взаім. обезпечень, Дністер за II. рік адм. нїстраційний.

Другий рік адмїстраційний обнимає час від 1. січня до 31. грудня 1894 р. В тм році видано 24.235 поліс, уневажнено 2.293 поліс, було отже важких 21.942 поліс, котрими обезпечено загальну вартість в сумі 13.135.138 зр.

В порівнянню з результатом I-го року адмїстраційного було в II-ім році адмїстр. поліс більше о 7.605 штук, і обезпечено вартості більше о 3.004.410 зр.; — причім однак треба пригадати, що I-ий рік адмїстр. обнимає період 15 1/2 місяців (від 15. вересня 1892 до 31. грудня 1893), коли II-ий рік обнимає лиш 12 місяців; коли-ж за підставу порівняння приймемо результат в протязі календарового року 1893, в котрім було 12.436 поліс на суму обезпечену 8.578.015 зр., показує ся в році 1894 обезпечень більше о 9.506 поліс, обезпеченої вартості більше 4.557.123 зр.

Повисші обезпечення походили з 2.027 місцевостий в 57 повітах Галичини і 7 повітах Буковини, отже товариство наше розширило ся в тїм році на 495 місцевостий більше як в I. році адмїстраційним.

Відповідно до задачі, яку поставило собі наше Товариство, було нашим старанєм і в тїм році позискати до обезпечення селян і маломіщан (власителїв меншої посїлости) котрі, як звістно, мало в нашім краю користають з добродїйства обезпечень. Під тим взглядом представляє ся результат і відношенє поодиноких категорій в слїдуючих цварах:

було 17.247 обезпечень будиноків селянських і міщанських на зр. 7.637.140 —
2.243 обезпечень церков, приходотств, шкіл і будиноків громадських на загальну суму зр. 4.417.923 —
2.451 обезпечень цїпших в загальній сумі зр. 1.080.075 —
З вказаної висше загальної суми зр. 13.135.133 — реасекуровано вартість зр. 5.157.016 — (= 39·25%)
задержано на власне рїзико вартість зр. 7.978.122 — (= 60·75%)
Задатки на премію вносила суму зр. 109.308·57
з котрої віддано за контр-асекурацію зр. 40.868·52 (= 37·30%)
позістало проте на власний рахунок зр. 68.440·04 (= 62·70%)

Від суми заплаченої за контр-асекурацію в II-ім році припадає нам зворот в сумі 12.783 зр. 47 кр., котрий однак з причини, що виплачує ся аж в році 1895, ми не зарахували в рахунок за сей рік, але резервуємо на рік слїдуючий.

Шкоди були на 209 полісах а в 116 місцевостях при 141 пожарах, котрі трапили 192 власителїв з 373 будинками і 31 власителїв з дви жимистими і 36 жем. Сума відшкодовань за ті всі шкоди, разом з коштами ліквідаційними вносить зр. 54.515·87 кр., з котрої припадає часть в сумі зр. 20.550·27 кр. т. е. 37·70% до звороту від товариств реасекураційних, а позістає на власний рахунок решта в сумі зр. 33.965·60 кр. — отже о зр. 18.761·07 кр. більше, як в I-ім році адмїстр.; коли в I-ім році шкоди вносили 38·14% премії netto, в II-ім році вносять 62·80% премії netto. З повисших шкід виплачено до кінця року 204 відшкодовань в сумі зр. 52.103·32 кр., а 5 відшкодовань в сумі зр. 884·92 кр. виплачено аж в січні і лютім

1895 р., длятого вставлено в замкненю рахунків відповідну квоту до резерви шкід. Кошти ліквідації і ратункові вносили разом зр. 1528·63 кр.

Крім повисших 209 відшкодовань, виплачено в р. 1894 також два відшкодованя, зарезервовані в I-го року адм., длятого в видатках на шкоди разом з коштами ліквідації вставлено суму зр. 53.819·95, а по потрученю зверненої часті реасекураційної зр. 2.0127·21 в рештуючий квоті 33.691·74 зр.

Кошти адмїстрації в сумі 14.438 зр. 39 кр. вносять 13·20 проц. від суми чистої премії, а в тїм сама платня персоналу в квоті 8.930 зр. 85 кр. вносила тїлько 8 проц. чистої премії, — коли в I-шім році кошти адмїстраційні вносили 15·315 зр. 55 кр., т. е. 19 проц. від суми премії.

Страта 389 зр. 2 кр. походить з відписаня належитостий за поліси, котрі узнали ми за нестягаємї. Страта 302 зр. 50 кр. на курсї цїпних паперів, толкує ся обниженєм курсу паперів галицьких в послїдних місяцях 1894 р., однак тепер уже курс підїс ся.

Кошти заснованя позіставлені з I. року адм. до амортизації в сумі 2.483 зр. 33 кр. і кошти організації (що позістали з I. р. 1.606 зр. 94 кр., а прибули в II-ім р. 2860 зр. 82 кр.) 4.467 зр. 6 кр. — вносять разом 6.950 зр. 39 кр., з котрих амортизуємо в тїм році 25 проц., т. е. 1.737 зр. 45 кр., а позістає ще до амортизації 5.212 зр. 94 кр.

З коштів друку, мал. інвентаря і матеріалів аґенційних в сумі 7.824 зр. 6 кр., амортизуємо в тїм році 995 зр. 55 кр., позістає ще амортизації 6.828 зр. 51 кр.

Фонд резервовий узбираний в I. р. адм. вносил 7771 зр. 66 кр., до того прибуло з надвишки I. р. 20 проц. в квоті 1504 зр. 54 кр. отже разом було 9276 зр. 20 кр. В р. 1894 прибуло: з додатків до поліс і датків 11.393 зр. 94 кр., з власного проценту 548 зр. 67 кр., отже до кінця 1894 р. сума загальна 21.218 зр. 81 кр.

Резерву премій обчислено в висоті 33 1/2% від суми чистої річної премії по потрученю реасекурованої часті.

Обі резерви мають своє покритє в цїпних паперах виспеціфикованих в білансі.

Залежність у аґентів в сумі 20.608 зр. 16 кр. мстить в собі належитості платні аж в р. 1895 в квоті 5728 зр. 77 кр., отже дійсно залягало лиш 14.879 39 кр., за невикунені в час поліс.

Надвїшка доходу вносить 348 зр. 6 кр.

Звороти членам на сей II-ий рік адм. не можуть мати ще місця з уваги, що фонд основний ще не звернено і фонд резервовий ще не осягнув суму 50.000 зр. (§. 46 стат. і §. 19 регулятиву асек.).

Перегляд політичний.

* Бюджетова комісія ради державної ух адила на засіданю з дня 8. с. м. вїзвати правительство о знесенє лїотерїї. Міністер фїнаंसів др. Пленер заявив, що він буде систематично зменьшати число лїотерїї, аж поки не знесе їх зовсім

* Часописи в чужих краях розписують ся про конфлікт Кальногого з Банфім і всі без вїймки тїшуть ся, що Кальновий лашає ся й на дальше міністром заграничних справ. І так доносять з Петербурга, що в тамошних урядових і політичних кругах викликало загальне і рівно живе задоволенє, що цїсар не прийняв дїмїсії ґр. Кальногого. В рішеючих фєрах цїнять високо заслуги Кальногого коло утриманя добрих відносин між Австро-Угорщиною і Росією. Заразом зазначають що позістане Кальногого на своїм становищу є найпевнїшою занорукою тревалости дотеперїшної, для обох сторін пожаданої політики. — Рівно-ж в прихильнім тонї пишуть газети з Мадриду, Парижа і Риму.

* Німецький проєкт перевороту не має виглядів. До протесту головного міста Берлина

проти того проєкту прилучили ся 60 міст на нараді в Берліні, а тепер прислали свої протести 170 міст і місцевостий Німеччини, котрі на нараді до Берлина не вислали своїх делеґатів. Тепер розпочали ся в парламентї німецькїм нараді над тим проєктом, але певна річ, що він в теперїшній формі не перейде.

* Япан уступив остаточно напорови Росії, Франції і Німеччини та зрік ся півострова Лїяотунґ та Порту Артура. Вість о ратифікації договору в Сїмоносекї ще не потверджено урядом, але доносять з Чїфу що ратифікація наступила вже 9. с. м. Чи Япан відступить Порт Артур без жадних услів, про се ходять ріжні вісти. В Лондонї переконані, що до відступленя прийде аж тоді, коли Хїна виплатить военну контрбуаїю. Заразом пишуть лїондонські газети супротив французьких, що Англія о много більше зискала від Франції, бо Япан котрий від часу послїдової війни став важною державою в світовій політиці, далеко приязнїше відносить ся до Англії, як до тих трьох держав, що заложили були протест.

Дрібні вісти.

Іменованя. Львівський висшій суд красивий іменував аскульгантами: практиканта концентрового Намістництва у Львовї Жґм. Рибичкого, та судових практикантів: Вит. Шнеля, Авг. Дуневича, Людв. Шадловского, Юл. Янкевича, Йо. Штерна, Теоф. Ясеницкого, Людв. Гетінґера, Йос. Прагловского, Мик. Юристовского, Чесл. Войцїцкого, Фел. Лозаньского, Тад. Малиша, Ін. Смульського, Зен. Лукевещкого і Ант. Гавлика. — Др. Цїханський іменований секундарем шпиталю в Перимішлі. — Др. Александер Скурський, іменований надзвичайним професором фїлософї при тїм університетї.

Презенту на ґр.-пр. парохію Руска Молдавиця, надав президент красивий ґр. пр. парохови в Чїкев Теофїлеви Боканчому.

Соціалїстична партія в Чернівцях дала буковиньскому колу польскому нагоду до виступленя в обороні прав польської мови. Поляків в Чернівцях єсть 7000 на 54.000 мешканців; они мають тут свої чотири польські товариства, в соїмї свою репрезентацию (т. зв. клуб вірменсько-польський), мови польської учать польських дїтей в школах, уживають в костелах, а в богато парохїях до проповідий і додаткових богослужень. Коли зважить ся, що всіх Поляків на Буковинї єсть лишє яких 30.000, то справді їх організацію і патріотизм мусимо високо цїняти і брати собі за приклад. Они дорожать своєю мовою так, що радї би єї всюди бачити, всюди розширити, а всяку, хоч би найменшу перепону до здійсненя того бажаня старають ся зараз усунути. Минушого місяця на зборах робїтників, що радили над обходом 1. мая, явив ся урядник, не розумїючий польської мови. Урядники тугешні, як звістно, обовязані знати руску, німецьку і молоску мову, яко краєві мови. Щоби слїдити докладно за ходом нарад, іменню з огляду на зростаючий рух соціалїстично-анархїстичний в Чернівцях, заборонив він промавляти по польськи бо не розумїв сеї мови. Се дало і провідникам сего руху і колу польскому в Чернівцях причину до надмірного наріканя і навіть до виведеня справи перед польське коло ради державної та перед міністрів. Неупослїдженї отжє бук. Поляки ані в школі, ані в церкві; зажадали тим самим, щоб урядники умїли отжє і в чили ся польської мови, чого чей же годї вимагати від людий, котрі й так мусять знати аж три краєві мови. Мусить же признати, що правительство, коли не годить ся на рух соціалїстично-анархїстичний, має право старати ся здержати его, а в Чернівцях тим більше, що рух сей занесений і справді не має тут покищо жадного ґрунту. Буковиньске коло польське також протавєє сему рухови. Значить і ему і правительству залежить на тїм, аби его здержати. Очевидна річ, що коли в цїли здержаня сего руху урядник мусить его слїдити докладно, то урядник мусить на зборах также дійсно розумїти всі промови робїтників. Поляки не можуть, як сказано, на підставі те-

перішнього краюго устрою жадати від правитель-ства, щоби буковинські урядники розуміли поль-ську мову, а зрештою певно і самі не бажають, щоб у нас лунали соціалістично-анархістичні промови, а тим менше польські такі промови. А прецінь тепер, де лиш се одно дало правительству причину до виступлення, бук. коло польське вва-жає потрібним виступити в обороні польських соціалістично-анархістичних промов, не вважа-ючи на зміст і тенденцію їх і забуваючи при-тім, що на кождім иньшій поли зазнають По-ляки на Буковині повної волі. Ми, розуміє ся, не признаєм за собою права мішати ся в тутешні справи польські і коли мали-б мішати ся, то певно лише, яко щирі дорадники. Для того ми і не тикали сеї справи доти, доки она не набрала більшого розголосу. Тепер же уважаємо за свій обовязок сказати і своє слово. Після нашого глибокого застановлення, ся справа не була така важна, щоб задля неї бити у всі дзвони; такий галас не може нічим причинити ся до зміцнення польського елементу на Буковині, а хіба лиш викличе нові кvasи в нашім краю і утруднить найліпші для всіх заміри теперішньої правитель-ственної краюгої управи.

Купчанко спасає нарід... Зближають ся вибори послів до соймів і до віденської ради державної, „а наш руский нарід в Буковині і Галичині не робить нічого, як коли би сеї ви-бори зовсім его не обходили. Таке поведене зі сторони нашого руского народа в Буковині і Галичині, а властиво зі сторони передових людий межи нашим руским народом єсть не-простиме недбалство, єсть непростимий гріх.“ Так відзиває ся Купчанко в друкованих листах, які розіслав по буковинських сторонах, і бере ся направляти сей гріх склюканем (приватної) ради до Берегомету над Прутом на день 9. (21.) мая. Потребу такої ради доказує він тим, що „при всіх дотеперішніх виборах переходили яко побідителі в великій більшості чужі, нерусські люди і противники-вороги руского народа або такі рускі люди, котрі із своїх власних інтересів і користий зрekali ся руского народа і дер-жали з чужими, нерусскими людьми і противни-ками-ворогами руского народа.“ Ті послы на думку Купчанка не заступали з давних літ інте-ресів селянських і через то „наші бідні хлібо-робу-мужики не мають тепер майже ніякого до-ходу і зарібку, терплять страшну нужду і муку і з голоду вмирають, або в другі, чужі краї виїкають, а просьби і мольби нашого бідного народа, наших бідних хліборобів-мужиків о по-міч і ратунок остають ся даремними!“ Цілому тому нещастю винні нерусські послы, отже розу-міє ся, коли настануть рускі послы в роді Ку-пчанка, тоді аж настане благодать. Тому радить Купчанко селянам заздалегідь застановити ся, коге виборцем зробити, щоби на посла не ви-брали „ні одного чужого нерусского чоловіка, або такого руского чоловіка, котрий зависить від чужих, нерусских людий і через то, приму-шений держати з чужими, нерусскими людьми.“ Сю фразу повтареє Купчанко кільканадцять ра-зів у своїм листі, щоби добре людям вбыва ся в пам'яті. Отже щоби порозуміти ся що-до ви-борців і кандидатів на послів в Буковині — каже Купчанко в листі — запрашаю вас, ви-сокопочтенний господине, яко знакового мені щирого і вірного приятеля нашого руского на-рода, на приватну раду на день 9. (21.) мая до мого родного села Берегомету над Прутом і прошу прийти на ту раду разом з другими чест-ними рускими господарями з вашого села, яко заступниками вашої громади. (Виходить з того, що то не буде приватна нарада за особистими записками, бо не всі будуть мати записки). Рада відбуде ся або в моїй хаті або в хаті Дмитра Сидора.

Так розібравши причини нужди і подавши раду, Купчанко як чоловік, що знає, чим шдо-бити ся селянам, кінчить лст свій солодкими словами: „За сим сердечно кланяю ся вам і всім другим честним господарям і господилям нашої громади і остаю ся до кінця свого життя вашим доброзичливим руским братом і щирим приятелем — Григорій Купчанко, редактор і видавець газети „Просвіщеніє“ і виборець у Відня (у Відні виборець! — страх!) і власти-тель ґрунту в Берегометі над Прутом в Буко-

вині.“ Ох! Який же щирый приятель нашого на-роду сей виборець з Відня! Прислужив ся буко-винським селянам, порадивши їм їхати в Росію, так, що они старцями стали і вернули назад до сего „краю нужди.“

Прислужив бч ся він нашим селянам ще гірше, коли би справді его разом з иньшими такими як він вибрано послали. Та на щасте не дає Бог деревам рости аж до неба, а людям отвирає очи, щоби бачили, хто їм правдивий приятель, а хто їм ворог, хоч би він і як чемно кланяв ся господарям та господилям!.. Селяни! не дайте ся обдурити! Вовк як хотів поживити ся, то убрав ся в овечу шкуру і дуже солодко промавляв до овець, поки своїх вовчих зубів не показав.

Помер в Станіславові дня 9. с. м. о. Тео-дат Шанковский, катедральний парох, почесний крилошанин і декан станіславівський, совітник єп-консисторії, основатель і бувший голова това-риства „Рускої Бесіди“ і „Руска Бурса“ в 77-ім році життя а 44-ім священства. В повійнім тратив єпархія священника великої правости і лагідности; був він справедливий і вирозумлий в нім „милость истинна стрѣтостѣ ся, правда и мирѣ облобизастѣ ся.“ По его смерті буде парохія станіславівська прилучена до кантули єпископської, а також дотация переходить на ню. — Покійник полишив трьох синів і дві доньки. Похорони відбули ся вчера, дня 11. мая.

Від видавництва. Тому що замовлених нами кліпів до „Неділі“ не прислано нам на час, ви-дамо додаток на другий тиждень.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

Відень, 11-го мая. В бюджетовій комісії цофнув посол Гальвіх своє вне-сенє, коли міністер справедливости зая-вив ся за конечностию основаня повіто-вого суду в Травтенав. Посол Лунул жа-дав побільшення числа судів на Буковині, а пос. Романчук руских надписий на су-дах в Галичині.

Берлин, 11. мая. § 111 проекту пе-ревороту відкинено, так само поправки і внесення комісії.

Білград, 11. мая. Вчера приїхала сюди королева Наталія.

КНИГАРНЯ

наукового Товариства імени Шевченка
у Львові, улица Академічна ч. 8,
продає слідуєчі книжки:

Др. Огоневский: История руской літе-ратури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Юрій Федькович. Повісті і опові-даня	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання.	— 30
— Світгляд українського народа	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попачись	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в пись-мах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленько. „Ізгнєнія в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, опові-данє	— 10

Tinct. caps ci compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптіці Ріхтера, Прага, загально знісєне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождій аптіці. При закуплі треба дуже ува-жати і брати фляшки лише з охороною мар-кою „котвиця“ за правдиві. Центральна роз-силка: Ріхтера аптіка під Зол. Львом, Прага.

СИЛА КНИЖКИ

о просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура
в Чернівцях
написана
учителем Дарієм Пігуляком.
Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовити
можна в редакції „Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

мас ла складі:

„Ілюстровану Бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, ре-даговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892
1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 9 ра-зом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, входить
двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року
2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улица Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. мі-ністерства справ внутрішних з дня 9.
грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою
діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности
своїх членів, обезпечає всяке майно дви-жиме і недвижме против шкід огневих
під найприступнішими услівями і почи-слєє можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують
ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділенє агенції в місцевостях, де
нема агенції „Дністера“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним
і багатим, старим і молодим переповів і тверезим
русским читальникам присвятив Омелян Попович.
Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поч-тою 25 кр.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:

на цілий рік 10 зр — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Наші національно-політичні відносини.

III. Маємо тепер застановити ся над страшною хворобою, що чим раз більше а більше бушує в нашій народній організмі, та мов той рак точить наше народне тіло.

Жерело сеї хвороби спочиває безперечно в сій історичних фактами справдженій природній захланності і агресивності московського народу, що з цілою силою пре російську державу до безнастанних нових заборів. Зросійщити що найменше всі славянські племена — се було все провідною гадкою російської політики. Розуміє ся, що найсмащнішим кусником була для неї передовсім сусідня Русь-Україна, а то не тільки з огляду на географічне положення її земель, але також не менше і з огляду на великі багатства її природи. Отже тут треба було закинути першу сіть. І не було се дуже трудне діло; бо більша часть Руси-України в добі своєї майже цілкомовитої політичної немочи прилучила ся добровільно до російської держави і підлягає ще й тепер сій державній управі. Там було отже дуже легко офіційними указами проscribeвати нашу мову, заборонити всякий народний рух, запровадити всюду російську мову, а відважніших наших щиріх людей, що посьміли відзивати ся за волю свого народу, заковати в кайдани і загнати їх в Сибір або в гори Урала. Зросійщене нашої інтелігенції під таким гнетом російського самодержця пішло в Росію та й ще тепер іде там дуже гладко. Трудніше се діло за кордоном в австрійській державі, де під захороною свободи чим раз більше розвиває ся наш рух національний. Помимо того не застановила і тут проворна російська власть свою агресивну роботу. Славно-звістні російські агенти, як Погодін, Раевский і другі приготували і тут терен до забірчої російської політики. Пізніше взяло сю цілу роботу петербурске „благотворительное общество“ в свої руки, посипались рублі, і знайшли ся і між Русинами такі зрадники свого народу, що за марну копійку продали свою совість і свій нарід. Сі московські агенти славословлять в своїх органах: „Галичанин“, „Просвѣщеніє“, „Русское Слово“, „Православная Буковина“ і др. тепер вже цілком явно „обєдиненіє“, і не дивно, що велика часть нашої незрі-

лої інтелігенції, а особливо нашого духовенства, дала ся зловити на сю вудку.

Русини і Москалі, кажуть сі московські наймити, то „адін народ“ по крови, кости і мові. Тисячліте звязало нас з російською державою, там находить ся „правдивий руский рай“. Русинів вдумала польська інтрига, а руска мова, то мова „хахольська“. Австрійську Русь придавляє польський гнет, Русини терплять в Австрії крайну нужду!

Придивім ся отже ближше: о скільки єї хитро вдумані агітаційні средства збудовані на правдивій підставі.

Вже цілий учений сьвіт признав, о чім кождий умний чоловік може і сам переконатися, що Русини відріжняють ся від Москалів або Росиян природною вдачею, зверхною подобою, темпераментом, звичаями, обичаями і мовою. Русини з природи більше чутливі, податливі, повільні і уступчиві, а противно у Москалів становить загониетість, агресивність, нетерпимість і більше проворна вдача народні прекмети. Руска мова ріжнить ся від російської, подібно як руска від польської або від якої другої славянської мови. Руский селянин з Галичини або Буковини порозуміє ся з російським мужиком як не тяжше то певно не легше як з мужиком польським, а майже ні один галицький або буковинський, навіть сьвідомий москвофіл не обійде ся без словаря Шміда, або граматики Пілемана, коли схоче докладно порозуміти російське письмо або сам написати щось по російськи. І чи-ж може тут бути мова про „адін народ, адін язык“?

Так само має ся річ із шумною фразою про „тисячліте“. Не було і нема до тепер ні найменшої історичної підстави до такого твердження, а противно історія учить нас, що на північно-східній стороні давньої Руси розтягали ся широкі простори землі, заселеної племенами чудескими або фінськими. Ся земля була відділена від Руси великими лісами і тому прозвано єї Залісєм. Вже в непамятних часах заходили Русини в Залісе, а оселяючись серед чудеских племен, основали там міста як: Росток, Білозеро і иньші. Підчас княжних усобиць виходило ще більше руских переселенців в сі сторони, а з ними ширилась і віра християнська поміж чудескими племенами на Залісю. Приймаючи християнську віру, а з нею і просьвіту, тратили з часом чудескі племена і свою народність і мішались з Русинами, а з тих мішанців витворив

ся зовсім окремий нарід, званий московським, від міста Москви, котре опісля стало столицею сеї землі. Внук Володимира Мономаха, Андрій Боголюбский, дав почин до заснованя великого князівства московского, а властивим основателем сего князівства був князь Данило, син князя Олександра Невского. Із сего князівства витворила ся через нізнійші забори теперішня російська держава. Але велика руска держава, котру заснував майже рівночасно в 13. віку галицький руский король Данило, а котра обнімала цілу теперішню Русь-Україну і тягла ся аж по Чорне море, не мала нічого спільного з московською державою, не стояла ніколи під єї культурним або політичним впливом, а так само не мала московська держава такого впливу і пізніше, коли Русь-Україна позіставала під польською і литовською державною управою. Так само не мала московська держава ніякого впливу на пізнішу руску вільну козащину, аж доки гетьман Богдан Хмельницький в році 1654, застерігши автономічну управу для руских земель, піддав їх добровільно московській державі. До року 1764 шанували Москалі по части бодай про людське око, запоручену козакам автономію, а в році 1764 знесла російська цариця Катерина гетьманську управу на Україні, завела там крєпацтво, наложила на руский нарід кайдани духової неволі, а сі кайдани, нагайки і тюрми становлять сей теперішній, нашими домородними москалями дуже славлений російський рай для Русинів.

І деж то се „історичне тисячліте“ нашої спільности з російською державою, — де той російський рай для руского народу? Теорія, що Русинів винайшла польська інтрига, то вже найскрайніша вдумка, та пригадує нам все подібну вдумку, яку проголосили були польські шовіністи в році 1848, котрі знов казали, що Русинів винайшов австрійський намістник Стадіон!

Прозиване своєї матерної рускої мови „хахольською“, мови, що тепер уживає ся у нас у всіх церквах і школах, на університеті, у всіх урядах і в парляменті, — се сьвідчить наглядно про безграничну підлість і нікчемність, якими можуть воювати лише такі нікчемні люди, якими власне є наші домородні москалі. Але се сьвідчить також наглядно і про велику національну неміч нашої рускої суспільности, котра ще тепер, в добі загального поступу і свободи, видає із сво-

го роду таких нікчемників, що безкарно сьміють зневажати народне імя, народну честь.

Таж і Чехи і Поляки і Сербі і Болгари і другі славянські народи мають своїх домородних москвофілів, але їх ціле москвофілство має свою підставу лише в тій химерній мрії, що Москаль-велит допоможе їм зміцнити свою власну національну силу. Всі другі Славяни дорожать ся своїм народним іменем, всі боронять всіми силами свої народні права, а наші Русини на власну ганьбу цурають ся свого роду, свого народу, прозивають своє народне імя, нехтують свою національність, та раді би цілком знищити свою власну національну силу. Люди, що чваняють ся руским патріотизмом, піддержують пюгаві орґани московських наймитів, а навіть провідники руско-народної, т. зв. опозиційної партії запрошують генерального шефа москвофільського табору, Маркова, на мужа довіря на довірочну нараду в народних справах. Вже в найновішій часі майже сто руских священників підписало програму комітету виборчого, котрий завязав ся з ініціативи і під проводом генерального штабу московських наймитів. Таких смертельних гріхів против своєї власної народности могли би ми ще вичислити цілу копицю.

Але ми не хочем дальше доплати в тім болоті, а маємо лиш ще те сказати, що доки наша руска суспільність не викине сеї гнилі, яку ширять московські наймити в нашім народнім орґанізмі, доти не може бути і гадки про сконсолідоване наших народних сил, про вироблене у нас такої поважної національної сили, щоби її uznали і поважали другі народи.

А на сїм повинно дуже залежати, всім, бодай тим Русинам, що мають себе за народовців і за патріотів.

Дописи з Відня.

(Кальнокі-Банфі. — З ради державної).

Відень, 9. мая 1895.

(Від нашого дописувателя).

Нинішня N. Fr. Presse привнесла у вступний статі вість, мов то коаліція захитана. Причину до того найшов згаданий дневник в інтерпеляції, поставленій значною частиною членів клубу ґр. Гогенварта під проводом бар. Дінавліого в справі конфлікту Кальнокого з Банфім з одної і Кальнокого з Аліярдом з другої сторони. N. Fr. Presse єсть того пересвідчення, мов то клерикали з клубу ґр. Гогенварта на рушили основу коаліції, котра то основа лежала в невольіканію справ партійних, в тім случаю спеціальню: справ церковних. Клерикали уступились за нунцием папским і осудили поступок міністра заграничних справ. Они раді би, після слів N. Fr. Pr., Австрію підчинити під більший вплив куриі апостольської, а се противить ся інтенціям лібералів німецьких.

Статя N. Fr. Pr. не зробила однакж великого вражіння в парламенті. Тут знають добре, що лібералам не так досадна афера Кальнокого з Банфім або з нунцием папским (котра нині вже майже безпредметова), а більше досадила їм неудача виборча на передмістю віденським Landstrasse, де кандидат їх Ленц перенав про-

гив кандидата антисемітського Штайнера. Ліберали втратили рівновагу на вид, що сила їх маліє з кожним днем та що суспільність німецька чимраз більше відвертає ся від них, а зглядає ся чи то з антисемітами чи націоналами німецькими. В так прикрім положеню будучи, ліберали зашуміли, зібрались на клубове засіданє — і погрозили коаліції, що ось то они розібють її, наколи би правительство подалось в сторону клубу Гогенварта і тогож засад консервативно-клерикальних. На тій погрозі і скінчить ся все.

Однакж мимо того множать ся від якогось часу прояви, котрі бодай хвилимо можуть захитати віру в тривкість коаліції. Прояви ті виходять з клубу ґр. Гогенварта. Там у внутрішній киць трохи. Клерикали в ролі бар. Морсея (з Сирії) і бар. Дінавліого (з Тиролю) старають ся мов то розбити клуб Гогенварта. Бар. Морсея уважають тут за тихого личного антагоніста ґр. Гогенварта; бар. Дінавлі знов попав в якусь горячку чи манію великості своєї. Недавно він вийшов в субкомітеті реформи виборчої для того, що субкомітет не згодив ся на его внесенє, щоб низше пати зр. оподаткованих (по переведеній реформі податковій) полишити в дотенерішних куриях виборчих. Тепер зібрав він проти волі ґр. Гогенварта 37 членів з клубу і велів їм підписати звістну інтерпеляцію в справі і оборті нунція папского. Клуб ґр. Гогенварта втратив, як з того видно, свою лачнішу яку таку одноцільність і розлазить ся, а без того клубу, зложеного з 54 членів, коаліція дійсно неможлива.

Вчера на засіданю „кола“ польского вніс пос. о. Пастор інтерпеляцію до присутного міністра просвіти Мадейского в напрямі, чи виступленем ґр. Кальнокого против нунція папского не загрожені свободні доси відносини католиків австрійських до престола римского? По відповіді мін. Мадейского і двогодинній дебаті члени „кола“ прийняли одноголосно резолюцію, виражаючу нинішній управі церковній в Долитавщині повне довіре, в надії, що церкві католицькій в Австрії буде і на дальше полишена повна свобода в зносинах з Римом в справах чисто церковних.

Через вибір Штайнера на Landstrasse одержали антисеміти чисельну перевагу в групі послів долішно-австрійських і в їх руках сиочивати буде на тепер вибір членів до спільних делегацій. Імовірно увійде туди др. Люеґер.

Відень, 10. мая 1895.

З телеґрамів звісна вам відповідь кн. Віндішґреца на інтерпеляцію бар. Дінавліого і его 36 товаришів з клубу ґр. Гогенварта. (Пл. телеґрами „Буковина“ в ч. 29-ім). Відповідь була похожа на студений туш. і не могла бути іншою. Кн. Віндішґрец не вийшов в мериторучну сторону інтерпеляції, бо ціла справа для Долитавщини була безпредметовою. Він признав лиш, що з одної сторони держава наша не обмежує права апостольского престола: правити справами чисто-реліґійними та церковними католиків австрійських, але з другої сторони застергло собі правительство контролю над тим правом. Сторонництва коаліційній вдоволені відповідею, а доказом того єсть обставина, що палата посольська 123 голосами против 41 відкинула внесенє Крамаржа на відкрите дискусії над відповідею правительства. Рівнож заглушли всякі слухи про крзу. Криза була лиш тоді можлива, наколи лівниця німецька була-б невдоволилась відповіддю. Лівниця шузіла день перед тим дуже, немов би дійсно акцією Аліярдого були загрожені її інтереси так зв. ліберальні. Однакж лівниця втихомиралась сама від себе, знаючи, що по розбитю нинішньої коаліції для неї могли би настати не коньче приязні часи. Таж лівниця єсть нині в декаденції. При доповняючих виборах тратить она мандат по мандаті, а в лібералізм її ніхто з Німців не вірить. Впрочім лівниця стараєсь нині за всяку ціну бути regierungsfähig і дбає о ненарушимість не так свого політичного та національного посідання, а в більшій мірі о ненарушимість двох портфелів міністеріальних, які посідає в міністерстві. Др. Шленер надто довго

старав ся о теку міністра фінансів долятавських, як щоб в раз з сепесією лівниці мав кинути теку свою.

Тепер через якийсь час корабель наш державний попливе спокійно, доки на порядок денний в бюджетовій комісії а відтак в палаті не прийде справа цілейська. Словинці з клубу ґр. Гогенварта не відступають від свого жадання. Консерватисти, а іменю група Дінавліого, піддержать їх. Піддержать їх і антисеміти і молодочехи і послы рускі. Поляки будуть мовіть інтервювати. Противатись будуть головно націонали німецькі і одна завзятійша частина лібералів, на чолі котрих стоїть Менґер з Шлозка, та Форегер з Стирії.

Що до конфлікту ґр. Кальнокого з Банфім оповідають собі тут на ухо деякі ближші подробиці, з котрих виходить, що дійстним винувником цілої немилої пригоди був Банфі. Він не посідав точних відомостей о річах, які держав нунцій в кружках довірочних угорських, а в більшій мірі опирав ся на невірних сиравозданиях дневникарства угорского. Він і виволавив ґр. Кальнокого в блуд, так що сей в звістній ноті ужив драстичного звороту про нетактовне поведєне Аліярдого. Колиж Банфі прибув до Відня 3. мая, то в приватних розмовах виражав ся про Кальнокого дуже недипломатично, закидаючи ему, мов то він занадто підлягає впливам католицьких графинь віденських і боїть ся, щоб графині не осудили его приятелем жидівства. Банфі має і той грішок на собі, що він надужив довіря ґр. Кальнокого, та в відповіді на інтерпеляцію посла Теренного оповістив де-що, що не надавало ся до публікації. Цісар станув рішучо по стороні ґр. Кальнокого. Він заявив ему повне довіре своє, а тим і осудив виступленє Банфіого. Говорять, що криза на Угорщині ще заєдно висить в воздуху. Пештенські дневники підбивають амбіцію Банфіого і угорского кабінету, докоряючи їм капітуляцією. Діло прояснить ся, але аж по повороті цісаря з Полі.

„Діло“, а за ним і „Галичанинь“ виявили студованє своє своє, що в депутації до міністра Вурмбранда в справі парових млинів галицьких взяв участь і пос. Вахнянин побіч делегатів „Кола“ польского. Отже нічого чудоватись, бо пос. Вахнянин одержав так само як члени „Кола“ польского проєббу млинарів галицьких в тій справі телеґрафічною дорогою і з обовязку свого посольского мусів в депутації до міністра торгівлі взяти участь. Розвій млинарства галицького і устереженє его перед конкуренцією млинів угорських лежить в інтересі обох народів Галичини.

Перегляд політичний.

* До Pol. Cong. доносять з Риму: Говорять в кругах ватиканських, що австрійський єпископат оголосить в найкоротшій часі громадне посланіє пастирське, в котрім має бути пригаданє християнсько-соціальної стоваришеням, що они повинні повинувати ся єрархії, а також і наступати в душі уміреннім після рад апостольского престола.

* В білгородських кругах урядових запевнюють, що нарада королі з визначнішими членами посидинок сторонців має на цілі лише іменованє міністра фінансів. Іко кандидатів називають Гіорґієвича і Міятовича, послів в Константинополі взглядно в Лондоні; они оба належать до напредняків. — При замкненю сесії скупштини виголосив президент міністрів Христич промову, котра зробила велике вражінє. В ній підніс Христич, що скупштина помимо короткого часу зробила багато користного для краю і що між заступниками народу і рядом наступило порозумінє, котре при пізнійших дальших працях парламентарних вплине користно на них.

З другої сторони кружать пильні вісти, що іменню в Сербії для відміни настала криза кабінетова, а причиною єсть то, що скупштина не

хотіла ухвалити позички, котра була би для Сербії некористна. Партия поступова (напередняки), до котрої король звернувся, щоб з неї вибрати міністра фінансів, противна тій позиції, бо боїть ся, щоби сеї непопулярної справи не використано против неї. Здаєсь, що король зверне ся знову до радикалів, котрі в краю мають значну силу, але в скупщині майже ніякої. В такім случаю теперішня скупщина мусіла би бути розвязана, а розписані нові вибори. Видно зі зіставлення тих ріжнородних вістий, що ситуація в Сербії не вяснена. Не без впливу на політику буде приїзд королеви-матери Наталії.

* З Софії доносять: Тут має прибути Цанков. Він повідомив своїх сторонників, що цар російський прийняв его дуже ласкаво (російські диванники перечили тому) і що для повернення давних відносин з Росією конче треба вислати депутацію болгарского народу до царя. До N. W. Tagblatt доносять з російських політичних кругів, що цар поставив для поєднання з Болгарією такі умови: 1) князь, княгиня і наслідник престолоа мають перейти на віру православну; 2) Цанков має бути президентом міністрів; 3) міністром війни має бути генерал російський; 4) учителями військовими мають бути лише російські офіцери... А більше нічого?

Дрібні вісти.

Волоска газета в німецькій мові. Bukowinaer Post, займає ся також рускими справами, та як в неї понятя про нас, видно зі статей її, друкованих 2 і 5. мая в числах 224 і 225 п. з. „Консервативні Русини і Молодо-Русини“.

Зміст сих статей дасть ся зібрати кількома думками: Молодо-Русини на думку сеї газети — то зайди з чужини, з Галичини, „а то — наше — наша диха прикмета краю, що нам чужинці і все чуже імпонує.“ За те консервативні Русини — то такі, що крім Буковини не хочуть нічого знати, щасливі, що можуть частину австрійської землі назвати своєю, і хотять жити в згоді з Волохами. Buk. Post тішить себе надією, що Молодо-Русини, значить щпрі народовці заберуть ся з Буковини туди, звідки прийшли... Про нашу часопись „Буковину“ має таке понятя, що она на першім місці а що найменше на рівноряднім з Буковиною ставить Галичину і має очевидну тенденцію, буковинське руске населене призвичаїти до Галичини, як до своєї батьківщини, тим що познакомлює его з галицькими справами і будить зацікавлене до галицьких змагань народних. Крім того на підставі фейлетонів наших (!) Buk. Post доходить до висновку, що ми стараємо ся завести на Буковині галицько-польські слова... Можемо запевнити Buk. Post, що доки такі ліхі інформації буде подавати про бук. Русинів народовців, доти не може числити на їх прихильність. Словом „зайда“ нехай не воює, бо історія те саме слово приклала до волоского населення в Буковині. Такі бук. Русини, що за Буковиною не бачать світа, нам не імпонують, але прикладом для нас суть бук. Німці, котрі не забувають, що мають братів і по інших краях, котрих не можуть виречи ся. Такий провінціо-нальний патріотизм народний, який мають бук. консервативні Русини, не може нікого одушевити. З тої причини ми займаємо ся і будемо займатися галицькими справами попри буковинські, бо три мільони гал. Русинів заслугоють на се! Дивно нам, що за таким вузьким патріотизмом обстає Buk. Post, котра торік в осени забула зовсім за Буковину, а всі числа заповняла вістями про знавий процес семигородський... Тоді її буковинсько-волоский патріотизм обняв і семигородських Волохів; коли-ж ми подібно чинимо, се вже єї коле. Противники буковинських Русинів-народовців можуть бути певні, що ті Русини без потреби не виберуть ся до Галичини, бо тут мають для кого працювати, і що від таких статей, як в Buk. Post, не наберуть охоти не ярити нікого. Вкінці пригадуємо, у кого коротка пам'ять, що між консервативними Русинами (не знати, що они консервують) знаходять ся також Галичани (нпр. др. Волян; редактор „Бук. Вѣд.“

і и.) Пора вже, коли має ся чимсь докоряти, вдумати собі иньший докір, як „зайда.“

Відозва. Магістрат черновецький просить нас оголосити слідуєчу відозву: Через страшні спустошення, які наробило землетрясєне в Країні, а особливо в головнім місті Люблянї від 14 днів і тепер ще робить, потерпіти тамошні мешканці величезні шкоди в своїм майні. Загальне людске співчутє жадає, щоби кождий з нас по своїм силам старав ся поспішити нещастним в поміч. Стоячи на сїм люднім становищу дозволило високе ц. к. міністерство внутрішніх справ збирати публичні складки для потерпілих від землетрясєня в Країні і тому краєвє правительство скриптом з дня 26. квітня с. р. ч. 1536 дало черновецькому магістрату уповажненє до такої прилюдної складки. Позволю собі відізвати ся до знаної жертволюбивости поважаних горожан і їх щиро просити, щоби кождий мешканець сєго міста пішов за своїм співчутєм і прилучив ся відповідним датком до помічі для невинно потерпілих братів в нашій дорогій вітчизні. Магістрат і кожда редакція місцевих газет приймає грошені датки і відішлє їх високому ц. к. правительству краєвому на Буковині. — Др. Райс, І. заступник бурмістра.

П. Крушелница, звісна оперєва співачка, виїжджає в короткім часі до Італії; перед своїм виїздом устроїть ще 16. с. м. концерт при співучасті „Львівського Воєна“.

Товариство „Шкільна поміч“ в Коломїї, щоби прийти в поміч родичам посилаючим діти до шкіл коломиєських, отвирєє з слідуєчим роком шкільним інститут, в котрім поміщена молодіж мала-б крім відповідного мешканя і удержаня — вітцівську опіку, належитий нагляд і поміч в науці. Важність такого інститута не дасть ся заперечити, тож виділ не зважаючи на ніякі упередженя а навіть евентуальну страту хоче заопікувати ся молодіжею, не покаже труду, щоби взятий на себе обовязок сповнити. В склад виділу входять: проф. Л. Сальо яко голова, управитель рускої гімна. С. Недільський, о. К. Кульчицький, проп. А. Дольницький, Ю. Гнатюк, сов. Т. Заячківський і др. В. Кобринський. Оплату місячну постановлено 15 зр. (для бідніших може бути знижена) і конкурс з поданєм числа пільних ще місяць буде небавом оголошений. Зголошення приймають ся вже тепер за надісланєм 3 зр. на перші потреби.

Рівночасно оголошує виділ конкурс на надзирателя домового (евентуально може бути і жєнщина); мусить бути чоловік інтелігентний, котрий схоче за умовленою надгородою посвятити ся справам інститута. Прошеня з наданєм дотеперішного занятя і умовий, просимо надіслати до Виділу найдальше до кінця мая с. р. — Від Виділу „Шкільної Помічі“.

Для емігрантів в Бразилію. Товариство сьв. Рафаїла опікує ся тепер ревно емігрантами до Бразилії і висилає кожного місяця 500 душ. Надзир над одним таким транспортом передає те товариство сьвященникам, котрі за посередством того-ж товариства дістають від Companhia metropolitana безплатний перевіз до Бразилії і назад. З руских сьвященників не вибрав ся ще жадєн в сей край; нема відважних.

Великі огні. Дня 4. с. м. в само полудне в Юнашківї коло Бурштина вибух, мабуть задля неосторожности, огонь на подвірю одної вдови, а при сильнім втрї обняв в млі ока 20 загород і до години знищив до тла. В огні згоріло одно тєля. З погорільців лиш один був обезпечений в „Дністрі“ на 400 зр.; прочі відносились до асекурації неохочо, хотий агент з Конюшок, як також місцевий сьвященник і учитель, часто їм дораджували. Тепер же їх крайна нужда, бо в огні стратили що найменше 3000 зр. — В Стоянові дня 1. мая вибух у одного тамошнього крамаря о 4 їй годні рані огонь і в кілька годин знищив 40 домів, латинський костел і приходство. Латинський сьвященник кс. Блажей Янор, котрий лишє що спровадив ся до Стоянова, має необезпеченої страти на 250 зр. — Село Псарі коло Ходорова, в рогатинськїм повіті, погоріло дня 3. мая с. р. майже цілє овито. Згоріло около 300 будинків, а ві-

сімсот людей лишило ся без даху і хліба. — В Рекшинї, коло Нараєва, згоріло кільканайцять загород; шкода обчислена на 26,200 зл. — В Урлєві під Зборовом знищив огонь 26 господарств; шкода 31,945 зр. в третій часті обезпечена. — В Лєсївцях коло Заліщик згорів фільварок В. Орловського і 27 хат селянських з будинками. Обезпечена шкода на фільварку виносить около 100,000 зр. Шкода селянська обчислена на 7,750 зр. була лишє в малій часті обезпечена. — В Ласківцях коло Будзанова погорів фільварок п. Громицького. В огні згорів паробок Стефан Кучма, що ратував з полумія омілєго 13-літнього хлопця. Спалені кости нещастної жертви найдєнє аж по угашєню огня. Кучма лишє жінку і чєчєро дітий, котрим приобідав влєститель фільварку річну пенсію до смерті вдовинї. — В Стрию згоріла дня 2. мая фабрика сїрників Йосифа Лішнєца. Шкода 14,000 зр. була в половинї обезпечена.

Гр. кат. експеноване сотрудицтво в Садові на Буковині буде перемінєне на парохію по розграничєню від парохії Радівців.

3 Петербурга доносять, що там задумують ся над питанєм, чи не застановити висилку на Сибір. При сїм не розходить ся їм о те, що часом за маловажні провини така страшна кара є варварством, а причиною тих розв'є має бути та обставина, що деякі злочинці на Сибірі провадили дальше своє „ремєсло“. І так один кунєць, котрого засуджено за обманство на висилку на Сибір, там таким самим способом „доробив ся“ маєтку кілька соток тисячєв рублів. Таких случайєв там багато, а при тїм деморалізує ся незіпсованє населєне Сибіру тими заслєнцями з Росії.

Виділ товариства „Просьвіта“ ухвалив розписати перший конкурс на дві стипєндії по 103 зр. річно з фонду „Стипендия родина для учеників шкіл середних імені Грушкєвич“. На стипєндию записав був бл. п. Евсєвій Грушкєвич 5000 зр. і поручив заряд і роздаванє стипєндий товариству „Просьвіта“.

Убийники дівчат проявили ся тепер в Парижі і там допускають ся ріжних злочинів. Перед кількома тяжкими пайдєно дві утоплені молоді дівчини. Мимо найлихильніших глядєв поліція не могла вислідити злочинців. Сими днями витягєно знов з Секвани двоє дівчат, звязаних за руки і ноги, так само як і попередні. Між публикою панує страх, бо очевидна річ, що сєго поганого злочинства допускає ся або якийсь бєжєнільний, або добре устроєна шайка убийників. Найліпші агєнти поліційні глядають нищєвника, але досє безуспішно.

Давна книжка. Директор малярського музею в Пєштї, Салій, закупив з книжок, які остали ся го графі Ностіц в Монахїї, служєбник (Missale), печатаний буквами глєголітскими в старословєнськїм язичї в році 1494 в місті Сінї (Zengg в Хорватії). Сю книжку старали ся купити Хорвати, Сербї і Росіяни, але їм не повєло ся дістати єї. Знайдєне сєго рідкого пам'ятника найбілька поміж знатєками величє заїнтерєсованє.

Галицький виділ красєвий рішив товариству сьв. Рафаїла, котрє, як нашим читачам звісти, займає ся тепер ревно оргєнізацією еміграції до Бразилії, дати запомогу в сумі 500 зр.

Конкурс. Заряд черновецької повітової каси хорих розписав конкурс на посаду сталоє секретаря з річною пенсією 720 зр.

Заклад фотографічний отвирєє п. Людомир Кєлєр, артист-маляр зі Львова, в Чернівцях при ул. виділу краєвого ч. 9. Він знаний зі своєї солєстної праці і прєгарного виробу фотографій; тому можна надїятися, що черновецька публіка не заведє его в надїї на добре поводжєнє в Чернівцях.

Кс. Йосиф Вебєр, канонік львівської лєт. капітули і ректор духовної семінарії ієзуїтський недавно єпископом-субраганом. Дня 4. мая відбув ся в тїм ділі канонічний процес у віцєлєській нунціятурі.

В Ярославі під час запряження воєнків в наметі майор Лешнер дістав удару серцевого і на другий день помер. Склалося це під час пожежної служби божої.

Злодійську шайку: Масра Шницера, Хаїма Бернбавма, Симеона Вайха, Шаю Гедль і Матлема Фідера засудив коломийський трибунал судив присяжних на кару від 3 до 8 літ знянці. Засуджені ставали вже не раз і давніше перед судом за крадіж, а останній раз заїхали собі вночі з 3. на 4. жовтня перед магазином зі шкряпками в одній гарбарні в Коломиї, розбили двері і забрали 120 шкряп, вартості 900 зр., відвезли були до Снятина.

Як в Данії поборюють п'янство. В Данії вигадали поліція особливу систему для поборювання п'янства. Кожного п'яного, котрого найдуть на дорожі, садять на віз, запрягають в арешт, де його тримають, аж поки не витверезить ся, а потім провадять его під надзором до дому, щоб не зачав наново п'янитися. Відтак наказують під загрозою кари корчмареві, котрий дав п'якові останню склянку пива, вина чи там горівки, щоб заплатив кошти відвезення свого гостя — а ті кошти часом бувають досить значні. По дворазовім непослуші корчмаря замикають корчму.

Лік на рака. Академія наукова в Парижі подає відомість про добрі успіхи в ліченні рака, а за лікарство уживає ся сировини крові з псів або ослів.

Поєдинок між хлопцями. В лісі коло Будапешту поєдинкували ся два хлопці пістолетами. Вже кождий з них стрілив по одному разу і вони приготували ся до дальшого стріляння, коли надійшов розносчик газет. Хлопці з секундантами повтікали; розносчик дігнав їх, і тоді вони его на колінах просили, щоб не довів до поліції, бо вже помирять ся.

Новий поклад камінного вугля відкрито під Перемислем. Перед Великодними святами відкрили робітники, заняті при копанні каміня на ґрунтах генерала Ковальського в Перемислі, в глибині 1½ метра, поклад камінного вугля. У п. Ковальського перебував як раз свояк его, геолог з Відня, котрий віднайденний камінний вугіль розслідив. Вугіль зверху був трохи звітрілий, однак горів на комині дуже добре, лишаючи мало попелу. Відкритий поклад, о скільки доси дало ся провітрити, сягає на кілька метрів в глибину, а під ним, як кажуть знатоки, мусять знаходити ся ще інші ріжні багаті поклади. Если здійснять ся ворожби учених людей, то тоді Перемисльщина і охрестність Бірчи буде осередком великого гірничого промислу, а се принесе їм не обчислимий користь.

Зі Станіслава пишуть нам: Філія „Просвіти“ в Станіславі приготувала завязане читальні „Просвіти“ в сім місті. Така сама читальня завязує ся в недалекому від Станіслава селі Пацякові. — Запряжене нових рекрутів і доповнюючої резерви відбуло ся в нас в подвір'ю касарні артилерії 5. мая по відправі полевого богослуження. До воєнків промовляв при корпусі офіцерським військовий капелан о. Касян Куницький. — Дня 25. мая відбудуть ся в Станіславі загальні збори общества ім. Качковського. Довгий час не було в нас чуток про се товариство, аж тепер почало оно й тут свою діяльність. Покаже ся, чи не внесе то товариство і між тутешнє селянство агітації против народного язика і фонетичної правописи, як се внесло вже в інших сторонах.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 13. мая. Віденські і будапештенські урядові газети оголошують цісарське письмо, котрим скликано спільні делегації на день 6. червня с. р.

Відень, 13. мая. Вчора зраня вернув цісар з Полі і прийняв о годині 1-ій з полудня ґр. Кальногого в замку лянці-

кім. О 5-ій годині прийняв цісар до бурґу, де прийняв міністрів Банфіого і Йосіку на аудієнції. Потім відїхав цісар назад до Лянцу, а Банфі ввечером до Будапешту.

Будапешт, 13. мая. Budapest Corresponzenz каже, що Банфі здав цісареві докладно справу з політичної ситуації. Цісар вимовив собі остаточне рішення; для того наступить відповідь на інтерпеляцію Гельфіого пізніше. Постановлений порядок денний в соймі і палаті маґнатів не буде змінений.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

	зр. кр.
Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1. — Чорна Рада, повість	1 — — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Світослав українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причина, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж воротами	— 50
— Попались	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленський. „Ізгіння в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідання	— 10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 450 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Леся Українка і Макс Ставицький. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літератур. поглядах з Московщиною	— 50
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідання	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щастє, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III.	— 80
— Книга казок, поезій часті II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрив	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Оспі Маковей. Поезії ч. I.	— 20
— „Оферма“ — новели	— 10
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Лірики, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісні про Ролянда	— 50

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождій аптці. При закупні треба дуже уважати і брати фляшки лише з охороною маркою „нотвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

СИЛА КНИЖКИ

о просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.
Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровича число 2,

мас на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 ал. 20 кр. за роки, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Валога ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу піднаступу найнижчих премій.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповіс і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 83 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
з бюрї газет Л. Горюхи в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ знаходять ся в
Чернівцях (ул. Петропільска
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Про своїх людей.

(Допиць з Тернопільщини).

(Конець.)

Така сама заздрість і гордість про-
тивників єсть причиною, що посли Бар-
віньський і Вахнянин мають тільки воро-
гів. Я пересвідчений, що багато з тих
противників, ставши послами, вели-б та-
ку саму політику, як Барвіньський і Вах-
нянин, лише з тою різницею, що самі
себе величали би, бо то були би они, а
не Барвіньський і Вахнянин...

Просто начудувати ся не можна не-
консеквенції тих противників, котрі са-
мі раді би зайняти визначні становища,
бо лише з таких можна мати більший
вплив на хід публичних справ, а зара-
зом докоряють Барвіньському, що він пра-
цює і зовнішню волю добив ся цих ста-
новів і використовує їх для народу. З до-
корів таких вилазить на перший план
передовсім звичайна особиста заздрість
самого найгіршого сорта. Тільки урядів
має посол Барвіньський! Питаю ся, чи
лучше було би, як би послом з Бродів
був ц. к. староста? Чи лучше було би,
як би до делегаций не вибрано жадного
Русина? Чи лучше було би, як би до га-
лицької крайової ради шкільної вибрано
чоловіка, що каже: німа Rusi! Чи справ-
ді у нас так багато визначних, несамо-
любних людей, щоби можна помітати ся
чоловіком, котрому ніхто не може заки-
нути, що він не щирий народовець, що
він не працює понад сили свої, що він
до вибраної мети не йде з залізною кон-
секвенцією?

Сором признати ся до гріха, але
фактом єсть, що багато Русинам спати
не дає заздрість, що у посла Барвінь-
ського стільки урядів! На їх думку щоби
бути правдивим Русиним-патріотом, тре-
ба доконче бороти ся з недостатком. Они
не хотять бачити жертволюбивости п.
Барвіньського, якої не бачимо у неодиного
наших лікарів, адвокатів, нотарів, рад-
ників і священників, що купують села;
они не хотять зрозуміти, що „стільки
урядів“ вимагає за разом стільки праці і
стільки видатків, сполучених з тими уря-
дами! Але противники, поставивши собі
за ціль нівечити вплив політики Барвінь-
ського, добувають всяких можливих спо-
собів, щоби сего чоловіка представити в
лім світлі, яко самолюб. У жадного
народу не воюють таким оружием, не бу-
ють оскоми обраховуваням чужих тяж-

ко зароблених доходів, лише в нас се
можливе...

Хто як хто, а Тернопільці найлуч-
ше можуть оцінити діяльність п. Бар-
віньського. Доки він жив в Тернополі,
доти було там товаришеке жите, бо умів
збирати людей разом. В „Бесіді“ бувало
повно людей. Люди з людьми сходили ся
та ділили ся гадками. А тепер в „Бесі-
ді“ звичайно пусто, кождий веде осібну
політику, але тихцем, щоби хорони Боже
хто не довідав ся! Такі „певні“ своїх
думок! Бувало, за часів п. Барвіньського
їздило ся по селах закладати читальні,
мати відчити, а тепер в Тернополі хоч є
також професори, адвокати і иньші інте-
лігентні люди — чому ніхто сим не за-
німає ся, чому ніхто не бере проводу
в свої руки, так як в свій час п. Бар-
віньський? Мабуть тому, що у многих
щира любов до народу, тільки на устах,
а не в серцю...

Перенісши ся до Львова п. Барвінь-
ський став зараз одним з найдіяльніших
членів львівських товариств руских; єго
вибрано в двох товариствах головою, а
в третім заступником голови. Не до впо-
доби й се було людям, хоч Барвіньський
став там головою з вільного вибору,
хоч становиска виділових і голов в на-
ших товариствах не платні і дають бо-
гато праці і хоч иньші не радо при-
ймають ся такої праці. Безпідставні до-
кори, які з тої причини посиляли ся на
п. Барвіньського, не могли єго певно за-
охотити до дальшої роботи н. пр. в „Про-
світї“ і через те також зрік ся він в
тім товаристві заступництва голови.

Я не думаю писати житєписи ні
п. Барвіньського ні п. Вахнянина; я би
рад лише звернути увагу загорілиць, що
як легко зневажати людей праці, так са-
мому дуже тяжко працювати так як они.
Вистарчить глянути до історії літерату-
ри, щоби пересвідчитися, кільки п. Бар-
віньський за свого життя напрацював ся
для загалу — і за се єму тепер така
руська подяка, що люди без найменшої
заслуги за собою осьмілюють ся знева-
жати єго. І то іменно чим менше котрий
чоловік має право обзивати ся, не маючи
за собою ніякої роботи для загалу, тим
більше горлає він, кривить ся, зневажає.
Таким людям у иньших народів просто
уста замикають, але не дуже делікатно...

Вахнянин, яко рішучий народовець,
належить з давня до тих людей, котрі
на ласку у наших москалів не можуть
собі заслужити. Адже то він разом з инь-

шими заложив „Просвіту“ і був одним
з тих, що в Галичині збудили руско-
український рух! До недавна був він у
час найсимпатичнішою особою, бо без
него не остало ся жадне письмо, жадне
товариство, не віділа ся жадна ін-
фестация народна. Він сміло вступав
на вічах, хоч не один иньший професор
того не вчинив би страху ради; він був
і єсть щирим патріотом, щирим і при
своїй роботі певно не мав жадних
московского ні польского народу; але ми,
перенявши від москалів філії їх
льоґіку, тактику і оружие, без
застанови кидаємо ся на чоловіка, підоз-
ріваємо всякий єго учинок, щирість пе-
ресвідчень, забуваємо єго давні і тепе-
рішні заслуги, бо... бо так чинять мос-
квофіли... Неодин кричить лиш для того,
щоби себе вивисити, коли иньшого спо-
собу не має.

Признаю ся, що хоч няну про сво-
їх людей і по щирости, але знаю злобу
і нерадивість людську, котра може сло-
ва мої брати за оборону і похвали для
згаданих мужів, хоч они ні моєї похва-
ли ні оборони не потребують. Не мав я
на цілі писати про їх цілу діяльність і
про їх заслуги; тільки я хотів онам'я-
ти людей, нагадати їм етику життя пу-
бличного. Всякий чоловік, котрий може
чинити, а не чинить добра, не має пра-
ва докоряти другому, що чинить добро
після свого розуму і спроможности. Луч-
ше хоч троха добре діло, ніж найкрас-
ша невиконана рада. Шануючи своїх
людей праці, тим самим шануємо себе;
слухаючи пустословних крикунів, знева-
жаємо себе...

Раз був я в однім численім това-
ристві рускім. Були там люди і здалека
і зблизька, навіть і зі столиці Галичини,
зі Львова, були цивільні і духовні, неза-
висимі люди і урядники — і всі як би
на даний знак розкричали ся на політи-
ку, котру заступають Барвіньський і Вах-
нянин: „Они нас хотять сполячити, бу-
дують Польщу і т. п.“ Коли пристрасти
троха втихомирили ся, забрав я голос і
кажу: „Я знаю сих двох мужів; они чи-
сті серцем супротив Руси, они щирі па-
тріоти, їх дома рускі, они явно висту-
пають яко Русини і гордять ся тим, що
суть Русинами! Але, пане коморник, я
знаю, що ваша пані і ваші діти сором-
лять ся говорити по руски. Ніхто вашої
родини не бачив в церкві, тільки все в
костелі. А кільки руских письм виїшло
з вашої канцелярії? Хоч ви й живте з

руських людей, а не з Поляків!... Ви знов, паноньку, чи списали хоч один протокол зі сторонами по руски? Знаю зовсім певно, коли ви були в однім руским селі на комісії, то хоч нарід мало що вас розумів, ви таки вперто говорили до него по польски. До касина руского не хочете належати, бо — по просту скажу — боїте ся! Газети жадної рускої не тримаєте. Де-ж ваша рускість?... Ви знов, отче, не гнівайтесь дуже на Барвіньського та Вахнянина; не кажіть, що они Ляхи, бо хоч ви руский св'ященник, але ваша добродійка говорить по польски тай ви самі, — як я бачив — пишете квіти на коніру по польски. До жадного руского товариства не належите — тож хоч не прозивайте других!...

І так трохи не в кожного можна було найти ріжницю поміж гарними словами а поступованем! Не кричім, не гордаймо багато, а працюймо більше! За ким зачнемо других поправляти, поправмо перше самих себе! Не судім себе за ласкаво а других за остро! Може бути, що посла Барвіньський і Вахнянин в де-чім зблудили, та не лидаймо каменем на них, бо що они роблять, то роблять в найлучшій намірі і в найлучшій вірі. Нехай їх гадка буде й иньша, як у декого з нас; але ми судім без пристрасти і будьмо самі щирі між собою, сходім ся, виповідаймо свої думки отверто, а порозуміємо небавом, за ким іти і що робити. Памятаймо все, що важнійша та робота, яку ми зробимо самі по руских селах та містах для селян і міщан, ніж робота всіх руских послів разом, яку-б они політику і не провадили. І коли вже послів судимо, то судім же так само і себе, бо на нас, на всіх інтелігентних Русинах, спочиває не менший обов'язок, як на послах. Чи політика Барвіньського і Вахнянина добра, то покаже ся. Треба виждати. Коли буде добра, підемо за ними, а не буде добра, то будем радити инакше. Але поки що не даваймо своїм пристрастям волі, шануймо своїх людей, коли хочемо, щоб нас шанували і передовсім — ще раз кажу — працюймо самі!

Перегляд політичний.

* Молодоческа партія поставила на місце вибраного Святотілюка Чеха, котрий не прийняв мандату, своїм кандидатом на посла до ради державної Янду, котрого вибору на голову чеської секції при красній раді культури цісар два рази не затвердив.

В пражских кругах політичних говорять, що правительство готове знести стан облоги в Празі і околиці.

* В німецькій раді державній вети дальшу дискусію над проектом перевороту, іменно над § 112 (в ній говорять ся про підюджувание жовнірів до непослуху). Той параграф відкинено. Тоді підніс ся пос. Ріхтер і сказав: „Мої панове! Зрезигнуймо з дискусії і голосуємо лише против проекту, щоб він чим скорше зчез з сего світа“. По тих словах відкинули послі цілий проект.

З Білгорода виниють, що дуже приємне вражіння зробило, коли для повитання матери короля Наталія явили ся і бувші радикальні міністри.

Наталія просила свого сина перед своїм приїздом, щоб по її приїзді не наступила криза міністерська, бо їй приписували-б вину, а сего она не хоче.

* Нашим чатачам відомо, що при будові сибірської залізничі появилася також „панамма“ та що окрема комісія має розслідувати її „сфалки“. Доносять же тепер урядово, що ту комісію скликано лише для того, бо треба на місці визнати услів так великого діла, вальми зложеного і дорогого. Зачувати, що шефом будови сєї залізничі стане Печков (на місце Абадурова), котрий вибудовав залізничу харківсько-ніколаївську дуже дешево, але котрий від царя Олександра III. чомусь дістав нараз демісію...

До Frankfurter Zeitung доносять з Петербурга, що після інформаций визначного мужа державного справа хінсько-япанська не є зовсім залагоджена. Виправді зрезигнував Япан з аненсій півострова Ляотунг, але не знати ще, чи не схоче обсадити того півострова аж до силати воєнної контрибуції. А в тім часі може богато стати ся. Япан може свої сили зміцнити, адобути собі союзників і за кілька місяців зможе оперти ся жадавам Європи, як вже тепер опер ся бажаню європейських держав, щоба зменшили свої військові сили. Деякі єр-нцускі газети закидують Росії, що она вихиснувала єр-нцуску приязнь для своєї „східно-азійської політики чудацької“. З сего закиду російські круги дуже не раді. Тому то й пише „Громадин“, щоб Росія не дала ся обманити відповідно Япана, нехай зміцнить свої сили, бо їх може потребувати.

Дрібні вісти.

Є. В. Цісар дарував погоріцям містечка Войничка 500 ар. підмоги.

Іменовани. Міністерство торгівлі іменовало озіціала почтового Льва Мілера почтовим касиром в Золочеві. — Намістник Галичини іменован асистентів санітарних д-ра Володим. Шенанського в Ровничках і д-ра Володимира. Погорещкого в Гусятині, пов-товани лікарями II-ої класи.

Перенесеня. Намістник Галичини переніс асистентів санітарних д-ра Генр. Неча з Дрогобича до Збаража і д-ра Вікт. Борисевича зі Львова до Долни.

Про незалежний народовський комітет виборчий подали ми в 29-ім числі „Букovina“ вістку зі Львова, що він має потайно злучити ся з москвофільським комітетом. „Діло“ і „Галичанин“ заперечили сю вістку, з того ми, правду сказавши, дуже раді. Ваги добре зорганізованої опозиційної партії народовської ми не перечекали і не перечекаємо, протинано ми признаємо навіть потребу її, лише мусить та партія бути справді сильна і зорганізована і мусить свої жадава підперати далеко ліпшими аргументами, ніж їх подає наша народовська партія опозиційна. Нехай собі наші політичні противники вірають у свою велику силу, ми, знаючи дуже добре галицькі відносини, в ту силу не віраємо, бо она нічим реальним доси не проявила ся. В інтересі опозиційної партії було-б дбати про свою самостійність і не глядати собі союзників поміж людьми, котрі в найголовніших, основних принципах розходять ся з нею. Тамчасом почувавши свою слабу силу та партія все глядала і глядає союзників, а що в нас їх до вибору багато нема, то хилить ся все до москвофільської фракції. Сего факту ніхто не заперечить, бо загально звістий заході посла Романчука в тій справі і его неважкі заклики занадто твердих услів, які ставили москвофіли. Злучка незалежного комітету виборчого з москвофільським могла-б на хвилю одушевити деякого з народовців, але наслідки сї були-б на довгі літа гіркі і для незалежних народовців і для цілого загалу, бо ми всі вже нераз пересвідчили ся, як таку нагоду використовували все москвофіли для себе і як они радо шукають такої нагоди знову. Хоч „Діло“ і „Галичанин“ заперечили рішучо нашу вістку про злучку обох опозиційних комітетів і хоч ми ніколи радше як тепер не записували подібного заперечення, однак маємо деякі прича-

ни здогадувати ся, що порозумінє між згаданими комітетами коли ще не єсть, то може бути, бо знаємо, як далеко нераз доходять безпосередні декотрих наших народовців. Верочім і сам „Галичанин“ пише, що оба згадані комітети „знають стремління кь соглашенію“ і єму „сприятельствують бм, дабы независимый и оппозиционный комитеты соединились в по крайней мере наступали по известному добровольному соглашению“... Виходить, що є і старання в тім напрямі і що наша вістка не є мовдуха слуху.

Наш цісар німецьким маршалком ланки Дня 15. с. м. — сего вчора — приїхав в Відня депутатів німецьких офіцерів під проводом князя Альбрехта, регента Брауншвайгу. На приїзд цісара Вільгельма II. дані князі цісареві відзнаки прусского маршала ланки (Перед тим був 64. л. архієпископ Альбрехт прусским полемним маршалком). Зантра, дня 17. с. м. відбуде ся на Шмідлу велика військова церемонія віденської залози. Князем Альбрехтом і дуть товаришати великі німецькі достойники військові... (Гл. телегр.).

В Балийцах явили ся шкільна мошні, хочо до нихдеа хрещіа масних. Уже минуло року розпочалася боротьба против шкільних в протіву 9 днів знищало ся 217 літрів хрещіа, т. є. 108 1/2 міх (око), або 6 тельток; отже щоденности знищало ся 22 1/2 корей, коли рахувати 1/2 на самці а 1/2 на самичках, з котрих самичка може 20 леток знести. Окрім того в разі дити і мотайні шкідливі, котрих аж 50 знищало ся. Для боротьби до збораня хрещіа дити за 1 літр хрещіа нехайних і кр., а мотайні також і кр. Минулого року знищало ся 2 ар. 11 1/2 кр. за хрещіа, а 1 ар. 20 кр. мотайні. Учитель відберав хрещіа і мотайні, продає рахунок і наладує премії. Потрібні в удержує ся з добровільних складок, на котрі найбільше жертвують вст. о. Іван Гостив, І. Ігорський і учитель І. І.

Судові урядові дні в Боялах. Щоб урядові мештанцям в Боялах, Гоголівці, Лесучині, Тулузі, Новоселівці і Слободії-Гаранчу справити домі будуть від 1. заг. червня с. р. в Боялах кожної першої і третьої середи в місяці урядові дні, в котрих можуть мешканці наставляти свої справи залагоджувати. Коли-б на сего припадало свято, то відпущеного дня буи урядувати.

Толстой а російська цензура. Коли Гр. Толстой вступав з якоюсь новою книгою цензори вже в страху. Зі зглядом на велику популярність того писателя, мусить бути велика осторожність, а боят ся бути замало строгим, бо „що скаже на се Європа?“. Тому то один з одного для російської цар Олександр III, а він сам буде цензурувати творя Толстого. Гр. Толстой до того дав ключик з „Крайнею правдою“, котрої цензора не хотів дозволити виходити, аж сам цар заїс ту заборону по ініціативі енергійної жінки Толстого. Не знає, чи становсько займе тепер цензура сувороту з Толстого а йогої Подани.

Добре собі замартував невідомий досвідок в Відня. Дня 8. с. м. явив ся в каміт „Hababurg“ і „Newaldhof“ якийсь військовий і заклан господаря, що військові в того самого другого полку, котрі там грали, вють сейчас застановити гру і вернуте до казарм. На велике здивування гостей музиканти перестали грати і забрали ся до касарень. Та не в касарнях. Одна часть того полку лишила в Відні, а головна часть на марширувала на Бруку, а головна часть на марширувала на Бруку, а головна часть на марширувала на Бруку. Отак остання ся часть того полку одержує телеграму, щоб разом з 1-го полком військовим в год. 11-14 в почі майї на Бруку. І так стало ся. В Відні все було шумно, говорили вже про мобілізацію та інші собі голови, що то має означати. Тамчасом то було зручним жартом невідомого досвідка...

Згорів у спіртусі. В Боялах великий Тернопольським вже пізнім вечером між Степаном і ланець бочку з спіртусом. Нараз дві бочки пали з вогня, а одна з них розбила ся і спіртус явив ся. Другий візник, хотачи прийти

— Так їм і треба! Спасибі сму! Ось яке, не таке спасибі! Може хоч трохи після цього й того і они одумают ся...

— От же... Ії-же Богу, я дивив ся, та ледви-ледви, не знаю як вже і вдержав ся, не побіг допомагати Микиті. Ще й досі руки сверблять.

— Ще трохи, та й скривдили б удову. Скривдили-б, а оно правда его, що всі, мовляв, ми під Богом, сьогодні живеш, а завтра й не агадаеш, чи й жити-мені ще, а те-ж дитий, жінку маєш.

— А то-ж! Ну, нехай і не виплатить, то скинемось по копійці; і не примітно, і діточкам її добре буде...

— Еге-ж, що там по копійці! Хоч і по пятаку навіть мейхай, то дарма.

— Се правда, а вже пропінчить кождий далеко не стілько, та й те не жалко, а тут на бже діло, гріхів скілько за те тобі скинути ся може.

Чуло ся з усіх боків. Від разу, як бачите, не аби якої громадської поваги Микита собі набрав. І справді, онісая, то було вже на всіх сходинах Микита сьміливо правив усіма. Що було він не скаже, як не скаже, то всі за ним тільки й того, що як голуби гудуть. Дукачі-ж і глїтаї одно, що мусіли, стиснувши зуби, мовчати. Не давав їм Микита волі ані на крихтиночку. І-і-і-і Боже! чого-б они не вдїали тільки, щоб від нього відкараскати ся, та ба!... Нічим, ні до чого було їм не то доладно, але навіть хоч як небудь приченити ся. Все, що він не радив людям, що не робив, що не казав, все було на підставі одної чистої тільки як сльозина правди і гріхів, лиходїйства за собою ні він сам не почував, ні ніхто за ним не бачив. А ті? Ой-ой-ой! Як то їм і спить ся в ночі! Ось через те саме они й за той перший раз нічого з Микитовою не зробили. Они-б то і лагодили ся жалїти ся на нього і старосту навіть вже підбили на те, але Микита їх не перелякав ся. Тільки він прочув про той намір їх, зараз і пішов до розправи. Прийшовши-ж туди такого нового знов їм страху нагнав, що они і покинули враз свою турбацію. Навпрямки відлив в очі старості:

— Жалїти ся збираєте ся? Жалїйте ся! І ти жалїй ся і они нехай теє. Робїть, що хочете й як хочете, але обережненько тільки обертайте ся! Осторожно, тай все оглядайте ся! Дивїть ся, щоб не було парїкана! Спихватїте ся, але пізно

буде. Не знаю вже, що мені за правду стане, а що вже і вам за наші лиходїйства доведеть ся, то те-ж не знаю, вам те краще знати. А вже я виведу всіх і все на саму чистїсїйську воду! До чого дїйде, то все село за мною посвідчить. У всіх у печінках стремите ви! Всім довели до живого! Ого-ж ще раз, як знаєте! Глядїть, кажу, як краще!

Поміркуваши проміж себе ті добродїї, поміркувавши й поклав:

— Ну, що ти зробиш з харцизкою?! Набере вікчемини собі таких же як і сам, бо їх хіба мало на селі! Подивив ся тільки, то мало не всі они такі! Підбере, збаламутить, та й обрешуть нас, такої пароблять халени, що і не позбудеш ся швидко. Й кошту намного не постачить ще, щоб виправити ся. Ні, краще нехай він щезне, проклятуїчий!

І покинули свою думку. Перелякали ся. Микиті-ж те й на руку було. Одно, що й самому радісно, що его правда верх бере, а вдруге й всі, побачивши, що з ним і такі навіть власні люди нічого не можуть зробити, ще більш пошанували его. І став Микита в невимовній повазі всього села. Але лиха доля тимчасом швидко готовила сму велике нещасте. Перегода спїткало его таке лихо, таке, що зник навіть не повертаєть ся вам про нього розказувати, та нікуди дїти ся, треба вже, коли почав. Сказало ся з ним те нещасте не через що инше, як через те серце его. Дуже вже Микита сму піддавав ся. Себе забував, дбаючи про одну тільки щирю правду, переймаючи ся до неможливости горем скривджених неправдою, яких він що дня богацько бачив перед собою. Впевнившись ся, як мало живе на сьвітї всього доброго, він перш всього у всьому зник бачити тільки одно гадке і через те инодї втручав ся зовсїм не в своє, не знайоме сму, не збагнене ним діло. Вмїшував ся, запалював ся, не зрозумівши гаразд, що і як, розумів его по своєму і часом невинних людей, не знати як, ображав. Впадало таки так частенько з ним, але до якого часу частило сму: сак-так і минеть ся було. Коли докотила ся така питочка до клубочка! Еге, докотила ся таки она, та й впало на его голову превелике, тяжке, найтяжше лихо. Поміркуеш, то мабуть вже сму на роду було так призначено і хоч що, а до того оно вже і вело ся.

(Дальше буде).

БАТЬКО І СИН.

Народне оповідання з українського життя

ОЛЕКСАНДРА КАТРЕНКА.

(Дальше).

— А, так ви, бачу, не хочете, не слухаєтеся, коли нас по честі просять! Адже чули мій закон? Розібрав, що він визначає? Він визначає, що негіді не слід, не місце бути між добримі людьми! Ото-ж ще раз геть-те звідсіля! Коли-ж не бажаєте покласти увагу на сей-мій закон, не підете зараз відсіля, то я ще й другий, красший вам покажу!

Стоять ті, не знаючи, що їм і робити.

— Та чи довго-ж я ще з вами буду балакати? та чи згинете-ж ви, чи ні?

Знов таки они стоять остовнілі від такої несподіванки. Тоді вже Микита підступив ся до них зовсім близьенько і негадаючи ні для кого:

— Так ось же мій і другий вам закон!... — І як ухопить першого, не розбираючи кого, який під руку попав ся, — а впало саме бідолашному Паламареві, — як ухопить его одною рукою за пояс, а другою за груди, як потрясе ним, як переверне его, та так і підняв на повітря наче трісочку, а тоді як пустив его, то так він нещасний ступнів мабуть на десять навзнік і відлетів; і тільки гул! тай розиластав ся як годована свиня, бо огрядний собі півроку був. Мабуть ему там і печінки всі відскочили. Микита-ж виправивши ся з ним, та годі гав ловити, зараз же тим же способом побрав ся ще і до других. Але ті, побачивши вже перед очима добрий приклад Микитової до них прихильності, порозумнішали і поніждивали поли своїх гарних з тонкого сукна чамарок, та подавай Бог ноги, як зайці від хорта, навтікача від Микити. Він же западав ся, та за ними на вздогні. На когось наскочив і по потилиці его оперішив, другого по синій геніув, а третього, сьміха та й годі, за бороду піймав. Піймав, та як смикнув сі раз тільки, то так цілу куделю волося і відпанахав, так у руках в нього она й остала ся. От так розігнав Микита всіх їх своїм законом, як пили дав. Нарешті навіть і Паламар очував ся. Відійшов трохи, ледви-ледви з землі підняв ся, став, та як загалає що сили:

— Калаву-у-у-ур!!

А Микита вчув его, та:

— А! Так ти ще й репетувати меш, тварюко!...

Та до нього. Паламар тоді, де й сила в нього взяла ся, як дасть ногам знати, тільки питами блись блись-блись засьвітлив вздовж по вулиці, скільки видно. Громада, дивлячи ся на таке на все, всі аж за животи вхонили ся від невинного реготу. На Паламаря ж дехто почав ще й тукати та:

— Лови, лови, лови-и-и его!

Староста, то той давно вже, ще з початку, тільки Микитин закон народив ся й почав орудувати, у розпрану сховав ся, ще й двері засувом засунув.

— Ну, тепер, видно, кінець! -- Обернув ся Микита до громади.

— От-так і по всяк час з ними треба!

— Тепер вже мабуть ходімо і по домівках, а наділ нехай вже буде по нашому: нехай залишаєть ся за Павлиничкою.

Тільки встиг він се проказати, як відкіля не взяла са і сама Павлиничка, та до Микити, та в ноги ему, голосячи:

— Голубчику-ж мій, ріднесенький же мій братику!... Спасибі тобі, мій лебедчику, що мене захистив, оборонив, заступив!

Та плаче, та тужить. Дитинка маниюсінка у неї на руках. Перелякало ся оно біднесеньке, найбільше-ж ще, що мати впала. Впала, та чому-сь ще й тужить, та й собі в плач! А Микита:

— Та дурна ти молодиче! Вибачай на сім слові. І на що ти так мені до ніг припадаєш? Хиба-ж ти не знаєш, що тільки Богови одному так і треба кланяти ся? Мені-ж, коли вже хотіла, так возьми, тай словами подякуй. Еге! Коли ще й с за що дякувати... Про мене-ж, так і того не треба, бо нема за що. Зробив, що і кождий повинен би зробити, шануючи правду.

Каже, а тимчасом мерщій у неї з рук дитинку тихенько вихопив, та:

— Бач, і его прелякала! Так не годить ся. Цить, мовчи! Бойке, бойке, тирусь, тирусь, ач яка кітка!

І нумо его хитати, забавляти, губами цмокати, то що, наче і не чоловік, а справдішня нянька. Замовкло оно, забавив він, поцілував, погладив по головці і тоді вже вернув неняї. А сам повернув ся і потяг новагом, будім то нічого й не було такого особливого з ним, до дому. Розійшла ся потрохи й громада. Йдуть купками і розмірковують про випадок.

— А оно, як хочете, як не кажіть, але Потураймові молодці! йй Богу, молодці! Як не поверни, як не погадай, а виходить кругом, що его правда, его й верх.

— Еге, вже як що скаже, то неначе молотом по ковалі, так вже твердо, що й казати проти нього нема чого.

— А й добре він сліпого Паламара!

— А Хворостяного хиба згірш, чи що?

— А того за бороду?!... Ха-ха-ха!

соби до Дунаїської читальні, та нічого там не-
куку жидівську, а ми собі найдомо людей, що
прийдуть до нашої читальні!

— Ну бо, Степане, не сваріть ся — каже
він — мене не злякасте...

— Та й ви мене не злякасте! А коли я вас
розуму вчу, то я не гніватиме ся. І вам старому
то не пошкодить! Я в сьвітні бував і людей по-
шанувати вмію, коли они самі себе шанують!

Так висварив я нашого дяка, що аж мені
жаль зробило ся. Дунаю собі: „Щож він тому
нився, що такий не до людей ада ся, впертий та
немудрий! Шкода, що дяк, даскал! І наду я ему:

— Ну, куме Партеній, вибачте за прекре-

слово, яке я йому сказав. Знаєте: Я чоловік з
серцем і з нервом. От зайві до хати (а ми на
дорожні здибали ся); та анимемо по чарці д'юма,
замість у Дунаї. Я маю надію, що ви таки до
читальні пристанете. Будете бачити, що приста-
нете.

— Як пристати, то й престану. Я не від
того — каже дяк — тільки...

— Ну-ну — а на то — тільки не судіть
і чоловіка і читальні, доки єї не визнає.

І ми пішли до хати, потішили ся. Але роз-
лютили мене і той Петро і дяк, так розлютили,
що ну!

Стефан.

В С Я Ч И Н А.

* Наші образки. Богато було сего
місяця мови про місто Любляну, де тільки
разів трісала ся земля, наробивши людям вели-
чезної шкоди. Отже ми подаємо образок, як ви-
глядає здалека місто Любляна. — Любляна, сто-
лиця Країни, найстарше місто нашої держави,
поставило на руїнах важкої римської оселі військо-
вої. Намітки з римських часів зберігають ся ще
доси в міській музею. На горі бачимо старий
замок, в котрім тепер містять ся арешти. З сеї
гори є прекрасний вид на долину Любляни, осо-
бливо на північну кітлинку, окружену Альпами.
Довкола сеї гори нахилились ся старе місто, нове
побудоване по обох боках ріки Любляни. Око-
лиці міста дуже гарні. На східнім схилі ліса
Шнши-находиться ся прекрасний замок ловецький,
котрому вже більше як 600 літ. Наш цісар за-
купив сей замок для Радецького, а коли той по-
мер, то подарував місту. Коло того замку стоїть
намітник Радецького зі свіжої. Місто Любляна
має тепер 28.000 населених. Сей місяць був для
Любляни дуже нещасливим; найіс біди на місто
такої, що не легко єї позбутися.

На другім образку бачимо тирольське місто
Ріва, що лежить на північнім березі озера
Гарда. Невелике се місто має пристань для
пароходів. Береги озера стрімкі і небез-
печні, а зараз за містом на захід піднімають ся
височенні гори. Місто визначає ся чудесними
околицями. О миль від него є місто Арко, де
любив пробувати пок. Архикнязь Альберт.

У стирійських Словінців найважливішим сьвя-
тим на весні, так як у нас, єсть сьвятий Юрій.

Але в нас є інші звичаї, а в Словінців інші.
На сьв. Юрія Словінці прикрашують худобу сьні-
жними вінцями, а по селі ходять „зелений Юрій“.
Так називають хлопця або паробка, убраного
буковими галузками з листем або квітками, ко-
трого з музикою обводять селом. Перед кожним
домом він танцює та вимахує палицею, прикра-
шеною квітками і стрічками; а тимчасом товариші
єго співвають і просять господарів о яїцях і
смалець. Що край то звичай. Після повіря Словінців
перед днем сьв. Юрія гадина не має їди.

Судья: — Ви сего нана редактора били,
чому то?

Обжалований: Прошу нана судії, як
я украв 100 злр., він написав, що 150 злр., жін-
ка як то перепитала, трохи мені очей не ви-
держ. „Десь, каже, подів ще п'ятдесятку“?

До лікаря приходить хорий, отворяє двері,
глинув на лікаря і вернув назад. Лікар на-
бігає за гостем і кличе: Прошу, ходіть ближше!
Чого хочете?

Хорий: — Е, що! Ви мене не вилічите,
бо ви самі маєте червоний ніс!

— Як ти міг в соймі говорити цілі три
години? — питає ся приятель посла.

— Що то значить: три години! — каже
посол. — Мои жінка говорить цілий день.

НЕДІЛЯ

Ілюстрований додаток до „Вуковини“.

НАРІД В НЕВОЛІ.

(Дальше).

Тоді-ж російський уряд видав таємний наказ*). Ось сей історичний документ у перекладі:

М. В. Д.
Головне Управле-
ніє по дѣламъ
печати 5. іюня
1876 г. N. 3158.

СЕКРЕТНО.

Государь Императоръ 30-го минунаго мая Высочайше повелѣть соизволилъ:

1) Не допускать ввоза въ предѣлы Имперіи, безъ особаго на то разрѣшенія Главнаго Управленія по дѣламъ печати, какихъ-би то ни было книгъ и брошюръ, издаваемыхъ за границею на малороссійскомъ нарѣчій.

2) Печатаніе и изданіе въ Имперіи оригінальнихъ произведеній и переводовъ на томъ-же нарѣчій воспретить, за исключеніємъ лишь:

а) историческихъ документовъ и памятниковъ и

б) произведеній изящной словесности; но съ тѣмъ, чтобы при печатаніи историческихъ памятниковъ безусловно удерживалось правописаніе подлинниковъ, въ произведеніяхъ же изящной словесности — не было допускаемо никакихъ отступленій отъ общепринятаго, русскаго правописанія и чтобы разрѣшеніе на печатаніе произведеній изящной словесности давалось не иначе, какъ по разсмотрѣнію рукописи въ Главномъ Управленіи по дѣламъ печати.

3) Воспретить также различныя сценическія представленія и чтенія на малорусскомъ нарѣчій, а равно и печатаніе не таковомъ же текстовъ къ музыкальнымъ нотамъ.

Начальникъ Главнаго Управленія по дѣламъ печати Григорьевъ.

Сим царскимъ наказомъ відрізувано язика сім-найцятюм мільонам української нації, що жили в російській імперії. Майже вся діяльність літе-

ратурна українською мовою повинна була припинити ся. Книжки майже зовсім не друковали ся, бо цензура гнітила страшенно. Сей гніт доходив до того, що перерібку відомої нині Мазієрової „Le medecin malgré lui“, що зробила и Литвинова, заборонено, бо она мовби то ображує таїнство слюбне. Відомий український композитор М. В. Лисенко хотів надрукувати свою оперу: Чорноморці і хоч лібретто ще скорше видруковано, ему дозволено видати самі ноты без слів та без заголовку. Таке саме трафилось трохи згодом з оперою другого композитора Сокальського „Тарас Бульба“ Перше цензура дозволила надрукувати лібретто, але як у неї попрошено дозволу видати до опери ноты а словами, то она се заборонила. Деспотичне говенне дійшло до того, що стріваючи в московському журналі повість з українського життя, звістно по московски, цензор окремі українські слова, що в ній трафляли ся, вимазував, а замість їх ставив московскі (див. „Хуторну поезію“ П. Куліша). Українську пісню заборонено для прилюдного співу, а мову давно вже вигнано з громадского й прилюдного уживання.

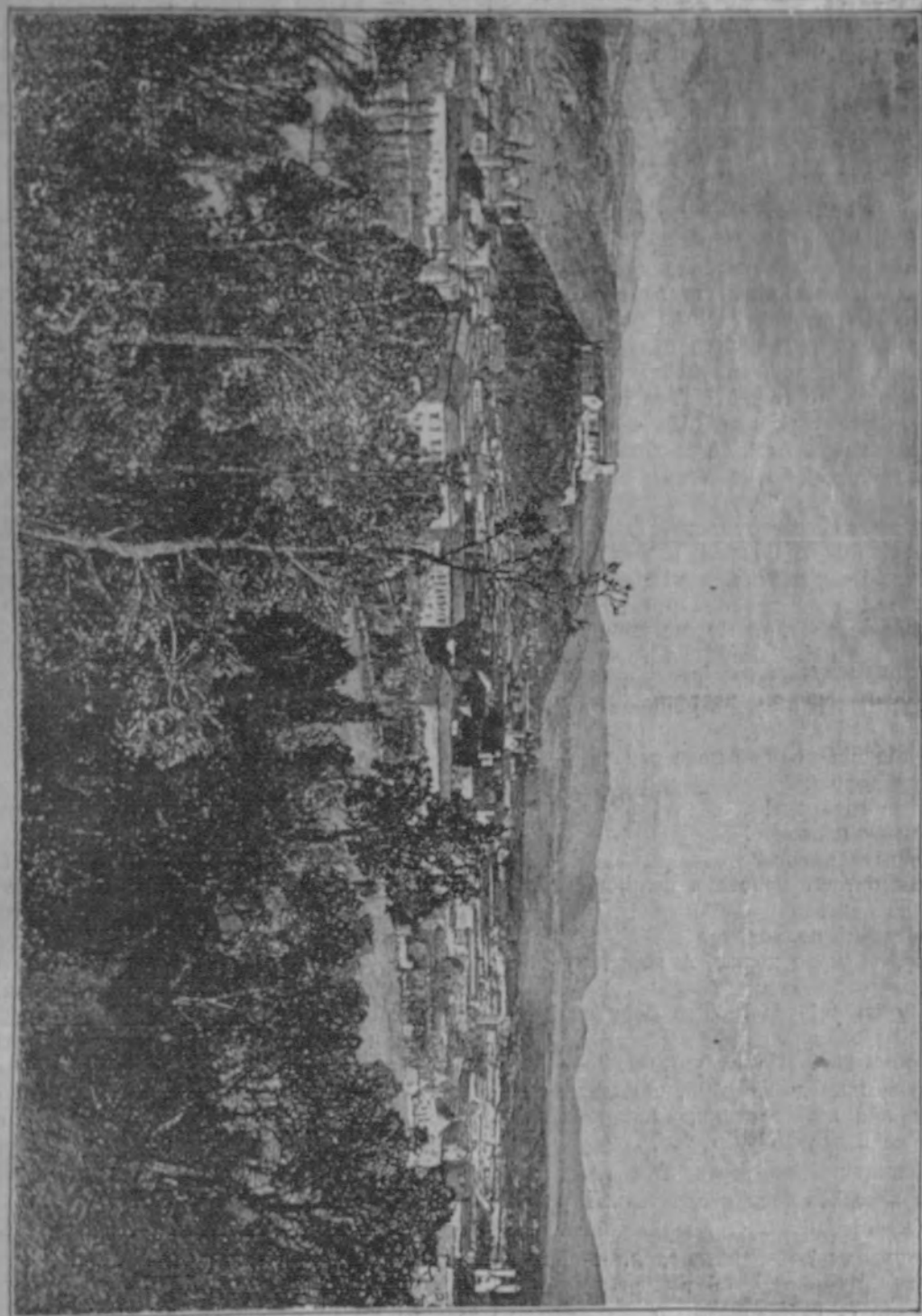
Прійшли вісімдесяті роки й через те, що сенатор Половцев, котрий ревнував тоді київську й чернігівську губернію, мав ліберальніші погляди на українське письменство, сей дикий режим наче трохи пом'якшав. А чим пом'якшав, се можна бачити з сего також таємного окружника, що його р. 1881 розіслав до губернаторів тодішній міністер справ внутрішніх граф П. Ігнатенко:

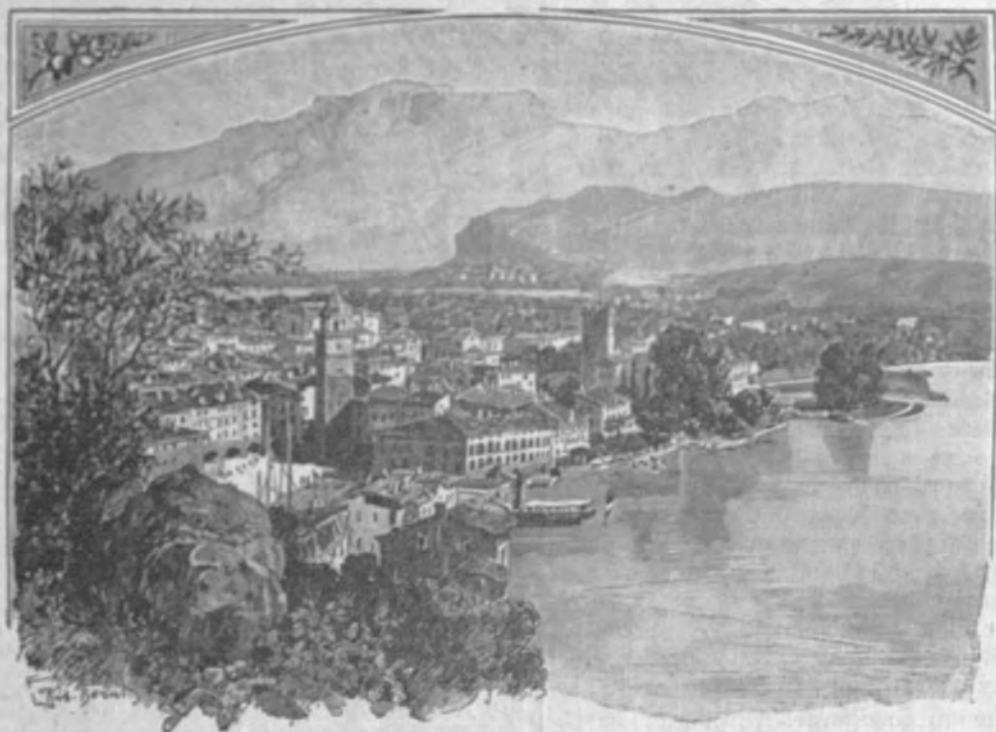
Циркуляръ по Министерству Внутреннихъ Дѣлъ 1881 г.

„Въ 1876 г. съ Высочайшаго соизволенія были установлены ограничительныя правила относительно употребленія малороссійскаго нарѣчія. Правила эти сообщены Господамъ Начальникамъ Губерній циркуляромъ отъ 26. іюня 1876 г. за N. 35; заключаютъ въ себѣ три слѣдующія постановленія:

*) Згодом сей документ видруковано в Правительственомъ Вѣстникѣ.

Місто Любляна, столиця Країни.

Місто Ріва в Тироли.

„Зелений Юрій“ у Словінцях.

Нимь Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ:

1) Пунктъ 2-й правилъ дополнить постановленіемъ, что къ числу изданій, которыя дозволяется печатать на малороссійскомъ нарѣчій, прибавляются словари, словъ условіемъ печатанія ихъ съ соблюденіемъ общерусскаго правописанія или правописанія употребляющагося въ Малороссіи не позже XVIII вѣка;

2) Пунктъ 3-й разъяснить въ томъ смыслѣ, что драматическія пьесы, сценныя и кудлеты на малороссійскомъ нарѣчій, дозволенныя къ представленію въ прежнее время драматическою цензурою, а раніи н тѣ, которыя вномъ будутъ дозволены Главному Управленіемъ по дѣламъ печати, могутъ быть исполняемы на сценѣ съ особаго каждый разъ разрѣшенія Генералъ-Губернаторовъ, а въ мѣстностяхъ не подчиненныхъ Генералъ-Губернаторамъ съ разрѣшенія Губернаторовъ, и что разрѣшеніе печатанія на малороссійскомъ нарѣчій текстонъ къ музыкальнымъ нотамъ, при условіи общерусскаго русскаго правописанія, предоставляется Главному Управленію по дѣламъ печати, и

3) Совершенно воспретити устройство спеціально малорусскихъ театровъ и формірованіе групувъ для исполненія пьесъ и сценъ исключительно на малороссійскомъ нарѣчій:

Отож пощастило досягти дозволу виставляти українські пєси на театрі, та концерти дозволено з українськими пєсиами, тільки на кождімъ такімъ концерті мусять сьнівати і московскі пєси, а з кождою українською пєсою театровою повинна й пєса московска виставляти ся. Покази пускати, хоч і не завжди реґулярно дві-три українські часописи з Галичини, а в Росіі дозволено видруковати кілька популярно-науковихъ книжечок. Але й тут цензура робила так як їй заманеть ся: один цензор дозволив до друку книжку про обклад, а в другому місті заборонено друкувати про холеру й т. н. Дозволено навіть було надрукувати по українськи Софоклену „Антиґону“ та Шекспірового „Гамлета“, але дарма праці були всі заходи й просьби, щоб дозволили український журнал, а реліґія, вкупі з рідною історією, так і zostали ся вичеркненими з українського письменства.

Та й така маленька ласка була не довго. Українські концерти й вистави так-сяк істивіють (хоч у Києві їх майже не дозволяють), але вже з половини р. 1883-го цензура знов почала лютувати; уже не пускано ні одної книжки наукового змісту, д. Кулішеви заборонено друкувати переклади Шекспірових драм, заборонено пере-

Тепер українське письменство має таку волю: Цензура дозволяє друкувати тільки етнографічні матеріали та не перекладні твори з краєного життя. Все зністу наукового та реліґійного, всі переклади, всі безісторичні твори з життя інтелігентного, всю історичну безісторичну й погану опріт „Казіари“ Шевченкового (т. е. всі его частини, що досі дозволялись у Росіі.) нілком усі педагогічні видання і навіть збірня оповідань для дітей заборонено!). Кождий український рукопис треба подавати конче до київського цензора; цензори в Петербурзі та в Москві не беруть українських рукописів, а коли й беруть, то намагають, щоб книжку друковано в тім місті, де й цензуровано. Цензор переглянувши рукопис, посилає его зі своїми увагами до Петербурга в „Главное управление по дѣламъ печати“, а те сі адебільшого забороняє (рукописи заборонені не вертають ся, а найважнійші з них жандармам віддають ся, бо, як відомо, жандарми в Росіі цилують політичні „злочинства“); а коли „Главное управление“ дозволить рукопис, то вертає его цензорowi, а той відписує дозвіл. Се дїє ся від 4 аж до 8 місяців. Забороняючи рукопис цензура здебільшого навіть і не повідомляє автора про се. А як сьнятати ся, на що заборонено, то або відмовляють, що се питання „не подлежаєть удовлетворенію“, або показують на артикул 22. у цензурному законі, а в тім артикулі сказано, що твір може бути забороненій за его дух і напрямом; а себ дух та напрямок ловить вистно він же таки, цензор, — видимо, що на відставі того артикула можна заборонити навіть фразу: „Я хочу спати.“

1) Відомий драматурґ і артист М. А. Кропивницький подав до цензури свої драматичні твори: ему забороняють до друку пєсу одну. — За що ви забороняєте її? — Бо тут балакають інтелігенти по українськи. — То що? — Нема української інтелігенції, нема людей інтелігентних, що балакають по українськи і тільки такий сепаратист, як Кропивницький, може се вигадувати. Забороняють другу пєсу, що років в 15, здається, ся, виставляла ся на театрі — „Гантай“. А сю-ж за що? — Бо тут „богохульство“, чоловік хоче зробити гадке дїло й просить помочи у Бога. Се глузоване з християнської віри... Одий автор подав до цензури оповідане, де фігурували діти. „Главное управление по дѣламъ печати“ заборонило, зробивши такий напис: Написано очевидно для дітей: по они должны учить ся по русски: воспретить.“

(Дальше буде).

От насні! За нас жито ще мене й бито. Поміг я Петрови сям і тим, а він десь чув, що я ніби тям хвалюся, тай до мене:

— Не хочу я вашої помічі, нехай згини марно, а нас о ласку не буду просити.

— Петро, — кажу — що тобі Бог дав? Та деж я хвалюся тям, що тобі поміг? Скажи, де і перед ким? Най знаю.

— Німа я чув — він на то. — Не хочу я вашої помічі!

Набурихався мій Петро, не хоче нічого говорити. І ніби за що він загнівався? За те, що я ему поміг, а люди о тім дізнали ся, хоч не від мене. Шож він на тім стратив? Чи-ж моїми кінями не свою землю зорав? Чи-ж моїм зерном не свою землю засіян? Чи я то буду абирати? Чи я хочу, щоби він мені заплатив? Ні, каже, не хочу! Ов, болить то мене!... Так не годить ся на перекир другому робити. На такий попозиції він добре не вийде! А я хотів вже его брати до крамниці, най би не загнівав марно. Не хоче, то добре!

Е, ні, то не по християнськи! Така, як панни кажуть, попозиції водять ся між послани а радою у Відни, або в сеймах, а між нами селянами така попозиція не повинна бути. Бо й що такий Петро записав на ніб? Перше добрим способом все щось від мене дістав, а тепер як же мені давати, коли винюминає? Так мене загриз той Петро, що душі на чув я собі. І роби ту добро!

Тай ще аби він один мене загриз — ні! Здибую дака на дорозі.

— Христос воскрес!

— Во істину воскрес!

— Що чувати нового?

— А шож бв? От робота в полі, нема навіть часу що перелічити.

— До читальні не ходите?

— Ходжу, та мало коли. А ви чому не приходите?

— Е! там по унійтски! Там фонетика! — каже дяк.

— Яка фонетика? Що по унійтски? — питаю. — То се вам не до влодобу, що лекше письмо вилумали, аби і ми, селяни, вміли писати без блуду? То се в нас по унійтски?

— То так не повинно бути. Там в читальні такі газети завелись, що все читаєш і розумієш, а то зле.

— Та чомуж зле? — дивуюся я. — Хіба ви волите таку „Православную Буковину“ або „Галичаннина“, що їх годі зрозуміти?

— Е, говоріть ви своє! То приємно, як чоловік всього не розуміє. Читаєш, читаєш, а сам не знаєш, що оно і до чого.

— Та я би не читав, як чого не розумію!

— Ні, вже я таки до читальні не піду. Там унійтски значаї...

— Та які унійтски значаї? Що вам Бог дав? Тай що се таке, унійтски значаї? Чи се які татарські чи турецькі значаї, чи такі наші рускі? Та бо ви на тих унійтстві гірші як на жидів настаєте! Ажме то наші люди, такі Русини, як ми, і так само молять ся Богу, як ми, і сповідають ся і хрестять ся — і все, все, тільки свого пану мають в Рамі і священники їх не посять вусів та борода.

— Ого! ви вже бачу унійт — каже дяк.

— Та який я унійт? І такий православний Русин, як і ви, і свого не покину ся, тільки я не можу слугати, коли люди такі дурні, вибачте за слово, і словом „унійт“ лають ся у нас, як би не знати яким підлим словом. То не по людски і не по християнськи. Так Бог не кавав. Треба бути сараведливим. Миле тобі твоє, тримай собі, миле другому то, що его, та кож най собі тримає. Під нашим цісарем всі собі однакові: і православні і унійти і католики і лютри і жиди; кожному вільно жити тай по своему Бога хвалити. Ніхто не може похвалити ся; що він нашому, цісареви миліший, як другий. Всі ми однакові, тільки живмо чесно та по людски, і буде добре.

Дяк покрутив головою: — Ні — каже — ми таки перед Богом найстарші.

— А католики?

— Они всі до некла підуть.

— А ви куди підете?

— Куди Бог дозволить.

— Та за таке слово, як ви сказали, і ви до некла підете! Чи то і нас не вчать, що Бог для всіх один і в него всі ми однакі діти і що ми повинні всіх любити так, як самих себе? Ні! нане даче, так не йде. То не по християнськи. Розумний чоловік так не скаже. Фе! встид таке казати, і не лише встид, а ще і гріх великий. Нас православних, правда, є май більше, як унійтів; такі самі православні Русини, як ми, є і в Росії на Україні (они й звуть ся Українці, наші брати), та з того не виходить, аби ми вирікали ся унійтских Русинів в Галичині і в Угорщині тай ту на Буковині. Нас ту є православних Русинів тільки 240 тисяч, а унійтских Русинів в Галичині є звин три міліони. Шож ми значимо против них, тай якже можна їх вирікати ся тільки за то, що они унійти? Шож ви на то?...

Нічо не сказав мій дячко, та видко було, що ему не до влодобу була моя мова.

— Ну, — каже — най буде і так, що правда по нашим боці. Але я таки до читальні не піду!

А мене то так розлютило! — Коли, кажу, не хочете, то ми вас не будемо просити. Ідїть

лишчеви з поміччю, розпалив огонь (бо вже було темно), але в тій хвили займився спіритусом ясною полумією. Полумінь обіймала і Волиця облитого спіритусом і так его попарила, що лікарі в тернопільській шпиталю не мають надії удержати его при життю.

Краєва конференція учительська в Чернівцях відбудеся дня 24. до 27. т. л. липня с. р. в салі магістратській. На деннім порядку поставлено отсі справи: 1) Виготовлене плану науки повторительної. 2) Які успіхи і перешкоди мала доси наука вправу ручної в школах народних і як би її піднести? 3) Як може школа запобігти піянству? 4) Як належить уділяти науку, другої мови краєвої в школах народних, щоб з неї була як найбільша користь для практичного життя? 5) Читане й рисоване карт в службі наукі землевисп. 6) Вільні внесени. Між послідними буде напевно справа поліпшення платні учительської. Конференція відбудеся під проводом краєвого інспектора д-ра Тумітжа при участі 30 відпоручників-учителів (по 3 з кожного повіту), 11 інспекторів шкільних і директора семінарії учительської. Підчас конференції відбудеся празник 25-літнього істнованя нової уч. семінарії в Чернівцях і головні збори краєвого товариства учительського та мабуть і тов. „Руска школа.“

Франца Червенку, убійника своєї жінки і доньки, про котрого ми в однім з попередніх чисел писали, узнали лікарі на підставі спостережень божевільним.

Легкий спосіб найшла собі. У Відні увязнила поліція недавно 45-літню Тересу Плятевич, дочку ювілера, котра два рази віддавала ся, другим разом за майора і оба рази розвела ся. Не маючи ні крейцара свого майна, жила Плятевич дуже розкішно, їздила по купелевих місцях, платила 1.200 зр. за мешкане, пишню умебльоване, держала парокітний повіз і убирала ся стрійно, а на візитових картах стояло заодно: жінка ц. і в. майора. З усіх сторін побирала всілякі товари, як меблі, образи, килими, полотна, вино, коняк і т. ин., а все те не за готові гроші, а на силату. Скоро лише дістала зі skleпу, продавала она ті річі за півдармо, щоб лише дістати який крайцар в руки. І так їй довгий час удавало ся, аж вкінці один віритель записав її за 15.000 зр. Поліція розвідавши все, увязнила її, а тепер зголошують ся до комісаря цілими товнами віритель, котрі аж по увязненню мантіїки дізнали ся, з ким мали діло. Показує ся, що мало багато спільників і тепер їх арештують. На жадане мужа наступить судова розлука тої пані майорової.

Небезпечний злочинець. Минувшого тижня стрітив в ночі поліціянт коло цитаделі у Львові подлого злочинця Кароля Віндіша, котрий недавно прихоплений на крадіж в Станіславові, утік з тамошнього арешту місцевого. Віндіш, бачучи, що не удасть ся ему викрутити ся від поліціянта, добув нагледь два револьвери і змірив ся до него. Однак сей не стратив притомности, лише добув шаблю, витрутив револьвери з рук опришки і арештував его. При протоколі в дирекції поліції признав Віндіш, що мав намір застрілити поліціянта, а відтак себе.

Молоденька королева Голяндії має небагом убрати ся в довгу сукню і очікує сеї хвилі з великою радістю. Місцева праса интересує ся кожним кроком молодої королеви і оглядає ся вже за мужем для будущої „пані Нідерляндії“. Очевидно суть то лише здогади, але они характеристичні, бо вказують на границі, в яких може королева найти свою долю. Кандидатами першого ряду мають бути: син німецького цісаря Вільгельма, наслідник трону, син князя Саско-Ваймарського, один з князів данських і один з князів англійських. А може судьба признасть їй ще иньшого кандидата?..

Богатий жебрак. В Марсильї у Франції арештувала поліція уличного жебрака, якогось Геріо, котрий, як показало ся, єсть властителем около 400.000 франків в готівці і нерухомостях. При ній найдено також просьбу, писану до сьв. Отця, в котрій просив папу о підмогу. Мантії ще молодий чоловік, має всего 32 роки. Перед поліцією толкував ся, що слабе здравле не

дозволяє ему працювати і для того пустив ся на жебри. З жебраччини має ціле удержане, а крім того має по 10 до 50 франків денно. До жебраччини привучив его отець, котрий лишив ему гарний масток, прибільшений відтак сином з жебраччини. Як жив сей жебрак, можна видіти з того, що за саме мешкане платив 8000 франків річно.

Похований живцем. Італійський консул в Мерсінї (азіатській Туреччині), Овідіо Россі, помер сими днями і его похоронили з великим торжеством на місцях католицьких кладовищ. Того самого дня почув сторож на кладовищі крики і стогнане з тої новозасипаної могили консула. Перестрашений сторож побіг в місто, щоб дати о тім знати родині консула. Коли зараз по тім отворено гріб, побачили страшний вид: тіло ніби то умершого консула перевернуло ся в наслідок страшних конвульсій, волосе було вирване клочами, лице ровпхуло, очі вискочили з ямок, кулаки були стиснені. Показало ся, що Овідіо Россі похоронили живого і що він вже в могилі удусив ся.

Справи економічні.

Про все у нас балакає ся, але про те, що нам найбільше долягає, що нас пече, що становить підставу нашого народного істнованя — і нашої народної політики, про справи нашого господарства рілляничого у нас або дуже мало, або майже нічого не говорить ся. Тим то і поясняє ся, що про таку важну для господарства рілляничого подію, як **пятий з'їзд рілляничий**, який відбув ся у Відні в часі від 7. до 10. марця і на котрім радили і рішали про найважливіші і засадничі справи рілляництва, у нас і одним словом не згадало ся. Для того хочемо тут заізнати наших читачів із тими справами, які були предметом наради на тім з'їзді; хоч пізнійше, а все так довідають ся з того наші учені і неучені хлібороби, на що заносить ся в рілляничстві, що гадають представителі рілляництва і т. д., роздумують над тим, а може і своє скажуть слово.

Такі з'їзди представителів рілляництва се в Австрії річ не нова. Уже 1866-го р., т. з. зараз таки, як заведено в Австрії міністерство рілляництва, почував ся перший міністер рілляництва г-р Альфред Потоцький до обовязку, скликати рілляничий з'їзд, щоб почути бажання і пізнати потреби рілляників. Підчас віденської світової вистави в р. 1873-ім скликало знов міністерство рілляництва такий з'їзд і сей з'їзд дістав відтак урядову назву: Перший австрійський з'їзд рілляничий. Потім правительство якось вже не похочувало скликати такі з'їзди, для того то Львівське товариство господарче дало почин до спільної наради в справах рілляництва всіх австрійських товариств господарчих і представителів фахових. Та нарада відбула ся в р. 1879-ім і се був другий з'їзд рілляничий. Третій такий з'їзд відбув ся в р. 1885-ім, а четвертий в р. 1893-ім; сегож року відбув ся, як сказано, пятий з'їзд.

Здаєть ся, що та інституція, котрій припадає важне жадане, у всіх справах рілляничо політичних і фахових висказати своє слово, що такі з'їзди тепер будуть ще частійше відбувати ся, що їх будуть скликати бодай що другий рік, аби над великими і загальними питаннями рілляництва дав ся чути важний голос самих таких рілляників і тим способом для тіл уставодайних і для правительства вказана була дорога, як перевести в життя важні для рілляництва установи. Предметів до нарад ніколи не бракує. Таким чином набирає такий з'їзд великого значіння для справ рілляництва, голос его дуже важний. Се бачимо також із промови міністра рілляництва, г-р Фалькенгайна, котрому він повитав з'їзд, і із того, що правительство висилає там завісідни своїх заступників. Г-р Фалькенгайн сказав між иньшими ось що: „Я завісідни дуже тішу ся, коли бачу, що фахові товариші зберуть ся, аби радити над своїми справами; а тепер яко міністер рілляництва подвійно тішу ся, се бо рілляники із всіх країв держави зібрали ся, щоб обговорити

теперішні стосунки рілляництва, свої болі і загальні справи і в тих справах порозуміти ся. Можу вас упевнити, що ваші бажання і сказівки, які ви предложите міністерству рілляництва, я прийму з подякою і цілком безпечно як найдокладнійше розважу, щоб бачити, що дасть ся перестати!“

Сегорічний з'їзд мав над дуже багато і дуже важними справами радити, так що три дні зовсім не вистарчали, аби всі справи докладно обговорити. Із шести справ розібрано докладно властиво лиш дві, за те дуже важні; а про иньші вироблено лиш справозданя, але не обговорено їх.

Безперечно найважливіша справа, над якою радив з'їзд рілляничий, се проекти уставу щодо спілок рілляничих і чиншових господарств.

Ми поки що не подаємо тут обширного і дуже цікавого справозданя г-р Цедтвіца про сю справу; перед усім хочемо заізнати наших читачів з ухвалою, яка по дводневних нарадах запада в тій справі на тім з'їзді. Ось она:

1. Треба доконечно і то з соціальних, господарсько-фінансових, економічних і політичних причин зорганізувати ґрунтову власність і рілляництво в спілки.

2. Устава державна має висказати засаду, що мають ся завязувати повітові і краєві спілки, і що до тих спілок обовязаний кожний властитель землі приступити. А устава краєва має в рамках уставу державної означити, як ті спілки заводити. Притім треба дивити ся на дотеперішню організацію господарську, а розділ після народности в тих краях, в котрих такий розділ вже тепер уставою постановлений, мусить і в новій уставі державній бути уважливий.

3. Особи иньших станів можуть до таких спілок пристати з голосом дорадчим.

4. Висказує ся бажане, аби устава державна дозволяла, щоб повітові спілки могли дальше в них розростати ся, т. з. щоб могли творити ся спілки громадські.

5. Спілки тії мали-б перед усім виповняти те, що приписує § 16-ий проекту уставу, т. з. они мали-б: а) закладати спілкові магазини і склади рілляничих продуктів спільників; б) продавати рілляничі продукти, доставлені спільниками, на рахунок спільників, особливо-ж для войска; в) купувати господарські товари, які спільникам потрібні для веденя господарства, на жадане і рахунок спільників; г) закладати нові каси пожичкові, підпирати і лучити до купи давні особливо райфайзенські каси пожичкові, аби тим чином розвивати особистий кредит і кредит на підставі відставлених господарських продуктів до спілкових магазинів і складів; д) виробляти для спільників гіпотечні позички на довгі рати з примусовим уморенем в краєвих гіпотечних банках, а як де таких банків нема, то в иньших грошевих інститутах; е) бути посередником при обезпеченю слуг і робітників на випадок слабости, каліцтва і на слабість; ж) закладати і заводити спілкове харчоване; з) провадити перегляд, де яка робота є і бути посередником; і) дбати про контролю насіння і про зношення спільників з рілляничими прібними станціями; к) бути посередником при обезпеченях від огню, граду і від зарази на ходоу і старати ся притім для спільників о найбільші пільги, пр. о те, щоб самі спільники належали до оцінкових комісій; л) закладати і підпомагати спілки для хову худоби; м) провадити статистику спілкову; н) дбати о правну поміч для спільників. — Коли-ж спілки всюди будуть переведені, і зміцнять ся своїми господарськими успіхами так, що в тім можна буде мати запоруку, що спілки вже устоять ся то, що йно годі можна-б їх ужити до того, аби заводити чиншові господарства.

Довго, як сказано, над тим радили, нім наконєць 12-ма голосами против 10 прийато сю ухвалу. При нарадах заступники ріжних партій боронили своє становлене. І так Чехи (Янда) раді були, аби цілу справу заведеня примусових спілок рілляничих віддано соймам. Поляки (др. Пілат) жадали, щоб такі спілки заводили лиш в

тих краях, де є підстава до їх успішного розвитку. (Здається хотів він тим Галичину виняти з цієї такої устави). Заведене чиншових господарств повинно-б після його думки переводити ся незалежно від спілкової організації через грошові інститути в той спосіб, щоб ті господарства служили також для колонізації.

Др. Швайцер, делегат віденського господарського товариства противив ся заведенню примусових спілок. Най міністерство рішуче відкинуло товариства господарські лише підпомагає; най оно старає ся засновати такі товариства там, де їх ще нема, а коли-б против його волі делегати заявили ся такі за примусовими спілками, то він був би за тим, щоб сойми рішали над тим, чи такі спілки в краю заводити, чи ні. Так само проф. др. Мархет висказав ся против заведення примусових спілок. Кайзер є за примусом, але бажає, щоб такі спілки йшли більше в низ — в громади. Він жадає також, щоб в Чехах ті спілки були після народности розділені. Др. Шрайнер є також за примусовими спілками, але каже, що чиншові господарства буде можна заводити аж тоді, коли ті спілки зміцнять ся. Чош противив ся примусови, бо ті спілки будуть лиш новим тигаром для хліборобів. З прочих делегатів промовляли одні за примусом, другі против. Заступник правительства др. Ертель боровив проекту правительства і сказав, що годі чекати, аж рішучі самі будуть таких жадати. Проект правительства бажає лиш добра хліборобам, і самі хлібороби о тім переконують ся. Далеко поза границями Австрії, в цілій Європі прийшли вже до переконання, що доконечно потрібно заводити спілки господарські. Зрештою із цілої наради виходить, що конечно треба щось зробити, аби хліборобів зорганізувати, бо доси мало що для рішучих зроблено.

Проект устави о примусових спілках господарських внесло вже правительство в раді державній і правдоподобно буде така устава прийнята. А що-ж ми, Русини? Чи приготовлені ми до такої устави? Чи цікаві ми бодай, що то такого буде, на що заносить ся?

Чи застановили ся ми над тим, яке становище зайняти нам до того проекту? Чи полічили ми користи, або можливі шкоди з такої устави для нас? — Ні, ми спимо, устава прийде, проворніші люди захоплять все в свої руки, будуть використовувати уставу для себе за себе і за нас, так як се до тепер зі всіма уставами діє ся, а ми будемо на спілки складати гроші. Такий кінець буде всему, бо нема у нас людей, щоб інтересували ся найближшими собі справами, щоб будучи хліборобами дбали про хліборобство, а найліпша устава для людей несвідущих є добра є лихом. Треба нам доконечно отрясти ся з ошалості і на полі хліборобства брати ся до діла. Тут спочиває наша доля!

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 15. мая. Приїхав князь Альбрехт пруский на чолі військової депутації, щоби цісареві не дедати відзнаки маршалка полевого. Гостям віддано всякі військові почести. На дворці явили ся цісар з всіми тут перебуваючими архикнязями, німецький посол і инші. Цісар поїхав враз з князем Альбрехтом, витаний гримками окликами народу, до бургу.

Будапешт, 15. мая. Палата маґнатів рішила 117 голосами против 116 перейти до спеціальної дебати над поновним проектом сойму про вільне віроісповідане. Принято внесенне Зічіого, щоби скріслити §§ 22 і 23 того проекту.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8.

продає слідуєчі книжки:

Др. Огоновский: История русской литературы II. 3-й, III. ч. 1 і 2 — 4-й, IV. 1-й, а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1. — Чорна Рада, повість	1 — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Світослав українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попачись	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в писеммах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленьк. „Ім'єні в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідання	— 10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4-50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Леся Українка і Макс Ставниський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літературних поглядах з Московщиною	— 50
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідання	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щастя, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III.	— 80
— Книга казок, поезії часті II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
К. Т. Подоленько. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I, II, III, IV. і V. по	1 20
О. Кебан. Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрив	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осин Маковей. Поезії ч. I.	— 20
— „Оферма“ — новіля	— 10
Михайло Старіцький. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Лірики, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роланда	— 50

Др. мед. і хір.

Л. ЛЕЧИНЬСКИЙ,

полковий лікар в пенсії

мешкає і ординує від 1. мая в Чернівцях, в домі ч. 5 при уліці семигородській на I-ім поверсі.

1—2

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в апіції Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, дагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кожній апіції. При закупні треба дуже уважати і брати флашки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера апіка під Зол. Львом, Прага.

СИЛА КНИЖКИ

або
О ПРОВІТІ НАРОДНІЙ.
Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.
Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровича число 2,

мас на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 ал. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Валога ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижимо против шкідливого впливу під найприступнішими услівями і почислює можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторога і науки бідним і багатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:

на цілий рік 10 зр — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (уа Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. пещером.

Наші сили і потреби на Буковині.

I. Руска преса і поодинокі наші люди безперестанно накликають загал користати з основних державних законів і вводити по змозі руский урядовий язик в уживанє. І справді, робили ся і роблять ся заходи в сїм напрямі также і на нашій Буковині. Та тільки справа якось кепсько поступає; бюрократія як була так і є всім иньшим тільки не рускою. Руска мова не виборола собі ще нігде права горожаньства, лишень хіба по поштових урядах тай то лиш по селах. В Чернівцях по иньших урядах вас готові висміяти за руске поданє. Де-ж тому причина? Відповідь не трудна. У нас нема руских урядників! Слідуючі цифри говорять за себе: они показують всю нашу неміч в краєвій адміністрації. На Буковині є: (після обчислення з кінця 1894-ого року) 124 політичних урядників, з того Русинів є лишє 6; 180 судових урядників, Русинів 26; 13 нотарів, Русинів 3; 200 урядників скарбових і в дирекції дібр релігійного фонду, Русинів 5; 230 поштових урядників, Русинів (по містах) 13, (на селі мабуть ні одного почтмайстра Русина нема); 70 адвокатів, Русин один; 130 учителів середних

шкіл, Русинів 14; 52 університетских професорів і урядників, Русинів 3; (2 професори, 1 урядник). В черновецькій магістраті 48 урядників, Русинів 6.

Сї числа значать що (винявши народних учителів тай духовних) в урядовім сьвітї є 7.4% Русинів або на 1037 урядників 77 наших земляків!

Решта урядників в більшости навіть і не знає по руски читати (що найменше не здавала іспитів з рускої мови). Аби таку масу наклонити до науки нашої мови, треба великої упертости зі сторони руского загалу.

Що-до народних учителів, то тут справа стоїть незрівняно лучше. Чисторуских шкіл і так званих мішаних є 153 (по части більшешклясових). Не помилимо ся, коли установимо число руских народних учителів цифрою 200. Духовних є, як знаємо, з пів-сотки, стільки і дяків. Разом взявши руских людей, здібних до ширеня мисли про народну спільність, про руский патріотизм, є на Буковині около 400, то-б то на 675 голов один чоловік. Але кілько із сих чотирох соток є прихильниками народної справи?...

Але не треба забувати, що ми вже маємо осьвічених селян. Судячи після того, що можна було довідати ся з часо-

писий, з виборів і иньших осередків народного життя, можна сяк-так певно сказати, що у нас є лиш 40 до 50 сьвідомих в повнім значіню слова патріотів-мужиків, дарма що всіх, тільки на жаль несьвідомих селян є у нас 270.000 душ! Ми не видимо причини, щоби буковинська Русь мала право уже нині ділитися на сторонництва. Найже такий слабкий організм скріпить ся в собі, най спільними силами старає ся страшну свою малочисленність бодай удесятити, а то висміють нас люди, коли довідають ся про „силу“ наших „партий“...

II. Кілько є руских громад в православних деканатах Буковини? Се питанє важне з многих оглядів, про котрі згадаєм низше. Деканатів є 12. Усіх громад в них 257. З того припадає на: (Гляди табелю на стор. 2).

Сї числа також говорять самі за себе. Они поперед у сего кажуть, що Русини потребують 144 до 154 руских парохів і відповідного числа руских звтрудників, аби на тім поли освободити ся від часто докучних посягань на національний розвій. Не завадить по-

*) Загальне число вийшло трохи більшим від офіційального виказу в архієпархіальнім статистичнім з огляду на тимчасовий зріст душ.

Ч А С.

Нарис
Ольги Кобилянської.

Наче сон весняний виривають в моїй душі спомини і картини з рідних сторін. Гори Карпати, сновиті в синяві мраків, або непроглядні густі праліси, синіють з далека, немов зачарований, замкнений в собі, окремий сьвіт. Хто жинє у тих горах, хто дихав їх воздухом, уживавсь їх величавою красою, того все тягне між них, наче орла до гнізда на самотній скелі; той все настроений ворожо супротив дрібнодухого, лицемірного навзавідництва, супротив нервового, бурливого життя і думаня ту в долах...

В мені збудилась знов туга за тим сьвітом. Обиимає мене сильно, сильніше, взносить високо понад запилену, галасливу долину, і опускає посеред мовчазної, лісної гори.

Ліс переповнений сьвіжим, смоляним воздухом, а я лежу в мягкім моху серед відвічних смерек, та через щілини сплетеного гілля шукаю синього неба...

Немов живе золото грає по вершках дерев соняшнє промінє, миготить свавільно і зазирає в найглубшу глибину ліса. — Мило мені і спокійно серед тої лісної тишини... Ха, ха! — спокійно?! Адже чоловік то немов та ріка бистра, що мче ся вічно в перед -- в перед і не знає ні супочинку ні спокою...

На склоні гори край дороги здибала я ста-

ру жінку-мужичку. Она сиділа і пасла корову. Товариши не видко, але під часу до часу дає про неї звістку голос її дзвінка. Я завела з мужичкою розмову та небагом і довідалась цілу історію її життя. Була вдовиця, мала трьох синів і одну доньку, і жила при однім жонатім сині.

— Ой, багато перетерпіла я на своїм віку! — сказала сумно серед розмови.

Я дивилась мовчки на ню. Була така мала, худа, майже вдвоє зігнєна, а таки на поморщеному лицю не можна було вичитати якого небудь перебудного горя.

— Ваша донька ще дівчина? — спитала я.

— Дівчина. Пішло їй як раз на сьв. Літ на двацятий.

— Може хоть заручена?

Стара глянула на мене: — Заручена? Чотирох женихів вже мала — не хотіла їх!

— Не любить жадного?

— Чи любить? Між нами є не один чесний і веселий паробок тай кождий має хоч троха поля, худоби і овець, але она їх не хоче.

— Бо не любить жадного, тому й не хоче жадного! Кажу жартовливо. — Пождіть, прийде такий, що сподобає ся їй так, що аж втратить голову, тоді вже схоче!

— То лише така бесіда! — відповіла она тупо, махнувши байдуже рукою, — то лише така бесіда! Слова видумав чоловік, а вський знає, що все має свій час. Она віддасть ся аж тоді, як її доля дозріє.

Я усміхнула ся.

Она повернула звільна своє лице за мною і її мутні очі промайнули по мені.

— Чи ви що казали?

— Ні, я щось думала.

— Чого тільки думати? Передумати — не передумав ще ніхто нічого.

— Як то, дечко?

Она здвинула плечима та воркнула немов до себе: — Думати або й не думати, а найгіршого лиха не в силі ніхто віддумати!

— Якого найгіршого лиха?

— Якого? Ну так. Оно від вас далеко; ви ще молоді, наче голубка; але я... се-ж предінь смерть — найгірше лихо.

— Смерть! — повторила я за нею протяжно. — Справді, єї не можна думками відогнати.

— Так і видите! — сказала она з ироніском переконуючо, і усміхнула ся зі сьвітлим — отже видите. А що значить все прече?

— Смерть то щось таке, що мусить бути — відповіла я, — але то не найгірше лихо.

— Ба, не лихо! На добре не виходить она нікому... А в тім — чи одно мусить бути, бо Бог так хоче!

— Як, дечко?

— Кажу: Бог так хоче.

— Що?

— Так, як оно є.

— І чоловік може хотіти.

Она похитала сумно головою.

— Як би вища донька хотіла тепер віддати ся, то як би їй б. Чей ви не бороните їй сего?

Число Рус- нів в %	Число Ру- снів	Чис. кругле всіх вірних	Число міш- них громад	Число ру- сних громад	Число всіх громад	
6.7	1.400	20.800	—	1	15	Д. Гурагуморський
7.3	3.200	44.800	—	1	20	Радовецький
11.6	5.000	43.000	—	2	21	Віковський
18.2	4.900	26.800	—	3	17	Кімполонгський
18.4	7.000	38.000	1	2	19	Сучавський
39.0	10.400	28.200	3	6	19	Серетський
60.2	42.000	69.700	3	17	28	Черновецький
82.7	36.800	44.500	3	17	23	Сторожинський
100.0	20.000	20.000	—	18	18	Путилівський
100.0	41.200	41.200	—	23	23	Черемошський
100.0	43.000	43.000	—	27	27	Дністерський
100.0	46.000	46.000	—	27	27	Кіцманецький
	260.900	466.000*	10	144	254	

бу до державної ради о отворене водо-
ских клас при гімназії в Чернівцях, а
русский нарід не думає піднерти своєї
справи, бо его, здає ся, більше цікавлять
вуличні лайки в звістних листках).

Допись з Відня.

(Про реформу виборчу. Вибір заступника поса-
дника у Відні. Справа Банфіого. Реформа подат-
кова. Вечер в честь Шевченка.

Відень, 24. мая 1895.

В справі реформи виборчої можу
вам довести з певного жерела, що правительство
унаразилось вже з кодифікацією новелі виборчої і
предложило єї до оціненія субкомітетови. Діло
прийде відтак під довірочні наради поодиноких
клубів коаліційних, а відтак аж під наради пов-
ного ком.тету реформи виборчої. Тим осушчить
ся то, що коаліційний кабінет прирік при обняттю
керми державної в падолисті 1898 р., т. е. що
реформа виборча буде переведена в порозуміню
з коаліційними сторонництвами. Мандатів з V-ої
курії виборчої буде всего 50, не 43 ані 70, як
давнійше думано. З сего числа припадає на Гали-
чину 13, а на Буковину 2 мандати. Взагалі ско-
ристають з новелі виборчої пропорціонально
найбільше Чехи, маючи побіч значного населенія
і найповажійше число робітників. Подрібности
новелі ще незвісні.

Нині відбув ся в магістраті відень-
скім вибір заступника посади-
ка або бурмістра. При першій голосованю одержав
на 137 голосуючих (абсол. більшість 69) 70 го-
лосів давнійший заступник посади-
ка др. Ріхтер. Коли-ж не приймив вибору, а при другім голосо-
ваню др. Люеґер не одержав також абсолютної
більшости голосів, а лиш 65, то при третім голо-
сованю вибрано его вже звичайною більшістю.
Люеґер одержав 64 голосів антисемітских і
один зі сторони диких. По тім заявив посади-
ка Грібль, що і він складає свій чин, а правитель-
ственный заступник взяв сейчас присягу з д-ра
Люеґера. Побіда антисемітів рішуча. Они побі-
дять рівно-ж і при доповнюючих виборах до так
зв. Stadtrath-u. Ліберальне сторонництво сканігу-
льовало і наміряє зовсім уступити з ради міської.
Побіда антисемітів в раді міській не лишить ся
без наслідків і в раді державній, де правитель-
ство буде муїло числити ся антисемітским сто-
ронництвом більше, як доси. Другі сторонництва

коаліційні не потерплять на сїм. Виравді пред-
ставляє ся нині вже лівниця ліберальна яко тре-
те звено в союзі коаліційнім слабшою, але в
слід за тим буде муїла подекуди бути умірко-
ваною в своїх аспіраціях, іменню в змаганнях
своїх, ворожих супротив елементів славянських
в Чехії, на Мораві, Шлеску, в К.рингні і Сгир-
рі, що вкінці виїде лиш на користь прочих сто-
ронництва коаліційних. Менери лівниці дуже збиті
з трохи вибором Люеґера, свого найбільшого
противника. Ліберали думають тепер відтягнути
ся зовсім в надії, що через опозицію елемент
їх на цово скріпнуть ся. Чи се добрий рахунок?—
сумніваємось. Они-ж зrekli ся цоброохотно вла-
сти, маючи все ще за собою більшість в раді
міській. Люеґер яко зручний агітатор і організа-
тор сторонництва свого використовує час свого
панованія в раді міській певно лиш для свого
сторонництва антисемітского.

Справа Банфіого, як знаєте з доне-
сень дневників, ще не покінчена. Може і по-
твердити ся вість, котру подав я вам первістно,
що Банфі уступить. Стери двірські не дуже бо-
ять ся опозиції малярської в делегаціях, наколи
делегації скликано вже на 6. червня, а не від-
ложено засіданія на осінь. На 17. с. м. приго-
товляють клерикали віденьські з кн. Ліхтенштай-
ном і Люеґером на чолі велику демонстрацію в
честь нунція Алїярдоґо. В пару сот поїздів
збирають ся сторонники соціально-христанського
і антисемітского сторонництва перед нунціяту-
рою, щоб заявити Алїярдоґу повне довіре за е-
го виступлене против лібералізму малярсько-жа-
дівського і винагородити ему обиду, панесену по-
тою Кальнокого. (Як доносять нам телеграфічно,
та демонстрація не відбуде ся на власне жа-
дане Алїярдоґо. — Ред.).

Справа реформи податкової посту-
пає успішно вперед Опозиція маліе. Закон має
для себе запевнену більшість при другім і тре-
тій читаню, що наступить під кінець мая.

„Громада“ віденьських Руснів устроює при
кінці мая вечірний в пам'ять Шевченка.

Перегляд політичний.

* Німецька рада державна відкинула на однім
засіданю цілий правительственный проект закона
о податку від тютюну. Се, а ще більше відки-
нене закона против перевороту стало ся причи-
ною, що консервативна праса німецька домагає
ся застановленія конституції і заведенія якоїсь
диктатури. Бісмаркські органи домагають ся

— Чого-б я боронила? Я вже стара. Може
умру небагом, бо я слаба. Що она пічне без
мене? Піде служити? Який там кінець всякої
служби? Як порадиш она собі з хлопцями, що
гонять за нею, мов яструби? Она-ж дурна!

— Она не любить — обізвала ся я знов.
— І сказали щось розумного! — відповіла
она тупо з ледви помітною насмішкою.

Опісля сперла голову на худу руку і по-
глядала втомленим поглядом по долах.

Хвилю мовчали ми, відтак почала я знов:
— Як чоловік молодий, то він иньший, а
як старий то знов иньший.

— Так — відповіла она з жалем. — Як
чоловік молодий, то має силу, а як старий, то
— розум. Та що ему з того? Его час прийде і
він мусить іти, чи хоче чи не хоче... Ет! — і мах-
нула рукою. — Впрочім я-б і пішла, лиш єї
не хотіла-б я так лишити.

— Чи ви вже забули, які ви були за-моло-
ду — спитала я весело — або коли віддавали
ся? Та як хочете, щоби доконче віддала ся, то
присилуйте!

— Тото нічо не поможе — відповіла она.
— Всьо має свій час. Як я була молода, то
(Боженко, прости мені гріхи мої!) дуріла за од-
ним жовняром, а він за мною то вже аж землі
під собою не чув. Мій найстарший син то его
дитина — а таки ми не побрали ся. Его мати
була погана волюшка, тай і час мій не був ще
прийшов. Я віддалась за другого, котрого я ані
не любила ані не хотіла. Віддала ся, бо от —
прийшла собі пора! Так буде і з Лінкою, так
діє ся з кождим, і так веде ся зо всім, зо всім...

але чоловік загонистий пливе проти води і хоче
свій розум мати.

— Чи так зле, лелечко?
— Або я знаю?... Мабуть і в тім Божа
воля...

Замовкли ми.
Она сиділа нерухомо, поглядала тупо, сон-
ливо вперед себе, а я дивилась на ню, за-
сохлу та поморщену. Она й шептала щось до
себе, але я єї не розуміла. Так сиділи ми чимал-
ду хвилю, коли нараз недалеко перед нами по-
казалась молода дівчина.

— Лінка! — вилкнула стара втішно, а я
мгянула цікаво за тою Лінкою. Ішла дорогою в
гору, до нас, і вела сильного суцільського коня
недбало за гриву. Була гарна, струнка, як всі
верховниці. На личку єї було знати сунюкій, який
подибуємо у людей, що живуть в найглубшій са-
моті і духовій рівновазі. Рухи єї були певні, а
очи темно-сині, сяючі, та якіж літні і на вид
холодні!... Але коли я на них глянула, навину-
лась мені дивна думка: „Тигриця“ — подумала
я мимоволі. І справді! Она мала в собі щось
із звинної, скритої сили того звіра. В чім лежала
властиво та сила, я не могла відгадати.

Прийшла, щоби стару заступити.
Я розговорилась з нею, а она в розмові у-
сміхалась раз по раз, причім лице єї розясню-
вало ся і ставало гарнішим.

— Ти не хочеш віддавати ся? — спитала
я між иньшим жартовливо.

Она спаленіла, оглянувшись десь далеко впе-
ред себе, при чім єї уста гордо-весело здригну-
лись.

— Дурна! Она буде ждати, доки єї мама
не вмере; тоді й даху над головою не буде ма-
ти — відповіла замість неї мати.

Дівчина спаленіла знов і вдарила роздраз-
нено якусь муху у коня на ший.

— Як вовки мене не з'їдять, то люди не
з'їдять мене — обізвалась она. — Ви все бої-
те ся!

— Бо ти дурна і не будеш все молодю,
як тепер, то й бою ся. В твоїх літах була я та-
кож дурна, думала лише дурне і робила дурне!

— Що вам, мамо, з вашого старого розу-
му? Чи вас ваша невістка шанує, як нема мене
коло нас? Ліпше одну повну торбу носити, як
дві порожні. Чи ви хочете вмирати, що п'ятиска-
єте так на мене?

— Вий ся по роті, Лінко!

— Так дайте спокій мамо; пождіть!

— Добре: „ждати“ — сказала журливо ста-
ра, і погляд єї полинув знов по противоложній
стрімкій, лісистій стійній горі. — Ждати, доки
сонце не зайде, доки ніч не настане, а я очі на
віки не замкну...

Дівчина здвинула плечима і збиралась до
відходу.

— Ідіть, мамо, до дому, я вже буду сама
корову пасти.

І плеснувши коня долонею, вхопила его
за гриву тай пішла спокійним, майже літним
ходом в гору. Небагом потім зникла з очей і ли-
ше сльві єї розходив ся по лісі.

Стара встала.

— От-така она — сказала турботно, ди-
влячись довго в ту сторону, в котру пішла дів-

знову ухвалення закону против соціялістів. Становище міністра справ внутрішніх єсть сильно захитане з причини частой суперечности его з поглядами канцлера кн. Гогенльогге. Парламент німецький має бути в слідуючій тижні закритий.

* З Білгороду доносять до Politische Correspondenz: Вперто ширено поголоски, що король Александер негеговорював ся з провідниками радикального стороництва. Тимчасом запевнюють з компетентного жерела, що таких переговорів не було і що бажанем короля є, щоб трудности фінансові, які повстали з причини відкинених позички скупщинною, усувати за допомогою теперішнього правительства, і є надія, що ся акція поведе ся. — Міністром фінансів іменований дотеперішній президент адміністрації податкової Попович.

* Депутация чеської вистави етнографічної була оногодні на аудієнції у цесаря з запитаннями до звідження вистави. Цесар не дав рішучої відповіді і виразив тільки бажане, щоб вистави відбула ся спокійно і з гідністю.

* В угорській соймі інтерпелював знов пос. Угрон, чи нота міністра Кальнокого вже ідішла до Риму, чи правительство то жадане піддержує, чи Банф дістав сатисфакції і чи правительство подало ся в двмісію? Мотивуючи сю інтерпеляцію заявив пос. Угрон, що між Уграми а Римом в справах внутрішніх не треба посередництва спільного міністра. Про закінчене конфлікту Кальнокого з Банфом ходять різні поволоски. Яке буде рішене цесаря в сій справі, поки що не знати. З другої сторони твердять рішучо, що нунцій Аліярді буде відкликаний і що в такий спосіб конфлікт буде остаточно залагоджений. (Гляди телеграми).

* Договір миру між Япаною а Хіною вже оголошено в Токію, столиці япанській. В цесарській указі, котрим мікадо наказує своему правительству, щоб заключило осібну умову з Хіною що-до відступлення півострова Ляотунг Хінам, каже ся, що сим задовольє ся бажання європейських держав. Після вісти з Петербурга, має флота Росії, Німеччини і Франції в теперішній силі так довго остати на водах східно-азійських, доки япанська армія не опустить добутих позицій на хінській землі. Час опущення зависить від того, коли Хіна зможе заплатити відшкодоване воєнне. З Лондону доносять, що япанське правительство зложило подяку Англії, Італії і Сполученим державам американським за старання, які довели до порозуміння між Япаною з одної сторони а Росією, Німеччиною і Фран-

чина. — Перестала мене слухати. Не бійте ся і має вже свій розум. Куди заведе він сі! — і зітхнула. — Журба о ньо зігнула мене вже в двоє, а она регоче ся з мене. Прости їй, Боженьку, той сміх!

— Бувайте здорові! — обернулась опісля до мене. — Най вам Бог дасть добру доленьку і дві добрі, та проживайте свій вік щасливо!

Спускаючись звільна в низ, держалась близько руками корчів та шептала безнастанно до себе. Трохи згодом зникла, немов привид з моїх очей...

І знов лежала я на м'ягкім моху під відвінними смереками.

Ухом слухала я їх шуму, а оком слідила орла, що нерухомо завис як раз над мною високо по над лісами, немов чорна точка на синьому небі...

Між тим лунав сильний дзвінкий голос дівчини, котрої образ стояв ясно-виразно перед моєю душею. Її пісня розлягала ся далеко лісом, далеко і проймаючи, немов поклик до щастя і радості — а я вдумалась в ню, неначе в яку подію...

В ярах відзивав ся відгомін.

Здавало ся, що одна стіна скали передавала другій сьмільний, покликуючий голос; все даліше і даліше, все вище і вище... Здавалось, що голос сей полинув кудись далеко аж в недоглядну даль...

цією з другої сторони. — Тимчасом Хіна старає ся в Європі допровадити справу позички до кінця. Як до Times доносять з Парижа, утворили вже німецькі банки групу, хотра хоче позичку хінську (на тепер в сумі 50 мільонів фунтів інтерлігів) емітувати, але лише під тим умовом, щоби над запорукою мала контролю комісія європейська.

Дрібні вісти.

Від видавництва. Цізажк послідне число нашого додатку „Неділя“ через помилку зі сторони друкарів вийшло з переставленими сторонами, то розсилаємо з сим числом поновне поправлене видане того додатку. Очевидно слідує число „Неділі“ вийде як слід з завітнішим числом „Буковини“.

Буковинське краєве правительство дозволило на просьбу греко-кат. громади в Кіцмані збирати жертви в місті Чернівцях і в повітах черновецьким, кіцманським, вижницьким і серетським на докінчене розпочатої будови гр. кат. приходу в Кіцмані.

Соборчик черновецького протесейства відбув ся ві второк дня 15. с. м. в архієпископській резиденції.

Президент галицького суду краєвого, Пйонтковский, пішов на власне жидіне в печию. Наслідком его буде мабуть радник Бавх.

Пам'ять Тараса Шевченка почтили і наші Русини в Америці. „Свобода“ згадавши про святаковане 34-их роківни смерті поета в старім краю, пише даліше: „Тут на вільній землі поетивно пам'ять незабутого Тараса тим, що відправлено панахиду за его душу. Колись і тут належало почитати мем-его пам'ять, коли троха більше прозрять менші брати і оцінять его горе і слези, і ті пісні, що виливав, просячи у Бога лучшої долі для скованого народу“.

Презенту на гр. кат. парохію в Кіцмані одержав адміністратор тої ж парохії о. Олександр Майковский. — В Галичині одержали презенти оо: Петро Погорелький на Білину велику, Миколай Вишневський на Радимно і Володимир Вахнянин на Суровицю.

З Станіславова пишуть нам: Тутешні і околиці кацапи зализують 28. н. ст. с. м. філію „Общества Качковского“, котра — як звісно — в часі процесу Ольги Грабар була розвизана. Тепер з'явилися „примиренієм“ сподіваються ліпших виглядів. Той самої днини має також відбутись довірочний з'їзд москвофілів в цілі завязання комітету виборчого. На кандидатів висуває звістний підстаніславський „об'єднатель“ Кулачковського або адв. Добрянського: пос. Гуриковичи закидають з тої сторони недодержане обіцянки, а то — нескладане справоздання. Скільки собі пригадуємо, то пос. Гурик два рази складав справоздане. Тепер має скласти виборців на справоздане — на день 4. н. ст. червня.

Загальні збори товариства взаїмних обезпечень „Дністер“ Дня 8. мая с. р. відбули ся у Львові треті з ряду загальні збори „Дністра“ при досить численій участі членів. Збори відкрив заступник председателя о. Ал. Торонський і зазначив, що справи „Дністра“ в р. 1894-ім подвоїли ся. Заслуга в тім припадає головно трьом галицько-руським ординариям, духовенству і селянам. Принято звістне вже нашим читачам справоздане ради надзираючої і уділено тій раді абсолютію. — Др. Федак поставив внесенне надзираючої ради що-до розділу надвишки доходу. Чистого доходу було в р. 1894-ім 3.489 зр. 6 кр., з котрих припадає після статутів 20 проц. т. є. 699 зр. 6 кр. на фонд резервовий. З решти 2790 зр. має виплатити ся властителям листів заставних 2000 зр., трьом членам комісії ревизійної по 50 зр. Лишає ся 640 зр., котрі рада надзорча по мисли § 89 статутів призначила до розділу на гуманітарні цілі, а іменно: 250 зр. до розпоряджистости митром. Ординарияті і єписк. Ординарияті в Перемишлі

і Станіславові на добродійні цілі рускі; 45 зр. для товариств дяків у Львові, Перемишлі і Станіславові; 75 зр. на фонд будови і обнови церков; 25 зр. для греко-кат. церкви в Ступиниці; 60 зр. товариству „Руслан“ для бідних учеників селянських і міщанських рускої гімназії у Львові; 50 зр. для бідних учеників в селянських і міщанських рускої гімназії в Перемишлі; 25 зр. для бідних учеників селянських і міщанських в Коломиї; 50 зр. товариству „Шкільна поміч“ у Львові для бідних учеників в школах народних; 30 зр. товариству „Шкільна поміч“ в Станіславові для бідних учеників в школах народних; 30 зр. для „Бурси св. Онуфрія“ в Ярославі. В дискусії домагав ся о. Качала зниження премій, для котрого можна би ті 640 зр. ужити; а коли се не можливе, то половину (300 зр.) розділити на громади, котрі зовсім погоріли н. пр. Байківці, Перегони, Фарлеїв, Пруси, Псари, Стоянів і ин., а другу половину (340 зр.) розділити на підмогу для будови церков. На се замітив др. Федак, що се противить ся статутам, та що зрештою вийшло би знижене $\frac{1}{2}$ кр. від 1 зр. премії, отже не велика була би пільга для сторін, але рада надзираюча возьме ті внесення о. Качала під розвагу. О. Смулка з Угринова радив, щоби залишити розділ цілком, а прилучити надвишку до резервного фонду, щоби сей фонд дійшов чим скорше до бажаної висоти. Промовляти ще проф. Пухевич, котрий підпер внесення о. Качала, пос. Гурик і Юрко Дідухів, начальник громади в Струтині нижнім, а потім промовив дир. Кулачковський. Він заявив, що „Дністрові“ розходить ся о тих 90 проц. селян, що ще в жаднім товаристві не асекурован; премії годі поки-що зменшити, бо товариство мало-би страту, от пр. так як сего разу на приходах було страти 271 зр. При голосуванні прийнято всі внесення ради надзираючої що-до розділу надвишки доходу. Також прийнято внесення ради надзираючої що-до винагороди для двох вибраних директорів по 400 зр. Опісля вибрало 6 членів ради надзираючої, а то: Т. Бережницького, дра Т. Кормоша, В. Нагірного, Л. Рожанковського, дра Д. Савчака і дра К. Левяцкого. На 5 заступників членів ради надзираючої вибрані: Йос. Гавишак, о. Євг. Гузар, др. Ом. Калиговський, др. Йос. Олесків і др. Ш. Сельський. — Членами комісії ревизійної вибрані: Вол. Ганкевич, Ник. Мацілінський і Йос. Хлопецький, а заступником Гр. Щирба.

Конкурси. Розписаний конкурс на посаду надчителя при 3-кл. школі в Іспасі і учителя в Стебни, в обох школах з викладовими мовами рускою і німецькою. Речинень до 15. червня с. р. — Відтак на посаду учителя в Сереті з викладовими мовами рускою, німецькою і волоскою; речинень до 6. червня с. р.; на посади учителів в Міхальчу з рускою і волоскою, а в Молоді з рускою, німецькою і волоскою мовою. Речинень до 10. червня с. р.

Втікли з арешту в Заставні минушого тижня Михайло Петренко, Дмитро Анат і Олександр Савчук. Они виломали під і дістали ся на під, відки через дах утекли. Се не перший раз таке діє ся в Заставні, бо уряджене в'язниці тамочної дуже лихе.

З любови. Віденську сьпівачку Олену Бергер пострілів в Празі 22-літний Зденко Среа, по чім і себе поранив тяжко в намірі самоубійчим. Родичі багаті не дозволяли Среї женити ся з сьпівачкою куплетів, ще до того о шість літ старшою, а безнадійний любовник побавив бодай смертию звязати свою долю з долею своєї вибраної, з котрою пізнав ся в Галичині під час однорічної військової служби. А цікава річ, що вже перед трьома неділями застрілив ся в Празі через ту саму сьпівачку один молодець з багаті родини.

Не знає, як би користоно ужити свої гроші. В селі Гассельдорф коло Градія живе близько 80-літний старець назвищем Кюль-Міхель. Він живить ся дуже нужденно і відмавляє собі навіть найконечніших річей. І так він не має ліжка, а спить з своєю короною і кількома курми на соломі в стайні; не носить ніякого біля, лише якісь подерті лахи. Але за се має Кюль-Міхель свою примху, котра его дуже дорого

коштує. Минувшю зими видав в н на кормлене ворон і круків 600 до 800 зр. Людам, що сьміяли ся з того его чудацтва, завив Кноль Міхель, що цілий свій маєток, 10.000 зр., які зложив в щадницю, призначить нотаріальним записом на фундацію для кормленя в зимі голодних круків і ворон.

До чого доводять заклади. В місцевости Кондорощ на Угорщині жив паробок Юрий Павлик, що ухажив за найсильнішого чоловіка в селі і нерідко пописував ся своєю силою перед здивованими глядачами. Однак ті его виступи сумно скінчили ся. Одного разу заложив ся він з одним своїм знакомим, що піднесе зубами мішок з 100 кілограмми збіжжя. І дійсно Павлик підніс мішок, але коли противникови не подобав ся спосіб, в який він підносив тягар, позторив Павлик пробу ще раз. Та се була послідна его штука, бо вправді підніс він мішок але при тім пукла ему жила і силач помер за кілька хвиля.

Спітнули ся знов два кораблі, іменно коло острова Сен англійські пароходи „Есмеральд“ і „Мар тана“. „Марітана“ потонула по кількох минутах. 11 людей потонуло ся.

Огонь. Дня 14. с. м. погорів в Римі театр Політеама Адрияно, а коло него і шість сусідних домів. Люди втікали зі страху, багато осіб понекло ся і покалічило ся. О 6-й годни зраня театр завалив ся. Шкоду обчислюють на півтора міліона. Король італійский звидів особисто місце катастрофи.

Канцелярию адвокатску отворив др. Моріц Блявкофф в Чернівцях при Schlangengasse Ч. 8.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

Відень, 16. мая. Потверджує ся вість, що Кальнокий подав ся дня 15. с. м. поновно в димісію, а цісар прийав її. Урядове оголошене цісарского відручного письма наступить сими днями.

Відень, 17. мая. Більша часть газет доносить, що на предложене Кальнокого іменовано міністром заграничних справ гр. Агенора Голуховского, і що Кальнокий одержав брилянти до великого хреста ордина Стефана і дуже ласкаве письмо з признанем за его діяльність.

Відень, 17. мая. Всі газети висказують свій жаль, що гр. Кальнокий уступив і підносять его заслуги для мира підчас его мотирнайцятельної діяльності. Fremdenblatt каже, що Угорщина не має причини тішити ся з уступлення Кальнокого, бо жерело тої тяжкої кризи не замкнуло ся і може кожної хвилі вибухнути. А Presse пише: Уступлене Кальнокого є великою жертвою; бажаємо, щоби питане, котре було причиною уступлення Кальнокого, не було переняте нерозв'язане й наслідником Кальнокого.

Tinct. capsici compos.
(Pain expeller)
приладжена в антиці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождій антиці. При закупі треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера антика під Зол. Львом, Прага.

СИЛА КНИЖКИ
або
О ПРОВІТІ НАРОДНІЙ.
Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.
Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях,
улиця Петровича число 2,
мас на складі:
„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“
для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем
року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 ал. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.
3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА
ВІСТНИК
політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улица Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“
товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,
засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9 грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.
„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу вогню під найприступнішими умовами і почислює можливо найвищі премії.
Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.
Зголошеня о уділені агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністера“, приймають ся.

Чума горілчана.
Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповіс і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

КНИГАРНЯ
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА,
у Львові, улица Академічна ч. 8,
продает слідуєчі книжки:

Др. Огоновский: История русской литературы II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр. а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	30
— Сьвітотяг українського народу	30
— Кайдашева сім'я, повість	50
— Навіжена, повість	20
— Над чорним морем, повість	90
— Хмари, повість	1 50
— Причина, повість	1 50
— Микола Джери, повість	80
— Поміж ворогами	50
— Попадись	10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в писеммах Тар. Шевченка	35
Вас. Ріленько. „Іфеїгенія в Тавриді“, драма	30
М. х. Коцюбинський. „Хор“, оповідання	10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 450 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	20
Леся Українка і Макс. Ставчинський. Книга пісень Г. Гейне	80
— На крилах пісень, збірник поезій	60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	20
— З чужого поля, переклади ч. I	20
Уманець і Сидка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літературних поглядах з Московщиною	50
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	35
— Без праці, оповідання	20
— Лис Микита Гетого	50
— Украдене щасте, драма	30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III	80
— Книга казок, поезії часть II.	60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
К. Т. Подоленько. За громаду, хроніка	20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сьбір ч. I. II.	1 20
Лезенко. Пани і люди, повість	80
— Салдатський розрив	10
Геринг-Герасимович. Що то є господарність	20
Осин Маковей. Поезії ч. I.	20
— „Оферма“ — повість	10
Михайло Старицкий. В темряві, драма	20
Кирило Студинський. Лірики, студія	20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Ролянда	50

ЗАКЛАД
вапників і каміноломів в Пустомитах
(коло Львова)
висилає **ВАПНО** випалене
дровами, а також навозом. — Цініки на жадане висилає ся. Церковним комітетам дає ся значну знижку в ціні. 4—1

Др. мед. і хір.
Л. ЛЕЧИНЬСКИЙ,
полковий лікар в пенсії
мешкає і ординує від 1. мая в Чернівцях,
в домі ч. 5 при улиці семигородській на
I-ім поверсі.
2—2

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Наші національно-політичні відносини.

IV. Попередно доказали ми, що москвофільство не є у нас ніяким природним національно-політичним рухом, т. є. таким рухом, котрий би мав в національно-політичних відносинах нашого руско-го народу природну підставу. Протівно, сей рух занесено до нас виключно в інтересі російської політики із Росії подібно, як і між другі славянські народи.

Але у нас прибрав сей рух цілком иньший характер, як у других славянських народів; бо коли у других славянських народів, як у Чехів, Сербів і др. викликає сей рух остаточно, можна сказати, лиш горячу симпатію для Росії, сполучену з надією, що колись при відповідних політичних відносинах зможе велика Росія допомогти тим народам, піднести політичне значінє і вплив свого власного народу, а тим самим розвинути як найбільше свою власну національну силу — то у нас, Русинів, прибрато москвофільство в своїх відносинах до нашої народної справи цілком ворожий характер. У нас не ходить москвофілам о те, щоби лиш викликати горячу приязнь

для Росії, їм ходить цілком о що инше. У нас поставили собі москвофіли для нашого народу правдиво убійчу задачу, бо хотять в користь самолюбної агресивної, російської політики винародовити руско-український нарід, знищити цілком наше народне житє, наше національно-політичне значінє і так зробити наш нарід вічним мізерним рабом північного велита.

Проворним окликом: „а дін я зик а дін на род“ вдорожено у нас се правдиве політичне розбишацтво, а на нашу власну ганьбу знайшли ся і свої люди, що за марну платню, або збаламучені сими наймитами, стали помагати нашим найзавзятійшим ворогам „катувати власну матір“. Зухвалість і підлота тих домородних московських наймитів не має границі; а найновіший наглядний доказ сего дав нам в новітнім часі „Галичанин“, львівський орган москвофільського Генерального штабу. „Галичанин“ напав в ч. 96. у вступній статі — о чім ми вже попередно споминали — на нашу „Буковину“ іменно за те, що ми в новинках подали до загальної відомости одержану від нашого львівського дописувателя вість про сполученє москвофільського виборчого комітету з комітетом романчу-

ківських народоців-оппозиціоністів. Москвофіли найгірше не люблять сего, коли розкриває ся їх скриту роботу. Не гадаємо тут відповідати на всі підступні і злові закиди, якими напав нас „Галичанин“, бо се не є предметом сєї нашої праці, але хочемо тут, як сказано, вказати лише на одно, що стоїть в тісній звязи з нашою працею, а то доказати сю безграничну зухвалість „Галичанина“. В згаданій статі пише „Галичанин“ між иньшим дословно ось що: „Ми не говоримъ изъ обыкновенной конкуренційной злобы. Нѣтъ, между независимой газетою а наймитами не можетъ быти обыкновенной конкуренції“.

І чи-ж се не безгранична зухвалість, що тут нанисав „Галичанин“?! „Галичанин“, орган львівського москвофільського Генерального штабу, що річно пожерає много тисяч рублів російської субвенції, та для того за дармо розкидає свій дневник по цілій Галичині і Буковині, має ще відвагу, бризнути людям в здорові очи, що він є „газета независима“ а нас, що вже десять лїт служимо вірно і щиро не чужим Богом, але нашому рідному народови, осміляє ся сей правдивий мізерний наймит наших катів називати з погордою: наймитами?! Так, ми

З ЖИТЯ.

(Комплїменти Бісмарка для женщин. -- Про Польки. -- Наша уступчивість. -- Женщина, а політика. -- Душа жіноча).

Говірливий, старий Бісмарк скуний виправді на гроші, але на компліменти щедрі, бо они нічо не коштують. Отже коли до него сими днями прийшла сотка Німкнїв зі Шлєска поздоровити его з 80-им роком житя, він їм сказав комплімент, а хто знає, може й правду. „Коли — каже — женщины позискаетъ для какой-либо доброй-судьбы, то я вже о мужчин не бою ся, они підуть за жінками. Жаль мені — каже — що жінки не мають впливу на відносини політичні. Не думаю жадати, щоби жінки мали бесіди в парламенті, але коли-б вибори в Німеччині відбували ся під більшим впливом женщин, як доси, то успіх їх був би лучший і більше в душі німецько-народнім.

Лише у двох сторонництв парламентарних — говорив Бісмарк дальше — у Поляків і в центрум грають женщины важнійшу роль. Вплив Польок на народний рух польський вам певно знаний, бо їх маєте в сусідстві, а й з центрум знаєте також декого. Натомість у соціальних демократів мають жінки за мало значіння і голосу. А преці-ж коли-б они знали, яка доля жде їх яко жінок і материй в будучій державі соціальній, то жадна з них не позволила-б мужеві належати до сего сторонництва. Симпатія женщин єсть для нас сильнішим заборолом, ніж

би ним була устава переворотова... Відзиваю ся до наших женщин: „Помогайте нам, вливайте на мужів!“

Бісмарк знає добре Польки. Я навіть думаю, що коли-б він за живу мав був Польку, то став би Поляком тай не гриз би так Поляків, як нагрив ся, бувши канцлером державним... Який великий єсть вплив Польок, пересвідчив ся о тім не один Русин, що з Полькою оженив ся. Для Русинів пропав він раз на завжди. Я мав товариша, такого свідомого і завзятого народовця, що мені здавалось: его вже ніяка сила не поверне в иньший бік. Мав він щастє до Польок: котра, каже, панна мені подобає ся, все Полька! І таки вкінці взяла его Полька в свою опіку. Заручив ся він з нею і все хвалив ся перед мною, що вчить єї рускої мови. „Чекать каже, будетъ бачити, що з неї буде Русинка, а ж люблю!“ Думаю собі, може й потрапить... Але де там! Оженив ся, і спершу задля рускої уступчивости, відтак задля спокою і звичаю завів дома таку Польку, якої не посоромив би ся і корінний Поляк. Де-далі, перестав ходити до руских товариств, перестав передплачувати рускі часописи, записав ся до польского касина — і пропав зовсім для Русинів. А славний з него чоловік, дуже спосібний!

Польки ловлять собі руских женихів красивим вихованєм і більшою дозою кокетерії, ніж єсть у наших Русинок. Кокетерія, звістно, до незадалекої границі посунена — то прикмета дуже для „хлопців“ любя. Наші Русинки єї не мають, батьки мало дбають про національне вихованє доньок, учать їх уступчивости, там де

она не повинна бути — і тому, коли Русинка виходить замуж за Поляка, то стає також Полькою. Сяк чи так, а Русини тратять.

Тай як же нам не тратити, коли так мало дбаємо про самосвідомість національну у Русинок, коли ми такі занадто-занадто уступчиві! Наша уступчивість не на своїм місці — то наша загибель! Поляків на Буковині так мало, що як би нас Русинів було в Галичині так мало, то певно Поляки з нами не числялись би, так як не числять ся з галицкими Німцями. А таки буковинські Поляки завзято боронять свого. Коли ми недавно, хоч з найбільшою прихильністю, зазначили, що тяжко буде осягнути се, щоби буковинські урядники учили ся і польської мови, черновецька часопись польска накинула ся на нас мокрим рядном, так як би справді ми мали щопотрим того, щоби я на Буковині пошановано права польської мови. Ми знаємо занадто добре, а навіть далеко лучше, як Поляки, що то значить відбирати комусь права національні і тому против скривджених на тім поли ніколи не виступимо, але — спасибі за науку — бачимо за-разом, що при нашій уступчивости не ту в Буковині, але в Галичині ми богато стратили і ще більше що дня тратимо. В Галичині мова руска-краєва; у всхідній часті краю кождий урядник державний і краєвий повинен єї вміти. А богато-ж то урядників-Поляків вміє руску мову і вважає своїм обовязком у справах з рускими сторонами уживати єї? Коли-б я був Поляком, мене би се не болїло, але коли я щирый Русин, то мушу сказати всім тим, що кривдять нашу мову: „Честь вам, яко Полякам, але руску мову

наймити, але не підлі і нікчемні наймити наших ворогів, але вірні і щирі наймити нашого власного народу!

Дивним способом якось се так склалося, що і „Дѣло“, орган романчуківських народоців-опозиціоністів, виступив против нас того самого дня, що Галичанин і з тої самої причини. Свої цілком мілкі виводи кінчить „Дѣло“ страшною апострофою: „Доборолась Україна до самого краю“!

Нам здає ся, що ся апострофа може лише відносити ся до політики „Галичанина“, і дотеперішної політики „Дѣла“.

Між політикою „Галичанина“, а політикою „Дѣла“ нема що-до тактики, ні найменшої різниці. Оба єї духові союзники держать ся кріпко в цілі спрощення цілковитого народного застою хитро вдуманого москвофілами принципу: безконечно нарікати на гнет польський, накликувати Русинів до беззвзглядної опозиції против правительства, і представляти долю Русинів в австрійській державі в як найчорніших красках. Що дотичить національного питання, то тут оба єї духові союзники значно розходять ся. „Галичанин“ каже вже тепер ясно і сміло: що Русинів нема, а є лише „адін“ великий 80-мільоновий російський нарід. Скривдження Русинів в Росії „Галичанин“ не бачить, а противно він бачить там своїми підлими очима для Русинів лиш як найбільшу благодать.

„Дѣло“ в тім взгляді трохи в клопоті. Для давнішої консеквенції випадає „органови народоців“ якось признати, що є на божім світі руский нарід, осібний від російського; випадає також бодай про людське око часом спізнати, що Росія цілком не признає існування „Русинів-Українців“, але безприкладний російський гнет не так дуже „Дѣло“ обходить, як польський гнет в Галичині. Против російського гнету не гадає „Дѣло“ рішучо і відважно виступати, бо се ніби то не так дуже тяжкий гнет, як хто

замкне Русинам уста на колодку, або бере їх за вільне слово до тюрми, або жене їх на Сибір або в Ураль. Врешті гадає собі „Дѣло“: хто там знає, чи може москвофіли не переконать Русинів, що они не Русини, але таки Росіяни. Отже годі москвофілів так дуже дразнити, як Поляків, бо Поляки вже бодай офіційально не мають претенсії винародовити всіх Русинів; впрочім Поляки не так сильні, як Росіяни, отже нема що Поляків так дуже бояти ся. Але з москвофілами поки-що треба бути осторожним, треба з ними мирити ся.

Так! треба мирити ся з власними народними зрадниками, що нехтують свій нарід, що немилосердно спляють его просвітний і культурний розвій, що прогнали живе руске слово із львівського „Народного Дому“, на котрого будову зложив цілий руский нарід сотки тисячів. Так! треба мирити ся з такими підлими своїми людьми, що прозивають свою матерну мову, не хочуть вчити на сій мові своїх дітей, не хочуть посиляти їх до руских шкіл, доки їх, як то стало ся в Коломиї, не нажене силою сам краєвий інспектор. Так! треба мирити ся з такими зловними своїми людьми, що розшарпують руске серце, що розривають на найдрібніші кусники народне руске тіло, що допчуть ногами славу руского імени.

Ми, яко щирі і свідомі народоці, що бачимо тільки в зміцненню нашої національної сили правдиве спасенє нашого немічного народу, не можемо ніяким способом іти за такою політикою, що затемнює і придавляє просвітний і культурний розвій нашого народу. Противно, ми мусимо рішучо виступати против такої баламутної політики і іти свідомо битим шляхом.

Не зведуть нас з тої дороги ніякі напасти кацапів, ні закиди із сторони народоців-опозиціоністів, що дотепер не вияснили своїх намірів і не доказали хо-

сенности своєї політики для нашої справи; а на безпідставні і нужденні закиди, мов би ми лиш для самолюбних цілій служили Полякам і правительству на шкоду нашого народу — відповімо другим разом.

Чернівці 18. мая 1895.

Служачи справі рускій і бажаючи добра народови своєму не хотіли би ми виступати против дневників руских, стремлячих до одної цілі з нами. На жаль, передова стаття „Дѣла“ з 13. мая, написана мабуть прихашем, неволить нас ще раз до відповіді, а радше до спростованя суду висказаного о нас без всякої підстави.

„Дѣло“ називає „Буковину“ органом коаліції і каже, мов то ми надто величаємо роботу коаліційних сторонництв. На се скажемо, що ми не служимо нікому на світі, а різнимось в поглядах на коаліцію від „Дѣла“ тим, то обективно реєструємо позитивну роботу коаліційних сторонництв, коли „Дѣло“ дивить ся на ню песимістичними окулярами свого віденського кореспондента, Поступишина. І от що виходить з того? Наші вісті на тім поли оправдують ся, а ворожба п. Поступишина, що ось-ось коаліція ляже в домовину, не можуть якось осунутись, хоч ворожба ті повторюють ся від року в кождім недільнім виданю „Дѣла“. Пап Поступишин не вірив в переведенє реформи податкової, а та-ж реформа на покінченю; не вірив в можливість уложеня і скодифікованя реформи виборчої, а она на довершеню; говорив безнастанно о кризі, а єї годі діждатись і т. д. Редакція „Дѣла“ повинна собі в вільнім часі відчитати ті всі дописи віденські і спитати себе, чи они мали позитивну підставу. Мимо того ми не докоряємо „Дѣлу“, що оно ширить вісті скомбовані, а не реальні.

Гніває ся відтак „Дѣло“ на нас, що ми не підносили в „Буковині“ виступу пос. Романчука в комісії бюджетній, коли він упоминав ся про рускі написи на судах. Наша вина! Але ми знали, що та справа давно вже порішена в міністерстві і у властий краєвих, то і не було чого підносити єї в бюджетній комісії; а відтак думали ми, що пос. Романчук уважав рускі написи на судах так дрібною концесією, як би там яку паралельку руску або руску школу виправ, котрими анї він анї „Дѣло“ в найповійших часах вже не одушевляють ся...

Каже вкінці „Дѣло“, що неправдивою єсть вість о тихенькім сполученю комітету „незави-

знайте і поважаєте!“ Що урядники-Поляки на Руси, коли від них Русини не жадають знаня рускої мови, дуже часто і розуміє ся не всі — не уживають рускої мови при урядованю, то з польського становища річ судивши, навіть можна вважати їм за заслугу; але що ми Русини (по приміру буковинських Поляків) з цілою впертістю не жадаємо від них при кождій нагоді знаня рускої мови, то з руского становища річ судивши — непростимий гріх!

Не знаю, звідки і на якії підставі взяла ся пословиця, що Русини впертий, коли Русини при кождій нагоді такі уступчиві, що як зроблять один крок для себе, то о два цофують ся для другого. Не будьмо-ж такими, а берім собі приклад з буковинських Поляків. Нехай нас буде в котрій стороні лише мала горстка, але свого не попустім! Таким чином збудимо повагу до нашої мови, чим тепер не можемо похвалити ся.

Але от від компліментів старого Бісмарка до чого я дійшов! Мушу ще раз повернути до его слів. Сказав він, що як жінцини позискати для якоїсь доброї справи, то мужчини певно підуть за ними. Коли-б жінцини мали вплив на вибори, то вибори випали б більше в душі національним. Але й Німеччині не мають на се впливу, лише Польки вміють політикувати. І як всюди так і ту приходять мені на думку мої любі Русини. Здавалось би, нема нігде на світі тільки політиків, як між Русинами, і можна би сподівати ся, що де така велика політикоманія, як у нас, там і жінцини набрали цікавості до політики. Тимчасом що ми бачимо? Типовий Русин читає пильно вступну статю в часописі, розко-

шує ся, коли там кого добре „натягує“, але програми для себе зі статей сих не витягує, они не про него писані, бо він „всь“ знає, отже чужі думки, хоч би й найлучші забуває чимскорше. Типова Русинка бере ся за позинки, часом ще загляне до фейлетону — тай досить. Союми, парламенти, політичне житє — то для неї край незнаний, се єї не обходять. Дільше своїх чотпрех стін не бачить і на поряц мужка свого в справах народно-політичних не має найменшого впливу. А з нашими панніми заговорити про політику, то значить тільки, що вяслити себе на сміх. Як можна о чімсь „такім скучнім“ говорити?... Тимчасом старий, досвідний Бісмарк каже, що як жінцини позискати для доброї справи, то тої справи будуть радо боронити і мужчини. Годить ся запам'ятати Русинкам ті слова і „творити такожде“...

А поки-що виходить, що перше Русини мусять мати вплив на Русинки тай учити їх, розуміти публичні справи і загально-людські інтереси. А щоб на Русинки і взагалі на жінцини мати вплив, треба перше всього знати їх душу.

Здавен-давна говорять, що жінцина — то загадка. На різні способи відгадувано ту загадку, але ні разу не відгадали, так як треба. Доказом того хоч би література всіх народів, що займає ся безнастанно гарною половиною роду людського. Доказом того жонаті і нежонаті молоді і старі; майже кождий частійше або рідше находить ся в такім положеню, що жінцини не може зрозуміти.

Німецький учений Байт, професор в однім з наукових закладів женських, довгі літа слідив

душу жіночу і від часу до часу подавав свої спостереження в книжках. Праці его дуже радо, читають ся, розходять ся по цілім світі, таке в них видно знанє річ і штуку заінтересувати читателя. Торік видав він працю т. з. Душа жіноча. З сеї праці подіємо один уступ на науку жонатим і ще більше нежонатим. Чим можна зробити вражінє на жінцині, щоб потім мати вплив?

Возьмім, каже Байт, любов в тіснійшій значіно, любов жінцини до мужчини. Передознім виходячи замож мусить жінцина мати понятє о его справдішних або й вдуманих прикметах. Колись писали і говорили, що любов то якась містична іскра, що в одній хвилі вибухає огнем. Але я сам, хоч у декотрих моїх поезіях співав про чудесну силу любови, яко психолог дуже застерігаю ся, щоб я мав гарними і поетичними фразами рішати загадки душі. Яко психолог ніколи не вірю в нагальне очарованє, котре в одній хвилі замінє ся в любов. Щоб страсть розвинула ся, треба спокою, часу і свідомого придавлюваня. Та чародійна любов, що то повстає в одній хвилі, то не єсть правдива любов; она вибухне і згасне, яко чувство перелетне, котре властиво не єсть любовю, лише звичайним афектом, троха довше триваючим.

Оцінюючи мужчину, жінцина зважає так само на его внішні як і духові прикмети. Внішні прикмети мужчини мають на жінцину вплив незвичайно великий. Лише той, що не знає жінцини, може говорити, що мужеска краса, для котрої жінцини такі податливі, не єсть головною причиною любови. Що більше, можна сказати

смих народівців" з комітетом Маркова, котру подали нам зі Львова. Побачимо в недалекій будучності, а тепер констатуємо ще раз, що ми оперли подану нами вість на висказі дуже поважного члена комітету „независимих“ народівців і готові навіть, звільнені від дирекції, подати его імя і прізвище.

Одно сказане „Дѣла“ єсть лиш вповни оправдане, а містить ся оно в словах „добро- лась Україна до самого краю“. Тільки-ж се ска- зане треба було віднести на адресу тих, що з личних причин раді би вступити в союз хоч би і з ренегатами рускими і „пробують“ за- єдно примирення, щоб матір свою таки на силу „розіпнати“.

При тім ділмось з „Дѣломъ“ невідрадню для него вістию, що ще і нині не грозить ко- лізії війна кріза, ту навіть справа цілейска не повалить коаліції, та ще пусті суть вісти, мон- то кабінет зажадає від парламенту ухвалення третьої провізорії бюджетової.

Перегляд політичний.

* Угорська палата магнатів відкинула даль- ші параграфи закону о вільнім виконуванні релі- гії. Закон о реєстрації жидівського віроісповідання прийнято з виїмкою § 2. При третім читанні того закону була рівність голосів, а президент палати рішив в користь закону.

* Правительство Франції хоче установити спеціальний празник в пам'ять бувшого прези- дента Карно. Сему противить ся вдова покійно- го президента і тому ведуть ся переговори з нею і єї сином, капітаном Карно, в тій цілі, щоб они згодили ся на установлене празника.

* В Бельгії зростає соціалістична партія так, що хочуть на пр. для себе вибудувати дім за півтора мільйона франків. Для того правитель- ство бельгійське задумує соціалістів побороти за допомогою військових заряджень. Першим кроком до того має бути видалене з служби всіх учите- лів, котрі признають ся до соціалістичної те- ориї.

* Загально зробило дуже добре вражінє, що Япон в так ліберальний спосіб зрік ся на жадає європейських держав обсаження острова Ляотунг без найменшого відшкодованя. Але за те Япон не згаджує ся на жадає інтервеную- чих держав, щоб означити близький термін для забору свого війська з обсажених місць і

з Кореї. — До Лондону прийшла телеграфічна вість, що Хіна представила Росії пропозицію, щоб Росія с'юю сибірську залізницю попроводи- ла через хінську Манджурію аж до форту Лаза- рів (в Кореї) і сполучила другу лінію залізничу з портом Артур. В той спосіб мала би Росія цілий Вхід Азії в своїх руках.

Дрібні вісти.

З буковинської ц. к. ради шкільної красові. Поодиноким громадам буковинським дано запо- мого для будови шкіл разом в сумі 14.200 зр. Учителеви Корзину в Міговенях признано че- твертий додаток. Молодшу учительку Марію Гел- лерт в Садагурі іменовано сталою учителькою тамже, а мол. учительку Адельсбергер пере- сено до Садагурі. Тимчасових учителів Швай- цера в Німецьких-Тереблештах, Мотрескула в Калафіндештах і Луцула в Киселицях-Тораках іменовано сталими учителями на їх дотеперішних посадах. Іменовано тимчасового учителя Рижка з Гурагумори сталим учителем в Сучаві. Пере- сено учителів Фитера з Борівців до Фрайденталю, а Кіпера з Фрайденталю до Гурагумори. Учителя Колера з Гурагумори іменовано управителем школи в Пожориті. Погаджене ще кілька менше важних справ.

Посол галицького сойму, Йосиф Гурик, буде дня 4. червня в Станіславові складати справозданє з своєї посольської діяльності.

Ріка Дніпер вилпла сего року так дуже, що люди не запам'ятали такої повені ще від 1848 року. Вода піднесла ся о 2 1/2 сажня і за- лила влічезні простори. Яка велика була повінь, видно з того, що в Київ зачала вода на деяких улицах до першого поверха. Прибережні фабрики, склади дерева і робітні парової плавби на Дніпрі та передмісті Києва „Слобідка“ стояли під водою. Кільком тисячам людей треба було дати притулок на час повені.

Великанська петиція против горівки. „Бри- тийські міспонарки білої ленти“ через два роки збирали підписи на петицію, котрою звизають правительство Англії, аби на цілім обширі бри- тийського панованя заборонено продавати горівку і опіум. Петицію підписало півосьма мільйона людей! Але в Англії се не першина і прави- тельство британське вже привичало до таких пе- тичій.

рім перебуванню з жінчиною, котру мужчина лю- бить, і рівночасно задля пересвідчення, що лю- бовь находити щораз більшу взаїмність, причім привязанє рос'є з дня на день під впливом но- вих вражінє.

Коли страсть не заспокоїть ся скорим по- дружем, заким болісний процес відбуде ся в цен- трах мозку і значне бурити, треба передовсім со- творити або винайти якусь нову сферу інтересів, котра виперла би ту першу з порядку денного.

З любови лічить ся чоловік дуже помалу і лише поступенно, але на сто випадків треба в 99 предмет любови чим скорше усунути з очей. Хоч то не все помагає. Треба, як кажу, розумно і помалу заняти думки залюбленої особи чимсь иньшим, або предмет любови представити в во- ганім св'ятлі. Але сей послідний лїк дуже не- безпечний. Подібна потреба може в одній хвилі понесувати ринновану духову а навіть позбавити життя. І під тим взглядом жінчини терплять більше від мужчин, але-ж бо їй потраплять більше від них стерпті. Любовна розпука мало котру жінчину зажене в могилу, а у мужчин трапляє ся се досить часто.

Се одна частинка зі спостережень німець- кого ученого. Може она не зовсім рішає пита- нє як мати вплив на жінчин, та за те придасть ся не одному, особливо тепер — в маю. Хто-ж хоче ще краще пізнати душу жіночу, нехай ку- пить собі книжку Байта, або ще краще, нехай оженить ся...

Убийства. В Батятчах в Жовківщині убито дня 9-го мая о 6-й годині рано арендаря з Дернова коло Камінки, вітця 9 дітей. Убитий мав 14-літ в голові і ножом порізане лице. Смертно пораненого відвезено до суду в Камінці, а судові власти в Мостах ужили енергійних средств, щоб викрити злочинців. По части се їм удало ся, бо внасліджене, що убийниками суть місцеві паробки.

— Знірського убийста допустив ся в Кракові 19-літний різницький челядник Володислав Паш- ковський. В понеділок вечером стрітив его на улиці торговельник худоби Іван Міщинський і зажадав від него напіроса, а коли Пашковський напіроса не дав, ударив его Міщинський в лице. Пашковський витягнув тоді великий наострений різницький ніж і вхнув Міщинського два рази так сильно, що той на місці сконав. Убийника внасліджене ві втерок рано і він призна ся до вини.

Попарив ся. В Чернівцях при улиці Цецини хлюпнула з неосторожності при грі Євгенія Ле- гач киплячою водою півторалітнього брата Оме- ляна, котрий в наслідок попарення помер.

Романтична історія. Перебуваюча у Відні графиня Лийвінген фон Вестербург була не мало зачудована, коли їй доставили рахунок за річч, котрих она ніколи не купувала. Она передала справу поліції, і показало ся, що під імя гр. Лийвінген підшиває ся мантийка, о котрій досі не знають, хто она є. Так само не знати, яким способом пригорнула та мантийка до себе моло- ду прегарну англичанку з доброї родини. Она представляла дівчину завсїгда яко свою доньку і приваблювала богатих женихів до неї, з чого мала досить доходів. Англичанка хотіла утечи до родичів, але мантийка єї замкнула. Тепер же єї замкнули, а англичанкою опікує ся англійський пастор у Відні.

По мадярски. В Мішкольци розпочали — як доносять до Pester Lloyd — підчас неділь- ної служби божої в тамошнім протестантським ко- стелі зібрані протестанти сварку, котра приби- рала чим раз більші розміри, аж нараз перемінла ся в завзяту бійку на місці перед костелем. Коли два жандарми тій бійці хотіли зробити кінець, зачали їх обкидувати камінєм і окладати киями. Жандарми ужили оружя і ранили шаблями кількох людей тяжко, а сами потім повтікали. Товпа пустила ся на вздогін за ними, але невагом роз- ішлася ся, бо жандарми почали стріляти. Кіль- кох провідників бійки арештовано.

Нова машина до складання букв. Хто не знає, кілька то часу йде на складанє черенок руками! І найзручніший складач не в силі за годину зложити черенок більше як яких 3000. Тепер звизає віденське бюро патентів, що сици- лійський Домінікани кс. Календоль видумав нову машину до складання черенок, на котрій вправний складач потрафить за годину зложити 50.000 букв. Машина складає ся з певного числа уставлєних поб ч себе клявішів, заосмотрених в поодинокі букви, в більшім або меньшій числі, після того, як за часто котра буква приходить і то на по- добу пальчатків чи молотків в машині до писаня. Клявіші так уставлені, що складач може нараз складати цілі слова. В міру того, як пальці від- риває ся по черзі від клявішів, а молотки б'ють в гору — черенки зіпд споду, поміщені в подовж- них рурках подібних до пишавок від органів, зсу- вають ся по скісним провіді і укладають ся на капті в бажанім порядку. Коли молоток летить в гору, струя електрична, кружляча через кля- вші, ударяє на магнес, а сей притягає засувку, призначену до запирання рурки з черенками. Тим чином висуває ся одна буква і укладає ся на кашту вузку як листва. Цілий стрій машини зовсім простий. При помочи електрики можна, сполучивши кілька машин в купу, того само ре- чєне зложити нараз кількакратно.

Fata morgana. В Буфальо, однім місті Аме- рики, показала ся прегарна fata morgana. В воз- дусі видно було місто, котре єсть віддалене на 90 кілометрів. Все було виразно видно і цер- квя й озеро з пароходами, а навіть людей. Оно тим цікавіше було, що все було видно не обрєно, але таки в природнім положеню. Люди збігали ся, щоб побачити то чудо, а 200.000 голов не могло налюбовати ся красою того з'явища.

Загадочна пригода. До мешканя зарібниць Марії Матияшкової під ч. 240 в селі Кленарові

що гарна жінчина в товаристві, на сцені, на якій будь зборі не зробить ніколи такого вра- жіня, яке в тих місцях зробить гарний мужчина. Для того жінчини, коли при них говорити про красу мужчин, показують ся далеко більше по- вздержливими, ніж мужчины в розмові о гарних жінчинах. Правильна, не западто висока, але по змозі сильна будова тіла, правильні черти лица, буйний, чорний волос, чоло, з котрого й не видно було би великого духа, вистарчають, щоб колу мужчину крутила ся гарна половина людського роду, як мотилі коло св'ятла. Дальше вважають також жінчини на рід занятя і на становище мужчины, шляхотський титул і високе становище урядниче; особливо високе стано- вище в войску може зробити на жінчину таке вражінє, що забуде про всі свої обовязки. Слава поетична, артистична, взагалі літератська, має також великий вплив притягаючий. Натомість у- чений, хоч би який славний, не любий жіноцтву. Жінка такого чоловіка чує ся духово значно низшою від мужа.

Крім того імпує жінчинам сильна воля і велика енергія мужчин, особливо коли злу- чена зі свідомим холодом супротив молодших жінчин. А коли ще з енергією іде в парі та- лант, висока освіта і гарні товариські звичаї, як ще до того у мужчин єсть гарний і м'який голос, акцентуючий звучні слова, що подобають ся жінчинам, і коли вкінці мужчина умірено зітхає за минувшиною, а несмістично дивить ся на теперішність, тоді находити у жінчин не- звичайну ласку.

Любов переміняє ся в страсть аж по дов-

коло Львова прийшов семи днями вночі около 10-ої години якийсь незнакомий мужчина і питає о мешкане якоїсь прачки, удаючи п'яного. По короткій розмові зажадав, щоби его виведено, бо сам — як казав — не трафить на вулицю. Син Матіяшкової, 19-літній паробок, випровадив незнакомого, але в хвили, коли вийшли на вулицю, чужий мужчина несподівано і без всякої причини пхнув его ножем в груди і утік, не сказавши ні слова. Рана Матіяшка досить значна. Жандармерія веде в тій справі слідство.

Зміна власників. Часть села Лукавиця горішна, в стрийському повіті, купив від Бавманової за 15.000 зр. Володимир Баранський, власник більшої поміщи в стрийському повіті.

Славний нурець Том Бірнс пописував ся минулого понеділка в Ліверпулю. Коли переїжджав потяг залізничної електричної в найбільшій розбігу, скочив він з висоти 100 метрів в Мерсей. Смілий нурець за кілька хвилок показав ся на поверхні води і поплив до поблискої чайки. При сім шаленім скоку не потерпів він жадного ушкодження.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 18. мая. Віденські і булапештеньські урядові газети оголошують слідуєче цісарське відручне писмо до Кальнокого: На жаль моя надія, що не-приняте вашої димісії з дня 2. мая за-обезпечать мені і моїй державі вашу дальшу діяльність, не сповнили ся. По-новлене вашого подання о звільнене від уряду яко міністра мого дому і загра-ничних справ наступило на підставі на-даних причин, котрі беру до відомости і з увзглядненем котрих сповняю ваше ба-жане. Завіряю вас ще раз, що ваші, в часі чотирнацятьлітньої свідомої і да-лекосяглої діяльності зроблені, великі заслуги буду все мати у вдячній памяті. Нидаю вам на знак мого особливого признання брилянтові відзнаки ордена Стефана, котрого великий хрест посідає-те на підставі мого відручного писма з дня 25. грудня 1883 р.

Відень, 18. мая. Граф Голуховський зложив сьогодні перед полуднем в руки цісаря присягу яко міністер заграничних справ, по чім був прийнятий на довгий аудієнції.

Градець, 18. мая. Тутешні часописи подають вістку, що цісар по зелених святах завитає на два дні до Градця.

Рим, 18. мая. Бюро Стефаніого до-носить, що димісія Кальнокого зробила в Ватикані дуже сильне вражінє. Стано-вище нунція Алїярдого сильно захитане.

Петербург, 18. мая. Місто Берест литовський згоріло до тла. Трийцять осіб згинуло в огні.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, вулиця Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

Др. Огоновский: Історія рускої літе- ратури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 1 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. II. — Чорна Рада, повість	1 — 80
Юрій Федькович. Повісті і опові- даня	20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання . .	30
— Світотлял українського народу . .	30
— Кайдашева сім'я, повість	5
— Навіженя, повість	005
— Над чорним морем, повість	80
— Хмари, повість	1 90
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	80
— Поміж ворогами	50
— Попались	10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в пись- мах Тар. Шевченка	35
Вас. Ріленько. „Іфігенія в Тавриді“, драма	30
Мих. Коцюбинський. „Хор“, опові- дане	10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр. з пересилкою	5 — 20
— Кобзар для дітей	20
Леся Українка і Макс Ставин- ський. Книга пісень Г. Гейне	80
— На крилах пісень, збірник поезій .	60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I. . . .	20
— З чужого поля, переклади ч. I. . .	20
Уманець і Снілка. Словар російско- український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	50
Іван Франко. Жіноча неволя в ру- ських піснях народних	35
— Без праці, оповідане	20
— Лис Микита Гетого	50
— Украдене щастє, драма	30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III.	80
— Книга казок, поезії часть II. . . .	60
— Під хмарним небом, поезії ч. I. . .	1 —
К. Т. Подолєнко. За громаду, хро- ніка	20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Бенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Лезенко. Пани і люди, повість	80
— Салдатський розрух	10
Герінг-Герасимович. Що то є го- сподарність	20
Осин Маковей. Поезії ч. I.	20
— „Оферма“ — новіля	10
Михайло Старикий. В темряві, драма	20
Кирило Студинський. Лірики, сту- дія	20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роланда .	50

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загально
звісне втиране, лагодить біль, можна дістати по
ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже
в кожній аптці. При закупні треба дуже ува-
жати і брати фляшки лише з охороною мар-
кою „котвиця“ за правдиві. Центральна роз-
силка: Ріхтера аптина під Зол. Львом, Прага.

СИЛА КНИЖКИ

о просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура
в Чернівцях
написана
учителем Дарієм Пігуляком.
Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Заовляти
можна в редакції „Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

вулиця Петровича число 2,
мас на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, ре-
даговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892
1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за речник, а всі 9 ра-
зом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить
двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року
2 зр., на чверть року 1 зр.

у Львові, вулиця Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

вулиця Валога ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. мі-
ністерства справ внутрішніх з дня 9.
грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою
діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности
своїх членів, обезпечує всяке майно дви-
жиме і недвижимо против шкідливих
під найприступнішими усьвами і почи-
слоє можливо найнижшій премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують
ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділене агенції в місцевостях, де
нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним
і богатим, старим і молодим переповні і тверезим
руським читальникам присвятив Омелян Попович.
Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поч-
тою 25 кр.

ЗАКЛАД

вапників і каміноломів в Пустомитах
(коло Львова)

висилає

ВАПНО

випалене

дровами, а також навозом. — Ціники на жадане
висилає ся. Церковним комітетам дає ся значну
знижку в ціні. 4—2

Др. мед. і хір.

Л. ЛЕЧИНЬСКИЙ,

полковий лікар в пенсії

мешкає і ординує від 1. мая в Чернівцях,
в домі ч. 5 при вулиці семигородській на
1-ім поверсі.

2—2

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносіть:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі гаяет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

3 життя на Україні.

Сучасна літопис.

(Від кореспондента „Буковини“.)

Що року, скоро починає ся на Україні весна, починають ся по ній, поміж иньшим безталанем, дві події тяжкі для людности: рух селян на переселене і пожежі. В квітні на Волині вигоріло двоє повітових міст, спершу Дубно, а потім Овруч. Варто уваги, що в Овручі нічим було гасити пожежу; не те що жадних пристроїв місто не має, а навіть води бракувало!

Рух переселенців — подія занадто не бажана і тяжка. Споконвічні діти України мусять кидати рідний край і йти шукати собі пристановища десь аж в Азії! Причиною сего лиха — безземелє. Можна-б не йняти віри в таку причину, бо звісно, що по Україні, найначе по степовій, величезна сила земель, котра або пустує, або-же її, яко власність державну, уряд пороздавав за вельми низьку ціну в аренду жмикротам. З другого боку бачимо, що ніхто-ж як не уряд щедрою рукою роздавав козацкі землі панам та чужоземним зайдам; а тепер сам же уряд бачить, що селяни виходять з рідного краю через безземелє і мало-земелє. Так от київський губернатор в своїм справозданю до царя за рік 1893. між иньшим написав, що того року був по Київщині (де, як відомо, був великий недорід і панувала два рази холера) великий рух селян на переселеня. „Найбільший рух був на весні, коли якісь брехуни почали ширити звістку, що в Таганрозі поселив ся Романча (певна річ, що „Романча“ виведено з слова Романов і означало ніби то когось з царської родини). Той Романча роздає охочим землі по Дону і закликає людей переселити ся на его землі“.

Рух з Київщини був такий сильний, що адміністрация мусіла трохи що не військовою силою спиняти его і вертати переселенців назад. „Спричиняє ся переселеню, каже губернатор, недостача землі“... Тимчасом погляньмо, що каже нам земельна статистика по Київщині, зложена тою-ж таки адміністрацією. З усього обширу Київщини з півнята міліона десятин хрестянам наділено тільки 1,845.140 десятин... А хто-ж орудує останньою землею? — Мійским громадам наділено ледви 50.000 десятин, церквам 67.000, а всі останні належать панам і

урядови; уряд має 385.405 десятин. Так чому ж уряд не розділить свою землю поміж безземельних крестян? Певна річ, що таким чином можна-б хоч на час спинити ту руїну економічного побиту, яку заподіває переселене.

А треба знати, що переселяти ся не так то легко: не кажучи вже про моральний жаль, сама сторона фінансова задає великої шкоди. Се знати з наказу міністра внутрішніх справ, оголошеного бессарабским губернатором. Міністер оповіщає селян, що на те, щоб переселити ся з Бессарабії на Амур, треба на родину з 5 до 6 осіб — морем 375 карбованців (рублів) на подорож тільки, а коли суходолом, то ще о 100 карбованців більше. А до всего того, перш ніж рушати на переселене, треба заплатити всі податки, справити всі відбутки, добути згоду своєї громади і дозвіл губернатора. А хто, не виконавши сего всего і не склавши на руки поліції коштів, потрібних на цілу дорогу, рушить на переселене, того (похваляє ся п. міністер) вертати-муть з дороги шупасом та ще і судити-муть і карати-муть по § 948 карного статута. А в законі тим призначено карою заслане на Сибір або тюрма на час не більший як на рік!...

(В російських часописях була остатнім часам мовою о тім, чи не добре було би, щоби держава перебрала на себе всю землю селянську (рустикальну) в такий спосіб, що мала-б зменшити ся плата разом з відсотками і уморенем довгу панщизняного, а за те селяни стали би не властителями але дідичними посесорами землі. St. Petersburg Ztg. називає сей план зовсім нещасливим. На думку сеї газети біда селянська в Росії походить не з того, що за висока плата довгу за знесене крестянства, але з того, що селяни не мають де і при чім заробляти. Що роботи нема, видко з назької платні за ню; є одна „чорна робота“ в поли, а більше ніякої. Винаєм землі від властителей більших посілостей дуже дорогий. В містах повно людей, шукаючих праці. В зимі за місто їжу вступують селяни в службу. На літо ходять тисячі верст за роботою, марнуючи час на хід. Потрібно, аби селяни находили заробок близько своїх осель і щоби крім рільної господарки заведено промисл. Відібране селянської землі було-б знеслием, заподіяним на селянах, котрі вже тепер тішать ся, що колись можуть бути свободними господарями. Так пише петербурска часопись. Коли возьмем на увагу і замітки нашого кореспондента, то бачимо, як безпідставні суть вісти, ширені людьми в роді Купчанка, про заможність селян в Росії і вільні землі. І там емігрують люди, як у нас і з тої самої причини, як у нас, т. є. з бід. (Ред.)

Виходить, що безземельному злидареву „і тут і всюди — скрізь погано“... ні в тин, ні в ворота, заробити нігде, а

їсти хоче ся. Та заробити треба не на саму тільки їжу та одєжу, а ще й на податки. А скільки тих податків?

З справозданя царю київського і чернигівського губернаторів знати, що року 1893. Чернигівщина повинна була заплатити податків 2,693.311 карбованців, а Київщина 5,397.865 карб. Але-ж перша не спромогла ся заплатити й половини і в недоплаті за нею лишило ся 1,750.816 карб. Найбільше не доплатив Городнянський повіт — 357.114 карб.; Київщина завинила за 1893 рік податків 450,914 карб.; найбільше повіт Радомишльський — 243.513 рублів.

Ті-ж таки справозданя губернаторів російських свідчать нам, що тяжкий побит економічний тяжко вплинув р. 1893 і на иньші сторони життя сільського, як оно і повинно бути і инакше не може бути. Перш за все по Київщині р. 1893 поменьшало сльобів проти року 1892 о 2.557, а вже через те і дітий родило ся менше о 2873.

На кінець сумних звісток подамо з київського „всеподданиїшого“ справозданя губернатора дати про штундових. Року 1892 всіх штундових в Київщині було 5.086. За рік 1893 знов присгало до штунди 443 чоловіка; з них виряджено адміністрацією на заслане двісотні і одного!...

Яким побитом проводить ся скрізь у всім неволене життя людского, бачимо хоч з отсего факту. Дня 7. (19.) квітня в шинку у Цейтлина в місті Новомосковску (в Катеринославщині) сиділо собі кілька чоловіка і спокійно пили. Прибігли поліціянти і забрали з них шістьох чоловіка. Арештовані стали змагати ся; найбільше протестував міщанин Шалган. Поліция, випустивши п'ятьох на волю, лишила Шалгана, вибила его різками і закинула в арешт. Він став гукаати, кричати. Тоді его так почастували, що він духа Богу віддав... Поліциянти пустили гутірку, що він повісив ся. Нарід одначе не поняв тому віри; на улиці зібрав ся великий натовп і ганьбив душегубство. Дали зараз до губернатора звістку, що в Новомосковску „бунт“. До Катеринослава недалеко, три милі. Небавом губернатор прислав військо з якимсь урядником Саксом і почали „усмиреніє“... Звістно, чимало людей покалічили і — „усмирили“...

Михайло Лепер.

Дописи з Відня.

(Зміна в кермі заграничних справ нашої держави. — Справа цілейська).

Відень, 17. мая 1895.

Уступлене їр. Кальногого викликало в кругах посольських вражінє несподіванки, бо тут вірено скорше в димісію бар. Бавтіого, котрий, будь-що-будь перший викликав кризу з напським нунцієм і яко не компетентний фактор вмішав в справу інтернаціональну, в ресор міністра справ заграничних. За то днівники віденьські, стоячи на услугах лібералізму мадярско-семітського, прийняли уступлене їр. Кальногого з великим одушевленем. Однакж се одушевлене остигло в одну хвилю, коли з вістїю о димісії їр. Кальногого нині рано рознесла ся вість, що наслідником его буде їр. Агенор Голуховський, Поляк, консерватист і не індиферентний в справах релігійно-політичних. Німці просто невдоволені їр. Голуховським задля его національного походження. Они не можуть помириться з дійсністю, що ресор заграничної політики перейшов в руки німця. Се перший случай. *Wieder ein Pole! Lauter Polen!* — от такі оклики можна було чути в їрупах німецьких посольських. Невдоволена сею номінацією і їрупа консерватистів чєско-моравських, котра в Кальнонім яко земляку своїм бачила доси представителя і заступника змагань своїх окремих. Невдоволені суть з іменованя і деякі пани краківські задля нелюбови, яку мали они і предки їх до покійного колишнього намістника Галичини. Єсть се антагонізм більше фамілійного як політичного характеру. Але загаль польських послів чванить ся тим, що з посеред народу польского вийшов керманіч заграничних справ Австрії. Нині аж показалося, що деякі близні двора сфери сподівались вже від кількох днів уступленя їр. Кальногого та що на се становище кладено аж трьох кандидатів, іменю: амбасадора париского їр. Волькенштайна, міністра Каллія та мадяра Шеґенія. Їр. Аг. Голуховський буде мати о стілько легше становище в делеґаціях, що він доси не мав случайности виявити своє політичне пересвідченє і не брав участі у внутрішніх заколотах політичних держави нашої. Він не заангажований в ніяку сторону. Днівники німецькі підносять его елеґанцію товариську, гладкість в поведєнї, але не беруть ся рішати питання о его способностях на новім і безперечно тяжкім становищі. Хотя не можна сказати, щоби уступивший їр. Кальнокий не був познакомлений з справами внутрішніми Галичини та Буковини і хотя належить припускати, що він в послїдних роках живо інтересував ся навіть справою рускою — більше, як давніші міністри справ заграничних, то в лиці їр. Аг. Голуховського можемо ми, спеціяльно Русини, повитати чоловіка, котрий справою рускою, єї змаганнями і розвитком досить інтересував ся і котрий задля того не буде потребувати близших інформацій на тім поля, як сего потребував їр. Кальнокий. Прочі їрупи палати посольської, не знаючи близше їр. Голуховського, не мали ще случайности висказати о нїм свого мнїя. Впрочім недалекі делеґації покажуть нам, яке становище займуть обі половини держави і поодинокі сторонництва до нового керманіча політики заграничної Австро-Угорщини...

Відень, 19. мая, 1895.

Може подїлитись з Вами вістїю, що правительство в порозумінї з сторонництвами коалїційними настає на то, щоби в бюджеті сегорічнім удержувати позицію на заснованє паралельних клас з язиком словінським в Цілей. Позицію ту піддержать відтак на певно в радї державній клуби: їр. Гогенварта (яко найбільше інтересований, містачий посеред себе ще деяких послів словінських), коло польське, клуб послів руских, молодочєске і антисемітське сторонництва. Лівиця ліберальна дасть ся переголосувати і не зробить з сего *sans belli*. Лиш одні націоналі німецькі виступлять мабуть з всею завязатістю в оборонї нинїшнього стану річи, сполученого з кривдою Словінців. Наколи би ліберали набра-

ли крихту більше смїлости супротив виборців своїх і самі навіть піддержали оправданє жадає Словінців старийських, то тим і поправляли би своє положенє і значїне. Они стали ся би сторонництвом дійсно політичним, сторонництвом, що мало на оїї в більшій мірі інтерес Австрії і вдоволенє всіх народностей австрійських, а не лиш партійні та і на ділі нєліберальні цілі. Цілейська справа так як би залагоджена в користь Словінців. Принайменше при нинїшніх обставинах не можна сумніватись о успішнім єї залагодженю.

Перегляд політичний.

* Всі австрійські як і заграничні газети пишуть тепер про уступлене їр. Кальногого і іменованє їр. Голуховського міністром заграничних справ. Всі висказують свій жалє, що їр. Кальнокий, котрий через довгі літа мав керму заграничної політики в своїх руках і провадив єї на славу і щастє всіх австрійських народів, мусїв так нагло уступити з свого впливового місця. Поводом его уступленя було — як пише *Fremdenblatt* — старанє угорського правительства, щоби зменшити рамці діяльности міністра справ заграничних і єму ставляти такі перешкоди, що годї єму провадити політику далекоюї і витривалу. Думали загально, що по послїдній цісарській заяві повного довіря для Кальногого сей буде дальше провадити політику в дотеперішнім напрямі. Тому нагло уступлене Кальногого викликало велику сензацію; але ще більшє викликала вість, що міністром для справ заграничних іменований їр. Агенор Голуховський, бувший посол в Букарешті. Їр. Аг. Голуховський єсть найстаршим сном бувшого намістника Галичини, родив ся в 1849 р. і єсть ординатом на Скалі пов. гусєтинського та властїтелем маєтностей Янів; жінка его єсть з роду княгиня Murat. Загально дивує всіх то, що їр. Голуховський мимо того, що єще молодий і що не займав доси видїйшого становища та що єсть з роду Поляком, іменований міністром. Їр. Голуховський — як сказано — був послом в Букарешті, а півтора року тому назад мусїв уступити з сеї посади. Говорять загально, що він уступив тоді для того, що Угорщина, котра домагала ся енерґічного виступленя против румунської ірїдентї, не була вдоволеня поступленем їр. Голуховського. Тогди викликало було загальне здивованє, що їр. Голуховський не одержав нинїшої посади. *N. fr. Presse* пригадує тепер, що вже давнїше були ознаки, з котрих можна було напевно здогадувати ся, що єму призначено якесь висше становище. Его польска народність не може стояти на перешкодї, бо їр. Голуховський не брав доси участі у внутрішній політиці Австрії, а родина, з котрої він походить, стоїть в тіснім контактї з поглядами, пануючими на цісарськїм дворі.

* Країньський видїл краєвий старає ся о скликанє сойму на надзвичайну сесію, щоби ухвалити емісію 3½-процентових заставних листів краєвого банку гіпотичного і 3½-процентовой позички краєвої для потерпівших від землетрясеня.

* Теперішній німецький парламент то велика могила для правительственных предложєнь. Се слова секретаря стану їр. Посадовського. Они добре характеризують положенє в Німеччинї, де через відкиненє внесеня в справі желань для князя Вісмарка, дальше через відкиненє уставу антипереворотовой і уставу о податку від тютюну настає розстрій між парламентом а правительством. Тому й видно в пресї німецькій певне занепокоєнє. Ширять ся поголоски о кризах парламентарних і міністеральних, а декуди закидають міністри Келерови, що він нарочно заострує той конфлікт, щоби в Німеччинї запровадити диктатуру а ла Крісі. — Певно єсть, що в Німеччинї ніхто не жалує, що устава антипереворотова не стала законом. Причиною єї внесеня була промова цісаря Вільгельма, котрий хотїв консерватистів завернути назад до правительственного табору. Ті згодили ся на те під услївом, коли-б

Капріві уступив, а позаяк сей був противний уставу антипереворотовий, то консерватисти були з опозиції до Капрівіого за нею. Капріві уступив, а з ним стратила устава антипереворотова свою задачу для консерватистів. Інші-ж сторонництва хотїли ту уставу натягнути на свій лад, бо она в предложєню була так неясна, що не знати було, в чїм лежать в часах спокійних, в часах нормального розвою відносно переворот, коли ті відносини силою житя мусять підлягати змінам, хоч тільки повільним і систематичним. Тому упала та устава і тим поодинокі сторонництва не смутять ся. А як „симпатичною“ та устава була для народу німецького, видно з того, що коли в театрі берлінськїм grano „Don Carlos-a“, нарід при словах маркіза Поза: „Пане, дай свободу мисленя“ — не міг здержати ся оплесків і обликів...

* Новий сербський міністер фінансів Стефан Попович був довгий час референтом шкіл народних і середних в міністерстві осьвітї, по абдикації Міліана профєсором німецької мови і літератури у молодого короля. Підчас реґенції відзначив ся яко практичний політик фінансовий. Для того змінив — як то в Сербії часто буває — своє занятє і став на чолї податкової адміністрації, котру провадив зручно. — Скупщина зїїде ся знов 7. лат. червня в Нішу.

* В Росії будуть після нового розпорядженя допущєні до т. зв. шкіл упривїлегованих (т. є. лицєя, школи прав, корпусу кадетів, корпусу мари́нарки) лише сичи шляхти і висших військових урядників. До тепер допускали також синів міщан, котрі мали титул почесних горожан.

* До японського посольства в Вашингтонї насїла урядова вість, що між Япаном а європейськими державами прийшло в кінци до вдоволяючого порозуміня. Думають, що сим справа цілковито залагоджена. — Хінське військо в Шангаї-кван збунтовало ся і плондрує місто. Населєнє утікає.

Дрібні вісти.

Іменованя. Судовий практикант Теофіл Жуківський іменований аскультантом черновецького суду. — Едвард Думанський іменований почтовим асистентом в Чернівцях. — Профєсор школи реальної в Кракові і референт галицької краєвої ради шкільної Мечислав Залєський іменований краєвим інспектором шкільним для Галичини.

Крилошанин о. Северин Торонський іменований предсїдателем товариства взаїмної помочи дяків єпархії ставіславської.

Др. Жигмонт Самолєвич, інспектор галицьких шкіл середних, одержав при нагодї спєнсионованя титул радника двору.

Перенєсенє. Почтовий асистент Захарий Новак перенєсений з Іцкан до Чернівців.

Конкурси. Розписані конкурси на посади двох учителїв і двох підучителїв в Кіцмані, одної надучительки, двох учительок і двох помічних учительок в Кіцмані, надучителя і підучителя в Кліводинї і Суховерхові, учителя і підучителя в Доросівцях і Погорилівцї; у всіх школах з викладовою мовою рускою а німецькою мовою предметовою. Речинєць до 15. лат. червня с. р.

Суд в Коломиї — як заявив в комісії бюджетовій міністер їр. Шенборн на внесену петицію адвокатів коломиїських — має бути побільшений о чотирох урядників концептових, двох урядників маніпуляційних, одного для ведєня книг їрунтових, а також о чотирох возних. Дотичний кредит має бути вставлений в бюджетї державнім на рік 1896-ий.

Прогулька до ліска Горєча устроує дня 23. мая с. р. академичне товариство „Союз“. Вступ від особи 1 корона. Початок о год. 2-ій зполудня. Коли-б була непогода, то прогулька відбуде ся дня 3. лат. червня. Товариство старає ся о як найлучші розривки для гостей.

П. Адальберт Гржималі, директор музичного товариства, котрого співучасть в концертах „Львівського Воєна“ в Чернівцях руска громада споминає з вдячністю і признанем, одержав від президії громадської свого матерного міста Пільзен писмо, в котрім просять его о надіслане своєї фотографії і цілої родини, щоби ними украсити відділ драматичних писателів при етнографічній виставі у Празі. Це писмо є новим доказом великих заслуг брата — Чеха, котрого маємо в своїй громаді.

Великі сніги упали сими днями в різних сторонах Швейцарії. В деяких місцевостях повторилися такі замети, що переривали комунікцію. Також в Сирії, Каринтії, Країні упали сніги дня 16. мая перед полуднем. Після телеграфічних донесень з Любляни і околиці падав там сніг при теплоті кількох степенів понад 0 через кілька годин і покрив землю верствою на вісім сантиметрів. Овочеві дерева, ярини і цвіти потерпіли значні uszkodження. — З Прешбурга телеграфують, що й в малих Карпатах упали сніги.

Айхінгера, звісного убійника віденського адвоката Ротцігеля, помалував цісар і перемінив ему кару смерті на 20 літ тяжкої в'язниці.

Музичні ноти — можна вже посилати телеграфом. Урядник телеграфічний в Медіолані, Деметрію Алята, винайшов спосіб пересилання музичних нот телеграфом і недавно показував той свій винахід італійському міністрови почт в Римі. Міністер визначив комісію для розсліду того винаходу молодого урядника, одареного великим талантом музикальним. Він від довшого часу займав ся укладом відповідної для нот азбуки на телеграф.

Російська справедливість. В Томську в Росії жив вже від давня 70-літній старець Ілля Мальців. Своєю працею заробив собі невеличкий гріш і хотів взяти в аренду маленький хутірок, щоби там спокійно дожити віку. Коли поліція російська жадала, щоби він виказав ся, звідки має гроші, він міг лише сказати, що родив ся в селі на сибірській границі, що за молоду вже був сиротою і провадив після виставлених ему свідочств жите чесне і був працюватим. Але се російській поліції не вистарчало. Дали ему 20 нагайок і вислали на Сибір яко — волоцюгу. Одна російська газета описала сей факт і додала від себе лише слова: dura lex.

Забавна пригода лучила ся одному з співробітників париского Gil Blas в Руен, куди він удав ся, щоби придивити ся прийняттю французького президента Фора. Співробітник той не міг в жаднім готелі знайти собі вільного місця, отже пішов до одної кавярні і попросив властителя, щоби дозволив ему трохи переспати ся. Властитель казав принести матрац і подушку і співробітник Gil Blas-а положив ся спати — на білярді. Другого дня дає властитель своему гостеві рахунок за уживане білярду по звичайній ціні від години, як за гру. Справа пішла перед суд, але й судія не знав ради. Вкінці спитав ся: „А чи господар лишив вам і кулі до розпорядимости?“ На відповідь оскарженого співробітника, що кулі стояли на своїм місці, засудив судія парижанина на заплачене вісьмох годин партії карамболя, котрих оскаржений ані в сні не грав, бо — як казав судія — коли господар кавярні передав і кулі, то винаймав білярд, а не ліжко...

Борба против сплетень і обмов. В містечку Інстербурґ, у всхідній Пруссії, завязало ся товариство против сплетень і обмов. Члени того товариства, щоби спинити пануючі в місті сплетні, рішили о кожній обмові, яка дійде до їх відомости, доносити овдованому і подавати їм назвище клеветника і тих осіб, що дальше розносять сплетні. Клеветникови і его спільникам будуть відтак видавані карні процеси. Члени товариства зобов'язали ся словом чести не зрадити тайни, що належать до того товариства. Незаможним членам буде каса товариства уділяти підмог на ведене процесів. От коби то й у нас таке завели, то може по містах і селах устали би також сплетні, через котрі буває нераз тільки неприємний.

Живцем похоронена. Ми в однім з попередних чисел подали вість про страшний випадок в азіатській Туреччині, де поховано грецького консула живцем. Тепер доносять парискі часописи знов о такім нещастю. В селі Дусар, в Савой похоронено перед кількома днями старшу жінчину, Рассо, що померла попереднього дня. Один з грабарів, що засипував могилу, учув виразно кілька ударів під землею. Закликав товариша, працюючого недалеко і оба пересвідчили ся, що під землею чути дійсно якісь удари. По нараді рішили дати знати властям. Перший прибув на місце св'ященник. Однак з причини, що не було дозволу на відкриття гробу, побоювано ся отворити домовину, а відкинуто лише землю, щоби дати приступити воздухови, аби нещастна жінчина могла віддихати. Аж коло полудня, коли полагоджено різні формальности, отворено домовину. Свідки зізнають, що Рассо жила ще, але лікар, котрого прикликано аж о пів до сегої вечером, застав вже трупа.

Найбільший мороз на вершкуні Монт Блянка. Звістно, що Монт Блянк се найвисша гора в цілій Європі. Отже французський фізик Жансен поставив на самім вершкуні т. зв. мінімум-термометер, щоби дізнати ся, який мороз був там найбільший. Сими днями дібрали ся на вершок туристи і винайшли, що найбільший мороз був 43 степенів Цельсія.

Товариство буковинських друкарів і віддавців письма в Чернівцях святкує 30-літній ювілей свого існування в неділю 2. червня с. р. концертом в салі гімнастичній — при Josephsgasse. Зраня того дня о год. 11. зберуть ся члени товариства в салі гімнастичній, де між иньшим голова товариства друкарів цілої Австрії п. К. Геґер буде мати промову. Вечером відбуде ся концерт з танцями. Вступ 1 зр. для мушчин, а для дам 50 кр. Стрій поєдиний.

Чим Хінці стріляли? З Шанґаю доносять, що офіцери англійські звідали північні кріпости Вей-гай-вей, щоби переконати ся, які шкоди зробив огонь флоту хінської по занятю кріпостей Янанцями. Недалеко одної твердині знайшли неушкоджений гранат об'єму 24 центиметрів. Они усунули осторожно люнт і найшли в середині — пісок. Коли ще дальше шукали, найшли багато таких гранатів. Не дивно отже, що при такій господарці хінської артилерії не поводи́ло ся їй добре.

Помер дня 10. мая в Іспасі о. Георгій Фрацянян в 55-ім році життя. Над могилою пок. о. Фрацяняна промовляв селянин Мазурик в імені читальні, котрій покійник записав сто зр. Серце радувало ся чути таку красну, патріотичну промову з уст селянина. Пок. о. Георгій записав 4000 зр. на стипендії для Фрацянянів, котрі суть і будуть Русинами. Запис сей свідчить як найкраще про пересвідчення покійника, котрий мимо 15-літнього гнету румунського зі сторони пок. владики зберіг чисту душу руску і вмираючи не забув про свій нарід. Земля нехай буде пером пок. о. Фрацяню, а пам'ять его нехай живе з роду в рід.

Від видавництва. Нині до посльідної хвилі ми не одержали телеграм.

Спілки рільничі.

Дуже цікаве і обширне справоздане ґр. Цедтвіца на п'ятім з'їзді рільничім, про заведенне примусових спілок рільничих подаємо тут майже докладно, бо думаємо, що тут обговорена найважніша для хліборобів річ з великим значенням.

Наш час пре до нової організації станів. У всіх часах велась боротьба о існування, боротьба о те, щоби живим поколінням роздобути найліпші умови до життя, а пришлим поколінням забезпечити жите. Та боротьба не завсїгди однаково проявляла ся. Раз уважало ся се, другий раз що иньшого найпевнішим способом до забезпечення існування. В теперішніх часах видять в спо-

лученю одиниць, що собі найближші своїм станом, своїми заняттями, таку силу, що нею дадуть ся забезпечити матеріальні потреби і оборонити духові інтереси і політичні права тих одиниць, і громадою досягнути таке, чого ніяким чином сам один чоловік того стану не годен допняти. Успіхи, якими можуть повелечати ся на всіх полях матеріального добробуту всі добре зорганізовані стани, значіне, яке они здобули собі своєю організацією в публічному житю, ясно промавляють, що той спосіб є добрий і певний. На жаль, самі одні хлібороби того не видять, так не роблять.

В жаднім стані в Австрії не проявляє ся почуте спільности в практиці так слабо як у хліборобів; а знов в жаднім стані всі оставини життя не промавляють так голосно за тим, аби залишити вже раз всяку розтіч, всякі відрубні нібито інтереси, а сполучити ся до купи, як се іменно є в стані хліборобскім.

З різних боків вказують на великий розвій і на широко розгалужену діяльність господарських товариств, яку они виявляють особливо в декотрих краях нашої вітчизни. І се правда, що в деяких околицях такі добре проваджені товариства господарські і корпорації, що обіймають цілий край, що здобули собі своєю серіозною фактовою працею велике значіне, дуже багато доброго для рільництва зробили. Але не дасть ся заперечити, що багато таких господарських товариств не виповняє свого завдання, бо або не мають они членів подостатком, або всілякі люди, котрих стан не має нічого спільного з хліборобством, діставши провід таких товариств у свої руки, визискують їх до иньших цілей, а не на те, щоби заступати інтереси хліборобів. В Австрії маємо півтора міліона хліборобів, а в господарських товариствах є лиш 175.000, т. зн. ледви 11 процент членів, тай то певно не самих хліборобів. (А кілька там членів Русинів?) Вже то нема що казати, що з того виходить для хліборобів як найбільша шкода, що не мають они, там де треба, свідомих заступників своїх спільних інтересів. На перешкоді стоїть тому в Австрії ріжниця народности, ріжниця партійні, а дуже часто також і нерівність посідання — се все розділяє хліборобів на різні табори, а се знов вода на млин всім тим, що собі не жичать, аби всі хлібороби сполучили ся до купи і сполучивши ся стали важним чинником в державі. Проте дуже щаслива се гадка міністерства рільництва, сполучити силою закона (устави) всіх хліборобів до купи і зорганізувати їм в спілки хліборобскі, аби они самі, идекаючи поміж собою почуте спільности, поучаючи один другого і помагаючи собі на взаїм, підтримуючи і підносячи свідомість важности стану хліборобського поміж хліборобами і вступаючи ся за інтересами господарськими, таким чином промишляли над поліпшенням своїх моральних і матеріальних обставин.

Якби отту гадку перевести в діло, то хлібороби стали-б у нас в Австрії таким чинником, мали-б таку силу, яка їм після їх числа і після їх податків і иньших тягарів, що носять хлібороби для держави, вповні належить ся. Добре зорганізовані хлібороби в особний стан могли-б вповні прийти до своїх прав, а маючи права в суспільности мусіли-б вони в своїм власнім інтересі стати в обороні держави супроти людей, що загрожують їй і суспільности.

Таким чином має проект уставу, котрою мали-б заводити ся спілки рільничі, велике соціальне значіне. Але і з господарсько-фінансового погляду така устава мала-б велику вагу, коли-б її сполучити з ухваленою вже уставою про право спадщини у рільників, і коли-б її ще доповнити уставою о своїні (приналежности), а відтак всі ті устава визискати до того, аби спинити задовжене землі, що зростає рікрічно і руйнує цілковито особливо середні і малі господарства. Взагалі поправа фінансової немочи і нужди, що доскулює нині вже всім властителям землі, може наступити, чи то через заведенне чиншових господарств, чи то піншим лям способом, що йно тоді, коли добре зорганізує ся стан рільничий.

Обставини матеріальні рільників погіршили ся, се правда, але причина сему не лиш тога, що ціни продуктів землі упали, і що відсотки від довгів своїм тягарем давають рільництво, але

і та, що потреби жити взагалі подорожляли. Тут отже могли-б спілки рілничі, чи то спілки закупна і продажі, чи то заробкові чи пийші, бо-гато причинити ся до того, щоб рілники своє дорожше продали, а потрібне собі таньше купили. Спілкова продаж продуктів господарских видер-ла-б наших рілників із рук тих, що ні орють, ні сіють, а скупувочу дешево по кірцеві, по ділетці збіже, і перепродуючи его гуртом дальше набивають свої кишені грошем гірко заробле-ним самими таки хліборобами, і тим виснажують кров рілникам. Повним правом домагають ся рілники, щоб доставу збіжа для войска віддано без всяких посередників просто самим таки ріл-никам, але се може лиш тоді бути, коли заве-дуть ся всюди спілки; така доставка збіжа буде корисна также для скарбу державного. Так само закупно рілних в господарстві потрібних річей, чи то насіння, чи машин можна буде перевести для членів спілки і що-до ціни і що-до якості далеко користівіше. Найліпшим доказом сего ті спілки, котрі тепер вже є у нас і за гра-ницею. Великі користи могли-б мати рілники з того, якби в спілці обезпечали ся від огню. Кожде товариство обезпечень отворить радо до-бре зорганізований спілці рілничій конто, отже вже тим зискало-б ся яких 10%, які кожний по-одинокий мусить платити на агентів; розуміє ся, що можна-б для спілки ввєднати в асекура-ційнім товаристві ще і иньші пільги.

Очевидна річ, що коли-б рілники так зор-ганізували ся в спілки, то і на торговельну і фінансову політику мали-б они більший вплив; они могли-б жадати і дістати від держави охо-рону против перетяження і визискування. Що і політичними правами могли-б хлібороби тоді инакше хіснувати ся, ніж нині, се річ ясна як сонце.

Отсе все доказує, що в засаді кожний му-сить згодити ся з гадкою міністерства ріл-ництва, зорганізувати стан рілничий через за-ведене спілок рілничих, але в подробицях годі пристати на постанови проекту міністерства.

В проекті міністерства є отся провідна гадка:

1. Орзанізація рілників має перевести ся уставою державною; сойми в поодиноких краях мали-б право лиш менше важні постанови уставу державної відмінити.

2. Належати до спілок було-б обовязком всіх, що займають ся рілництвом або лісництвом (п р и м у с о в і спілки).

3. Політичний поділ країв є підставою до означення обему і обсягу діляни спілок; спілки мали-б стояти під впливом політичної влади, а лиш по часті були-б залежні від автономічних органів.

4. Спілки мали-б бути чинні у всіх нап-рямах спілок продуктивних і заробкових, але їх головне завдане є, бути підставою до витворення чиншових господарств. (Конець буде).

НАДІСЛАНЕ.

ПОДЯКА.

В місяці квітні с. р. занедужав я був тяжко на плямистий тиф. З довірем удав ся я о поміч до п. дра Льва Пйотровского з Вашківців над Черемошом і его щирим старанем удало ся спасти мене від неминучої смерті. Для того чую ся обовязаним сему благородному приятелю людскости зложити мою найщирішу, глибоко відчуту подяку. Бог най хоронить Вас, дорогий Пане Доктор, ще много і много літ для добра терплячої людскости.

Николай Кушнірюк,
старший учитель в Барбівцях.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

Др. Огоновський: Історія рускої літе- ратури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1. — Чорна Рада, повість	1 — — 80
Юрій Федькович. Повісті і опові- даня	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання . .	— 30
— Сьвітослав українського народу . .	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 5
— Навіжена, повість	— 005
— Над чорним морем, повість	— 20
— Хмари, повість	190
— Причена, повість	150
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попатись	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в пись- мах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленько. „Іфігенія в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, опові- дане	— 10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр. з пересилкою	5 — — 20
— Кобзар для дітей	— 20
Леся Українка і Макс. Ставни- ський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій . .	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I. . . .	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I. . .	— 20
Уманець і Спілка. Словар російско- український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	— 50
Іван Франко. Жіноча неволя в ру- ських піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III	— 80 — 60
— Книга казок, поезії часті II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I. . .	1 —
К. Т. Подолєнко. За громаду, хро- ніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II, III, IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрух	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є го- сподарність	— 20
Осип Маковей. Поезії ч. I.	— 20
— „Оферма“ — новіля	— 10
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Лірики, сту- дія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Ролянда . .	— 50

ЗАКЛАД

вапників і каміноломів в Пустомитах
(коло Львова)

висилає

ВАПНО

випалює

дровами, а також навозом. — Цінники на жадає
висилає ся. Церковним комітетам дає ся значну
знижку в ціні. 4—8

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптиці Ріхтера, Прага, загально
звісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по
ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже
в кожній аптиці. При закупні треба дуже ува-
жати і брати фляшки лише з охоронною мар-
кою „котвиця“ за правдиві. Центральна роз-
силка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

СИЛА КНИЖКИ

або
о просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура
в Чернівцях
написана
учителем Дарієм Пігуляком.
Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти
можна в редакції „Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, ре-
даговану Омеляном Поповичем
року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892
1893, 1894, по 1 вл. 20 кр. за роки, а всі 9 ра-
зом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить
двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року
2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. мі-
ністерства справ внутрішніх з дня 9.
грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою
діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности
своїх членів, обезпечує всяке майно дви-
жиме і недвижме против шкідливого
під найприступнішими услівями і почи-
слоє можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують
ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де
нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним
і богатим, старим і молодим переповів і тверезим
руським читальникам присвятив Омелян Попович.
Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поч-
тою 25 кр.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
випосить:

на цілий рік 10 зр — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовица в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Наші національно-політичні відносини.

V. Наші домородні москвофіли не перебирають в средствах, де ходить о те, щоби знищити, або бодай придавити наш національно-політичний рух, де ходить о те, щоби нам відобрати наше найбільше добро, наше природне живе народне житє. Коли теперішні загальні політичні відносини не дозволяють їм ужити на се дикої фізичної сили, не дозволяють їм нищити свої рускі землі мечем і огнем, то все-ж таки є платні повільні слуги дикої неволі не марнують дорогого часу, але воюють безустанно бодай поганими лайками, та проворними підступними видумками, котрі не тільки подобають ся тим, що йно люблять бавити ся чужим коштом, але що гірше, баламутять наших незрячих братів, або чужих людей, що не знають нашого народного життя, нашої історії. Такою видумкою є проголошена в найновішій часі нашими кацапами теза, мовби інтрига польска винайшла наш руский нарід. До тих підлих видумок належить і се, що також в найновішій часі підступним способом розголосили наші домородні московські наймити, а іменно сей безвстидний закид: мовби то наші найщиріші люди, наші свідомі патріоти, як они кажуть: „нового курсу“ пішли для своїх самолюбних цілей в службу до Поляків і австрійського правительства на шкоду нашого народу. І сій підступній клеветі повірили мабуть не тільки наші незрячі брати, але навіть такі щирі свої люди, як п. Романчук і др.

Вдала ся отже московским наймитам підступна штучка; вдало ся їм розбити наш народний табір; ликують наші домородні вороги і з радости затирають руки, бо доконали сего, чого так довго бажали; бо вдало ся їм викликати в нашій народолюбстві ще дотепер небувалий, страшний і пристрастний розстрій, що мов та чорна густа хмара притемнює нашу народну ідею, розбиває пожадану спільну живішу народну працю, а тим самим спиняє і живіший розвій нашої національної сили. А наші сердешні легковірні народовці дають ся цілими рядами ловити на сю підступну вудку, теряють безуспішно в сій пристрастній, можна сказати, братоубійчій борбі свої найлучші сили, та піддержують тим способом самі, на превелику шко-

ду нашої народної справи — нашу національну неміч.

Замість безпристрастним, чесним і поважним способом, а то: поважною, отвертою і щирою виміною гадок прояснити всі непорозуміння і підозріння, бавимо ся ми, мов незрілі діти, докорами, лайками, та гадаємо мілкими дотепами побороти своїх мнимих противників.

Національно-політичний розвій народного життя, розвій національної сили народу — се за важне питанє, щоби можна єго роз'яснити і розв'язати самими підозріннями, або мілкими дотепами. Противно, тут треба дуже поважної, розважної і умілої праці.

І чим провинили ся наші провідні люди т. з. „нового курсу“ супротив нашої народної ідеї? Яку шкоду завдала їх політична праця нашій народній справі? Чи ми по нашім народнім відродженню були коли яко нація свідоміші, або бодай так сильні як тепер в часі „нового курсу“? На сї питання будемо очікувати поважної відповіді від наших противників із теперішнього нового табору „народовців-опозиціоністів“. А поки-що хочемо тут ще раз подрібно розібрати сю переважну справу і представити совістно наші дотичні погляди.

Кожний тямучий чоловік, що глибше слідить за цілим ходом людского розвою, мусить признати, що етичний напрям духової праці змагає неустанно до поборення безоглядного самолюбетства, до усунення разячих, а для загалу шкідливих контрастів, до справедливійших суспільних порядків. Се є отже природна ціль етичної людської праці, до сєї ціли мусять змагати всі люди доброї волі, всі провідники і всі заступники поодиноких народів і кожде справедливє правительство. На сій єдино справедливій підставі мусять доконче з часом улагодити ся і відносини між поодинокими народами, котрим судилось проживати разом яко сусідам.

Але не так то легко іде ся все-світна духова праця. І найліпша воля поодиноких людей не може побороти на раз всі перешкоди, які нагромадила вже сама слаба людська природа в протягу цілих віків против скорійшого розвою людского роду і справедливих суспільних людських порядків. Тільки помалу дадуть ся усувати сї перешкоди; бо треба тут поборювати застарілі суспільні порядки, застарілі пересуди і погляди, навички, звичаї і обичаї. Треба

тут уважати на свою власну силу, чи зможе она побороти противників, або чи може в нерівній борбі зведе ся на ні на що, і пропаде цілком марно. Без повної власної сили не можна провадити з успіхом опозиційної політики. Противно, розумна і розважна, або як кажуть, раціональна політика наказує заступникам слабших народів, як ми се вже попередно підносили, наважувати — єго ли се лиш можливо — як найтісніші зносини з правительством і сильнішими партіями, щоби бодай що небудь придбати для зміцнення своєї національної сили.

Переконані о політичній немочи свого народу і розваживши добре всі теперішні загальні політичні відносини не могли наші щирі і свідомі політики „нового курсу“ провадити свою політичну працю на інших засадах, як на повисше висказаних засадах раціональної політики. Се наказували їм загальні політичні відносини в нашій державі, о котрих ми вже попередно подрібно говорили; се наказувала їм прихильність нашого правительства, що само старало ся вступити в контакт з Русинами; се наказувала їм наша політична неміч і теперішні відносини, які панують між Русинами і їх сусідами.

Про нашу політичну неміч чей-же ніхто, що має здоровий розум і здорові очі, спорити не буде.

А тепер придивім ся ще теперішнім відносинам, які панують між нами, Русинами, а нашими сусідами.

Про велику політичну силу наших північних сусідів, Росиян, годі і тратити багато слів, бо се загально знача річ, бо сего не заперечуть навіть і наші домородні москвофіли. Але в Росії годі Русинам наважувати політичні зносини в користь нашої народної справи з впливовими Москалями, або бодай з російським правительством, бо там і впливові Москалі і їх правительство не визнають руско-українського народу. Там ми проскрибований нарід, справдішна товпа без всяких національних і політичних прав. Там мусять наші нещасні брати чекати на лучші часи, а поки-що, о скільки можна, піддержувати тихцем народну ідею.

Вже трохи лучші наші відносини до Поляків в Галичині і до Волохів на Буковині.

Перегляд політичний.

— Відручне письмо цісарське, котрим іменуєся ґр. Голуховського міністром справ заграничних звучить так: „Любий ґрафе Голуховський! Іменую Вас моїм міністром дому і справ заграничних, поручаю Вам провід у спільній раді міністрів і уділяю Вам рівночасно достоїнства тайного радника з увільненням від такси“.

— В справі виборів до австрійських делегацій відбули галицькі послы засідане. З галицьких послів вибрано: З кола польського: Залеского, Єнджейовича, Хшановського, Щепановського, Поповського і Пініньського; з руского клубу посла Барвіньського. На заступників вибрано: пос. Гневоша і Евг. Абрагамовича.

— З Відня доносять, що іменоване ґр. Голуховського міністром для справ заграничних не можна ніяк уважати за сатисфакцію для Угорщини, як старають ся представити органи угорської ліберальної партії. Sonn- u. Montags-Ztg. доказує, що Мадяри конче хотіли, щоби міністром для справ заграничних став знову Мадяр, а іменно міністер Калій. Pester Lloyd, головний орган ліберальної партії угорської, доказує знов, що ґр. Голуховський буде міг зовсім добре вийти з Угорщиною, скоро згодить ся на їх понимане § 8-го австро-угорської угоди, надаючи Угорщині (але й Долитавщині — ред.) вплив на справи заграничні. Та-ж сама газета доносить, що ґр. Голуховський не єсть ярим клерикалом, але за то сильним консерватистом. — Заграничні газети вітають нового міністра приязно, а іменно французькі.

— З Софії доносять, що там з тамошньої гімназії виключено всіх тих студентів, котрі в день 1. мая, яко свята робітничого не прийшли до школи.

— Великий князь Николай Николаевич іменованний генеральним інспектором російської кінноти.

— В останніх часах появили ся вісти повтаряні за деякими болгарськими газетами, що цар приймав на аудиенції звістного болгарського агітатора Драґана Цанкова і з сеї причини роблено всілякі комбінації. Тепер же дістала Pol. Corr. допис з Петербурга, котра рішучо тому заперечує, мов би цар приймав Цанкова.

— Обі палати шведського парламенту ухвалили при спільнім голосуванню підвищити диспозиційний фонд правительства на військо і иньші надзвичайні цілі з 2 і пів взгляду 5 мільонів на 7 і пів мільонів корон. Ся ухвала є відповідію на погрози норвегських радикалів і на ухвали норвегського стортінґу, котрий назначив значнійші гроші на озброєне Норвегії.

— Times дістає з Пекінґу вість, що в цивільній Формозі вибухла революція, на чолі котрої стоїть генерал Ку-гунґ-кук. Повстанці хочуть оголосити незалежність Формози. Хіна піднірає мабуть за намовою Росії — те повстане і наміряє державам предложити признание тої незалежності. Повстанці хочуть запровадити на Формозі республіканську управу.

Дрібні вісти.

Презенту на опорожнену греко-кат. парохію в Шешорах цісарського надання, уділило ц. к. Намісництво о. Іванови Білоусови, дотеперішньому парохови в Білоберізці.

Намісник Галичини ґр. Казим. Бадені виїхав в суботу рано до Коломиї і оглянув тамошні фахові школи. Вечером того самого дня повернув п. Намісник до Львова.

Учителями народних шкіл в Галичині іменовані: Ігн. Угорницький в Підлужі, Вас. Мицишин в Змієвських, Ів. Черманік в Пушниках, Стан. Стешинський управителем 2-класової школи в Демни вижній коло Скольного, Фр. Вобинь-

ський управителем 2-класової школи в Гостові, Стая. Кноп управителем 2-класової школи в Завалові, Вартол. Фиртак управителем 2-класової школи в Борках великих, Ант. Качмарський учителем в Загір'ю, Теоф. Хехльський в Родатичах.

Впреосв. Митрополит Сильвестер Сембратович виїхав в п'ятницю зі Львова до Унева, звідки виїхав 22-го мая на канонічну візитацію олеского деканата.

Дневник розпоряджень армії оголосив розпоряджене міністра війни, що однорочним охотникам, котрі не здали іспит офіцерського, але показали одушевлене, заховували ся взірчево і живо інтересували ся справами військовими, признавано яко надзвичайну пільгу передчасну відпустку.

Акційне товариство для будови всхідно-галицьких льональних залізниць. Міністер справ внутрішніх, на основі цісарського призовлення і порозумівши ся з міністрами скарбу, торгівлі і судівництва, уділив пп. ґр. Володисл. Баворовському, ґр. Меч. Дунію Борковському, ґр. Адамови Голуховському і ґр. Юр. Коритовському, яко концесіонарам всхідно-галицьких льональних залізниць дозволу на заснування акційного товариства під фірмою „Всхідно-галицькі льональні залізниця“ з осідком у Відні. Рівночасно затверджено статут сего нового товариства акційного.

Загальні збори кружків (kółek) рілнничих відбули ся дня 15. мая в Тернополі. Богослуження відправили: в костелі архієпископ Ісакович, а в церкві парох Громницький. Наради зборів відкрив презес Августинівч, дякуючи між иньшим також арх. Ісаковичеві за підписане товариства. Арх. Ісакович у відповіді підніс спільну працю згідну обох братніх народів — а до того навязав знов кріпощанин Билиньський свою промову, в котрій взивав до спільної праці і закладани як найчисленнійших „кулок“. Відтак наступило повитанє бурмістра тернопільського Погорецького. Довша дискусія вивязала ся над справозданем о діяльності товариства в 1894 р. Головніші дані в тім справозданю такі: В 1894 р. були засновані два повітові заряди „кулок“, іменно в Самборі і Хшанові, так що тепер єсть вже 32 повітових зарядів. В тім же році отворено 76 нових „кулок“ в 39 повітах з 2362 членами. Найбільше, бо 10 „кулок“, отворено в сяніцькім повіті. Взагалі існує дотепер 998 „кулок“ в 1361 громадах з 48.592 членами. Читальні „кулок“ мають 72.594 книжок. В 1894 р. через головний заряд спровадили „кулка“ інфлянтського льну за 3023 зр. 40 кр. і різного насіння за 7141 зр. 69 кр. Крім того мали „кулка“ при закупні рілнничих машин онуст в висоті 20 проц. В 1894 р. спровадили „кулка“ того рода машин за 2561 зр. 92 кр., шугучного навозу за 12.630 зр. За цілий час існування спровадили „кулка“ насіння за 100.501 зр. 9 кр., рілнничих машин за 24.209 зр. 94 кр. і штучних навозів за 73.353 зр. Особливу увагу звернув головний заряд товариства на основане крамниць. З кінцем 1892 р. було 522 крамниць „кулок“ з основним капіталом 250.000 зр. а чистим зиском понад 100.000 зр. Тепер же єсть 800 крамниць. Головний заряд розвинув діяльність також в напрямі основаня поличкових кас і обезпечення членів „кулок“ від огню. В краківськім товаристві взаїмних обезпечень було з кінцем 1893 р. обезпечених членів „кулок“ на суму 3.599.062 зр. Касовий біланс виказує доходи в сумі 16.096 зр. 61 кр., розходи в сумі 15.325 зр. 17 кр., осталося в касі „кулок“ готівкою 771 зр. 44 кр. — Заряд головний зарядив в 1894 р. люстрації господарств селянських в 260 громадах в 23 повітах. Люстрації переводили теоретично і практично образовані люстратори товариства: Ж. Іаварецький, Вас. Король, Кар. Мелецький, Ф. Найштайн і Володимир Шибинський. Так роблять Поляки, а ми? Коли львівська „Просвіта“, коли черновецька „Руска Бесіда“ почивають ся таким розвоєм? Людей нема в нас до роботи! Єсть тільки горстка чорних муринів, що за всіх працюють, але за те тисячі критиків!...

Уличні забурення лучили ся дня 13. і 14. мая у Львові, викликані кількома робітниками агітаторами, котрих головного провідника Же-лишевська, заарештувала поліція і его власну

справу віддала судови карному. Ті забурення представлені в деяких львівських дневниках яко обяв робітничого руху, закінчили ся ерештованем поліційними властями кількох надто голосних проводирів. Дня 13 с. м. в понеділок, отже по святачнім дню, товпа, около 150 львівських робітників, напала робітників „Мазурів“ зайнятих при роботі коло будови другого шляху з головного двірця на Підзамче, а на другий день, ві второк, подібний напад устроєно на робітників, зайнятих при будові університетської клініки при улиці Пекарській. Розсліджено, що почин до тих непорядків вийшов від товариства мулярів, каменярів і теслів. Поліція, що вдала ся в сю справу, мусіла вираді загрозити ужитком оружя, але ужитку з неї не зробила. Отже хибні були донесення о скалченнях робітників і поліційних воїків. Судове слідство веде ся.

Чорна година для австрійського рілнництва і єї причини. (Die Krise in der österreichischen Landwirtschaft und deren Ursachen) — оттакий заголовок має книжка, видана коштом всіх начальників громадських повіту Містельбах в Долішній Австрії. В тій книжці обговорює ся докладно сумний стан господарський австрійських рілнників. Причина чорної години для рілнництва після думки тих двірників є: 1. високі кошта продукції; 2. спад ціни збіжжя; 3. занадто великі тагарі від землі; 4. недостаточне число заступників рілнництва у всіх парламентарних тілах. Одинокий спосіб, підпомочи рілнництво і его поставити на ноги, се основна політична і фахова організація рілнників з долу до гори після знаменитого звірця „Союза хліборобів“ в Німеччині. Такий „Союз австрійських хліборобів“ повинен опирати ся на краєвих союзах хліборобів, котрі треба-б у всіх краях заложити. Начальники громадські, що підписали се письмо, належать вираді до різних партій політичних, але заявляють свьято, що в повній згоді будуть вступати ся за інтереси хліборобів і кажуть, що всі громади повіту Містельбах приступлять до заснування повітового союзу хліборобів. Они готові также приступити до союзу краєвого Долішньої Австрії, наколи і иньші повіти на се згодять ся, і мають повну надію, що і в иньших краях стануть хлібороби лучити ся в такі повітові і краєві союзи. Хто рад би з тими справами докладнійше залізнути ся, най пише до начальника громади Йосифа Райдлінґера (Reidlinger) в Ернстбрунн, Долішня Австрія.

3 Коломиї пишуть нам: В н-рі 29. „Вуковини“ подали Ви сумну вістку з перемискої єпархії, що деякі свьященники інструкції статистичні, надруковані в мові рускій, повідсиляли громадно назад дотичним староствам, мотивуючи свою загонистість незнанем фонетичної правописи. На тій основі видно стоїть і стаїславівська єпископська консистория, бо розпорядок ц. к. Намісництва з 15. марта 1895. ч. 15998. і дотичну інструкцію надруковала в числі VI. с. р. „Вїстника стаїславівської єпархії“, виданім дня 15. мая 1895 (в роковий день для нашого народу) на стор. 47—58 по польськи. Сим згадана консистория посередно дала зрозуміти „подчиненному клпрови“, щоби і сей гордував рускою мовою та згадані викази на польських формулярах (бо й ті надруковані) виповняв по польськи. Ну, і жалувати-ж ся тут на Поляків, що не шанують рускої мови, коли й руска консистория дає в тім згляді знаменитий приклад. Се остатня погань, на котру не стає слів, щоб єї доволі напаятувати!

Дня 14. с. м. держав у нас відчит голова стаїславівської „Рускої Бесіди“ і філії „Просвіти“ др. Михайло Коцюба, котрого запросив з Стаїславава тутейший „Кружок Русинів“. Прелеґент говорив про фризурі і строї жіночі. Цікавого на скрізь відчиту вислухало з приємністю до 100 зібраних інтелігентних Русинів і Русинів. Відчит відбув ся в товаристві „Родина“ Ник. К. Ж.

Електричне освітлене в Перемишлі. Тамошна рада мійська ухвалила завести електричне світло і поручила магістратові, щоби на основі офери фірми Барбріх заключив умову о заведені електричного світла в Перемишлі з фірмою Барбріх, Сіменс і Гальске.

Землетрясення. Ще не устали землетрясення у Люблянці, бо все ще дають ся они чути хоч не так сильно, а вже знов доносять про сильне землетрясення у Флоренції. Найбільше потерпіли сусідні місцевості Флоренції, де завалило ся багато домів і багато людей покалічило ся, а 5 людей погубило. В самій же Флоренції багато домів ушкоджених. Землетрясення далось також чути в Аренцо, Сиені, Пяченці, Болзоні і Пармі.

На площі галицій у Львові має будуватись красна галія на взорець берлінської Kaiser-рavage. Перехід має бути на вхрест в три сторони; в партері будуть склепи, в мезаніні магазини а на першій поверсі три салі, котрі можна би випаймати на концерти, балі і всякі збори. Цілий будинок обіймав би 1666 метрів. План будови зладив будівничий Равський і обчислив кошти на 300.000 зр., а дохід річний brutto на 35.000 зр.

Огні. З всіх сторін Галичини доносять о великих огнях, які повстають часто з неосторожності. Страти величезні. Бо більша часть порогицьків необезпечена. В Лішні повіта дорого-бицького вибух минулого тижня огонь з неосторожності в коршмі і погоріло по-над 20 господарств, а що ще сумніше, в огні згоріло п'ятеро людей: три чоловіки і дві жінки, ратуючи своє майно. А треба знати, що підчас пожежі лютувала сильна буря. — В Комарні згоріло 150 домів, з котрих лише 5 було обезпечених. Пожежа тривала два дні. Тисяч і двіста осіб остало ся без даху і хліба. Шкода виносить 200.000 зр. — В Добротворі коло Камінки струмкової згоріло в ринку 20 домів. Причиною огню, як оповідають собі люди, має бути один жид, котрий вибираючись до Америки, умиєне підложив огонь.

Для винаходців. Сенатови Сполучених держав американських предложено проект фонду основного в сумі 100.000 доларів. Призначені они для того, котрий ще перед р. 1900 винайде баллон, котрим би доказав практичне переведення плавби у повітрі і котрий би міг особи і товари 48 кілометрів на годину воздухом повести з відповідною безпечністю.

Дорогі льви. Перед цісарською палатою в Пекінгу стоять від непам'ятних часів два золоті льви, котрі репрезентують велику вартість. Коли в році 1860-ім англійсько-французьке військо ішло на Пекінг, Хінці насмарували льви сивою барвою, так що Європейці на них зовсім не зважали, бо думали що то з бронзи. Коли-ж тепер Японці готовили ся іти на Пекінг, Хінці сховали своїх львів скоро. Тепер вже мир забезпечений, отже хінський цісар наказав, щоби львів поставити на їх старе місце.

Романтична історія. В передпоследнім числі ми подали вість про мантику віденську, котра називала себе гр. Лейнінген-Вестербург. Отже поліція викрила, що она є родом з Відня, називає ся Марія Штайбл. Була кілька разів вже парана, віддала ся за якогось Цайтельбергера, котрий тепеу жие в Хорватії. Хто-ж єї „донька“, се ще не знати.

Пир у Японії. Недавно видано у Нью-Йорку книжку о Японії п. т. Glimpes of infamilar Japon, в котрій автор описує пир японський. Пир відбуває ся так: З початку ніхто не говорить й одного слова. Гості позасідають в квадраті і слуги, котрі ходять боєї, щоби не робити ні найменшого галасу, ставлять стіл. Навіть з уличі не доходить крики, бо реставрації, в котрих відбувають ся такі пирі, відділені від уличі великими огородами. Врешті господар перериває загальне мовчане формулою: „Вибачайте, що гостина скромна і починайте пир.“ Всі беруть зараз знаряди в руку, а слуги приносять різні страви. Аж пізніше входять до салі молоді гарні Японки в шовкових сукнях, прикрашених цвітими. То танечниця, котрі при кождім більшим прийняті мусять бути. Їх танці оживляють гостей і в салі починає лунати сміх, жарти — словом — мовчане зчезло. Танечниця вносить з собою веселість і жите, але жаден з гостей не дозволяє собі неприличного жарту. Сей звичай нарушають тільки Європейці...

Нове озеро коло Риму. Одна римська газета пише: Вночі з великої суботи на неділю почувало кількох пастухів в шопі коло горбка Сан Мартіно недалеко місцевості Лепрінано під Римом, коли нараз вівці, що були в тій шопі, стали дуже бляти, а відтак кинули ся в розтіч. В тій самій хвили почувли пастухи сильний гук під землею, при чім трясла ся земля. Перепуджені вибігли з шопи і побачили, як перед ними отворила ся чорна пропасть, з котрої по-казала ся синява полум'я а в повітрі чути було сірку. Пастухи утікли на поблизький горбок, а над раном пішли до села і розповіли о всім місцевому начальникови. Начальник разом з кількома відважними мужчинами вибрав ся зараз на місце і підійшов над сам край пропасти. Земля запала ся була на 12 метрів завглибшки, але в тім часі, коли там була зверхність громадська, заглублене було ще суше і лише сіркові випари добували ся на верх. Кілька днів пізніше зробив собі до сего заглублення дорогу потік Грамичія і наповнив его водою, але рівночасно сам висох, хоч перше було в нім тільки води, що обертав два млини. Береги нового озера такі рівні, немов би були витесані з каменя. З води вистає кілька зелених островців. — В подібний спосіб як тепер повстало в тій самій околиці 1856 року озеро Пуццо, котре й досі існує і має багато води.

Потонув менший німецький корабель „Йоакім Християн“ з цілою залогою. Досі знайдено три трупи.

Оголошення на хмарах. Перший раз появили ся оголошення на хмарах на виставі в Чикаго. На даху одного великого будинку виставового, на висоті 30 сажнів від землі, уставлено великий рефлектор системи Манг'єна, з котрого падало дуже ясне світло від луку Вольти. В напрямі проміня уміщено грубий картон, на котрім були повішували всякі знаки. Світло електричне, переходячи через вирізки, переносило знаки в дуже великих розмірах на темне тло нічних хмар. Таким способом можна було бачити ті оголошення дуже далеко. Адміністрація вистави, коли небо було похмарне, оголошувала що нечерта таким способом чинило гостей на виставі і всякі фрази та малюнки і тим безмірно забавляла мешканців Чикаго та околишніх. По замкненню вистави перевезено апарат „оголошень на небозводі“ до Нью-Йорку і уміщено на даху великого будинку, в котрім міститься редакція і друкарня часопису New-York World. Прилад той показує всякі оголошення і реклами на небозводі обертаючись на рівні сторони. Коли хмар нема на небі, то обходять ся і без них: пускають велику бомбу в воздух, тая пукаючи видає таку скількість диму, що він заступає хмару. Розумієсь, такі оголошення на небі дуже дорогі. В останніх часах звязало ся в Парижі товариство таких оголошень на небозводі.

Помер: в Чернівцях о. Лев Попескул, б. гр.-прав. парох при церкві св. Николая, в 57-ім році життя. Покійний був дуже ревним і людяним співчутником та справедливим для руских парохів, хоч сам був з роду Волох. Вічна ему пам'ять!

Спілки рільничі.

(Конець).

Перед усім годі згодити ся, щоб устава державна окрім головних засад мала містити також подрібні постанови, а то з тих причин:

Обставини економічні в поодиноких краях дуже відмінні, розвиток автономічний не однаковий, а до того більший то менший розділ поміж народностями, котрий виявляє ся навіть між людьми одного і того самого стану, се все вимагає, щоб рада державна ухвалила лиш головні засади заведення спілок, а щоб поодинокі постанови, як приміром: як за великий має бути ґрунт, котрого власитель мусів би належати до спілки? чи організувати мужиків і дідичів у спільних спілках чи в особливих, котрі по йно в краєвій спілці мали-б злучити ся? як за великий має бути обем (границі) спілки? як мають переводити

ся вибори старшини спілкової? яка мала-б бути організація управи спілкової? який даток мав би платити ся на потреби спілки? — щоб оттакі постанови виходили в д соймів. (А як же-ж ви, рускі хлібороби, думаете? Що ліпше для вас було-б: чи щоб такі постанови вийшли від ради державної, чи щоб они вийшли від соймів?)

Аби організація власителів землі була успішна, до того треба, щоб кождий з них мусів належати до спілки. Байдужність наших рільників до товариств, котрі заступають їх інтереси, доконечно вимагає того примусу. Правда, що із 928 спілок, які після проекту мали-б повстати, значна часть не була-б чинна так, як ся належить, не сповнила-б докладно свого завдання, чи то задля недостатку людей відданих щиро справі хліборобів, чи з інших причин; але інтереси так важкого стану, як стан хліборобський, вимагають доконечно, щоб кождий приналежний до того стану причинив ся до осягнення спільної цілі.

Організація купців і промисловців в палатах торговельних і промислових і успіхи і користі, які они потрафали здобути для свого стану дорогою законодавства, промовляють ясно за примусом. З другого боку досвід учить, що не один чоловік енергійний і своєму рільничому стану тілом і душею відданий аж умліває з праці, аби позакладати добровільні спілки, і нарешті видячи байдужність хліборобів до своїх щирих заходів, покидає бороти ся з явними і тайними ворогами таких спілок, котрим хліборобські спілки солю в очах; такі люди в примусових спілках могли-б дуже багато доброго для хліборобів вдіяти.

Проект устави постановляє, що в кождім судовім повіті мала-б бути рільнична спілка, але границі спілок треба-б означувати не після судових повітів але з огляду на рільничі обставини; та се зрештою річ менше важна. Але годі згодити ся на те, щоб спілки залежали від політичної повітової влади. Правительство має очевидно на думці, щоб урядники правительства мали провід в спілках. То буде мати свої недогоди. Для того цілком справедливо каже Чеський Виділ краєвий, що більший або менший успіх спілок залежати буде від власної діяльності членів тих спілок. Коли самі члени не виявлять такої діяльності, то єї не розбудить і урядник. Для того спілки повинні мати як найбільшу автономію, а вплив державної влади повинен обмежати ся лиш на те, щоб глядіти, аби спілки не пішли поза межі своєї діяльності. Правда, треба надзору над зарядом маєтку спілок, але той надзир повинні мати автономічні органи, бо урядники державні не можуть мати такого докладного знання потреб і обставин хліборобів, як органи автономічні, де засідають понайбільше самі такі хлібороби. (А що рускі хлібороби на те? Чи потягають за старостою, чи за маршалком? Чи гадають, що ліпший буде для спілок надзир урядників державних, чи Виділу повітового або краєвого?) Чеський Виділ краєвий думає, що урядники автономічні могли-б провадити справи спілок, а в радах повітових могли-б спілки мати поміщене — се було-б все таки якимсь улекшенням для спілок. І є в тім багато правди, так що могло-б се стосувати ся до всіх країв Австрії з їх більше або менше розвиненим автономічним житєм. Було-б се не добре обмежати самоуправу в такім тілі, що на то і є, аби поліпшити матеріальні обставини кожного з осіб і таким чином ратувати цілий стан хліборобський. (Так думає, як сказано, Чеський Виділ краєвий і справознавець гр. Цедтвіц, бо у тих краях автономічне жите дуже розвинене, але що нам думати, де наші люди понайбільше лиш тільки і знають про раду повітову, що на ню треба давати гроші, а є і такі, що і того не знають, на що дають гроші?)

§ 16-ий проекту устави надає спілкам дуже обширне завдання (гл. в попереднім числі). Таке завдання може сповнити лиш здоровий організм, що має в собі велику міць до життя, в котрім всі всіма силами мають дбати про спільні інтереси хліборобів під проводом людей, що мають серце і розум до того.

Не можна гадати, що всюди і зараз таки по їх заведенню спілки рільничі возьмуть ся вповні до хосенної праці. Одні будуть рвати ся наперед, другі пристануть, але з часом, коли

люди побачать на успіхах деяких спілок хосенність їх, тоді наберуть до них віри, і стануть навзадов з другими працювати над поліпшенням власної долі. З початку будуть спілки мати лиш малий грошовий успіх, але придбавши гроший — очевидно не з високих вкладок спілків, а з власної розумної праці — зможуть они розширити і поглибити свою діяльність; аж тоді, коли гроша наїдесть подостатком, можна буде заводити чиншові господарства. Отже завданє спілок є так дуже важке, а ціль, котру таким чином хоче ся досягнути, така висока, що треба великої відваги, аби повірити їх спілкам, що їх що йно мають заводити; треба і се не спускати з очей, що аби творити чиншові господарства, на те треба багато гроший, а спілки рішничі з початку задля великої нужди серед рішничів за багато не зможуть офірувати на ту ціль.

§ 20-ий проекту постановляє, що вкладка спілків має вносити найбільше 1% від ґрунтового податку на краєву спілку, а 4% на спілку повітову. Крім того треба буде на перші кошта заложення спілки дати що найбільше 1% від ґрунтового податку. Отже новий тягар на наших хліборобів слав би в 5—7 процентів додатку до податків. В бідніших повітах мусіла-б значна сума з того іти на утворенє чиншових господарств, так що спілківним самим мало доставляла-б спілка користий; проте годі буде зараз таки з початку брати ся заводити чиншові господарства.

Відтак поставив ґр. Цедтвіц резолюції, котрі докладно, як ми бачили, з'їзд обговорив, і нарешті ухвалив з'їзд компромісову резолюцію, котру ми подали вже послідного разу, і котра де в чім рішничь ся від думок ґр. Цедтвіца.

Важне се, що з'їзд домагає ся заведення примусових спілок, що такі спілки мають завести ся уставою державною, а лиш дальше виобразованє спілок мало-б наступити на підставі устав краєвих, та що спілки рішничі мали-б найсамперед сповняти лиш те, що приписує §. 16-ий; чиншові господарства мали-б они закладати аж пізнійше, коли вже наберуть сили.

Не забарить ся і будем мати уставу о спілках рішничих. Треба-ж нам Русинам завчасу приготувати наших хліборобів на нову уставу, треба докладно ознакомити їх з тям, чого установа хоче і що їм треба буде робити, аби ту уставу для себе як найбільше використати. Тим ми віддамо нашому народови більші услуги ніж — ну, ніж переливаючи все з пустого в порожне свої жалі на всіх і на вся, а не докладючи власної праці, аби поліпшити свою долю. Чужими руками добре лиш грань загортати!...

ТЕЛЕґРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 22. мая. Міністер ґр. Голуховський приймав урядників міністерства заграничних справ і в відповіді на промову першого секційного шефа бар. Пасетіого висказав свій жалі, що Австрія в ґр. Кальнокім тратить дуже заслуженого і умного мужа державного. Старанем его буде вступити в сліди свого попередника.

Відень, 22. мая. Вчора померли компоніст Франц Супе і посол до ради державної Найвірт.

Відень, 22. мая. При виборах до сойму Істриї перейшли з винятком одного округу всі італіянські кандидати.

Константинопіль, 22. мая. Султан надав російському міністрови двору Воронцев-Дашкови великий кордон ордина медіде в брилянтах, ґенеральному ад'ютантови Обручеву великий кордон ордина османського в брилянтах.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

Др. Огонівський: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1. — Чорна Рада, повість	1 — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітослав українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 5
— Навіжена, повість	— 50
— Над чорним морем, повість	— 20
— Хмарці, повість	1 90
— Причена, повість	1 50
— Микола Джери, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в писмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленько. „Лігенія в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповіданє	— 10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 450 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Леся Українка і Макс. Ставчинський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позах з Московщиною	— 50
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповіданє	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щастє, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III.	— 80
— Книга казок, поезій часті II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
Є. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кеан. Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрух	— 10
Геринґ-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезії ч. I.	— 20
— „Оферма“ — новіля	— 10
Михайло Старицкий. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Лірики, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Ролянда	— 50

ЗАКЛАД
вапників і каміноломів в Пустомитах
(коло Львова)

висилає **ВАПНО** випалене

дровами, а також навозом. — Ціники на жадає висилає ся. Церковним комітетам дає ся значну знижку в ціні. 4—4

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптіці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождій аптіці. При закупні треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котенця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптіка під Зол. Львом, Прага.

СИЛА КНИЖКИ

або
о просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Шигуляком.
Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровица число 2,

мас на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892 1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

у Львові, уліця Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Валога ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу вогню під найприступнішими услів'ями і починає можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповіс і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч.17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакцій отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Пропаші Русини угорські.

I.

Коли про 270.000 буковинських Русинів можна сказати, що не пропадуть, хоч яке лихолітє перетерпіли, про угорських Русинів, котрих є далеко більше, як буковинських, з жалем то повторяють всі: „они пропащі!“ Ніхто не має надії, що в ліберальній Угорщині настане терпимість національна; всі думають, що угорських Русинів жде така сама доля, як Українців. Після найновішої конскрипції з року 1890 в Угорщині єсть 384.231 Русинів, а то греко-католицьких Русинів 379.592, рим.-кат. 2.549, православних 884, протестантів 54, а навіть 1169 жидів записали ся яко Русини. Можна бути певним, що та конскрипція далеко не вірна, що Маляри багато Русинів записали яко Малярів, (ще в р. 1857 Чернії в Etnographie der österr. Monarchie числив угорських Русинів на 500 до 600 тисяч!) — та нехай і так, що Русинів є в Угорщині лише 384.000, все-ж таки як же жалє сказати, що таке велике число Русинів має пропасти для нашого народу! Близько 400.000 голів! А ми дивимо ся на сей факт, дивимо ся на упа-

док народний угорських Русинів і вже надію втратили, що колись і в Угорщині пробудять ся Русини з глибокого сну... З нагоди свого 30-літнього ювілею Драгоманов, дякуючи громадї за звеличання, зі смутком каже у своїм письмі:

„Є одна частинка нашої спільної батьківщини, котрої я не можу забути ніколи, немов пораненого брата. Се угорські Русь. Одвідавши двічі в 1875—76 рр. ту сторону, я пересвідчив ся, що там про простий люд або ніхто не думає, або беруть ся до нього такими способами, котрі зараві засуджені на певдату. Там найчесніші патріоти живуть думкою і серцем серед стародавніх князів та бояр або серед далеких архієреїв і генералів московських, а живого народа руского, з его горем під боком своїм не бачать, а коли иноді заговорять до него, то все про мертва і такою мовою, котрою нігде ніхто не говорить і котрої онп сами не розуміють без малярського перекладу з боку. Позаяк я був першим Українцем, одвідавши угорську Русь, і позаяк я побачив, що она відрізана духовно навіть від Галичини більше, ніж Австралія від Європи, — то я собі дав Аннібалову присягу працювати для того, щоб привізати угорську Русь до нашого національно-демократичного і поступового руху, в котрому лежить єї єдиний порятунок... Так угорська Русь зостаєт ся без проповіді поступових думок і досп. Я не можу виповнити моєї присяги — але тепер, получивши привітання від так численної громади земляків, осмілюю ся скласти ту присягу на їх голови“...

Та як-же сповнити сей щирий за-

зив проф. Драгоманова, котрий, проживаючи на чужині, більше памятає про угорську Русь, ніж ми, що так близько неї живемо? Адже справді знаємо тепер докладнійше н. пр. хінсько-япанські відносини, ніж угорсько-руські! І заразом нам так байдуже те, як Хінці дадуть собі раду з Япанцями, як і те, як угорські Русини оборонять ся перед маляризацією від „ліберальних“ Малярів. Ся байдужність доведе до того, що справді прийде ся нам махнути рукою на угорських Русинів. Коли у иньших народів тремтять о одну тисячку своїх людей і допоминають ся для неї о всі права, ми самохіть роздаровуємо ту близько пів мільона голів Малярам, ту тисячі Русинів Полякам, там кільканайцять мільонів Москалям, а ще деінде тисячі Русинів Волохам, аби нікому не було кривди. А що ми тим самі себе страшенно кривдимо, то нам байдуже! Треба-ж нам, коли ще не маємо иньших способів, хоч говорити та писати про своїх братів поза межами Галичини та Буковини, а чей помалу вирине рада одна і друга, як зберегти свою народність перед лакомими сусідами.

Про угорських Русинів писав Вол. Левіцький в ціннім творі „Угорська Русь,

Ческа вистава етнографічна в Празі.

Підчас славної краєвої вистави в Празі в році 1891, котру відвідало около півтрети мільона осіб, що платили вступ, на зборах любителів ческої етнографії повстала думка устроїти етнографічну виставу окремо. Вибрано в тій цілі комітет, котрий зараз взяв ся до роботи, а іменно розпорядив, щоби перше всього по всіх повітах завязали ся місцеві комітети і збирали потрібні матеріали до вистави. У ческого народу — як звістно — самоніміч сильно розвинена, а яка у него добровільна карність і який послух на прикази верховодячих своїх мужів, се всі мали нагоду пізнати при всіх національних, політичних і культурних справах ческих, се також показало ся і тепер. В короткім часі завязало ся 220 комітетів, котрі незвичайно ревнот запали ся патріотичною справою. Позбиравши незвичайно швидко в своїх околицях етнографічні матеріали, онп устроїли передовсім около 200 повітових вистав менших. Що єї вистави „менші“ дійсно не були такі малі, знаємо з того, що декотра з них не могла помістити ся і в 20 саях шкільних...

Зпоміж предметів, виставлених на тих повітових виставах вибрано що найкрасні і найхарактеристичнійші та звезено їх до Праги. Під кінець р. 1894 весь зібраний матеріал був розкласифікований і почало ся его уставляване.

Повітові комітети зібрали кромі матеріалу,

з добровільних датків на цілі вистави ще й 200.000 зр.; сама Прага дала на се 31.000 зр. До того сойм ческий призначив для вистави за помогоу в сумі 62.000 зр.; з лотерії виставової сподівають ся доходу з 25.000 зр., а прочі видатки після рахунку дирекції покрийт гості виставові, реставрації і т. п. Вистава має коштувати з 600.000 зр.; тому так дешево, бо більша половина людей, занятих при виставі, працює за дармо. Інакше видатки вносили-б з мільон зр. При такій знаменитій організації, карности народній, жертволюбивості і патріотизмі, яким визначають ся Чехи, не трудно їм до чотирох літ устроювати другу, дорогу виставу своєму народови на славу.

Не багато їх є, наших братів Чехів, всего з 8 мільонів, та число се іменно свідчить, що сили народу не становить численність, але якість народу. Може ся думка й непатріотична, але ми, так як тепер єсть, наших 20 мільонів Русинів-Українців радо дарували-б за 10 мільонів таких свідомих Русинів-Українців, як свідомі націоналісти Чехи мимо своїх недотепних мрій русофільських, котрими Німці не злякають, а самі себе без потреби ставлять в очах прочих Славян в неспімпатичнім світлі...

Етнографічна вистава ческа, отворена дня 15. мая, буде тревати до 28. вересня. Устроєна она на тім самім місці, де в р. 1891 відбувала ся ювілейна вистава праска, т. є. в просторім парку королівскім. Занимає 350.000 квадратних метрів і містить ся в 80 павільонах, в котрих находить ся около 250.000 виставлених преріжних предметів з ческої етнографії.

В р. 1891 краєва вистава ческа в Празі відбула ся на памятку першої вистави промислової в Європі, котра відбула ся іменно на ческій землі в Празі р. 1791. Сегорічна вистава в Празі має на цілі подати повний образ життя і буття ческого народу, а особливо люду під кінець 19-го століття. Отже на ній має бути виставлене все питоме і характеристичне людове життя. Поодинокі відділи представляють нам его за порядком від найдавніших часів.

Відділ демографічний (людонисний) представлений на виставі головно таблицями статистичними з обясняючими замітками, а відділ антропологічний зображеними ческо-славянських типів, чашок, і картами зображаючими людські типи і їх подрібні прикмети, як барва волося і очий, висота тіла і т. и. В відділі азиковім єсть показане розширене ческо-славянської мови в своїм розвою історичнім і в теперішніх наріччях. Найбільше діалектів аж до нашого часу захоувало ся в угорській Словаччині, де — можна сказати — що комітат то инче замітне нарічє, і на Мораві, де поодинокі племена визначно різнять ся від себе. В самій Чехії єсть дуже мало нарічій, бо там по-найбільше взяла верх бесіда літературна. А все-ж і в Чехії тривають доси наріччя, хоч не так відмінні, як наріччя моравські і словацькі.

По при відділі азиковім представлена ческо-славянська література фольклорна з тим невичерпаним жерелом, яке бе творами самого люду; сюда входять передовсім перекази, казки і т. п. Дальше народний драмат, а головно народні пісні з музикою і танцем. Сей відділ ви-

її розвій і теперішній стан" (Львів 1887), — а в новітніх часах находимо дуже інтересні „Вражіння з угорської Русі“ Володимира Охримовича в „Народі“ (число 6. з сего року; ця стаття вступна також окремою брошурою) і дещо в віденській „Науці“, в котрій з нагоди смерті архивеоводи Альбрехта говорить ся про угорську Русь. Почнем від статі „Науки“, в котрій хтось добре познакошений з угорсько-руськими відносинами (мабуть з кругів Адольфа Добрянського) дуже прихильно оцінює між иньшими діяльність пок. Архикнязя Альбрехта на Угорщині за час его правління і начальства над войском від р. 1851 до 1860 р.

За тих дев'ять літ угорські Русини добули таких пілг і користей: Селяни мали ся добре, купували навіть більші маєтки, просвічали ся на ріднім язичі, свої справи вели самостійно і не були обтяжені великими податками. Руске духовенство виховувало ся в середніх школах і в духовній семінарії при помочи рідної і церковної мови, мало відповідну дотацію і вплив на школи. Метрики і переписку вело духовенство на рідній або церковній мові, зазнавало поваги у властей і мало на селян великий вплив. Численну світську угорсько-руську інтелігенцію, так сказати-б, витворив архивеовода Альбрехт. Устала еміграція інтелігенції до Росії і селян в чужі краї і населене руске зросло. Повстали рускі письменники, як в пражській єпархії, де ними руководив крилошанин Александер Духнович, так і в мукачівській, де духовенство ривалізувало зі світською інтелігенцією у видаванню важних творів різного рода. Побіч рускої політичної газети, що виходила у Відні, о. Іван Раковский видавав „Церковну Газету“.

Таке діялось на угорській Русі за правління пок. Альбрехта. Хоч ми добре тямимо, яким ідеям служить Адольф Добрянський разом з Іваном Раковским, як він використовував довіру пок. архивеоводи для об'єднаних цілей, хоч ми теперішній упадок народний на угорській Русі приписуємо в великій мірі іменній тій мороці духовій, ширеній Добрянським, котра звела на манівці визначніших людей, як Котрадова, Ів. Дулишковича, Анатолія Кралицкою, Ол. Павловича, Кирила і Ем. Сабова, Юрія Ігнаткова, Николу Гомичка, Врабля, Росиковича і багато иньших, однак можемо сказати, то все-ж тоді хоч щось угорські Русини думали про себе, щось робили, шукали дороги до правди. А нині?

Сама „Наука“ бачить між иньшими лихими результатами 17-літнього правління угорського міністерства (від року 1868), в котрі тепер не входимо, також велике лихо для угорської Русі. За той час „независиме, національне, мадярське міністерство“ терористичними, незгідними навіть з законами способами майже зовсім спинило народний розвій немадярського населення і викоренило у немадяра національну свідомість. А коли тепер в угорських Русинів і єсть яке почуте рускості, то хіба, як каже Драгоманов, таке, що й доси найчесніші угорські патріоти рускі живуть думкою і серцем серед стародавніх князів і бояр або серед далеких архиєреїв і генералів московських, а живого народу руского з его горем під боком не бачать, мови рідної не знають і т. д. Хтож тут звинив крім самого угорського правительства? Чи Адольф Добрянський разом зі своїми прихильниками використали давно своє впливове положення для ширення дійсної освіти народу в рідній

мові, щоб нарід зміг оперти ся мадяризації? Чи не чують і они гріха на своїй совісті, що заложили піддержуване руськими „общество св. Василя Великого“ в Ужгороді, котре поруч шовіністів мадярських працювало над винародовленем народу? Чим гірші мадяризатори від русифікаторів? Одні й другі вороги народу і коли тепер „Наука“ жалуге за давними часами, то не маємо причини вірити, що жаль їй щирій; противно маємо причину здогадуватись, що прихильникам „Науки“ жалко, що їм не вдало ся обмоскалити зовсім угорських Русинів, бо ті під гнетом мадярським стали вже Мадярами. Чомуж мовчать про Фенциків „Листок“, що ширить ще нині мертвечину язикову і літературну, якої повинен соромити ся і найбільший прихильник „об'єднання“? Що посіяли, те й збирають. Гріха на совість взяли, а тепер падають самі на упадок угорських Русинів.

Клясичним пайновішим доказом теперішнього упадку угорських Русинів єсть видана р. 1893 „Христоматія“ Сабова, зладжена для ужитку шкіл. Она не дає ніякого поняття про цілість українсько-руської мови і літератури, а вчить школярів, що угорська Русь то щось особне від Галичини і України. Історія новітньої угорсько-руської літератури в сій христоматії, особливо літератури писаної на так званім „угорсько-руськом“ літературном язикі, вказує наглядно, як люди незлі і негупі, відбивши ся від живої народної мови, фатально відбивають ся і від живого змісту в літературі і попадають у таку мертвечину, від котрої на десять миль віє гробовим холодом. Говорять много, а слухати нема що. Тай ще вірять, що служать свому народови. Сміх і горе таке чути і таке

казує списані скарби народної музики і народного співу. Але ті пісні та музика й танець не представлені не лише в мертвім матеріалі друкованих нот і слів, они будуть на-живо виведені в особливих салях концертних, де будуть виступати співачки, музики і танцюристи з поміж самого народу. До сего відділу належать також спеціальні вистави множества питомих-людових звичаїв і обичаїв; будуть устроюватись чисто-народні весілля, котрих учасниками будуть кождим разом люди з поодиноких околиць разом зі своїми кіннями, возами і в своїм ріднім строю.

До найбагатших і найцікавіших відділів належать відділи для народного строю і народних мешкань. В першій з сих відділів поміщені цілі галерії живописних народних строїв, і то в історичнім розвою, починаючи з найдавнішого крою славянського, хати селян галицьких і чеських, там і повна поезія дерев'яної церкви. Моравські Валахи мають на виставі цілу групу господарських будинків. Шлезакі мають свою загороду господарську, Ганакі свій „грунт“. Словаки свою „копанцю“, єсть хата, в якій ще старосвітським ладом семейним містять ся ціла родина, а до котрої приналежать комнати спальні, приналежні до кожної поодинокі фамілії і т. д.; є хати з полуднево чеських сторін, і з моравських вишин, і чеські гірняки (гараки) мають свої окремі хати сільські, а мешканці деяких околиць чеських свої салаші. Крім самих будівель виставлених точно, як они є в дійсності, і заосмотрених всім знайдём аж до найновітніх строїв народних, котрі декуди орнаментами своїми пригадують вже характер рококо. Дальше — множество виробів народного ткацтва, яке удержує ся ще до наших часів серед селян, а цікаве чи-то красою, чи бодай відмінними прикметами.

Народне будівництво творить один з най-

значніших і найцікавіших відділів вистави. Буде виставлений цілий ряд будинків етнографічно вірних, з того самого матеріалу і в тім самім стилі — словом: відповідаючих цілком справдішності, як то видно на живописних будівлях по селах від Чеського ліса в Чехії аж по Бескиди і Татри в Мораві та на Словацькій угорській; подібете найпростішу хату словацьку і багаті — виготовлені ще сотки моделей зображаючих сільські будівлі, виконані переважно в розмірі 1 : 25 вірно після своїх справді типових будівель; дальше тисячі фотографічних чи то иньшого рода видів, представляючих народні будівлі, їх вигляд в середині і поодинокі часті складові, відтак види зняті з сіл, улиць, церков, дзвіниць, млинів і т. д. Побіч відділу будівництва поміщений відділ давних меблів, де єсть дуже много предметів, яких все ще уживає ся, а далі виставлена вся обстава хатна і господарська.

Окремі відділи призначені для представлення занять сільського народу, передовсім для сільської господарки — управи рілі, сіножатий і винограду, садівництва і пчільництва, хмелярства, управи ярини і огородинства, скотоводства, рибарства, лісництва, робіт деревних, випалювання вугля, видатк народного промислу, робіт фабричних і ручодільництва.

Вистава літератури унагляднена через матеріал чеського богатства книжок від найдавніших часів аж по нині; рівночасно через діяграми, відтиски та иньшими способами. З тим вяже ся і вистава чеської журналістики, котра в послідніх 30-ти роках дуже розвинула ся. Чеській драматичній штуці призначено особливий відділ. Розвиток чеської штуки театральної і чеської опери буде також представлений в поучаючий спосіб; так само розвиток чеської музики від минулого століття до тепер.

Займаючий єсть відділ церковний, що складає ся з двох частей. В католицькій часті особливо увагу звертає на себе відділ церковний з Чехії і Моравії. Дальше єсть унагляднений історичний розвиток, значіне і теперішнє розширення католицької церкви в Чехії, Моравії і Шлезку через табелі, діаграми, писма та в иньший відповідний спосіб. В подібний спосіб єсть представлений початок і розвиток євангелічної церкви і її діяльність під теперішню хвилю. В тих відділах вистави знаходять особливе уваженне чеські християнські віроісповідання з середніх віків, головню гуситство і церковні громади чеських і моравських братів.

В відділі чеського будівництва поміщено кілька тисяч образів, представляючих чеські історичні і теперішні будівлі.

Чеське шкільництво має свій окремий павільон, де виведений перед очі перегляд всего теперішнього шкільництва і его розвій історичний.

Наконець в третій групі виставовій поміщені сегочасний промисл і всякі підприємства.

Отсе коротенький перегляд відділів чеської вистави етнографічної. Як з него самого бачимо, вистава така може справді подати вірний образ життя чеського народу, бо все тут можна побачити жите Чеха, жите Шлезака, Мораванина, Ганака, Валаха і Гарака та Словака, словом всіх племен чеських.

Вистава така, відмінна від звичайних краєвих вистав з більше інтернаціональною за красою і тим іменно інтересна, може знов стягнути сотки тисяч, а то й міліони Чехів та иньших Славян до себе, чого ми з щирою радістю Чехам бажаємо, радуючись новим доказом патріотизму братнього нам народу.

читати! Мабуть у жадного народу на світі не знайдеться стільки як у нас різнородних ренегатів, котрі би так з легким серцем згодились служити преріжним богам!

РУХ ВИБОРЧИЙ.

(Вісти зі Львова).

Головний комітет виборчий руский у Львові на засіданні 17. мая с. р. прийняв до відома нашіші з декотрих повітів вісти про організацію повітової, обговорював далі справу акції виборчої і рішив подати інформації в тій справі мужам довіри, котрі відносились до комітету.

Вісти „Буковини“ що-до злуки комітету незалежного з комітетом „вплив незалежним“ оправдують ся. Чи та злука доконана вже формально, чи її можна назвати лиш порозумінням, на одно виїде. Що в однім і в другім з тих комітетів настало порозуміння, можна висновувати з акцій в Калущині, Стрийщині і Станіславщині.

В Калущині відбули ся збори мужів довіри „незалежних“ і „вплив незалежних“ і значною більшістю заявили ся за кандидатуру „твердого“ потаря Бачинського. Романчук не мав уже ласки у цих мужів довіри; казали, що-ему не можна вірити задля его неостійності. Коли-б однак в Калущині мав ставати кандидат головного комітету, то всі (незалежні і вплив незалежні) получали ся против нього. Прихильники посла Романчука вислали до нього візаване, щоби кандидували. На сє мав він, як кажуть, заявити їм, що лише тоді буде кандидувати, коли всі одноголосно згодяться на нього, на що не заносить ся.

В Стрийщині і Жидачівщині незалежний і вплив незалежний комітети ставлять кандидатуру др-а Олесницького. Крім того думають ставити его кандидатуру в Тереховищині і Товмаччині. Коли-б др-а Олесницького вибрала в обох згаданих округах виборчих, то він має зі Стрийщини зрезигнувати на річ о. Давидака.

(Дня 19. с. м. — як доносить „Діло“ — відбули ся в Жидачеві передвиборчі збори. Проводив їм о. Яков Сінгалевич з Рави, а потар п. Савчинський мав реферат про ситуацію в жидачівській повіті. Яко кандидат на посла виступив адвокат і презес „Міжгірської Ради“ др. Евген Олесницький).

В Станіславщині „вплив незалежний“ комітет висуває кандидатури др-а Антоновича, др-а Кулачовського, др-а Добрянського і відедекана о. Каратницького з Загіздя — проти п. Гурика; а „незалежні“ в Станіславщині так ідуть на руку москвофілам, що не тільки заснували з ними „Руский клуб“ против народовської „Весіди“, але й помагають воскресити філію „общества ім. Качковського“, розв'язану р. 1882. в часі процесу Ольги Грабар.

В Долінщині збори мужів довіри заявили ся за кандидатуру о. Небиловця з Перегінська.

В Коломийщині др. Т. Окуневський зробив компроміс між радикалами, незалежними і вплив незалежними для своєї кандидатури.

В Снятинщині ставить свою кандидатуру др. К. Трильовський (тепер лежить хорий на запалене легких).

Перегляд політичний.

— Молодоческі послы поставили на засіданні Ради державної дня 21. с. м. нагляче внесене, щоби субкомітет реформи виборчої здав повному комітету як найскорше справу з результатів нарад своїх над реформою виборчою.

В дискусії, що вивязала ся в наслідок того, взяв участь і міністер внутрішніх справ, Бакетем, і подав палаті до відома ось такі позигивні дані: Субкомітет відбув доси 25 засідань і покинув свою роботу. В працях его брало при-вительство живу участь і для того годі его по-суджувати о яку-небудь неохоту для реформи виборчої. Правительство не потребує наклику-вання від нікого. Оно розуміє добре вагу цілої справи і сповнить дані палаті приречення. Рефе-рат свій предложить субкомітет в сих днях пов-ному комітету, а від сего буде і залежати, коли несь операт буде предложений палаті по-сольській. Міністер надієсь, що рада державна не бавом вже прийде в положене занятись реформою виборчою. — Притім відпер міністер Бакетем всякі поголоски дзезницькі і другі кружачі в кругах посольських: мов то сам суб-комітет єсть невдоволений з свого еляборату. Позаяк таке єсть фактичне положене справи, то і відпадає потреба внесення молодоческих послів уважати за нагляче. По такм заявленню прави-тельства повинні заглухнути всякі толки, мов то більшість палати посольської наміряє прово-дичи справу реформи виборчої.

— У др-а Рігера, провідника Старо-чехів, відбувають ся — як пишуть часописи — наради між Старочехами і делегатами молодоческого комітету екективного в справі заключення ком-промису для виборів до сойму.

— Новий сербський міністер фінансів Пе-трович предложив королеви проєкт утворення постійної ради фінансової, в спіліці котрої мали би залагоджувати ся всі важніші справи фін-ансові. До тої комісії покликано 19 осіб, са-мих поважних купців і виспих урядників. Між покликаними були чотири радикали, котрі по-кликания того не прийняли. — Російським послом в Блгороді іменовано бар. Розена, дотеперішного посла в Мехіко. Позаяк він з справами в Європі зовсім не запізнаний, то надіють, що не піде в сліді свого попередника Церсіаніого, ко-трий цілком отверто в Сербії провадив російську агітацію.

— Праса російська-досить спокійно і рівно-душно прийняла до відома іменоване гр. Голу-ховського міністром справ заграничних, а „Бірж. Відом.“ пригадують, що кн. Лобанов і кн. Міх-тенштайн а відтак гр. Голуховський і теперішній амбасадор російський у Відні гр. Каніст жили свого часу у великій дружбі, а то може лиш скріпити добрі відносини між Росією а австрій-ською монархією. — В тій справі лише вімецька St. Pet. rsburger Zeitung таке: „Внутрішню по-літику австрійську опановує все і чим раз більше солідарний і сильний клуб польський; не є отже річню потішаючою, що і провід в справах за-граничної політики перейшов тепер в польські руки.“ Видко з того, що російським політикам не коньче до смаку, що справи заграничні пере-брали в свої руки чоловік, котрий знає ся на аспіраціях і замірах російських шовіністів.

— Яванська армія починає поволи усту-пати з Хіни. Остануть ся лиш залогою в Порт Артурі і Вей-гай-вей, мабуть доти, доки Хіна не заплатить цілого відшкодовання. Яванська гвардія цісарська вибирає ся на Формозу, а ад-мірал Кабаяма виїхав вже туди, щоби там об-няти губернаторство. Тимчасом вибухла на сїм острові велика ворохобня і якийсь генерал хін-ський оголосив ся там королем.

Дрібні вісти.

Галицька краса рада шкільна, як нам пи-шуть зі Львова, порішила представити міністер-ству просвіти крайню потребу, заховати в Сам-борі при семінарії учительській руску і поль-ську чотирокласову школу вирав. Обі школи мали би вийти в жите з роком шкільним 1896/7.

Бл. п. митрополит Андрієвич і его раб Купчанко. З зачудованем прийшло ся нам пере-читати 4. і 5. ч. „Просвіщення“, де написаний некрольо пок. митрополита досить правдиво і

то Купчанком, що так зручно вміє все перекру-чувати на свій лад, що за життя портретував, „по-під небеса“ захвалявав особу пок. митропо-лита. Правда і тут вмішав він „Українців“ і фо-нетичку, як він то в кожній статті робить, з чо-го видко, як дуже ему на заваді правдиві і щи-рі народовці. Купчанко, котрого колись благо-словив і сномігав пок. митрополит, тепер так пише про свого добродія:

„Покійний зволоживши ся в волоскій шко-лі, додав до свого рідного руского прізвища Ан-дрієвич також волоске: Морарю. Не признавав си до своєї рідної рускої народности а призна-вав ся до чужої волоскої народности, і діяв ду-же много на користь волоского народа, а осо-бливо волоскої шкільної молодіжи в Буковині і то своїми проповідями, своїм писанем і видава-нем різних поучаючих і учебних кни-жок на волоскім язичі, своєю народно-політич-ною діяльністю в волоскім народнім дусі і т. д.

Наїс нашому рускому народному ділу ве-ликий удар, а то тим, що не допускав руского язика яко вишлогового і научного в правосл. богосл. школі в Чернівцях, через що рускі прав. богослови були приневолені, занедбувати свій рідний руский язик і присвоювати собі і пле-кати чужий волоский язик, і що назначувал в рускі парохії в Буковині волоских або зволоже-них святихників, а в волоскі приходи — ру-ських(?) святихників. Через ті непорядки і ту несправедливість наш руский православний на-рід в Буковині потерпів много шкоди в своїй духовній просвіті і моральнім піднесенню. Бо волоскі або зволожені рускі святихники не умі-ли або не хотіли добре по руски говорити і на-рід поучати на его ріднім рускім язичі і крім того, чи із нелюбви до руского народа, чи з жадою, щоби себе обогатити, обходили ся з сво-їми рускими прихожанами не як їх духовні на-стирі, просвітителі і приятелі, а як мандагори і деруни. Через то недобре, недостойне, трішче поведене волоских, а особливо зволожених ру-ських святихників повстали різні непорозуміння, спори і роздори, котрі і довели наконєць до то-го, що много православних руских мужиків зре-кло ся своєї рідної прадіної православної віри і церкви і пристали до т. зв. унії з рамско-кат. або латинською вірою і церквою“. Тем-рага mutantur! По смерті митрополита Купчанко вже відважний.

3 університету. Др. Ол. Колесса, доцент для рускої мови і літератури в черновецькім уні-верситеті, подав ся о чернене *veniae legem* і до львівського університету.

Михайло Пачовський, суплент гімназії в Ко-ломії, зложив в черновецькім університеті головне рагфорозум з рускої мови і літератури в споу-ченню з латинскою і грекою.

3 Товариства ім. Шевченка у Львові. На посліднім засіданні філозофічної секції наук, товариства ім. Шевченка здавав справу др. Ко-довський з нової роботи др. Кирила Студинського п. з. Аделфотес. Єсть се граматика, пе-чатана у Львові в 1591 р., зложена спудейми школи словенської грецької. Др. Студинський по-яснив генезу сеї граматики, вказав, яких жерел уживали львівські спудей при укладанню єї і розі-брав єї під взглядом язиковим. Розиравав буде печатати ся в „Записках наук. товариства ім. Шевченка.“

Др. Кирило Студинський, пробувши зпмовий семестер на студіях в Київі, жує тепер у Петер-бурзі; а звідтам удає ся ще в Москву для даль-ших студій.

Конкурс „Зорі“. Комісія для присуду пре-мій часописи „Зорі“ зложена з пп. др-а Івана Франка, проф. Василя Білецького і редактора Костя Паньківського порішила ось-як: За най-луцшу працю узнала она і поставила на пер-шій місці повість др-а Андрія Чайковського „Олюнька“ (з життя шляхти хоначкової), але по-заяк се повість, а премії були розписані на по-велі, то твір др-а Чайковського поставлено „поза конкурсом“ з відповідним припорушенням для видавництва „Зорі“. Відтак признано першу премію Василеві Чайченкови за новелю „Хатка в балії“, другу премію Осипови Новокосови за новелю „Весняні бурі“, а третю Михайлови Коцюбинському (з України) за новелю „Дня за-

гального добра". З прочих надісланих праць припоручено до друку в „Зорі“ новелу „Золоте серце“ Євгенії Ярошинської (з Буковини) і новелу „Бобо“ (імя автора нам поки що не знає).

Розлив Дніпра в сім році був — як нам пишуть з України — незвичайний. В деяких місцях київської губернії ширина його в квітні досягала до 25 верстов, як ось біля Черкасів, де лівий берег вельми низький. Справедливо порівнюють старожили сегорічний розлив Дніпра з розливом 1877-го року, бо як тоді, так і тепер, Дніпро наробив дуже багато шкоди не тільки бідному народові, але й багатому купецтву. Як по низинам Київ, Черкасів, так і скрізь по селам, які розкинулись біля Дніпра на низьких місцях, повигавила вода з домів бідолас, а до того позабирала досить і хатнього скоту, де не встигли або не мали спроможности поратувати його. Повиблились бідоласи в гори і там, голодні і холодні, очікують часу, коли можна буде вертатись в свою розруйновану господу. Позагонював Дніпро млини та лісопилні (тартаки), а де то і цукрові заводи, що біля Дніпра вистроєні, і всяка робота на них, звичайно, неможлива. До того прибилося нове лихо: від 18. до 22. квітня температура була дуже понижилась, піляв ся північний вітер і на Дніпрі розсхидилась така хвиля, що пасажирні пароходи слабили морською болістю. Бура ся заховала кількоро людей в хвилях Дніпра, потопила досить товару, зруйновала чимало домів і иньших шкід наробила таки дуже багато.

Не сподіваємо ся в Київщині в сім році доброго урожаю. Озимина вижила з зими погана і де випріла, а де й мишва поїла; що-ж до яриш, то пізна весна, бо аж до 12. квітня температура по ночам була — 3 до 4 Р., а ще до того й без дощів, не дає права покладати надій на урожай, хоч, звичайно, про ярину певного ще нічого не можна сказати.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 24. мая. Міністер гр. Голуховський приймав всіх представителів дипломатичних тіл.

Будапешт, 24. мая. Проба устроєня демонстрації з нагоди увільнення Селеса, котрий ушкодив пам'ятник Генціо, не поведла ся. Лише 20 до 25 молодиків кликнуло в честь Франції і Селеса. Поговорка, що зроблено демонстрацію перед мешканцем французького Генерального консуля, є неправдива.

Софія, 24. мая. Відси виїжджає депутація з митрополитою Клементієм на чолі до Петербурга.

Москва, 24. мая. Гр. Лев Толстой, славно-звістний писатель і філософ російський, занедужав тяжко.

Мадрид, 24. мая. Парохід „Гравіна“ потону в наслідок бурі. 167 осіб утопили ся, а лиш 3 уратовано.

ПОКЛАДКИ

правдивих кур браманьських по 15 кр., голяндських чорних з великим білим чубком по 25 кр., гудан по 25 кр., правдивих стирійських кур по 10 кр., довгої курки 30 кр., трюханів 30 кр., срібної віандотс по 50 кр., емдинських гусий-великанів по 1 зр., курят-карликів 30 кр., великих стирійських качок і качок пекінгських по 20 кр., кохін-хіни по 25 кр. Мої спеціальні виховки преміювані так в Австрії як і в заграници вже 27 разів першими преміями; я розсилаю лише покладак преміюваних дуже добрих зв'язат і приймаю всяку відвічальність за добре заплоджене, як і за їх прибуте, чистоту і правдивість раси.

МАКС ПАВЛІ, Кефлях, Стирия.

(Köflach, Steiermark).

1—3

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА
у Львові, улица Академічна ч. 8,

продас слідуєчі книжки:

Др. Огоновский: История русской литературы II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1. — Чорна Рада, повість	1 — — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Світослав українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 5
— Навіжена, повість	— 50
— Над чорним морем, повість	— 20
— Хмари, повість	1 90
— Причана, повість	1 50
— Микола Джери, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в писмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленько. „Івгенія в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	— 10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 450 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Леся Українка і Макс. Ставниський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I	— 20
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позах з Московщиною	— 50
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III	— 80
— Книга казок, поезій часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імени Шевченка ч. I, II, III, IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатов розрух	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осин Маковей. Поезії ч. I.	— 20
— „Оферма“ — новели	— 10
Михайло Старіцький. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Лірники, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Ролянда	— 50

ЗАКЛАД

вапників і каміноломів в Пустомитах
(коло Львова)

висилає

ВАПНО

випалєне

дровами, а також навозом. — Цініки на жадане висилає ся. Церковним комітетам дає ся значну знижку в ціні. 4—4

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптиці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождій аптиці. При закупі треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „Ріхтера“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура

в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

мас на складі:

„Ілюстровану Бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за роки, а всі 9 років за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улица Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнішими умовами і починає можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділені агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносять:

на цілий рік 10 ар. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горювца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакція і Адміністрація „Буковини“ знаходиться в Чернівцях (ул. Петровица ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Пропаші Русини угорські.

II.

Хоч на Бескиді нема стовнів граничних, — пише В. Охримович у згаданих своїх вражіннях з Угорщини — хоч границі не видно, то проте границя ту найліпша, найміцніша. Ту сам Бескид високий, зелений творить природну, відрічну, незмінену границю. Він ту не відстоїть, як кордон над Збручем, а від первозілля; кордон мож пересунути, кордон мож зруйнувати, але Бескида із місця не рушиш. Се та китайська стіна, що ділить Русь галицьку від угорської. Через ту стіну „Угорська Русь відрізана духово навіть від Галичини більше, як Австралія від Європи“. А хоч в стіні чий зроблені пробої, хоч залізничні і гостинні, тунелі і телеграфи перерізують вже в багатьох місцях природну галицько-угорську границю, се поки-що не має більшого значіння. Те, не дасть ся так легко і так швидко штукаю злучити, що було через багато віків природою розлучене. Знаменитий доказ того бачимо в наших руських колоніях в Америці. Там зійшли ся руські переселенці з Галичини і Угорщини. Здавало-б ся, що там на чужині, на вільній

землі повинні угорські і галицькі Русини з собою зблизитись, злучитись, зліятись. Там прецінь живуть они побіч себе і однака одних і других доля; там ані Бескид їх високий не ділить, ані мадярський, ані польський гнет. А помімо того і на Новім Сьвіті, так само як і в Старім, угорські і галицькі Русини не тільки собі чужі, але навіть не люблять одні других. Видко, що і в Новім Сьвіті не швидко забувають ся традиції принесені з Старого сьвіта; видко аж до Америки сягає могучий вплив природної границі на Бескиді, бо се границя не тільки політична, як над Збручем, але також господарська, етнографічна і культурна.

Пояснивши вплив сеї границі і ріжницю поміж забескидськими верховинцями а нашими у вигляді, в носі і мові, (в угорських Русинів далеко більше примішок мадярської мови, ніж у галицьких Русинів польської), В. Охримович пише далше:

Коли я питаю угорсько-руських мужиків, що се за край, в котрім они живуть, то они мені відповідали: тото мадярський орсаг (край); ми живемо пуд мадярським царьом. А коли я спитав, що они за люди, то они відповідали: ми є Руснаки, ми є рускої віри, а справедливі

Мадяри, тоти вадь (або) панезької, вадь-кальвінської віри. Галичину не називають инакше, тільки „Польщю“, а галицьких Русинів називають Поляками. На мій заміт, що прецінь і по тамтїм боці Бескида живуть такі самі Руснаки як і они, одвітили мені: „тото ся знає, што і у вас люди рускої віри, ай про тото ви рувно Поляки, бо тото вже за Бескидом Польща чинить ся.“*)

Коли помімо тисячлітнього сусідства і панованя Мадярів, прецінь мільона (?) угорських Русинів оперло ся з мадярською і задержало руску мову, руский обряд і руске імя, то головна (хотай не одинока) причина того лежить в тім, що угорські Русини замешкують майже самі гірські і підгірські околиці, бо відома річ, що гори суть знаменитим захистом для прадідної мови і предківських звичаїв перед чужими впливами. То гори заслонили наших забескидських Русинів братів перед повною мадяризациєю, бо на долах, на низині Русинів так як би вже не було.

*) Причина того, що Угор. Русини зовуть Галичину Польщю, лежить в тім, що перед розбором Польщі Бескид був через 400 років границею між Польським а Угорським королівством.

ЖЕБРАЧКА.

Нарис.

Соняшне тепле передполудне в червню.

Вікно моєї артистично урядженої комнати стало широко відчинене, а я сидів перед ним при столі до писаня.

Один з найкрасніших, найдивніших кариатських краєвидів пишав ся як раз перед моїм вікном. Веліканська, на піраміду подаюча, густо залісена гора вносила ся під небозвід. Біля неї темний, вузький яр розливно формований, залісений гір і скель. До того безустанний шум соснових лісів, пригадуєчий море, і повне сонця.

Всюди як найбільше сонця.

Ніколи не видалась мені зелень ліса такою живою, інтензивною; — безхмаре, прозоре небо ніколи таким синім, лагідним. Я цілком потону в тім виді...

Потонув!...

Се за мало сказано.

Я відчував сю прешипну красу природи кожним нервом; їв її очима, упивавсь її істнованем, а до того всего і знав, що сили, котрі становили мою душу, збудила она, що викохала їх сама саміська она...

Щасливий, о щасливий, хто може розуміти її!...

Непоборима охота заволоділа мною занисати нині одну вже часто обдуману ідею. Відвернувши майже на силу погляд від природи почав я впорядковувати думки.

Они піддають ся, они і супротивляють ся,

они розпоронують ся, они кепкують собі з мене... а не можу!!

Недалеко дому — може зо сто кроків — сидить з самого ранку якась жебрачка і молить у перехожих милостині. Она не жебрає, як се чинять люди сего роду їм уже властивим способом. Она й не сьпіває. В неї нема навіть того жебрацького тону, до котрого чоловік у тих сотворіннь уже звик і котрий лише доти вражає, доки ти істоти перед очима. Ні; в неї і того нема. Она скавучить. Все паново в однаковім темпі від високих до найнижчих тонів. В середині скалі ледво помітна відміна, а відтак знов: „Змилуйтесь над нещасливою, а Бог заплатить вам!“

Я відчуваю таке скавучінє цілим тілом від стіп до голови. Стараюсь не звертати на се уваги, і пробує бути ніби глухим. Годі! — Змилуйтесь над нещасливою, а Бог заплатить вам!

Оно завзяло ся на мене, впило ся в мене, а я вслухував ся з первовостістю, ба, з охотою повною скаженості, в то скавучінє. „Славно! славно!“ — шептають мої уста з неописаним сарказмом. — Славно! — і подразнений майже до крові шпурнув я перо на стіл.

— Може прецінь раз перестане!

Слухаю з повдержаним віддихом одну хвилину, другу, третю, аж параз: „Змилуйтесь над нещасливою, а Бог заплатить вам!“

Се може чоловіка довести до божевільства. Кидаясь до вікна, щоб її побачити. Мене немов щось пхає ще, щоб я побачив її! Она тут!...

Сидить перед містком, що веде до торговлиці і скавучить. — Ні, нехай собі вже дума-

ють як хочуть, але се справді чисте добродійство, що жебраче заборонене. По малих мстах істнує ще та кара Бога, хоть для бідних суть і там якісь заповоги. Але я зроблю всемо копець. Шпурну їй гроший, щоб мовчала, або щоб випенслась відси, або щоб просила хоть жебрацьким тоном, або щоб... або щоб... ох! щоб ти заїміла!...

— Змилуйтесь над нещасливою, а Бог заплатить вам!

В мені сканіло і я усміхнувся си лихостивно.

Піравши за капелюх лечу до неї.

Она сидить звернена профільом в ту сторону, з котрої я як раз надходжу. Коли зачула мої кроки, замовкла. Ціла тонка, згорблена постать з головою, похиленою на груди, простягнутою рукою прибирає нараз характер напруження. Я звільняю хід, хочу їй приглянутись. — Жовтий немов віск, худий, але молодий, надзвичайно правильний профіль єсть се, що так хпиться ся на грудь. Горішньої частини лица не бачу ще добре; низша напятигована глибоким, давно затетерілим боєм...

Тепер підносять голову (мені здає ся, що надто високо) і я бачу: она сліпа, цілком сліпа. Довгі, чорні, шовкові вій закривають темні очі. З острахом, з якимось наглим переляком витріщив я на шо очі, а відтак поклав скоро гроші в її малу руку, обгорілу від сонця. Її безкровні, меланхолійно стулені уста викривляють ся немов до усміху:

— Нехай вас Бог благословить, паночку! сказала. — Нехай нас Бог благословить тисяч

Угорські Русини бідні, темні і визискувані. До бідності та нужди Забескидських Русинів — як каже даліше В. Охримович — причиняє ся не мало також се, що они суть темні, непросвічені і тому легко дають ся визискувати. На Угорській Русі дуже мало письменних людей, так само мало, як в гірських повітах східної Галичини. Ті з поміж мужиків, що суть письменні, знають звичайно також лише по руски і лише кирилицю. З того знання кирилиці азбуки не великий для них хосен, хіба лиш той, що церковні, богослужбні книги читають, бо популярних газет і книжочок на угорській Русі на лік не знайдеш, а знов в судах і урядах, навіть в громадських, виключним урядовим язиком є малярський, так що всяке письмо внесене до суду або инчого публичного уряду по руски, а лишне відкинуть. Також і написи рускої, не тільки на публичних будинках, але навіть на склепах нігде не побачиш.

В сучасних школах народних на Угорській Русі учать по троха рускому а найбільше малярському письму. Наука руского письма уважає ся тільки як средство для вивчення малярського письма і язика. Народний учитель обовязаний виучувати діти малярських фраз і розмовляти з ними по малярски. Що сей метод, особливо в початках науки, виглядає доволі кумедно, нічого й говорити. Власти шкільні дуже дбають про те, щоб наука малярського язика робила по можливості як найбільші успіхи. І справді серед молодого покоління угорско-руських мужиків трапляє ся що раз більше одиниць, що знають малярське письмо і розуміють малярську бесіду. Через те однак, що наука малярщини абсорбує всю енергію учителів і школярів і то по більшій часті безуспішно, через те поступ шкільної просвіти взагалі дуже тупий і повільний. Інтелігенція угорско-руська не дбає зовсім про простий нарід; про якісь демократичні ідеї, про якийсь рух просвітний, економічний або політичний в користь угорско-руських мужиків нікому навіть не снить ся, так що в тих спра-

вах угорско-руській інтелігенції дуже далеко навіть до галицко-руської, нема що навіть порівнювати. Угорско-руська інтелігенція цівковито змадяризована і відчужена від простого народу, і то є також головною причиною, що між Угорскою а Галицкою Русю нема ніякої духової звязи та що угорско-руська інтелігенція дуже неподібна до нашої.

Голос знад Дністра.

(З кругів православного духовенства).

Що рускі народні справи як скрізь так і на Буковині стоять лихо, се руским людям відомо. Але що найбільше рускі люди самі себе кривдять та понижують, се їм не відомо.

Що може бути більше справедливе, як наше жадане, аби нарід наш мав своїх питомих духовних, котрі — чи добре чи зле — але бодай „по руски та по людски“ промавлiali би до него, котрі би бодай не зневажали его руского звичаю, вдачі і мови? Що може бути більше справедливе, як жадане, аби двіста волоских духовних, що представляють добре зорганізовану діяльну романізаторську спілку на рускій землі, з часом були заміщені рускими православними людьми? Адже для кожного Русина не може бути байдуже, що в кождім майже селі є по одному або і по двох впливових чинників, котрі кождої хвилі можуть, за помічю свого становища повернути перозвитий руский нарід в русло волоскої політики, котру провадити їм їх волоска совість наказує. Не може для нас бути байдуже, що з нашого народу, з его приносу ідуть щедрі дари на підмогу волоским товариствам, тим часом коли рускі читальні, рускі товариства нидіють і занепадають; не може нам нарешті бути байдуже, що на плечах руского народу виростає чужа, ворожа ему осьвічена верства волоска, тим часом коли на її місці, при природних відносинах могла би розвивати ся прихильна народова, щиро-руська інтелігенція, котра дбала би і про низші і висші потреби народу.

Поминувши заходи коло волоцнення живо-го руского народу, баламучени его штучками як „волоска віра“, „волоска шляхта“, запитуємо ся коротко: Хто до недавня в Кіцманецкій Русі вибирав на посла до державної ради проводира Волохів? Рускі селяни, за ласкавою дорадою волоского духовенства! Волоске духовенство на рускій землі взагалі рішає в нашії, переважно рускій, архієпископії в хосен волоцннн. Оно надає їй волоский вигляд, бо не допускає до уря-

довання руского письма, заповняє таку часопис як „Candela“ похвалами тільки волоских діятелів, перевертає назви руских сіл і людей на волоске в метриках і шематизмі. Та румунізаторська спілка робить з Буковини Румунію в зменшенім розмірі, бо нечисленне руске духовенство мусять мовчати: пострах і глум замикають ему уста. На споконвічній рускій землі зазнає руске духовенство всілякої наруги від румунізаторської спілки. Одна споминка про руску букву викликає у тих панів обурення, як то стало ся 31. січня (12. лютого) с. р. на соборчику дністерського деканату.

На такі сумні відносини ми Русини даліше мовчати не можемо і тому уважаємо за обовязок вповні нас достойний, як найрішучо поборювати таку роботу румунізаторської змови. Сповняючи с-й обовязок ми не хочем виступати против поодиноких осіб, лише против ворожої системи. Сю систему зломити і природні відносини привернути, буде пыльним старанем кожного патріота-Русина.

Дивує нас тому вельми, що „Буковинські Відомості“ иначе задивляють ся на ті сумні відносини наші. Вмісто поборювати ворожу, нас логубляючу систему, подає та часопись ще поміч волоским підшептам доходити до ух руских.

Маємо на думці допис з Чункова, котру „Буковинські Відомості“ в числі 18. з с. р. подали до відомості без всякої резерви. В тій дописі святаочно пращає ся честний господар Ів. Віленцкй з відходячим з того села парохом, о. Теофілем Боканче, і каже, що сей о. духовний віддав себе „своїй душпастирській службі з дуже великою ревностію“, зачим при кінці висказує просьбу, щоби Вя. Консисторія дала їм такого самого наслідника, котрий продовжав би добрі діла, начаті о. Боканче, бо тогді, каже, буде усякий гаразд на Буковині.

Додаємо, що під напором рускої преси і руских народолобців занежують поодинокі волоскі духовні давнійшу практику і (бодай в сім однім случаю) старають ся виновняти свої парохіальні обовязки так, як се посьвідчив руский селянин. Однак з сего ще не можна висновувати думки, що волоске духовенство було коли небудь або є прихильне до своєї рускої пастви, що волоскі духовні починають мирити ся з фактом, що они живуть на рускій землі, котра вимагає від них злуки їх інтересів з інтересами заселяючого сю землю народу.

На доказ сего послужить найліпше діяльність бувшого пароха чунківського, котрий міг полюбити той нарід, з котрим судба его злучила, і з котрого він жив, бо се не є нічого неможливого, — а відносив ся до спільних стремлінь руского народу і духовного та матеріального розвою его, так як о тім свідчить знов „Прав. Буковина“ (з 1. (13.) марта 1895 ч. 5), котра повідає, що на виспе згаданім соборчику Дністерського деканату з дня 31. січня (12. лютого) с. р., коли рускі духовні зажадали, щоби протокол з засідання був писаний по руски, вступили против того найсправедливішого жадання всі волоскі духовні, а межи ними также тодішний Чунківський парох рішучо і непохитно і доти не уступили, поки аж по двігодинній завзятій борбі не пізнали, що Русини готові в противнім, случаю цілком відтягнути ся від дальшої участі. В тій двогодинній завзятій борбі против прав Русинів їх рідного, волоскою тактикою покривдженого руского язика брав велику і немаловажну участь згаданий Чунківський парох. Так само голосував сей душпастир руского народу против внесення з рускої сторони, котре мало на цілі, аби признати черновецькому рускому жіночому товариству рівноправність з Товариством волоских Пань з причини ожидаемого уділення запомоги з релігійного фонду, і котре за помічю згаданого добродія упало. Отже межи завзятими противниками руцнни, котрі на споконвічній рускій землі з піднесенням чолом заперечували найприроднійші права руского народу, находив ся також бувший о. парох з Чункова.

(З нагоди відходу о. Теофіля Боканче з Чункова дістали ми з того села також письмо з похвалами для о. Боканче. Він був в Чункові парохом через 9 літ і, як наш дописувачель потверджує, дбав о своїх селян і особливо о спроти. Не уймаючи о. Боканче заслуг на тім

раз! Від самого сходу сонця, котрого не бачу і не побачу вже ніколи, сиджу тут, а ви перші змилосердили ся надо мною. Нечай вас Бог благословить!

Несказано гідке чувство заволоділо мною.

Ольга Кобилянська.

3 поезий Теодота Галіпа.

ВСХІДНИЙ ПЕРЕКАЗ.

Витає дух в чудесній стороні,
Де никне біль і дума сумовита,
Де без сліду, мов тїни, сходять дні,
І жизнь уся дрімотою повита.

Немов крізь сон доносять ся до ух
Дивні слова і сльиви таємничі —
І вносять ся до Бога вбогий дух,
Житєм своїм втішаючи ся трічі.

Забув він тут ті сьвітові болі,
Що полягли на всім земнім обширі,
Забув борбу, утрати і жалі,
Пониження за вірування щирі.

А там і днесь, в сумній далечині,
Сьвята земля туманами повита;
Владичуть в ній, як в ті забуті дні,
І страх і плач і дума сумовита...

ПРОРОК.

Опять в грудях кипить чувства горячі
На подвиг кличучи борця,
І знову він, про всі тяжкі невдачі,
На братні надієсь серця.

Его душа, поновлена і сьміла,
Почула звязь з своїм Творцем
І рве ся ген до сьвітляного діла
І за тернистим йде вінцем.

Марна печаль, марні катів кайдани
Перед піднесеним чолом! —
Із чистих уст, що їм нема догани
Спливає истини псалом.

І видить він, з безсмертностю в союзі,
Широкий сьвіт у стіп своїх
І вірує, що все на видокрузі
Наверне ся до діл благих!

поли, скажемо зараз, що треба вміти знайти риницю попіж дійсною заслугою, а тим, що єсть обов'язком кожного священика. Коли священик-Волох в рускій громаді для морального ведення її уживає рускої мови, то се обов'язок его, а не заслуга. Инакше, уважаючи такі обива заслугою і ласкою, витворимо зовсім фальшиве поняття о обов'язку священика в рускій громаді. Притім, як кажемо, особисті заслуги о. Боканче радо ему признаємо, хоч зовсім не можемо бажати для рускої громади такого священика, котрий би мимо своїх добрих прикмет так неприхильно відносився до народно-русских цілей, як о. Боканче. — Ред.).

Коли волоскі духовні то тут то там може й не волощать прямо руских селян, але за то там, куди не досягає позір і слух руского мужика, зневажують. ногами дончугь найсвятійші рускі чувства, з перечують рускі права, і кривдять Русь матеріально. — то що-ж се за робота, як не румунізації? А з такою потайною румунізацією, як з усяким лицемрством, чи не труднійша борба, як з отвертом ворогом?

Правда, в Русини, котрих не болять, що на рускі нивы розкинула сігн румунізаторська спілка, що на рускій землі процвітає волоска політика, що рускі приносів ідуть на волоскі бурси, що в ті бурси валяють руских хлопців і взагалі роблять з молодіжи перевертнів, що на рускій землі не може витворити ся питомо освічена верства, що на рускій хлібі виростають паничі, котрі мають собі за нечесть знаходити ся на такім місці, де красують ся рускі народні барви, що по руских селах будять ся забаганочки за волоскими народними школами, що румунізації процвітає в церковних часописях, шематизмах, окривниках, що парохіальні бібліотеки наповняють ся усякими ще й застарілими волоскими учебниками, що метрики провадять ся по волоски, що запроваджують ся волоскі парохіальні печатки замість давних руских, що через румунізаторську спілку виривають чудні зміни щодо народности поодиноких парохіян. — Се все знає ся, чє ся на собі, але „Bratus ist ein ehrenwerter Mann.“

Всі і найсправедливіші жалоби на ортії румунізації мусять однак замовкнути, коли самі Русини, задоволені з зручного кадженя і масних слів хитрих Візантійців, стають ся ревними діятелями в винограді волоского підступу.

Перегляд політичний.

— Комісія угорської палати послів рішила на внесене міністра віроісповідань Власіча прийняти уставу о реценції жидів після ухвали палати панів, а відкинутий тою палатою параграф перенести до уставу о свободі віроісповідань.

— Молодеческий клуб ради державної вибрав до делегацій послів Герольда, Кафтаня, Пацака і Сляму.

— Німецька рада державна прийняла 165 голосами против 85 новелю о податку від горілки і закон о податку від цукру. Сесию потім замкнено.

— Бельгійський король задумує державу Конго продати Франції, щоб в такий спосіб позбутися клопоту.

— Бувший болгарський президент міністрів Стамбулов хоче виїхати в заграницю. Позаяк против него веде ся слідство, то правительство було в клопоті, чи дати ему паспорт. Тепер доносять з Софії, що 50 осіб, котрі свого часу внесли жалобу против Стамбулова, за пошкодження їх інтересам, запротестували тепер в правительстві і в комісії парламентарній против виїзду Стамбулова, щоб він тим способом не усунув ся від одвічальности. Они жадають, щоб правительство не дозволило Стамбулову доти виїхати, доки не буде сконстатована вина Стамбулова.

Дрібні вісти.

Іменованя. П. Міністер просвіти іменував кандидата адвокатури, д-ра Марк. Хлямтача, секретарем університету у Львові. — Міністерство торгівлі іменувало контролера поштового з Кракова, Валер. Фляха, управителем поштовим в Калущі. — Міністерство торгівлі іменувало поручників: Адольф Вінтерсберґера, Володисл. Домічка, Мат. Вальводу, Стан. Заячківського, Петра Береста і Людв. Бернкофа, дальше рахункових підофіцерів: Генр. Лопату, Лейбу Блемера, Як. Тіркля, Ів. Марка, Йос. Капля і Віль. Брікнера поштовими асистентами, а дирекція пошт приділила: Вінтерсберґера і Заячківського до поштового уряду у Львові, Береста у Станіславові, Лопату в Тернополі, Тіркля в Снятині, Марка в Підволочисках, а Брікнера в Городку.

3 залізниць державних. Справоздане заряду залізниць державних за рік 1894 подає зріст прихвдів за перевіз о 7 мільонів в порівнянню до минулого року, зглядно по відчисленню доходів ліній, перебраних з днем 1. січня 1894 р. державною, о 5.243.000 зр.

3 буковинської ц. к. Ради шкільної красвої. На засіданню дня 22. с. м. ухвалено розширити однокласові школи в Любенталь і Корчештах на двокласові, а в Репушницях на трикласові школи народні. Тимчасових учителів Леона Чеховського в Виспих Перештах, Никиту Явку в Дорогеа, Пльотоніці і Дмитра Мітріка в Дорна Ватрі іменовано сталими учителями на їх дотеперішних посадах. Румунському катихитови Іванови Стефанеліуму в Чернівцях признано третій, а учителеви Юрієви Діаконовичеві в Кімполонзі другий додаток. Зроблено предложєня ц. к. міністерству просвіти в справі посад при реальній школі і черновецькій гімназії. В кінці залагоджено менше важкі справи.

Плямистий тиф вибух епідемічно в Новій Жучці під Чернівцями.

Новий дворець в Перемишли. Позаяк теперішній дворець в Перемишли не відповідає зростаючому рухови особовому, то львівська дирекція залізниць рішила ся его заступити новим хорощим, відповідаючим вимогам повочасної техніки двірцем. Робота вже зачали ся.

„Славянское благотворительное общество“ розбирає тепер справу розширення своєї видавничої діяльности і постановило зайняти ся видавництвом приступних брошурок о Славянщині і славянських календарів, „котрих великих брак так дуже відчувають.“ На се вибрано особний комітет.

Шовківництва учать ся в багато школах полудневої Росії. Заразом займають ся ті школи розширюванем морвового дерева. В тім напрямі є найрухливіший повіт харківський.

Урожай на Поділю в сім році показуєсь так лихий, якого і найстарші люди не затиляли. Чого сніг не випарив а миши не зїли, те знищили вітри і посуха. Коли-б в найближшій часі не було дощу, то прийшов би страшний голод. Серед селян, особливо бідніших вже тепер нужда, а ще збільшають єї податкові секвестратори, котрі, не зважаючи на переднюнок, тягнуть остатну свитину залагаючи за податки.

Огонь на чеській виставі. Вже арештовано винувника. Є то 33-літний робітник Кароль Петрілка. Він признав ся, що хотів наляти собі в свою лампу нафти і зайшов до магазину будинку інсталяційного. При наливанию нафти засвітив сірник, а тоді нафта вбухла. Він став ся огонь загасити, а коли то не вдало ся, вибіг і кричав, що горять. Через те згоріла галля машин.

Трое дітий повила дня 21. с. м. Аниці Летвінська на передмістю Калічанка в Чернівцях. Всі троє зараз по породі умерли.

Нещасна пригода. Робітника Домната Бойчука засинала земля в Іванківцях при копаню і удушила его.

Великим благословеньством небес тішить ся один горожанин на границі прускій. Той чоловік мав від своїх перших двох жінок 10 дітей, третя же обдарила его 16 дітьми. Сими днями народило ся ему 27. дитя. Щасливий батько приймає то все з правдиво християнською покірною, а при послідних уродинах мав сказати: „Ну, то може дотягну до пів копні!“...

Міст між Европою і Азією має будувати ся над Востфором. Роботи зачнуть ся вже сего літа. Міст буде стояти на вісьмох стовпах, з котрих два середуці будуть 71 метрів високі, щоб і найбільші пароходи могли переїжджати. Кошти обраховано на 60 мільонів марок.

800-ну річницю хрестоносних воєн зачали вже празнувати в Клермон-Феран при участі 20 кардиналів, великого числа архієпископів і єпископів. Перший хрестоносний похід був р. 1095. При сім торжестві будуть згадувати й хрестоносний похід дітей і з тої нагоди роздасть ся бідним дітям пам'ятки.

Пам'ятник погібшим за вітчизну воїнам постановила вибудувати французка рада міністрів в 25-ті роковини війни в 1870 р.

Репортерка — мільонеркою. Перед кількома роками збудила велике здивоване подорожміс Нелі Блі, репортерки New-York-World, котра вибрала ся в подорож, заосмотрена лиш порожньою торбою подорожною. Але відважній репортерці пощастило, бо онюди пішла заміж за мільонера Зеамана. Вправді має муж вже 73 літ, а міс Блі лишє 30, але зваживши, що Зеаман посідає з мільони доларів (6 мільонів зр.), а панна, що виходила заміж, посідала пусту торбу надрівничу, то...

Добре підійшов якийсь незнакомий злодій шевського хлопця Йосифа Дзяткевича у Львові. Стрігнвши хлопця на улиці, як ніс дві пари чобіт, злодій велів хлопцеві піти з листом до пароху при костелі св. Мартіна, обіцяючи ему за се кілька крайцарів. Перед самим домом сказав злодій хлопцеві, що священик має ему дати 10 зр., отже щоб з грішми не утік, то нехай лишить на застав чоботи. Хлопець не подзріваючи нічого послухав єї ради. Однак дуже завів ся, бо показало ся, що лист був лишє за адресованою кувертою, що священик не дав 10 зр. і що найважнійше, посилаючи утік з чобітьми.

За моток ниток убив. В Кошилівцях, збаражского повіта, убив селянин Стефан Базів Івана Марцишина, котрого підозрівав о крадіж мотка ниток. Убийство довершив Базів в страшний спосіб. Вхопивши свою жертву з заду за волосе, повалив на землю і так довго бив Марцишина зап'ятками по голові, доки сей не погіб.

Загальні збори львівського „Клубу Русинів“ відбули ся дня 23. с. м. о 4-ій годині з полудня. До нового виділу увійшли пані: Г. Шухевичева, В. Коцовська, Є. Стефановичева, Потелицька, Франкова, Бережницька, Паньковська, панна Вояковська і панна О. Барвіньська.

Мільонові женитьби. Американські газети обчислюють, кілько богатих Американок пішло заміж в старий край і винайшли, що при тім винесли з собою 200 мільонів доларів. Найбільший посаг принесли до Европи онюди Анна Гюльд, котра видала ся за графа Кастеляні і посагу мала 65 мільонів марок. В тім списі американських газет єсть 16 жениць з 140 мільонами марок, котрі пішли заміж до Парижа. З цілого справоздання видно, що американки дуже раді женитьбам з Европейцями.

Дівоча гімназія у Львові. Перші три класи дівочої гімназії мають бути отворені з початком вересня с. р.

Як Хіна приходять до грошей. Ostasiatischer Lloyd доносить таке: Щоб заповнити хоч троха порожню касу хінського правительства, оголосив хінський цісар, що особи, котрі подають ся о степень ліценціяту (Hsui'sai), можуть перескочити іспит провінційальний (на степень Tschüjen'-a) і зголосити ся відразу до іспиту метрополітального (Tschinschich), котрий відбуває ся що третього року. За сю пільгу має кандидат заплатити дрібницю — 20.000 талів. Число таких

кандидатів обмежено на тепер на 100; до пустих кас хінських вплинуть отже два мільони талів.

Кулі з алюмінієм. Один французкий промисловець з околиць Бельфорта продав англійському правительству значну кількість алюмінієвих куль свого винаходу. Такі кулі, разом з відповідним оружьем будуть роздані війську і поліції для спинювання уличних збіговців, розрухів і т. ин. Як звісно, алюмінієм чайлекший метал і для того кулі з него призначені до того, щоб держати неспокійних без розливу крові в якимсь віддаленню. Виравді ті кулі на віддаленні 100 мет. будуть завдавати рани, але о много лекші, як кулі оловяні, а на віддаленні 200 метрів єсть вже алюмінієва куля нешкідна. Французке правительство хоче також скористати з того винайдення.

Цікаву справу судову має невдози розсудити французкий суд. Один Англичанин відбував з своїм братом подорож по Франції. В дорозі брат умер, а позіставший брат казав тіло спалити, потім всипати в паку і відослати залізницею до Англії. Прїїхавши домів, довідав ся, що паку розбито а попіл розсипано. Англієць занїзав тепер заряд французких залізниць о відшкодоване в сумі 200.000 франків. Цікава річ, де знайде французкий суд люди, котрі би оцінили: кілька варта попіл помершого брата.

НАУКА, ШТУКА і ЛІТЕРАТУРА.

Die Theilpacht nach römischen und österreichischen Recht (Частинне поліе після права римського і австрійського). Під таким заголовком появилася з кінцем минулого року в Берліні наукова правнича розвідка нашого земляка д-ра Михайла Зобкова, котрий, як відомо, виставив на кошт державний за гранцію на дальші студії правничі, щоби відтак заняти опорожнену на львівському університеті катедру цивільного права з рускою мовою викладовою. Наукова критика оцінила сю працю вельми прихильно. Вперше появилася про ню оцінка в останньому випуску рускої „Часописи правничої“ за рік 1894, написана львівським адвокатом і ученим правником д-ром Костем Левіцьким. Др. Левіцький не годить ся виправді в більшій частині з висновками автора, але признає виразно, що розвідка д-ра Зобкова в частині правно-історичній подає вельми цінний матеріал критично-науковий, і що праця д-ра Зобкова займе в науці бесперечно поважне місце та зверне на себе увагу правознавців... В числі 20. видавної в Відні поважної німецької часописи правничої: Allgemeine österr. Gerichts-Zeitung з сего року знаходимо знову ще прихильнішу критику сеї праці д-ра Зобкова пера д-ра Неметія, котрий сю працю дуже захоплює. Др. Неметі підносить головну незвичайну всесторонність і докладність висновків автора, так що, як каже, ледви чи знайде ся який практичний випадок частинного політа (себто умови, котрою власитель віддає свій ґрунт до управи другому, а замість чиншу в грошах вимовляє собі щорічно частину пожитків з того ґрунту), котрий не дав би ся пояснити на підставі обговорюваної праці. Взагалі-ж називає др. Неметі сю розвідку цінною і дійсно науковою працею, і припорукає її горячо всім австрійським правникам. В тим більшій мірі заслугоє ся праця на увагу правників-Русинів.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Любляна, 27. мая. Загальна шкода з землетрясення виносить після обчислення комісії в Любляні: на будинках 3,138.700 зр., а в краю 4,264.000 зр. — Легкі фильованя дають ся ще чути.

Рим, 27. мая На 508 виборів значний результат з 320; між сими вибрано 200 правительствених послів. Кріспі

вибраний сім разів, чотири рази в Сидилії. Міністри фінансів, війни, маринарки, почти і скарбу вибрані також. Також вибрані головні проводирі опозиції, між ними Джіоліті. Дуже рідко трапляли ся маловажні непорядки при виборах. Дотеперішні результати виказують велику більшість правительствених послів.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

Др. Огоновский: История руской литературы II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I. — Чорна Рада, повість	1 — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітослав українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 5
— Навіжена, повість	— 50
— Над чорним морем, повість	— 20
— Хмари, повість	1 90
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попадись	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленський. „Іфігенія в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідання	— 10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 450 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Лесь Українка і Макс. Ставниський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Уманець і Спілка. Словарь російско-український ч. I і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літературних поглядах з Московщиною	— 50
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідання	— 20
— Лєс Микита Гетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезій часті II.	— 60
— Під хмарним небом, поезій ч. I.	1 —
К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрив	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осин Маковей. Поезії ч. I.	— 20
— „Оферма“ — новіля	— 10
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Лірники, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Ролянда	— 50

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиране, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кожній аптці. При закупівлі треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

СИЛА КНИЖКИ

або
о просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях
написана
учителем Дарієм Пігуликом.
Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовити можна в редакції „Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях,

уліця Петровича число 2,
мас на складі:
„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“
для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем
року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892
1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за роки, а всі 9 разом за 9 зр.
3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмності своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливих пожег під найпристуннішими умовами і починає можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожезі.

Зголошення о уділенні агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповніла і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторінок і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
додатком „Неділя“
виносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовица в
Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровица
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Відповідь десператам.

Львівський товариш „Галичанина“ — відколи поклав собі за ціль воювати против „нового курсу“ — мав уже час заперечувати ся публиці зі всіх боків та й зовно не завів і найоптимістичніших надій, які на него покладали всі ті, що бажають, аби в роботі народній не було ясної провідної думки! Посліднім, ярким доказом баламутства „Дьла“ — то єсть відповідь „Буковині“.

Становище „Буковини“ супротив опозиції ми зазначили недвозначно словами в ч. 32. „Ваги добре зорганізованої опозиційної партії народовської ми не перечили і не перечимо, противно ми признаємо навіть потребу її, лише мусять та партія бути справді сильна і зорганізована і мусять свої жадання підперати далеко ліпшими аргументами, ніж їх подає народовська партія опозиційна. В інтересі опозиційної партії було-б дбати про свою самостійність і не глядати собі союзників поміж людьми, котрі в найголовніших, основних принципах розходять ся з нею“. Сими словами сказали ми, чого бажаємо від такої партії, а зараз при різних нагодах виказали ми, що наша опозиційна партія не зорганізована, аргументи її слабкі, а ґрунт, на котрім стоїть, ще слабший. Також остерігали ми її, щоб не лучила ся з москвофілами, бо то її ослабить і справу народну забавить знов на довгі дїта.

„Дьло“, орган нашої опозиції, котре само доказувало неміч своєї партії, котре само на собі дуже добре пізнає ту неміч, те „Дьло“, котрого неконсеквенція в пословицю ввійшла, а вічно неясне становище зашкодило тяжко рускій справі, котрому ми й тепер доказуємо, що люди його партії покидають ся навіть своїм проводирем п. Романчуком, котрому будь-що-будь ніхто не закидає злої волі, — те „Дьло“ ставить ся на високе становище народного, незалежного, сильного командира і мече на всіх тих, що ему не йдуть під лад, зневажливі слова та на перекір своїм принципам ставить висше неплатних москвофілів від своїх людей, що мають одну з „Дьлом“ ціль і лише на теперішню его тактику не годять ся! В безмежній своїй зайлості оно сьміє закидати „Буковині“ підлість, на доказ котрої не подає ні одного розумного слова, хіба сю видумку, що

будьто би ми годимо ся на гнет польский в Галичині.

Наше становище супротив Поляків ми пояснили вже також. Кривд заподіяних нам Поляками, ми ніколи не замовчували і не замовчимо, але нашим ідеалом не була і не єсть вічна драча з сусідами, з котрими щодня сходимо ся і живемо, бо знаємо, що в борбі з другою народністю провідною думкою не повинна бути ненависть, але людяність, а результатом такої борби не повинно бути зпівечення противника, тільки надане ему рівних справ. Такої провідної думки держимось в борбі з другими народами і такої думки жадаємо від других в борбі з нами. Ми не забуваємо опертого на психології висновку, що коли-б ми були на становищі Поляків, а они на нашім, то хто знає, чи ми не обходились би з ними так само, як они тепер з нами і чи на оборону своїх справ не подавали-б ми таких самих аргументів, які подають тепер Поляки в борбі з нами? Сего об'яву психологічного не треба ніколи забувати при осуді сильнішого народу. Там, де Поляки вкорочують і схотять вкоротити наші права народні, там стрінуть ся они також і з нашим протестом, але протест сей не буде голосом ненависті і дитячої, слабосильної зайлості, тільки буде осторогою і рішучим упімненем о приналежності нам права. В сїм згляді, як і в кождім иньшій, ніхто не має права нам замкнути уста — і підозріня, що будьто би ми мусямо мовчати про гнет польский, не мають найменшої підстави. Коли-б так було, то ми мусяли би мовчати і про гнет волоский, бо Волохи грають подібну ролю в Буковині, як Поляки в Галичині. А ми-ж не мовчимо!

Вічне нарікане на гнет польский, а рівночасна крайна байдужність до громадекої роботи, якої й само „Дьло“ не перечить, — се найлучший спосіб доводити нарід до десперації, котра — як звістно — єсть також матерю нашого москвофільства. Ширючи таку десперацію поміж руским народом, „Дьло“ стає духовим союзником „Галичанина“ і помагає ширеню москвофільства. Ставити собі ширене десперації в заслугу може тільки „Дьло“ і ми ему такої заслуги не завидуємо.

На оправдане всіляких коншахтів народовців з москвофілами „Дьло“ виводить против нас нову теорію, котрою думає пересвідчити нас і своїх читачів. „Ми маємо, каже, двоєких москвофілів:

платних і неплатних. Платних ми не поборемо, доки держава російська буде їх потребувати у нас для своїх цілей, а неплатних можемо ми народовці напевно(?) приєднати для справи народної лише з ходом часу чесною і органічною роботою для свого народу і для своєї національності“. Такі слова, то очевидне самодурство. Неплатних москвофілів „з ходом часу“ і без опозиції не стане, бо вимруть, але поки они живі, то з поміж них сїмдесять кількох неплатних москвофілів-св'ященників і кількадесять иньших св'ятських підпишуть відозву комітету, вимірену також против народовського комітету; а сотки иньших неплатних москвофілів будуть удержувати свої товариства, часописи і т. п., будуть ширити думку, що наша найсвятїйша народна справа — то інтрига польська; будуть не приєднати народовців до „Народного Дому“ у Львові; будуть уживати народних грошей на ширене протинародних ідей і т. д. і т. д., а ми маємо за той час мовчати і ждати, заким они стануть народовцями.

Довго прийшлося би ждати...

Цілі літа гіркого досвіду не навчили наших опозиціоністів нічого. „Дьло“ від початку свого заснованя кілька разів брало ся зискувати неплатних москвофілів для народної ідеї, кілька разів розчаровувало ся і знов наворачало ся — і так без кінця. Поживемо, то й діждемо ся, що „Дьло“ стратить знов віру і в неплатних москвофілів.

Впрочім чи они платні чи неплатні, коли они не бажають самостійного життя свого народу, то они ренегати і вороги народу. Хто нарікає на гнет польский, а зараз годить ся на гнет московский, той не може бути союзником ніякого щирого народовця, ані опозиціоніста, ані опортуніста. Справу сю треба вже раз ставити ясно.

Політика (яку „Буковина“ заступає) на думку „Дьла“ несимпатична (sic!), просто противна всему народови рускому, бо се політика рабська, крайно негідна такого народу свободолюбного і покривдженого, як наш... Хто-ж се „рабство новокурне“ розпочав? — Сам „Народ“ констатує, що Барвіньский пішов лише консеквентно по дорозі витиченій Романчуком, отже відкритий д-ром Оленицьким новий курс, а „Дьлом“ новокурне рабство, се нічо нове і відмінне, лише нова ера і новоєрське рабство „Дьла“ та Романчука, котрого тепер они

без потреби соромлять ся... Сам радикальний „Народ“ признає, що з того часу, як настали нова ера і новий курс, перемога українства (живої народної мови) над рутенщиною і москвофільством є вже фактом довершеним і тут треба признати також Барвінському правдиву заслугу, бо се річ для нашої суспільности без сумніву дуже хосенна.

„Ми зовсім не потребуємо жалувати — каже далше „Народ“ — що допотопне дяківське рутенство і запродане, здеморалізоване москвофільство з кожним днем упадає, бо рутенці і москвофіли в самім ділі ще гірші сервілісти і реакціонери, як Барвінський, а коли тепер удають опозиціоністів, а часом навіть поступовців, то роблять се тільки з досади, що „фонетика“ перемогла „язичіє“ та що Барвінський з'єднав собі у вельможних і ексцеленцій тую ласку, котрою давнійше тішили ся рутенські та кацапські менери. І було би правдивим нещастям для нашої суспільности, як би ролю Барвінського відгравав такий Антоневич або Шараневич, а се в принципі не було не можливе.“

Сам „Народ“ хоч також зі своїх причин не годить ся на політику нового курсу, признає на иньшій місці, що центральне правительство инакше тепер стало дивити ся на справу руску і каже в ч. 8 з сего року: „То певне, що „нова ера“ вийшла з як найкрасших намірів австрійського правительства, помогти тримільйонному населенню рускому Галичини в его непросвітній доли, народови, котрий далеко розсїв ся поза границями держави і не повинен бути байдужий для австрійського правительства“. Отже й радикали зміркували, який вітер повіяв, а опозиціоністи наші бачать все ще у правительстві свого ворога. „Народ“ приписує невдагу нової ери шовіністам Полякам, а ми, коли може бути бесіда про якусь невдачу, приписали-б її в значній мірі нетерпеливості, невизрозумілості і байдужности рускій. Нарід, над упадком котрого „працювали“ свої й не свої люди кількадесять літ, не піддвигне ся за два-три роки так, щоб з ним сусіди мусіли числити ся.

Так отже й радикали не перечать заслуг нової ери і нового курсу і бачать добре, звідки ті обяви взяли ся, лише „Дьло“, що колись так завзято боронило нової ери і новоєрського рабства, прийшло тепер до думки, що свободолубивий нарід руский тратить на політиці нового курсу і що правительство має на меті знищити нарід руский посередно через Поляків! Лише „Дьло“ додумалось, що найвисшою мудростию політичною єсть опозиція просто для опозиції. Зве оно „Буковину“ органом коаліційним, отже видко, що себе вважає органом антикоаліційним і в тім, що оно антикоаліційне, бачить свою велику заслугу. Значить, „Дьло“ думає, що коли коаліція упаде, тоді нараз опозиція руска стане правительственным чинником і нарід аж тоді буде щасливий! О блаженні віруючі! Ім здає ся, що будуть мати вплив на утворення сторонництва будучого парламенту!... Упаде ся коаліція, настане подібна иньша, і то чи при помочи чи без

помочи руских послів, а наші послі в радї державній ще довгі часи мусять ждати, заким з опозиції їх будуть робити собі що другі сторонництва.

І в обороні опозиційної немочи „Дьло“ своїми теоріями про неплатних москвофілів готово навіть піддержувати далше наше рутенство та москвофільство, бо само будучи десператом признає рацию бити всім иньшим десператом. Та мимо того, хоч такі гріхи бачимо за органом опозиціоністів, ми не важились би против него ужити слова „підлий“, як се вчинив безпідставно він, воюючи з нами. Ту вже видко або страх о існування, або... за горячу кров, коли не маємо назвати річи по імені.

Вкінці ще звернемо увагу на характеристичну замітку „Дьла“. Зве „Буковину“ посестрою „Народної часописи“ і думає за приводом „Галичанина“, що тим плитким дотепом нам дошкулить і щось до річи скаже. Отже ми скажемо, що таке ставлене „Буковини“ побіч урядової „Народної часописи“ не принісєть нам ніякої нечести; противно ми раді би, щоб у своїм крузі ділання могли справді так прислужити ся рускому народови, як се у своїм крузі ділання прислужила ся народови урядова „Народна часопись“. Ставлене се свідчить наглядно, як покровителі опозиції за деревом ліса не бачать та яка велика у них короткозорість. І самому „Дьлу“ не можемо нічого більше бажати, тільки того, щоб мало змогу використати свою незалежність в хосен народу так, як „Народна часопись“ використовує свою залежність для свого народу!

Але хто десперат, той скрізь бачить тільки саму кривду і зло!

Иньші часи.

Иньші і, скажемо, кращі часи на стають помалу для Русинів в Буковині. Наша національна ідея починає звільна вибивати ся наверх, а кертична робота буковинських москвофілів тратить щораз більше ґрунт. Вже й ті сфери, що перше чи то з несьвідомости, чи нарочно підпирали ворогів народу руского, тепер спізнали ся на їх роботі, і старають ся поправити заподіяні буковинським Русинам кривди.

Не стало бл. п. митрополита Андрієвича, покровителя буковинських москвофілів, і вже тепер не мають они на Буковині сильного захисту. Зміркував се головний менер буковинських москвофілів, Купчанко, і щоб не йти против загальної опінії, сам написав правду про свого бувшого добродія-митрополита, що він шкодив рускому народови, а щоби пайти собі знов який ґрунт для дальшої кертичної своєї роботи, хотів на 21. мая скликати віче до Бергомету над Прутом. (О тім писали ми в 30-тім числі). Та от нараз з православної митрополічної консисторії, звідки за часів бл. п. митрополита Андрієвича виходили благословення для Купчанківської роботи, вийшло перед згаданим вічем остержене, адресоване до кількох православних москвофілів-священників, щоби не важили ся брати участь у вічу Купчанка. Зачувши се, Купчанко ані не показав ся на Буковину; віче не відбуло ся, а котрийсь зі священників з мести на теперішнього адміністратора буковинської дієцезії, архимандрита Чуперковича, що розіслав таке остержене, писав се письмо до Parlamentär-a, звідки ми дізнаємо ся, який его зміст. Письмо се звучить так:

Ч. 42 през.

До Високопреподобного Отця

В

Висока ц. к. президія краєва подала нам дня 8. мая 1895, ч. 1704 през. до відомости, що знаний панславистичний агітатор Григорій Купчанко наміряє приїхати на Буковину около 20. с. м., щоби дня 21. с. м. взяти участь в празнику в его родиннім селі Бергометі над Прутом і при сій нагоді розпочати політичну акцію зі взгляду на надходячі вибори до ради державної і сойму краєвого. В сій цілі вислав К. друкований лист до своїх прихильників на Буковині, між котрими на жалє є й православні священники, і запросив їх до участі в приватній нараді в Бергометі над Прутом, а долучив еще і просьбу, щоби они привели з собою селени яко заступників громад. Коли перед трома роками К. приїздив в ту саму пору на Буковину, его прийняли на стації в Лужанах селяни з Бергомету, Реваківців, Лужан, Дубівців, Старих і Нових Мамайців, Стрілецького Кута, Ревни і иньших сіл, а також численно зібране прав. духовенство киїманецького і черновецького повіту, і відпроваджали бандерією его до Бергомету. Цілею тоїшньої его подорожі було скликане православного „русского“ віча і засноване товариств; в нарадах над тими справами взяли окрім К. участь ще і шість православних священників, між котрими знаходять ся й ваше імя.

Мабуть не потрібно Вашому Високопреподобію пояснити, як дуже участь православних священників в змаганнях такого К. може компромітувати не лише ті особи, але взагалі православну церкву на Буковині і в цілій Австрії, то є: викликати підозріне о непатріотичні, противдержавні стремління.

А що льояльність православного духовенства сеї дієцезії, винивши випадок Купчанківський, доси, як звістало, є без змази, так що на патріотичне і льояльне пересвідчене его ніколи не могла й найслабша тінь невідповідного поведєня впасти, і що я маю причину бути переконаним, що згадану участь в політичній акції Купчанка перед трома роками треба приписати лише збаламученим переконанням тільки шістьох священників, котрі в тій акції добачали не панславистичні агітації, а, як сюди донесено, лише законами призволене підпиране інтересів православної церкви і „русского“ православного населєня сеї дієцезії, — то я помимо того мушу Ваше Високопреподобіє зробити уважним, що Купчанко на міродайнім місці знаний справді яко панславистичний агітатор і що длятого після того переконання незгідно є з становиском священника, приставати до таких людей, і що я не можу згодити ся на те, щоби через евенуальну, всякий здоровий політичний змісл виключаючу участь священника в аспіраціях того агітатора хоч би й трохи оскорблено льояльне, жаднем сумнівам не підлягаюче, державі прихильне у-способлене буковинського православного духовенства і щоби свьиту православну церкву, котра стоїть над всіма свьітськими стремліннями, втягати в такі річи.

Ваше Високопреподобіє одержують длятого найострійший наказ, не брати ніяким чиним участі в сходах Купчанком аранжованих, який би характер они не мали, і своїх парохіян повздержати відповідною наукою від всяких зносин з ним, бо в иньшій разі почую ся спонуканим, всяку участь священника в евенуальних акціях для піддержуваня стремлінь того агітатора уважати без виїмки за тяжку провинну.

Від президії буковинської православної консисторії

адміністратор дієцезальний

А. Чуперкович в. р.

Чернівці, дня 29. квітня (11. мая) 1895. р.

Як бачимо з сего письма, гр. прав. буковинська консисторія поступила собі в тім випадку згідно зі своїм високим післанництвом, що ми підносимо з всяким признанєм для теперішнього адміністратора випр. архимандрита Чуперковича. Православне духовенство в Буковині не сьміє бути податливим орудом москвофіль-

ських агітаторів, лише, працюючи чи то для руского чи для волоского народу, повинні дбати о спасені душ, поручених їх оціці, до чого потрібно пошановані прав сего народу, для котрого служать ся. Сю заборону прав. консисторії вважаємо відрадним зворотом до лучшого, а іменно до признання змагань народно-русских, і ми певні, що сей обяв щиро владує всіх, котрим лежить на серці добро прав. церкви і руского народу в Буковині.

Як ся заборона заболіла всіх австрійських москвофілів, бачимо хоч би з відзивів *Parlamentär-a* та „Галичанина“ *Parlamentär* пише, що як би бл. п. митрополит Андрієвич міг дізнати ся о такій забороні, яку видала тепер его консисторія, то в гробі перевернув би ся. Відтак каже, що не знає (?), хто то Купчанко, і накидає ся сильно, але звичайними своїми пансривськими аргументами на вир. архимандрита Чуперковича. Стата виглядає так, як би була надіслана таки з Буковини.

„Галичанин“ подає тільки зміст згаданої куренди консисторії, і зазначивши, що куренда помогла, каже: „Ну, і правда: у страха великі очі...“ Сі слова можна лише розуміти так, що Купчанко налякав ся приїхати, а москвофільські священники налякали ся консисторії. Повюхавши письмо носом, они вже й відрекають ся прилюдно сатани і всіх діл его... Не бажали-б ми собі, щоб такі люди захотіли тепер пристати до нас. Нехай будуть ревними священниками та жадної партії не поганяють своїм безхарактерним поступованем.

Зміркувавши, що настали північі часи для москвофілів на Буковині, „Галичанин“ зі Львова звизає „Православну Буковину“ і „Буковинський Вѣдомости“, щоби покинули сварити ся між собою, а злучили ся в одну газету. Побачимо, може що з сеї ради й буде.

Перегляд політичний.

— З Відня доносять, що міністер справ заграничних Гр. Голуховський не розішле звичайного при обняті урядованя окружника до правительств заграничних, позаяк настала лиш зміна особи а не системи, а відтак і для того, що незадовго буде мати нагоду в спільних делегаціях зазначити своє становище.

— Члени угорської делегації прибувають до Відня зараз по Зелених Святках. Делегації будуть прийняті цісарем в бурґу 8. або 9. червня. В кілька днів опісля імовірно 12. червня, зачнуть комісії угорської держави свої роботи. До 29. червня мабуть упорують ся делегації з своєю роботою. Справа нунція і Кальнокого буде порушена в дискусії, бо національне стороництво угорське наміряє інтерпелювати о те міністра Голуховського.

— Аґентія Стефанього доносить, що неперозуміне, викликане подорожжю нунція Аґіарді'ого по Угорщині, залагоджено устним довірочним порозумінням з Апостольским престолом.

— Остаточний результат виборів до італійського парламенту єсть такий: вибрано 326 прихильників правительства, 102 конституційних опозиціоністів, 31 радикалів і 14 соціялістів. В 35 округах виборчих мають відбутися тісніші вибори; сподівають ся, що з них вийде 19 прихильників правительства і 13 опозиціоністів.

— Стамбулову не видали пашпорту в заграницю, бо — як кажуть — сьуть докази его ввини. Стамбулов слабує на „diabetes“ і хотів виїхати до Карльсбаду на лічене. Префект поліції наказав обіжником граничним урядам, щоби перешкодили виїздові Стамбулова в заграницю.

— Сербський король Александер принципіально відкинув пропозицію радикалів, щоби справу фінансову злучити зі зміною політичної системи. — Король Мілян виступив з париского клубу *Cercle Royal*, бо до него прийнято князя Алексея Кариджорджевича.

— З далекого Выходу надходять явись дивні вѣсти, а коли-б були правдиві, то виходило би з них, що аж тепер починає ся там запутанна на добре. Так доносять з Шангаю, що за згодою Хіні вступило войско російське до Манджурії, а з Лондона, Парижа і Копенгаґи наспіла вѣсть, що Формоза оголосила ся независимою республікою, а дотеперішного єї губернатора Танґ-Чінґ-Сунґа вибрано єї президентом.

Дрібні вѣсти.

З університету. Вчора мав др. Володимир Мількович свій габілітаційний виклад перед черновецькою професорською колеґією на темат: Відокремлене виходу Європи від западу. Темат сам дуже цікавий, оброблене совістне і старанне. Колеґія професорів рішила др-ви Мільковичеві уділити *veniam legendi*, з середно-вічної і нової історії і предложити се рішене міністерству до затвердження. — Ректор черновецького університету др. Гандль виїхав до Грацу, щоби взяти участь у відданю нового університетського будинку цісарем. Тимчасово перебрав урядоване др. Смал-Стоцький.

Членами галицької краєвої ради шкільної на час трирічний іменовані проф. Олександр Барвінський і Гр. Войтїх Дідушицький на предложене краєвого виділу. Гр. Войтїха Дідушицького предложив виділ краєвий на місце кн. Юрія Чарторийського, котрий уже не хотів прийняти того обовязку з причини послїдних пригод в краєвїм соїмі.

Ц. к. галицка краєва Рада шкільна оповіщує, що накладом ц. к. видавництва книжок шкільних виїшла вже з друку книжка п. з. „Методична граматика рускої мови для IV-ої класи шкіль 5 і 6-класових. Уложили В. Коцовський і І. Огоновський. Ціна оправленого в полотно примірника 30 кр. або 60 гелерів. Ся книжка входить в ужите з початком шкільного року 1895-6 в IV-ій класі народних шкіль з пляном 5 і 6-класових шкіль.

Проф. Володимир Б. Антонович обходить завтра 25-літний ювілей праці на катедрі історії в Київї. Він виховав ціле покоління істориків, єсть дійстним або почетним членом многих товариств наукових, а також почетним членом товариств „Просвіта“ і Наукового ім. Шевченка, з нагоди сею ювілею товариші і ученики проф. Антоновича хотять зложити фонд на стипендію або премію ім. В. Антоновича.

Преосв. єпископ Юл. Куїловський виїхав для поратования здоровля 25. мая на довший побит до Ченадови. З початком серпня верне до Станіславова.

Парохію катедральну в Станіславові обяв з рамені капітула по смерті о. Шанковського приладує о. Ткачунчик.

Нову церков в селі Бабина, прилученім до парохії Соколівка в Косівщині, поблагославив на Вознесенє о. В. Фацневич.

З руху виборчого. „Дѣло“ знов перечить, що независимий комітет не злучив ся з вповні независимим і воює словом „лож“ так, як би справді не було найменшої підстави здогадуватись, що між тими двома комітетами, або між независимим, народовским комітетом, а неплатними москвофілами, котрих „Дѣло“ сподіває ся зискати для своєї справи, не настало ніяке непорозуміне. Можемо запевнити наших читачів, що наші інформації не по своему звичаю в основі ложні, як думає „Дѣло“, але що они щонайменше негірші від інформацій „Дѣла“. По своему звичаю „Дѣло“ може перечити всі наші вѣсти і уживати коршених слів в інтересі своїх закулісових справ, але ми по своему звичаю висше ставимо інтерес загальний від інтересів газет „Дѣла“ і „Буковини“ та висше від амбіцій поодиноких осіб, що себе не люблять. Закулісових справ своїх „Дѣло“ не виявить; але з того ще не виходить, щоби їх не було... В справі кандидатури п. Гурика одержуємо вѣсть, що обединителі, не маючи виглядів переперти свого кан-

дидата д-ра Добрянського, згодили ся в независимими не ставити против п. Гурика иньшого кандидата; але удержує ся поголоска, що вїїт з Угринова, Винничук, також думає кандидувати.

Убийство. В Терешенах убив Дмитро Пѣай-фер служницю двірську Василену Шіпот. Сї знайшли зраня з розбитим череном і ручником на шії в подвірїю. При сій нагоді не завадить спізнати, що в Терешенах справді півазиятські порядки. Страшно й згадувати велике число убийств і грабежів в тїм селі; там треба би збільшити жандармерию, аби мешканці не потребували що хвилі тремтіти о своє житє і майно.

Новий дїм сестер Служебниць руских заводить парох Жужеля о. Селецький в Циганах, де княгиня Сипіжина дарувала відповідне поміщенє урядженє і обіцяла удержанє для захоронки, веденої Служебницями. Три служебницї вже спровадили ся до Циган. Захоронки Служебниць то велике добродійство для працюючої, біднійшої селської людности. Они доглядають дітий, коли родичі заняті по за домом, хоронять перед нещасними випадками, що так часто лучають ся між селськими дітьми, виховують дітий і притримують їх при обряді і народности рускій. Першу захоронку основано в Самолусківцях, де один ґазда дарував ґрунт і хату на захоронку під проводом Служебниць.

Десять разів пхнув ножем львівський візник Франц Якоб свого товариша Івана Свободу, з котрим посперечав ся на улиці о якусь мало-значну річ. Гадаючи, що убив Свободу, утік Якоб до дому. Окровавленого Свободу відвезено на стацію ратунку, де обвязано єму рани, а відтак відставлено его до шпитала. Рани досить тяжкі і Свободі грозить небезпечність житя. Якоба арештувала поліція.

О стані засївів. Вся всхідна Галичина від Львова аж по лівий беріг Дністра, з малими винятками буде мати цілковитий неврожай в житї і ішениці. Луки і конюшинища не ліпше визирають, бо они в доба ок пориті мишами. Про засїви ярі ще тепер годї що сказати. Зерно сїяне пізно і кинене в землю суху, вижидає дождю та коби лиш в пору упав дощ і достатний, бо від того буде зависіти, чи зерно зійде і як зійде. Полоса на захід від Львова і Підгірє виправді не виглядає так лихо як Поділе, але також аж прагне дощу, по котрім все би де поправило ся.

Др. Дамян Савчак, член виділу краєвого і посол на Соїм з округа підгаєцького, стане перед виборцями в Підгайцях в середу по Зелених святках дня 5. червня с. р. і зложить справозданє з своєї позольської діяльности. Початок зборів о годині 11-їй рано в новій салі ради повітової.

З „Просвіти“ На останніх 3 засіданях виділу тор. „Просвіти“ рішено між иньшим скликати загальний збір товариства для вибору нового виділу в часі вимаганім статутом (т. є. в 1896-ім році); порішено в засаді застановитись над видавництвом премійних образків святых для наших шкіль в спілці з товариством св. Ап. Павла, до чого се товариство запрошує „Просвіту“; дальше винаймлено фронтові комнати від ринку камениці „Просвіти“ товариству „Руска Бесіда“, почавши від 1. липця с. р. — А на засіданю з дня 21-го с. м. прийнято до відомости, що книжочка за місяць червень „Омельян Огоновський“, зладжена Ост. Макарушкою вже напечатана. — В дальші книжочки увійде праця Володимира Хлопецького „Про годівлю тавату“ і вибрані твори Т. Шевченка („Кобзар“ часть II).

Звичайний загальний збір товариства Руских Женщин в Станіславові відбуває ся сьогодні (30 п. ст. мая) в локалі „Банку звязкового“ (ул. Гославського н-р 15). На сей збір виділ Ви. членів уклїнно запрошує. Порядок денний: 1. богослуженє в церкві о годині 9-їй рано, 2. отворене збору о 3-їй годині пополудни, 3. справозданє з діяльности виділу, 4. справозданє касове, 5. справа основана виститута дівочого і зміна статута, 6. вибір виділу, 7. внесенє членів.

До ради надзираючої рускої каси задатової в Бродах вибрані: головою декан о. Тур-

кевич з Поникви, заступником голови парох брідський о. Долинський, секретарем о. Давидович, а до виділу: проф. гімназії о. Ярема, ин. Шуст і Садовий. До дирекції увійшли: о. Дулик, проф. гімн. Санат і адв. др. Должицький. Синдиком товариства єсть нотар Громницький.

Руско-народний театр переїхав з днем 29-го с. м. з. Жидачева до Товмача і розпочинає з сьогоднішнім днем цикл представлень.

Нова філія тов. „Просвіта“ завязує ся в Борщеві заходами д-ра Дорундика.

Посмертні вісти. В Кропивнику старім помер Кароль Дзикович, місцевий учитель, півець церковний і секретар громадський, агент товариства „Дністер“, по короткій недужі в 41-ім році свого життя. Покійник відзначав ся великою пильністю і трудолюбивістю, а своїм наскрізь чесним і благородним характером з'єднав собі любов і поважане всіх громадян.

Удала ся авантюра. В англійській театрі в Лінконсер грали штуку „Робінзон Крузо“. Комік на сцені сьпівав куплети, котрих зміст висьміював поліцію. Тоді встав офіцер поліції в перших рядах і заборонив дальше сьпівати. Настав страшний галас. Публика домогала ся сьпіву, а коли комік справді зачав дальше сьпівати, вискочив офіцер поліції на сцену і арештував его. Коли они вийшли за куліси, публика стала кричати, свистати і т. д. Тоді являє ся той комік з офіцером поліції на сцені, просить о спокій і здійсмає офіцерови перуку з голови — показало ся, що то не був офіцер поліції, а другий любимець публики. — Будь-що-будь, а таке можливе лише в театрах англійських.

Річне засіданє німецького Schulverein-у відбуло ся дня 22. с. м. у Відні. З справозданя показує ся, що доходів було 274.933 зр., отже о 10.000 зр. менше як попереднього року. Сконстатовано хвилювний застій, причиною котрого має бути байдужність членів того-ж товариства, а рухливійша діяльність подібних сльвівських товариств.

Нині концерт в городі Гебля.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 29. мая. Секційний шеф в в міністерстві справ заграничних бар. Фальке помер о півночі в наслідок удару серцевого.

Лінець, 29. мая. Сюди приїхав цісар з архикнязем Каролом Людвиком, щоби торжественно отворити музей штуки і умітностей.

Лінець, 29. мая. В відповідь на промову дякував цісар за заявлене вірної підданности львівського населення. На промову г-р. Кінбурга відповів цісар, що радо прийняв запрошене на отворене музею, котрий тепер буде поміщений в відповідних салях. Се нехай докаже, що може вдіяти патріотична праця, любов до свого красного краю, щирий труд для штуки і умітностей через жертволюбне співділане. Вкінці заявив цісар своє признане для всіх, котрі при сім ділі успішно працювали.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Дописувателеви в Лужанах. З Вашого письма не можемо добре розпізнати о що Вам іде. Треба докладнійше описати.

Видає і за редакцію відповідає Осип Маковей.

Наш у Львові. Скандаль у рускій громаді тамошній нам знамі; але опис їх не годить ся подавати до прилюдної відомости. І без того виволічуть їх на верх наші вороги. Громада інтелігенції, що має давати провід цілій Русі, не так повинна виглядати...

Ю. в Те. Просимо зараз рекламувати чиста, а ми розвідаємось на почті, чому они не доходять або спізняють ся.

КНИГАРНЯ

наукового Товариства імени Шевченка

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Юрій Федькович. Повісти і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітотгляд українського народа	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 5
— Навіжена, повість	— 50
— Над чорним морем, повість	— 20
— Хмари, повість	1 90
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10
Ом. Партицький. Провідні ідеї в писмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленько. „Дієнія в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	— 10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4:50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Леся Українка і Макс. Ставицький. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Уманець і Сілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позовах з Московщиною	— 50
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III.	— 80
— Книга казок, поезій часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезій ч. I.	1 —
К. Т. Подоленько. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатовський розрух	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезії ч. I.	— 20
— „Оферма“ — новіля	— 10
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Лірники, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Ролянда	— 50

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в апіції Ріхтера, Прага, загально звисне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кождій апіції. При закупні треба дуже уважати і брати флашки лише з охороною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера апіка під Зол. Львом, Прага.

СИЛА КНИЖКИ

або
о просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях написана учителем Дарієм Пігуляком.
Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по 1 ал. 20 кр. за роки, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Валога ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкідливих вогнів під найприступнішими умовами і починає можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділене агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповнів і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

З друкарні Г. Чопна.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:

на цілий рік 10 ар. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі гаєт Л. Горюча в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Наші національно-політичні відносини.

VII. Позістає нам ще розібрати на-
ші національно-політичні відносини на
Буковині.

Про її відносини писали ми вже ми-
нувшого року на сім місци досить по-
дрібно. Там вказали ми перед усім на
те, що вже сама руска назва нашого
краю доказує наглядно, який первобит-
ний культурно-національний характер
могла мати ся земля. Першим культур-
ним народом на Буковині, що дав сій
землі руску назву, не міг безперечно
бути инший нарід, як руский. Впрочім
се доказує і сама історія; бо-ж се істо-
ричний факт, що Буковина належала в
своїм часі до земель галицько-руського ко-
ролівства, до тої великої рускої держа-
ви, котра на полудні сягала аж до Чор-
ного моря і так занимала побіч великих
просторів инших земель майже і цілу
теперішню Румунію. Звістне теперішнє
торговельне місто „Галац“, то колишній
„новий Галич“, прибережне торговельне мі-
сто, побудоване багатими рускими купця-
ми Старого Галича, престольного міста
сказаної рускої держави.

Доперва по зруйнованню галицько-ру-
ської держави запосіли волоскі (молдав-
ські) господарі теперішню Румунію і Бу-
ковину, котра то послідна після своєї
назви визначувала ся лише великим про-
стором букових лісів, та була для того
дуже мало залюднена.

Що Русини є найдавнішими меш-
канцями Буковини, о сій свідчить та-
кож цілком наглядно і сей історичний
факт: — По прилученню Буковини, яко
тодішньої турецько-молдавської провінції,
в році 1775-ім до австрійської держави зі-
став призначений на шефа крайової пра-
вительственной управи генерал Сплені. Пі-
сля его власного справоздання тоді на Бу-
ковині між замешканими тут 23.000 роди-
нами було всего лиш 6000 волоских родин.
Розуміє ся, що прочі 17000. родин були,
з малими винятками, рускі, яко родини
корінного буковинського народу.

Врешті ще й тепер, помимо агресив-
ної румунізаторської роботи, що майже
від 30 літ старає ся всіма силами зру-
мунішити Буковину, все ще переважа-
ють на Буковині Русини Волохів, а то
як виказала послідна конскрипція, май-
же о 70.000 душ.

Сей фактичний стан нашого краю
виказує цілковиту безпідставність голо-

словного горланя румунізаторів-шовіні-
стів, мов би то лиш Волохи мали бути
автохтонами Буковини та що Буковина
волоский край. Такий крик не має ні
історичної ні якої небудь другої фактич-
ної підстави, бо не дасть ся заперечити і
сего історичного факту, що зайшли в на-
ші сторони Волохи розвили ся духово і
культурно під впливом тодішньої висшої
руської культури. Про се свідчать спи-
сані в рускій мові старі урядові гра-
моти пануючих молдавських господарів,
про се свідчать старі рускі написи на
волоских церквах і монастирях, про се
свідчить також і сей історичний факт,
що майже до року 1848-го придержувано
ся на Буковині навіть в волоских цер-
квах і монастирях церковно-славянсько-
го языка і проповідано там духовні на-
уки на сій мові. А так само і волоска
інтелігенція, що складала ся тоді з ді-
дичів і дрібної шляхти т. зв. резешів,
як і панотці, уживали руского языка
майже виключно, яко розговорної мови.
Впрочім треба тут і се піднести, що біль-
ша часть буковинських дідичів і право-
славних панотців, такі Мустаці, Петрі-
ни, Гормузаки, Васильки, Вольчинські,
Стефановичі, Реї, Андрієвичі, Єремєєвичі,
Левіцкі, Голембйовські, Калиновські і біль-

Постепенне відокремлене всходу Європи від заходу.

Габілітаційний відчит д-ра Володимира Мильковича.

Коли сьогодні пишуть історії місцеві і про-
вінційні, краєві і державні, то служать се
поглибленню наукової історії і її докладності,
але не улепшає зрозуміння її. Бо історія пооди-
ночного кусника землі не розвиває ся окремо від
других, загально, її опирає ся на загальний дух, она
підлягає загальної теорії. Отже є і буде найгар-
нійшою задачею історії зрозуміти той дух, по-
глибити ту ідею, що є підставою для існування
держави. Так як соки дають форму живим орга-
нізмам, так дає й ідея форму політичним організа-
ціям, вводять їх в життя, після неї они розвива-
ють ся, з нею они гинуть. Буває часом, що пі-
сля одної і тої самої ідеї творить ся кілька полі-
тичних організацій, котрі з неї ростуть як би
із спільного ґрунту. В таких разі не можна ві-
докремити історії одної держави від історії
инших держав, що мають ту саму форму, бо
она не становить сама для себе цілості, а є
лише звеном у ланцюгу.

Отже коли хочемо зрозуміти історію по-
одинокого краю, то мусимо шукати жерела, з ко-
трого всі черпали, і узгляднити історію ґрупи.
А як часто грішать против того! Не беручи
вже на увагу підручників і шкільних книжок, на-
віть в наукових працях за мало зважають на
зв'язь з загальним ходом культури. Коли на при-

мір філології іменно через те, що обіймає всі
галузі мови, — отже стала ся порівнюючою фі-
лологією — стоїть надсподівано високо, в на-
уці історії подібно як в історії літератури все
ще панує обмеженість в часі і обсягу. Коли
отже хочемо підтримати розвій науки історії,
то не сьміємо передовсім історію народів роз-
дробляти на атоми, а мусимо її поділити на
ґрупи і після них її обробляти.

Виберемо тепер дві ґрупи із загальної
історії, котрі для історії Європи мають надзви-
чайне значіння, і пояснимо їх повстання. Підно-
шено вже, що Рим і Царгород були осередками
двох державних ґруп, з котрих кожда утворила
ся після иншого принципу і обидві так від
себе різнять ся у вншніх виглядах, що дехто
хоче їх називати цілком особливими світами. Цар-
город надав виходу, отже грецькому і сполуче-
ному з ним славянському а особливо російському
світові так характеристичну відзнаку, що один
російський учений чув ся спонуканим сказати:
„Ми не належимо до Європи“. Се ледви чи прав-
диве, бо всхід і захід становили і становлять
разом християнський світ, они є дві сторони
одного і того самого медалю, лівко і лівий бік, —
і хто зможе сказати, що одна або друга сторона
не належить до медалю? Але се доказує лише,
що дійсно маємо у великій християнській мірі
дві від себе строго відокремлені ґрупи, котрих
повстання ми тепер в коротці хочемо обговорити.

Поділ римської держави на всхідну і захід-
ну частину, а особливо заложення нового голо-
вного міста над Босфором, мало для історії
Європи надзвичайно велике значіння. Тоді була

римська держава вже пересякла християнськими
елементами, так що Константин Великий видів
ся примушеним християнську віру оголосити ві-
рою державною. Рим з своїми поганськими пере-
казами, з своїм Капітолом, залюдненим погань-
ськими богами, не міг бути осередком держави,
що мала заснувати ся на християнській підста-
ві. Впрочім то не стара римська республіка мала
перенести ся з Риму до Візантії, а лише хри-
стіянське царство заснувало своє нове домівство
над Босфором. Рим, що кождим камінцем прига-
дував стару республіку, не падавав ся й з сеї
причини на осередок царства. Над Босфором мо-
гли республіканські перекази бути лише цікави-
ми згадками, а статуї старих богів могли для
нового Риму бути лише окрасою.

Перенесення головного міста до Візантії
мало наслідки, о яких тоді і не думали. Хотий
римська культура і римський дух опанував світ,
то все таки на всході був грецький елемент силь-
нішим від римського, а се мусіло засадничо
вплинути на життя і на соціальні відносини но-
вого головного міста, а також на політичне
стремління цілої держави. Окружене нового голо-
вного міста було-ж прецінь грецьке, дружина
двору мусіла бути взята з грецького, культурно
високо стоячого населення. Надто стару нена-
висть підвластних Греків против своїх побите-
лів піддержувала обставина, що ті, котрі гово-
рили по грецьки, знайшли знов нагоду надати со-
бі більше значіння. Грецька мова, що в Римі і
Італії уживалась лише яко мова учених, мусіла
тут з часом стати ся мовою головного міста, двору,
а потім держави. Круг учених був тут майже

ще других, рекрутували ся із Греків, Русинів і Поляків; правдивих Волохів було між ними дуже мало.

Дятого, помімо недавньої політичної самостійности сусідньої румунської держави, не визначувала ся до недавна навіть волоска інтелігенція національною самосвідомістю, глибоким національним почутем; а коли дідичі і дрібна шляхта чванила ся волоским родом, то чинили они се лише з аристократичних поглядів, щоби тим заявити світові свою принадлежність до волоских боярів.

Волоского міщанства не було на Буковині ніколи, та і тепер ще всі міста і містечка позістають в жидівських і німецьких руках. Закріпощений, темний сільський люд, подібно як наш руский, не мав до недавна, можна сказати, навіть почуття своєї людської гідности. Національне питання було на Буковині цілком незнана річ.

Такий стан панував на Буковині до памятного 1848-го р., коли то під впливом нової свободи вийшло на порядок денний і національне питання.

До рішення сего питання був отже загаль буковинської суспільности цілком неприготований. Дідичі і висша церковна ієрархія, що за часів підданства великий вплив, старали ся визискати сю нову свободнішу хвилю для піддержання своєї влади. На чолі дідичів стояли тоді братя Гормузаки, а буковинським митрополитом був Гакман, котрий, хотий Русин з роду, був чоловіком старих поглядів і не мав найменшого народного почуття.

Перті новим національним рухом того часу, зачислили дідичі і висша церковна ієрархія себе, як сказано, з аристократичних поглядів, до родового волоского боярства, і вивісили ніби то волоско-національну хоругву, бо она мала їм, по їх думці, забезпечити виключне пановане в краю. Дятого представили

они Буковину яко край виключно волоский, а жадаючи для себе повної автономії, старали ся перед всім о відлучені Буковини, котра була підчинена правительственній управі львівського намісництва, від Галичини, що й незабаром наступило.

Про розбуджене національного почуття між масами народу, про народну просвіту, про ширене поступових людських гадок, про уладжене справедливих громадських і суспільних порядків, про се нікому й не спало ся, бо й не було до сего поки-що відповідних сил і відповідного знання.

По придушенню угорської революції придушено під впливом паново заведеної абсолютистичної правительственної управи з роком 1850 і новий свободний рух з року 1848-го.

Як всюда, так ще більше на Буковині, почато знов проживати старим життям, почато йти старим шляхом, аж нова конституція з року 1860-го викликала і на Буковині знов новий національно-політичний рух.

Перегляд політичний.

Цісар Франц Йосиф проведе перший тиждень місяця вересня в Німеччині, де буде присутній на великих маневрах німецьких в Штетті та на осмотрі флоту в Свінмюнде. Відтак має цісар переїхати до Галичини на маневри, з відси до Угорщини на кінцеві маневри 7-го і 12-го корпусу та на великі маневри кавалерії в Альцут. Доносить о тім *Budap. Corresp.*

Палата панів вибрала своїх членів до спільних Делегацій. Між іншими вибрано: г-р. Ст. Баденього, бр. Гавча, бр. Гельфerta, Чедіка, Гайсвірта і Стадницького.

До делегацій вибрано з буковинських послів Лунула, а заступником д-ра Рота.

До спільних Делегацій вибрано вчера з галицьких послів: Барвіньського, Гізіоша, Зале-

ського, Поповського, Щелановського, Хшановського і Сиджейовича. З послів з Долішньої Австрії вибрано Кронаветтера, антисеміта Патта і Зіса.

При виборі посади міста Відня одержав заступник посади д-р. Люеґер 70 голосів, але він не прийняв вибору. Новий вибір заряджено на день 31-го червня с. р. (Гл. телеграми).

Австрійським послом в Швейцарії іменований г-р. Кіфштайн.

Молодочехи роблять заходи, щоби всі партії опозиційні сполучили ся в одну зорганізовану опозицію, до котрої належали би Молодочехи, Німці народовці. Хорвати, християнські соціяли і діки. На запрошене молодоческого комітету езекутивного відбула ся вчера конференція, на котрій однакж явили ся лиш німецькі народовці, але й ті заявили, що лиш в деяких справах готові поступати спільно. Також і другі фракції опозиційні відкинули проєкт організації під проводом Молодочехів, хоч заявили також, що в деяких справах готові спільно поступати.

З Відради доносять, що король покликав послів Гарапана з Парижа і Сіміча з Відня, щоби особисто порадитись з ними в справі запутаного теперішнього положення політичного і фінансового. Зауважити, що на случай уступлення Христича Сіміч став би президентом кабінету.

З Відради доносять до *Köln. Zeitung*, що в коротці можна очікувати повного порозуміння Росії з Болгарією.

Від американського посла в Пекіні паспіла до Вашингтону вість потверджуюча проголошене на Формозі республіки. Характеристичне єсть, що формоскі „республіканці“ вивісили хоругву таку саму, яка єсть і хінська: золотий змії на синім полі. Здає ся однакж, що правительство хінське не признаєть сеї республіки.

З Хіни надходять знов непокоїчі вісти. В полудневих сторонах Хіни має проявляти ся сильний антидинастичний рух, такий самий, який на Формозі викликав проголошене республіки. З другої же сторони доносять, що на Формозі таки сама Хіна викликала ніби то революцію виславши туди войско і гроші, а то для того, щоби Япанцям ставити опір при занеї сего острова. Япанська флота станула вже дня 27. с. м. під Формозою.

виключно грецький. Не диво-ж отже, що державу скоро згечено. Уже за цісаря Анастасіяса (491 до 518) зачали чеканити в Візантії монети з грецькими надписами. За часів цісаря Маврікіюса (582—603) видавано цісарські розпорядження в грецькій мові. В VII. віці військова команда вже була грецька, в VIII. віці ціла державна адміністрація, цісарі мають назву βασιλεὺς, δεσπότης намість Augustus. Цісар Михайло († 867) називає вже навіть в своїм письмі до папи латинську мову варварською. Так отже повстала тут на грецькій землі з римської держави грецька — по тім самим законам, по яким німецькі племена, що осіли ся на італійській землі або землі Галлів, зроманізовано.

Офіційна мова державна була отже першою різницею, яка витворила ся між сходом а заходом.

До того прийшли ще інші причини.

Вже за пановання Юстиніана (527—565) мала держава особливий характер, називають его візантійським. Про се, що властиво є візантизмом, писали вже багато. З релігійного і політичного становища є то сполучене християнства з грецькою культурою, грецькою філософією з християнською; з праводержавного-ж становища є се монархістична державна система в заціненій формі. Подумаймо собі до того вплив східних народів, з котрими Візантія мала зносини, то в приближенню пізнаємо суть візантизму. Отже

уже за часів Юстиніана можна було говорити о візантійській державі. Що більше, не була навіть виключена можливість, щоби римська держава від часу Юстиніана, котрий мав у своїх руках майже цілу римську державу, перемінна ся в грецьку, тим більше, що і німецькі племена, заселяючи римську територію, не могли удержати ся. Що се не стало фактом, треба завдячувати кільком обставинам, а передовсім тій, що Візантія не могла подужати Італії, а ще менше решту заходу. Італією завдували візантійські цісарі через своїх намісників, званих ексархами, котрі мешкали в Равенні. Ні ексархи ні самі цісарі не могли в тих бурливих часах, коли варварські племена старали ся зі всіх боків вдерти ся в державу, оборонити Італію, котру видано натискаючим варварам і спустошено в страшний спосіб. Цісарі і ексархи появляли ся в Римі лише тоді, коли хадило о стягане податків і наповнене вічно порожних кас державних. Одинокий, від котрого можна було сподіватись помочи, се був єпископ римський. Часто бувало, що римський єпископ на чолі народу і священства провадив оборону міста або просьбами і дарунками відвертав грозяче нещасте від Риму і Італії. Коли ще до сего зважимо, що — винявши кількох недостойних панів — папство стояло тоді морально і культурно дуже високо, то зрозуміємо, чому повага папи зростала і чому цілий захід чим пізніше, тим більше добачав в ній свого начальника. Трапляло ся вже навіть тоді, що князі з далекого заходу підчиняли ся его мировому судови, як се на примір стало ся за ча-

сів папи Григорія I-го (випадок Брунгільди і Реккареда). Так отже ставав ся Рим помалу осередком західної Європи, хоч папи не мали ще жадної позитивної політичної сили. Сі обставини мусіли в Римі збудити подвійні гадки: Перше, треба було старати ся увільнити ся від Візантії, котрої пановане не давало жадної користі ані охорони, а накладало лише тягарі. По друге, мусіли думати над тим, щоби папу, котрий в церковнім взгляді був головою західної Європи, зробити незалежним світським князем, котрий би зміг край з успіхом оборонити. З сего вийшли старання о світську власть римського папи. Се є природне толковане сего обстав. Ся гадка повстала з обставин, а не випадково. Хотіли дати реальну підставу великій задачі голови церкви, котрий перебрав оборону християнства і задля недостаті сильного світського правительства мусів заступати світську власть. Для тодішніх часів було се цілком розумно. Бо коли кождий монастир мав своє майно і мусів сам себе обороняти, — се приніс з собою середньовічний устрій державний — то чому-ж би не мав голова церкви мати відповідної сили, щоби себе боронити?

(Конець буде).

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 31. мая 1895 р.

Іменования. Красний буковинський президент іменував в рахунковім відділі офіціала Донерсберга ревідентом, асистента Люнца офіціалом, а практиканта Костелецького асистентом.

Відзначенє. Цісар надав командантові 11-го корпусу і командуючому генералові у Львові фельдмаршал-поручникови г-р. Іванови Шуленбургові гідність тайного радника.

Конференція учителів сільського округу черновецького відбуде ся під проводом окружного інспектора Жанковського в днях 6. і 7. лат. червня с. р.

Посольське справозданє. Посол на кімчанецький повіт, проф. Єротеї Пігуляк буде в Кімчані дня 9. лат. червня с. р. о другій годині з полудня складати справозданє з своєї посольської діяльності.

3 перемискої епархії. Деканом кулківським іменованій о. Василь Кокотайло, заступником декана о. Йосиф Пелех парох з Звертові.

3 Рогізни пише нам один селянин: Пишуть нам різні газети, що наша Буковина дуже плодотворна земля і обложена прекрасними лісами. Тай се правда; а котрий край має много лісів, то так не ударяє туча і знов безпечнійше від холери. Як минушого року лютувала холера навкруг Буковини, то Бог ласкавий хоронив нас від неї на Буковині. Отже земля в нас добра тай богато єї, але люди не мають способів, щоб як найбільше зиску тягнути зі сьвятої землі. тай зі свого газдівства. Десь у чиньних народів машинами виплоджують тисячі курят і посилають у заграницю і до Америки, тай мають заробок. І землі по чужих краях люди не мають богато, а якось живуть і то не зле живуть. Як котрий там має 10 пражин поля, то він вже великий богач, а наш мужик хоч має і сто пражин, то він рахує ся бідним. А чому він бідний, бо не просьвічений. В чиньних народів школа то як церков сьвята, а в нас школу мають за ворога.

Вчений чоловік най має десять пражин ґрунту. Він на них тримає собі сорок добрих яблунк. Кожда добра яблінка легко принесе ему 30 зр.; отже разом збере за яблоса 1200 зр. тай жне з того. Але до того треба науки, а в нас люди просьвічають ся — в коршмі. Діти до сільської школи не посилають радо, а що вже о висших школах, то й казати нема що. А не один господар міг би свого сина післати до висших шкіл, найби вивчив ся на чоловіка, була би родині втіха, а громаді слава. Других снів можна би дати до ремесла, аби був свій ремісник. Якось собі чиньні люди радять, тільки у нас не думають о тім.

Та вже чи є що лекшого, як заложити собі свій шинхлір або касу позичкову? Скинуть ся люди по ділетці зерна або по левови, по два — і є свій шинхлір, є своя каса, є де в потреби допомогти ся, не треба йти до лихваря. Отже ні! люди не розуміють свого добра. А не дай Боже один рік неурожаю, хоч вмирай з голоду. Тай так таки готово бути, що колись наші люди вимруть з голоду, а на їх ґрунті придуть чужі люди і будуть панувати.

Я так нераз дивлю ся на ті данії коло коршм. Що там гроша пропадає! І кажу їм: „Обрахуйте ся, небожата, кілько ви тратите! Як є вас, рахую, більше-менше 50 в громаді, аби кождий з вас дав кождій неділі тільки 4 крейдарі, то з того за рік було би 104 леви. А з вас декотрі пропивають що неділі по 10, по 20, 30, 40 і 50 кр., а часом і по левови. Кілько то пропадає заробленої праці. Та ба, на сїм ще не кінець, бо як напють ся, то собі голови порозбивають і тягають ся по судах і платять адвокатів та докторів. А хто тому винен? Темнота! Бо худоба може бити ся, а чоловік повинен в згоді жити. Худобина горівки не буде пити, аби їй дав не знати якої, а наші люди не тільки пили би, а далі і кували би ся в ній. Вірте, люди один другому, не бийте ся, бо великі гріхи тим людям, що один другому кров проливають. Чо-

ловік робить цілий тиждень, а прийде неділя, то снить рано, як сьвята служба Божа править ся. Потому встане, нажере ся, збере ся тай до коршми! І кланяють ся там жидам, а на церкву забули. Десь якийсь прийде по полудни на науку, а та решта всі у коршмі. Коршма повинна бути заперта о 9. годині вечером, а тимчасом як богато гостей, то она отворена і до рана.

Обходимо ми пам'ять скасовани панщини; дай Боже, аби ми дочекали ся ще скасовани коршм тай запровадження сьвятої тверезости.

Темнота селян. Чотири селяни з Чернелиці Іван К., Никифор Л., Павло С. і Андрій Г. захотіли конче розбогатіти і знайшли на то ось який спосіб. Они дізнали ся, що в селі Незвищах коло Товмача є такий чоловік, що дає „дідька“. Отже три неділі тому назад попродали они по моргові поля і пішли до того чоловіка до Незвищ, поклали йому по 140 зр. і просили его, щоб они могли мати „дідька“, але такого, щоб їм давав богато грошей і щоб їм добре жпло ся на сьвітї. Незвиський чоловік, не в тім битий, прийняв їх чемно на виту, повідбирав від них по 140 зр., зібрав разом суму 560 зр., сховав гроші, а відтак взяв знід стріхи десь тригидну сьвячену кістку і дивив ся через дірку в кістці, де сидять „дідьки“, що їх хотів дати тим господарям. Але коло него не було ані одного „дідька“ і він каже тоді до тих газдів: „Мої кохані, я вам все добре зроблю і будете кождий мати свого, але їх тепер тутки нема, бо они тепер всі сидять аж на угорській границі в Сиготі, то мусите аж туди йти. Я вам даю ті значки, йдїть туди до Сиготу на угорську границю, а там уже они самі до вас прийдуть“. Вдоволені газди з великою утіхою поповіли ся зараз із Незвищ на угорську границю до Сиготу, ходили, шукали по границі і нічого не знайшли, аж по трох тижнях повернули до Чернелиці без „дідька“ і без грошей та й поля збули ся... Подібна пригода описана в оповіданю о. Вол. Гарасимовича п. з. Домовик, котре помістимо в „Неділі“. Видко, як то оповіданє майстерно з життя взяте.

Убийство з причини любви. Дня 29-го с. м. розпочала ся перед судом присяжних у Львові карна розправа против льокаря Павла Стшелецького, що убив з любви і мести в марті с. р. працьку Марию Вайдівну. Акт обжалования так представляє сю справу: В 1894 році пізнав Стшелецький Марию Вайдівну, що жила разом з старою матерю у Львові, залюбив ся в ній, давав їй різні подарунки а вкінці осьвідчив ся. Тоді мала ему сказати Вайдівна, що она має вже судженого Василя Шпачинського, котрий служить у генерала Мецгера у Відні і скоро звідтам верне, оженить ся з нею. Однак се не домогло, бо Стшелецький став ще більше влізливий і грозив Вайдівній, що если она вийде за другого замож, то він убає єї жениха і себе. Дня 11-го марта приїхав до Львова Шпачинський. Коли Стшелецький дізнав ся о тім, пішов до Вайдівної і остерігав єї, щоб відмовила Шпачинському, бо буде зле. Вайдівна не пристала на се і тоді Стшелецький погладив єї по лицю та сказав: „Отже будеш мати, чогось хотїла“. Того самого дня о 7-й годині вечером взяв рушницю від свого пана г-р. Ст. Дідушицького, у которого служив, зайшов до мешкання Вайдівної і там єї застрілив, а відтак зголосив ся сам в поліції. Крім того обжаловує Стшелецького прокуратория о крадіж різних річий на шкоду г-р. Дідушицького. Сими річами робив він Вайдівній подарунки, котра їх приймала. — При розправі розповів Стшелецький, що він хотїв властиво себе перед очима Вайдівни застрілити, щоб она з жалю хоч не видавалась за Шпачинського. Але що ему стало ся, що він не себе, а Вайдівну застрілив, того він не знає. Матір Вайдівни сьвідчила для него дуже некористно, бо — як розказувала — Стшелецький часто грозив убийством. Стшелецького засуджено на смерть через повішенє.

Grand Café. Під такою фірмою отворяє кавярню дня 1. червня с. р. Герман Фетер в Чернівцях, при улиці головній ч. 13 на першій поверсі. Кавярня уряджена з всякими вигодами.

Хмаролом. В околиці Праги наробив хмаролом дня 25. мая с. р. величезні шкоди, особливо в хатах низше положених. Улиці стояли

під водою, ціле передмісте Косїрж і одна часть Сьміхова так само.

Убийство. В Калинештах оббила Катерина Онезім свою свекруху на дорозі так тяжко, що та до години померла. Убийницю арештовано.

Потонув парохід „Дон Педро“ на дорозі до Америки. 100 осіб утопило ся, а 25 уратовано; доносять також, що парохід „Коліма“ потонув з 173 подорожними. Лише 19 уратовано.

Жида а холера. На зборі лікарскі в Каменці подільській сего року сконстатовано, що холера чінає ся жидів чотири рази більше ніж християн. Після реферату лікарського інспектора д-ра Сулими вийшло, що в остатніх двох роках на 10 000 християн запало на холеру християн 11, а на 10 000 жидів запало 44.

Зріст слабостий умислових зробив в остатніх роках такий поступ, що звернув на себе увагу вчених. Один з німецьких психиятрів зауважав, що коли людність Німеччини збільшилася ся о 10%, то число умислових хорих зросло подвійно. В Англії і Америці сей процент далеко більший. Але найгірше під тим взглядом стоїть Альзация, де в році 1854-ім припадав один умислових хорих на 609 мешканців, а тепер вже на 389.

Вибухи Везувія. Після донесень з Неаполю Везувій від кількох днів вибухає. Лява пліне в сторону Помпеї. Пальмієрі, директор обсерваторії на Везувію, каже, що ті вибухи стоять в звязи з новим місяцем. Військо стереже людей від шкоди і нещастя.

Португальський король в небезпечности. Дня 17-го с. м. відбували ся в Ліссабон борби з биками. День був вправді дуже гарний, але дуже сильний вітер гнув стовпи, украшені всякими хоругвами і цвітами. Ціла публіка приглядала ся з великим напруженєм борбі славного „еспіада“. Відразу люди на против королівської ложі скричали і зірвали ся. Королева глянула в гору і зловила сильною рукою спадаючий на голову короля уломаний стовп. Вітер зломив его і він падав впрост на голову короля і був би его певно забив. Всі остовпили зі страху перед таким нещастєм, лиш королівська пара жартувала, як би нічого не стало ся.

Найбільша продукція. До тепер думали, що найбільшу фабрику в Європі має Круп, фабрикант армат в Ессені, бо платить річно податку 800 000 марок. Тепер же показує ся, що его перевищає фабрикант спірітусу в Румунії, Марінеску, котрий минушого року заплатив податку 1,651,421 франків. Надто має жена того фабриканта броварі, так що они разом заплатили торік податку більше як три мільйони франків. Перед двацятьма роками мав Марінеску малу пивкарню в Букарешті.

Нові уряди поштові будуть в Галичині отворені з днем 1-го червня в Увини і Угровиці.

Кухарка-отруйниця. З Мішкольца на Угорщині доносять, що в місцевости Береґ занедужав властитель більшої пошлості, его жінка і семеро дітей серед познаних отроєня. Мимо скорої лікарської помочи померло двоє дітей, а всі другі остають в небезпечности утрати життя. Кухарка Бенчик, на котру упало підозрінє, що допустила ся сего злочину, признала ся по своїм увязненю до вини і лише з трудом удало ся жандармерії уратувати єї перед роз'яренем товни людей, котрі хотїли єї на місци убити. За причину злочинства подала увязнена, що хотїла пімстити ся на своїй пані, котра на неї сварилася...

Електричний трамвай в Сегасві. Годовне місто Боснії має від 1. мая електричний трамвай. Першого дня їхало 2000 людей. Цікава публіка обступила кінцеву стацию і там толкує собі темний сільський нарід невидиму силу, що доказує такі дива, в свій простодушний спосіб. Коли повіз стає, молодіж оглядає себе в лякерованих стїнах повозу, або й показують свої язички та тішуть ся, що образ все так докладно показує. Коли повіз зичинає рухати ся, дїтвора біжить на взаводи, а в кінці встидає ся, що повіз побідив...

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 31. мая. Раду громадску розв'язано і поручено провід в справах громадских старості Фрібайс. Вчора відбула ся рада міністрів в тій справі. Люеґер конферував з міністром Бакеґемом і намістником Кільмансеґом. Імовірний є вибір уміркованого ліберала посадником.

Відень, 31. мая. Деякі газети оголошують комунікат, в котрім каже ся, що міністерство внутрішних справ доперва перед двома чи трьома тижнями довідало ся о заразі між безрогами в Австрії і Угорщині. Зараз потім дістали компетентні органи наказ, щоби розібрали наукову ту слабкість звірячу. В слідуєчих днях появлять ся розпоряджене, в котрім буде точно означене поступоване санітарної поліції против зарази між безрогами.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улица Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

Др. Оґоновський: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I. — Чорна Рада, повість	1 — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Світотгляд українського народа	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 5
— Навіжена, повість	— 50
— Над чорним морем, повість	— 20
— Хмари, повість	1 90
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в писмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленьк. „Львівці в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	— 10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4-50 зр. з пересилкою	5 —

— Кобзар для дітей	— 20
Леся Українка і Макс. Ставинський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Уманець і Спілька. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позовах з Московщиною	— 50
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III.	— 80
— Книга казок, поезій часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрив	— 10
Геринґ-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осин Маковей. Поезії ч. I.	— 20
— „Оферма“ — новіли	— 10
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Лірники, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роланда	— 50

СИЛА КНИЖКИ

або
о просвіті народній.
Під таким заголовком вийшла брошура
в Чернівцях
написана
учителем Дарієм Пігуляком.
Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти
можна в редакції „Буковини“.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить
двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року
2 зр., на чверть року 1 зр.
у Львові, улица Академічна, ч. 8.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в апіції Ріхтера, Прага, загально
звісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по
ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже
в кожній апіції. При закупні треба дуже ува
жати і брати флашки лише з охороною мар
кою „котвиця“ за правдиві. Центральна роз
сипка: Ріхтера апіка під Зол. Львом, Прага.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним
і багатим, старим і молодим переповнів і тверезим
руським читальникам присвятив Омелян Попович.
Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поч
тою 25 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. мі
ністерства справ внутрішних з дня 9.
грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою
діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности
своїх членів, обезпечає всяке майно дви
жиме і недвижимо против шкідливого впливу
під найприступнішими услів'ями і почи
слює можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують
ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де
нема агенції „Дністра“, приймають ся.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

мас на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, ре
даговану Омеляном Поповичем
року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892
1893., 1894., по 1 зл. 20 кр. за роки, а всі 9 ра
зом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

МІСЦЯ ПРОДАЖИ ПИВА У ФЛЯШКАХ.

Маємо честь подати високоповажаній П. Т. Публіці до відомости, що ми вже почали

ПРОДАЖ НАШОГО ПИВА-ЛЕЖАКА

Ориґінально наповнювані флашки можна дістати у пп. БРАТІВ ТАБАКАРІВ в ринку, у п. НОРБЕРТА КУЛІ при головній улиці і в домі
під ч. 1 при улиці семигородській. Також на замовлене кореспонденційною карткою доставляє ся пиво до дому 2 рази денно.

Наново зладжену кругольню нашого закладу може на кілька вечерів в тижні відступити означеним товариствам.

З глибоким поважанем

паровий бровар **Ronchetti, Reck & Comp.**

Але помимо того, що угорсько-руська інтелігенція є наскрізь змадяризована, то преці є у неї якесь почуте рускості. Однак те почуте є таке слабе, не вироблене, неясне, що нема надії, аби з того щось путнього вийшло, аби з того навіть при сприяючих услівях, розвинувся якийсь рух національний. Руский патріотизм у Угорських Русинів полягає на привязанню до руского обряду, на утаєній симпатії до Росії і на тихім, ледви чутнім наріканню на мадярський гнет. Наші забескидські співплеменники зрослися з поглядом, що гр. кат. обряд вичерпує вповні зміст рускої народності: у них той добрий Русин, хто тільки держить ся твердо „рускої віри“.

З рештою угорські інтелігентні Русини, як світські так духовні, не відзначають ся великим засобом інтелігенції. Політикою, наукою, літературою інтересують ся дуже мало, а натомість більше дбають про личні вигоди і користи.

Навіть про угорські політичні відносини і рухи знають небогато; не дивниця, що про справи галицькі немають найменшого поняття. Про відношене Поляків до Русинів і Москалів до Українців, про галицьку і українську малоруську літературу, про національно-політичний рух і про політичні партії у галицьких Русинів, про все те не відомо нашим забескидским братам нічого і ніяк. Україна і Галицька Русь суть духово сто рази до себе ближні, як Галицька і Забескидська Русь. Коли передовому угорсько-руському освіченому чоловікові станете щось говорити про Хмельницького або Шевченка, то переконаєте ся, що той чоловік перший раз в життю чує ті два імена. Коли у нас на Галицькій Русі розвинувся формальний культ Шевченка, то там, на Угорській Русі імя Шевченка зовсім незнане.

Коли би хтось з Галичан хотів навязати зносини з Угорськими освіченими

Русинами, то мусів би першим ділом навчити ся по мадарски; а коли би хтось з Галичан хотів видавати якісь книжки або якусь часопись для розбудження національного руху серед угорських Русинів, то повинен би ті книжки чи ту часопись друкувати в мадярській мові.

Перегляд політичний.

— В угорських міністерствах: справ внутрішніх і судівництва вже виготовлено розпорядження, котрими вводять ся в жите санкціоновані закони о веденю державних метрик і о цивільнім вінчанню. Ті розпорядження мусять перейти ще через раду міністерську, а відтак будуть предложені до цісарского затвердження. 3-разу був намір ввести закон о державних метриках з днем 1. вересня, а закон о вінчанях з днем 1. жовтня с. р., але відтак порішено активувати оба закони з днем 1. жовтня с. р. Причиною того рішення мала бути обаша, що би не прийшло до конфлікту з духовенством, если би установлені державні урядники виписували до метрик уродження і смерті, а духовенство ще вело реєстри вінчань. Урядники станові мають виконувати свої обовязки з певного рода торжественністю. Они будуть мати перевішену через груди триколірну шарфу (біло-зелено-червону) а крім того на своїй аттілі будуть мати відзнаку з угорським гербом. В сей спосіб буде зазначена при всяких урядових чинностях суверенність угорської держави.

— Супротив сензаційних вістей о ситуації на сході Азії запевнюють в Берліні, що там нічого не знають о тім, мов би Росія загрожала підданім Япанцям, котрі мешкають у Владивостоці, що змусять опустити то портове місто на сході Азії. Поселення рибацькі вже в руках Япанців, а Формозу небаком обсаждать.

— На засіданню „славянського благодотворительного общества“ в Петербурзі, відбутім в честь славянських апостолів Кирила і Мефодія, говорив архієпископ Смирнов о цілях славянофілів (а властиво панславистів — ред.). Космополітизм противить ся — казав він — науці євангелій о любові до ближнього. Треба передовсім любити свою родину, потім приятелів і свій нарід, а аж при кінці покровити народи. Першими репре-

зентантами тої ідеї були Аксаків і Хомяков, а ту ідею написало тепер(?) на своїй хоругві „славянское благотворительное общество.“

— З Парижа доносять: Ходять слухи, що австро-угорська ескадра, вислана до Кільонії під командою архієпископа Кароля Стефана, прибуде до Бресту.

— З поводу 50-літнього ювілею служби князя Лобанова, російского міністра заграничних справ, видав цар рескрипт, в котрім підноситься ся заслуги, положені князем коло адміністрації, політики і трону. В знак своєї ласки уділив цар князеві в брилянти оправлені відзнаки ордену св. Андрея.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 1. червня 1895 р.

До восьмої ранги службової переніс п. Міністер просвіти отсах професорів галицьких середніх шкіл: Альфонсія Штайнера, проф. гімназії в Бережанах; Корн. Полянського, проф. гімназії в Коломиї; д-ра Фр. Томашевского, проф. гімназії св. Анни в Кракові; Ант. Сосвинського і Йос. Винковського, професорів III-ої гімназії в Кракові; Теоф. Грушкевича, проф. II-ої гімназії у Львові; Фр. Терликовского і Тад. Каларского, професорів гімназії Франц-Йосифа у Львові; Гн. Фридриха, Волододисла. Фронча, Льва Рудницького, професорів IV-ої гім. у Львові; Гн. Косциньского, професора гімназії в Подгуржж; Йос. Фліса, проф. гімназії в Новім Санчі; Гв. Вахнянина і о. Гв. Костецкого, професорів гім. в Стрию; Гн. Гошовского, професора гімназії в Вадовицях; Кар. Кунца, Чесл. Пенъонжа, Кает. Косиньского, професорів школи реальної в Кракові; Ант. Соколовського і Роб. Рішку, професорів школи реальної у Львові; Едм. Бончальского, Кар. Горещого, Ост. Левницького, Кар. Баровичку і Гв. Айзельта, професорів школи реальної в Станіславові та Гв. Лянга професора школи реальної в Тернополі.

Відзначенє. Повітовий секретар в Рошчаних, Антін Тройнарський, одержав золотий хрест за службу.

В справі заведення нової утравістичної семінарії учительської в Галичині. Посол Окуневський поставив був внесенє в галицькім сеймі

Ганна прошу нахильно не посилати. Мій нахил... Се сьвященник руского народу плумить собі з мови того народу, що его удержує! У него очевидний „нахил“ до гумористики...

Один панотець побожно зітхає на перепасці: „O tempora, o mores!“ Справді: o tempora, o mores!...

Тай ще хіба подамо один приклад, які вчені бувають декотрі галицькі „інтелігенти.“ Пише один сьвященник нам так: „Я не вашь одномышленник уже по той причині, що друкована фонетикою й словами многими мені не зрозумілими. Органъ Вашъ квалифікуєть ся развѣ гдѣ инде, а не для людей съ студіями університетскими.“ О Боже мій! як же-ж мені заімпонував панотець своїми університетскими студіями! Якже малю чую ся супротив сеї сили духової! Університетські студії! — прошу вас. Чи чували ви? Університетські студії!

Вільше таких поучаючих перепасок не прийшло. Коли хто ще иньший відсилав газету, пови число передплатників стало певне, то писав чемно: гетош-без ніяких своїх заміток. Тепер уже знаємо, хто хоче читати „Буковину“, але таки — мені особливо жаль, що не маю такого прекрасного матеріалу, як наведений висше, більше під руками. Кілько то з него можна би висновків зробити! Вже на підставі тих кількох наведених висше заміток доходимо ось до чого:

Ненависть до фонетичної правописи доходить у декотрих, навіть інтелігентних Русинів, просто до божевільства. Они не зважають на саму річ; они поза є і є світ не бачать. Хоч лише один сьвященник, що „у нас є п'ять варьятовъ“, але ма такої ненависти до невинних букв

фонетичної правописи не можемо собі ніякше толкувати, тільки тим, що у даних осіб „не всі дома.“ А підозрівати се можемо тим більше, що ті люди не вміють і етимологічної правописи, котрої так боронять.

Далше бачимо, який буває у декотрих селян погляд на фонетику. Селяни, звісно, не вміли ніколи і не будуть уміти етимологічної правописи і для того розумніші селяни дуже радо прийняли фонетичну правопис і навчилися її (ми маємо на се сотки доказів), але там, де они попали під керму москвофілів, там они навіть ухвалюють в читальні не передплачувати ніяких часописів друкованих фонетичною правописию лише задля самої фонетики. Що за нерозум! Кілько они через се тратять!

Відтак бачимо страшенно сумний факт, що декотрі Русини (іх не мало), навіть з університетскими студіями, плузують собі з народної мови, а тим самим і з народу, що їх удержує. Що за перфідія! Яка темнота!

Вкінці бачимо, що люди, котрі пороку не винайшли, суть страшенно зарозумілі на свої університетські студії. З всіх же тих перепасок разом бачимо, що люди, котрі на них писали свої замітки, не знають, що годить ся. а що не годить ся писати на таким місці, і дали собі тим „найкрасше“ свідощтво... І ще до одного висновку маємо підставу, а іменно до такого, що є народовці, котрі справді не люблять москвощини і рутенства, але над ніво звичайних невіж не можуть піднести ся і з засади не читають того, що друковане фонетикою. До таких висновків можна дійти на підставі дрібних скравків паперу з адресами, котрі звичайно видає ся

в кіш! Чи не поучаючі перепаски? А они всі не видумані, але правдиві!

Мусимо ще приглянутись докладнійше зарозумілому панотцеві з університетскими студіями. Не він один на се зарозумілий; єсть таких більше. Що се таке університетські студії? Чи справді дають они чоловікові право судити і цінити все? Чи правник може зі всеорішучістю збивати докази богослова, а богослов докази язикослова, той же докази лікаря? А воімім ще лиш один факультет: чи фаховий природник може, не вчившись докладно історії, змагати ся успішно з фаховим істориком? Великий скаже, що не може. Універсальних геніїв, що би все уміли, нема. І нема здає ся нігде таких інтелігентних людей, що покінчили б всі факультети університету та ще й політехніки і агрономічної школи і т. д. Знанє кожного чоловіка, котрого звемо навіть інтелігентним, дуже обмежене. Коли фаховий богослов не займав ся хоч з цікавості нічим більше, лише своїми студіями, то він не в силі справедливо осудити незаних йому справ.

Кандидат до якого будь стану, зложивши іспит зрілості, може вправді на підставі свого патенту вважати себе дуже розумним чоловіком, але всі, що того щастя зазнавали, по кількох літах побачили, як невеличка була та освіта гімназійна, як мало з неї до життя придало ся! І зарозом побачили також, що не один чоловік без офіційального патенту на освіченого чоловіка умів більше, ніж они зі своїми патентами. Нема нічого нерозумнішого, як чванити ся, що ось то я гімназійний кінчав і в університет ходив. Можна покінчити і університет — а таки не

щоби заведено нову утравістичну семінарію учительську з углядженням головно двох міст: Коломиї або Городенки, де би нова семінарія учительська могла опертись о існуючу вже там низшу школу рішничу. Сойм на останній сесії припоручив сю справу віділові краєвому розслідувати і порозумівши ся з краєвою радою шкільною поставити відповідне внесення. Соймова комісія шкільна признала потребу заложення нової семінарії учительської у всхідній Галичині, однак рівночасно заявила, що сумніває ся, чи правительство з огляду на брак учителів схоче приступити до заведення нової семінарії. Також рада шкільна, до котрої відніс ся виділ краєвий, видала свою опінію. Она, згідно з опінією соймової комісії шкільної, признає потребу утворення нових семінарій учительських мужеских, однак з уваги, що в році шкільнім 1895/96 повстають дві нові семінарії учительські мужескі, а то одна утравістична в Сокалі, а друга з язиком владовим польським в Коросні, думає, що заведено нової семінарії у всхідній частині Галичини було би передчасне і з огляду на брак учителів сполучене з великою трудностю.

Конскрипцію в Боснії і Герцоговині закінчено дня 22. мая. Результати в поодиноких повітах будуть оголошені около 15-го червня, але вже тепер можна сказати, що населення і будівлі піднесли ся від послідної конскрипції о 20 до 24 процент — отже дуже потішачий поступ.

Убийник свого батька. З Семліна доносять: Селянка Анна Андришак скаржила свого сина Павла за непослух у громадського суду в Пргові. Закликали сина і притім вийшло ось що на верха. Павло убив в році 1891-ім свого батька в сварці, а его мати і інші селяни, котрі належать до секти Назаревів, знали о тім. Убийника і спільників увязнено.

Похорон Хінця в Лондоні. Минувшого тижня похоронено помершого в Грінч Хінця на кладовища в Лондоні строго після хінського звичаю. Помершого вложили убраного в труну і вклали в рот 6 пенсів. Коли спущено вже труну в мору, покрито її рижом і річани з паперу і поставлено фляшку вина женевого. Країни помершого танцювали навколо могили і співали. Коли могилу вже покрито, принесли Хінці всякий харч, дріб і малі кусники мяса та поставили їх на могилу. Ще якийсь час Хінці танцювали і співали, а вінци опустили веселі кладовища.

Давні чоботи. В „Вяржевих Вѣдомостях“ знаходило таку вістку: „Одиноке в своїм роді археологічне відкриття зроблено недавно при

відкопуванні курганів під Москвою близько села Снаса. В однім із курганів знайдено чоботи зняті із скелету. Ті чоботи походять з X-го віку і подають перший взорець обути з тої епохи; подібні они до типу обути кавкаського. Хоч ті чоботи перележали в землі около дев'ятьсот літ, шкіра переховала ся дуже добре. Розкопуване відбуває ся під наглядом спеціалістів; знайдено в курганах множество монет, нашийників, брансолет і т. д.“

Ексцентрична княгиня і син міністра. В аристократичних кругах Риму добре знана є графиня Целеро. Оногди закрив ся до скарбниці графині незнайний злодій і забрав з собою різні дорожні цінності. Поліція не винайшла злодія, отже графиня зачала сама его шукати, перебравшись за мужчину. Не довго она шукала, а результат її шукання був непередбачений, бо вказував на сина прем'єра італійського, адвоката Люїзіо Кріспіо. Італійські і французькі газети широко о тім розписують ся. Кілько в тім всім правди, тяжко тепер сказати; але можливе оно є, бо звісно є, що старий Кріспі має з своїм сином багато гризоти задля різних справ, котрі противлять ся законам карним.

Добре заробив. Один купець волів з київської губернії в Росії задумав спробувати щастя на ярмарку в Варшаві. Він купив 40 волів і повсаджував їх до залізничних вагонів, а що не хотів, аби его товариші купці дізнали ся о тім, що він везе воли до Варшави, велів в вагонах позамикати вікна і двері. Коли поїзд переїхав кілька стайцій, заглянувши незважаючи купець до вагонів, де були воли. Однак его очам представив ся страшний вид. В наслідок спеки і нестачі воздуха воли подушили ся і лежали в возах без життя. З 40 штук удало ся ледве одного врятувати;ласти приказали всі подушені воли закопати.

Гіпнотичний процес. В Ліоні у Франції веде ся перед судом присяжних процес, що викликав в широких кругах велике зацікавлення. Історія процесу така: В червні 1893-го року померла в Ліоні старша вже пані, вдова Гіндран, котра по своїм чоловіці, що помер 6 місяців перед її смертю, унаслідок звини міліон франків. Уже смерть її чоловіка, що майже нагло наступила, дала повід до різних погослосок, тим більше, що в его домі появили ся якісь чужі люди, котрих перше ніхто не бачив і не знав. Був се якийсь магнетизер Жув і его жінка, що займала ся спиритизмом. Они обоє замешкали у вдові і ридили ся там, так як у себе. Коли вдова померла, найшло ся завіщання, котре записувало

цілу спадщину Жувам. Однак на яку недугу померла вдова, сего не справджено. Против завіщання піднесли правні наслідники закиди і суд установив секвестра, котрий завідував спадщиною. Жуви, прочуваючи, що процес випаде для них некорисно, хотіли частіше полишених грошей сховати, але на тім зловлено їх і на основі різних погослосок арештовано. Сусіди, що ставали в слідстві яко євїдкі, зізнали, що Жув магнетизував небіжку кожного дня і що она діставала тоді нервові напади, та називала обоє чужих злодіями і убийниками. По магнетизуванню подала вдова в глибокий сон, а коли пробудила ся, магнетизував єї Жув наново. Так тривало шість місяців. доки нещасна жертва не умерла. Лікар др. Лякасань, славний патолог, заявив, що діяльність Жува була великим проступком, бо він позбавив вдову і власної волі і життя, та для того заслугоє на остру кару. На кожний спосіб годі буде дізнати ся правди про правдиву причину смерті обоїх Гіндранів.

Ювілей поєдинку. Деякі англійські часописи пригадують, що оногди минуло 50 літ від послідного поєдинку. Коли один офіцер застрілив в поєдинку свого приятеля за те, що той був часом за чемним супротив его жєни, правительство на домаганє народа заборонило раз на завісїдї поєдинки. Від того часу дійсно не чути вже про поєдинки в Англії.

Неосторожна їзда. В Сполучених державах Америки заведено багато трамвайів електричних, котрі так скоро і неосторожно їздять улицями, що в сїх днях в Нью-Йорку 107 дітей переїхали на смерть, а 450 скалічили. Щоби заперестувати против товариств трамвайових, горожани тамощі скликали великий метінг, а учасники метінгу переходили головними улицями, з'єднуючи сївчуте для нещасних. На передї того походу везено кількоро дітей, покалічених возами електричними, один хлопець ішов на кулях а за ним несено вівсїки з написами: „Досить убийств!“ — „Наші діти хотять гуляти на свіжїм воздуху!“ — „Оплакуємо 107 убитих.“ Крім того найлучші адвокати взяли справу в свої руки і товариство трамвайове буде мусїло, здаєсь, грубо окунути ся.

Зміна властителїв. Маєтність Поруби коло Завадова, в яворівськїм повіті, купила п. Генріха Сїленка від пп. Галуциньських. — Село Сєнялів під Львовом набув за 72.000 зр. від п. Т. Старжинського п. Ант. Курковский.

Старий хлїб. Під днем 27-го мая пише Salzburger Chronik: Сегоднї показали нам дві сторі салцбургскїх булкі, з котрих одна, дуже маленька, мала дату 1816, друга більша 1819. Перша походить з часів голоду і коштувала 1 кр., на більшій написані слова: „з вдячності Богу.“ Хлїби переховано в музеях.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Нїмецька часопись: Aus fremden Zungen помістила сего року переклади чотирех пісень руских. Подаємо з них переклад знаної піснї: „Вже три днї і три недїли, як мого мужа комарі зїли.“

Drei Wochen sind es nun, wohl bemessen,
Seit meinen Mann die Mücken gegessen;
Noch heist's, ich mag an die Trauer nicht denken;
Ich traure, ich traure! ich geh' mich ertränken,
Ich geh' mich ertränken—ich stürz' mich hinein
In den roten, purpurroten Wein.

Ach, ach! ich klage an allen Ecken,
Bei Fidel und Bratsche und Dudelsäcken;
Noch heist's: ich will mich zur Trauer nicht schicken.

Ich traure, ich traure! — ich geh' mich ersticken,
Noch heut' mich ersticken — (beinah!) — ich wett' —

Im dick dicht flaumigen Federbett.

Ach, ach! ich klage in meinem Leide,
In bunten Bändern, im roten Kleide;
Noch heisst's: das Trauern mir nicht gelänge!
Ich traure, ich traure! ich gehe — ich hänge
Ich hänge mich — wahrlich! ja heut' — ja gleich!
Dem Liebsten mein an den Nacken weich.

можна про себе сказати, що всьо знає. Що більше, чим хто ревнїше займав ся різними науками, там буде скромнїший при оєдах. Та скромність може дійти аж до знаного скрайного висновку: „Я нічого не знаю, тільки то знаю, що нічого не знаю.“ Хто-ж з зарозумїлостію покликає ся на свої університетські студії і то перед людьми, що мали нагоду також пізнати університет, у того підозрівати можна вже упадок умисловий. Нема такого чоловіка, від котрого не можна би чогось навчити ся, і нема таких часописів, що не подавали-б хоч матеріялу до розваги.

Кандидат стану духовного, котрий по чотирох роках, пробутих в заперті, стає відразу учителем народу, знаходить ся в незвичайно тяжкїм положеннї супротив своєї пастви. Сам ще молоденький, без досвїду життя, стає параз сповідником, учителем, батьком, авторитетом, прикладом для всіх. Яка-ж велика его отвїчальність супротив повіреної ему пастви! Кілько разів може і мусить він помиляти ся, сповняючи свої обовязки! Він чоловік з університетськими студіями, але школи жити не має, сеї найважнїшої школи! Помилувавшись раз і другий чи може він оправдувати ся своїми студіями?

Пізнїйше, не пробуваючи щодня з оєвіченним товариством, не контролює власних думок і помалу несвїдомо у своїх поглядах на суспільні справи піддає ся впливови нпр. даної часописи, котру читає. Покликає ся сеї і той на свої університетські студії; а чомуж він вірить своему „Галичанинові“ або своему „Дїлу“ так, як євїтому євангелію? Незамітно приймає чужі думки без контролю і чим далї, готов навіть дати ся

розвинути за них. Вплив односторонний робить чоловіка одностороннім, а як на слабоумного чоловіка натрафить, то зовсім опановує его і нічим тут ніякі студії. Отже не диво, що поміж таким малым числом одержаних мною перенасок, нахожу такі дивовижні замїтки сєльських євїценників. Менї їх вельми жаль, бо они мимо університетських студій у своїм розвоє вже давно застоялись, ніякої нової думки не приймають; своїх думок, не контролюють, — тільки вже наосліп їдуть за своїми провідниками. Партия зложена з таких людей може виправді здавати ся сильна, але як одного разу буде она кричати „осанна“, так другого разу кричати-ме „расни его“, не розбираючи за що.

Треба нашїй інтелїгенції більше важити і розважувати свої думки, страсти і пориви, треба старати ся мати свій власний суд і не йти слїпо за підпентами, треба євїдомих людей, а тоді настануть євїдомі партії. І коли се пишу, то бажаю того всім партіям, відмавляючи навіть „Буковині“ того вдоволення, щоб за нею всі наосліп їшли. Переможе наша думка у читателя, — добре! Не переможе — то хоч можемо жадати в імені справедливости, щоби читатель взяв на розвагу і для порівняння нашї і всі инші, противні думки та розібрав річ так, як годить ся оєвіченому чоловікови, чи він має патент на оєвіченого чоловіка, чи не має...

Що то можна навчити ся з марних перепасок газетних!

* * *

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 1. червня. Wiener Abendpost остерігає серйозно, щоби права зібрань не надуживати до непорядків, бо в такім разі дотеперішній їх ужиток стане неможливим. Се остережене звернене против робітників і антисемітів.

Льондон, 1. червня. Японське військо прибуло до Формози. Зачали ся вже воєнні приготування.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слідуючі книжки:

зр. кр.

- Др. Огоновський: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I. 3 —
- Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache 1 50
- Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I. 1 —
- Чорна Рада, повість 80
- Юрій Федькович. Повісті і оповідання 20
- Іван Нечуй. Повістки і оповідання 30
- Світослав українського народу 30
- Кайдашева сім'я, повість 5
- Навіжена, повість 50
- Над чорним морем, повість 20
- Хмари, повість 1 90
- Причена, повість 1 50
- Микола Джеря, повість 80
- Поміж ворогами 50
- Попатись 10
- Ом. Партицький. Провідні ідеї в історії України. Тар. Шевченка 35
- Вас. Ріленький. „Лейтенант в Тавриді“, драма 30
- Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідання 10
- Тарас Шевченко. „Кобзар“. 2 томи 4 50 зр. з пересилкою 5 —
- Кобзар для дітей 20
- Леся Українка і Макс Ставчинський. Книга пісень Г. Гейне 80
- На крилах пісень, збірник поезій 60
- Павло Граб. Збірник поезій ч. I. 20
- 3 чужого поля, переклади ч. I. 20
- Уманець і Снілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по 2 50
- І. Баштовий. Українство на літературних поглядах з Московщиною 50
- Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних 35
- Без праці, оповідання 20
- Лис Микита Гетого 50
- Украдене щасте, драма 30
- Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III. 80
- Книга казок, поезій часті II. 60
- Під хмарним небом, поезій ч. I. 1 —
- К. Т. Подоланко. За громаду, хроніка 20
- Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по 1 20
- О. Кенан. Свобі ч. I. II. 1 20
- Лезенко. Пани і люди, повість 80
- Салдатський розрив 10
- Геринг-Герасимович. Що то є господариство 20
- Осип Маковей. Поезії ч. I. 20
- „Оферма“ — повість 10
- Михайло Старицький. В темряві, драма 20
- Киріло Студинський. Лірики, студії 20
- Пересторога 1 —
- Василь Щурат. Пісня про Роланда 50

СИЛА КНИЖКИ

або

О П Р О С В І Т І Н А Р О Д Н І Й.

Нід таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптіці Ріхтера, Прага, загальнозвісне витране, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кожній аптіці. При закупні треба дуже уважати і брати флашки лише з охороною маркою „лотвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптіка під Зол. Львом, Прага.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим перепоїв і тверезим руским читальникам присвятив **Омелян Попович**. Книжка ся має **80 сторін** і коштує **20 кр.**, поштою **25 кр.**

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Ватова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливих впливів під найпристуднішими умовами і починає можливо найвищі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уїденні агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях.

уліця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омелянком Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за річник, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

МІСЦЯ ПРОДАЖИ ПИВА У ФЛЯШКАХ.

Маємо честь подати високоповажаній П. Т. Публіці до відомости, що ми вже почали

ПРОДАЖ НАШОГО ПИВА-ЛЕЖАКА

Оригінально наповнювані флашки можна дістати у пп. **БРАТІВ ТАБАКАРІВ** в ринку, у п. **НОРБЕРТА КУЛІ** при головній уліці і в домі під ч. 1 при уліці семигородській. Також на замовлене кореспонденційною карткою доставляється пиво до дому 2 рази денно.

Наново зладжену кругольню нашого закладу може на кілька вечерів в тиждень відступити означеним товариствам.

З глибоким поважанем

паровий бровар **Ronchetti, Reck & Comp.**

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горюніца в
Чернівцях, ул. головна ч.17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Письма з Відня.

Відень, 30. мая 1895.

Антикоаліція славянська в радї державній, про котру у нас перед півтора роком так багато говорено та писано, а котрою і деякі послы рускі одушевлялись понад міру — та антикоаліція славянська пішла вже в непамять, не лишивши по собі у нікого ніякого жалю. Інакше і не могло бути. Антикоаліція славянська без Поляків, Русинів та всіх полудневих Славян була перед породом вже на смерть засудженою дитиною. А не приступили до тої антикоаліції ані Поляки, ані послы рускі, ані не всі послы словінсько-хорватські по тій простій причині, бо знали они добре заздалегідь, що молодоческі послы, кличучи до союзу Славян в радї державній, не мають інтересів союзників своїх на оці, а лиш окремий свій інтерес, с.е. осягненне права державного для країв корони сьв. Вячеслава. Антикоаліція славянська счезла проте скорійше ранної роси, не давши по собі другого сліду крім палких річий, голошених годинами і множества нагячих внесень на полагожденне зовсім не нагячих справ та безпощадної дуже суб'єктивної критики всего, що вийшло з підра коаліційних сторонництв. Рускі послы могли тим менше приступити до антикоаліції чеської, позаяк знали, що сей союз не посідає ніякої сили, що буде чисельно незначний, та що рускому народови зокрема не в силі він подати ніяких користей, крім хіба красних слів та пустих заяв симпатії, о щирости котрої можна би ще дуже сумніватись. Рівнож і частина словінських послів не пішла в невід молодоческий, пересвідчена, що Чехи чейже не дадуть їм гімназії цілейської або других прав народних. При таких обставинах зложилось ціле діло так, що молодочехам удалось позискати лиш кількох послів словінсько-хорватських та двох чи одного „дикого“ посла руского в ролі хвилевого помічника. Як мало молодочехи по якімсь часі самі одушевляють ся для антикоаліції славянської, показує з того, що одна третина послів чеських (на 35 всіх) правильно не буває на засіданнях ради, а пильнує своїх домашніх інтересів. Др. Іреґр вєсть, приміром сказавши, рідко-стїю в палаті посольській, а і другі послы абсентують ся дуже часто.

Молодоческі послы найшли більше союзників поза послами славянськими.

До них, або вірнійше скасаючи, до їх політики обструкційної пристали всякі елементи опозиційні палати посольської, як: антисеміти, демократ Кронаветер (сінґельтон в своїм роді), соціальний демократ Пернерсторфер з кількома товаришами, а від часу до часу піддержують молодочехів і націоналі німецькі з Штайнвендером на чолі, а дуже рідко ще і кн. Ліхтенштайн, провідник соціально-християнського сторонництва.

На днях пробовали молодочехи зорганізувати цілу опозицію ради державної в одну фалангу. В тій цілі скликали они провідників всіх згаданих сторонництв опозиційних на довірочну нараду і предложили їм план такої організації. Задачею опозиції мала бути обструкція за всяку ціну, обструкція беззаставна. І от що виявилось? Найбільше фіяско! Провідники других опозиційних сторонництв заявили вправді молодочехам, що они тут і там піддержуть їх, але до союзу обструкційного они не пристали. Молодочехи осіли проте вже другий раз на леді, раз при складаню антикоаліції славянської, тепер знов в друге приаранжованю пустої обструкції. Згадані другі сторонництва прирекли лиш берегти свободи слова в часі бюджетових розправ та домагатись прискорення реформи виборчої.

Що до сеї послідної, то правительство наміряє її перевести за всяку ціну в тій формі і в тій обемі, як проєкт реформи виборчої вийшов з субкомітету. Правительство не уступить. Отже і пусті суть всякі поголоски про яку-небудь зміну президії кабінету. А з другої сторони не з иньшою палатою а лиш з теперішньою може сей проєкт реформи виборчої статись законом. В найгіршій разі правительство розв'язало би парламент, але само не уступить, заки не виваже ся з даного слова в падолисті 1893 року. Так стоять нині діла. Притім прийміть і се до відомости, що евентуальне розпоряджене міністерства справедливости що-до написей руских на судових будинках всхідної Галичини єсть впливом рішення міністрів.

Відень, 31. мая 1895.

Недавно тому сказав донисуватель віденьський „Дьбл“ п. Поступишин, що він не знає, що робить клуб руский послів ради державної? Ми не винуваті тому, що п. Поступишин слабо поінформо-

ваний в тім напрямі, але можемо запоручити, що клуб руский безперестанно заходить ся коло того, щоби права народу руского, запоручені основними законами державними, з паперу перенести в дійсність. Тож можу вам донести, що на основі ухвали клубу з 21. мая с. р. члени его, послы Барвіньський і Вахнянин, постарались о то, що міністер справедливости видасть небавом розпоряджене, приписуюче уміщене руских написей на всіх будинках судових всхідної Галичини. Хто пригадає собі притім ту бурю, яку підняли Італіяньці в Пірано і других місцевостях против написей хорватських, а схоже повірити, що власти краєві наші, т.е. намістництво враз з президентом вишого суду краєвого справедливе жадане послів руских о написи рускі пайохотнійше піддержали, та що і міністер для Галичини, Екц. Яворський, до сего постуляту відііс ся зовсім прихильно, — той буде мусів признати, що відносини польско-рускі в Галичині стають з кождим днем правильнійші. Нетерпимість счезає, натомість ростуть виrozumіне і чувство справедливости. А діє ся то все в наслідок запроданя справи рускої Полякам через посла Барвіньського і его товаришів, о чім що дня пишуть наші глибоко-політичні дневники галицькі.

Які справи порушено ще на засіданю клубу послів руских ради державної — о тім не буду згадувати передчасно, доки справи ті не будуть покінчені. П. Поступишин вибачить нам, що не вдоволимо его цікавості.

Відень, 1. червня, 1895.

Реформа податкова буде небавом покінчена. Розправу в парламенті доведено до V. артикулу мимо численних перешкод, ставляних зі сторони опозиції. Вчора знов відбули об'єднані виділи (палати посольської і палати панів), вибрані до обговорення і розслідування нової процедури цивільної, сїдїлну нараду і покінчили свою роботу. Проєкт закона нової процедури цивільної тим самим довершений. Правительство предложить его відтак обом палатам, а ті можуть его або прийняти в цілости, або відкинути без всяких поправок. Імовірно прийме сей закон на порядок денний в часі осіннього періоду засідань парламенту і буде прийнятий. Наколи зв'язимо, що нова процедура, яко дешевша і скорша в лагодженю спорних справ, буде мати велике значіне судове та економічне; наколи додамо, що через новий закон податковий економічно слабші одиниці одержать значні полегшї, то і стане ясно, що коаліція — всесторонно, навіть і у нас ругана — таки буде могла поведичатись великими успіхами, більшими, як давнійший автономічний союз. Наколи

ще перейде і проєктований закон о приналежності громадській (das Heimathsgesetz), а міністер фінансів постарався о реформу належностей державних в користь економічно слабших верств, то і покаже-ся, що коаліція на серію думала і думає про поправу положення матеріального бідніших класів, не виключаючи класи хліборобів.

Опозиція бр. Дінавілого против закону нової реформи виборчої слабше. Межи бар. Дінавілом а правительством прийшло вже до порозуміння що-до становища тих виборців, котрі в наслідок нового закона податкового на будуче, не платячи 5 зр. безпосередних податків, мали би бути виключені з дотеперішньої курії меншої посілості, а вчислені до нової п'ятої курії. Наколи клуб Гогенварта в цілости, лівниця, клуб Коронііого, послі галицькі взагалі і націоналі німецькі попуті проєктовану реформу виборчу, то она і перейде в палаті посольській. Виходить се з простого рахунку. Клуб ір. Гогенварта числять 54 членів, лівниця-німецька 107, клуб Коронііого (центр ліберальний) 10, „коло“ польське 57, клуб руский 5, а німецькі націоналі 17 членів, разом 250. До ухвалення потрібно двох третях, т. е. 236 послів, отже потрібна більшість була би. Лиш з тою палатою може правительство переперти проєктовану реформу виборчу, хотя за те поодиноким клубам буде мусіло поробити деякі уступства. На случай розв'язання теперішньої палати посольської, як де-хто думає, могла би більшість двох третин стати менше певною, позаяк при нових виборах іменно лівниця німецька могла би значно потерпіти. Правительство коаліційне сьвідоме того і о скілько звістно, оно ужне всяких средств, щоб поставити на своїм.

Лівниця ліберальній зроблено вже навіть уступство тим, що по невдахах виборах посадишка міста Відня розв'язано раду міську. Лоеґер тішив ся своїм достоїнством лиш 17 днів. Справа з Аґліїрдім рівнож полагоджена мирно, а сим і приборкано клерикалів німецьких кн. Ліхтенштайна. Здаєсь, що і питане цілейске буде розв'язане в спосіб відповідний. Поляки не будуть мати ніякої причини противитись проєктованій реформі виборчій, а послі рускі піддержать її, бачучи, що коаліційне правительство не лише не єсть вороже змаганням народу руского на полі національного розвою, але піддержує сей розвій поступенним розширюванем прав народу руского в Галичині і на Буковині, та двиғанем нових інституцій в користь того-ж розвою.

Відень, 2. червня, 1895.

В середу по Зелених Сьвитах предложити субкомітет для реформи виборчої проєкт закона виборчого повному комітету. Реферат обняв пос. Рутовский. Рівночасно печатає ся сей проєкт і буде розісланий членам комітету вже вніи. Однак подрібности ще заховані в тайні. То лиш відомо, що проєкт доповняючого закона виборчого наділяє повних 2 міліони людей правом активного і пасивного вибору. З тих двох міліонів одержить в Галичині та на Буковині крім до тепер управнених до голосовання ще над 400.000 людей право голосовання. Пята курія буде складатись з двох частин, курії робітничої в дійснім слова значіно і курії низше 5 зр. оподаткованих. Курія робітнича одержить 13 мандатів, курія дрібних податників 34, разом 47, так, що парламент доповнений новими послами буде числити кругло 400 послів. Число нових послів може однакж бути ще побільшене. Се не засадниче питане. Вибори в п'ятій курії будуть посередні. Робітників властивих числуть Долтавіщина 1.300.000. Виходить з того, що один посол принаде на 100.000 робітників. Наколи зважимо, що у нас в Галичині деякі селянські округи виборчі на 200—300.000 людей вибирають одного посла, то робітники будуть в користнійшій положенню. З другими коронними країми, іменно альпейскими, порівняне се не видержить проби, бо приміром в Тироли вибирає вже 30.000 людей одного посла. Галичина і Буковина вибрати муть двох заступників робітничої класи. Буковина сама числять ледви 20.000 робітників. Крім того буде вибрати Буковина одного посла з п'ятої курії з низше оподатко-

ваних, Галичина вісім. Суд о новім проєкті реформи виборчої буде можна собі виробити аж по проголошенню всіх подрібностей.

Чиншові господарства.

Зі всіх боків чути скарги, що земля наших хліборобів дуже задовжена; і скарги ті зовсім оправдані. Вистарчить навести лиш деңо із дуже багатого статистичного матеріалу, який прилучило міністерство рільництва до проєкту в устави о спілках рільничих і о чиншових господарствах, аби переконати ся, що задовжене землі зростає з кожним роком в застрашаючий спосіб.

Від р. 1868—1892, отже за 24 роки збільшив ся стан довгів, що тяжать на землі, в краях австрійських, котрі мають упорядковані книги ґрунтові, о 778,686.503, а в інших краях, як в Побережю, в Галичині і Буковині о 170.180.500, наредшті в Тиролю від 1871 до 1892 р. о 137,226.827, а в Форарльберґу від 1888 до 1892 р. о 9.654.462; отже з кінцем р. 1892-го всіх довгів на землі тяжило 2.791.784.060, т. зн. близько три міліярди зр. Коли-б ми аж третину того відічили на землю мійську і таку, що є в руках фабричного промислу, то на певно дві третині всего довгу, т. зн. около два міліярди зр. тяжить на землі австрійських хліборобів. Розуміє ся, що тут полічені лиш довги зайнтабульовані в книгах ґрунтових, а кілько то ще є довгу незаїнтабульованого? — Коли-б від тих двох третин довгу порохувати процента лиш по 4%, то самих процентів мусьть річно платити хлібороби 74 і пів міліона зр. Але де малим хліборобам дістати гроша на 4%? У нас предінь звичайна стопа процентова яких 10 проц.! А долічивши до того ще яких 24 міліони податків, які платять хлібороби, а окрім того ще всякі долатки до податків бодай 80 проц., що знов виносить 19 міліонів, то показує ся, що річно мусьть хлібороби поносити тягарів від своєї землі около 120 міліонів. Коли-ж весь катастральний дохід від землі почислено у нас на 164.339.218 зр., то дві третині, які припадають на хліборобську землю, виносить лиш 109,560.000 зр., а се знов значить, що австрійські хлібороби о яких 10 міліонів зр. мусьть річно більше поносити тягарів ніж можуть, ніж самі мають доходу. Навіть в тім разі, коли-б дійсний чистий дохід перевишав обчислений дохід катастральний, рільництво вже не в силі поносити ті високі тягарі, бо низька ціна рільничих продуктів, а притім збільшені видатки господарські мусьть довести рільництво серед таких обставин до унадку.

Наслідки задовження власности земельної видко дуже ясно в отсих числах: Коли пр. в Чехах в р. 1861—1872 було ще 150.451 господарств величини 100—10 морґів т. зн. таких господарств, що можуть виживати родину, то в р. 1889—1890 зменьшило ся тих господарств о 15.565; за те малі господарства (нижше 10 морґів) зросли в тім часі із 467.840 на 611.616 т. зн. о 143.776.

Причина тому така, що хлібороби не в силі платити таких високих процентів від довгів, які тепер банки вимагають, бо земля на несе того проценту, і через те мусьть тратити землю через ліцитацію. Друга і то головна причина зменьшення таких господарств, що можуть утримати родину, є та, що уставою з дня 27-го червня 1868 р. дозволено ділити господарства після уподоби; через то, що не стало якогось певного права ділства у хліборобів, роздрили ся мужицькі господарства так, що тепер уже годі дальше дробити, бо нема вже що ділити.

Зваживши се все показує ся, що коли так далі буде іти, то неминуча загинь чекать хліборобів. А вже-ж ані держава ані сусільність не може собі бажати, аби той стан, що становить підставу ладу і сили державної, марно загинув! Що-ж тут робити?

Знаючи причину лиха можна дати раду. Передусім, треба для хліборобів втворити такий кредит, щоб они довг зятягнений не мусіли зараз в короткім часі звертати, але щоб розложити такий довг на довгі літа, на яких 60 літ,

і сплачувати его ратами так, щоб хлібороби не відчували занадто тягару довгів. Ну, не велика штука, скаже дехто, та-ж і тепер банки дають позичку на сплату ратами на довгі літа. Правда, але банки дають позичку поперше тільки до якоїсь висоти, можуть позичку кожного часу вповісти, тай проценти від позички разом з ріжними видатками все таки для малих посідачів за високі, так що власне проценти ті є руїною хліборобів. Отже треба не лиш довголітнього кредиту, але і дешевого.

Треба отже щось зробити, аби также і стопу процентову для малих господарств знизити, щоб відтак замінити всі високі опроцентовані довги на низше опроцентовані. Якже-ж се зробити? В ріжних державах над тим докладно застановляди ся і наредшті прийшли всі до того переконання, що инакше годі се зробити, як таким чином, що 1) аби уможливити довголітний кредит, треба запобігти дробленню малих і середних господарств. Для капіталу се річ не зовсім безпечна вязати ся на довгі часи з таким господарством, що оно може роздирити ся, що ва ним замість одного ґазди може в протягу 60 років бути аж кілька ґаздів. Отже хотівши вивести для мужицьких господарств довголітний і через те не такий тяжкий кредит, треба перед усім видати уставу о неподільності середних господарств. В повнім зрозумінню сеї сьрави ухвалила рада державна 1889 р. таку уставу, але она не ввійшла в życie, бо жаден сойм не видав постанов, як ту уставу в краю перевести.

Аби-ж 2) для мужицьких господарств роздобути дешевий кредит, треба їх сполучити в спілку, де-б всі за одного стали; в спілці така велика сила, що вже тим самим без чужої помочи могли-б хлібороби пратувати ся з пужди. Для того то міністерство рільництва внесло в раді державній проєкт устави о спілках рільничих, котрий ми вже вперед обговорили. Аби-ж 3) дуже задовжені господарства, котрі неминучо мусіли-б попасти в руки лихварів, все таки для рільників утримати, то міністерство тим спілкам поставило дуже важне завдане, скупувати на власність дуже задовжені господарства селянські; ті господарства віддавали-б спілці далі тим ґаздам, від котрих господарство куплене, до ужитку, а ґазди мали-б помалу сплачувати ратами ціну купна спілкам, так що за якийсь час могли-б спілкам все сплатити і з чиншових ґаздів стали-б дійсними ґаздами. От що то чиншові господарства!

Дуже добра се гадка міністерства, але ми вже тоді, як говорили про спілки рільничі, сказали, що спілкам, особливо з самого початку, не стане гроша на те, аби викупити всі такі господарства з рук лихварських. Тут буде потрібно, щоб і держава і край прийшли спілкам в поміч і дали їм на ту ціль подостаткам гроша.

Ще-ж важнійша річ, позискати великий капітал для дрібних господарств. Сегодня стоить справа так, що посідачі великих маєтків достають від великих банків позичку на низький процент, а посідачі малих маєтків ні; они мусьть по ріжних касах менших оплачувати високі проценти, бо великі банки не хочуть вдавати ся з малими сумами в якісь дрібні інтереси, а малим посідачам поодиноким великих сум не потрібно. Коли-б отже малі господарства получили ся в спілку, то таким чином они становили-б одну велику посілість, а та спілка могла-б тоді від великих банків дістати грош на низький процент.

Так отже хоче взяти ся держава до ратунку середних і дрібних хліборобів: хоче по перше придбати їм довголітнього і дешевого кредиту, а по друге хоче і ті господарства, котрі задли великого задовження мусіли-б перейти в чужі руки, утримати для тих самих господарів таким чином, що спілки рільничі викупили-б те господарство для себе, віддали-б его до ужитку господареві, котрий мав би через довгі літа помалу сплачувати ціну викупу, аби відтак стати на своїм ґрунті дійсним господарем. І для того то внесло міністерство рільництва ще і проєкт устави о чиншових господарствах.

Правда, в проєкті устави о чиншових господарствах є ще деякі хиби, а найважнійша тоґа, що ті господарства все таки будуть занадто обтяжені. Чиншовий ґазда мав би не лиш платити відсотки і уморювати ціну куни свого

господарства, але ще і на заряд спілки краєвої давати $\frac{1}{2}\%$ від тої суми, і уплачувати всякі податки з додатками і асигнацію, т. зв. мусів би річно ще яких 6—7% ціни купна окрім відсотків і рат уморення платити, а се ніхто не встані; отже таким чином не осягнуло-б ся тої цілі, яку бажає ся, не вирвало-б ся хліборобів з нужди. Треба тут ще якось улекшити. Але на кожний спосіб гадка сама дуже здорова і добра, і коли-б її добре перевести в жите, то напевно синило-б ся вивлачене хліборобів із землі. Статистика із р. 1890 показує, що в Австрії було в тім році 13,351.379 осіб належних до хліборобського стану, між тим було 8,469.223 особи, що дійсно займають ся самі хліборобством. Коли порівнаєм се число з числом хліборобів з р. 1880-го, то бачимо, що тоді хлібороби становили ще 60-69% всієї людности в Австрії, а тепер, в р. 1890-ім, вже лиш 55-58%! Особливо в Долішній Австрії, Сольногороді, Триєсті, Форарльбергу, в Чехах і в Шлезку більшість людности відвернула ся вже від хліборобства. В Моравії і в Горішній Австрії становлять хлібороби ще половину людности. В Галичині-ж так господарства роздробили ся, що ніби то є ще багато хліборобів, але яких, то нема що і казати! Се не хлібороби, а наймити! Всюди бачимо упадок хліборобства. А стан хліборобський становить підвалину держави; упадок его потягнув би за собою страшний соціальний переворот, то-ж треба ратувати сей стан від погвбелі.

Проект устави о чиншових господарствах вже обговорювала рішуча комісія ради державної на своїм останньому засіданні. Для доповнення того, що ми сказали про чиншові господарства, подаємо тут короткий перебіг нарад над сею справою. І так:

Гр. Хотек виступає радо таку уставу, що годна здержати упадок стану хліборобського, але в проекті треба було більше брати вгляд на права соймів краєвих. Рольсберґ каже, що треба стан хліборобський зорганізувати в спілки, бо інакше чиншовий господар не вийде на своє. Теклі каже, що ся справа не належить до ради державної. Вельсвейскій зголошує багато поправок до проекту. Пешка є з тим, аби творити чиншові господарства, але не таким способом як хоче правительство, а так як у інших державах. Пош є противником чиншових господарств і лиш в тім разі пристає на таку акцію, коли буде мати певність, що тим не має ся на цілі малі господарства лучити в самі великі. Він противить ся постанові, щоб чиншовий гадка платив $\frac{1}{2}\%$ на заряд краєвої спілки. Такі видатки повинна поносити сама держава, і лиш в тім разі може бути мова про таку уставу. Заступник міністерства Ертель обороняє проєкт міністерства. Він вказав на діяльність райфайзенських кас позичкових в Німеччині, котрі вже тепер скуповують на ліцитації мужицкі господарства, віддають їх самим господарям за сплату до ужитку і таким чином ратують хліборобські родини від загибелі. Горк говорив про причини задовоження стану хліборобського. Пош є вважає за головну ціль нового проекту конверсію високопроцентуваних довгів. Проект той задля страшного задовоження стану хліборобського виходить просто з кочечної потреби. Гібнер обстає за проектом і жадає, щоб вибрати тіснійший комітет для нарад на ним. Гієвош також промовляв за проектом і висказав надію, що і правительство і парламент все зроблять, щоб оживити сили животні у нашого хліборобства.

Отже і устава о чиншових господарствах готова незадовго ввійти в жите. Треба нашим інтелігентним хліборобам доложити всіх сил, аби наш нарід ознайомили з цілею і добрими намірами устави, і навчити їх, як з неї користати. Та чи займе ся хто тим?!

антисемітів та одного демократа з давньої ради громадської. Люеґера між ними нема.

— Приватні телеграми із Софії твердять, що слідча комісія собранія рішила ся внести оскаржене против Стамбулова. Князь приїде, аж коли ся справа буде залагоджена. — Минувшого четверга мпнув рік від уступлення Стамбулова. День той обходжено святочно.

— Поступові члени сербської ради фінансової не вважають теперішню хвилю за відповідну до переведення конверсії всіх довгів і радять зятигнати нову позичку в сумі 40 мільонів на підставі нових монополій, та гадають, що ся позичка зовсім вистарчить.

— У Франції заносить ся на новий скандал; очікують іменню слідства судового против декотрих депутатів і сенаторів в справі банкрутової залізничі полудневої. Міністер справедливости переглядає тепер акти і предложить їх небавом палаті.

— Про відносини Франції до Росії розписали ся Figaro і „Новости“, а Hamburger Nachrichten пише про се так: На увагу заслугоє та обставина, що „Новости“ не говорять о „союзі“ російсько-французьким, а лише о „порозумінні“ між обома тими державами. Для постійного союзу з Францією нема по стороні Росії жадної потреби, бо напад на Росію зі сторони Німеччини чи тридержавного союзу виключений. Але навіть в таким разі може Росія бути певною, що при першій вистрілі гармат Франція без союзу стане по стороні Росії. Отже Росія не потребує укладати союзу, котрий би їй робив непотрібні клопоти в сам день укладу того союзу.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 3. червня 1895 р.

Відзначене. Майора 41-го полку піхоти, Максиміліана Естлінгера, цісар відзначив надарем шляхетства.

Конкурс. Розписаний конкурс на молодшого учителя або евентуально молодшу учительку в Драчинцях з рускою мовою викладовою. Речинець до 15. липня с. р.

Бл. п. Михайло Лисикевич, гр. кат. парох в Кропивнику новім, дрогобицького деканату, записав цілий свій маєток в сумі 18.700 зр. на добродійні цілі; між иньшими призначив він 10.000 зр. на п'ять стипендій для слухачів університетських, котрі походять з перемиської єпархії.

Іспит зрілости в академічній (руській) гімназії у Львові відбув ся під провом інспектора краєвого І. Левицького в днях 27.—31. мая. До іспиту приступило 25 абітурієнтів, між ними 3 екстерністи. Іспит здали: Вігун Денис, Білинський Ювеналь, Вахнянин МIRON (з відзначенем), Величковський Володимир (екст.), Гамота Іван, Каминський Григорій, Калин Іван (екст.), Каргевич Іван, Левицький Александер (з відзначенем), Лопатик Николай (екст.), Макух Іван, Мартинович Омелян, Рихлевський Володимир, Сьвінцицький Іларій, Сенешин Іван, Стефанович Роман (з відзначенем), Римкевич Александер, Хархаліс Симеон, Цар Теодозій, Шухевич Стефан, Якевич Евгеній. Позволено поправити по феріях 2, ренробовано на рік 2.

Прогулька до ліса Цецини, яку вчера, другого дня Зелених свят, устроїло товариство „Союз“ в Чернівцях, відбула ся дуже удачно. Зібрала ся звиш сотня гостей з міста і з близьких сіл, щоби при звуках музики в прекраснім лісі провести свободні кілька годин. Дякувати зичливості п. управителя ліса Жичинського, котрий радо приготував все потрібне і сам приймав численних гостей, прогулька незвичайно подобала ся всім, так що забажали ще подібної другої. Молодіж, користаючи з присутности музики, завела на зеленій мураві танці, котрі мимо того, що підлога не була воскована, ішли дуже охоче. До кадрили стануло звиш 30 пар. Союзани заба-

вляли красний пол, як на жвавих молодців пристало.

Убийство. В Зазулицьких, повіта заліщицького, Лука Галян, 22-літний син багатого селянина Никитора, мав здавна зносини любовні з Мартою, жінкою Івана Дамінового, про котрі муж дуже добре знав. Парі любовний видко Іван стояв на перешкоді, бо в ночи на 24-го с. р. убили Мирта з любовником Лукою 38-літнього мужа Івана та заволокли і кинули убитого в Дністер. Третого дня по довершенім злочині Лука Галян зізнав, що Марта сама убила свого мужа в хаті і приклікала его з столу, щоби лише поміг їй заволокти убитого до Дністра, а під позором, що йде до Заліщик завідомити влади, зник без сліду. Марта не хоче признати ся до убийства. В селі всі тої гадки, що обоє убили Івана Дамінового.

Замах на поїзд. З Кім-Єне в Угорщині доносять під днем 29. мая: Подорожні особового поїзду, що їхав вчера з Арада до Семиторода були в великій небезпечности, котрої уникнули лише завдяки осторожности машиніста. По четвергодинній їзді побачив машиніст на шинах між другою а третьою будкою кілька великих куп каміня. Нещасте було би певно наступило, если би машиніст не здержав ще вчас поїзду на кілька кроків перед наложеним камінем. Підозріне о сей замах паде на одного віддаленого від служби залізничного будника.

Статистика злочинців в Англії констатує, що загальне число англійських в'язнів зменшило ся о 29-5 проц., а се тому, бо сумі не накладають великих кар. На 100.000 душ припало від 1874 до 1878 217 злочинців, від 1889 до 1893 лише 194. Сумно лише, що число злочинців против моральности збільшає ся, бо в останніх 20 роках подвоїло ся. Так само число самоубійств побільшило ся. Число злочинців, поповнених дїтьми і малолітніми, відстрашаючо велике; 27 проц. всіх злочинців має 40 до 60 літ. — Найбільше злочини констатують в пристаних морських.

ТЕЛЕґРАМИ „БУКОВИНИ“.

Градець, 4. червня. Ціле місто величаво прикрашене на приїзд цісаря, котрий має відкрити новий будинок університетський. Множество народу, також в стирийським народнім строю, залягло улиці міста. Цісар приїхав о 7. год. зрана, привитаний радістними окликами тисячів людей. На двірці залізничі повитав его бурмістр др. Португаль промовою, в котрій висказав радість населення з приїзду цісаря і запевнив его о вірности столиці і краю. На се відповів царх, що радо приймає за поруку вірности і підданости з уст заступника столиці сего краю, котрого минувшина тісно злучена з історією его родини, котрого населення було все для него вірним, запевнив, що з зичливості о слідить змагання краю для культурного розвою, бо ему моральне і матеріяльне добро всіх однако любих народів лежить на серцю і він їх радо спомагає. Тому й з охотою прибув до Градця отворити новий будинок для науки і штучи і рад з того, що столиця Східної Європи даєть ся. Між вірними Єврейськими прожне мило ті дні. — Серед радістних окликів мешканців міста і сел, поїхав відтак цісар до замку, де привитало его військо. Там о 9. год. приймав він ріжні депутації.

Градець, 3. червня. На промову ректора університету відповів цісар: „Згадка про засноване старого університету Кароля Франца під-

Перегляд політичний.

— Найважнішою справою дня стало ся тепер розв'язане віденської ради громадської. Від 600 літ перший раз дістала ся управа столиці держави в руки правительственного комісара, котрому придано ще по сім членів лібералів і

виснає мое вдоволене, що судило ся мені побачити перед собою новий будинок університетський окінчений. Горячому одушевленню, яке мені okazуєть, відповідає моя певність, що будучність принесе багаті плоди за витривале співділанє і спільне старанє о досягненє високих цілей. А тепер з втіхою вкладаю останній камінь до сеї гарної будови з баганем, щоб се святочне отворене далеким потомкам дало свідомство о патріотичнім одушевленню, з яким мене сьогодні окружають учителі і студенти. Зі словами: *Carola Francisca crescat!* вложив цісар камінь угольний, по чім присутні з одушевленням відспівали гимн народний. Коли цісар обходив коридори університету, зібрали ся всі студенти університету і заспівали пісню *Gaudeamus*. Серед невмовкаючих окликів професорів, студентів і численної публіки вернув цісар до свого замку.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

К. Л. в Ко. Тепер ще годі сю річ порушувати. Виділи деяких руских товариств у Львові постановили мабуть одноголосно — з'огидити себе. Далше буде соромно належати до них. Є в них люди, що зараз по засіданню виділу біжать оповідати особистим противникам, що сей так, а другий так про них сказав — і піддержують сим в безконечність гідкі, особисті спори. Особистим противникам ще можна би не дзвувати ся, але тим людям годі простити їх охоту до сплетнів. Є то люди, що у всіх партіях раді би що-то „зарвати“ і у всіх рівночасно риють... Ми їх небавом навчимо, де кінчить ся їх інтерес особистий, а де починає ся справа народна, бо они за часто о тім забувають. Заслобуючись політикою керяють так, що справді багато Русинів лише через то не хоче до наших товариств належати.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улица Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

Др. Огоновский: История русской литературы II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1. — Чорна Рада, повість	1 — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20

ський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
I. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	— 50
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповіданє	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щастє, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III.	— 80
— Книга казок, поезій часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кебан. Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатов розрив	— 10
Геринг-Герасимович. Що то є господариство	— 20
Осин Маковей. Поезії ч. I.	— 20
— „Оферма“ — новели	— 10
Михайло Старичий. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Лірики, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роланда	— 50

СИЛА КНИЖКИ

або

О ПРΟΣВІТІ НАРОДНІЙ.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улица Академічна, ч. 8.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождій аптці. При закупці треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповні і тверезим руским читальникам присвятив **Омельян Попович**. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечас всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу вогню під найприступнішими умовами і почислює можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

мас на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану **Омельяном Поповичем** року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892 1893., 1894., по 1 ал. 20 кр. за роки, а всі 9 років за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

МІСЦЯ ПРОДАЖИ ПИВА У ФЛЯШКАХ.

Маємо честь подати високоповажаний П. Т. Публіці до відомости, що ми вже почали

ПРОДАЖ НАШОГО ПИВА-ЛЕЖАКА

Оригінально наповнювані фляшки можна дістати у пп. **БРАТІВ ТАБАКАРІВ** в ринку, у п. **НОРБЕРТА КУЛІ** при головній улиці і в домі під ч. 1 при улиці семигородській. Також на замовленє кореспонденційною карткою доставляє ся пиво до дому 2 рази денно.

Наново зладжену **кругольню** нашого закладу може на кілька вечерів в тиждень відступити означеним товариствам.

З глибоким поважанєм

паровий бровар **Ronchetti, Reck & Comp.**

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редация і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

Наші національно-політичні відносини.

VIII. Подібно як в році 1848, був загальний національно-політичний незрілий і до нового вільного життя, до якого покликала його нова конституція з року 1860.

Цілковитий політично-суспільний безлад, який панував на Буковині під управою молдавських господарів не міг причинити ся до просвітнього розвитку мешканців сего краю, противно тяжка духовна темрява мов та густа осіння мряка, покривала тоді майже цілу нашу країну, та годі було пробити ся через сю темряву проміням правди і науки. Аж по прилученню Буковини до австрійської держави, в році 1775, почало тут зоріти. Та все-ж таки не могли при давніших обставинах в так короткім часі виховати ся люди, спосібні до самостійного, вільного життя. Навіть визначні одиниці в краю не доросли ще були до поступової конституційної ідеї. Ціла інтелігенція епохи належала переважно в руках урядників-Німців. Для того видимо між послами, що ввійшли до першого буковинського сейму, поважне число сих урядників-

Німців, котрі між всіма послами були ще найспосібніші до парламентарної праці.

Розуміє ся, що серед таких обставин не могло так скоро розвинути ся повне національно-політичне життя у Русинів і Волохів. Нива національного життя сих обох головних народів Буковини лежала до сеї пори, можна сказати, цілком облобом. Перший, що пробудив на Буковині національне життя у Волохів, був семигородський гр. кат. священник Арон Пумнул, котрий в наслідок мадярського гнету виїмірував в році 1849-ім до Буковини і став 1850-го року при тутешній гімназії професором волоскої мови. Яко гарячий волоский патріот, зумів прф. Пумнул привести за собою старших і молодших, і ся его щира праця стала безперечно кріпкою підвалиною теперішнього національно-політичного розвитку Волохів на Буковині, розвитку, що перед усім обняв волоске православне духовенство і прибрав ширші розміри аж тоді, коли бл. п. Морар-Андрієвич став православним митрополитом на Буковині.

Русини були в тім згляді менше щасливі. Перші учителі рускої мови на тутешній гімназії, як: Яків Воробкевич

і Вен. Іліуц, не мали відповідного знання, то обмежували цілу свою науку на дуже примітивні виклади церковно-славянського язика. Так само і пізніші учителі рускої мови, зведені з народного шляху москвофільськими об'єднательними мріями, не старали ся ширити народну просвіту, а тим менше могли они загригти кого до патріотичного діла. Про патріотичне виховане нашої молодіжи не було отже тоді і бесіди, а противно і сі слабі ряди нашої молодіжи, що виховувала ся на тутешній гімназії, ішли по найбільшій часті на услуги погубної москвофільської роботи. Для того слабі прояви нашого народного відродження, які підбуємо між Русинами на Буковині по 1860 році, не могли через довгий час прийти до відповідної сили. Вправді защебитали в ся пору під впливом галицького живішого національного руху і буковинські наші соловії: Юрій Федькович і Сидор Воробкевич теплим, рідним словом, та на жаль фальшиві тони москвофільського „язичія“ приглушили скоро милі звуки рідної мови. Безсовістне москвофільство розсіло ся в одиниці тодішнім руским товаристві „Руска Бесіда“, придавило природний розвій нашого живого народного життя, а проворна робота

Постепенне відокремлене всходу Європи від заходу.

(Конець.)

Знає ся так звана даровизна Константина, то є та сфалшована грамота, котрою Константин Великий дає наші окрім примату церковного також пановане над Римом, Італією і островами. Повстала она мабуть в VIII. віці. З неї домідуємо ся лише про правдиві бажання папства. Небавом була нагода, сей план, хоч лише по часті, перепровадити в дійсности. Першою сильнішою і тривкішою державою на заході була держава Франків. Рим приближає ся до неї і хапає ся єї. В історії Європи нема важнішої дати як рік 754 і сполучений з ним рік 800. Придивім ся сим обом подіям. Королі Франків заключають з Римом вічний союз, Римська церковь потверджує королівські права Піппіна, котрих він немав, і посвячує его на короля, а потім в році 800 Кароля на імператора і передає ему заразом покровительство над церквою. Від того часу були франкські королі найвірнішими оборонниками церкви і надали їй загальне признание. Окрім того подарували они папі кусик землі — гаряче бажане *patrimonium s. Petri* — і зробили его тим способом світським кишем. Так отже за поміччю Франків сповнило ся бажане папів. Один німецький учений зробив жартовливу увагу, що в сім разі один другому дарував те, що ему не належало. Ся увага здаєть ся згідна з правдою, а все таки не було нічого природнішого як сей

союз двох найсильніших, а до того ріжнородних властей. Треба тут пам'ятати на слова славного правника: Право винайшов той, котрий перший сказав: се мое! В сім разі оно так само було. Бо хто-ж би мав против їх рішення протестувати? В силі є право. Чи римські цісарі прийшли на півний спосіб до своєї сили, як не через завоювання? Так отже треба союз м-ж франкською державою а Римом назвати природним і також потрібним. Але нас цікавлять ближше лише наслідки тої світової події. Бо сим одержав захід Європи осередок, навколо котрого все могло сконцентрувати ся. Всі відносини західної Європи впорядковують ся від тепер на правній підставі, яка повстала через союз Риму з Франками. Від тепер становить захід Європи відокремлену політичну цілість, з'єдинену в собі замкнену групу, а на єї чолі стоять Рим і франкська держава. Сим відчужив ся захід ще більше від всходу; східно-римській державі стояла тепер на против новий західно-римський.

До язикової різниці між всходом а заходом долучила ся й політична. Східна і західна держава стали ся небагом політичними противниками.

Від тепер можна говорити о всході і заході в політичній розуміню. Ся різниця збільшилась, а приключку до того дали церковні відносини. Знає річ, яку важну роль грала в середнім віці віра і як тісно она зв'язана була з політикою. Передовсім розходило ся о першество (*primatum*) папи, котре византийські князі церкви оспороювали. Врешті були би в Цар-

городі римському єпископові признали першество по честне, *primatum honoris*, над цілою церквою, бо й в Царгороді зважали на слова св. письма: має бути один пастир і одна паства. Але в Римі жадали також *primatum jurisdictionis*, бо як може пастир бути без *jurisdictio* над своєю паствою? З сего вийшла боротьба. Римська церковь стреміла до централізації, а схід клонив ся, хоч нерішучо, до федеративного принципу. Отже коли на заході перемагала засада *supra concilium* і ся засада зроблена на трієнційським синоді догматом, на сході придержувало ся радше — хоч не завжди — засада: *concilium supra papam*. Тут церковний абсолютизм, там федерация!

Се була третя головна різниця в політичній системі між всходом а заходом.

Після сего виробили ся також всі відносини в публічному життю. Римська церковь, котра підносила ся над підставі абсолютистичної власти, перепровадила відповідну сильну організацію і остру дисципліну і старала ся о єдностійність церкви під кожним взглядом, як казали, *uniformitas ecclesiae*, і то не лише що-до віри, але також що-до мови, церковного права, віросповідання, ба навіть що-до строю. А також і канонізацію застеріг собі Рим. Се перейшло по часті також на держави, що держали з Римом, так що наприклад латинська мова і церковне право були на цілім заході Європи признані.

Тимчасом схід поступав на дорозі децентралізації чим раз то більше. Там не було ані голови ані єдностайного церковного права ані

російських агентів загнала на превелику шкоду нашого народу цілі ряди наших молодих сил, як се подібно стало ся і в Галичині, в московську службу до Росії. Аж в 1884-ім році, вдало ся щирим нашим патріотам переломити сю московську силу і увільнити „Руску Бесіду“ від московського впливу. В тім часі почато видавати „Бібліотеку для молодіжи“ на чисто народній мові, основано народно-руський орган „Буковина“, придбано наш „Народний Дім“, позакладано по селах читальні, і аж від сего часу почало наше народне жите розвивати ся і на Буковині природним способом.

Щира праця наших патріотів, що станули на чисто народнім ґрунті і ні на одну хвилю не збочили з тої дороги, поборолі всі ворожі заходи, які розвинули в останніх часах на більшій розмірі звістні московські агенти Гр. Купчанко і его товариші. Ся щира праця наших патріотів поборолі і ворожі удари, як в останніх часах посипались із сторони буковинської консисторії і митрополита бл. п. Мораря-Андрієвича. Там панував від довшого часу дух правдивого румунізаторського шовінізму, вимірений на цілковите знищення нашого національного елементу, та проте підпирало там всіма силами і купчанківську московську роботу, щоби також і тим способом спинити наш національний розвиток. Щира праця наших патріотів поборолі і махінації бр. М. Мустаці, що для прислуги верховодячої в буковинським союмі волоско-боярської партії зумів зловити двох Русинів: Воляна і Тиміньського і тим способом розбити наш соймовий клуб. Щирим заходам наших послів д-ра Стоцького і пр. Пігуляка мають завдячити буковинські Русини, що руска справа стала поважним питанням в нашім краю. Щирим заходам наших патріотів маємо завдячити і сі для нашого національного розвитку переважні здобутки як іменню: упорядкування рускої православної, заіменована руского члена, крайової шкільної ради, обсаду руского православ-

ного катихити при тутешній гімназії, обсаду ширих і умілих учителів рускої мови на тутешній гімназії і педагогії, і покликання відповідного референта для руского шкільництва до крайової шкільної ради.

Се є здобутки щирої десятилітньої праці кількох свідомих і совісних людей, а були би сі здобутки ще далеко більші, коли-б власні люди не баламутили незрілих наших братів та не кидали колод, котрими для самолюбних своїх цілей гадають загатити наш природний народний розвиток. Але шкода їх мізерного труду, бо-ж ніхто не годен убити живого життя мільйонів!

Перегляд політичний.

— Deutsche Zeitung довідує ся з добре поінформованого жерела, що у Відні дійде небавом до того, що запровадять виїмковий стан.

— Між кн. Бісмарком а німецьким цісарським домом починають ся наново непорозуміння. Коли іменню кн. Бісмарк приймав депутацію Фризів, сказав він між иньшим, що князь на Августенбург був противний будові каналу північно-балтійського. Зараз по тій промові появили ся в Norddeutsche allg. Zeitung два листи князя Августенбурга до правительства пруского з р. 1864-го, в котрих князь годить ся на отворення того каналу. Сі листи походять з архіву княжого і певно опубліковані за дозволом німецького цісара, бо-ж та промова Бісмарка була звернена против тестя цісара самого. Hamburger Nachrichten, орган Бісмарка, відповідають так: „Не було нашим наміром порушувати і обгорювати минувшу річ, але зухвалі заціпки противних газет і їх інспіраторів слують нас до того і ми зможемо наші погляди доповнити дальшими поважними доказами, коли будемо до того визвані“.

— Фінляндія мала тепер досягнути велике уступство від російського царя. Звістно, що цар Олександр III видав указ, котрим кодифікація устав для Фінляндії, що перед тим належала лише до сенату фінляндського, була піддана безпосередній контролі центрального уряду російського. Тепер-же цар Микола повідомив сенат фінляндський в Гельсінґфор, що полишає ему й на дальше кодифікацію устав. Карний кодекс,

одноцільного обряду, а припускано навіть в церкві різні мови. — Се все довело вкінці до того, що не можна було говорити о одній всхідній церкві, тільки о всхідних церквах. Се очевидно вплинуло також на всі ті держави, що тримали з Царгородом і котрі відповідно до системи грецької церкви могли задержати свої національні мови в публичнім житті і свої національні державні права. Коли римська церква розвивала своє церковне право, свій *ordo romanus*, словом: свою богословську науку, всхід лишив ся у всім тім позаду, головню тому, що не мав як захід одноцільної культурної мови. А коли всхідна церква, котра через своє роздроблене була слабіша, мусіла всюди, де лише стрінула ся із західною, їй уступати і тільки боронити ся, римська церква, сильна своєю організацією і одноцільністю і проваджена одною рукою, все могла свою силу звернути на вні і виступати заціпно. Се заціпне поступоване було лише наслідком принципу централізаційного. На два боки виступав Рим заціпно і отверто. Передовсім против свідської влади, а потім против церков на всході. Обі борби мають світове значіння.

Коли в римській церкві став принцип абсолютистичний засадою, то з того мусіли вийти дальші наслідки і Рим стояв на висоті своєї задачі, котру сповнив в спосіб гідний подиву. Вже заключене союзу з франкоюською державою було геніальним дипломатичним поступком. Перед тим, отже ще за пановання візантійських цісарів,

був римський єпископ їх підданим, а тепер він заключає союз з франкоюським королем як незалежний князь. Грецька церква оставала ся в своїй залежності від цісарської влади, всхідно-римський цісар іменував і скидав патріархів, скликавав синод і був головою его — а римська церква була цілком незалежна. Вже се саме мусіло римському папі надати незрівняний блиск і більшу повагу, як єї мали царгородські патріархи, що були цілком залежні від цісарської влади.

Але римська церква не вдоволила ся рівнорядним становищем, она поступила крок наперед. Вже за часів Григорія I-го можна було пізнати, як представляють собі в Римі відношене церковної влади до світської, що іменню там ставляли себе вище. Але аж пізнійше відважили ся прилюдно говорити і учини, що церковна власть стоїть над світською. Григорій VII. виволік се питання на порядок денний, заповівши світській власті борбу, котра тревала через цілі віки. Гадка про висість церкви була лише послідним реченням в християнській науці, остаточний наслідок, якого треба було з неї сподівати ся. Бо коли після християнської науки матерія підчинена духови, то мусить також заступити духового світа, намістник, зайняти перше місце, а управитель світських справ мусить задовольнити ся другорядним місцем. Тому то порівнювано папу з сонцем, а цісаря з місяцем. Се лежало в системі і лише Рим, а не всхід, може поведличати

вироблений російськими правниками, тепер буде поправлений після бажань союму фінляндського.

— В Джелдах, портовім місті Мекки, убили Бедуїни англійського віцеконсуля, а російського консуля і секретаря французького консуляту поранили тяжко. З сеї причини готово ще прийти во якихсь запутаних межи Англією а Туреччиною, хоч султан сам взяв сю справу в свої руки і приказав винувників, з котрих 10 вже арештовано, строго покарати.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 5. червня 1895 р.

Надзвичайні загальні збори львівського акад. товариства „Ватра“ відбудуть ся в неділю, дня 9-го с. м.

Іспити на учительки жіночих ручних робіт розпочнуть ся в понеділок дня 1-го липня с. р. в семінарії учительській в Станіславові. Кандидатки мають внести подани до дня 20-го червня на руки дирекції заведення, долучаючи: метрику уродження на довід укінченого 18-го року життя, свідчення моральності, свідчення здоров'я, послідне свідчення шкільне і коротку життєпис.

Конференція учителів черновецького повіту зачала ся вчера під проводом окружного інспектора, університетського професора, Рєшля. По погодженню формальностей приступлено до порядку денного. Управитель школи Кайндль відчитав реферат про план науки і розділ годин в поодиноких предметах у школах повторительних. По довшій дебаті прийнято внесення референта. Між иньшими прийнятими внесеннями є важне се внесення: „Час початку науки в другій або третій мові крайовій постановляється по вислуханню учительства шкільна рада окружна.“

Політичне товариство „Народна Воля“ скликає на день 9-го с. м. віче в публичнім городі в Коломиї; заразом будуть се й загальні збори. На порядку деннім стоїть між иньшими вибори до галицького союму.

Письмо з Бережан. День 31-ий мая оказав в Бережанх наглядно, що у нас чим раз більше ширшає жите статочно-діяльне, а зауважає ся терен для пустих, галасливих демонстрацій. Того дня відбуло ся перше місячне засідане управляючої ради задаткового товариства „Надія“ під проводом свого голови радника п. Яворського. За короткий час свого існування товариство се придбало собі 65 членів, між ними 20 селян, а

ся, що вибудував християнську науку консеквентно. Всхідна церква лишила при своїм первістнім устрою, остала ся підчиненою державі. Ся різниця мала далекосяглі наслідки.

Позаяк дві абсолютні влади не можуть стояти обік себе, то на заході усувала з часом всюди абсолютністична церковна власть абсолютністичні державні устрої. Європейські народи завдячують свою волю в першій лінії церковному абсолютизмові, котрий нарочно або несвідомо або часом навіть против своєї волі уступав ся за свободою народів. Инакше стояла річ на всході. Там церков ніколи не була горою і тому там удержали ся абсолютністичні держави. Границя римського церковного світа була отже зразом границею для свободи народів і тому деспоти всходу завсідги тримали далеко від себе вплив римської церкви і боялися великого авторитету церкви. Интересний в тім взгладі є указ Петра Великого, котрим він замість патріархату запроваджує синодальний устрій. Простий люд, каже ся там, осліплений правосістю і блиском найвишого пастиря церкви уроже собі, що той є другим царем, котрий має таку саму або навіть і більшу власть як сам цар. Коли наступить спір між царем а патріархом, то нарід може клонити ся на сторону патріарха в гадці, що боронить справу божу. Потім він захвалює синодальний устрій для церкви, забороняє єпископам всяке величаве виступоване, щоби лише їх авторитет не більшав. Так отже і в сім

12 духовних. Обороти грошового за місяць було 7.609 зр., а уділів вже вплачених 1.500 зр. — Коли так далі піде, товариство „Надія“ може числити на великий розрив. Цифри свідчать о потребі товариства і о симпатії, яку собі оно здобуває, хоч не дасть ся заперечити, що такої власні люди сприяють его розвій — на щасте особняком і нерозумно. А все таки статочна праця бере верх на пустим крикуством.

Того самого дня завязав ся в Бережанах передвиборчий комітет під проводом о. декана Кордуби. Комітет заявив ся за головним комітетом виборчим і рішив ставити кандидатуру о. В. Цюрка, крилошанина зі Львова. До комітету належать: о. Кордуба, п. Дуткевич, о. Соневицький, о. Ленський, о. Король, о. Кончевич, о. Садовський, пп. Сойка, Хрущ і о. Богачевський.

Вісти з України. В Одесі 9. (21.) мая по півночі був хмаролом з градом. Низини міста затопило. На пристані буря наробила багато шкоди. Град падав десять хвилин і побив багато шиб. На південно західній дорозі буря захопила міст між Вілцями і Флорештами. В Вілцях вода розлила ся навкруги і потопила багато скоту у сусідних селах. Втопило ся й кілька людей. З залізничного валу позносило пісок, а на 140., 148. та 150-тій верстах вал зовсім знищило.

Україні щастить на пожежі. За Дунаєм пішов з-дому Брест. Вигоріла одна третина міста — 1300 до 1500 хат. Людям загинуло 200. Багато людей загинуло від того, що огонь обійшов їх наоколо і нікуди було їм вискочити. Згоріли три церкви, жидівська школа, мировий з'їзд, повітова поліційна управа, дві антики, багато гостиниць, 300 лавок (склепів) та магазинів. Ні бумагу ні товару не можна було спасти і все згоріло.

У Києві через три дні були пожежі. Сама найперша була й найбільша; згоріло кілька дворів (з 25 будинків). Хоч був великий вітер, але пожежа не розійшла ся. До сего найбільше прислужив ся паровий насос (сикавка), який недавно виписала київська пожарня з Лондона.

Письмо з Покутя про новомодний руский банк. В останнім часі зачали наші патріоти голосити потребу засновання руских товариств задаткових в цілі економічної організації, а в слід за тим справді засновано такі товариства в кількох провінціях наших міст.

В тій роботі і наше Покуте не лишило ся по заду, бо і в Коломиї за ініціативою адвоката д-ра Дудкевича засновано перед пів року подібне товариство зване „Самопомощь“, до котрого в добрій вірі приступило кількох патріотів сьвященників. Товариство тое в кількох місяцях розвинуло широку акцію не тільки на

взгляді розійшли ся в схід і захід! Додаймо ще, що схід і захід розходять ся також в справах віри н. пр. filioque, purgatorium etc., то одержимо образ двох святів, котрі різнять ся що-до віри, мови, політичної організації і соціального порядку. Сей розділ в християнським святі мав свій вплив і на судбу народів. Кождий нарід, котрий понав ся у сферу влади одної або другої групи, урядив після системи тої групи своє релігійне, політичне і соціальне життя. Держави, що лежали на границі між тими двома групами, вагали ся то сюди то туди. Почуваюча є історія Угрів, котрі лежать між всходом а заходом. Не можна зрозуміти історії західно-європейської держави, коли не знає ся історії римської церкви і німецької держави, подібно як на сході не можна розуміти н. пр. історії Росії або Румунії, коли не знає ся історії Візантії і візантійської церкви. Бо всі держави всходу, а особливо Росія, багато позичили від Візантії. Росія взяла від Царгорода своє писмо, числене часу, віру і устрій державний, а навіть унаслідила від него ненависть до заходу.

Так отже наступило відокремлене всходу Європи від заходу.

місто Коломию, аке також на повіті судові Коломийський, Заболотівський, Снятинський, Печеніжинський, Косівський, Обертинський і Гвоздецький в той спосіб, що зголошуючим ся селянам по переведеній інтабуляції уділяе позички по кілька сот зр. на 7½ процент і 3% проценту проволочки (разом 10½%). Нарід наш похопний до зяття позичок часто без дійсної потреби а до того спонуканий всілякими аентами слішить до згаданого товариства, платити значні кошти на перепроводжене позички і кошта інтабуляції, але мало хто звертає увагу нашого селянина на згубні наслідки легкомисної позички.

Тому не входячи поки що в мотиви засновання повисшого задаткового товариства, уважаємо нині кінечним, представити короткий рахунок з подібної позички, щоби пізнати, чи згадане товариство причинить ся до дивгнення добробуту у наших селян.

Ото приміром наш мужик позичає 100 зр., а щоби тую позичку отримати, мусить заплатити за витяг табулярний, за зроблене акту нотаріального, подане табулярне і стемплі разом найменше 12 зр., а на уділ дати хоть 5 зр., т. е. що він замість 100 зр. отримає тільки 83 зр., — а буде мусів від квоти 100 зр., платити річно по 7 зр. 50 кр. проценту, три проценти проволочки, кошта асекурації і кошта екстабуляції і звернути капітал 100 зр., если буде міг колись сплатити позичену квоту.

Але як учить нас практика, то переважна часть позичаючих, а особливо ті котрі більші квоти (200 зр. до 500 зр.) позичили, не будуть могли з доходів свого господарства тої позички і великанських процентів сплатити, а то потягне за собою ще більші кошта езекуційні, зліцтоване многих селянських ґрунтів, на котрих мабуть жида і мазури осядуть. Іншими словами сказавши, повторить ся давнє лихо через Банки селянський і крилошанський спроваджене, а новомодний банк, бупім в патріотичних цілях заснований, причинить ся до упадку нашого селянства.

Для того ми радили-б, щоб осторожно в тій роботі економічної організації поступати, щоб наших селян від легкомисних позичок відвертати і щоб наші патріоти старали ся в кожній громаді засновати місцеві товариства задаткові, де наш селянин позичку найвище до 50 зр. міг би зятяти на малий процент і без коштів.

А. Б.

Давнє кладовище. В Чехах, селі брідського повіта, при дорозі з того села до Олеська на невеличкім підвищенні знаходять ся кладовище з віку камінного. При ораню плуг видобував з землі людські кости, посудину з глини (горшки, горнятка, мисочки, чарки), знадбе з кремня (ножик) і з бронзи (бразелету, шпильку, каблучку). Др. Шараневич, з'їхавши недавно на місце тих знаходів, взяв ся до розкопів і почавши копати, скоренько понав на п'ять кістяків людських, кождий в глибині більше-менше пів метра, а при кістяках знаходив горшки, маленькі посудинки, миски (добре вироблені на колесі), фрагменти крем'яні (ножики, стрілки, пілочки і т. д.).

Письмо з Товмаччини. Приїхавши за орудками до Станіслава, був я случайно свідком „общерускої“ маніфестації москвофілів зі Станіслава і з повіта. Москвофіли, що стоять близько архиєрейського престолу, знали наперед, що преосв. єпископ Куїловський на той час виїде на довшій ферії зі Станіслава і то аж у чужу еперхію, отже рішили в таку вигідну для себе пору скликати збір визначних москвофілів духовних і святських, щоби заснувати філію общества ім. Качковського, розв'язану підчас процесу Ольги Грабар і товаришів. Ся „общерусская“ маніфестація відбула ся вельми торжественно. В станіславській катедрі відбуло ся богослуженне, котре відправив прелат капітули і теперішній парох катедральний о. Ткачунник в послуженню численного сьвященства з обидетельного табору. Мабуть для більшого звеличання „общерусских угодників божих“ обдерли зі свічок і ліхтарів гарно пристроєний на місяць май престіл Пресв. Діви, при котрім правило ся богослуженне.

В зборах взяли участь самі визначні москвофіли (між ними більша часть неплатних, ко-

трі на перекір надіям орґану опозиціоністів свою пружильність для „Просвіти“ показали єснованем філії ім. Качковського). Були там самі світніки, що вже не потребують о нічо більше старати ся і виступають явно. Н. пр. о. Антін Войтховський, капелан єпископа, бувший заступник катехита учит. семінарії і асесор консисторії о. Каратницький, декан станіславський, світнік о. Лентавський з Угорянк. світнік і декан о. Гомовський, світнік і віцедекан о. Петрушевський, світнік і декан та екзамінатор про-синадальний о. Скульський, світнік і декан о. Мопцібович з Козмарова — і багато пильших кандидатів на світніків єпископської консисторії в Станіславі...

Слабше була заступлена сьвітська інтеґенція, хоч без прославлених москвофілів Дули і д-ра Дудкевича з Коломиї не обійшло ся, бо ті паово для обединительної роботи найлучша фірма і принука. Оттак по довшій перерві розрухали сі добродії наново Станіславів в добі „примирення“ общерускою ідеєю, а по зборах окрема депутация складала зі всего рапорт своєму генеральному штабови в Станіславі. Тепер станіславські опозиціоністи „наслаждають ся“ здобутками своєї примирительної політики. (Головою філії вибраний діди Малецкий з Лядського шляхотського, а до виділу війшши між пильшими кандидатами адвокатський Ом. Гузар і М. Кушнір, управитель „Народної Торговлі“).

До чого доводить пиянство. Перед львівським судом присяжних ставала в п'ятницю Теодора Ворожбит, обжалована о підпалене будинків свого мужа Яким Ворожбитом, якого допустила ся дня 18. марта с. р. в селі Гійчи коло Рави рускої. Яким не давав жінці пиячити, до чого она мала великий нахліп. З тої причини бували між ними часті бійки. Дня 17. марта пропила обжалована 8 зр. і за те побив єї Яким, а она, розлючена, підпалила на другий день, коли муж був на торзі в Раві, хату і столу, котрі згоріли до тла. Яким, вернувши домів, застав вже лише згарища. Судні присяжні потвердили 11 голосами питане в напрямі умисного підпалу, а трибунал узвгледяючи облекшуючі обставини засудив Теодору Ворожбит на три роки тяжкої вазниці, заостреної що 14 днів постом.

Око за 6 кр. Озія Лейба Кельнер, арендар порому на Бузі коло Сокаля, не хотів видати Микиті Торасеві решти з десятиака в квоті 6 кр., а в додатку вдарив Тораса кулаком під бороду. Микиті було вже того за багато і ударив Лейбу батоґом, однак так нещасливо, що поціли в око і вибив. Лейба перед тим не виців на одне око, а по тім припадку осліп і на друге — одтак по довершеній операції прозрів на перше слабе око. Лейба запізнав Микиту до суду і дня 10. мая відбула ся розправа перед судними присяжними у Львові. Лейба почислив собі відшкодоване за око 500 зр. Обжалованого броронив адвокат др. Соронь. По переведеній розправі трибунал поставив присяжним два питання в напрямі злочину тяжкого ушкодження тіла, полученного з утратою ока, і додаткове в напрямі провини. По вдалій обороні адвоката, котрий широко обговорив постуноване Лейби, і закінчив, що видно небеса так хотіли, щоби Лейба вже лише видів на одне око, — судні присяжні одноголосно заперечили злочин, а затвердили питане о провині, але з пропущенем деяких слів. На підставі того вердикту трибунал увільнив Тораса від всякої вини. Прокуратор зголосив відклик.

Нелад лотерійний. В Білгороді вильосовано при тягненю класової лотерії дня 31. мая головну ваграну на суму 150.000 франків подвійно. Наперед признано єї льосови ч. 28.388, а потім льосови ч. 10.067. Властитель першого з тягнених льосів надав ткарґу до суду, позаяк виграної, котр, уневажнено, не хотять єму виплатити.

В Монако, славнім місті гр., де тисячі людей потратило майно і жите, заносить ся на революцію против пануючого князя з причини зміни і заведення ошчадності в зарпіді міст. Князь Радзивил і князь Роланд Бонапарте, зяті Блянка, бувшого властителя і основателя дому гр. продали свої акції синові Блянка, князеві Монака і кільком париским банкірам. Найбільше акцій має М. Гайне, бо з 60.000 акцій належить до

жего 18.000 штук. Отже на послідних загальних зборах змінили акціонари заряд дому гри і завели багато ощадностей, котрі мають причинити ся до піднесення доходів з дому гри, що в послідних літах значно зменшили ся. Сі постанови викликали велике невдоволене між мешканцями Монака, бо о скільки попередний заряд дому гри під управою Блянка був щедрий, о стільки теперішній скупий. Відібрано вже горожанам Монака вільні білети вступу до опери і вільний переїзд трамваями. Дальше вичеркнено з бюджету дому гри суму 400.000 франків, яку перше кожного року роздавано між тих, що попрогравали всі гроші, щоби мали за що вернути домів. Ся постанова небезпечна о стільки, що тепер буде волочити ся по Монако багато людей, що не будуть мати нічого до страчення. Всі ті заряджені обурили місцеке населене і она з жалем згадує давню управу Блянка.

Скандал в церкві св. Гробу, в Єрусалимі. В велику суботу сего року повторили ся знов скандали в церкві св. гробу при посвященню огня, а то між Греками і Вірменами. Святищенники і святські люди кинули ся на себе з дикою завзятістю. Вірменського святищенника, що відправляв службу божу, повалено на землю; грецькому патріархови зірвано тіяру з голови, зламали его за горло, а один вірменський духовний вдарило его в лице. Тій поганій бійці зробило кінцець війско, котре ввійшло в святиню з багнетами і карабінами робити порядок. Святищенників, що не хотіли залишити бійки, кидали жовнярі по над голови товпи. Аж коли в такий спосіб привернено порядок, удали ся грецький патріарх і вірменський святищенник до каплиці св. гробу. — Вірменський патріарх вислав скаргу на Греків до Порту; розуміє ся, що й Греки вишлють зажадене. Але чи то все допоможе, о тім знавці тамошних відносин сумнівають ся і радять, щоби знести ту церемонію, до котрої духовенство обох обрядів не прикладає засадничої релігійної ваги. Таку раду дає також Politische Correspondenz. А час би вже над тим застановити ся, бо ті скандали повторяють ся що року.

Япанська чемність. Молодий почт. урядник в Ляр вислав з кінцем січня с. р. япанському правительству карту, в котрій ігратує ему до его побід. Дня 23. мая одержав слідуючу відповідь: „Токіо, 25. марта 1895. Сердечно дякуємо за ваші щирі желання для побід нашої армії. З поздравленням полковник О. Яманухі, шеф кабінету цісарского Япанського міністерства війни.“

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Градець, 5. мая. Перед цісарем відбула ся велика парада військова місцевої залоги. Цісар заявив офіцерам своє задоволене за те, що воляки добре виглядають і тримають ся. Численна публіка витала цісари з одушевленням. В честь офіцерів австро-угорської ескадри відбув ся пир у префекта маринарки, при котрім були присутні архикнязь Кароль Степан, князь Август Саксен-Кобург і багато офіцерів.

Відень, 5. червня. Підчас зелених свят згнуло 5 туристів в скалах Ракс.

Рим, 5. червня. По тіснійших виборах в палаті е 336 міністерияльних депутатов і 155 опозиціоністів різних відтінків, між ними 17 соціалістів.

Льондон, 5. червня. Після донесень Times-а Япанці уступлять з півострова Ліаотунг до 10 днів.

Мадрид, 5. червня. Якійсь офіцер стріляв в генерал-капітана Мадриду, позаяк сей ему відмовив руку своєї доньки. Генерал тяжко ранений, офіцер арештований.

Стамбул, 5-го червня. Задля замаху на консулів в Джеддах, в Арабії, прибула англійська ескадра до Байруту. Помимо приречення порти, що укарає винних, уважають положене грізним.

Мадрид, 5. червня. Кортеси ухвалили нагану міністерству, Прихильники правительства не брали участі в голосованню. Міністерство не уступить. Положене грізне.

Видає і за редакцію відповідає Осип Маковей.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слідуючі книжки:

	зр. кр.
Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1. — Чорна Рада, повість	1 — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повісті і оповідання	— 30
— Світослав українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 5
— Навіжена, повість	— 50
— Над чорним морем, повість	— 20
— Хмари, повість	1 90
— Причина, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в писеммах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленько. „Івгенія в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	— 10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4-50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Лесь Українка і Макс. Ставицький. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірка поезій	— 60
Павло Граб. Збірка поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I	— 20
Уманець і Снілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літератур. позовах з Московщиною	— 50
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III.	— 80
— Книга казок, поезії часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сябір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрух	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезії	— 20
— „Оферма“ — новела	— 10
Михайло Старіцький. В темряві, драма	— 20
Киріло Студинський. Лірики, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Ролянда	— 50

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповніла тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптіці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиране, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождій аптіці. При закупні треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „нотвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптіка під Зол. Львом, Прага.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу вогню під найприступнішими умовами і почислює можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділенні агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровича число 2,

мас на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 ал. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

у Львові, уліця Академічна, ч. 8.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура

в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

З друкарні Г. Чоппа.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виписує :

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горювца в Чернівцях, ул. головна ч.17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ :

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находитъ ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Проект нового закона виборчого.

Виготовлений підкомітетом комісії для реформи виборчої проект нового закона виборчого, поданий оногди до прилюдної відомости, складає ся з трох частий: 1) з пояснення проекту реформи виборчої; 2) з обох проєктів законів, і 3) із справоздання підкомітету комісії для реформи виборчої. В поясненнях до цілого проекту говорить ся насамперед про:

Дві нові групи виборців.

Одна з тих груп обнімає найменших податників по містах і селах, друга — робітників. Першу групу зложено яко нижній відділ в куріях міст і громад сільських, другу — яко самостійну курію, котра яко пята приступить до дотеперішних курій більшої поєїлости, міст, палат торговельно-промислових і громад сільських. Малим податникам призначено загалом 34 мандатів, робітникам — 13. Тим способом дотеперішнє число послів 353 збільшить ся о 47, отже дійде до 400. Міродайним для числа маючих установити ся мандатів був той погляд, що систему заступництва інтересів

треба задержати не лиш в її зверхній формі але також і в її сути і що політичну вагу клас пародних маючих доси право виборче треба зберегти.

Відділ найменших податників.

До сего, маючого установити ся, нового відділу існуючих вже курій міст і громад сільських мають належати всі ті, що викажуть ся всіма услівями, даючи право виборче (австрійське горожанство, рід мужеский і т. д.) і взагалі платять який безпосередний податок нижший 5 зр. що найменше від одного року.

О числі сих нових виборців та їх відношенню до маючих доси право вибору дають пояснення слідуєчі числа: Число виборців до Ради державної виносить тепер 1,984.628, межи тими знаходиться 451.740 виборців платячих податку низше 5 зр.; головний контингент сеї послідньої категорії дають краї Галичина, Буковина і Дальмація з 416.687 виборцями разом. Тепер же мають одержати право виборче ще й всі ті податники платячі менше як 5 зр. податку, котрі будуть мати ще й иньші услівя до того права. Число їх виносить загалом 1,619.531. Але від сего числа треба від-

шибнути всіх тих платячих менше як 5 зр. податку, котрі вже тепер в згаданих краях мають право виборче а також і на будуче мають остати ся у виснім відділі курій міст і громад сільських. Тих виборців єсть, як вже сказано, 416.687. Тим способом остане ся 1,202.844 податників яко виборців нового низшого відділу. При розділі сих 34 мандатів помежи поодинокі краї була міродайною насамперед та обставина, що кождий край мусить вже безвзглядно одержати одного посла. Але що з наведених в низу причин для Триєсту не може бути взагалі установлений другий відділ, то із цілої суми 34 мандатів, осталося крім вже згори визначених для країв 16 мандатів, ще 18 до розділу помежи краї.

Мірилом для розділу оставших 18 мандатів помежи поодинокі краї не надала ся висота загальної суми податків поодиноких країв, бо в ній міститься ся також сума податків оплачуваних всіма прочими станами, а сума податків, оплачуваних найменшими податниками, єсть в ній дуже мала. Але так само не могла бути міродайною загальна сума населення поодиноких країв в случаю, де розходило ся о спеціальну групу інтересів, ко-

ПО АМЕРИКАНСКИ.

— Чи застав я пана меценаса Стеварда?
— То я. Чим можу служити?
— З ріжних сторін поручали мені вас, яко знаменитого адвоката. Я хотів би поінформувати ся в одній справі, а потрібні інформації можете тільки ви мені подати.
— З ким же маю честь? Здасть ся мені, як би ми звідкись знали ся.
— Може бути. Що-до мене, не пригадую собі вас. Мое прізвище Бравн. Хоч оно звучить з німецька, але я родовитий янкі. Впрочім ту не йде о мою особу, тільки о мій інтерес. Скажіть мені, чи займаєтесь сватанем?
— Доси не займав ся.
— Шкода, велика шкода. Бо я рад би дізнати ся про відносини одної панни.
— Коли то в моїй силі, то я радо дам вам потрібні пояснення.
— Згори застерігаю собі, що за страчений час для мене напишете рахунок, який вам подобає ся, а я его заплачу без огляду на то, чи рад буду з ваших інформацій, чи ні. Коли-б тільки з ласки своєї сказали ви мені чисту правду. Кілько числите своїм клієнтам за п'ять минут конференції?
— Два долари.
— Числіть для мене по п'ять доларів.
— Дуже вам вдячний... Будьте-ж ласкаві сідати! Може цигарко? Правдиве Vera Cruse.
— Дякую; я не курю.
— То може жвєте рожу?

— Не жую.
— Жаль мені дуже. Правда, що маю честь бачити перед собою властителя копальні золота в Каліфорнії?
— Не маю жадної копальні.
— То певно маєте рафінерію нафти в Пітсбургу?
— Ні; я акціонер залізничий.
— Я так собі й думав зараз, що ви акціонер. Дуже рад, що з вами познакомив ся. Але вертаймо до справи. Якже зве ся та міс, що...
— Ба! Коли-б я знав!
— Де она жие?
— Також не знаю.
— Чим займає ся?
— І се для мене тайна.
— Коли ви з нею бачили ся?
— Ніколи, як жию.
— Мій Боже, яким же чудом можу вам дати інформації?
— Я маю її фотографію.
— Ну, то можна хоч на чімсь оперти ся. Може я її знаю.
— Я думаю, що знаєте її, бо мені казали, що она жие саме в тій дільниці, в котрій ви від двайцяти літ маєте канцелярію адвокатську.
— Ах, мій пане! Та фотографія...
— Так ви знаєте ту міс?...
— Яким же способом роздобули ви сю фотографію?
— Я бачив її на виставі у фотографа, а звернув на ню мою увагу один пан, котрий показуючи фотографію незнакої мені особи, сказав до жінки: „Дивись, отсе донька того старого о-

ранг'утана, що по смерті жінки забрав суму, обезпечену в хосен доньки, і тепер удає, як би нічого не знав про се“.

— Дивно!

— Справді так. Отже нічо дивного, що заінтересувала мене та дівчина. Дуже мені сподобалось її личко. Особливо ті очі; подивіть ся, пане, що то за очі! Одним словом: я закохав ся в ній. І отсе приходжу спитати ся, чи буде так ласкаві розвідати ся, хто се такий. Коли вам удасть ся загадку розгадати, піду до панни і буду просити о її руку.

— Але-ж, мій пане, коли ви такі багаті, то що вас обходять її відносини масткові?

— Хочу знати, чи она матеріально не зовсім опущена, чи має старанне виховане, — а впрочім, розумієте, коли хто женить ся, то мусить знати докладно свою ситуацію. Я постановив видобути для дівчини то, що їй належить ся, хоч би мене то мало мільони коштувати. Поста-раю ся о докладні вісти, всі часониси засиплю інсератами, виволікаючи на верх справу обезпеченя, і доти не спічну, доки того поганого оранг'утана до криміналу не всажду!

— О, вибачайте! Той оранг'утан то я!

— Ох, простіть!

— Чи ви знаєте, що подібна титулатура містить в собі образу?

— Знаю. Закон установляє на се кару в сумі 25 доларів. Шкода заходу скаржити мене за се. Вишіть на мій рахунок сто доларів.

— Дякую. Аж тепер починаю вас розуміти.

— Дуже добре. Тим скорше упоремо ся з цілою справою. Отже то ви сей вітчим? То се

тру мало ся вибрати з цілого населення. Виходом для сего розділу мусіло бути дійсне число нових виборців в поодиноких краях коронних. При тім прийнято за основу, що ті краї, котрі не викажуть більше як півтора раза тільки нових виборців, як пересічне їх число. 35.000, мають дістати один мандат.

В тих краях, на котрі після згаданого способу розділювання припадає взагалі лиш один посол в другім низшій відділі, будуть міста і села вибирати разом, і то посередніми виборами. З того виходить та конечність, щоби й в місках округах виборчих вибрано посередно, бо то рішучо не далось би перевести, щоби при одних і тих самих виборах одна часть виборців вибирала безпосередно а друга посередно. В краях, котрі дістануть більше як один мандат, не будуть взагалі складати ся на вибір виборці міські і сільські; противно міські і сільські групи одержать мандати самостійно і міські будуть вибирати безпосередно а сільські як і доси посередно. Війма в сім вигляді буде лиш для Тиролю, де припадаючі для сего краю два мандати в другім відділі не будуть розділені помежи міста і села, лиш оба остануть ся мішаними мандатами, очевидно в тій цілі, щоби при виборі обох сих послів можна узвzględнити також великі ріжницї межі північними а полудневими сторонами сего краю і дати можливість сполученим міським і сільським виборцям в північнім і полудневім Тироли вислати з поміж себе по одному

фотограф'я вашої пасербиці? Мій пане, я дійсно щасливий, що пізнав вас.

— Ціла приємність по моїм боці.

— Маю надію, що по тім всім не відмовите мені руки своєї доньки.

— Я роджу ся як найрадше. Однак на кожний випадок мушу перше поспитати доньку. Напишу до Філадельфії, де она вчить ся на університеті до служби поліційної, щоби як найскорше приїхала до дому.

— Поки-що здержіть ся ще. Мусимо перше упорядкувати справу фінансову.

— Я не обов'язаний здавати вам рахунки з маєтку моєї доньки, заким зістанете її мужем.

— Позвольте! Ви забуваєте, що я приїхав ту до вас, не як до батька панни, але як до адвоката, котрому плачу. Хвіба може бажаєте змазати весь наш рахунок?

— Ні. того не кажу. Останемось радше на ґрунті інтересів, а до родинних відносин ще буде час перейти.

— Отже гроші, що ви виняли з асекураційного товариства...

— Ненарушені. Ані долара не бракує. Моя донька може їх взяти собі зараз по вінчанню, а можу вам заручити, що хоч люди вважають мене скупарем, але доньку я вивіную по щирості.

— Коли так, то скидаю маску! Сама донька просила тебе, тату, о пояснення. Якраз вчора осьвідчив ся мені ддин молодий лікар.

— Що? Ти відважила ся вітчимом, що тебе не бачив кілька літ, підійти приправленою бородою і такими-ж вусами?

— Я хотіла дізнати ся, чи зручний з мене детектив. Отже не гнівай ся, тату, за мої слова котрі тебе могли образити.

— Мені на тім зовсім не залежить. Але час, страчений час! Хто мені заплатить за конференцію?

— Відбери собі з мого посагу кошти.

— А, так що иньше. В такім випадку можу вас поблагословити. Ходи, най тебе поцілую, любя донечко.

послови. В Триєсті, як вже сказано, не буде установлений другий низший відділ, бо там після існуючих законів виборчих вже тепер всі податники мають бути вчислені до існуючих тіл виборчих.

Курия робітничая.

Виборцями в новій (робітничій) куриї суть робітники промислові і ремісничі та гірники (робітники в копальнях). Основою до їх права виборчого прийнято належане до каси хорих. Від них буде жадати ся, що би они що найменше два роки належали до каси хорих, щоби дотична особа в часі розписання виборів була занята в окрузі виборчим при такій роботі, котра вимагає обов'язкового забезпечення. Ті члени кас, котрі з якогось титулу платять безпосередний податок, скоро платять більше як 1 зр., не будуть приділені до куриї робітничої, лиш до другого відділу куриї громадських і сільських. О числі виборців в куриї робітничій дають слідуєчі числа більше-менше таке пояснене: До повітових, фабричних, будівельних і спілкових кас хорих належить 933.814 мужеских членів. Дочисливши до того гірничі (братекі) каси з 143.736 членами і каси товариств з 222.295 членами, вийде загальна сума 1.299.845 мужеских членів кас хорих. З того загального числа треба однак відшибнути значну часть, коли хоче ся мати число виборців. Треба виключити людей заграничних, відтак дуже велике число осіб, що не мають ще 24 літ, відтак тих, котрих законна причина виключає від права виборчого, дальше тих членів, що не належать ще через два роки до кас хорих, як того вимагає новий закон виборчий, наконець і тих, що в часі розписання виборів суть без роботи.

Дуже старанні обчислення показали, що таким способом прийшлося би відшибнути кругло 40 процент, так, що коли не відчислить ся і тих, котрі в наслідок того, що платять більше як один ринський податку, належать до другого відділу куриї громадських і сільських, то остане ся 600.000 членів кас хорих, маючих услів'я до права виборчого. Тій групі виборців призначено 13 мандатів. З того числа мандатів показала ся сама собою конечність зложити кілька країв на один округ виборчий. Основу до розділу мандатів на краї подало число виборців в поодиноких краях коронних, а вихідною точкою при тім були взагалі округи державних заведень для забезпечення на случай нещастя. При творенню моравського округу виборчого видлучено шлескі енкляви і північні повіти та приділено їх до Шлеска, а то по части з огляду на одноцілий простір копалень вугля, по части же для того, щоби Мораві відняти тягар, а Шлескови надати самостійний мандат. Наконець треба було в куриї робітничій завести конче посередні вибори, а то зі взгляду на велике число виборців, на великий обшар округів виборчих та на теперішній стан техніки виборчої і поступовання виборчого.

Перегляд політичний.

— Tagespost довідує ся, що цісар заповів бригадиреві команди корпусу в Граци, фельд-маршал-поручникови Кропачекови при прийнятті на авдієнції його іменоване генеральним інспектором артилерії яко наслідника архикнязя Вільгельма.

— Заряд товариства ubezpieczeń „Австрія“ рішив з причин, що біланс за рік 1894 не відповідає технічним і уставовим принципам о обезпеченню, та що фонд резервовий виказує недобору 1.200.000 зр.; предложити загальному зборови, котрий відбуде ся дня 9. с. м., редукцію премій асекураційних о 20 процент. В „Австрії“ заобезпечені виключно люди менше заможні.

— Як з Риму доносять, рішив ся папа іменувати нунційів у Відні, Парижі, Мадриді і Ліссабоні кардиналами.

— Російське правительство рішило ся — як доносять „Московскіи Вѣдомости“ і „Громаданин“ — утворити при дворі рескім російську агенцію політичну і віддати її під управу міністра-резидента.

— Про повстання на Формозі доходить такі висти: Японці, що прибули на острів палмовий, застали там зворохоблених повстанців, котрі завзято боронили ся, поки їх Японці перемогли. Борба веде ся дальше. Вчашні телеграми доносять, що повстанці цілком побиті, президент республіки втік. Таким способом Японці завоювали острів Формозу, котрий їм Хінці відступили на підставі заключеного миру.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 7. череня 1895 р.

Іменованя. П. Міністер просвіти надав приділеному до служби при гімназії державній в Бохні дійсному учителеви гімназії державної в Ряшеві, Едвардові Козловському, посаду учителя при гімназії державній в Бохні. — Заступник суд. прокуратора Ол. Артимович в Чернівцях і пов. судия Теодор Стефанеллі в Кімполонзі іменовані радниками судовими, перший в Сучаві, а другий на дотеперішнім місци яко начальник окружного суду в Кімполонзі.

Відзначенє. Гр. Анна Голуховска, подруга міністра справ заграничних іменована дамою двору цісаревій.

Іспити приватистів за другий піврік при черновецькій гімназії відбудуть ся дня 6. липня. Приватисти мають ся дня 5. липня с. р. вказати в дирекції, що заплатили оплату шкільну в сумі 20 зр. Окрім того мають заплатити таксу екзамінаційну в сумі 12 зр.

Посли до галицького сойму. Йосиф Гурик і др. Дамян Савчак ставали дня 4. а взглядно 5. с. м. перед своїми виборцями. Посол Гурик говорив в Станіславові про всі важливі справи, які залагоджено вже і які би ще мав залагодити будучий галицький сойм. Зібрані — обчислюють їх на 400—500 голов — висказали одноголосно послови Гурикови своє довіре і поставили его своїм кандидатом. — Посол др. Савчак складав в Підгайцях перед 300 зібраними виборцями і правиборцями своє справоздане і так само одержав одноголосно вотум довіри і поставлено его кандидатом на посла на слідуєчий період. — В Перемішчині поставили селяни своїм кандидатом д-ра Ів. Франка.

Нові читальні „Просвіти“ засновують ся: 1) в Дашаві, повіта стрийського, де відбуло ся відкрите дня 4-го с. м. при участі делегатів стрийської філії „Просвіти“ і 2) в Деревлянах, повіта каменецького. Всіх читалень „Просвіти“ єсть до тепер 193.

Від виділу товариства театрального в Чернівцях одержуємо слідуєче письмо з просьбою

о поміщене: Задля запровадження електричного освітлення в місцевім театрі з початком сего-річного сезону театрального потрібні цілком нові, спеціально для такого освітлення відповідні декорації. Виділ товариства театрального, умовився в тім взгляді з вісним малярем декораций Радельмессером з Відня і обраховано кошти на 3000 зр. Щоби їх хоч почасти покрити, виділ рішився дати в місцевім городі публічнім фестин на більший розмір, на що рада громадська відступила безкористно міський город (Volksgarten). Фестин мав би відбутися в перших днях липня с. р. і в тій цілі зложити сими днями комітет.

Над уложенем програми працює тісний комітет зложений з панів: д-ра Френкля, бар. Фірта, д-ра Гілера, І. Штайнера, д-ра Табори під проводом заступника голови Антона Захара. Черновецький міський театр служить всім мешканцям Чернівців зарівно Німцям і Волохам, як Русинам і Полякам; уживають его до представлень аматорських і добродійних: для того всі мають свій інтерес в тім, щоби той театр був уряджений як слід; з взгляду на те зложився комітет і треба надіятися, що й запрошені радо пристануть до того діла, бо лише спільним діланем для спільної цілі може удати ся той фестин.

Бурі і гради. В Скалаті лютала ся велика буря з градом дня 2. червня. Град величини малого волоского оріха падав майже чверть години та покрив землю верствою грубою на два цалі. Засіви в полі та ярини в огородах цілковито знищені. — Той самої неділі лютала ся сильна буря в окрестности Самбора, Судової Вишні і Мостиска. — З Коломийщини пишуть: Дня 22. мая около 3-ої години по полудні надійшла чорна хмара з градом і бурею над село Коршів. Буря завалила 22 господарських будиноків, а 200 ушкодила, при тім убила 6 штук худоби, а много ранила. Овочеві дерева поломало і повиривало з корінем. Уцілівші дерева виглядають, як би три літа сухі стояли. Озимина, котрі ще не випріли під снігом, град витовк, бо був великий, як волоский оріх, а кусники леду лежали до п'ятого дня. Всі засіви знищені, баробля, кукуруза, фасоль сполокані водою.

Капітана Клавіго, що застрелив губернатора Мадриду, розстрілено дня 5. с. м. У нас була о тім згадка в телеграмах.

Електричне освітлення в Чернівцях буде заведене вже в місяці жовтні с. р.

„Przełom“. В Відні вийшло сими днями перше число тижневика під назвою „Przełom“ під редакцією д-ра Вітольда Левіцького. Передмову видавництва, в котрій говорить ся о потребі виступу против міжнародного соціалізму, підписали носли: д-р. Левіцький, Рутовський і Щепановський.

Престолонаслідник російський тяжко хорий в Батум. Прикликано до него проф. Лайдена.

Убийства. В Устю над Прутом посперечали ся дня 30. мая селяни Василь Мироник і Семен Рожко за з'орану межу. Від сварки прийшло до бійки і Мироник одним ударом убив Семена Рожка. — В Романівці, селі теребовельського повіта, задушив селянин Михайло Риж свою жінку а відтак повісив її, щоби думано, що она відобрала собі сама жите. Риж залюбив ся був в якийсь дівчи і хотів з нею женити ся, та на заваді стояла жінка. Невдоволювався їй отруїти.

Програму урочистостей при отворенні каналу північного вже оголошено. Обхід розпочне ся дня 19. с. м. в Гамбурзі, де відбуде ся бенкет в честь цесаря Вільгельма. Зараз по бенкеті всьде цесар Вільгельм із запрошеними гостями на яхт „Воченфолер“, а за ним поїдуть всі прибувші панцирники. Дня 20. с. м. поплине ся міжнародна ескадра до Гольтенау, де вечером в академії маринарки брде бал. Дня 21. с. м. зраня відбуде ся положене остатного каменя при в'їзді до каналу, а пополудні наступить парада флоту, вечером бенкет, котрий коштувати буде 100.000 мпрок. Дня 22. с. м. будуть маневри флоту під фільом, почім вернуть домів. — Очевидно прибудуть на отворення північного каналу також представителі преси. Запрошено доси сто двадцять редакторів, котрі будуть підчас урочистостей гостями нїмедко правительства.

Страчене тринадцятилітнього хлопця. В Тамні на Формозі страчено недавно тому тринадцятилітнього хлопця в очах тисячної товпи. Убийник бавив ся з своїми товаришами, одним хлопцем і дівчинкою, над скелею. Коли побачив у свого товариша срібний нашийник, хотів ему відобрати. З того вийшла бійка, а вкінці кинув убийник свого товариша в пропасть. Дівчинка кричала о поміч, а тоді убийник трутив і її у пропасть, щоби не зрадила его. Батько забитих дітей побачив в заставничім домі нашийник свого сина і довідався, хто то его заставив. Коли хлопця-убийника арештовано, він признав ся до вини. За ті убийства его страчено.

Найстарша газета на світі. В Пекінгу, головнім місті Хіни, виходить газета під назвою Хінг-Пао (т. е. найновіші вісти з головного міста), котра, як кажуть, виходить вже від року 740 перед християнським численням. Зміст тої газети багатий і поучаючий. Знаходимо там офіційний указ, коли мають Хінці замінити зимовий капелюх на літний; дальше стоїть там, що з шістьох кандидатів професорських три мають 90, а три 80 літ... Ну, довго там треба ждати на посаду в небеснім царстві! А та газета й тим подобає ся, що в ній нема похибок друкарських! Се й не диво, бо при хиньським письмі такі лекше впізнати похибку, а до того складачі ліпші як у нас. Так Хінг-Пао є не лише найстарша але й найчистіша газета на світі.

Интересний винахід. Механік Владиславів у Рустові подав ся в петербургський департамент торгівлі і мануфактур о патент на знайдений ним апарат для контролі пасажирів, котрі їдуть в вагонах залізничних. Апарат той виглядає, як невеликий ящик, в котрім є механізм в формі хронометра.

Для чого кавалери не женять ся? Редакція одної берлінської газети розписала конкурс на рішене того питання. Питане було так сформуловане: „Просимо тих наших передплатників, що вже мають більше тридцяти літ, нам коротко подати причини, чому они не оженили ся?“ На то прийшло 147 відповідей. Премію одержав якийсь кавалер з Еллінген; він написав таке: „Вже за молоду був я честолюбивим і мене не вдовольняла одна лише краса. Яко ідеаліст я не міг припустити, щоби сповнили ся слова поета: „Дві душі — а одна думка, два серця — а одно бите.“ Яко реаліст я мусів твердити, що справдішнє щастє так само рідко припадає супругам, як грачам головна виграна і для того на те не можна зважати. Яко самолюб кажу: я вистарчаю собі сам — на що мені приносити так велику жертву? Чи женитьба призначена на убите власного „я“? Яко жудак заявляю: з богатою дівчиною я не женюсь, а дівчині без маєтку мені не потрібно“. Один з кавалерів каже: „Стати ся батьком то не тяжко, але бути батьком, о Боже, який же тягар!“

Ювілей битви під Полтавою. Російське міністерство справ внутрішніх затвердило спеціальну комісію, котра має зайняти підготовляючими роботами до святкування 200-літнього ювілею битви під Полтавою — в котрій Петро Великий побив короля Шведів Кароля XII-го і гетьмана України Мазепу — відбула ся 8. липня 1709. року, отже до ювілею ще — чотирнадцять літ! Чого-ж так Москалям спішно?!

Перед вінчанєм. До віденських газет доносять з Фішав коло Вінер-Найштадт про таку пригоду: Одна любовна пара, що по довгих переговорах порозуміла ся, мала іти до церкви під вінець. Она, заможна господиня, він чоловік статочний, чув себе щасливим, що найшов вкінці се, чого так довго гаяв, т. е. вірну подругу на тій тернистій дорозі життя. Що вдова мала крім того і шість тисячів зр. готівки, то було вправді дуже гарно, але у него не робило великої різниці, він же не був з тих, що женять ся лиш для грошей. Але все таки був він цікавий і коли гості мали вже іти до церкви, а музика стояла перед хатою та виводила весільного марша, шепнув він своїй будучій жінці, що ему хотілось би пересвідчитися, чи справді правда, що люди кажуть, немов она має шість тисячів готівки — він хотів би їх побачити на власні очи. Она відповіла, що на се буде до-

сити часу й по вінчаню, тепер ждуть на них гості. Але делікатний до сего часу суджений став нараз лютий і кричав як навіжений, що він хоче знати, чи его не обманюють. І перед его очима отворила ся скриня, він побачив красних 60 соток і камінь упав ему з серця. Але й вдові упав камінь з серця: розрадована і весела запросила она гостей до накритих столів і стала припрошувати їх, щоби бавили ся, їли та пили, бо нині її весіле. Суджений замітив, що до того буде досить часу й по слюбі, але она уперла ся і сказала, що й перед слюбом можна попоїсти. Судженому відійшла охота до їди і він тихцем виніс ся, а вдова забавивши гостей перепросила священника.

Бюро для женитьб. Якесь пруска піддана подала онюди просьбу до російського міністерства справ внутрішніх, щоби оно дозволило їй засновати в Москві бюро для женитьб. Она обіцяє за сім рублів женити і видавати за муж. Хто хоче мати услугу того бюро, приносить туди три рублі, свою фотографію і опис життя. Потім показують ему альбом з женськими фотографіями, за що платять знов одного рубля. Коли ему одна з показаних женщин сподобає ся, повідомляє бюро єї о тім, показує єї фотографію жениха і подає життєпис его. Коли-ж она згодить ся, сходять ся жених з „судженою“ в бюрі, за що обоє платять по три рублі.

194-та читальня „Просвіти“ завазує ся в Хащові, турчанського повіта, заходами місцевого пароха о. Теодора Бориса.

Помер о. Михайло Борискевич, парох Зарванців деканата теребовельського, почитий крилошанин, вислужений декан чортківський, тит. совітник митроп. консисторії з відзнаками крилошанськими, ювілат (роджений 1814, а ординований 1840 р., вдовець) упокоїв ся сими днями в домі свого сина в Цвітовій коло Бучача. Похорон, на котрий прибув з Градця і сян покійного славно-звістий скуліст, професор градецького університету, відбув ся дня 5. с. м. в Вітобжаниці в повіті чортківським, де знаходиться родинний гріб покійного. В. е. и.!

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 6. червня. Австрійські делегати вибрали президентом князя Фердинанда Льобковіца, а его заступником Залеского. Президент підніс в своїй промові, що до патріотичних традицій делегаций належить старане о піднесенє і скріпленє оборонної сили держави. Адміністрація військова знає, що не можна ще дальше підносити податки і для того є в своїх жаданях уміркованою. Дальше президент спіснув про бл. п. архикнязя Альбрехта, уступившого міністра Кальнокого і представив нового міністра гр. Голуховского. Вкінці він оклик на честь цесаря, котрий зібрані делегати повторили три рази. Міністер заграничних справ предложив спільний бюджет на рік 1896, котрий виказує 156,291.463 зр. По відрахуваню покриття в сумі 2.692.175 зр. і доходів цлових 49,047,140 зр., лишають ся до покриття 104,552.148 зр., з котрих припадає на Долитавщину 71,722,774 зр., а на Угорщину в такім разі припадає 40,738.332 зр. — В порівнянню до бюджету з року 1895 припадає сего року на Долитавщину більше о 1,860.400 зр., а на Угорщину 797.315 зр. — Угорська делегация вибрала президентом Алядара Андрашіого, а заступником Кольомана Селя. Президент згадав в своїй промові

бл. п. архикнязя Альбрехта, спімнув про заслуги уступившого гр. Кальнокого і висказав надію, гр. Голуховський буде іти даліше дорогою політики Угорщини ввиду держав балканських.

Градець, 7. червня. В Трофаях, Зеграбен і С. Катрайні дали ся пополудни почути три сильні трясення землі. В ріжних місцях Австро-Угорщини вчера наробили град і хмароломи величезні шкоди.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улица Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

зр. кр.

Др. Огоновский: История русской литературы II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітотгляд українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 5
— Навіжена, повість	— 50
— Над чорним морем, повість	— 20
— Хмари, повість	1 90
— Причена, повість	1 50
— Микола Джери, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленько. „Іллігенія в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	— 10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4-50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Леся Українка і Макс. Ставчинський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руських піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30

Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
I. Баштовий. Українство на літерат. повах з Московщиною	— 50
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III.	— 80
— Книга казок, поезії часті II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
К. Т. Подоленько. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрив	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осин Маковей. Поезії	— 20
— „Оферма“ — новела	— 10
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Лірники, студня	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Ролянда	— 50

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповнена і тверезим руским читальникам присвятив **Омельян Попович**. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улица Академічна, ч. 8.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кожній аптці. При закупі треба дуже уважати і брати флашки лише з охороною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптека під Зол. Львом, Прага.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

мас на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 ад. 20 кр. за роки, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній. Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

„ДНІСТЕР“

товариство взаємних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. н. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаємності своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливих огневих під найприступнішими умовами і почислює можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

МІСЦЯ ПРОДАЖИ ПИВА У ФЛЯШКАХ.

Маємо честь подати високоповажаний П. Т. Публіці до відомости, що ми вже почали

ПРОДАЖ НАШОГО ПИВА-ЛЕЖАКА

Оригінально наповнювані флашки можна дістати у лн. **БРАТІВ ТАБАКАРІВ** в ринку, у п. **НОРБЕРТА КУЛІ** при головній улиці і в домі під ч. 1 при улиці семигородській. Також на замовлені кореспонденційною карткою доставляє ся пиво до дому 2 рази денно.

Наново зладжену **КРУГОЛЬНЮ** нашого закладу може на кілька вечерів в тиждень відступити означеним товариствам.

З глибоким поважанем

паровий бровар **Ronchetti, Reck & Comp.**

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносять:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечерю.

Проект нового закона виборчого.

II.

Постанови о утвореню другого відділу в курії міст і сіл.

§. 1) В наведених в законі з 2. квітня 1873 р. клясах виборчих: б) з міст (міста, місточка, міста промислові) з виїмкою Триесту, і в) в громадах сільських будуть утворені два відділи.

Перший відділ має вибирати призначаюче після наведеного закона на кляси б) і в) виборців число послів і обнімає вже тепер управлених до вибору членів громади, котрі платять що найменше 5 зр. безпосередних податків, взглядно, в клясах, в котрих після дотеперішних законних постанов першим двом третинам всіх, після висоти їх річного безпосередного податку унорядкованих членів громад, що мають право вибору в громаді, признане право вибору до сойму, а то в Галичині, в громадах сільських, а в Дальмації і на Буковині у всіх громадах, — або котрі мають право вибору з титулу законних постанов, що мали значіння, заким ще закон з квітня 1873. р.

увійшов в жите і доси суть ще правосильні, без взгляду на плату податків.

Другий відділ обнімає всі инші управлені до вибору особи в громадах.

§. 2) До 353 членів, які після дотичних законів мають вибирати ся до Палати послів, приходить ще 47 членів, з котрих 34 вибирають ся в других відділах кляси виборців б) міст і в) громад сільських, відтак 13, що вибирають ся в маючій утворити ся окремій клясі виборці для робітників убезпечених на случай недуги.

Число послів для других відділів кляс виборців б) і в) розділяє ся на поодинокі королівства і краї коронні; з тих відділів мають вибирати ся:

В Чехах: 2 послы з міст; 5 послів з громад сільських.

В Дальмації: 1 посол з обох кляс б) і в) разом.

В Галичині: 2 послы з кляси б); 6 послів з кляси в).

В Долішній Австрії: 1 посол з кляси б) і 1 посол з кляси в).

В Горішній Австрії: 1 посол з обох кляс разом.

В Зальцбургі: один посол з обох кляс разом.

В Стирії: 1 посол з кляси б) а 1 з кляси в).

В Каринтії, Країні і на Буковині по одному послови з обох кляс разом.

На Мораві: 1 посол з кляси б) а 2 з кляси в).

На Шлеску, у Форальберзі, в Істриї, Гориці і Градисці: по 1 послови з обох кляс разом.

В Тироли: 2 послы з обох кляс разом.

З окремої кляси виборців для робітників обезпечених на случай недуги має вибирати ся: В Чехах: 4 послы; — в Дальмації, Країні, Істриї, Гориці, Градисці і в Триесті, разом 1 посол; — в Галичині і на Буковині разом 1 посол; — в Долішній Австрії: 3 послы; в Горішній Австрії, Зальцбургі, Тироли і Форальберзі разом: 1 посол; — в Стирії і Каринтії разом: 1 посол; на Мораві з виїмкою енкляв на Шлеску і політичних повітів: Містек, Нов. Ічин, Штернберґ і Білоцерков (Вайскірхен); 1 посол; — на Шлеску з моравськими енклявами і політичними повітами: Містек, Нов. Ічин, Штернберґ і Білоцерков 1 посол.

Розділ маючих вибирати ся після сего членів Палати послів на поодинокі о-

З ЖИТЯ.

(Vox populi, vox dei. Odi profanum vulgus. Громада великий чоловік. Senatores boni viri, senatus autem mala bestia. Що голова то розум. Громада — то череда баранів).

Що за ріжнородні приповідки про громаду, про товпу! Пословиця каже, що голос народу то голос Бога, але бистроумний Горатий ненавидів сей нарід, сю товпу... Сенатори самі про себе добрі люди, коли-ж зійдуть ся разом — то стають лютими звірами. Так приповідали ще Римляни. Італійський учений Ломброзо без пардону каже, що чоловік то mala bestia, але товпа — то bestia pessima. „Я чую відразу до товни — писав нещасний французький письменник Мопасан — не можу по просту увійти до театру аві бути на жаднім публичнім зборі. Мене нападає там зараз дивне знесиле, обгортає нестерпиме, страшне ослаблене, як коли-б я цілою силою боров ся з якимсь непоборимим, таємним, загадочним впливом. І я борю ся справді з душею товни, котра хоче мене на скрізь проникнути“...

Чи справді зійшовшись разом люди перестают так думати, як думають поодинокі? Наука теперішня, що слідить психологію товни, каже, що так; у товні думка критична паде дуже низько.

Возьмім приклади. Кінчить ся акт якоїсь слабой штуки театральної. Публика ще не має певности що-до вартости штуки, але скоро залона запала, розставлені клякери починають плескати. Публика в тій хвилі не може оперти

ся суггестії, підхоплює оплески і сама плеще наизаводи. Чоловік же, що вміє у тій товпі зберегти ясний критичний розум, не може начудувати ся безкритичности публики, охоті наслідувати чужі оплески.

Возьмім віче. В салі Народного Дому у Львові величезна товпа селян. Атмосфера душна, немилла. Люди стоять, тиснуть ся і через те томлять ся. Бесідник говорить з чутем о тім, яке нещасте стрінуло Русинів, що наші монастирі віддано реформованим Василіанам. Підклад духовий, спільний у товні і в бесідника єсть той сам: давна ненависть до всяких чинів, подібних до єзуїтських і бажане берегти самостійність своєї церкви. На тих струнах грає бесідник. Кожде горячіше слово зворушує тим сильніше слухачів; они кричать, плещуть, обурюють ся, тішать ся. Чуте бесідника уділяє ся слухачам, они тратять власну критичну думку, они ухвалюють резолюцію непотрібну, бо в кілька літ потім явно пересвідчують ся, що думка їх в самій основі була хибна.

Возьмім збори робітників. У них широко розвинена пристрасть клясова, еґоїзм клясовий. Знає се бесідник і промову свою буде на тім спільнім підкладі духовім, своїм чутем лучить громаду робітників в одну цілість, робітники перестают бути самі собою, они стають однодушною масою, котра готова до великих і до негідних вчинків — залежить від того, хто єї веде. Критичного ума у неї тоді нема, погляд у неї односторонний, у сфері моральній підносить ся або дуже високо, або паде дуже низько.

Возьмім місію духовну. Підкладом духовим

у місіонарів і товни єсть чуте реліґійне, думки про таємне посмертне жите. Горячими, одушевленими словами розповідає місіонар свої думки, свої чутя і єго слова зворушують струни душі товпи, відбивають ся у ній гомоном стократним — товпа клонить ся, товпа ниць паде, сповідає ся, присягає на тверезість, ставить хрести на памятку місці, складає ся на добродійні цілі, стає послупним орудом в руках своїх учителів. Чим ті учителі лучше знають душу людську, тим більший вплив мають їх слова; они можуть воювати товпами, моральну сферу товни підносити до невиданої висоти.

Такі обяви міг замітити кождий думаючий чоловік на вічах зборах, місіях, проповідях і. т. д. Свідчать они о тім, що психологія товни а психологія одиниці не однакова. Товпі можна піддавати думки і чутя і бути певним, що їх прийме, коли тільки знає ся єї підклад духовий (н. пр. ненависть расову — антисемітські чутя, пристрасть клясову — робітничі змагання, реліґійні чутя, пристрасти політичні і т. п.), але одиницю трудіше пересвідчити.

Такі психічні обяви товни застановили в свій час і провідників нашої народовської партії, коли они прийшли на справедливу думку, що віча минають ся зі своєю ціллю, що віча суть пустою демонстрацією навіть тоді, коли скликає ся людей, щоби їх чогось научити. Селяни, втомлені стоянем і душною атмосферою, не підготовлені дома до розуміння публичних справ, не можуть іти слід в-слід за думками бесідника, хоч би він і як популярно говорив; они не мають часу призадуматись над поодиноким

круги виборчі, буде установлений зовсім окремим законом.

§. 3) Управненим до вибору в сих двох відділах, взглядно в класі виборчій для робітників, єсть кожний австрійський горожанин, що переступив 24. рік життя, має право розпоряджати собою і відповідає прочим, законом з дня... установленим вимогам.

§. 4) Вибраними можуть бути всі особи мужеского рода, що мають право австрійського горожанства бодай від трох літ, переступили 30. рік життя і або після наведеного закону або після сего мають право вибору, або можуть бути вибрані до сойму.

§. 5) Посли з других відділів класи виборчої б) і в) вибирають ся в округах посередно правиборцями. Посли з курії робітничої вибирають ся вибраними до того виборцями.

§. 6) При виборах до Делегації Ради державної вибирають послы з курії робітничої, котрих округ виборчий розтягає ся на кілька країв:

Послы з Дальмації, Країни, Істриї, Гориції і Градиски та з Триесту разом з послами з Країни; — послы з Галичини і Буковини разом з послами з Галичини; — послы з Горішної Австрії, Зальцбурга, Тиролю і Форальберга разом з послами з Горішної Австрії; — послы із Стирії і Каринтії разом з послами із Шлеска та моравських енкляв і округів політичних: Містек, Нов. Ічин, Штернберг і Білоцерков разом з послами із Шлеска.

§. 7) Закон сей входить в жите разом з законом в дня... о зміні і доповненню ординації виборчої до Ради державної.

Дописи з Відня.

Відень, 5. червня 1895.

Оповщений вчера проект реформи виборчої викликав в переважній частині днівників віденських велику бучу. Лиш деякі письма віднеслись до проекту з відповідною об'єктивністю. Найбільше счуване викликала обставина, що і „N. Fr. Presse“, мнимої орган ліберальної лівниці, станула на чолі агітації против проекту виборчого субкомітету. Але годі сказати, що би аргументація „N. Fr. Presse-и“ мала який-небудь поважний ефект. В кругах посольських говорять зовсім голосно, що ліберальна лівниця німецька не солідаризує ся з виводами сего органу. Так приміром, не опирає ся лівниця при тім, що би нова пята курія була одноцілва, т. є. що би до неї увійшли побіч фабричних робітників і дрібні податники. Лівниця згодила ся вже в субкомітеті на поділ сей пятої курії на дві часті, субкурію робітників і субкурію дрібних податників. А коли нині „N. Fr. Presse“ сказала, що лівниця не бажає такого поділу, то президія клубу лівниці ліберальної номістила сейчас комунікат в „Fremdenblatt-и“, заявляючи, що три члени сей лівниці вже в субкомітеті пристали на поділ пятої курії. Єсть се перший случай, що ліберали німецькі дементують то, що о них каже їх мнимої орган політичний. Зайість „N. Fr. Presse“, стоячої для популярності будь-то в обороні бідних упосліджених робітників, помогла до того, що і лівниця тверезіше дивить ся на справу і розуміє діло так, що „N. Fr. Presse“ служить більше анархії як справі ліберальної лівниці німецької.

Однакож мимо того, що коаліційні стороництва на проект реформи виборчої не дивлять ся скрізь окуляри N. fr. Press-и, годі сказати, що згаданий проект не анітрафить на значні труднощі, доки стане законом. Против проекту виступить опозиція в повнім комітеті з давним жадаєм безпосередних загальних і тайних виборів. А і поодинокі стороництва, приміром фракція бар. Діпавліго, будуть старати ся проект сей нагнути в виключну користь свого ультра-консервативного стороництва. Але при всім тім єсть річю певною, що правительство доложить всяких заходів, що би, не відступаючи від опонішених принципів, проект зреалізувати і то по можности як найскорше. В тім дусі про-

мислюючи в палаті посольській кн. Віндішгрец, відповідаючи послови Брзородови на его наглаго внесене, змагаючи до того, що би палата на так довго перервала засідання свої, поки аж новий комітет не порішить проекту реформи виборчої. Кн. Віндішгрец сказав, що правительство буде дбати о як найскорше ухвалені новелі виборчої і то має надію на успіх.

Нині вечером збирає ся повний комітет виборчий на перше мериторичне засідання. Опозиція доложить всяких заходів, що би лиш діло спинити. Але се обструкційне средство не вистане на довго. Коаліційні стороництва розуміють, що они лиш в силі перевести ту новелу виборчу. Вирішувати проект субкомітету не єсть незмінний. Его буде можна поправити, если лиш покаже ся потреба. Так, приміром, можна чистю послів з субкурії робітничої з 13 ідностей хоч би і до 26, рівнож і означене округів виборчих (або так зв. геометрія виборча) залежить від ухвал повного комітету. Тільки від принципів, оголошених правительством по порозумінню з коаліційними стороництвами, годі буде відступити.

Відень, 6. червня 1895.

Вчера (в середу) відбув повний комітет для реформи виборчої своє перше засідання. На порядку деннім стояв проект до нового закона виборчого. На засіданні явились всі члени комітету, з міністрів кн. Віндішгрец, Бакегем і Пленер. З поза комітету (хоч розправи сугь публічні) явилось ледви кількох послів. Реферував посол Руговский. Розуміє ся, що найбільша цікавість дотикала питання, яке становище займає саме правительство супротив предложенного проекту? Отже і показалося, що кабінет в повнім солідаризує ся з еялоратом субкомітету і — як ми вже доносили вам — добре всяких средств, щоб его перевести в повнім комітеті й в палаті посольській. Кн. Віндішгрец заявив більше-менше слідує: Обязком правительства єсть нині, висказати зовсім явно, яке становище займе оно до предложенного проекту реформи виборчої. З сего обовязку вивизуюсь і кажу, що правительство уважає сей еялорат своїм і що буде его боронити. Правительство просить проте, щоб повний комітет був помічним ему в тім вгляді та щоб проект виборчий узнав предметом дискусії своєї. Від кардинальних основ, поданих в проекті, правитель-

кими думками, що би собі їх запам'ятати, бо вже тимчасом вивчений бесідник говорить щось инше; они не можуть уважати, бо думки бесідника передітають понад їх неприємовленим умом, не западаючи в него, як в добре зорану землю. Віче може відбутися дуже гучно, селяни можуть плескати, співати многа лїта, можуть дати ся пірвати силою наслідования якомусь одушевленню, але з того ще не виходить, що би хосен з віча був великий. Одушевлене, неоперте на добре зрозумілій основі, як прийшло, так і мине, а возьме верх критичний, самостійний ум, чи він дуже розвинений, чи слабо. На нашу думку, чим менше на яким вічу людей, тим лучше для них і для самої справи.

Цісихольогіи сконстатували, що в товпі обнижає ся розум і етика одиниць. Уже й Римляни, як сказано, про сенаторів инакше думали, а про сенат инакше. Здавна вже прийняла ся думка, що в товпі зникають добрі інстинкти і висші інтелігенції. Бували виправді товпи злі і добрі, товпи, що кричали: „осанна“ і „раслині Его“, але загалом кажуть, що товпа більше прихильна до дурного і злого, до лютости, а то длятого, що маса чим більша, тим більше ослаблює у поодинокого чоловіка і ум і етику. Маса, — як кажуть учені Сціпіо Сігеле, Тард і инші, — находить ся звичайно під впливом і командою одиниць гірших (хоч не найгірших), а вплив сей збільшає сила наслідования, сугґестія. Тому то за вчинки товпи повинні найбільше відповідати їх провідники, а самі учасники товпи хоч в малій мірі.

Маса, товпа починає тепер грати важну ролю в житті суспільнім. Минають часи одинокого життя по селах, в родині; тепер суспільність мобілізує ся, в містах творять ся огнища промислу і збирають ся товпи робітників, змагаючих

до власної організації під проводом званих або й незваних провідників. Під взглядом моральним ті маси дають дуже мало, але жадають дуже багато; тому вироджує ся в них невдоволене, котре використовуєть проворні провідники. Організація мас потрібна, але разом потрібна для неї і моральне виховане, оперте на етиці і любові. У нас в Галичині і в Буковині ще таких мас нема, що би були грізні, але які они можуть бути, чуємо нераз у вістях з Англії, Америки про величезні страйки робітників. Маса, то сила, що може направляти цілу суспільність але й руйнувати єї за покликом фальшивих пророків. Опінія маси, опінія більшости, то поправді опінія, звільна розширювана визначними людьми-провідниками, отже деспотизм більшости то властиво деспотизм великих ідей, коли прийде пора їх виконати. Так коли н. пр. наші провідники політичні покликають ся на волю народу, на голос народу, опінію публічну, то они тим самим властиво покликають ся на свої власні добрі чи злі думки, котрі помалу розширили а притім дають доказ, що перецінюють значіне голосу народу і публічної опінії. Хто перестав вірити в справедливисть рішень всяких віч, той може скептично дивити ся на оклики, як: голос народу, опінія публічна і т. п. У нас того не тямлять і дуже часто воюють ними, тимчасом треба висше ставити суд людей над суд товпи.

Се один бік сей справи; другий бік такий: кожний чоловік, що бере участь в публічних життях, бажає популярности, оплесків, а се може дати тільки товпа. Довести до того, що би світ говорив про тебе і про твої думки або твори — то не лише мрія пустяк людей, але й ідеал найскромніших та найбільших мислителів. Трюмф і вінець слави дає тільки товпа; ніякий „аристократ духа“ не буде згорда дивити ся на ве-

личане зі сторони товпи. Кожний, що не єсть диваком, хоче, щоб книжку его читали, штуку оплескували, образ і різьбу хвалили, за політику тяку або сяку величали, — кожний жде від товпи прихильного осуду.

Публика — як каже С. Сігеле, молодий італійський ученний — судить і засуджує в першій і остатній інстанції, але єї суд буває ріжний, менше або більше вірний, що залежить від того, чи річ осуджує публика разом в означенім часі, чи кождий чоловік з окрема в неозначенім часі. Не можна ніколи бесідника або штуку театральну судити так, як книжку. Книжку читає кожний з окрема і судить; бесіди або штуки в театрі слухає товпа, публика, котра несвідомо має на себе вплив, переймає від кількох осіб нагло вражінє, підхоплює вибухи ентузіазму, попадає навіть в шал. А автор книжки не може бачити, яке вражінє робить его книжка на читачах, не бачить сеї розпорошеної товпи, що его величає і подивляє і не має того вдоволення, яке дає шаліюча зі зворушення товпа. Але котре ж вдоволене лучше? Чи Маскані може мати більшу втіху, коли бачить, як Віденці, слухаючи Cavaleria rusticana або „Приятеля Фрица“, попадають в невиданий ентузіазм, чи Золя може більше тішити ся, коли видавець скаже ему, що его повість La Debacle розійшло ся до кількох місяців 150.000 примірників!

Одні автори волять таке вдоволене, другі инше, але то певна річ, що суд виданий поодинокими людьми єсть лучший і справедливий, ніж товпи. Суд товпи все пересадний в один або другий бік; тому й годі до него мати довіре.

Було-б нерозумно, як би ми тих дослідів науки не мали в памяті при осуді ріжних проявів публічного життя. Знаючи сі досліді науки,

ство не відступить, число послів і розмежування округів виборчих можуть бути змінені. Дякую субкомітетові за доконане вельми тяжкої задачі.

В генеральній дискусії, що зараз вивязалась, взяли участь поодинокі сторонництва з виїмкою консервативів. Молодоческий посол Брзорад сказав, що сей проект виборчий просто не до прийняття. Уміренніше говорив його товариш Славік, зовсім умірено пос. Лунуд, домагаючись справедливо о то, щоб Буковина мала свого окремого посла з курії робітничої. Міністер Бакегем відповідав на деякі заміти, піднесені іменом зі сторони молодоческих послів, але відповідав з грубою придачкою сатири. Брзорада просив Бакегем о кілька бодай аргументів на піддержане суду свого, що проект субкомітету єсть не до прийняття. На пусту неґацію годі відповідати. В розправі Генеральній взяв участь і пос. Романчук. Він домагався за всяку п'яну від референта, щоб сей розказав від початку до кінця цілу історію чи генезу проекту виборчого в субкомітеті. Пос. Рутковский відповів однак, що він не може заспокоїти цікавість пос. Романчука, доки субкомітет не звільнить его від ухвал тайности нарад в субкомітеті. Вирочім додав, що проект лежить на столі яко готова страва. Над ним можна розправляти, хоч і не знає ся докладно, як він повстав. Гості, що сидять за столом заставленим, можуть хвалити або гудити страву їм предложену, але ніхто не потребує платити, хто і як варив ту страву в кухні...

Перегляд політичний.

— До Kreuzer Zeitung доносять, що проволібаний побут болгарского князя в Парижі мимоволі будить підозріне. мов би князь пактував під проводом Франції з Росією, котра вже не так дуже уперто відкидає пропозиція болгарські. Уже й султан турецький се зауважав і поробив перші кроки осторожности.

— Президент сербської скупщини, професор Николаевич, зрезигнував з своєї гідности в скупщині, бо королева Наталія не прийняла его на аудієнції, помымо що Пасіча вислухала. Сербські справи фінансові занепокоюють всі по-

не дамо ся зловити на оклики: голос народу, воля народу, опінія публична! — а висше по ставимо думки хоч би лише кількох розважних людей. Опінія публична як часом може бути справедлива, так дуже часто може бути крайню несправедлива; для неї нема міри справедливости. Леда марна похибка зміняє її суд. Як н. пр. в театрі добрий актор поховзле ся на сцені, то вся публіка забуває о тім, що се припадок, і починає сьміятися ся, хоч би се діялось підчас найповажнішої сцени, — так і в життю публичнім товпа (тут не виключена і інтелігентна товпа) леда чим одушевляє ся і леда чим обурює ся, забуваючи про важність даної події.

Се треба мати на увазі при осуді зборів і т. п. і добре міркувати, чи провідники тих зборів бажали тільки вінця слави і популярности для своїх цілей, чи они справді бажали учти людей безінтересовно і вибрали до того такий злий спосіб. Злий тому, бо у селян поняття про політичне жите в сотій частині на розвиті так, як поняття релігійні, і тому будувати на них розумно годі.

Всі-ж ті думки, наведені мною, призначені на те, щоб їх читачі розважили, виробили собі погляд на сю справу і тим поглядом мірили об'яви нашого життя. Після того багато об'явів стануть яснійші.

* * *

літніні круги. Тамошний дневник урядовий помістив оногди характеристичний комунікат о фінансах Сербії. Дорікає в н королєви, що помымо его заперечень в дневниках заграничних ширять ся фальшиві поголоски о замірах Сербії в справі управління її відносно фінансових до заграничних іррителів. Управа королівська все сповняє свій обов'язок і в Сербії ніхто ані шельога не стратить. Треба для того надіятися, що дотеперішній кредит Сербії уможливить правительству упорядкувати всі рахунки. Ріжні поголоски відперає правительство яко неправдливий раз на завсїгда. Чи сей комунікат поможе Сербії, треба сумнівати ся, бо фінансові круги знають, що ті „фальшиві поголоски“ не були з пальця виссані.

— Тверске земство, котре, як звістно, виступило було свого часу перед царя з жадемом свободи, изялось тепер до опозиції. Ніхто з тверської шляхти не хоче вступити до земства а ті, котрих правительство іменовало, поскладали свої мандати. Покликаві з иньших сторін члени не знають місцевих обставин і не можуть нічого робити, а крім того не прийнято їх до шляхотского клубу.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 8. червня 1895 р.

Іменоване. Концептовий практикант правительственний Теофіл Граматович іменований концепістом.

Перенесеня. Ц. к. Дирекция почт у Львові перенесла офіціала поштового Авг. Домбровского з Калуша до Львова.

На погорільців устроєє Гр. Марія Баденьова народний фестин у Львові. Фестин відбуде ся дня 1. липня в огороді міским і буде получений з томболею. П. Намістникова оголосила відозву з просьбою о надсилане грошевих датків або фантів на її руки в Буску. Також можна присилати дари в натурі, як дріб і домашні звірята, котрі будуть призначені яко виграні на томболи.

Фестин. І. буковинське товариство листоносів і служачих під протекторатом Є. Е. барона Піна-Фрідентала устроєє завтра, дня 9. с. м., в огороді Гебля фестин разом з концертом повної військової музики 41. полку піхоти і при участі клубу співочого „Buchenland“. Чистий дохід призначений на фонд запомаг для вдовців і сиріт. — Зі взгляду на гуманітарну ціль сего фестина і на богату програму треба надіятися, що черновецка публіка поспішить на той фестин численно.

Конкурси. Розписні конкурси на посади учителя в Бразі, і посаду підучителя в Гаті в обох школах з рускою викладовою мовою, Речиньє до 26. червня, взглядно 10. липня с. р.

3 буковинської секції лісничої. Дня 7. червня с. р. відбув виділ буковинської секції лісничої засідане, на котрім вибрано заступників для загальних зборів „Стирийского товариства лісного“ і „Долішно-австрийского товариства лісного“, котрі відбудуть ся в червні с. р. Обговорено справу власних загальних зборів разом з прогулькою в ліс і постановлено відбутися їх в першій половині вересня с. р. Вкінці обговорювано зміну статутів, в напрямі, щоби розтягнути діяльність товариства також на лови і рибацтво.

Конференція в справі краєвої статистики відбула ся дня 31. мая у Відні. Предсідателем був презес центральної комісії др. Інама Штернеґ, а взяли участь в тій конференції представителі всіх країв Долилавщини, між ними з Буковини проф. др. Рошман-Гербури, а з Галичини проф. др. Пілят. Принято проект табель, на підставі котрих мають видавати ся щорічні виказі краєвої статистики. Отже краєві репрезентативі мають призначити потрібні на се фонди і отворити місця для статистичних урядників, котрі би згадане рішене перепроводили.

Загальні збори товариства шкіл висших відбували ся через два дні Зелених свят в Кракові. Найважнішою справою, котра властиво понад програму ввійшла на порядок денний, була справа заложення жіночої гімназії у Львові. Голова товариства д-р Пентак заявив, що завдяки записови одної добродійки, товариство імовірно вже з слідуючим роком шкільним отворить гімназію жіночу у Львові. Така гімназія, хоч зразу з огляду на закони не доведе до практичних цілей, однак уможливить жєнщинам висше освітє. Товариство прийняло в засаді для гімназії жіночої план науки, котрий тепер обов'язує в гімназіях мужеских, з тою лише різницею, що знесені будуть два степені науки в деяких предметах, як в історії всесвітній, фізиці і історії природописній. (Тепер в гімназії учать дотичних предметів в низшій і висшій гімназії — в висшій обширнійше). За знесенем промовляє підготоване кандидатом, котрі при вписі до гімназії мають виказати ся, що, скінчили другу, а взглядно третю висшу класу шкіл виділових. За для того і число літ науки в гімназії жіночій обнизить ся з 8 на 6; в двох найнижших класах будуть учити головню язиків, передовсім грецького і латинського. По тих двох роках учениця з гімназії жіночої буде дорівнювати ученикови гімназіальному, котрий прийшов до гімназії з четвертою класою шкіл народних. В чотирох висших класах гімназії жіночої уділяти ся буде наука в тих самих розмірах, що в гімназії мужескій. — До виділу товариства на слідуючий рік вибрано знов д-ра Пентака головою, а між виділовими двох Русинів: д-ра Омеляна Савіцького і Юліана Дольницького.

Новий театр у Львові. Львівська рада міська рішила дня 7. с. м. на довірочнім засіданю, будувати польський театр на площі Голуховского. Театр має помістити 1.200 осіб а кошти будови обчислено на 750.000 зр.

П. Лєрх, директор політичного відділу російского департаменту поліції, зник без вісти від дня 28. мая. Доси шукали его без успіху. Припускають самоубийство або політичне убийство.

Нещастє на морю. Австрийский корабель „Donau“ розбив ся під Корсикою о підводну скелю. Залогу виратовано.

Також крадіж. Хана Карніоль, замешкала при ул. Жовківській у Львові а не жиючи з мужем, бажалувала его о таку крадіж: Чоловік, хочаби їй докупити, вліз до неї в ночи отвертим вікном і украв слячий зі стола цілу щоку вставлених штучних зубів.

Про велику спеку доносять зі всіх сторін Америки. В Нью-Йорку і Філадельфії померли за два дні 24 осіб від удару сонця.

Утопила ся. Дня 4. с. м. побігла в Острові 12-літня дівчина Петронеля Балаевич до поблизької ріки Солокії, щоби собі випрати хустину на голову. На нещастє поховзла ся і упала до ріки, а не уміючи плавати потонула. Дивна річ, що тамошні люди, жиючи над рікою, не мали відваги скочити за дівчиною, котра майже в їх очах погинула, а навіть сам отець заломив руки і глядів на смерть дочки, бо вода в тім місці глибока і ніхто плавати не уміє. Дармо відтак глядали гаками за дівчиною і човном перепливали вздовж цілою рікою; тіла нещастної не найдено.

Зелізниці електричні, котрих нині в Європі уживають ще лиш на коротких просторах, мають завести в Америці на далеких просторах. І так в Сполучених державах задумують получить зелізницю електричною Чікаго з Нью-Йорком. Кошти такого получения обчислено на 400 мільонів марок. Скорість поїзду дуже велика — 160 км. на годину. Таким поїздом дорогу з Чікаго до Нью-Йорку буде можна відбутися в 10 годинах.

Від видавництва. Позаяк задля бур телеграфічна лінія прервана, то ми до посідної хвилі не одержали телеграм.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1. — Чорна Рада, повість	1 — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	30
— Світогляд українського народу	30
— Кайдашева сім'я, повість	5
— Навіжена, повість	50
— Над чорним морем, повість	20
— Хмари, повість	1 90
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	80
— Поміж ворогами	50
— Попалясь	10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	35
Вас. Ріленьк. „Івгенія в Тавриді“, драма	30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідання	10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4-50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	20
Лесь Українка і Макс. Ставицький. Книга пісень Г. Гейне	80
— На крилах пісень, збірник поезій	60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	20
— З чужого поля, переклади ч. I.	20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	35
— Без праці, оповідання	20
— Лис Микита Гетого	50
— Украдене щасте, драма	30
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I і II. по	2 50
I. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	50
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III.	80
— Книга казок, поезії часті II.	60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка	20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	80
— Салдатський розрив	10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	20
Осип Маковей. Поезії	20
— „Оферма“ — новела	10
Михайло Старицький. В темряві, драма	20
Кирило Студинський. Лірники, студія	20

ПОКЛАДКИ

правдивих кур браманських по 15 кр., голяндських чорних з великим білим чубком по 25 кр., гадан по 25 кр., правдивих стирійських кур по 30 кр., довгої курки 30 кр., трюханів 30 кр., срібної віяндот по 50 кр., емдинських гусий по 1 зр., курят-карликів 30 кр., великих стирійських качок і качок пекінських по 20 кр., кохін-хіни по 25 кр. Мої спеціальні виховані преміювані так в Австрії як і в заграниці вже 27 разів першими преміями; я розсилаю лише покладак преміюваних дуже добрих зьвірят і приймаю всяку відвічальність за добре заплоджене, як і за їх прьбуте, чистоту і правдивість раси.

МАКС ПАВЛІ, Кефлях, Стирія.

(Köflach, Steiermark).

3—2

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровица число 2,

мас на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892, 1893., 1894., по 1 ал. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

у Львові, уліця Академічна, ч. 8.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим перетовів і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнішими услівями і починає можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кожній аптці. При закупні треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

Е. ПАТРАХ в СТРИЮ (в ГАЛИЧИНІ).

КОСИ з маркою січкаря, з англійської срібної стали (Silver-Steel).

Тими косами надсвичайно легко косити. Вони подвійно загартовані ріжуть остро, остають ся довго остроми, легкі до кошеня і такі гнучкі як найлучша, на весь світ влавна дамасецька сталь. Вони перетинають залізну бляху, не вищербуючи ся і лиш дуже мало нищать ся. Одно клепане вистарчає на кілька днів. А вагостривши раз таку косу, косити можна нею 120 до 150 кроків і найгустішого збіжа і найтвердшої гірської трави, чим опадить ся не лиш робочий час, но і плата за кошеня, і то о чотири, п'ять або шість разів в порівнянню з звичайними косами, які продають ся торговцями.

Кожному, хто купить мою косу, заручаю, що кожда коса буде зовсім така, як тут описано. Если коса не буде так добре косити, як я обіцяю, то в противнім разі переміною єї 5—6 р.

Мої коси суть так за широкі, які потрібні в нашім краю, і так за довгі, яких хто потребує, і то по слідуєчій ціні:

Довг. ціл. к. 62 | 65 | 70 | 75 | 80 | 85 | 90 | 95 | 100 | 105 | 110 | 115 цтм.

Ціна 1 кос. 1.00 | 1.05 | 1.10 | 1.20 | 1.30 | 1.40 | 1.50 | 1.60 | 1.70 | 1.80 | 1.90 | 2.00 зр.

На 5 клг. іде 14 | 13 | 11 | 10 | 9 | 8 | 8 | 7 | 6 | 6 | 5 | 6 клс.

МАРМОРОВИЙ КАМІНЬ ДО ОСТРЕНЯ КОСИ.

Довгота цтм. | 18 | 21 | 22 | 25 | в кінці звичайні бруски мраморові.

Ціна за штуку кр. | 30 | 35 | 38 | 40 | 16 кр.

Бабка з молотком і зр. 20 кр. — Посилка найближшою поштою лише за готівку або посліплатою.

ПЕРЕСТОРОГА перед обманцями! Року 1894. зголосило ся в Галичині много фірм, що розсилають тандитні коси і друкують фальшовані похвальні листи в циркулярах, котрі розсилають. В цілім циркулярі ані одного слова правди! Хетать когось ошукати. Поважани панове, не дайте ошукувати ся! Як найбільше упевнене даю, що гваранцію таку, як я даю, не дає жадна фірма — бо я не хочу нікого ошукати. Правдиві коси лиш ті, на котрих вибита фірма **Е. Patrach** в Стрию.

При замовленню найменше 10 кіс приймаю на себе половину посилки, а при замовленню 20 кіс цілу. При 10-ох косах даю 11-ту і один брусок, при 30-ох 4 коси і 4 бруски даром.

5—1

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносьть:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі гаяет Л. Горовица в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редация і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровица ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Засідане комітету для реформи виборчої і бюджетової комісії.

Відень, 8. червня 1895.

Як вам звісно, то перше засідане повного комітету для реформи виборчої відбулось 5. червня в присутности кн. Віндінггреца, Бакегема і Пленера. На тім засіданню почалась вже Генеральна розправа над проектом виборчим. А почали її націонали німецькі (пос Праде) і молоді Чехи (Брворад та Слявік). Представителі обох цих сторонниць заступали загальне безпосереднє голосованє і для них яко таких проект субкомітету видав ся недоладним.

Друге засідане повного комітету відбулось вчера (7. червня) в присутности висше згаданих міністрів. Се засідане мало вже більше ваги, позаяк в часі розправ виявили вже всі три великі коаліційні сторонництва становище своє до предложеного проекту. Зробив се Гр. Кінбург в імени лівниці ліберальної, Гр. Гогенварт в імени консерватистів, а Гр. Пінинський в імени „Кола“ польського.

Гр. Кінбург заявив, що лівниця

німецька радо повитала розширене права виборчого на висше 2 міліони горожан долитавських. Лівниця готова піти в тім напрямі і далше аж до мінімального цензусу податкового. Рівно-ж єсть лівниця ліберальна і за побільшенєм числа нових мандатів посольських. Однакож лівниця противна і поділови пятої куриї на дві а властиво на три категорії (курию робітничу і дві куриї дрібних податників: міських і сільських), позаяк з таким поділом (після Кінбурга) сполучені великі трудности виборчі, а на ділі: позаяк дрібні податники виберуть антисеміта або клерикала, а курия робітнича соціяліста, а жадна не вибере ліберального німця. Гр. Кінбург предкладав, щоби новоуправлених до голосованя поділити після висоти оплачуваного податку, т. є. щоби робітників платячих 5 зр. податку безпосередного приділити до існуючих куриї: міської або селянської, а лиш з дрібніших податників витворити пяту курию одноцілну. То суть ті есенціональні зміни (wesentliche Aenderungen), про котрі писала N. Fr. Presse. Але Гр. Кінбург заявив притім в імени своїх сторонників, що они будуть голосувати за переходом комітету до розправи подрібної.

Гр. Гогенварт сказав: Деякі бе-

сідники на засіданню з дня 5. червня порушили в річах своїх нові пляни чи системи виборчі, а над предложеним проектом веліли перейти до порядку денного. Свої системи виборчі они похваляли і уважали їх за найлучші, проект субкомітету видав ся їм недостаточний. І я мав колись свій окремий проект виборчий та і уважав его найлучшим. Але, хоч стою ще нині при своїм проекті, то в даній хвили я піддаю ся під більшість і для того задачу мою як і всіх нас повинно бути не думати вже над новими плянами чи системами виборчими, а почати подрібну розправу над предложеним нам проектом. Деякі речники висказали суд, мов-то субкомітетови при укладанню сего проекту не доставало етичної серйозности. Заміт сей (зроблений із сторони молоді-Чехів) відпираю яко недостаточний. Робите, панове, докір, що ми не взяли собі за взір до проекту виборчого ординації виборчі других країв? Сей докір не стійний, бо Австрия що-до складу свого національного та соціяльного посідає зовсім иньший вид чим другі краї. Ми уложили проект, котрий дасть ся примітити до наших окремих обставин внутрішних і котрий яко практичний дасть ся перевести. Національного пита-

ОКСАНА.

Образок з минувшини.

Нап. М. МАКСИМЕНКО.*)

Оксані минуло шіснайцять років і була она гарне на вроду дівчатко. Висока й гнучка, як то звичайно бувають дівчата на Волині, з великими чорними очима, з довгими аж до колін чорними косами, що двічі обвиваючи голову над чолом їй діядему складали. Мала она риси дивно делікатні і класично правильні, руки й ноги дивно маленькі і зграбні — одно слово, була прегарна дівчина.

Стара князівна, що любила гарне, в чому-б оно не виявлялось, побачила одного разу Оксану, як она прала хустки на ставу, і так влюбила собі її, що зараз казала взяти її до гардероби і віддала під опіку ключниці. „Най поливає квіти, годус дробину й телята, поки привичаєть ся до покоевої служби“ — казала она — гляючи ласкаво дівчину по виду. Так само она гладила її свого пінчера улюбленого.

Звикши на волі на полях і лісах, Оксані здава ся тяжкою неволя при панському дворі. І з Грицем не можна було так часто стрівати ся, як живши в родинній хаті. Перестала дівчина весело сміятись, пісенька для неї единою вті-

хою була. Піде бувало до саду, засяде поміж квітками і невеличкими своїми пальчиками вириває бурян і кропиву, сьпіває смутної пісні про Гриця або про зазулю, а лунає та пісня далеко-далеко по саду, що обриває двір панський. Часом стара князівна, сидючи на балкони, уставленому препишним квітками, любо прислухала ся до чистого сопранового голосу пісеньки, списувала її, а потім грала на фортеп'яні, запалюючи богатством мотивів лудової музики. Ніхто Оксані не кривдив при дворі, бо она була працювитою і послужною дівчиною; проте не менше їй було смутно і чужинно тут, і коли в неділю она було випросить ся на кілька годин до матери, то довго й тяжко плаче, поклавши голову на коліна.

Так минуло пів року і Оксана зачала вже привичаюватись до нового житя, аж коли несподівані обставини звернули її на нову стежку і на завсїгди замутили їй спокій.

Скінчивши київський університет князь Володимир повернув ся до дому, маючи голову ще повно студеного запалу, і горячо бажаючи чинном прищепити до житя укохані ідеали.

В душі він мав велику віру в будуччину, велику охоту до праці і багато любови до людий-братів, без ріжниць походження й віри. О коли-б то житє хотіло словнити те, про що молодіжмарить, то якже-б зовсім иньшою дорогою пішла ціла людскість! І ото-ж князь Володимир повернув з університету переконаний, що новим шляхом піде его житє, і всіх тих, що его окружа-

ють. Товариші, в останнє стискаючи ему руку хором повторили:

— Відважний Володимире! памятай-но девізу нашу „Наперед“! Ти більше зможеш, від тебе теж і вимагати-мемо більше.

— Ніколи, дорогі мої, ви не помилитеся на мені — відповідав молодик, віддаючи товаришам горяче їх стискане.

І от тепер князь рвав ся на перед усіма силами своїх 25 років. З батьком він ніколи не згоджував ся в поглядах і старанно уникав всякого з ним змаганя, переконаний, що таке ні до чого не допровадить і що ніхто на свѣті не зможе похитнути переконань старого князя, окрім старшого его брата, званого в родині князем Урсусом або князем Грицьком.

Був то дивак велкий, що повернувши з волячки, цілком відцурав ся людий, поставив собі хату в лісі, окружив її садом, завів пасіку, а убравши ся в грубі чоботи і простий кожух, замешкав той хутір, назвавши его Вовчою ямою.

Весною і літом сам управляв сад і город, заподадливо піклував ся коло пасіки і вигодував собі цілі стада диких звірят і птахів. В его хаті справжня була менажерія. В сінях молодий лис бавив ся з освоєним зайцем, в пекарні малий котик тяг за хвіст старого шура, а той его за те бив ланкою по носі. Але се не знеохочувало kota. На призьбі дрімав невеличкий вовчик і заспаним оком водив за прегарною серночкою, що звинними скокама жартувала з широкорогим оленем, котрий стояв недалеко; а вайлуватий медвідь лежав позіхаючи і воркаючи під розло-

*) М. Максименко трохи відома в нашій нисьменстві. Перша її новелька т. з. Гаяла була друкowana в Правді 1889 р., друга Орися в „Зорі“ 1889 р.

ня не радив би я тепер рухати, наколи панове не хочете розбудити на ново пристрастий. Національне питане похоче у нас на осине гніздо. Проект наш не міг вдоволити одну партію, але він вдовольне за те всі по трохи. Я стаю нині на становищу, яке заняв субкомітет. А если хочете знати, яких змін би я бажав в тім проекті, то скажу, що єсьмо за помноженем мандатів для робітників, а з другої сторони противлю ся, щоб кілька коронних країв стягати в один округ виборчий. Давнійше сварив де хто на членів субкомітету, що они проволікають справу. Ви-ж самі панове з опозиції проволікаєте реформу виборчу тепер своїми предовгими річами. Чи пята курия має бути поділена або ні, о тім будемо говорити при розправі спеціальній. І для того вношу в імени сторонників моїх, щоб ми як найскорше перейшли до подрібного розбору предложеного проекту.

В імені „Кола“ польского заявив ґр. Пінінський, що він в мерторичну сторону проекту тепер запускати ся не може, бо „Кола“ не пересправляло ще над проектом. Ми (Поляки) застерігаємось і на дальше против нарушенія автономії краєвої (натяк на безпосередні вибори з 1873 р.), але не відсуваємось від розправ подрібних над предложеним проектом. Поправки поставимо з відповідній хвили.

З річий тих виходить, що три сторони коаліційні проект субкомітету зробили субстратом дискусії. Тим і упало внесене молодого-Чехів та націоналів німецьких на перехід до дневного порядку.

На згаданім засіданню брали ще у-

часть з дискусії посла Краве, Менґер і Праде. Їх річі були незамітні, а деякі навіть дуже баламутні.

Бюджетова комісія відбула нині 8. червня засіданя. На порядку дневнім був бюджет міністерства просвіти, а іменно університети.

В виду того, що бюджетові розправи з комісії потягнуть ся ще до 20. червня, що для референтів треба полишити хоч 5 днів, та що відтак через 8 днів мусить бути прелімінар бюджету предложеній палаті посольській, бо розправи над бюджетом почнуть ся аж з початком липня, з чого і виходить, що палата посольська буде мусіла ухвалити ще і третю провізорию. Се овоч обструкції опозиційних сторонництв. Іншим успіхом опозиція поведичатись не може. Засіданя парламенту потревають імовірно до половини серпня.

Перегляд політичний.

— В Чехах організує ся сторонництво клерикальне. Обзор доносить, що на чолі того сторонництва стоїть ґр. Войтіх Шенборн, а до комітету належать: ґр. Кароль Шенборн, ґр. Кароль Ностіц, князь Фридрих Шварценберг і багато чеських професорів. Ціла акція має бути звернена против сторонництва християнсько-соціального.

— Про моравських Молодо- і Старочехів доносить Politik, що они хотять завязати спільний клуб. Моравські чеські послы до ради державної належали би до молодоческого клубу, і мали би лише в чисто моравських справах вільну руку. Кандидатом сполучених партій є Странь-

ский. При отвореню чеської вистави відбула ся нарада з праскижи молодочехами. Рішеня потребують еще одобрень мужів довіри, але між ними більшість противить ся тій якції.

— В народно-ліберальних кругах Німеччини зачала ся вже агітація за виробленем нового проекту антипереворотного. Hamburger Nachrichten накликає, щоб побороти соціалізм, а — після его гадки — правительство німецьке не повинно тепер спокійно закладати рук в переконанню, що оно зробило своє.

— В Білгороді відбув ся процес против автора брошури, в котрій обвиняє ся князя чорногорского, що він хотів династію Обриновичів скинути з трону. На жадає самого чорногорского князя відбув ся процес і обжалованого засуджено на грошеву кару 150 франків.

— Співробітник парискої La Presse мав розмову з болгарским князем Фердинандом. Князь заявив, що Стамбулов не має чого нарікати, бо его хоронять перед нападами обуреної товпи болгарські устава, але они ему й не позволяють виїхати з краю. Князь сконстатував полішене відносин Болгарії до Росії в наслідок болгарських маніфестацій при нагоді смерті Олександра III. і вступлени на трон Миколая II. Князь, цілий нарід і его репрезентація Болгарії в тій справі суть одної гадки — се останні слова князя в тій цікавій розмові.

— Грецький міністер фінансів подав ся о димісію.

— З Петербурга телеґрафують до N. fr. Presse: Старапа Побідоносцева, щоб школи народні піддати компетенції духовенства уважають за невдалі. Коли тільки меморіал Побідоносцева дійшов до відомости царя, він заявив ся против проекту. З того вносять, що оберпрокуратор втратив вже свій давнійший вплив.

— З Формози доходить все ще вісти про анархію на тім острові. Всі рабують і бунтують ся против правительства.

гою яблунею і відганяв лапою уїдливі мухи. Цілі стада голубів обсідали дахи на хаті, століці й хлівці, а журавель, бузюк, дрохва, чорний крук і цокотуха-сорока разом бавили ся в найкрасшій злагоді з громадою кур, качок, индиків, гусей, і цесарок, що повне було подвіре перед хагою. Коли князь Грицько показав ся на порозі, цілі ті стада птахів і звірят обступили его накрути і настирливо упоминали ся про належну їм годівлю й пестощі, а осягнувши те, чого бажали, розходили ся кожде своєю стороною.

В зимі, коли роботи на баштані і в пасіці не було, то при коминку, на котрім палили ся великі поліна дров, цілі ночі сидів князь Грицько за книжкою, або при століку з пером в руці.

У брата в Залучу показував ся тільки в дуже рідких випадках, тоді тільки, коли треба було на его думку, ратувати гонор роду, чи то стару родинну традицію. Коли, наприклад, старий князь хотів Залуче продати і на завісгди виїхати з родиною за границю, або коли хотів помістити сина до конвікту єзуїтів, то тоді з'являв ся князь Грицько з суковатим кійом в руці і величезною баранячою шапкою на голові, замикав ся з братом на кілька годин в кабінеті і через увесь час, що там они бавили, его тільки голос чути було, і дзвінк народної мови ясно і виразно розлягав ся по великих покоях палати. Ніколи він не хотів зістати ся на чай, як его до того запрошувала братова.

— Я від ваших панських поведенцій відвик і не вмію вже поводити ся в вашому товаристві — мовив він ханаючись попрощати ся.

Ніколи такі відвідини не були даремними, бо Залуче не продало ся, князь з родиною не виїхав з краю, а сина не віддав до єзуїтів, тільки дозволив ему скінчити науки в київському університеті.

Відносини між стрием а небожем були як найліпші, а приїздячи на вакації до дому, найбільшою приємністю для молодого людини було що-дня відвідувати дядька.

Вплив старого був на ньому очевидний і хоч багато в поглядах они не згоджували ся між собою, а проте він велику мав повагу до его розсуду. Старий дуже кохав небожа і за всігди говорячи про него, думно оповідав, що „той то не споневірить родинної традиції і не забуде з якої крові походить“.

Так ото ж приїхавши до дому, зараз другого дня Володимир вибрав ся до стрія, а щоб ему бути ще милішим гостем, взяв на себе свитку і баранячу шапку і аж усміхав ся сам до себе, зобачивши в зеркалі, як ему гоже в тім народнім строю.

Закинувши за плечі дубельтівку, він свиснув на препишну руду вижлицю „Муху“ і вибіг через балкони до парку. Спинив ся на хвилику, щоб зміркувати, куди ему йти найкрасше, коли се до ух его долинув голос пісеньки.

Ой воли, мої, воли полові, чому-ж ви неорете?
Ой літа-ж мої молоденькі, чому-ж ви марно йдете?

Поспів тої пісні смутний та жалібний виводив прегарний молодий голос. Заслухав ся того співу молодик і майже мимоволі збочив на той бік, звідки долітав він.

На закруті старої липової алеї, поміж кльомбами левкої, резеди та гвоздиків стояла Оксана і сьпіваючи завязувала собі голову білою хусточкою, щоб її захистити від соняшного проміння. Руки її були піднесені до гори, коли вона завязувала хустку на потилиці, а біла обтягнута сорочка обрисовувала її гнучкий, майже дитячий стан. І стояла Оксана так, вся купаючись в соняшному проміню, сама прислухаючись до своєї пісеньки, цілком не звертаючи уваги на те, що

якийсь незнаемий парубок переходить алеєю. Чи мало-ж тут люду всякого вештає ся?

Князь Володимир, пройшовши кілька ступнів далі, оберся об стару липу і став одушелений малюнком, що мав перед очима. Нічого ще ніколи такого гарного не бачив він, як та молода дівчина, що стояла там між квітками, так дивно гарна, а так несвідомо потуги своєї краси. По хвилині відізав ся він до неї чистою народною мовою.

— Що ти за одна, дівчино?

— Дівчина! — відповіла она сьміючи ся і показуючи два ряди білих як слонєва кість зубів, а маленьких як перлинок.

— Добре, але чия-ж ти?

— Батькова й материна, — відповіла она сьміючись голоснійше і нахилиючись, щоб взяти ся до праці.

— А що-ж ти тут робиш?

— Або-ж не бачиш, що полю! — майже крикнула Оксана і повертаючись до перерваної пісеньки, тихшим уже трохи голосом завела:

„Як мені не плакати, як мені не тужити,

Самі слізеньки ллють ся,

Ой люди судять, люди говорять,

Тай над нами сьміють ся“.

І спинила ся дівчина, зпід брови подивившись на високого й гарного парубка, що не знав чого там стоїть. А князь Володимир засьпівав далі слова пісеньки:

„Ой нехай гудять, нехай говорять,

Тай на них усеє лихо:

А ми з тобою як з голубкою,

Тай любімо ся тихо!“

— Іди, собі, іди! — крикнула вже справді розгнівана дівчина, — іди, бо як Гриць дізнає ся, що тут ти до мене щирши зуби, так буде й тобі й мені правдиве лихо.

(Дальше буде).

Іменованя. Др. Арнолд Флінкер іменований тимчасовим конципістом санітарним при правительстві буковинським. — Надзвичайний професор на медичнім факультеті краківського університету, др. Валеріан Яворський, одержав титул і характер звичайного професора університету.

3 руху виборчого. В Коломні зібралось на запрошене відпоручників „руско-народного незалежного комітету виборчого“ для 17. мая с. р. 66 осіб, між ними вісім священників всіх стороництв. Під проводом о. А. Слюсарчука з Ключева, котрий в своїй промові вказав на потребу згідної акції всіх Русинів, відбулась нарада над кандидатом на посла соймового. Самі селяни поставили кандидатуру д-ра Теофіла Окуневського, котрий її прийняв. — Коломийські москвофіли, на чолі їх др. Дудикевич, також незадоволені тої справи. Іменно др. Дудикевич скликав селян і священників „старої“ партії на „довірочное совіщення“ на день 4. с. м. Тому зборови проводив о. Михайло Левіцький з Вербіжа. Як нарада велась, видно з того, що закидали д-рови Окуневському, що він „фонетик“, народовців і радикалів ганьблено і т. д. Вкінці хотів др. Дудикевич завязати комітет, але селяни, котрі вже на першій зборі приступили до комітету, спротивилися вписанню своїх імен на листі „твердого“ комітету. Та др. Дудикевич на се не дуже зважав, і селянам толкував, що то нічого не шкодить — він записує їх, бо має до них довіру. — Се була практична лекція о „приміренню партій“. — Жовківська „Руска Рада“ скликала на день 13. с. м. повітове віче до Жовкви, щоби нарадити ся над виборами до сойму.

Товариство взаємних обезпечень „Дністер“ видало в маю с. р. 4018 важких поліс, на обезпечене суми 2,060.012 зр., а в квітні с. р. 2935 поліс на суму обезпечену 1,733.051 зр.; додавши до того результат з I-го кварталу (котрий вже був оповіщений) має „Дністер“ на п'ять місяців від початку сего року 11.372 обезпечень на суму 7,038.010 зр. В попереднім році було в маю 2092 поліс на обезпечене суми 1,324.042 зр., а в квітні 1816 поліс на обезпечене суми 1,031.045 зр., разом в п'ять місяців 1894. року 7.300 поліс на суму 4,850.331 зр. Повисші цифри доказують, що „Дністер“ постійно росте і кріпиться, а навіть з приятністю констатуємо, що ще в жаднім місяці попередних літ сума поліс і обезпечень не досягнула такої цифри, як в маю сего року. Число поліс від засновання товариства досягнуло вже цифру 51.627.

З причини численних пожарів в квітні і маю перебуло наше молоде товариство велику пробу, котра дякуючи опіці Провидіння і охороні в наслідок звязий реасекраційних, скінчилась на-теном щасливо. В тих двох місяцях мало товариство 131 випадків шкід, отже разом з попередніми 153 випадків шкід від початку сего року, з котрих за 138 шкід виплачено вже цілком відшкодоване в готівці, за 3 шкоди затримано виплату до окінчення доходжень судових, а 12 шкід зголошених в останніх днях мая і в червні єсть власне в ліквідації. (Шкоди в Мистковичах і в Гордіні повіта самбірського, разом 46 господарств, також уже в цілости виплачені). Сума всіх відшкодованих і шкід зголошених по потрученню квоти реасекурованої, виносить 26.399 зр., отже не вичерпує ще суми відложеної на ту ціль з попереднього року і рівняє ся 37% від суми сегорічного приходу.

Фонд резервний, котрий з кінцем 1894. року виносив 21.218 зр. 81 кр., побільшив ся до кінця мая на суму 27.963 зр. 82 кр. і єсть відповідно до закона улькований в цінних паперах.

Товариство руских жінок в Станіславіві скликало вдруге свої загальні збори на день 13. с. м. о 3-ій годині зполудня. На загальні збори, скликані на день 30. мая, не явилось відповідне число членів і для того мусить ся вдруге розписувати.

Стягане одногуденівок. Після оповіщеного виказу стягнено в місяці маю с. р. одногуденівок на суму 921.435 зр., лишає ся отже в обізі одногуденівок на суму 3,497.872 зр.

Угольний камінь до гр. пр. церкви на черновецькій передмістію Рош положено торжественно дня 6. с. м.

Нова школа рілничка буде заходами окружної ради шкільної в Бродях заведена при школі народній в Підкамені. Реформа школи в Підкамені на школу о характері рілничім єсть фактом, котрий може в будучности мати вплив на шкільництво.

Посвячене дому товариства „Народної Торговлі“ у Львові відбулось торжественно дня 7-го с. м.

Зміна властителей. Село Завади, в жовківській повіті, купили від Самула Трайстера пп. Йосиф Влотницький і Андрій Гадигер.

3 статистики Петербурга. Столиця російської держави мала в 1881. році 910.000 мешканців, а ціна найму одної кімнати виносилась на рік пересічно 80 рублів; нині людність зросла на 1,010.000 душ, а пересічна ціна найму одної кімнати піднеслась на 105 рублів пересічно. Отже людність зросла о 9%, а пересічна ціна мешкань о 25%.

Замах на судию. Ми свого часу подали вістку в „Буковині“ о замаху Зайделя на судию Домбровецького. Отже дня 6. с. м. відбулась в тій справі перед краківським трибуналом судив присяжних карна розправа против того Олександра Зайделя, краківського різняка, що засуджений на 7 днів арешту, хотів пістпяти ся на судві Домбровецьким і стрілив до него дня 2. мая с. р. в уряді три рази з револьвера та скалічив его в ліву і праве рамя. Зайдель, чоловік дуже неспокійний і вже нераз караний за різні провини, признав ся в слідстві до злочинства, а оправдував ся тим, що — як ему здавало — зробив ему судия несправедливим засудом кривду. Однак при розправі надумав ся обжалований инакше і уперто перечив всьому. Говорив, що нічого не памятає, що в згаданім дні був п'яний, що хотів себе застрілити і аж пізніше дізнав ся від вязничного дозорця, що стрілив до судії. На всі представлення відповідав Зайдель уперто: „Се все може бути, але я нічого не памятаю.“ Переслухувані свідки зізнали, що Зайдель в хвили нападу на судию не був п'яний. З зізнань свідків Зайдель робив собі жарти і взагалі поводив ся дуже неприлично та виговорював на суді. Судії присяжні подтвердили одноголосно головні питання, а трибунал засудив Олександра Зайделя за намірене скритоубийство на 10 літ тяжкої вязниці. Зайдель зголосив жалобу неважності.

Не прийняв ордеру. Німецький цісар надав філософови Гербертові Спенсерові ордер „pour le mérite“, але Спенсер не прийняв его, бо се — як каже — протівить ся его поняттям о ордері, котрі виложив ясно в своїм творі „Церемонійні звичаї“.

Страйк листоносів в Будапешті. Депутация незадоволених листоносів в Будапешті жадала підвищення доходів, але радник міністерияльний Гайм відповів їм досить сурово, а провідника їх віддалив сейчас від служби. Дня 7. с. м. відбули листоноси віче, але до остаточного рішення не прийшло. Коли вічевики переходили улицю Вайценьську, зіткнули ся они з поліцією; кількох з них покалічено, багатьох арештовано.

Конгрес дивняків. Під проводом редактора Neues Wiener Tagblatt, Вільгельма Зінгера, відбув ся в Парижі збір міжнародної комісії прасової. Постановлено скликати конгрес сего року до Бордо, а слідуєчого року до Будапешту. Принято також вироблений редактором Тореллі з Медіоляну статут для центрального бюро всіх країв, котрого цілею має бути спільна і згідна акція товариств прасових в справах чисто заводових і з виключенням справ релігійних, політичних, расових і народних. Конгрес в Бордо зачне ся 10. вересня с. р.

Убийства з заздрости. В Ірландії під

Тернополем два паробки Олекса Щербанюк і Прокин Середя вели вже від довшого часу сварні з собою, стараючи ся о ту саму дівчину. Оногди прийшло між ними до бійки, в котрій Середя так сильно ударив Щербанюка сокирою в голову, що тому розпав ся череп, в наслідок чого помер по кількох годинах. Сереру відставлено до суду в Тернополі. — В Мерізей, селі сучавського повіта, отруїли два мужчини дівчину, в котру залюбили ся. Дівчина вмерла кілька минут по вечері.

Експлозия в фабриці пороку. Дня 1. червня пополудни лучило ся величезне нещасте в Феліксдорфі коло Відня. В фабриці пороку, в будинку, де деревляні молотки розбивають грудн пороку на порох дрібний, наступила експлозия, котрої жертвою упало шестеро людей: 4 жінки і 2 мужчини, що були в тім будинку при роботі. В будинку було 200—300 кілограмів пороку, то-ж експлозия була така сильна, що рознесла будинок до крихти, так, що нема й сліду, де він стояв. Людий порозривало на дрібні кусники і ледви до вечера здужано їх позбирати. Одну голову найдено аж 4 кілометри від місця катастрофи. Причиною нещастя була мабуть неосторожність робітників.

Убийство. Олексу Факаса, господаря в Молдєві, знайдено мертвого в его мешканю з раною на голові. Его убив власний тесть Василь Морар, котрий по убийстві втік.

Поцілуй Бісмарка і его наслідки. Бісмарк, приймав оногди депутацію жінок міста Бохум. За сердечну промову пані Г. подякував він їй поцілуєм. Та хто був би надіяв ся, що той поцілуй наробить тільки крику. Пані Г. була вихрещена жидівка, а мимо того говорила в імені „німецьких жінок“. Се обурило ультра-німецьку берлінську Tögl. Rundschau і она розписала ся на той темат. Та пані Г. єсть заразом председателкою національно-ліберального товариства виборчого. Отже задля тої „афери“ зложив цілий виділ того товариства свої мандати... Ох, ті поцілуї!

Як люди самі себе затроюють. Від якогось часу селяни в Галичині — пише одна газета — а особливо на Мазурах зачали заживати каплі т. зв. анодини, котру давнійше приписували лікарі до заживання на цукрі в малій кількості на біль жолудка. Анодина єсть мішаниною егеру з спирітусом і має побуджуючі прикмети, але заживана в більшій кількості стає просто отруєю. Она нищить нерви, викликає дрожане рук і ніг, занепокоєне, відбирає апетит, ослаблює і обезсилює. Часте єї уживане переходить легко в наліг, подібно як питє горівки і уживане опієм або морфіні, так, що чоловік, котрий поволив привик до анодини, не може пізнійше без неї обійти ся. Отже єсть се страшна небезпечність, котра може довести до руїни цілі родини і покоління. Помимо заборон виданих антикам від ц. к. гал. намістництва ще 1884. р., щоби не продавано сеї отруї инакше, як лише за лікарськими рецептами, найшли ся несовісні шинкарі, котрі примішують анодину до горівки, аби в той спосіб піднести єї силу і продають таку мішанину публично. При сегорічнім поборі до войска в Тарнові замічено багато молодих людей п'яних і запоморочених горівкою змішаною з анодиною, отже власти вдали ся в сю справу, зарядили ревізію по шинках і позабирали значні припаси анодини, а несовістних шинкарів віддали судам до покараня.

На будову дому для рускої бурси в Дрогобичі жертвував о. Павло Левіцький, парох в Ясениці сільській, дрогобицького повіта, 100 зр. на руки д-ра Володимира Антоневича, лікаря в Дрогобичі.

Против етикет. Син еміра Афганістану перебуває тепер в Англії, і показує ся помимо свого високого становища не дуже великим приятелем етикету. Він недавно тому забрав ся з офіційного пиру, бо після его думки були дами декольтовані. Але ще ліпшу штучку втив зін при двірській пірі. Чекала королівська родина на него чверть години, пів години, три чверти години — вкінці він надійшов. Був голодний, і тому не звиняючись ні одним словом, сів зараз

таки до стола. Причину того спізнєння дізнали ся від англійського офіцера, котрий ему товаришував. Принц побачив в буді сьміхованців, та нечистий і т. п. і то его так дуже заняло, що зайшов до буди і придивляв ся там при четвертині години. В своїм спізнєнню принц не додав нічого особливого. Точність мабуть не є прикметою королів в Афганістані.

Найбільший успіх. Славна співачка Мельба розповідає про таку пригоду: Найбільший успіх я мала в Нью-Йорку. В своїй хаті учила ся я ролі королеви Гугенотів. Нараз пугає хтось до дверей; отвораю, а маленький хлопчик каже мені: „прошу, може би я міг побачити того пташки, що так гарно співала. Се мій найбільший успіх, котрим я найбільше горджу ся“.

Кілько коштує один вояк? В Австрії коштує річно піхотинець 221 зр., стрілець 226 зр., кавалерист 408 зр., артилерист 349 зр., піонер 246 зр., вояк з трену 500 зр., пересічно отже коштує один вояк 278 зр. В Німеччині коштує один вояк пересічно річно 406 зр., у Франції 218 зр., в Англії 100 зр. (?). Один полк піхоти коштує річно 312.846 зр., кавалерії 518.062 зр., бригади артилерії 547.806 зр. Узброєне тут не враховане. Н. пр. сам карабін Манліхера коштує 33 зр. 83 кр.

Стрій жидівський, уживаний в Галичині, став ся оноди причиною великого збіговяса у Відня. Коли дівчора побачила в Верінгу галицького жиди Пернеца в „халаті“, напала на него, стала его прозивати і переслідувати. Повстало збіговяско, в котрім пущено погоску, що Пернець вабить дівчору, щоби єї ужити до ретуальних цілій. Пернець схоронив ся в склепі свого зятя, а товпа бабів і недоростків почала нападати і склеп. Тій сцені зробила кінець поліція.

Чотири особи убили грім в Кадольц-Маїбергі, в Нижній Австрії. Там лютила ся — як ми се доносили — страшна буря і грім забив тоді двох мужчин, одну жінку і одну дитину, а ранив дев'ять осіб, котрі всі були на хуторі при роботі.

Померли: др. Вільгельм Лежанський, радник вишого краевого суду у Львові і Євгенія Варивода, учителька в Кальній, долиньського повіта. О. Євгеній Павлусевич, гр. кат. парох з Побука, болехівського повіта; — о. Кароль Левіцький, парох в Чажих, лїського повіта; — о. Осип Туряньський, парох в Монастирці, горожанського деканату.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 9. червня. При прийнятті делегацій виголосили президенти князь Льобковіц і гр. Андраші промови, в котрих піднесли жаль держави по страті бл. п. архикнязя Альбрехта, дальше потребу скріплення воєнної сили. Цісар у відповіді підніс мирні відносини Австрії до всіх держав Європи і добре матеріальне положення Боснії.

Відень, 10. червня. Цісарева виїхала сьогодні зраня до Монахіюм.

Трієст, 10 червня. О другій годині 50 минут зраня дало ся чути легке землетрясєне.

Градиска, 10. червня. О $\frac{3}{4}$ 3 годині зраня чути було через одну секунду сильне землетрясєне.

Ріміні, 10. червня. Феррарі вмер сьогодні зраня.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

Др. Огоновский: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I. — Чорна Рада, повість	1 — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітотгляд українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 5
— Навіжена, повість	— 50
— Над чорним морем, повість	— 20
— Хмари, повість	1 90
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в писмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленько. „Іфігенія в Тавриді“, драма	— 30
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	— 10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4-50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Леся Українка і Макс Ставицький. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щастє, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позвах з Московщиною	— 50
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезій часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезій ч. I.	1 —
К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрух	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезії	— 20
— „Оферма“ — новела	— 10
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Лірики, студії	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісні про Ролянда	— 50

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
у Львові, уліця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровича число 2,

мас на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 ал. 20 кр. за роки, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура

в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кожній аптці. При закупні треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечєнь

у Львові,

уліця Вало́ва ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечєє всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу вогню під найприступнішими умовами і починає можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошенє о уділенє агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим перепоїв і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горювца в
Чернівцях, ул. головна, 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

НЕМА ЛЮДИЙ!

Говоримо часто о різних недостатках народу; що єму ще сего і того треба: що він ще темний і бідний мимо праці наших товариств і заходів країв та держави; говоримо, що край і держава має полагодити недотатки нашого народу, — але притім все забуваємо, що найтяжшим і найшкідливішим недостатком єсть се, чого нам ані край ані держава не полагодить, т. є. недотаток людей до роботи для свого народу. Нема людей, що інтересують ся долею цілого народу, нема людей, що стараються сю долю поправити! Кілько хосенних справ і річий мусить для нас марно пропадати, бо нема людей, щоб ними заняли ся!

Звістно, годі сказати, щоб у нас зо всім таких народних робітників не було. Адже робить ся якась робота і парід поступає наперед; — однак загально відчуваємо всі те, що тих робітників народних у нас занадто мало на мільони австрійських Русинів (про українських тепер не говоримо), що та робота народна поступає у нас занадто помалу, так що ми зі своїми сусідами не можемо видержати конкуренції. Сусіди ставлять против наших десяткох борців своїх ето, а ми ще й дивуємо ся, що програємо. Сусіди організують ся по селах і містах, а ми мабуть ждемо, щоб нас держава організувала. Не маємо людей до народної роботи! Маємо багато світлих умів, що як не можна красше уложать програму роботи, але маємо за мало людей, щоб ту роботу вміли і хотіли робити. Іменно охочих нема.

Численні досвідци учать нас о тім. Коли в селі настане енергичний і діяльний сьвященик, то він один в коротшім або довшім часі — як до місцевих відносин потрафить ціле село повести так як хоче. Нехай село присядуть різні лихварі, як сарапча, нехай рада громадська буде зложена з самих поплечників лихварських, нехай ціле село буде збором старців з довгими руками, коли сьвященик хоче піддвинути своїх селян з упадку, він найде на то час і спосіб, він не дасть ся відстрашити ніякими перепонами, а помалу доведе до свого. Що так єсть, маємо на се досить багато прикладів між нашим духовенством. Підняли села самі одні з цілковитого упадку, бо мали до того добру волю і охоту. Заразом знаємо, що як в упорядковане вже село прийде

байдужий сьвященик, давні порядки помалу щезають і просьвіта села знов паде.

Учитель народний мимо своєї великої зависимости може так само багато зробити доброго для селян поза школою, коли тільки хоче. Сьвященик і учитель, а в декотрих селах і дідич — то ті дві, взглядно три інтелігентні особи, що мають село в своїх руках і можуть орудувати нам після вподоби і ми бачимо дуже часто, що який сьвященик і учитель, таке й село. Яка-ж велика провина лежить на тих сьвящениках і учителях, що свого впливового становища не уживають на розвій селянства, а сповняють свої обовязки лиш о стілько, о скільки то потрібне для хліба! Нема людей, щоб свою місію розуміли инакше, ніж звичайні денні зарібники; нема людей, щоб ставили загальне добро висше від свого.

Наріканя, що нема людей до роботи, людей з посьвященем і з сьвідомістю народною, можна занадто часто чути, щоб ми потребували доказувати, що справді таких людей нема, а радше єсть, але дуже мало. Не лиш по селах, в містах ще більше перекоуємо ся о тім. Коли щасливим случаем збере ся в котрім місті гурт енергичних, сьвідомих Русинів, то там у місті і в околиці процвітають товариські зносини, розвивають ся просьвітні та економічні товариства, там сьвідомість народна росте, люди організують ся, шукають помочи у себе самого, чують ся одною громадою. Коли-ж ті люди случайно перенесуть ся на иньше місце, товариства падають, люди розбігають ся, громадянське жите паде. І про се кожде наше місто вміло би багато розповісти.

Люди потребують проведу і прикладу. Не всі відзначають ся ініціативою і енергією, але мимо того майже всі підуть на поклик своїх провідників, коли ті вироблять собі повагу в громаді. Коли наші товариства розвивають ся, то се звичайно заслуга двох-трех виділових в данім товаристві. Они ведуть всіх, але й роблять за всіх. Що більше: у нас на чоловіка, охочого до роботи, накидають що раз більше роботи, замість щоб винаходити і приучувати нові сили і вміти розкладати відповідно роботу на всіх. У львівській громаді рускій всю роботу по численних товариствах робить 20—30 осіб, мимо того, що тамешню інтелігенцію руску можна числити на сотки. Очевидно, де так багато роботи, а робітників так мало, там успіх роботи не

такий значний, як би міг і повинен бути, коли-б уміло притягати нові, молоді сили до спільної праці. Поміж старшим поколінням, справдішними зробками, а молодшими все ще є провалина, котру один чоловік старає ся вирівнати, але десять про се не дбає, даючи навіть молодшим відчувати їх недозрілість і недосвідність, замість, щоб їх навчити і багато похиток простити. Молодші-ж, маючи як звичайно пориви далекосягліші від старших, не глядають також спільної роботи зі старшими і марнують свою енергію найчастійше на роботу зовсім безхосенну. Коли-б між старшими і молодшими було більше виrozumілости і прихильности, спільна праця йшла би далеко жвавіше, як доси.

Прикладів на се, кілька товариств у нас упало, а кілька не може основати ся і розвивати ся лиш для того, що нема людей до веденя їх, можна би навести сотками; але они кождому знані. Причин недостачі таких людей є, звістно, немало! На нашу думку передовсім ширена преріжними політиками десперация позбавила людей охоти до праці. Нема одушевлення, нема сьмілости і певности, нема довіря в свої сили, нема сьвідомости — бо коли-б те все у людей було, не побоялись би они ні противників, ні своїх наставників, а кождий у своїм крузі діланя вмів би виступати і яко патріот, а не лиш яко підданий урядник і чоловік. Під впливом десперации і заразом байдужности молоде покоління далеко не визначає ся таким патріотизмом, як молодіж 60-их років. Бездогматичність заняла уми молодечі, нерозсудливість старших стала посьміховищем для молодших, пуста критика на словах стала вважати ся самою працею — самі обяви шкідливі для життя!

Поминаємо жите політичне, що може дати найбільше прикладів на се, що в нас нема людей, котрі-б розуміли се політичне жите, — возьмим на приклад товариство „Просьвіту“, котре зовсім політикою не займає ся. Кілько Русинів є невдоволених з видавництва „Просьвіти“! Они чудесно вміють розповісти, як повинні виглядати книжочки просьвітного товариства, они ще красше вміють висмівати дотеперішні видавництва, але ніколи не прийде їм на думку — сісти самим до роботи і написати щось таке, як они то розуміють; все ждуть на других. Розуміє ся, виходить, що они на словах

як на органах грають, на ділі-ж як на балабайці!..

Старанем всіх тих, котрим доля Русинів лежить на серці, повинно бути: винаходити, приєднувати і учити людей почуття спільності з загалом, розуміння загальних справ, пожертвования — словом патріотизму. Инакше вічно будемо ковалом, по котрім хто инший буде бити молотом і вічно прийде ся нам пригадувати раду Гетого:

Bist du Ambos, sei geduldig,

Bist du Hammer, schlage zu!

Спільні Делегації.

В суботу в полудне приймав Е. Вел. Цісар обі делегації, насамперед угорську а відтак австрійську і на промови президентів обох делегацій відповів як слідує:

„Запевнене вірної преданности, яке ви мені отсе висказали на овінне мене правдивою радістю.

„З живим вдоволенем можу зазначити, що від часу послідної сесії делегацій заграничні відносини монархії позістали вповні дуже дружні. Успішне плекане дружних відносин до всіх європейських держав причинили ся дійсно до постунаючого чим раз дальше успокоєня і до консолідації загального мира. Стоячи при дотеперішних випробованих основах нашої політики, будуть змагання мого правительства і дальше стремити до скріплення сего для наших і для спільних інтересів Європи вдоволюючого стану.

„Більші вимоги моєї адміністрації військової повертають ся в таких самих границях, як і торік. Они відповідають конечности, котра вимагає, щоби переведену завдяки жертволюбивости народів організацію і узброєне армії та мари нарки дальше розвинути і удержати на висоті своєї задачі обі ті часті збройної сили. Економічне і фінансове положення монархії буде при тім по можности узглядняти ся.

„Відносини Босни і Герцеговини вказують як під взглядом економічним так і під кожним иншим незмінно вдоволюючий розвій, а ті краї будуть також і в 1896 р. в силі заспокоїти свої потреби своїми власними средствами“.

„Поручаючи передачі вам пропозиції вашій патріотичній ревности і вашій випробованій розвазі желаю вашим роботам як найліпшого успіху і витаю вас сердечно.“

Іменем угорської делегації промавив до монарха президент делегації г-р. Алядар Андраші і завіривши Монарха о вірній преданности Угорщини, сказав: „Позаяк конституція вкладає на нас обовязок розслідити і розважити основно передані нам пропозиції, що відносять ся до спільних справ обох держав монархії, то не може для нас бути тепер ніякої иншої провідної гадки, як лиш те, щоби досягнути вдоволене Вашого Величества, а котре лежить в тім, щоби ми погодили потреби для піднесення нашої збройної сили, виходячі з відносин європейських і нашого великодержавного становища та наших союзів, з інтересами як найможливішого ошадження стоячих нам до розпорядимости матеріяльних сил і тим зберегли для нашого народу разом з благословеннями мира також і средства мирного розвою.

Хоч та задача ждала делегації від року до року, то однаков вагу її відчуваємо подвійно на вступі того великого народного торжества, котре має показати всему образованому світові славу нашого тисячлітнього існування державного і всего, що зділала культура під охороною мира. То мудрости Вашого Величества і печальности о добро своїх народів має завдячувати наш парід благодатну пору тривалого мира, в котрій він міг весь час, всі свої сили присвятити внутрішньому розвою і консолідації своїх інституцій.“

Президент австрійської делегації кн. Лоб-

кович висказав сочувство з причини смерті архикн. Альбрехта а відтак сказав: „Предложения передані нам спільним міністерством Вашого Величества буде делегация як звичайно розсліджувати совістно і заедно буде мати на оці світлість і великодержавне становище монархії, але також і податкову силу населення, з котрої вже нині в значній мірі користає ся.

Розмавляючи відтак з деп. атами, цісар сказав між иншим до п. Лулула, що було би пожаданим, щоби парламент скоро покінчив свої роботи, а передовсім, щоби комісія для реформи виборчої упорала ся з своєю роботою. — До Барвіньського сказав цісар: Ви вже були в делегациях? Барв.: Так, минушого року в Будапешті. Цісар: Сего року будете тут довго трудити ся? Барв.: Думаю, що ледви з кінцем липня упорасмо ся. Цісар: Тепер маєте полагодити тяжкі проекти. Барв.: Мусимо передовсім покінчити реформу податкову, відтак прийде мабуть під конець червня під наради бюджет і ще деякі другі пропозиції.

В австрійській делегации вибрано до комісії: бюджетової делегатів: г-р. Ваденіого, Хщановського, Чедіка, Дейма, Дінавлого, Думбу, бр. Гавча, Гуденуса, Гартеля, Герольда, Гогенварта, Льорбера, Лулула, Менгера, Поновського, Промбера, Руса, Сталіца, З са, Вальтерсрхена і Залеского; до петиційної: Богатого, Фука, Гавсвірта, Гельферта, Кравза, Людвіга, Пабстмана, Цініньського, і Щепановського; до верифікаційної: Барвіньського, Добльгамера, Пенка, кн. Штаремберга і г-р. Феттера.

Дописи з Відня.

—0—

Відень, 9. червня 1895.

З почину послів руских сойму буковинського д-ря Смаля-Стоцького і проф. Пінуляка порушив вже в маю минушого року кльоб руский ради державної у поодиноких членів теперішнього кабінету наглу потребу предприняття деяких есенціональнійших реформ на поли образования кандидатів до стану духовного на університеті черновецьким. Згадані буковинсько-руські послы не пожаловали труду, явились у Відні, знеслись з послами кльобу руского і враз з пос. Вахнянином представили міністрови просьвити сумний стан душстаровництва руских прихожан на Буковині. З представлення того вийшло, що при румунізаторских змаганнях пок. митрополита Андрієвича-Мораря за якийсь час не стане на Буковині священиків в православних, спосібних до душстаровництва в приходах руских по тій простій причині, що кандидати стану духовного не мають нагоди придбати собі точне знане языка руского. Так як нині стоять річі, то в 150 парохіях руских на Буковині можна начислити ледви 50—80 священиків, володіючих языком руским і спосібних до проповідування, сиовіданя, катехизації і учени віри в школах народних. Кількадесят парохий православних руских віддаві нині румунским духовним, котрі не уміючи языка руского тим самим суть зовсім неспосібні до морального і релігійного веденя своєї пастви. Послы рускі допоминались проте у міністра просьвити д-ра Мадейского о то, щоби на богословским факультеті в Чернівцях бодай двох предметів учено в язиці руским. О справі тій була вже навіть згадка в брошурі пос. Вахнянина. (Справа руска в роках 1891—1894) і сказано там, що міністер просьвити прирік потребу руских викладів на згаданім факультеті узглядняти. Мимо того доси не зроблено нічого позитивного. І тому зовсім справедливо міг ту справу піднести пос. Романчук в бюджетовій комісії на засіданю дня 8. червня. Пос. Романчукові відповів міністер просьвити, що він на се діло не забув, що тамить о потребі більшого зручення викладів на черновецьким факультеті богословским.

Вість та не повинна згіршити нинішнього адміністратора престоло митрополитичого в Чернівцях, позаяк жадає Русинів буковинських вповни оправдане. Факт, що приходів руских на Буковині єсть більше, як руских священиків;

що кількадесят приходів не має руского священика та що на факультеті богословским в Чернівцях під теперішній час находить ся ледва 6 питомців Русинів — той факт говорить за пільгостію поправки тих сумних відносин.

Пос. Романчук підніс в бюджетовій комісії ще і другу важну справу, дотекаючу університету львівського. Він домагав ся як найскоршої обсади опорожнених руских катедр на факультеті правничім. Катедра права цивільного по бл. п. Олекс. Огоновским вакує по нинішній день. Кандидатом на сю катедру був сразу др. Кость Левіцький, нині др. Зобків. Оба предложили свої праці габілітаційні виділові правничому університету львівського, але найшли тут несподівано такі труднощі, що др. Левіцький давно відрік ся катедри права цивільного, а др. Зобків не може діждат ся того, щоб о его габілітаційній праці факультет видав свій суд. А тимчасом молодіж руска здана на Божу опіку. Не хочемо пересуджувати діла, але нам видає ся, мовби виділ правничий університету львівського заходив ся коло того, щоби за ніяку ціну не допустити обсади сеї катедри рускої. Тому було би і відповідною річею, щоб послы рускі ради державної неперішене се питанне порушили при сегорічній дебаті бюджетовій ради державної.

На нині зановіли робітники віденські велике віче під голім небом в Пратері, щоб задемонструвати против проєктованої реформи виборчої. Власть заборонила те віче на основі закона, котрим зборонють ся зібраня під голім небом в часі засідань тіл законодавчих. Мимо того громадились робітники в Пратері, щоб силою докнати свого. Поліція розігнала збираючих ся і то разильно. Робітники дали собі оклик, щоб задемонструвати перед парламентом. Тож в тій хвили (в полудне) парламент окружений сильною сторожею поліційною, а і військо в касарнях сконсигноване. В зборах робітників не беруть однаков участі ремісники. Они відлучають ся звільна від робітників, котрі стоять на услугах інтернаціоналу.

Відень, 10. червня 1895.

„Коло“ польське, по 7-годинних нарадах, вирішило вчера всіма голосами против одного (Леваковского, котрий боронив загального безпосередного права голосованя) узнати проєкт реформи виборчої за субстрат до спеціальної дискусії в повнім комітеті. З міністрів промовляли в „Колі“ Мадейский і Яворский. Поправки евентуальні, які поставить „Коло“ в часі спеціальної дискусії в повнім комітеті, суть близші до змагань кльобу г-р. Гогенрарта чим до змагань ліберальної лівниці. Виходить з того, що лівниця через то буде в повнім комітеті дуже відокремлена іменно що до жаданя, щоб пята курія виборча була одноцільною. Другим предметом нарад „Кола“ була справа гімназії словінської в Цілей. Справа та прийде вже у вівторок на порядок денний комісії бюджетової. Послы польські — з виїмкою Едв. Гневоша, котрий був противний заснованю сеї гімназії на основі, що більшість німецька сойму стрийського спротивлялась справедливому жаданю Словінців — послы польські отже рішили піддержати позицію в бюджеті на словінську гімназію в Цілей.

Як бачите, то кабінет паятяжші питання ставляє тепер відразу на порядок денний палати посольської. Такими питаннями побіч реформи податкової суть: реформа виборча, справа цілейська і взагалі бюджет на 1896 рік. Правительство ставить свою екзистенцію на одну карту, чим і зраджує певність себе.

Що-до кльобу руского, то я вже доносив вам, що він в справі реформи виборчої стоїть на становищу найбільшого по можности розширення права виборчого з розділенем пятої курії на дві часті, щоби тим самим дрібних податників стану селяньського та маломіщанського не піддати в часі виборів під тероризм зорганізованих сил робітничих а відтак і по тій причині, що наші дрібні податники мають чейже зовсім инші інтереси економічні; як фабричні робітники.

Через розділене п'ятої курії зискає селянство і маломіщанство галицьке вісім мандатів, котрі могли би по часті бути завестийоновані, наколи би дрібні податники мали вибирати враз з фабричними робітниками. Рівнож і засноване гімназії словінської в Цілей каюб руский підопре з всею щиростію. Русини з засади мусять піддержувати справедливі бажання меншостий національних супротив нетерпимости шовіністичних більшостий. А такою більшістю суть Німці стирійські о германізаційних змаганнях славянського елементу в краях альпейських.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 12. червня 1895 р.

Презенту на р. кат. парохію в Заставній на Буковині одержав кс. Людвіг Домбровский.

Перенесення. Дирекція пошт у Львові перенесла поштового управителя Йос. Волянського, зі Скали на посаду поштового контролера у Львові.

П. Михайла Пачовського, учителя гімназійного в Коломні, промовано сьогодні на тутейшій університеті доктором філософії. Ректора заступав проф. др. Смоль-Стоцкий, а промотором був проф. др. Збіра.

Посол єротей Пігуляк здавав дня 9. с. м. в Кіцмани справу зі своєї посольської діяльності в сали місцевого касина. Сали заповнилась около 300 виборцями, взглянено правиборцями. Посол Пігуляк розповів, чим займав ся буковинський сойм в остатних часах, і яку участь брав сам при нарадах сойму. Пояснив зібраним селянам рубрики краевого бюджету, конверсію краевого довгу; відтак розповів, як ради сойм над заснованем кас позичкових, над школами, рускою гімназією, школами промисловими, вандрівними учителями, господарством краєвим, громадськими порядками, — словом, подав обрахунок з того, що сойм робив, вказуючи при кожній майже рубриці, як заступав при тім він (посол) інтереси і справи кіцманецького повіта. Обширного і докладного справоздання п. Пігуляка вислухали зібрані виборці і правиборці очевидно цікавостію заявляючи при різних справах своє признание послови за его заходи для добра повіта. Інтерпеляцій було кілька, але в більшій часті незамітних. Стефан Юаньський і Лок з Кіцмани ждали від посла, щоби він старав ся о німецькі (!) школи для Русинів, бо паробкам у войску і взагалі Буковинцям невигідно не знати німецької мови. З промов тих міщан виходило, що они зреклись би і викладової мови рускої в школах, що очевидно годі брати тм Русинам в заслугу... Господарі Лок і Южаковский з Кіцмани уюмнали ся, аби руска гімназія була доконче в Кіцмани. Учитель Ткачук і госп. Михайлюк з Заставни звертали увагу посла на се, що по громадах писарі, а по урядах урядники не вміють рускої мови. Ч. Іванович з Кіцмани просив посла старати ся, щоби кар шкільних не стягано з людей так безоглядно. Ч. Головачук з Кіцмани бажав, щоби селяни могли садити тютюн. Крім того ще уюмнали ся виборці о шпиталь для бідних в Кіцмани і о книжки для шкільної молодіжи. П. Пігуляк відповів на ті заміти виборців і відтак одержав від зібраних вотум довіря. Зборам проводив господар Снятинчук, а секретарем був п. Попескул.

Нові читальні „Просьвіти“ завязують ся в Станіславові і Пачикові, долиньського повіта. Статуту внесено вже до галицького намісництва.

Устні іспити зрілости. В буковинських середних школах розпочнуть ся в гімназії радовецькій 25. червня, в гр. пр. реальній школі в Чернівцях 1. липня, в гімназії в Чернівцях 11. липня, в гімназії в Сучаві 18. липня с. р. — В семінарії учительській в Чернівцях відбудуть ся письменні іспити зрілости на днях 26. — 28. червня, практичний іспит в днях 1. — 3. липня, а устні іспити зрілости на днях 5. — 10. липня с. р.

Відозва до руских родичів. З початком сего року шкільного, т. є. в місяці вересня 1895 р. буде отворений у власнім і умисно нл ціли Інститута збудованім домі в Перемислі при улиці Капітульній (і Татарській) Руский Інститут для дівчат в Перемислі.

Сей Інститут єсть висшою школою дівочою, родом жіночої гімназії. Різнить ся від гімназії мулеської тм, що не основуєть на дворасовій системі науки (як в гімназії низшій і висшій), а на одпорасовій; дальше — виховане і образоване не опираєть на языках і словесности старинній, а на языках і літературах народів живих, в обемі котрих знайде місце література і просьвіта народів старинних.

Інститут складає ся з шести клас від III до VIII-ої з котрих класи III і IV. суть класами приготівлюючими, класи V—VIII властивими і знаменними класами Інститута. Класи підготівлюючі мають ціль: улекшити науку дівчатам сільським, що не мали нагоди скінчити висших шкіл народних або виділових, а бажать для висшого образования перейти до Інститута. Загально отже приймаєть до Інститута дівчата, що уміють молитви, основні засади віри, читати і писати по руски і (де що) по німецьки, знають початки рахунків. Кождоразовий іспит ступинний переведений з інституткою рішає: чи прийдить ся до класи III-ої чи IV-ої, чи прямо до висших клас інститута.

Що-до плану наукового в тих підготівлюючих класах, то він рівняєть менше більше науці в класі III. і IV-ій шкіл виділових з розширенням науки языка руского і історії рускої та відповідних праць жіночих. Науку в тих класах будуть подавати відповідно укваліфіковані питомі учительські інститутські.

Класи від V—VIII-ої суть властиво характерними класами Інститута і обіймуть науку подібну як в гімназії.

Всіх наук, з вїємкою спеціально-жіночих, як н. пр. робіт і господарства домового, уділяти будуть професори гімназійальні.

Услівя прийняті до Інститута такі: За науку враз з поміщенням в Інституті і всім наглядом, вихованем моральним і фізичним — постановляє ся на-разі оплата 20 зр. місячно, за саму науку від учениць доходячих 5 зр. місячно. На випадок одвітної обсади Інститута ученицями платни ми виділ прийме кілька або й кількацять учениць бідних, сиріт (в першій лінії сиріт по св'ященниках) даром, без ніякої оплати.

До ведення господарських діл Інститута покликана виділом управителька економічна, до нагляду і виховання молодіжи управителька наукова (директорка) і дві учительки, всі постійно в Інституті поміщені і ним оплачувані. Над наукою самою і над точним захованем плану наукового наглядати буде безпосередно сам виділ Інститута.

Зголошення присилати належить до кінця червня на руки предсідателя товариства: о. Константина Чеховича, крилошанина в Перемислі.

З руху виборчого. Москвофіли дрогобицького повіта ставлять своїм кандидатом на посла до сойму проф. університету п. Стебельського. (Характеристично!). — В Стрию дня 6. с. м. на довірочних зборах представителів стрийського повіта рішено, щоби др. Олесницький кандидував в Жидачівщині, а о. Василь Давидяк в Стрийщині. Іменно др. Олесницький відмагав ся кандидувати в Стрийщині, підпирючи сильно о. Давидяка. — Радикальне тов. „Народна Воля“ в Коломні мало збори дня 9. с. м. Справу виборів до сойму полагав збір в той спосіб, що порішив вести агітацію виборчу в імені радикальної партії і ставляти радикальних кандидатів в повітах: снятинським, городеньським, коломийським, станіславським, товмацьким, перемисльким, равським і збаражським, а взгядно і в иньших, де би завязали ся повітові комітети виборчі. По порозумінню з дотичними радикальними комітетами поставлено і затверджено кандидатури: д-ра Трильовського на повіт снятинський, д-ра С. Даниловича на повіт городеньський, Михайла Павлика на повіт равський. В повіті станіславським рішено підпирати кандидатуру Йосифа Гурика, а в коломийським д-ра Т. Окуневського. В повіті косівським і товмацьким постановлено поставити кандидатами радикальних селян, завязано комітети повітові

для тих повітів і поручено їм, щоби порозуміли ся з виборцями що-до особи кандидата і щоби предложили свого кандидата до затвердження виділові „Народної Воли“. Що-до повіта перемисльського прийнято до відомости зголошену кандидатуру д-ра Івана Фрайка, але позак др. Франко заявив, що кандидувати не хоче, рішено вибір радикального кандидата полишити місцевому комітетові.

Письмо з Богородчанського. Станіславський москвофіл дуже зручні люди, нема що і казати. Коли котрий з них що „прошкробає“, зараз бере до помочи якого народовця і смарує „маргаріною“ (сей дотеп вийшов зі станіславської „Народної Торговлі“). Коли москвофіли завдяки цілковитому розладови в станіславській консисторії виїдуть якого щирого народовця з диєцезії, тоді зараз шлють за ним до другої консисторії „денеші“, що се „радикал, стережіть ся его, ми раді, що позбули ся его.“ Тепер-же, коли в Станіславові заснувала ся філія общества ім. Качковського, щоби відвернути від себе увагу міродайних сфер, москвофіли пускають у світ ріжнородні сплетні, а іменно, що ся філія має воювати против радикалів... Ще й натягають на себе духовно-місійну тогу!

А вжеж лише москвофільська безличність могла, числячи на необізнаність Поляків з підпольною москвофільською роботою, подиктувати редакції Kurjer-a stanislav. се, що она помістила в ч. 507 дня 2. червня. „На відновлене філії общества ім. Качковського в Станіславові — лише та польська газета — вилинула також і ся обставина, що в нашій повіті рускі селяни щораз більше горнуть ся під хоругви рускої партії радикальної, репрезентованої д-ром Даниловичем і Павликом. Філія общ. ім. Качковського має ділати против(?) сих напрямів, котрі що раз сильнійше проявляють ся... Ту саму ціль противділання роботі радикалів в релігійно-моральнім напрямі має місія оо. Васильян в Ямниці пов. станіславського...“ Що за поставлене роботи москвофільської на рівні з місією оо. Васильян! Певно оо. Васильяни зовсім не будуть раді таким товаришам в праці над народом, особливо, коли дізнають ся — що ми знаємо — що ті самі станіславські москвофіли ще недавно кричали: „В Станіславщині не треба ніяких місій, бо ту — все в порядку.“ Звідки-ж нараз набрали они у себе радикалів, щоби против них свою філію ставили?! Та правда, і в-сій крутанні є крихта правди. Всі бо в Станіславові і в околиці добре знають, хто під самим Станіславом викликає радикалізм. Та о сїм поговоримо колись обширнійше, а поки-що відсилаємо цікавих до обемистих актів одної станіславської п. к. інституції, де говорить ся о здирствах, обманствах і крадіжах одного з „проводирів“...

„Лише Румунів!“ Австрійський державний закон шкільний постановляє, що що шість літ учителі поодиноких країв коронних мають відбувати краєву конференцію учительську, до котрої учителі з кожного округу вибирають трох делегатів-учителів. Сего року в Буковині відбуде ся така краєва конференція в днях 24., 25. і 26. липня, а розправи конференції мають вести ся у всіх трох мовах краєвих (руській, румунській і німецькій). Отже румунська Gazeta Bucovinei видала поклик до учителів-Румунів, щоби всюди, де на конференції окружній Румуни будуть мали більшість, вибирали до краєвої конференції лише Румунів! Але ся штучка не вдала ся, бо пр. черновецький повіт вибрав надучителів Неделка з Топорівців, Прокоповича з Старих Мамаївців і Шорша з Садагурі, значить одного Німця а двох Русинів.

Польський театр в Чернівцях. Станіславський польський театр під дирекцією Антошевського розпочне в Чернівцях дня 15. с. м. ряд своїх представлень в тутейшій міській театрі.

Проф. Михайло Драгоманов в Софії небезпечно занедужав.

Відкрите покладів соли. В громаді Слобода Рунгурска, в закопі Саламона Маргулеса і спілки, де верчено за ропою нафтовою, натрафлено в глибині 20 метрів на поклад соли камінної високопроцентої. Пробки тої соли предложено засти до розсліду. Дальші роботи в заданім на-

копі здержано аж до розпорядження властей. Грунт, на котрім викрито поклади соли, граничить з ґрунтами, що суть власністю ц. к. правительства.

Англійські адвокати. Один з льондонських днівників обчислює доходи англійських адвокатів. Найліпший адвокат, сер Арлод Русель, має річного доходу 25.000 ф. шт. (300.000 зр.); сер Рішард Вебстер і Едвард Кларк по 20.000 ф. шт., багато інших, як Джеймс, Фенле, Мірж, Левен, по 15.000 до 20.000 ф. шт. Але за те є цілий ряд знаних адвокатів, навіть з титулом „радників королевої“, котрі мусять задовольнитися меншими доходами, ну але суть і такі адвокати, котрих доходи, подібно як в інших державах, не переходять 40 ф. шт. (500 зр.), а навіть менше.

Ювілейна вистава в Пешті. Будуча угорська вистава в Пешті займе 510.000 квадрат метрів. На тім просторі будуть вибудовані 123 парильони т. е. 68 галей публичних і 50 павільонів приватних. Найцікавіший буде відділ історичний на виставі, зложений з груп: готської, романської і ренесансової. В групі романській буде поставлений павільон цісарський. В відділі історичним будуть виставлені пам'ятки дорожочинні, пр. по Баторим, а навіть по сьв. Стефані.

Скорість коня. Тривалтний кінь „Токіо“, котрий при послідних віденських перегонах виграв першу виграну в сумі 100.000 корон, перебіг в 2-х мінутах 41 секундах 2400 метрів, отже біг скорше як поспішний потяг. Сей кінь виграв, крім закладів, своєму властителю 190.895 корон.

Кіньське волосінне. Австрійський консулат в Парижі доносить, що у Франції єсть тепер досить сильний попит за кіньським волосіннем, довжини 50 до 80 сантиметрів, котрого уживає ся на тканини призначені до убирання жіночих одягів. Такого волосіння єсть дуже багато в Галичині, отже отвирася користь жерело збуття для сего краєвого товару. Крамниці могли би его скуповувати і відпродавати з зиском гуртовникам.

Померли. О. Николлай Туркевич, гр. кат. парох в Кореничах, нараївського деканата, в 47. р. жити; Михайло Зельський, учитель з Задвіря, в 38-ім у жити.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 11. червня. (Прив. тел.) Лівиця хоче зробити кризу зі справи цілейської. В бюджетовій комісії ведуть ся дебати остро. Лівиця апелює до Поляків, щоби її поперли.

Відень, 11. червня. (Прив. тел.) Міністер Мадейський заявив ся рішучо в користь справи цілейської. Націонали заповіли відмовлене цілого бюджету.

Атени, 12. червня. Міністерство подало ся в димісію. Зложене нового міністерства поручив король Теодорови Деліанісови.

Париж, 12. червня. Міністер справ заграничних Гаиното відповідаючи на інчерпеляцію соціалістів сказав, що Франція мусіла вже задля чести взяти участь в торжестві кілійським; Франція не може вічно себе ізолювати. — На запитане, чи справді є союз француско-російський, відповів президент міністрів Рібо, що Франція зєднала свої інтереси з інтересами Росії в цілі забезпечення європейського мира.

Рим, 12. червня. Новий парламент отворив король промовою, в котрій констатує як найліпші відносини до всіх держав.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8.

продає слідуєчі книжки:

	зр. кр.
Др. Огоновский: История русской литературы II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1. — Чорна Рада, повість	1 —
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 20
— Сьвітослав українського народа	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 30
— Навіжена, повість	— 5
— Над чорним морем, повість	— 50
— Хмари, повість	— 20
— Причена, повість	1 90
— Микола Джеря, повість	1 50
— Поміж ворогами	— 80
— Попались	— 50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в писеммах Тар. Шевченка	— 10
Вас. Ріленько. „Іфеїгенія в Тавриді“, драма	— 35
Мих. Коцюбинський. „Хор“, оповідання	— 30
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр. з пересилкою	— 10
— Кобзар для дітей	5 —
Лесь Українка і Макс. Станіський. Книга пісень Г. Гейне	— 20
— На крилах пісень, збірник поезій	— 80
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 60
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руських піснях народних	— 35
— Без праці, оповідання	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	— 2 50
І. Баштовий. Українство на літератур. повах з Московщиною	— 50
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III.	— 80
— Книга казок, поезій часті II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
К. Т. Подолько. За громаду, хроніка	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
О. Кенан. Сябір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрух	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезії	— 20
— „Оферма“ — новеля	— 10
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Кирило Студинський. Лірики, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роланда	— 50

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровица число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура

в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранне, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кожній аптці. При закупні треба дуже уважати і брати фляшки лише з охороною маркою „нотвица“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливих вогнів під найприступнішими услівями і починає можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповнів і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Гороніца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находит ся в Чернівцях (ул. Петровица ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Переображене народовства.

(Статя надіслана зі Львова).

Коли роздивимось між нашими партиями, побачимо з здивованем, які хиткі у нас ріжницї в поглядах „партийних“. Дуже багато тратить ся у нас слів і часу, коли тільки заведе ся річ про точку „основні“, „програмові“ — даремні тут, тільки рази вже повторювані проби та заходи, „щоб порозумітись“. На ділі однаков, коли розійде ся про якусь справу подрібну, однаково — чи дотикає она прав народа, загалу, чи яку справу личну, та коли притім почує ся дійсна, конечна потреба порозуміння — всі ті „ріжницї“ дивно маліють: один відозве ся різше, другий не так різко, третій змовчить, але справжньої ріжницї в поглядах додивитись тяжко. Хтож з нас не рад би, і то зовсім щиро, добра народови, хто не бажав би запорученя наших прав національних?

Здавало-б ся супротив сего, що партійні „ріжницї“ повинні би забирати у нас найменше часу, противно-позитивна праця — найбільше. Хто-ж в силі зборонити нам — скажу навіть: чи ту, чи на Україні — порозуміватись особисто, обдумувати спільні заходи, студіювати подрібно економічні питання, впливати на окруженє, основувати читальні, спілки, товариства? Чи може кому охочому відмовити яка небудь руска редакция місця для поважної студії? Чи може загальна симпатія, навіть противників, не супроводила тих, що вміли і хотіли уїмнутись хоч би о 1 кр. народного гроша, хочби о одну руску букву? Чи може таке мале і вузке у нас поле праці для народу і народности? Чи може не зміг би кождий, і то без виїмки кождий, при ширій волі знайти для себе особисто аж надто місця на сїм поли, зовсім а зовсім навіть не наражаючи себе — а противно: зискуючи у своїх і у чужих поважанє? А може люди у нас такі вже лихі, не вживні, завзяті, що з ними годї що вдїяти? Ми думаємо, що не то вже ширша публіка, між котрою по нашій думці знаходять ся прямо неоцінені, щирі і спосібні сили — але що й т. зв. визначні люди у нас не такі знов лихі, і не завзяті. Ми-ж знаємо — щоб не далеко шукати, — що у нас до наших послів, без ріжницї їх „політичного“ становиска і без всякого огляду на се, до якого хто себе числить „курсу“, удають ся без най-

меньшої запинки всі, хто потребує їх помочи. І коли розмовитись людяно, як люди з людьми, то й ніхто в чистій справі не відмовить помочи, а вже певно — не погніває ся, не то щоб шкодив. Певно є люди ближші і дальші, всім догодити або помочи годї, але поза тим радо кождий другому подасть руку. Удають же ся люди в потребі до чужих, ба до ворогів. У нас крайне завзяте панує лише тоді, коли іде о теорії, ну — або в особистих ділах. — Чому-ж помимо того так мало робить ся, чому так пияво іде робота?

На се дасть нам може відповідь, хоть в части, один уступ з листу покійного Волод. Барвіньського, поміщений недавно в „Правді“, а може як раз меньше як другі замічений. Читаємо там: „Коли хочемо не тільки нашу партію, але цілу Русь галицьку вибавити від загину, то... до того треба орґану, котрий би старанно поминав всяку навіть згадку о сторонництвах і посвятив ся виключно ступневому поясненню політичної програми Русинів“ — і посвятив ся поважним, основним студіям над поодинокими точками сеї програми, додали-б ми. Написав ті слова — тому вісімнадцять літ!! — чоловік, що ділом доказав і показав, як належить робити, щоб зібрати около народного діла так умілих співробітників, як і широкі верстви патріотичної суспільности. „Поминати навіть згадку о сторонництвах“ — а за те працювати позитивно! А у нас по 18-и літах до чого дійшло? Нічо, або ледви-що робить ся, а говорить ся все лише про сторонництва. А сторонництв тих — сто, що раз нові видумують ся, трохи не кождий думає лиш над тим, чи й він не осібно яке сторонництво, а робота? Нехай другі роблять! — Ми провідники, ми мусимо дожидати відповідної хвилі, а покищо — критикуймо хиби! А яка критика наша? Чи она позитивна, чи вказує она хиби, шукає і показує дорогу? Сего она не робить, за те балакає, або — чіпляє ся осіб. У сеї критики всему хтось винен; винна ся або друга особа, тільки не винен сей, що лише судить других і балакає, а сам нераз і пальцем не кивне. Проводир „накликає і жде“ а непровідир? — сей знов складає вину на якогось звичайно особисто єму чомусь-то немилого „провідиря“ і каже: що-ж я один можу? провідирі відповідають! а не можуть поради́ти — по що йдуть проводити?“ Романчук — зрадник; ба

за хвилину вже Романчук добрий, бо треба, щоб Барвіньський був зрадник; за хвилину вже і Барвіньський не такий зовсім лихий, але — той Вахнянин, той Вахнянин! А той, що се говорить, і на хвилю не подумає, що коли-б кождий, що повинен, станув за себе, то ні Романчук, ні Барвіньський, ні Вахнянин — самі про себе — нічого-б не могли пошкодити, хоч би у них і найгірша була воля.

Кого-ж винити за сей стан? Винити — годї, а можна поглядати причини лиха. Бо й се ввійшло тепер в моду: ломити руки, завертати очі і т. п., тільки не подивитись на річ спокійно і холодно.

Поглядаймо трохи в історію нашої політики. Коли ми дістались під Австрію, були у нас от які насущні інтереси: подвигнене і просвіта інтелігенції (головно духовенства) і селян та міщан. Одногою орґанізацією, що нас всіх лучила, була церков. Се дало провід в руки духовенству. Який же був клир висший? Були між ним люди великої волі і праці, що робили — по своему, але робили, от як Гарасевич. Але були всякі: ніхто не буде вважати єп. Білянського, або хоч би митр. Ангеловича, або кард. Левіцького за цілком бездоганних руских патріотів. Давало нам їх правительство, давало кого хотіло. А помимо того видимо від перших хвилин нашої приналежности до Австрії — аж доси, на цілій лінії завзяту горячу боротьбу цілого нашого загалу о освіту і права, боротьбу зовсім а зовсім безуспішну. Поправила ся доля духовенства — але доля духовенства була его осібною справою; та хто-ж то дбав про права народу? Хто боровсь о народні школи, до кого удавався о раду покривджений підданий, хто заводив брацтва тверезости, брацкі каси, читальні і т. п.? Чи може визначились ту лише одиниці? Ні, хоть деякі замітніші одиниці були, то все таки ані такі дуже знов замітні они не були, і робили часто „по своему“, ані багато таких одиниць не було. Робив загал, той сам загал, що на него — не рефлектуючи ні одробини на „сторонництва“ — відкликав ся Волод. Барвіньський, той загал, що майже без заохоти, однодушно, грішми, зложив ся для него на величавий памятник.

А чому сей загал робив, робив деколи і за проводом, а найчасгійше без такого проводу, кождий за себе? Робив загал — бо розходилося не о слова, не о теорії, не о сторонництва, а — о на-

суцні потреби народу. Чи-ж може тепер таких насущних потреб не стало? чи може — вдармось в груди — поля для праці за мало?

Дарма кого небудь винити або оправдувати особисто. Але се остає таки правдою: щось у нас тепер поспувалось. Подивім ся де небудь: де загал може сам про себе що зробити — се робить ся і дальше, мимо всіх нарікань на „проводирів“ і „зрадників“. А коли що рве ся або застоює ся, такого, що вже було гарно почате, то знак тому, що або не стало того що робив, або хтось робить не так як треба, або — одно й друге.

Ріжно можна думати про наших давних „старших“, але се треба ясно сказати: они були робітні, свідомі річі і — не платні. Є і тепер такі „старші“, та хто на їх чолі? Консистерії відсунулись, лиш ту і там найдуть ся ще в консистериях недобитки давних „старших“, та як раз між ними робітних майже на лік нема. Радикали люди все таки свіжі, хоть одно або друге зачинають може не з того кінця, що треба, все-ж таки роблять, а що не роблять всего так як треба, то причина таки не в них, а глубше. А народовці? До них повинні-б ми мати таки найбільше претенсії! Що зробили они за послідних кільканащять літ? Де спадщина тота, що они єї переймали по 60-их і 70-их роках і як она виглядає?

(Дальше буде).

Вісти з Росії

(Засноване російського товариства діячів друкарського діла. — Горілчанний монопол. — Селянські попечителі тверезости. — Як українські хлібороби приваблюють робітників. — З'їзд в Харкові в справі потреб хліборобства. — Селянсько-економічна вистава в Курску. — Акціонерне товариство пароплавне в Петербурзі. — Питане про розкольників. — Заходи до побільшення громадських криниць та колодязів. — Обезпечуване худоби. — Канал і пристань у Херсоні.)

Допись „Буковини“.

Найсимпатичнішим фактом сучасного життя в Росії треба признати засноване російського товариства діячів друкарського діла. Щонайменше звістки, які до нас доходять, не можуть не тішити й нас, Українців. Проект діяльності товариства, що ставить на меті не тільки полегшене механічної видавничої діяльності а й полегшене обставин, які перешкаджають розвою літератури взагалі, не може віджвигати надій, що й на нашу долю щось спаде. Проект діяльності товариства ухвалено на зібранні друзів, видавців, книгарів і т. п. Товариство, як знайти з проекту, буде студіювати друкарське діло в Росії, пояснити его потреби, які викликає сучасне становище та шукати, чим задовольнити їх; буде старати ся злучити в одну звязь діячів в друкарських справах на підставі загальної користі, розвивати техніку друкарську, робити встави друкарських праць, утворити музей друкарський, розписувати конкурси на найкрасні твори літератури (включно твори для народу), видавати найкрасні з них своїм коштом, заснувати бюро літератів, щоб полегшити зносини їх між собою і т. п. Найбільше, що нас тішить, то те, що товариство бере на себе обовязок дбати перед урядом о полегшене цензурних законів. Також обовязує ся підтримувати все, що боронить авторську власність (літературну, штукарську і музичну) і матеріальні здобутки (заробітки) періодичних видань. Коли-б тільки ці заробітки не стали виключно метою товариства, більшість членів котрого є видавці та книгарі.

Друга важка подія в Росії така, що 15. мая уряд оповістив потверджену царем 2. мая ухвалу російської ради державної про потребу державного горілчаного монополю, а разом з тим і речинці его заведення. Монопол буде заведений не вразу, а в трех речинках. Найперше 1896 року — се щасте впаде на Бессарабщину, Волинщину, Катеринославщину, Київщину, Поділе, Таврию, Херсонщину і Чернявщину. Дня 1. липня 1897. року зазнають такого щастя губернії: Воленська, Витебська, Гродненська, Ковенська, Минська і Могилівська. Найізійше (1. липня 1898.) зазнає користий монополію Царство польське.

Мабуть горілчанний монопол дасть мало доходу казни, бо надумали ся брати 5% з користи, яку дають покладені до банків та міняльних лавок гроші. Треба завважити, що законом 1885. року такі податки скасовано. З 1. липня сего року їх знов брати-муть. Причин до нового розпорядку не оповіщено.

Цікаво, що поруч з думкою про потребу державного монополю горілчаного йде думка про потребу заведення селянських попечителів тверезости. Попечительства ті велено заснувати з найповажніших громадян. Попечителі повинні дати народови користийші гульбища (забави), ніж які можливі коло шинку, та відвабити людей від шинку. Програми діяльності попечителів не утворено, через що се „попеченіє“ цілком мусить залежати від охоти, хисту до праці і моральности попечителів. Таке становище було-б надзвичайно гарним, як би по селах були такі моральні, ідейно освічені робітники, але-ж з власного досвіду ми доводимо, що довго чекати мемо того часу, коли наші села мати муть таких репрезентантів!

Що-ж будуть робити попечительства? Що їх завелуть, то се факт, бо на се є приказ, але що они будуть робити? Відомо що: будуть відваблювати людей від шинків. Та як? Ми знаємо, що по деяких селах деяким діячам удало ся скасувати шинки. Однак скасоване шинків не здержало людей від горілки. Люди їздили на горілку до других сіл і пили так само, як і за тих часів, коли мали свій шинок. Не чінаючи справи, о скільки правдиво і користно нищити шинки по селах, скажемо, що люди, коли шинки були вольні, могли бороти ся хоч не з пиянством, то з шинком. Що-ж тепер робити муть хоч би й ті самі попечителі, коли шинок освячено царським іменем, коли в шинку засіде „чиновник“, начальство? Повстати — то значить противити ся власним, а хто противить ся властям, той противить ся божему повелію... Що-ж тут робити? Остаєт ся тільки просвічати парід. Але не помились, коли скажемо, що освіта народа є тако-ж неможлива річ, як і борба з царським шинком.

Доказом сього є обскурні листи нашого міністра освіти до неменьше високого діяча освіти, попечителя учебного округа, в котрих він вимагає, щоби слідили діяльність освічених людей, що йдуть в народ учителями, писарями і т. п. і розворушують его самосвідомість. Міністер освіти вважає се за вельми шкодливу річ. (О тім була мова в ч. 20. і 21. „Буковини“).

Отже тепер побачимо, що зроблять сільські попечителі. В таких обставинах, як теперішні, попечителі можуть хіба тільки упорядковати мінімум та maximum чарок для кожного селянина, сидіти в шинку, глїдїти, щоб люди не пили більше, учати людей „розумно пить“ та хвалити державний монопол і иньші „разумне мери прекращенія пиянства“.

Нашим закордонним братям не відомо мабуть, яких принад уживають наші українські хлібороби, щоб зібрати на своїх нивах більш робітників та робітниць. Щоб познаемити з сим, наводимо приклади з Харківщини. Треба зазначити, що опріч відомого способу приманювати, опріч мужиків тепер починають подекуди з нашими селянами поводити ся так, як н. пр. поводити ся Іспанці з червоними Американцями за часів Колумба. Тоді скло (намисто і т. п.) міняли на золото, а тепер наші хлібороби міняють скло або яку иньшу дурняцю на працю. Опріч щоденної плати (а она така мала, що й на харч не вистарчить — 20 коп. денно) дають подекуди хусточки (невне варті 2.-3. копійки) серезки, шматочки мила і т. п.

Нарід буває на роботі, але годі казати, щоб его принадували нікчемні подарунки. Певнійше що йде, бо з двох лях. голоду й кровавої праці, вибирає менше. В газетах російських тепер можна стрінити докори тим, що наймають музики для робітників, котрі добре наробившись на роботі ще більше томлять ся танцюючи.

Нам здаєт ся, що не менше треба ганити тих, що опріч плати дають нікчемні подарунки котрі служать доказом того, що самі господарі розуміють, як они нікчемно платять робітникам. Нам здаєт ся, що й господарям і людям було-б краще, як би такі подарунки переведено на гроші і побільшено щоденну плату. Замість нікчемної хустки чоловік мав би три копійки, які в его господарстві сучаснім суть кап талом, а господарі не дурили-б самі себе тим, що они „благодетелі“ народа.

На Тройцю в Харкові ярмарок і зібрання репрезентантів губернії. Зібрання має рішити питання, які поставило міністерство землеробства земствам. Питання дотикають ся потреб хліборобства і мір їх задоволення. На зібранні мають підняти питання про засноване мійського органу міністерства хліборобства. — Недавно відбув ся з'їзд всіх земців Харківщини, на котрім між иньшим говорено про способи, як підняти хліборобство. Се питання буде піднесене й на з'їзді в Харкові на Тройцю. Цікаво, що урадити.

Дня 14. мая в Курску відкрито селянсько-економічну виставу. Відкривали виставу як звичайно молебнем, на котрім була мійська адміністрація. Річя висгави містять ся на двох дворах. На першій розкладено куштарні товари та цукор заводу Терещенка. Цукор має ріжнородну форму. На другім дворі містять ся товари та птиця.

В Петербурзі засновано акціонерне товариство пароплавне. Товариство має в своїх руках 5 міль. карбованців. Свої операції розпочне на Чорнім морі, де мусить конкурувати з російським товариством пароплавів та комерцій.

Повітовий харківський з'їзд має розв'язати доволі важке питання: чи має право сільський сход обкладати розкольників податками на будову і потреби православних церков. Се питання вийшло з подання розкольників (старовір) на те, що щорічно сход бере з них податків по 30 коп. на будову нової церкви у селі, а сего року, як кажуть старовіри, сход ухвалив власне тільки для розкольників податок майже в двоє, і тепер старовіри просять зняти з них ці податки, мотивуючи тим, що по „своєй вірї“ они не будуть ходити у нову церкву, як не ходили й у стару. Сю вістку подав „Южний Край“, але не назвав села і не сказав, з чиєї ініціативи беруть ці податки: пона, самої громади чи урядників? А добре було-б се знати.

Лікарський відділ харківського губернского управління звернув ся до повітових земських управ з таким внесенем: „Хоч тепер ходера й зупинилась по цілій державі, окрім двох губерній — подольської та волинської, а все-ж таки з досвіду попередних часів знаємо, що ся пошесть може знов з'явитись і більше-менше сильно розвинутись, коли занедбати потрібний догляд. Вважаючи на се, що пити і уживати в господарстві чисту і цілком хорошу воду є один з головних засобів боротьби з пошестю, лікарський відділ просить звернути увагу земських повітових управ на такі річі: а) низькі зруби цабрян при криницях підняти вище, щоб не пустити дощової води з ріжним смітєм у колодязі б) завчасу вичистити колодязі; в) догляда; за чистотою довкола їх, а для того жолобити для водою відсунути від цабрян, г) колодязі знкаламутною водою та з водою, що не гаразд ахне та нецобра на смак, засипати а натомість викопати нові“. По селах, що мають достатки, думають збудувати абісінські колодязі так, щоб кожний коштував 300 до 500 карбованців, бо з них йде дуже добра вода.

Полтавська земська управа завела від місяця май с. р. устав обонільної безпеки життя коний та рогатого скоту й овець по Полтавщині. Устав сей ще в р. 1891-ім затвердив міністер внутрішніх справ.

Херсонське губернське земство знов вдалось до Міністра внутрішніх справ, щоб на кошти казни прокопати морський канал та заснувати у Херсоні пристань. Се було б правдиюю запомогою наддніпрянським господарям, котрі мусять продавати свій хліб „гешефтвахерам“ і всю користь з сего торгу віддавати їм. Херсонське земство обіцяє казни платити за таку вигоду по 2 копійки з пуда, який іхати-ме сим каналом. Окрім того просить земство, щоб ті цівкопійки, які забирає Адез (Одесса) з придніпрянського зерна на своїм ринку, повертати на Херсон, до того часу, поки у Херсоні не буде своєї пристані, щоб за сі гроші поліпшати для суден горла Дніпра.

Справи парламентарні.

(Від дописувателя „Буковини“)

Відень, 11. червня 1895.

Вчора відбув повний комітет для реформи виборчої третє своє засіданє. Продовжалась загальна розправа над проектом до новелі виборчої, в котрій взяло участь 5 членів комітету і міністер Бакегем. З ліберальної лівниці говорив лиш пос. Бер, з Поляків г-р. Пінінський, прочі бесідники були з клубу Гогенварта, іменчо бар. Дінавлі, Клюн (Словінець) і кн. Шварценберг. Всі бесідники були за тим, щоб еляборат субкомітету зробити предметом спеціальної дискусії. В подробиці виводи бесідників годі входити, але тяжко не згадати про провідні-мисли, виказані представителями поодиноких стороництв.

Пос. Бер вважає, що предложена реформа єсть лиш актом переходним. Новела виборча може вистати на який час, але відтак приїде і в Долитавщині до загальних безпосередних виборів. Бер не годить ся — як і вся лівниці німецька до тепер — на який-небудь поділ пятої курії. Не годить ся він дальше ні на проектований вибір одного посла з курії робітничої з кількох країв коронних, ні на число 13 послів з сєї курії. Пос. Пінінський заявляє в імені кола польського, що польська делегація Галичини приймає еляборат субкомітету яко субстрат до спеціальної дискусії, але застерігає собі ставляне поправок в часі розправ. Поправки ті будуть зроблені в напрямі береження автономії країв коронних. Він противить ся проте складанню кількох країв в один округ виборчий, не хоче мірити всі краї одною мірою, бажає увзгляднюваня питоменностей країв а не хоче надмірного помноження мандатів посольських.

Три прочі бесідники з клубу г-р. Гогенварта зайняли на диво дуже різнородне становище до проекту виборчого. Бар. Дінавлі зробив прийняте реформа зависимим від рішення питання, чи дотеперішні п'ятирєньскові виборчі політати ся в давніших куріях (міській і селянській) хоч по переведенню реформи податкової будуть платити низший податок, чи ні? Він рад би беретти цілости прав середнього стану горожан долитавських за всяку ціну і стоїть безсловно при поділі пятої курії на два відділи. Він боїть ся деморалізації стану селянського через робітників. Сму милійша була проектована г-р. Таффам реформа чим теперішня, позаяк Таффе не давав робітникам окремої курії, а лучив їх з прочими елементами горожанськими, сильнішими від елементу робітничого, так що робітники не коньче були би посідали свої окремих послів. Мимо того не хоче бар. Дінавлі спиняти проектовану реформу і возьме дальше участь в нарадах. Пос. Клюн дивним способом одушевив ся проектом виборчим г-р. Гогенварта. Він бажав би дрібних податників влучити в дотеперішні курії міську і селянську, побільшити в наслідок того число мандатів в згаданих куріях, а побіч того утворити окрему курію робітничу. Кн. Шварценберг говорив найбільше рішучо і найяснійше. Він станув на становиску еляборату субкомітету і заявив, що стороництво его (майже цілий клуб Гогенварта) піддержать сей еляборат. Він чує ся, що г-р. Кінбург виступив в імені лівниці против поділу пятої курії в виду факту, що три

члени лівниці в субкомітеті були за таким поділом. Здає ся, що лівниці виступила тепер за одноцілністю пятої курії лиш в наслідок тероризму ліберального дньвникарства віденьського. Еляборат субкомітету позередничать межи бажаннями всіх стороництв і диятого треба его прийняти, не змняючи діла в принципах а змняючи его лиш в дрібніших неесенціональних річах.

Нині увійшла вже на порядок дньвний комісії бюджетової справа цілейська. Референт операту середних шкіл, пос. Бер, виїс (в імені лівниці), щоби позицію на заснованє словінської низшої гімназії в Цілей (15.000 зр) вичеркнути з бюджету. Дискусія почалась. Розуміє ся, що Німці будуть противні цілейській гімназії. Доси говорив против неї пос. Гальбіх, за нею дуже рішучо ческий посол Герольд.

По Гальбіху і Герольді говорили в бюджетовій комісії за цілейською словінською гімназією Клюн (Словінець), против посла німецькі Шлезка Газе і Менгер. Відтак забрав голос міністер Мадейский і — як сповістив я вас телеграмою — заявив ся рішучо за відкріпте словінської утравістичної гімназії низшої в Цілей. Аргументи Мадейского були річені і переконуючі. Говорив з великим спокоєм і достоїнством, але і дуже категорично, без всяких резерв. Основа річи була більше-менше така: Заснованя утравістичної низшої гімназії в Цілей єсть чисто культурною потребою для Словінців старийських. Діти словінські не були давнійше в силі вступати до гімназії німецької з причини незнання мови німецької. Старанось зразу усунути ту перешкоду чрез заснованє клас приготівлюючих. Се не виставало. Тож в 1887-ім році міністерство просьвіти (бар Гавч) рішило на жаданє Словінців завести для проби утравістичні класи при гімназії німецькій в Марбургі, а прирекло те саме зробити і в Цілей, наколи утравізм покаже ся практичним. Утравізм показав ся практичним мимо того, що рада шкільна краєва в Градци боялась, що школярі з утравістичної класи не будуть добре володіти язиком німецьким і що число учеників в висших класах низшої гімназії буде недостаточне, задля того не буде мож учеників ділити на дві класи паралельні і мимо того, що рада шкільна боялась, щоби межи учениками різної народности не витворив ся більший антагонізм. Провірено, що всі ті обави були неосновні, бо молодіж словінська володіє в V. класі добре язиком німецьким, а в латинським язичі єсть навіть вправнійша чим молодіж з паралельок німецьких. Соєм стирійський вправді ухвалив торік спротивитись заснованню утравістичної гімназії в Цілей, але ухвала ся запала в несприятельстві послів словінських. При обняттю теки міністерства просьвіти — сказав Мадейский — прир'єк я в краях о мішанім населеню заводити інституції наукові для меньшостей національних всюди там, де соєм сего жадає або де послы обох народностей в раді державній забажають такої інституції. На сім становищу стою я й нині, але я додав тогді, що правительство приступить до заснованя якоїсь наукової інституції і против волі більшостей національних, наколи набере пересвідчення, що жаданє меньшости національної оправдане. В тім случаю жаданє Словінців єсть вповни оправдане, а правительство не може рефлектувати на veto, положене більшостю німецькою союму стирійского против гімназії в Цілей. Правительство не може допустити до вянзання собі рук через сойм. Цілея не втратить в наслідок того свого характеру німецького. Німцям правительство гімназії не бере, а лиш дає таку інституцію Словінцям, щоби відновити культурним їх потребам.

Рішуче заявленє міністра Мадейского зробило велике вражє на Німців. По его річи виступив сейчас Барайтер (німецький націонал) і заявив, що его стороництво (17 членів) буде голосувати против позиції в бюджеті, що відмовить взагалі правительству бюджет на 1896-ий рік та що витягне всі консеквенції з того факту. Барайтер завізав і цілу лівниці ліберальну до вступленя з коаліції, позаяк таке поступованя правительства єсть ударом в лице для цілого народу німецького, вороже і обчислене на знищенє німецтва в Австрії?!

На тім перервано засіданє. Лівниці збираєсь нині на нараду. Она хоче дати Пленероу вогтум недовіри за те, що він зсолідаризував ся в тій справі з цілим кабинетом. В кулоарах говорять голосно о крізі, т. е. о вступленю лібералів німецьких з коаліції. Як розв'яжєсь те питанє, не хочемо пересуджувати, хоч насуваєсь мимохіть пословиця: *parturiunt montes, nascitur ridiculus mus*. Лівниці німецька, надіюча з дня на день, буде мусіти добре призадуматись чи лучше продовжати свою екзистенцію в коаліції, чи унасти зовсім, вступивши з союзу? Голосованя над позицією цілейською ще не було в комісії бюджетовій. Слідуюче засіданє відбудєсь мабуть аж в суботу.

Попри справу цілейську впринула і справа гімназії в Чернівцях. Підніс єї посол Лупул. Він виїс іменно резолюцію до правительства такої основи: Зазиває ся правительство, щоб оно з слідуючим шкільним роком при наміренім відкріттю другої гімназії німецької в Чернівцях засновало паралельні класи рускі і румунські або при новій гімназії або при доси існуючій. Пос. Лупул не противить ся заснованню руских паралельок, але бажає і увзглядненя потреб народу румунського. Референт Бер, заінтерєльований приватно пос. Вахнянином, диятого він в рефераті своїм не підніс потреби заснованя рускої гімназії в Чернівцях, відповів, що він про таке бажанє Русинів зовсім не знає. Руский клуб послів ради державної не мав свого заступника в комісії бюджетовій, а пос. Романчук належачий до сєї комісії, не порозумів ся видко в тім ділі з референтом, послом Бером. Клуб руский на занедбав мимо того сєї печучої справи. Він підніс єї безпосередно в міністерстві просьвіти і одержав за одорученє, що з слідуючим роком шкільним правительство відкріє в Чернівцях рускі класи паралельні, а кошта покритє в дорозі адміністраційні.

Відповідаючи на поодинокі річи послів в комісії бюджетовій, сказав міністер Мадейский в одвіт Лупулові на его резолюцію о заснованні в Чернівцях паралельних клас румунських побіч руских, що годі ті дві річи стягати в одно. Він приймає ту резолюцію до відомости і починає відповідні кроки до єї поалагодженя. Як звістно, то справа заснованя другої гімназії німецької в Чернівцях з паралельними класами рускими вже підготовлена в деяких стадиях, коли відкрите паралельок румунських єсть новим послужатом. Рівночасне лагодженє обох справ могло би спинити першу справу, а того чейже пос. Лупул не бажав. Румуни посіають вже одну низшу гімназію в Сучаві, то і можуть бути крихту терпеливі. Мін. Мадейский прир'єк також управилити фонд релігійний Буковини і готов буде дати субвенцію товариству румунських жінок, заснованому для образованя дівчат (і мабуть румуньщєня дітній руских), наколи президент краю підопре ту негатицію.

Чи не належало би руским жінкам в Чернівцях постаратись о подібне товариство для образованя руского жіноцтва?

Відрядну вість для суплєнтів гімназійальних можу вам подати. З 2.800.000 зр., призначених на запомогу низших урядників в Долитавщині, одержать і суплєнти гімназійальні так званий додаток субзистенційний. Крім того поставив референт для шкіл середних в бюджетовій комісії, пос. Бер, резолюцію, щоби міністер просьвіти з згаданих мільонів жадає постійну суму для бюджету шкільного на сталу запомогу для суплєнтів і на слідуючі роки. Суплєнт мав би на будуче замість дотеперішних 600 зр. річної плати побирати повних 700 зр. Крім того предложив пос. Бер другу резолюцію, зазиваючи правительство, щоб при гімназіях, де рік, річно заходить потреба відкривати класи паралельні, системізовано 40 нових посад учительських. Правительство хоче системізувати лиш 20 посад при гімназіях, а 4 при школах реальних.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 14. червня 1895 р.

Іменования. Ц. к. гал. намісництво іменувало інженера в Тернополі Теоф. Дунаевича комісарем для надзору парових котлів в повіті збаржским.

Вступні іспити до класи 1-ої і до класу пригтовляючої на 1896-ий рік шкільний відбудуться в рускій гімназії в Перемшлі дня 15. і 16. липня сего року перед феріями, а 1, 2, (евентуально і) 3-го вересня с. р. по феріях. Родичі і опікуни згодять зголосити ся лачно в Дирекції гімназійний день перед іспитом і предложити метрику дитини (без сего зголошення безуспішні) і евентуально свідодство шкільне та свідодство щепленої віспи.

Пос. Барвіньский був в понеділок на авдсвдї у Е. В. Цісаря, котрий висказав своє вдоволєне, що пан Б-ий працює в Радї шкільн. над справами і шкільними. На запитання Е. Величества подав п. Б-ий, що Рада шк. кр. займає ся тепер організацією 5- і 6- класевих шкіл, курсів рільничих і шкільних видлових. Е. Величество висказав ся з признанєм, що Рада шк. кр. багато зробила для подвигнення народ. шкільництва і замітив, що й число гімназій збільшуєть ся що з перемських паралельок руских буде отворена окрема гімназія. Відтак запитав п. Б-го про рускі паралельки в Коломї. П. Б-ий відповів, що в сїм. роком буде в Коломї 4 класи рускі а Е. Величество замітив, що буде там потреба окремого будинку. П. Б-ий відповів, що Рада шк. кр. задумує поставити потрібний будинок для рускої гімназії в Коломї побіч існуючої там гімназії.

Товариство учителів і учительок черновецького повіта сільського вступило на сей рік в члени краевого товариства учителів.

Іспит зрілости в ярославській гімназії відбув ся від дня 31. мая до 8. с. м. під проводом краевого інспектора п. Дворского. До іспиту зголосило ся 21 учеників публичних і 11 екстерністів. Іспит зложив 23 учеників публичних і екстерністів, по феріях повведено поправили іспит дном ученикам і одному екстерністі, репробовано на рік двох учеників, а на несбмежений час 4 екстерністів.

Іспит кваліфікаційний для шкіл народних і видлових здали в маю с. р. 5 учителів і 10 учительок. Окрім того здавали доповняючий іспит 6 учеників і 2 учительки. З рускої мови здавали іспит пп. Софія Млодницька, Катарина Чертезків, Йоанна Штокера, Софія Оробко і пп. Іван Брага та Ксенофон Данчул.

На посаду греко-кат. катихита при низшій гімназії в Бучачі розписує ц. к. гал. краєва Рада шкільна конкурс з речивцем до 2. липня с. р. Платня виводить 525 зр. з причислєним активальним додатком.

Новини з Росії. Ніженський крамар Кириленко, що помер при кінці марца сего року, як каже „Новое Время“, записав на заснованє у Ніженї народної бібліотеки та читальні его імени 14.000 карбованців.

„Южний край“ і „Москов. Вѣдомости“ недоволєні з іменования Голуховского міністром заграничних справ. Наведені газети плачуть, що тепер вірнуть ся добрі звязки Австрії і особливо Галичини з Росією і що Русинів повернуть тепер уже певно на Поляків. Сї гадки оперто тільки на помовдженє попередних міністрів Поляків. Розуміє ся, сї крокодильчі слъози нас не зворушують.

За Брестом, Волковським, Кобриним, Ружанами і иньшими місцевостями пішов димом Гродно та Васильків біля Білостока. В Гродні бідолахи-погорілці не мають ніякого пристановища. Погорілі найбіднійші. У Василькові лишило ся цілими тільки кілька десятків хат. Людї згоріло там 20 душ! Окрім того в брестському, слонимському і пружанському повітах згоріло багато сел. На Поморю згоріло 500 десятин молодого ліса, званого Великий бір. Причина пожежі невідома.

Нові стації телеграфічні з обмеженою службою денною отворено з днем 8-го червня с. р. в Заболотіві і в Залучі (дворець), повіта снітинського, при існуючих там урядах почтових.

Залив. З Еденбурга на Угорщині доносять: В лічєбній місцевості Коберсдорф, положений в замкненій горамі кітлинї, лучило ся сими днями страшне нещастє. В наслідок великих дощів прибула з гір така маса води в долину, що мешканці не мали часу ратувати ся. Потоки плїли з елементарною силою, вдирали ся в доми, і нищили все, що на дорозі стрїтило. Навіть тяжкі мости не змогли спертися тїй силї. Більша часть місцевості стоїть під водою. Приступу до сета нема, а телеграф туди не йде, тому ще не знати, як велика шкода. Правдоподібно потонуло 12 осіб. Витягнуто з води коло Вельтерсдорф коліску з живою дитиною. Війско пішло на ратунок до Каберсдорфу.

Вїт убийчком. Gazeta Kołomyjska доносить, що до коломийського суду карного спроваджено сими днями вїта Івєна Олевюка, заступника вїта і двох присяжних з Королівки підозріних в убийство кольонїста Кароли Франка, котрого знайдено нежлого і страшно пораненого коло коршми королівської. На старшчу громаду впадо гїлосріє дляого, в рові знайдено тяжко побитого діда, а той, прийшовши до себе, оповів, що старшина громадска напала его в ночи, оббила і зрабувала у него 31 зр.

Спрага зрадницею. До шинку Мехля Ахта при ул. Янівській у Львові добув ся в яочі дня 10. с. м. віном Мартин Коздра, розбив шухляду і забрав з неї около 17 зр. готівкою, а крім того взяв з комнати кожух і одїне вартости около 50 зр. Забравши ті річі вже має виходити з шинку, коли, почувши сильну спрагу, вернув ся і випив цілу фляшку горівки. Наслідок був такий, що на місци заснав і рано знайдено его на лавцї, спячого при украдених річах і з морожною фляшкою в руці.

Сензацийне самоубийство притрапило ся сими днями на однім пороходї. Професор Наш, шеф департаменту для виспих шкіл індійских, вертав власне до Англії і нагло скочив з покладу в море. Се зробив він мабуть в приступі божевілья. З ним потонули дорожочности в вартости 600.000 зр., котрі він на собі мав.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улица Академічна ч. 8,

продает слїдуючі книжки:

Др. Огоновский: История руской литературы II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I. — Чорна Рада, повість	1 — 80
Юрій Федькович. Повісти і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітгляд українського народа	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 5
— Навіжена, повість	— 50
— Над чорним морем, повість	— 20
— Хмари, повість	1 90
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письменстві Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленько. „Іоїгенія в Тавриді“, драма	— 30

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

мас на складї:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодїжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892, 1893., 1894., по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

СИЛА КНИЖКИ

ГБО

о просвітї народній

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Цїна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптїцї Рїхтера, Прага, загально звїсне втиранє, лагодить біль, можна дістати по пїчї 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за фляшку майже в кожній аптїцї. При закупнї треба дуже уважати і брати фляшки лише з охороною маркою „котвиця“ за правдивї. Центральна розсылка: Рїхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Вало́ва ч. 11,

заснованє на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движимє і недвижимє против шкід огневих під найприступнішими услївами і починає можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїленє агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим перепові і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буквину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горювіча в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буквини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакцій отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Переображенє народовства.

(Статя надіслана зі Львова).

(Дальше).

Ми знаємо відповідь; а може й не знаємо. Скажуть нова ера! Дивно! Поцередникам якось не перешкодили ні Голуховський ні Черкавський — сі робили своє, а ми своє, а тепер все поцувала нова ера! Поцував Романчук, бо не повідомив москвофілів, що робить нову еру; поцував Барвіньський, бо голосував за одним фідейкомісом (отсей тяжкий закид видумав з паругою др. Олесницький! — иньші закиди такі самі); поцував Вахнянин, бо виправдав звісні слова галицького намістника, і т. п. і т. п. Ба — поцувало правительство! — оно „не додержало“ пос. Романчукови слова що-до „зміни системи“ (дивно! що хвиля „хтось“ або „щось“ псує п. Романчукови веї его пляни так, що він зовсім стає безрадний і все то „вижидає“ то „завертає“); ба — правительство віддало нас на жертву Полякам!... І хто се говорить?! Поминаємо вже, що говорять се і такі „опозиціоністи“, що брали субвенції від правительства на переведене свого вибору, такі, що осягнули

мандат тільки дякуючи помочи правительства, такі, що ховають ся як найглубше в шкаралупку перед кождим крикуном москвофільским, навіть явно платним, а ні — то дають себе за ніс водити на пояску „примиреня партій“ — щоб тільки досадити Барвіньському. Але то відликають ся так до правительства, его урядників і шапдарів і ті, що опроче заперечуючи правительству нераз всякого права вглядати в народні справи, а покладаючи ся на свій „вільний“ вибір на посла, голосами народа, уважають себе, і лише себе єдино покликаними „заступниками народа“. Правительство повинно їм бути по їх волі, а ні —!

Якже супротив сего, на ділі, поступає се правительство? Розуміє ся, вже зараз таки по прилученю теперішньої Галичини до Австрії, правительство чи-то налякало ся Русинів, чи-то подобались они ему так дуже, чи змилося до них над ними — досить — що заопікувало ся ними: дало їм освіту, поліпшило їх побут материяльно і морально однаково — селян чи духовенства. А руководив правительством: интерес держави — не що иньшого, і се виразно зазначила уже цїсарева Марія Тереса супротив львівського крилошанина Гудза. Ад-

же не обманюймо себе: правительство може числитись з нами, так як і ми з ним лише в інтересі своїм власнім! А яку-ж силу ставимо ми супротив правительства? Ми можемо бути для него пожиточні, і оно старало ся і старає ся нас приєднати, але чи можемо ми щонебудь — як на тепер — вимогти силою? Чи зможемо перевести хоч одного посла, коли правительство і Поляки завоюють ся? Показали се вибори в Коломийським і многи другі. Богато-ж то вимогли Молодочехи? А они чей трохи сильніші від нас і колиб уже було треба, то правительство радше уступить їм, як нам. Не обманюймо себе: ми не вимогли доси і не можемо вимогти на правительстві ні чого, ні одної паралельки, ні одного напису руского, ні одної концесії на поли економічним. А коли нам правительство се або друге дає, то зовсім не для того, щоб у нас була сила вимогти се, але для иньших причин. Наші послы можуть тільки інформувати правительство, упоминатись — вимогти щонебудь не мають спромоги. Можуть хіба ужити такого підступу, що дадуть ся вибрати, а потім почнуть — по просту — дрозитись, тай то не дуже, але чи се вже верх мудрости політичної?

ОКСАНА.

Образок з минувшини.

Нап. М. МАКСИМЕНКО.*)

(Дальше.)

За два місяці по тім спітканю князь Володимир ходив замислений по тій самій алеї, де вперше побачив Оксану. Сам він перед собою мусів признатись, що дуже горяче покохав молоду селянку. Але щож далі буде? Вже він пробував казати їй про те, та она его слухати не хотіла і затуливши очи фартушком, утікала як молода, сполохана серночка. Инчим разом він заніс їй два рядки перенишних коралів, що по них сам навмисне їздив до міста, але она уступила руку, що тримала дарунок і мовила не дивлячись на нього:

— Не треба мені ваших коралів, паничу; як би я на себе взяла таке намисто, то люди гомоніли-б, що я за них продала мою славу дівочу.

А кажучи те, она мала думний вираз — ніби королівна, так що знесмілений він не налягав більше.

Коли спіткавши знову, він хотів було взяти Оксану за руку, то она усувалася, мовлячи рішучим голосом:

— Ідть собі, паничу, бо як люди зобачать, що раз-у-раз за мною ходите, то певно скажуть, що мені треба буде обтати коси. А нехай мар-

но згине той, хто-б смів так сказати — додала она зчервонівши: і понуро блиснули єї чорні як осіння піч очи.

Князь Володимир згубив сон, нічого не їв і як мара блукав цілий день по темних алеях в парку.

Вчора нарешті не здужавши сам знайти виходу, пішов поради шукати до стрия Грицька. Старий вислухав его терпеливо, двічі шарпнув свого вуса; і коли небіж, скінчивши своє оповідане, сидів смутно звисвши голову, то старий запитав его байдужим на позір голосом:

— А що хочеш ти далі робити? знеславити дівчину?

— Але-ж, стрію? — кликнув обурений молодик — я Оксану справді кохаю і хочу з нею одружитись — додав він тихше.

— Ну, й що-ж! — відповів старий, задовольнено усміхаючись — ну, й що-ж? то дружись. Не потребуєш так тихо про те говорити, наче про гріх який. Тб дружись, коли тільки она тебе схоче, бо бачиш, я чув про Грицька млинарчука...

Молодий князь махнув рукою.

— Дядьку мій, може теж я потрафлю більше подобати ся жінкам, ніж Грицько млинарчук. Але Оксана ще дуже молода, я-б волів радше, щоб у Львові або в Києві перебула она з три роки принаймні, а за той час... Тільки що на те скаже батько? — додав він тремтячим голосом.

— Побалакай з батьком — відповів помаху князь Грицько, а коли ні до чого не добалякаєш ся, то я тоді поспробую.

— Слухай, Володимире — казав князь Грицько, плескаючи по плечу небожа, що сидів на лаві під липою і з захватом сердешним чекав, поки скінчить розмову стрий з батком: справа уладналася ся так-сяк. — Батько дає тобі повну волю поступувати, як тобі каже думка і серце, з умовою проте, що ти зараз виїдеш до Франції і Італії на два роки, що через той час про Оксану жадних не будеш мати звісток, а коли повернувши не зміниш заміру і по давньому кохати-меш єї, то віддаш єї до Львова на три роки, а потім і поведеш з Богом до шлюбу.

Молодий чоловік гірко усміхнувся.

— Батько не сподіває ся тривалости моїх почувань — сказав він — і гадає, що то каприз недійшлого розуму, що не вивітрили ся з него ще нездорові теорії хлономанські, як се він висловлює ся. Згода, нехай так буде, най мені іронадає пять років жити. Іду за границю і повернувши, переконаю батька, що засади і ідеали не змінюють ся так легко, як ему здаєсь. Дякую тобі, дядьку — мовив він далі з запалом стискаючи руку старого, — ти пересвідчивиш ся, що я вартий твоєї поваги — і що не на словах тільки чую ся сином тої землі, когру дитиною ще навчив ти мене кохати.

Старий князь подивив ся зрушений на небожа.

— Добре сказав єси, Володимирку, добре сказав, — воркнув дядько — їдь, хлопче, з Богом, а вернувшись до роботи берись, бо рук мало, а роботи багато!

І обнявши молодика, пішов важкою ходою до своєї хати.

Може. Може бути, що ліпше замість порозуміватись з правительством і упоминатись, хочби надармо, може оно і ліпше гратись в „опозицію“, держатись осторонь, та принагідно копати під другими яму. Може й ліпше. Посли можуть дещо зробити працею, не мнимою „опозицією“ — але они стануть правительству прямо зовсім злишні, коли правительство побачить, що загал суспільности чи народа зовсім не вартує того, щоб з ним числитись. Не знаємо, як бно кому здає ся: нам же здаєсь, що така „опозиція“, як єї тепер бачимо, може хіба збити загал з пантелику, бо ся „опозиція“ — мертва, без діл. А до діла, як ми то уже висше сказали, є у нас поля доволі, тож тим гірша така опозиція, що волить воювати „штучками“, та ще думає, що се верх дипломатії. Менше о ній, прийде другий і скаже: а от, я ще більший „дипломат“! — Але що має на се сказати суспільність, нарід? Правительство, „система“ правительства, не можуть ніяк оправдати недбалства та путаниці одиниць.

На початку 80-их років здавало ся, що наші народні діла стали на дуже добру дорогу. Особливо-ж замітні були всюди неоцінені завязки організації наших сил. „Зрадник“ Ол. Барвіньський працював собі тихо в Тернополи, Вахнянин писав в „Ділі“. Коло „Діла“ зібралася була спора громада співробітників; писали старші, такі як Качала, писали молодші, такі як В. Навроцький, трудив ся щиро радикал Ів. Франко. Ще і по смерті Волод. Барвіньського здавалось якийсь час, що діло піде успішно далше. Та по 2—3 роках почало ся рвати. Ради співробітників зрідли — не лиш через смерть, се було-б звичайне, але одні співробітники по других почали замовкати, або глядати нового, вдячийшого поля для своєї праці. Нові-ж не являлись, а ті що час до часу показувалися, замешкували в „Ділі“, так сказати-б, як — в гостинниці.

Чогось чи когось не стало. Можна сказати: не могло инакше бути! Та, хто хоче і може, нехай сему вірить, що не

могло инакше бути. Але для чого не могло? Провід обняв п. Романчук, ніхто не робив єму перепон, всі звертались до него щиро, часом навіть з великими надіями. Піддержували єго такі люди, як Гладилевич, Целевич, а на провінції такі, як на пр. в Калушині Гнат Рожанський. Між послами знайшлись прекрасні молоді сили, згадаю лише Ник. Січинського. І проводив п. Романчук яких 12 літ... Чи може скаже: „ні! я не проводив!“ — бо з ним ніколи не можна допевно знати, що він властиво думав та робив, думає і робить!! Який же стан затсав, а який лишає?

(Дальше буде).

„Polonismul din Bucovina“.

З нагоди заборони уживання польської мови на зборах робітників в Чернівцях, *Gazeta Polska* виступила против нас з аргументом також таким, що ось то ми Русини більше завзяті і несправедливі для Поляків, ніж самі Волохи. Тимчасом завелась та *Gazeta* на симнагії Волохів, бо волоска *Gazeta Bucovinei* в чч. 37. до 41. далеко не так написала, як би собі того буковинський Поляк міг бажати. Тепер *Gazeta Polska* на статі волоскої часописи не находить відповіди, за те на підставі сплетень лише о полякофобії у Русинів, забуваючи притім, що до полякофобії найпершу причину дають самі Поляки. Заглянувши в галицькі відносини можна о тім найлегше переконатися..

Ми хочемо вскорочено познакомити наших читачів зі статями *Gazet-y Bucovinei*, почім розберемо ближше справу польонізації на Буковині.

„Польонізм — каже *Gaz. Buc.* — є чуже тіло в нашій організмі політичній, котрий не асимілює ся, не акліматизує ся, а витворює закат, песимізм і т. п.

Польонізм вступив до Буковини, коли она була округом Галичини, через урядників-Поляків, котрі занесли мову польську в бук. уряди і сальони. По відновленню Буковини від Галичини що-до політичної управи, проголошено знов право німецької мови, але польська мова панувала ще пів-офіційно в бюрах урядових, позаяк в судових і скарбових справах, а й що до кат. єрархії остала Буковина й на далі в залежності від Галичини. До того з часом прийшла ще й залежність в справах залізничних. В сих урядах а навіть і в політичних займають Поляки вчепі становська, помагають і на далі Полякам галицьким діставатись до сих урядів, наколи буко-

винська молодіж волоска, руска, жидівська і німецька мусить глядати хліба за границею. Се одна частина правдивого характеру польонізму буковинського, чужого політичного пановани над нами.

Крім того відновляє і скріплює Галичина неустійно польонізм на Буковині, виселяючи сюди все нових піонерів-урядників, а не приймаючи їх більше назад. Таким способом піддержує ся залежність Буковини від Галичини, таким чинном не може польонізм на Буковині засімілювати ся, через те нема й місця в урядах для Буковинців.

Піонери польські не можуть тепер як колись силою свого уряду піддержувати польонізм на Буковині і роблять се про те двома способами: По перше в своїх численних товариствах, в котрих піддержують різні цілі польонізму посеред бук. Поляків, дбаючи про те, щоб бук. Поляки не злились із другими народами, але щоб уважали всіх за відрубних, чужих, а за рідних тільки Поляків ізза границі.

В політичній житю на Буковині приєднують Поляки собі Вірменів, ідентифікують католицизм з польонізмом, голосять „що кат. Русини з неба, а православним забороняє їх ортографія вступити до раю“, роз'єднують сю (руську) часть населення, вляжуть ся з різними сторонами, щоб викликати незгоди, спори, борбу, хіспувати з них і скривати властиві цілі польонізму, котрих прочі партії не добачають, а вляжуть ся з ним одна проти другої.

Сю подвійну діяльність польонізму піддержує не тільки галицька преса польська, на те є й особний орган на Буковині, котрий знає й ширить задумевні бажання польонізму, представляючи їх яко ідеї і аспірації населення буковинського, яко голос публічної опінії на Буковині.

Польонізм є протє чужим тілом в нашій політ. організмі, що не може засімілюватись і через то утримує ся сей організм у вічнім хворобливім роздрозненню. Політ. польонізм на Буковині є можний чинник галицької експанзії, він інспірований з Галичини і гравітує до Галичини. Через те забирає заборона польських промов на публічних зборах в Буковині зовсім инше значє, як те, яке їй приписують пропагатори польонізму.

Діяльність і вплив такого фактору політичного, що інспірований з иньшої провінції і гравітує до иньшої провінції, котрий приводить адміністрацію місцеву в конфлікт з иньшою провінцією, мусить управитель, що знає й шанує своє завданє, вгамувати. На те не треба особного параграфу, бо се виходить із автономічної окремішности і законної незалежности Буковини, котру загрожує польонізм, що виходить із впливу Галичини противного самоуправі Буковини в цілях експанзивних Галичини, з наслідками заколоту політичного на Буковині, а з тенденцією

— Забудете ви на мене, панячу-соколе — мовила Оксана, стоячи спершись на двері, і затуляючи фартушком очи повні сліз — забудете ви мене, а всі люди показувати-муть на мене пальцями.

Але молодий князь щирим був, коли мовив Оксані, що єї ніколи не забуде; щирим був, коли єї просив, щоб ті два роки чекала на нього і не дозволила Грицькови, щоб він єї кохав; щирим був, коли з слізами ділюючи очи дівчині називав її своєю єдиною милою. А она заспокоївшись з новою горнула ся до нього і усміхаючись крізь слези шепотіла:

— Повертайте хутше, панячу-соколе, я на вас чекаю-му і не дозволю Грицькови кохати мене.

Веселий огонь тріщав на каминку, біля котрого вела ся жвава розмова. Князь Володимир, що місяця вже повернувши з заграниці, з запалом оповідав маршалкові про красу Італії, про чудеса Парижа, що і бавить і учить тих, що бавити ся хочуть і вчити ся бажають.

— Скільки-ж ти бавив ся за границею? — запитав на останку маршалок.

— Два роки і кілька місяців і коли-б не листи від батька, охоче-б ще другі два роки зоставав ся.

— А твоя іділія з якоюсь селянською дівчиною, що здає ся, повернувши, ти з нею мав одружити ся, на чому скінчила ся? Жінка мені щось дуже романсового оповідала.

Князь Володимир махнув рукою.

— Як звичайно іділії, розтопила ся в проміню італійського сонця.

— А може в проміню гарних очей Італієнок? — запитав усміхаючись маршалок.

— Всяко там бувало, — відповів теж усміхаючись молодий князь. Батько все то полагав з великим тактом. Покликав дівчину з матіркою, розмовив ся з ними спокійно і рішучо сказав, що єї видає заміж за давнього її адоратора Грицька-млинарчука і подарував їй хутір Загребя зі ставом, мліном і лісом. Дівчина була розсудливіша ніж він сподівався, спокійно і мовчки прийняла батьків подарунок і звістку про своє відданє. Тільки коли батько їй оголосив, що і хутір і млин а їй даю як дар передєлюбний, зблідла, а понурій блиск очей закрила спустивши вії.

Князь замовк, а по хвилі мовив далі трохи тремтячим голосом.

— Що хочеш, маршалку? Кождий з нас мусить заплатити данину молодощам і зачерпненим в університеті теоріям, що цілком як алкоголь діють на мозок. Цілі чотири роки чуємо без перестанку слова: „засади... обовизок... спокута... праця для людю... на перед...! Шож див-

ного, що унеш ся тими словами, як шампаном і робиш Бог-зна-що. Щасливим ще можеш назвати ся, коли таке поладити можна, як наприклад мое батько поладив...

А гарна була та Оксана! Тепер змарніла, зблідла. Але два роки тому чудово гарна була. Завтра їх весілля, на яке мене запрошено і я мушу піти. Ходи зі мною, маршалку, а переконаєш ся, що добру маю вподобу.

Як то щасливо — сказав маршалок запалюючи с'гаро — що хлопки філософійше задивляють ся на життя, ніж наші пані, визволяють нає від своїх сліз, спазмів і т. д.

— Я дуже бояв ся прикрих сцен — відповів молодий князь, — і надивувати ся не можу, що так спокійно все поладилось.

— Слухай, Володимире — сказав ма те маршалок, владучи єму руку на плече — щоб плакати, треба кохати, щоб кохати, треба чути, щоб чути, треба мати серце, а чи-ж они мають серце?

(Дальше буде).

усунути лінії правних границь межі Галичиною і Буковиною, і злучити те, що розмежено основними законами царства і конституцією обох країв. Сему міг би президент Буковини спротивитись з повним правом і в більшій мірі ніж заборонаю польських промов публичних; але було-б ілюзією й подумати, що котрий небудь з президентів мав би відвагу піти так далеко. Що-ж сталося? На зборах робітничих маловажних, на котрих могли-б говорити навіть по польски, являють ся вислані галицькі, котрі рад-б захищати і в нас соціалізм. Такий вплив потребує доконче контролі, а позаяк висланий урядник не вмів і не обов'язаний уміти по польски, отже й не міг би був докладно контролювати польські промови галицьких агентів соціалістичних, проте й заборонив польські промови.

З тої самої причини управлене правительством заборонити всякі польські промови на зборах польських товариств, огнищ польонізму, котрий правительством має право би навіть обов'язок пізнати докладно й наглядати.

Не о польську мову і права бук. Поляків розходить ся тут, бо їх ніхто не скридив. Самі Поляки признали в своїм донесенні, що польську мову вживають у школах і костелах. А розходять ся тут о польонізм. Се доказує і та обставина, що они із своєю жалобою вдались до галицького „Кола“ польського, а не до кого иньшого.

В останній (V.) статті славить „Gazeta Bucovinensis“ політичний зміст президента краю, що в так короткім часі пізнав ся на небезпечности польонізму для Буковини, за те ганить політичні сторонництва на Буковині, що одні можуть виділити се чуже тіло із свого організму, але не додаючи небезпечности, не дбають про него, ба навіть спомогають его. Зробивши далі лєґендний закид волоським послам, що, хоч они в коаліції ідуть з Поляками, повинні-б побивати польонізм, каже „G.-B.“, що не йде тут о польську мову, Поляків, Вірмен і Русинів, що називають себе молодими, а о польонізм, о політ. вплив Галичани на Буковину, котрий повинні би поборювати всі щирі Буковинці. Але наші політ. сторонництва знаходять ся в неладі, ліберали мають инші інтереси, а не краєві, наші Молодо-Русини більш молоді, чим правдиві Русини, і польонізм може буяти на Буковині.

„Наколи-б, — кінчить G.-B. — товчок даний правительством міг збудити наші сторонництва з їх несвідомости, щоби пізнали і винили із взаємної борби хоч отсей інтерес Буковини, на котрий президент немов нальцем показав, тоді багато-б експристано. Не все, але багато, бо щось є неказано більше, ніж ніщо. Порозумінє і згода в одніській точці життєвої краю могли би стати ся початком цілковитого порозуміння до тично недостатків краю, початком повної згоди в аспіраціях для добра краю, оставляючи політичній борбі тільки вибір і уживанє средств, щоби угодити деяким потребам правдивим і знавим. І тільки коли сторонництва наші політичні, коли політики наші порозуміють ся що-до потреб сего краю, тільки тогди найде наше політичне житє певні підвалини, буде обявлять ся рухом правдивої життєвности і найде опісля розвій природний й здоровий. Тільки тогди перестане загальна неміч бути ознакою нашого організму політичного, уступаючи здоровю і тривалости.

Наколи-б се вийшло в наслідок товчка, котрий немов дало нашим сторонництвам правительством, могли би ми сказати без резерви і скритих цілей, що теперішній президент краю положив заслугу около жити політичного Буковини.

Так написала Gaz. Buc. Ми о тім поговоримо другим разом.

Справи парламентарні.

(Від справоздавця „Буковини“).

Відень, 13. червня 1895.

Лівниця ліберальна грозить ще засядно виступленем з коаліції і відьляканем заступників своїх (Пленера і Вурмбранда) з кабінету, наколи

би Словинці мали одержати низшу утравквістичну гімназію в Цілей! Нині відбувають ся наради в клубі лівниці, а на понеділок скликались всі ліберали, щоб остаточно порішити своє становище до правительства і сторонництва коаліційних. В поінформованих кругах говорять, що лівниця не зробить ще крізи по ухвалі позиції цілейської в комісії бюджетовій, а виступила би аж тогді з коаліції, як би повна палата посольська прийняла сесю позицію. Праса німецька, іменно Deutsche Zeitung і N. Fr. Presse, накликають лібералів до рішучого виступлення. Они уважають теперішню коаліцію погубною для німецького до-литавського. Полякам і консерватистам німецьким кидають віденські днівники зрадою в очі та недодержанем умов, на яких ліберали приступили до коаліції. Який кінець возьме ціла та справа, не хочемо пересуджувати. Але з огляду, що справу цілейську випробовану лиш штучно до значіння політичного; знаючи, що ліберальна лівниця, виступивши з коаліції, тим самим убла би себе сама; що багато членів клубу ліберального пахнуть вже нині портфелі міністерствальні — думаємо, що в рішучій хвилі лівниця отверзеть ся і хоч не радо, але таки силою проковтне гірке зеренце цілейське.

До справоздання о ході розправ в справі цілейській в комісії бюджетовій додаю, що на засіданні 11-го червня зайвилось і „Кола“ польське устами г-р. Пінїнського рішучо за заснованем утравквістичної гімназії в Цілей. Пінїнський висказав при тім максимум, що кожній народности треба подати средства до її культурно-національного розвитку. Він не зважав на се, що німецька більшість стирійського союму була протипа жаданю Словинців. Се характеристичний прояв, котрим знегівано право соймових більшостий до насилування і кривдженя меншостий національних. Максима та свідчить о розвиваючій ся почуттю більшої справедливости супротив меншостий національних. Такого прояву не подибуємо в ері г-р. Таффого.

Опозиція добряє всяких можливих средств, щоб лиш спинити позитивну роботу парламенту. Вчорашнє засіданє палати тривало від 10-ої години рано без перерви до 1½ години вночі. Молодоческий посол Дик говорив повні три години. Оставлено вчора до поодиноких параграфів закона податкового 97 поправок. Перед голосованем над кожною поправкою жадає опозиція на основі §. 62. діловодства 10 минут перерви, щоб мовити нарадитись, як голосувати? Парламентаризм зводять Молодо-чехи вже а absurdum. Не бракує і бурливих сцен від часу до часу. Інвективи надають на всі сторони. Посли ганьблять ся взаємно.

Слухи о можливім розв'язаню парламенту суть безосновні. Як довго засідають делегації спільні, так довго принаймь палата посольська не може бути розв'язана, бо делегати втрапили би через те свої мандати. З розв'язанем палати упали би і всі доси в часті покінчені роботи, як і реформа податкова і реформа процедури цивільної. Треба би починати все знов — як каже ся — з кінця. Правительством показалося би дуже слабим, наколи би улягло обструкції. Протів обструкції треба вивести в поле витривалість і як найзмішнішу кров.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 15. червня 1895 р.

Руский народний театр переїде з днем 17. с. м. з Товмача до Станіславова, де дасть 12 представлень.

З'їзд членів галицьких правничих товариств відбуде ся в Станіславові в днях 29-го і 30-го червня с. р. В часі з'їзду будуть відчитати з поля праводавства і відбуде ся прогулянка учасників до Воронянки.

Стипендією ім. Тараса Шевченка поділило товариство „Просвіта“ п. Миколу Івасюка, артиста-малюра в Монахові.

Молоді „просвітителі“ З села Куцурова Малого (в заставнецького судового повіта) дові-

дуем ся що слідуючі цікані подвиги румунізації. Підчас Зелених Свят прибули до сего села черновецькі гості (переважно молодіж) але не за звичайну гостину, лишень аби збудити серед тамошньої рускої шляхти волоське почутє. Маючи вже на місці ревного одномишленника в особі звістного влахмана пароха Гр. прибувші гості пустили ся на наших селянів тай давай їм (розумє ся по-руски) викладаги про першєнство Волохів на Буковині і про то, аби наші рускі шляхтичі перекидали ся у Волохів... Особливо дораджували, аби наша шляхта послала своїх хлопців до черновецьких шкіл, а пани обіцяли що вже они пороблять з них Волохів „кум се каде“ (як належать ся). Дивно, чому то волоська молодіж не йде просвічати свій волоський нарід ід Сучавою та коло Климолонту, хотий там страшна темнота між народом; дивно, що волоські народолюбці вибирають ся межі рускі люди, хотий у нас, слава Богу, є вже й свої власні лєди, котрі закладають читальні і взагалі дбають про н родну просвіту. Але для таких румунізаторів все одно, чи чоловік є розумний чи ні — лишень аби був Волох! От вам країна темнота та занеклість...

Руских книжок в Чернівцях не можна майже нігде дістати. Шкільні книжки ще продають ся в тутешніх книгарнях, але й то значно дорожше ніж в Коломиї або у Львові. За то якої иньшої поучальної або забавної книжки рускої у наших черновецьких книгарів не дістанете. Що-ж се за диво, аби в місті, де мешкає звиш одинацять тисяч Русинів, і до котрого сходять ся зі всіх сторін тисячі руских людей — аби в таким місті не можна було дістати рускої книжки! А то для кого друкують ся в Галичині хороші і пожиточні книжки, як не для руского народу? Німецькі книжки хоч би з Берліна продають ся в Чернівцях, але книжки зі Львова дістати не можна, бо она руска. Коли книгарі пи. Шаллі і наслідники Пардініого не будуть держати руских книжок, то Русини мусять старати ся о особну руску книгарню в Чернівцях, бо як з одної сторони байдужність буковинських Русинів винна тому, що книгарі про їх потреби забувають, так з другої і книгарі мабуть поняти о тім не мають, що є рускі книжки на світі.

Дяківській Глась. Під таким заголовком почне від 1. липня с. р. виходити в Станіславові раз в місяць нова часопись, призначена для дяків. Передплата до кінця року виносить 1 зр. Редактором буде п. Гнат Полотнюк, управитель катедрального хору в Станіславові.

Русин в д. паради. Панове Волян, Тимінський і о. Бежан з обуренем відпирають закиди, що они не Русини, але в практиці під своєю рускою фірмою служать Волохам, забуваючи про Русинів. Найновіший доказ сего дав о. Бежан, член „руского“ клубу, протєсерей в Станіславях, котрий в чисто рускім деканаті черемонським відзиває ся до переважно руского духовенства лише по волоськи, о чім свідчить его псьмо з дати: Станівні 14 (26) мая 1895, котре починає ся від слів „№ 26. Cătră venerabilă preștite“ і т. д. Єсть право церковне, котре в приходах, замешканих в більшій часті Русинами, каже уживати рускої черемоніи, але се право не обходить Русина о. Бежана. „Русин“ впр. о Ioan R. de Bejan, що так завзято виступив протів рускої управильненої правописи шкільної, сам старає ся ушаславити черемонський деканат волоською культурою. Великий нам хосен з таких Русинів від паради!

Зміна. властителей. Посілість Маріямпіль, Волчків і Освальдівку в повіті станіславівськєм купила від г-р. Освальда Потоцького панна Марія Торосевичівна за 300.000 зр.

Для кокеток! Кокетерія англійських дам винайшла нове поле, на котрім штука з'уміє поправити і надгородити те, чого природа не дала. Від якогось часу живе в Лондоні винахідник штучних рісниць і бров. Що довгі рісниці можуть зір зробити дуже милим і задумчивим, се знають не лише поети, але й кожда жєнщина, а що густі і прості як шнурочок брови украшають лице, се знає також кожда доня Єви. Операція, щоби мати штучні рісниці і брови, зовсім не

легка, але що не зробить жінщина, коли знає, що зможе своє личко прикрасити так, аби оно зробило бажане вражіння! Дуже тоненькою іглою всаджує ся волосе, очевидно тої самої барви що і волосе на голові, в край вік; але се дає багато короводів і треба багато витривалости „пацієнтки“. Через пів дня мусить „пацієнтка“ носити очі завязані хусткою, вмоченою в олійок. На другий день нема й сліду тої операції і очі блищать поетичним світлом, що так дуже притягає мужчин. „Фабрикація“ бров ще трудішша, але не забирає так багато часу. — Якійсь поет сказав, що Бог дав жінщинам рот, щоби говорили, а очі, щоби відповідали. Від тепер ще менше можна буде вірити в щирість таких відповідей.

Російський наслідник престолоа кн. Юрій тяжко хорий. Іменно довідує ся Berliner Tagblatt з Петербурга, що у престолонаслідника наглі сухоти і що одно его легке цілком заатаковане, так що він віддыхає вже лиш одним легким.

Огні. В Кутисках повіта товмацького, згоріло 12 господарств. Шкода 6.000 зр. в малій часті обезпечена. Причиною огню було, здаєсь, підпалене. — В Белзці, повіта золочівського, згоріло 7 господарств. Шкода 8.500 зр. переважно обезпечена. — В Воютчах, повіта самбірського, згоріли три господарства. Шкода 1.000 зр. в часті обезпечена. — В Тисмениці дня 2-го с. м. по півночі вибух огонь в коморах реальности руского братства побіч церкви, потім заняла ся камениця братська, де мешкає жандармерія, вкінці згоріло ще п'ять сусідніх будинків. Трудно було до огню приступити, бо в деревинних коморах був склад амуніції для загального ополчення і 6000 патронів вибухало раз-по-раз. О годині 3-ій вночі прибула сторожа огнева з Станіславова і огонь придушила. Всі будинки були обезпечені: в Краківській товаристві на 5000, в „Дністрі“ на 2600 а в „Феніксі“ на 1200 зр.

Помер. Роман Заремба, студент IV. року філософії, у Львові в 25-ім році життя.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 15. червня. Сюди приїхав намістник Галичини, гр. Бадені, і конференції з поодинокими міністрами в справах парламентарних. Лівія покладає на его посередництво великі надії.

Відень, 15. червня. На вчорашній нараді лівії в справі цілейської гімназії міністри Пленер і Вурмрандт зложили свої портфелі до розпорядимости лівії.

Рим, 15. червня. Нововибраний президент палати, Віля, не зможе довго утримати ся на своїм становиску.

Париж, 15. червня. Вчора помер тут Руїз Зорія, кількаразовий іспанський президент міністрів; потім він був проводиром революціоністів, 1880-го року его засуджено на смерть, але вкінці улашковано.

Атени 15. червня. Новий президент міністрів Деліаніс предложив парламентови бюджет на рік 1895; видатків констатовано менше о 5 мільонів як тогид. Заразом предложено проект закона о публичній раді. Президент міністрів заявив, що порозуміне з вірителями держави наступити в обоїх інтересі обох сторін.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улица Академична, ч. 8.

СИЛА КНИЖКИ

або

О ПРΟΣВІТІ НАРОДНІЙ.

Під таким заголовком вишла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Заможливі можна в редакції „Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“ в Чернівцях.

улиця Петровича число 2,

мас на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редактовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887., 1888., 1889., 1890., 1891. 1892 1893., 1894., по 1 ал. 20 кр. за роки, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптіці Ріхтера, Прага, загальнозвісне витирне, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кожній аптіці. При закупні треба дуже уважати і брати флашки лише з охороною маркою „котенця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптіка під Зол. Львом, Прага.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує все майно движиме і недвижиме против шкідливих впливів під найприступнішими умовами і починає можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповніла і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

Е. ПАТРАХ в СТРИЮ (в ГАЛИЧИНІ).

КОСИ

з маркою січкаря, з англійської срібної сталі (Silver-Steel).

Тими косами надзвичайно легко косити. Вони подвійно загартовані ріжуть остро, остають ся довго остроми, легкі до кошеня і такі гнучкі як найлучша, на весь світ вавна дамасценська сталь. Вони перетинають залізну б'яку, не вищербуючи ся і лиш дуже мало пишуть ся. Одно клепане вистарчає на кілька днів. А виостривши раз таку косу, косити можна нею 120 до 150 кроків і найгустішого збіжжя і найтвердшої гірської трави, чим ошадять ся не лиш робочий час, но і плата за кошене, і то о чотири, п'ять або шість разів в порівнянню з звичайними косами, які продають ся торговцями.

Кожному, хто купить мою косу, заручаю, що кожда коса буде зовсім така, як тут описано. Если коса не буде так добре косити, як я обіцяю, то в противнім разі переміною єї 5—6 р.

Мої коси суть так за широкі, які потрібні в нашім краю, і так за довгі, яких хто потребує, і то по слідуєчій ціні:

Довг. ціл. к. 62 | 65 | 70 | 75 | 80 | 85 | 90 | 95 | 100 | 105 | 110 | 115 цтм.

Ціна 1 кос. 1-00 | 1-05 | 1-10 | 1-20 | 1-30 | 1-40 | 1-50 | 1-60 | 1-70 | 1-80 | 1-90 | 2-00 зр.

На 5 кл. іде 14 | 13 | 11 | 10 | 9 | 8 | 8 | 7 | 6 | 6 | 5 | 6 кіс.

МАРМОРОВИЙ КАМІНЬ ДО ОСТРЕНЯ КОСИ.

Довгота цтм. | 18 | 21 | 22 | 25 | в кінці звичайні бруски мраморові.

Ціна за штуку кр. . . . | 30 | 35 | 38 | 40 | 16 кр.

Бабка з молотком 1 зр. 20 кр. — Посилка найблизшою поштою лише за готівку або посліплатою.

ПЕРЕСТОРОГА перед обманцями! Року 1894. зголосило ся в Галичині много фірм, що розсилають тавдитні коси і друкують фальшовані похвальні листи в циркулярах, котрі розсилають. В цілїм циркулярі ані одного слова правди! Хотить когось ошукати. Поважани панове, не дайте ошукувати ся! Як найбільше упевнене даю, що гваранцію таку, як я даю, не дає жадна фірма — бо я не хочу нікого ошукати. Правдиві коси лиш ті, на котрих вибита фірма **Е. Patrach** в Стрию.

При замовленю найменше 10 кіс приймаю на себе половину посилки, а при замовленю 20 кіс цілу. При 10-ох косах даю 11-ту і один брусок, при 30-ох 4 коси і 4 бруски даром.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносять:

на цілий рік 10 зр — кр.
„чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Реданция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописки адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Переображене народовства.

(Статя надіслана зі Львова).

(Конець.)

Подивім ся на „Діло“. Де его сотрудики? Від часу до часу появить ся „письмо з Відня“ в котрім п. Поступинин (щось ніби від „поступу“) складає запопадливо всякі колючки на своїх товаришів-послів. Може була хоть одна важна справа, з тих, що переводять ся тепер в парламенті, обговорена в сих письмах як небудь ясно та вичерпуючо, так щоб можна знати, як, що, і чому про неї думати? А може появляють ся в „Ділі“ такі статі згід пера львівських его сотрудики, не кажемо вже такі, як колишні В. Навроцкого або В. Барвіньского, але хоч слабші? Ба, панове: за спання не купить коня, а з лежжі не буде одежі, а з балаканя — не буде статі. Тай треба-ж хотіти рушитись між людьми. А може появляють ся в „Ділі“ — як колись — замітні статі з провінції? Появляють ся такі статі, але не в „Ділі“, появляють ся в „Народі“, польскім „Курері“, „Правді“, ба — „Галичаніні“, (часом з пера радикалів!), тільки не в „Ділі“! Погляньмо на перше-ліпше число:

аж ляхно стає, яка порожня! Інформації за інформаціями, посхапувані з ріжних боків, такіж кореспонденції та новинки, все те поділене механічно на рубрики — за те ні одробини глибокої мисли, ні одробини життя. І чи може инакше бути? Хто в „дипломатії“ чи радше „крутіно“, і то не мудрим, бачуть найвищу політику, той мусить вкінці всім, а то всім опротивити. Тож не дивниця, що др. Олесницький радить: „дати п. Романчукови з гонором вицофати ся“. Не дивниця, що п. Романчук займив „прихильно вижидаюче“ становище супротив своєї кандидатури в Калушині: другого Гн. Романьского Романчук вже не знайде! Не дивниця і се, що головою народовецкого виборчого комітету є п. Нагірний, а не п. Романчук. Другий раз певно не буде п. Романчук мати нагоди заїхати якою „новою ерою“ своїм найщирішим прихильникам так, щоб знов абсолютно не змогли собі здати справи з сего, що властиво стало ся?

Говоримо тут про п. Романчука, та не маємо тут на мисли его яко чоловіка. Він лично найліпший чоловік. Ми не маємо на думці і ніякого сторонництва. Ми виступаємо против лихої системи. А може помиляємо ся? — не наша річ су-

дити. Сплетні на Барвіньского — се не політика; політика вимагає праці, студій, порозуміння (не особистого, але прилюдного), ясности, руху, діяльної ініціативи в кожній справі, на кожній точці. Инакше змарнують ся навіть такі блискучі сили, як на пр. пок. Ник. Січинський, або підуть на бездорожа. Опроче далекі ми дивитись надто чорно на річи: політика п. Романчука вправді не збудувала справи рускої, але не могла її затратити, бо справа ся має надто тривкі основи. Ми тільки, в добрій мисли, раді дійти до якоїсь ясности та до якихсь вихідних точок серед нашої теперішньої блуканини. Що у нас зібрала ся деяка терпкість против Романчука, се теж не дивне: бож не один, певно не один з нас має по самі уха „дипломатії“ п. Романчука.

Погляньмо на теперішній табір народовців. Дуже тяжко розібрати, з яких саме елементів сей табір тепер складає ся. Побіч таких чистих і горячих патріотів „старшої“ доби, як Ол. Стефанович, є в них ціла громадка політичних, що так скажемо, недородків. Поперед всего є всякі „примирительні елементи“, почавши опроче від голови, п. Романчука. Они мирять ся дуже радо (то їх серце до сего тягне) — з москво-

ОКСАНА.

Образок з минувшини.

Нап. М. МАКСИМЕНКО.

(Дальше.)

Оксана не плакала, коли їй оголошено, що з волі лана має йти замуж за Грицька млинарчука. Бліда і мовчазна помагала матери в передшлюбних заходах, а тільки понурий погляд і стиснені уста, свідчали про бурю, що шарпала її душу.

Ох! она так кохала сердечно того гарного паньча в мужичій сукмані і в баранячій шапці, що мовив зрозуміло для неї, єї власною мовою, а мовив так привітно, як ніколи Гриць не мовив, а дивив ся так глибоко в очи, як Гриць ніколи не дивив ся. З початку она его бояла ся, втікала від нього, природжений інстинкт заховавчий і невіра, прищеплена стількивіковою неволею, брали гору над молодим почутем і хоч серце сильно стукало, коли мягкою білою рукою стискав її долоню маленьку, одначе спускаючи очи, щоб не бачити, як він гарно дивить ся на цю, она виривала руку і втікала як пташка сполохана, що забила ся в темний який закуток, затуляла очи фартушком і плакала а плакала довго, наче-б цілий біль гнітучий виплакати хотіла. Дивна суперечність серця дівочого! утікала від нього, слухати его не хотіла, а проте коли заплакана ставала прихилившись до якого

дерева або паркану. то Бог-зна! щоб дала, аби він був біля неї, щоб єї обняв, щоб поцілунком потішив. А коли иноді здавало ся, що она почувла з далека его легку ходу, то втікала знову далі й далі, сама не тимлячи, що она найгорячіше бажає, щоб за нею він гнав ся.

Коли-б він до старого князя був подібний, що мови его она майже не розуміла, на якого навіть подивити ся бояла ся, що завжди був красиво по паньскому вбраний і ходив і рухав ся по паньски, то-б она его певно не покохала. Але той гарний парубок в сукмані присягав, що над жите свое й душу єї кохає, що одружить ся з нею, що жити без неї не може! Помалу непевність і обави всілякі зникли з серця Оксани, бо чп-ж могло бути инакше? В-н тримаючи єї за руку і закохано дивлячись в єї очи, оповідав, що повезе єї до Львова або до Київ на три роки, що она там навчить ся читати й писати і ріжних иньших дуже займаючих річей. А-як поберуть ся, то він визволить усю єї родину і віддасть їм на власність хутір Загребський зі ставом і з млином і з лісом, що він єї по шлюбі повезе далеко за границю, де она побачить дуже багато добрих річей і де всі будуть тішити ся єї красою. А потім як повернуть ся они до дому, то він усім людям в своїх селах дасть волю, і землі їм дасть і лісу і луків. Позакладає всюди школи, а в них маленькі діти будуть вчити ся, і шпиталі позакладає, де про хорих будуть ліки давати і поміч усяку.

У них по селах не буде убогих і голодних, усім буде добре і всі за те кохати-муть і благословляти-муть Окс ну, бо то все через неї буде

зроблено. Далі казав, що там далеко в Києві, куди хоче єї завезти, він має багато молодих приятелів, що его дуже кохають, як ніби брата рідного, що єї приятелі і єї як сестру кохати-муть і дуже бажають, щоб він з нею одружив ся і дав усім своїм підданцям волю, що коли они прийдуть, то їх юрбою вигати-муть, а він буде хвалити ся й пишати ся своєю прекрасною дружиною, що більш варта як усі пані на цілому світі.

А мовлячи те цілував її рученята засмалені але маленькі і зграбні. Она слухала тих всіх гарних річей і наслухатись не могла. На Гриця вже й дивитись не хотіла, такий він їй видавав ся брудний і брудний і дурний і незграбний! Коли спіткавши єї, часом вимовляв парубок, що она его зрадила — то нічого не відповідаючи згрідно здвигала плечима і минала навіть не подивившись на нього.

Старий князь Григорій дуже любив дівчину і називав своєю коханою небогою. В дворі паньскому дивно якось дивили ся на ню і потиху шепотіли, коли проходила, але она не звертала на те уваги. Що то їй шкодить, що люди собі шепочуть про неї за ухо лише слово? Най собі тепер шепочуть, а як з нею єї милий одружить ся і всім людям через неї добре буде, то будуть єї в тій час і кохати і благословити.

Небавом про те ті красні мрії почали покривати чорні хмари. Старий князь оголосив, що аж коли син поверне з заграниці, дозволить ему одружитись, а до того часу Оксана має лишати ся під оком матери на Загребському фільварку. Батька єї він післав за гуменного на укра-

філами, також і з радикалами, тільки Барвіньського не люблять, хоть і тримають звичайно язик за зубами... Але-ж бо і як можна, щоб якийсь Барвіньський, фонетик, „наський“, ані не канонік, ані не „маститий“ — та був послом, делегатом, совітником і т. д.? Коли-б ще хоть був поклонився „нам“ — а то ані руш, противно, ще „ми“ мусимо оглядатись на него! Ті примирительні елементи то чистий як слеза добуток політики п. Романчука: они придержують ся в „Ділі“ примирительної етимології (п. Р. завів наново етимологію в „Батьківщині“); они усунули „фонетику“ в „Соколі“ — розуміє ся, бо зажадали сего пп. Мончаловський, Хойнацький і др. Дивно лише, чому москвофіли, там де їх сила, не вводять і собі примирительної етимології „Діла“, а противно — намагаються прямо до московщини? Така примирительна політика дуже а дуже вигідна, для всіх — хто вагає ся бути відкритим москвофілом.

Другу частину теперішних народовців становлять радикали і піврадикали. Они гостюють час до часу в „Ділі“, покажуть ся і на зборах „Просвіти“, коли треба зробити бучу, а і тут є такі, що їм або якось ніяково признаватись прямо до радикалів, або вже — за пізно. Редакція „Діла“ переважно з таких людий складає ся.

Ба, а де-ж народовці? Правда зібрала ся їх горстка в народовецькій „независимім“ виборчій комітеті, хоть і там є всячина, але як їх небогато! Чи навіть рівнати можна їх число не то з москвофілами, але хочби радикалами? Ї там вже все, що мож було виглядати, хоч правда — голови нема! Але нема і чогось більше: нема свіжих сил і не видати їх і поза комітетом.

Скажуть, народовців розбили Барвіньський, Вахнянин, митрополит, правительство. Чи справді? Ні, розбила лиха політика, розбила лиха праса. Адже коли

Волод. Барвіньський, брат Олександра, основував „Діло“ — то не мав за собою ні митрополита, ні правительства, не давав посад, не обіцював кар'єри — а зібрав людий. Зібрав, бо давав живі гадки і давав працю до рук. Пропасті ми не пропадем, противно, всюдичачимо завдатки нового життя, але велика се шкода, що ті, що могли повести дальше розпочате діло, не зробили сего, противно — зівечили гарні початки.

То-ж бачимо тепер, особливо на провінції, рішучий зворот. Довго і терпеливо дивила ся провінція на політику п. Романчука і пробувала здати собі з неї справу. Та дармо мучилась, дармо — бо п. Романчук своїм звичаєм все виживдав, аж хтось без него щось зробить, а він прийде на готове розпоряджати ся та дипломатизувати. Втомила ся провінція і починає поводити собі своєю дорогою; втомив ся і п. Романчук і „вицофує ся“. Поводи гадки проясняють ся; не так сторонництва як погляди групують ся і можна надіятись, що небагом знов з'єднають ся щораз ширші круги нашої многострадалної суспільности до спільного, свідомого цілий і средств починання, в користь народного діла і наших насущних потреб — а без огляду на всякі теоретичні ріжниці та особисті інтереси одиниць.

Справи парламентарні.

(Від справоздавця „Буковини“).

Відень, 14. червня 1895.

Вчора зібрав ся клуб ліберальної лівниці, щоб порішити, яке становище зайняти би ему в справі цілейській. Членів явилось над 90 (на 107). Провідник клубу г-р. Кінкбург, Рус, Менгер, Беррайгер, Гальвіх і другі заборали голос дуже рішучий. Нині проголошено в диваніках віденських комунікат о результаті нарад. В комунікаті стоїть, що лівниця не може позістати дальше

в коаліції, позаяк два другі сторонництва коаліційні (клуб г-р. Гогенварта і Поляки) обстали в бюджетовій комісії за гімназією словінською в Цілей, і позаяк міністер просвіти заявив ся рішучо за сего гімназію. Провідник клубу має скликати всіх членів лівниці на нове засіданє в понеділок, на котрім всі члени мали би звизатись до солідарної дальшої акції.

З комунікату сего виходить, що лівниця зашуміла на серію. Она і спонукала, що міністри Пленер і Вурмбрандт поручили свої міністеріальні зложили в руки лівниці до розпорядимости. Вчора вечером по засіданню клубу лівниці, зібралась рада міністрів, щоб застановитись над положенем політичним. Ухвали задержано в тайні. По нашій гадці ціле діло станєть актуальним аж завтра (в суботу), коли в бюджетовій комісії прийде до голосованя над позицією цілейською. Против неї будуть голосувати ліберали та націоналі німецькі в числі 15 люд. За позицією, по заявленню г-р. Пінського, мусять голосувати польські члени (7), обстануть за нею Словінці і Хорвати (3) відтак молодот-чехи (3), пос. Романчук (1) — разом 14 членів. Рішенє залежить проте від того, яке становище займуть консерватисти з клубу г-р. Гогенварта, (числом 5) дикий посол Мальфатті з Трнесту і Сталіці з клубу Коронініого (2)? Наколи би консерватисти і лишні згадані посли відтигнулись від голосованя, то Цілі упаде, а тим самим була би криза поладжена бодай на якийсь час. Комбінація сеяя ймовірна.

Відень, 15. червня 1895.

Доповняючи вісти подані вам в справі цілейській, доношу, що нині рано пробовано привести до порозуміння Словінців з ліберальною лівницею. Переговори не тільки розбились, але становище обох тих сторонництв до себе заострилось ще більше.

Ситуація політична завсїгди ще не ясна. Она і принесла з собою то, що заповіджене на нині (суботу) засіданє комісії бюджетової відложено, щоб в справі цілейській пристрасти успокоїлись та щоби найшли дорогу до виходу. В виду того, що лівниця німецька не думає уступити, та що Поляки висказались вже також за заснованем словінської утравістичної низшої гімназії в Цілей, рішенє питання лежить в руках клубу г-р. Гогенварта. Вчора і нині говорено тут о нових пропозиціях, які би мали бути зроблені Словінцям замість гімназії цілейської. Правительство готове дати їм в иньшій місцевості повну гімназію на скрізь словінську або навіть словінський

їнські свої добра. Тяжко було Оксані переносити таку довгу розлуку з милим, ой дуже тяжко! То не жарт: чекати довгі два роки! Але такими сердечними словами потішав єї милий, так запевняв, що закохав ся не то два роки, але жите ціле тривати ме, що по троха розважало ся бідне дівчатко.

Бо і справді хутко переїдуть ті два роки а потім ціле жите вже разом жити-муть. Она в через час розлуки з коханим буде в літку квітати плекати, по гриби і ягоди ходити до ліса, а в зимі буде мережати тонкі сорочки собі на виправу, бо прешій треба буде гарні мережані сорочки носити як стане княгинєю.

Ого! ніколи не буде она вбирати ся як стара княжна в смутні, чорні сукні, в такі довгі, що на кілька ліктів волочать ся по землі. Она в мережаних і в гантованих сорочках ходити-ме і пригарне коральове намисто буде носити, і на вїм понавїшує безліч срібних дукатів і хрестиків і навіть і золотих понавїшує собі. Ніколи она не буде ходити боса, але і в будень і в свята від рана до вечора в червоних черевичках.

Що-б то вже швидче минали ті два роки! Ніколи їй навіть на думку не спадало, що він може єї забути. Коли мати парікала і плакала, то дівчина мовчала як заклата.

Не перелити-ж їй в серце Матусине віри в коханого, то на що-ж пусті розводити жалі? Правдивою радістю для Оксани був кождий приїзд князя Грицька. Старий справді привязав ся до гарного дівчатка і старав ся скористувати ті два роки розлуки, освічуючи єї

ум і серце. Він учив єї читати й писати, широкі оповідав їй різні дива про заморські звірята, про риби великі як хати, про дивних людий, чорних, червоних, брунатних, про різні віри, про гори такі високі, що хмари пливуть у водусі нижче їх верхів.

Дівча слухало тих див з незмірним занятєм, боячись, щоб не упустили ані жадного слова старого князя. Она хотіла як можна більше зачерпнути знаня, щоб як приїде милий, єго здивувати й потішити. Відносини єї до старого князя були ніби дочка до батька і незмірно учитель радував ся, коли єї вдале спостереженє показувало, як розвивав ся єї ум, збогатилось знанє. Певного разу казав він їй, що коли она поїде з чоловіком за границю, то на власні очі буде ті чуда і дива оглядати, і та обітниця так урадувала єї, що як маленька дитинка зачала она скакати і в долоні плескати. Як уже навчила ся писати, то до Володимира написала лист, що був малим архиділом сердечности, просто ли, чистоти і заразом кокетерії жіночої. Дуже она збентежила ся, як довідалась, що післати єго за границю не можна, бо молодий дав слово батькови, що листувати ся з нею не буде. Довго она зрозуміти не могла, що таке є слово обов'язує, нарешті переконана, смутно звісила голову. — Велика шкода, сказала она розриваючи листа але то все одно, ми й без листів кохати-мемось. В міру того, як нові горизонти відкривали ся перед умом дівчини, закохав єї до чоловіка, що через нього увійшла она в ті зачаровані країни що-раз більшало, а охота побачити єго швидше, кинути ся в єго обійми що-день змагала ся. Ста-

рий князь Грицько потішав єї як міг, а як випшло призначених два роки і подорожний не вертав ся, то хоч єго самого брала непевність, проте раз-у-раз додавав їй відваги, бо хоч безумовно она вірила милому, проте великий неспокій почав єї брати, чи не запледавав часом він там, за тою границею, де поїхав? О коли-б она знала, де єго шукати, ніхоту-б побігла до нього! Змарїла она, зблідла і вже єї пісня не розлягала ся по гаю околицньому й парку. Нарешті певного дня, у глуху осінь, приїхав Іван, козак старого князя з розказом, щоб Оксана з матір'ю їхали зараз до двору.

Додав ще до того, що молодий пан вже цілих два тижні як приїхав до дому, що дуже він веселий, що вже двічі полював з ріжними панамі, що тепер вже не вбирає ся ані в свитку, ані в шалку баранячу, але дуже гарну мисливську одежу привіз собі з заграниччя. А як спостеріг старий Іван, що дівчина слухаючи єго зблідла, як хустка, і як статуя нерухома стояла, то смутно поклав головою. — Ой Оксано, Оксано, як би ти не була дурна і не діймала віри панам — казав він, запалюючи люльку-посогрійку — то тепер люди не гострили-б на тобі язиків і не висміювали ся з сивого волося твоєї матери.

(Конець буде).

факультет правничий в Люблянї. Надїятась можна, що Словінці приймуть таку пропозицію.

Вчера (14. червня) відбув комітет для реформи виборчої третьє засіданє. На нїм говорив лиш пос. Романчук. Річ, хоч була дуже довга, не зробила вражіння. Члени комітету слухали єї з великою байдужістю. Пос. Романчук критикував ординацію виборчу Шмерлінґа, закон о безпосередних виборах до ради державної з 1873 р. і предложений субкомітетом еляборат. В кінці предложив свій проект виборчий такої більше-менше основи: Право виборче буде розширене на всіх платичих що найменше 1 зр. податку. Управненими до голосованя будуть: певнолітні з сталим занятєм, господарі, вислуживші в війську, батьки чотироголовної родини, письменні та замешкалі в якісь місцевості понад 6 місяців часу. Чотири дотеперішні курії задержують ся. Нові виборці будуть влучені в давні курії. Число мандатів ради державної зменшуєсь на 300. Більша посілість і палати торговельні вибирають 15, міста 100, села 125 послів. В містах принаде один посол на 50.000 жителів, по селах один на 150.000 жителів. Відтак поставив пос. Романчук внесенє, щоб над еляборатом субкомітету перейти до порядку дня, та щоб повний комітет розпочав наново генеральну дискусію над принципами до нової ординації виборчої. При голосованю упало внесенє Романчука всіми голосами. Внескодавець сам не був присутній і в наслідок того повстав гомеричний сміх. Проекту виборчого пос. Романчука не брав ніхто на серію. Комітет ухвалив якіпні всіми голосами против чотирох перейти до спеціальної дискусії. Цікаве і те, що пос. Романчук не промовляв за загальними безпосередними виборами.

Ріжнородних слухів про уступленя сего або того міністра з теперішнього кабінету не подаю нам, бо що хвиля варіяють що-раз иньші комбінації. В палаті самій Чехи і антисеміти продовжують обструкцію, як се вам відомо буде з реляцій дневникарских. Не бракує при тїм і на скандалічних сценах. Опозиція хоче за всяку ціну лиш слиняти всяку роботу. Провізорія бюджетова приїде про те небасом на стіл парламенту.

Нинї, на четвертїм засіданю, почалась дискусія над §§. 1. і 2. проекту субкомітету. Дїло однакж не поступило вперед. Бернрайтер (з лївої) противив ся подїлові нягї курї бар. Дінавлї обставав за подїлом. Перший не бояв ся впливів соціальної демократії на дрібних податників, бар. Дінавлї остерігав перед тими впливами. 700.000 до 900.000 робітників добре зорганізованих побють при всяких виборах 1.000.000 дрібних податників, наколи би ті дві верстви суспільности голосували в одній курії.

Перегляд політичний.

В бюджетовій комісії угорської делегації мав міністер заграничних справ ґр. Голуховський промову, в котрій зазначив, що буде придержувати ся політики ґр. Кальнокого, котра через 14. лїт показала ся для Австрії так успішною. Наступила отже лише зміна осіб, а не системи. Міністер сконстатував дуже приязні відносини нашої держави до всіх иньших європейських держав, так що тепер не можна побоювати ся заколоту. — Сю промову прийняла делегація оплесками. Тепер-же обговорюють заграничні газети сей перший дебют міністра. І так італійська *Fanfulla* підносить важність заявленє міністра. *Italie* каже, що міністер не сказав нічого нового, але власне се надає єго словам більше ваги. *Tribuna* вказує на аналогію заявленє французького міністра Ганото і міністра Голуховського, і каже, що кожного приятеля поступу владі, коли побачить, що кожде правительство відчуває потребу мира.

З Софії доносять, що зложено вже депутацію, котра має їхати до Петербурга. Належать до неї: митрополити Григорій і Климентій, президент собрания Годоров, а відтак

Минчович, Молов, Набоков, Бобчев і Ґешов. Здаєсь однакж, що депутація не буде принята в Петербурзі, бо вислану до Петербурга телеграму, звіщаючу виїзд депутації, задержано на границі російській і завернено назад до Софії.

Росія засновала при Ватиканї посольство. Урядувати будуть міністер-резидент і легатійний секретар. Се посольство буде річно конштувати 160.000 рублів.

Несподівано розійшлась вість, що між Росією і Хіною існує якийсь договір. Ото Росія дала поруку своєю на позичку, яку Хіна має затигнути у Франції. Позичка вносить 400 мільонів франків і має служити на заплату відшкодованя, яке жадає Янан за зворот півострова Ляо-Тонґ. Крім того має Хіна затигнути в Європі позичку у висоті півтора мільярда франків на заплату контрибуції військової Янанови, але єю позичку мають обняти спільно французи, англійці і німецькі капіталісти. Росія залезить на тїм, щоб Янанці чим скорше опустили Манджурію, і дїятого підпомагають Хіні затигнути на єю цілу позичку. Але коли зважить ся, що Росія так скоро піднялась поруки за єю позичку, то треба сумніватись, чи Росія робить се все цілком безинтересовно, та чи не має від Хіни запорученого відступленя якої території, н. пр. Манджурії? — Тому то справа єя хінської позички викликала велике невдоволенє в Німеччині і Англії. Німеччину заспокоює тим, що частє позички, мабуть 200 міль. франків, буде підписувати ся на торі берлінським. — З Шангаю доносять: що в цілій провінції Кантон настала анархія, котрій хінське правительство не в силі конєць зробити. Війска хінські, що вернули з Формози, палять і рабують села і міста.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 17. червня 1895 р.

Архикнязь Райнер має сими днями приїхати до Чернівців на інспекцію оборони краю.

Іменованє. Ревідент рахункового департаменту почти у Львові, Фридрих Лайбшиц, іменований совітянком рахунковим тамже.

Міністер просвіти др. Мадейский видав з початком сего місяця до всіх краєвих рад шкільних інструкцію о педагогічних, обовязках учителів супроти молодїжї. Інструкція поручає учителям обходити ся з молодїжю чєнно, не бути для неї ані тираном, ані рівнею, а все і всюди благородним другом.

З Риму надїйшла до Відня сими днями така телеграма: Австрійско-угорський посол ґр. Ревертера, маючи в найкоротшїм часі виїхати до Італїї, доручив пані від цїсари Франц Йосифа значнійшу суму грошеву на основанє в Римі греко-католицької (руської) коллегії.

Іспит зрілости в гімназії в Перемишлі відбув ся під проводом п. к. краєвого інспектора п. Левіцкого від 5. до 11. с. м. До іспиту приступило 30 абитуриєнтів, з котрих зложало іспит 23. Чотиром абитуриєнтам позволено поправити іспит з одного предмету, двоє репробовано на рік, а один відступив від іспиту.

Службовий ювілей. Дня 5-го липня с. р. минає 40 років як совітник правительственный в Чернівцях Ігнатій Штронер вступив в службу державну. З сеї нагоди приготували єму урядники правительственні ріжні овації.

Ц. к. щаднича каса почтова в місяці маю 1895. В мівяцї маю с. р. а) в обороті о щадности зложено 3,029.194 зр. 14 кр., а виплачено назад 2,858.474 зр. 10 кр., значить виплачено більше як звернено о 170.720 зр. 4 кр.; б) в обороті чековім вплачено 126,150.829 зр. 7 кр., а звернено 125,265.842 зр. 43 кр. Число учасників збільшило ся в місяці маю с. р. в обороті о щадности о 3013, в обо-

роті чековім о 179 осіб. Загальне число учасників вносить в обороті о щадности 1.077.608, а в обороті чековім 27.121. Всї удїли доси вносять з кінцем маю с. р. разом 92,927.035 зр. 29 кр. — Видко з сего справозданя, що почтова каса щаднича розвиває ся дуже гарно. Ми лише цікаві, килько там руского гроша?

Чєско-славянську етноґрафїчну виставу в Празі навістїло до 13-го червня 304.045 осіб за платними білетами. Як відомо — в двоєх днях Зелєних свят відвідало виставу звиж 97.000 людей, минувшої неділі 27.000, на Боже Тїло звиж 21.000. Взивши загальне число гостей 304.045 від 15-го маю до 13-го червня випадає пересїчно більше ніж 10.000 гостей денно. Комітет вистави в бюджеті уложенім перед отворєнем вистави, поставив на цілий час вистави цїфру 1,200.000 осіб за платними білетами. Цїфра тая буде певно осягнена, бо коли доси припадає на день пересїчно 10.000, то без сумніву щонайменше 10.000 випаде денна пересїчна і на слїдуючі місяці, тим більше, що рух буде щораз більший.

Намірене убийство. Часовиси англійські доносять, що якийсь божевільний Тома Дрон носив ся з наміром убити королеву англійську Вікторію. Дрон намагав ся конєче дістатись на аудієнцію до королеви, котра перебуває тепер в Вальморалі в Шкотії, однак поведєне єго звернуло на себе увагу поліції і она приарештувала єго. При ревїзії найдено у него револьвер і ріжні листи. В однім з тих листів, писаних до Гледстона, Дрон подав, що в короткім часі замордує королеву, а сам засїде на престолі. В другім знов листі до мільонера Вандербільда в Америці писав, що мав би намір ожєнити ся з дочкою якого мільонера, щоб мати гроші на перші видатки панованя. — Атенат Дрона мґ легко удати ся, бо королева Вікторія не окружає ся сторожію і виходить дуже часто на прохід. Арештованого віддано до шпиталю для божевільних.

Родили ся в чєпці. В часі кінських перегонів в Парижі виграли сербський екс-король Мілян 300.000, а спортсмен Максимілян Лебоді 700.000 франків.

Убийство з заздрсти. Страшна траґедія відіграла ся сими днями в Барселоні, в Іспанії. Молоду жєнщину з малою дитинкою покинув чоловік. Она стала судженою другого, по імені "ара. Нараз зголосив ся батько дитини і хогів конєче одружити ся з покиненою милою. Она на те радо пристала і просила Цара, щоб єї увільнив від даного єму слова. Але сей відраджував їй таке, а коли она таки при своїм обставала, пробив єї несподівано пожем. „Але з ним не подружжє ся!“ — каже? На крик молодої жєнщини надбігла матір убийника. Сей думав, що матір хоче боронити єї і дїятого пробив і матір пожем. Настав ще більший крик. Надбігла й сестра убийника і побачивши таке, втікла на дорогу. Але убийник здїгнав єї і в страшний спосіб на дорогі замордував. Хотів потім себе забити, але надїйшла поліція і арештувала єго. Матір убийника і ту молоду жєнщину відвезли в безнадїйнім стані до шпиталю.

Дорогі телеграми. Янанське посольство в Петербурзі провадить незвичайно живу переписку телеґрафїчну з янанським кабінетом в Токіо. Предметом тої корєспонденції є вимїна думок між Росією а Янаном в справі трактату в Сімоносєкі. „Новое Времє“ довідує ся, що на такі денешні видавали денно 1½ до 2 тисячі рублів. А взагалі переписка в сїй справі конштувала доси вже кількадесят тисяч рублів.

В справі убийства за моток ниток, о котрім ми донесли в 39-ім числі „Буковина“, відбула ся розправа перед судом присяжних в Тернополі дня 10-го с. м. Убийник Степан Базів признав ся, що підозрївав Івана Марцишина о крадіж мотка ниток і що Марцишин єго напав. Підчас бійки Базів повалив свого противника на землю і розгорячившєся так довго бив єго, поки не убив. Базєва засуджено на півтора року вязниці.

Страшне убийство. В селі Бальд коло Берлина задуєла жінка в неспрсутности свого чоловіка своїх чотирх дїтий хустками і шнурками.

Рада калуского відділу ц. к. товариства господарского уряджує дня 25-го червня с. р. в Войнилові, а 27-го червня в Рожнітові виставу худоби рогаатої і безрог, сполучену з преміюванням готівкою і з нагородами гоговорими, а також торг на худобу розплодову. Бугайки, здібні до розплоду, можна буде на місці представити комісії до ліценціювання. Кожда штука худоби безрог мусить мати паспорт. По роздаю нагород наступить льосоване закуплених о-казів.

Подаємо до відомости всіх Ви. Земляків, котрі зволили прийняти на себе збиране датків на будову „Народного Дому“ в Коломиї, що Ви. ц. к. намісництво зволило продовжити дозвіл на збиране складок на дальший піврік, то значить: до кінця року 1895-го. — Коломия, 14-го червня 1895. Від управляючої ради „Народного Дому“.

Убийник власних дітей. В Збаражці пивоваря Франца Грошуна перед роком віддалено зі служби. Мимо всяких заходів не міг він знайти для себе заняти а мусів удержати жінку і трое дітей, з котрих найстарше мало 5 літ а а наймолодше 3 місяці. Дня 10-ого с. м., коли жінка о годиві 5-й вийшла з хати, щоб впрохати у сусідів троха молока, Грошун повбивав діти обухом сокири. Двоє скінчило сейчас а третє другого дня. Сейчас по довершенім убийстві зайшов злощастний убийник до поблизького шинку і вихиливши чарку горівки на кредит, розповів шинкарці о довершенім убийстві. Грошуна увязнено. В слідстві він подає, що страшного чину допустив ся в розпучі, не мавши занятя та хліба для діточок.

Нещасливий випадок. Між зеліничною стацією Тшцяна а Рашевом переїхав потяг інженера зеліничного Вацлава Вайводу. Він їхав на дресині, а коли потяг надїхав, не мав часу зіскочити. За кілька годин помер у шпталі. По їм лишили ся молода жінка і двоє дітей.

Вибух газу в Заліщиках. Дня 8-го червня с. р. в ц. к. цеховничім уряді в Заліщиках вибух спирітусовий газ в бочці на 1.300 літрів. Бочка, хоч окована 12 обручами, була розірвана на дрібні кусники; дим, де містив ся цеховничий уряд, був потрясений до підвалів. Троє людей ушкоджено, одному зломано руки і ціле тіло так поранено, що ледви міг прийти до себе. Причиною катастрофи була обставина, що цеховничий урядник Шварц положив запалену свічку до отвору бочки.

Трагічний випадок лувив ся в Ровіньо коло Трпесту. Завалив ся там дим, в котрім було 58 осіб, котрі прийшли відвідати помершого молодця. Від удару померло 13 людей.

Енергічна жінка. Чоловік і жінка Олійники, селяни в Мигученах, серетского повіта, на Буковині, жили з собою від довшого часу в незгоді, а причиною була обставина, що Катерині Олійничці все здавало ся, що її чоловік надто старий. Він має, що правда, 70 літ, але помімо того, не уступав ніколи своїй молодій жінці в сварки. Сими днями прийшло між ними знов до сварки, а коли Катерина не могла его переговорити, хопила з комнати великий горнець з окропом і обила ним лежачого на постели мужа, в наслідок чого він находит ся в небезпечности життя. Незпокійну жінку потягнуто до судової одвічальности.

Супружество між двома урядниками. В Сан Франціско в Америці подружив ся надпрокуратор держави Монтана, Гаскель, з прокураторкою тої-ж держави, панною Кновле, котра перед тим була его найбільшою політичною суперницею. Се подружє є романтичним закінченням голосної того часу політичної борби. Панна Кновле є одишокою юристкою в Монтані і в 1892-ім році поставила демократична партия її кандидаткою на посаду надпрокуратора против республіканського кандидата Гаскеля. Гаскель вправді побідив, але з галантерії іменував її прокураторкою, значить своєю заступницею. Так гарно зачата річ мусіла скінчити ся подружжєм між обома найбільшими заступниками сузізництва в Монтані. Ну правда, щось такого може лише в Америці лувити ся.

Найліпше плаченим урядником в Сполучених державах американських не є президент республіки, а Генрі Л. Гейд, директор великого товариства ubezpieчень на житє. Він побирає річної пенсії 450.000 марок, а его заступник, Джон Каль, 320.000 марок.

На кару смерти засудив дня 13-го с. м. трибунал судив присяжних в Тернополі Михайла Ряжа, селянина, що дня 22-го лютого с. р. задушив власну жінку.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 17. червня. Цісар приймав вчєра пополудни президента міністрів Віндішгреца, а потім міністра внутрішних справ Бакегема в довшій аудієнції. Опісля відбула ся довша нарада міністрів.

Відень, 17. червня. Військова комісія угорської делегации прийняла всі предложения міністерства війни.

Петербург, 17. червня. Великий князь Кирило Александрович виїхав ра урочистости в Кілю на чолі російської маринарки.

Париж, 17. червня. Президент Форвіде до Петербурга в осєни, коли лише парламент тоє позволить. Він хоче бути при коронації російского царя.

КНИГАРНЯ

наукового Товариства імені Шевченка

у Львові, улица Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

Др. Огоновский: История русской литературы II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. 1. — Чорна Рада, повість	1 — — 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітгляд українського народа	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 5
— Навіжена, повість	— 50
— Над чорним морем, повість	— 20
— Хмари, повість	1 90
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загально звісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кождій аптці. При закупні треба дуже уважати і брати флашки лише з охоронною маркою „мотвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровица число 2,

мас на складі:

„Ілюстровану Бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886., 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892., 1893., 1894., по 1 ал. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

ПРАВДА

ВІСТНИК

полїтїки, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улица Академічна, ч. 8.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим перепові і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валога ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижимо против шкідливого впливу огня під найприступнішими услївами і починає можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агєнції в місцевостях, де нема агєнтів „Дністра“, приймають ся.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:

на цілий рік 10 ар. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація „Буковини“ знаходиться в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Ситуація парламентарна.

(Від справоздавця „Буковини“).

Відень, 16. червня 1895.

Ситуація політична ще завжди дуже невпевнена. Лівиця ліберальна ще фрондує, а другі сторони не хотять також уступити безумовно. Сам президент кабінету, кн. Віндінгрец, рад би віддати керму держави в другі руки. В чий? — отсе найважливіше питання. Він заявив вже два рази оверто, що уступає. З ним мусіло би і ціле міністерство податись до димісії. Намістник Галичини пробує тут у Відні від кількох днів. Народи ведуться безперестанно, однак покриті грубою тайною. До нині полудня криза ще не рішилась, але кожда хвиля може принести важні і важкі зміни. Каменем преткновень не єсть сама справа цілейська. Побіч неї стоїть нерішена реформа виборча, з котрої лівиця завжди не буде вдоволенна, чи пята курия полишить ся одноцільною, чи буде поділена на 2 або 3 субкури, лівиця бачить, що она не викає нічого з новелі виборчої. Курия робітнича не вибере ліберального кандидата, не виберуть его і дрібніші податники сільські і міські. Елементи ті віддадуть заступництво або соціальному демократови, або кандидату консервативно-клерикальному або антисемітові. Лівиця, що втратила в долі симпатію і що — можна сказати — єсть на вимертю в користь націоналів німецьких, антисемітів, клерикалів і демократів — та лівиця не бажає просто ніякої реформи, бо жадна ре-

форма не принесе їй хісна. Рівно-ж не до смаку лівиці і реформа податкова, іменно закон о податку доходів, параграфи о явности фассії і строгі кари за ложні фассії. Тут інтерес капіталістів загрожений, а лівиця єсть нині заступницею великого капіталу.

Друге питання, чи лівиця, фрондуючи і розбиваючи теперішню коаліцію, скористає хоч би крихточку? Она сама не в силі становити більшости. Поляки ледви чи сполучались би до дальшої акції з самою лівицею, бо така більшість була би дуже проблематичною. Та і хто рад би лутитись з трупом? При слідуєчих виборах число лібералів спаде з нинішних 107 послів певно на 80. Консерватисти і так перемогли себе, подаючи лібералам руку в 1893-ім році. Без лівиці також не можлива більшість, позаяк Поляки і консерватисти числом за слабкі, а молоді-Чехи не зрілі єсть до такого союзу, в який увійшли в 1870 р. старо-Чехи з „Колом“ польським і консерватистами. Коротко кажучи — по розвитку нинішньої коаліції — в даних обставинах неможлива ніяка тревала комбінація.

Вихід був би лиш тогді, як би справу цілейську полишити на боці на якийсь час. Тогді вправді виступило би сімох Словінців з клубу Гогенварта, але Поляки, лівиця, націоналі німецькі і консерватисти могли би ще якийсь час вести діла парламентарні. Личи питання, чи гр. Гогенварт пристане на виступлене Словінців і ослаблене свого клубу? Ситуація про те так замотана, що ні в кут ні в двері...

Не можна також передвидіти, хто би заступив кн. Віндінгреца? Гр. Тун не можливий бо зненавиджений до крайности Чехами, гр. Каз.

Бадені не хоче в ту киплячу воду вкладати рук. Гр. Гогенварт думає покинути арену політичну. Кликати гр. Таффого було би для тих, що его поважали, дуже компромітуючим ділом. Президент палати Хлюмецький за слабкий до кермованя; полишив би ся лиш один Бакегем, котрий має найбільше довіріє у корони і котрому не бракує зручности політичної. Криза нинішня підтримана ще тим, що багато послів парламенту споглядає з великою тоскою і тугою на портфелі міністерияльні. В кругах посольських імена тих кандидатів звисні. Они і каламутять тихцем дальше воду, в надії, що може-може дасть ся уловити яка тека. Менери ті доливують тихцем олію до огню, а на устах їх єсть слова: нема виходу, ситуація замотана, треба нових людей і т. д.

Відень, 17. червня 1895.

Ситуація в подробицях змінює ся що хвилики немов камінчики в калейдоскопі, але в цілости криза єсть. Нинішні днівники принесли майже офіційний комунікат, що корона не бажає на тепер ані зміни кабінету, ані розвязання парламенту. Кн. Віндінгрец має повне довіріє у цесаря, а парламент так довго не може бути розвязаний, як довго принайменше будуть засідати спільні делегації, т. є. майже до кінця сего місяця. Позаяк для острих питань: справи цілейської і реформи виборчої годі тепер вже подибати виходу, то порішено справи ті відложити до осені, до половини жовтня. Палата посольська мала би ще в найблизших днях ухвалити третю провізорію

ОКСАНА.

Образок з минувшини.

Нап. М. МАКСИМЕНКО.

(Конець.)

Старий князь тоном дуже ласкавим, а проте рішучим заразом, промовляв до жінок, як їх до кабінету запроваджено. Він оголосив, що вже давно час про Оксану долю подумати, що з Максимом, її батьком, він уже мовив про се, що его воля така, щоб найдальше за два тижні дівчина вийшла заміж за Грицька млинарчука. Ще додав він, що молодий пан зичить єї випосажити, віддає їй на власність хутір Загребський із ставом, млином і лісом. — Сподіваю ся, дівчино — скінчив пан, дивлячись на ню суворо — що потрапиш бути вдячною молодому дідичеві за стільки добродійств і викинеш з голови ріжні забаги, що вже від кількох літ там розгостувались.

Оксана стояла перухом, в голові їй щось гучало, за горло стискало і понимало то жаром то холодом, і коли-б земля була розступила ся під єї ногами, то она того й не бачила-б навіть. Тільки коли батько покинув Володимира і той увійшов до покою і привитавшись до них словами „здорово, голубки“ повторив слова старого князя що-до даровизни хутору, то она піднесла на нього очи, а такий понурий й дикий огонь з них стрельнув, що мимоволі молодий пан від

неї відвернув ся, але раптом спустила дівчина повіки.

— Дякуй, доню, пхнула єї мати і дівчина схлипла ся до колін панови.

Так то такий кінець такого кохання? Так він все брехав! Брехав оповідаючи, що над жите власне єї кохає! Брехав, що визволить усіх своїх підданців від панщини, брехав, як казав, що всі люди рівні собі, і пан і підданий, брехав, як казав, що в его селах усім добре буде, і що всі і єї і его за те благословляти муть, — все, все брехав, а за те, що она єму вірила, здоптав єї як хробака. О! в що-ж тепер оберне ся єї жите, до кого-ж она пригорне ся, хто єї зрозуміє, хто потішить? Мати? але межі нею а матірню така глибока прірва розуміння вирила ся через ті два роки! Князь Урзус? але-ж чи він знає, що то дівоче кохання? Чи він знає, що то віддати кому жите своє і зразу побачити, що те почуте, що святащами було, потоптано ногами, чи він знає, що то в одну хвилику стратити все, все? Що то кохати і зненавидіти відразу? Чи він те знає, чи він те зрозуміє? А зрештою він теж пан, так певно також до них усіх подібний. Чому-ж она того панича так цілою душею покохала, чому пригорнулася так до нього? А він? А він мерзенний, низький брехун, соловейком щибетав, як хотів притиснути єї до себе, а тепер з погордою за єї кохання хутором їй платить! Коли-б могла она кинутись на нього тепер і власними руками за те слово задупити! Як она тепер очи між людей покаже? А вже і паробки й дівчата пальцями на неї тикати-муть. Кажуть

їй іти за Гриця млинарчука, добре! она за нього піде, але їм з того powodu не легко буде дихати!

— Почекайте, пане! — крикнула Оксана, як вийшла за браму і підносячи до гори стиснену в кулак маленьку ручку свою — попамятаєте ви Оксану й єї кохання.

За кілька тижнів по тому гамірно було в Миксмишиній хаті, коли люди натовном зібрали ся, щоб побачити, як виглядати-ме на весілю Оксана, що вибирала ся заміж за князя, а виходить за Гриця млинарчука; шептали, сміяли ся, і споглядали на ню злісливо. Она бліда й мовчазна сиділа за столом побіч молодого, і так дико поглядала на людей, що страх їх переймав.

Коли молодий дідич з гостем своїм увійшли до хати, то Оксана підійшла до них.

Найпершому гостеві найперша належить ся чарка на моїм весілю — казала она кланяючись і подаючи князеві чарку з горілкою.

Молодий дідич підвів на ню очи і вже відірвати їх не міг від чарівної постаті, що стояла перед ним. В мальовничому народному строю з тарілкою в одній руці, а чаркою, з якої мала пити до нього, в другій, випростована думно як королівна, она з палаючими очима, живим на виді румянцем, що міняв ся що хвилини, виглядала не як підданка, що витає пана, а як владарка, що приймає у себе на господі.

— Пийте, ясний князю — казала она знову меляодийним своїм голосом, в якому про те якась лиховісна брєніла нота — на моїм весі-

бюджетову на 4 місяці і сим закінчила би свою роботу, почім наступить відрочене.

Рівно-ж оправдують ся вісти, які подав я вам 16. с. м., що годі найти наслідника для кн. Віндінпреца. Гр. Тун не можливий, гр. Каз. Бадені не охотний до президентури кабінету, маркіз Бакегем утомлений. В комбінацію увійшов ще кн. Любковіц, президент австрійської делегації, але й він не полагодив би трудної ситуації. Чи рада державна возьме ще на порядок денний готовий закон процедури цивільної та чи покінчить реформу податкову — годі казати наперед.

СУЧАСНА ХРОНІКА.

(З „Правди“).

—о—

(Сензаційні вісти „Дѣла“. — Вибірча акція. — Як „пошив ся“ незалежний комітет — Періодизм москвофілів а засліплена незалежних).

Останніми часами ні одному певно органі не повело ся подати своїм читачам стільки сензаційних вістей, як се спомогло ся „Дѣло“, а властиво его знамениті дописувателі. І так п. Поступишин, котрий дуже щільно слідить за тим і доносить „Дѣло“, що роблять пп. Барвінський і Вахнянин, звістив також про незвичайний подвиг п. Романчука. Се не сьміх, а поважна справа, бо коли відбулось „голосованє над важним § 100 реформи податкової, де між іншими ходило о такі справи, як наш „Дністер“ і наші каси задаткові і де кождий поодинокий голос міг рішити справу на одну або другу сторону, був лиш оден Романчук... Так пише п. Поступишин, а читатель „Дѣла“ подумав собі певно: „славити Господа, що хоч п. Романчук уратував нашу славу, наш „Дністер“ і наші каси задаткові“ та записав собі сей факт, щоб на найближчих зборах поставити внесенє: іменувати п. Романчука почесним членом всіх сих спасених товариств за кріпку і мужну їх оборону. Певно, що се й належало-б ся, тільки одно забув п. Поступишин додати т. е. рахунок (а се вже его слаба сторона, що він в своїх рахунках все помиляє ся) іменно, що за § 100 і поправкою, що відносила ся до „Дністра“ і т. п. товариств голосувало 106, а проти 71 посів, значить § і поправка перейшли більшістю тридцять і п'ять голосів. Отже тут не тільки не рішав справи на одну або другу сторону кождий поодинокий голос, ані п. Романчук, але потреба-б було після таблиці множення, що-б руський клуб 5 рази був численніший як в да-

нім своїм складі, тоді міг би був п. Поступишин признати ему спроможність рішання справ на одну або другу сторону в теперішній констеляції парламентарній. Для виправи в рахунках радимо п. Поступишину, що-б обрахував всі важніші голосованя в раді державній, а всюди найде різницю між більшістю а меншістю на 30—60 голосів. Отже супроти сего факту великий подвиг п. Романчука послужив п. Поступишину лише до спекуляції на умі неевідомих в справах парламентарних!

Інший знов віденський дописуватель „Дѣла“, якийсь Чаркач, мабуть під впливом чарки так розгонив свою буйну фантазію, що на вічу католиків віденським Musikvereinssaal, котре мало ціху демонстрації проти Банфіого в справі нунція Аліярдого, побачив між іншими і п. Барвінського. Вийшов з сего справдішній клопіт для Чаркача, котрий побачив в тім позначку переходу в опозицію і сунув собі голову, як п. Барвінський погодить се з теперішнім становищем до коаліції і в делегаціях, котрим знов пропрокував вибір антисеміта Польцгофера та клерикала Оберндорфера. Тимчасом, як звичайно в хвилях розогненої фантазії так і в сїм випадку ціла комбінація Чаркача показала ся пустим привидом і хибним віщованєм. П. Барвінський не був зовсім на тім вічу, а Польцгофера і Оберндорфера нема в делегаціях! Отже з того наука для п. Чаркача: або треба добре приглянутись своїми очима, а коли они слабі — наложити добрі окуляри, або не спускати ся на непевну звістку першої ліпшої газети та не пускати брехні в дальший світ (деякі віденські газети подали були хибно яко учасника згаданого віча п. Барвінського замість п. Радімекого). Отже беріть Петре на розум!

Інший знов дописуватель чи справоздавець „Дѣла“ звіщає, що в Жидачівщині відбули ся передвиборчі збори, на котрих поставлено кандидатуру др-а Олесницького з Стрия. В промові своїй доторкнув ся кандидат і відносив до Поляків ідею, що гіне „єзь засадів за згодою, однак єдино на підставі рівності прав“ і т. д. В тім можна-б додати позначку переходу кандидата з незалежної опозиції на „нову еру чи новий курс“, бо-ж і пп. Барвінський і Вахнянин та товариші їх політичні змагають до згоди в Польками на основі рівності прав, тільки єї останні не завили, що-б се можна досягнути нараз а поступенно (др. Олесницький не дав в тім напрямі ясного і виважене висловлення). Однак не повгаляє нам вірити в таку переміну політичних поглядів др-а Олесницького давнійший его погляд висловлений в однім документі в нашій редакції перехова-

нім, що він є на тій точці „примиримий“. Правда, що погляди змінюють ся, особливо в ері примирення, однак досі ми маємо лише позначки примирення др-а Олесницького з табором москвофілів, і для тої мети працює дуже ревн „незалежний комітет“ видавши відозву до своїх „мужів довіри“, в котрій поручає їм лунити ся також з людьми інших сторонниць (себ то москвофілами „вполнє незалежного комітета“ і радикалами), бо „предстоить боротьба з шляхтою польською і певною фракцією рускою (розумій пп. Барвінського і тов. та митрополита), котра єввідомо чи неєввідомо ділає на шкоду народу руського“, а се по словам відозви мати-ме значінє не тільки політичне але й для будучої організації економічної!

Інтенції сєї відозви відповів передовсім др. Олесницький, уступивши місяць в Стрийщині о. Давидякови, членови москвофілського Марківско-Дудикевичівського комітету. Однак не так уступчиві москвофіли, як здавало ся нашим незалежним! В Золочівщині на довірочних зборах др. Гумецький заявив, що не думає уступати навіть таким народовцям як п. Романчук et cons, з ним „вполнє согласен“ уміркований, неплатний п. Рожанковський. — На зборах скликаних дром Окуневським ухвалено голосами незалежних народовців і радикалів та „неплатних москвофілів“ кандидатуру др-а Окуневського. Тимчасом др. Дудикевич зібрав другі збори і переманив до них і неплатних москвофілів і деяких селян для акції проти др-а Окуневського. Питаємо ся тепер комітету незалежного, чи така сго акція буде мати значінє не тільки політичне але й для будучої організації?! Чи др. Окуневський також бачить ліпших союзників в Дудикевичах, як в Барвінських!

Примирительна політика незалежних для „консолідації“ видає щораз красні плоди. Станіславівські незалежні допомогли не тільки ослабити „Руську Бесіду“, а котрої виступили, але з москвофілами засновують „Руський клуб“ і касу задаткову, в котрих штаб москвофілський буде вести перед, ховаючись за деяких тамошних консерваторських матадорів, а крім того допомогли воскреснути і стати на ноги розв'язані по процесі Ольги Грабар філії общества Качковського. Радуйте ся незалежні, бо ви помогли досягнути мету примирення, котрого значінє вже тепер зрозумів навіть др. Бучинський в товаристві задатковим заснованім „спільними силами“!...

лю перша чарка вам, як першому гостеві належить ся. Князь опам'ятував ся, — Ні, — казав він ніби весело, бажаючи нещирим усміхом покрити зворушенє. — Ні, Оксано, першим тут гостем є пан маршалок, так і чарку першу ему подати впадає.

Оксана здригнула ся, наглим рухом она хотіла витрутити чарку з руки маршалка, але було запізно, вже він випив. Тоді рука її безвладно упала, а широко розкриті очі она устала в гостя з виразом страху, розпучки і злості.

— Від долі своєї піхто не втече — бовкнула она, усуваючись на бік.

Соняшний промінь, пробившись поміж важких гіконних фіранок у спочивальні, освітив єї розжованим блиском в ту хвилину, як князь Володимир розплющив очі. Він ліниво потяг ся, по їхнув голосно і задзвонив. До спочивальні увійшов старий козак Іван. Підійшовши до і кна, відсунув фіранки і став поратись.

— Що там чути нового, Іване? — запитав князь.

— І багато і нічого, — відказав козак понуро, — багато для тих, що плачуть, а мало для тих, що недоля людська їх не обходить.

— А скажи, старий, що стало ся з Оксаною? — трохи вагаючись запитав князь певним голосом.

— Утопила ся — коротко відповів Іван. Володимир скочив на рівні ноги.

— Що ти здурів, що ти кажеш? — крикнув він вражений.

— Утопила ся, — знову сказав Іван. Володимир схопившись за голову упав на стілець.

— Що стало ся нового, що з нею знову зроблено?! — крикнув він.

— Нового нічого — сказав Іван. Вчора на веселю она хотіла вас отруїти, а як ви віддали свою чарку панови з Петрівки, то з останньої розпучки, що не може помстити ся, она побігла до саджанки в парк і там утопила ся.

— Що ти кажеш, старий, як то отруїти, як то віддав я чарку маршалкові? — зовсім безглузним голосом запитав князь.

— А що-ж? Пан маршалок вже перед годиною вмер — спокійно відповів Іван.

Князь Володимира наче пружиною підвел, він встав схопив руками кілька раз повітря і зімлілий упав до долу.

В півтора року по тих випадках, старий князь розкинувшись вигідно на фотелю перед палаючим каміном, чтив лист від сина, і видимо був задовольнений, бо аристократично — гарною рукою що хвилини гладив довгого вуса.

Дорогий Тату!

Кілька слів пишу тільки тепер, аби Тебе сповістити, що твое бажанє виконує ся, бо сьогодні я освідчив ся о руку Ірені і, звичайна річ, була згода. Панна видимо сприяє мені, а

невійніше моїй княжій короні. Єї батьки на сьмі небі. що при мільйонах мати-муть зляли князя, а проте все найліпше урядилось на найліпшому світлі.

Що старий Урзус здичів зовсім і нікого бачити не хоче, то річ дуже натуральна і при его способі жити на те сподіватись треба було.

Добре, батьку, ти зробив, відіславши на Україну стару Максимиху, як она збожеволіла. Таким способом відразу пригнхнуть усякі балаки і сльези. Маршалкову з сином я часто бачу, она має замір виїхати до Італії і мабуть там хоче зостати ся для виховання дитини. Дуже я довольний з того проєкту, бо що раз, як ми бачимось, я досвідчую чогось на зразок гризоти сумління. Хоч по правді що ж я винен, що та шалена дівчина отруїла єї чоловіка? Я-ж і сам трохи не вив жертвою тої хлонської Борджі.

Кожний мусить заплатити данину молодощам і шаленим теоріям, але не кождому удаєсь так щасливо виринути з потопа натворених дурниць, як мені. Що так вийшло на добре, я винен тобі, коханий батьку, і завсїгди тобі за те вдячним лишу ся.

За тим до хуткого побачення, цілую тебе щиро, твій син

Володимир.

— Добра кров ніколи не зрадить — шепнув князь задовольнено, ховаючи листа до шуфляди в бюрку.

Перегляд політичний.

— 3. Мену довідує ся Voss. Ztg., що німецька імператриця прибуде в половині серпня разом з синами до замку Урвіль на кілька днів. Отже мабуть і імператор Вільгельм приїде в день 18-го серпня, де того дня мають обходити 25-літні роковини битви під Мецом.

Переговори сербського правительства з представителями трьох груп банкових в справі нової позички сербської розпочнуть ся в найкоротшім часі в Карлсбаді. Сербський делегат відїхав вже туди, а віце-губернатор банку народного і сербський міністер фінансів прибудуть за кілька днів до Карлсбаду, щоб взяти участь в переговорах.

Ми колись донесли, що французький міністер заграничних справ Ганото в відповіді на інтерпеляцію Мілерапа в справі заграничної політики заявив, що є союз француско-російський. Отже в сій справі довідують ся берлінські газети, що міністер Ганото запитував телеграфічно Росію, чи вільно йому ужити слова „союз з Росією“. З Петербурга дістав позволене на се підслухів, що той „союз“ буде можна розуміти яко союз в акції на сході Азії. — Тяжко прийшло ся Франції рішити ся брати участь в торжестві кійській, т. е. при отворенні північного каналу. Але на раду Росії вона на то пристала, а тепер одержала Франція за те надгороду. Іменно президент республіки Фор одержав російський ордер сьв. Андрея і власноручне письмо від царя. Сям хотів російський цар доказати, що він є приятелем Франції і що Французи не будуть в Кілі відособнені.

— Туреччина має клопіт з Вірменами. Європейські держави жадали, щоб вона запровадила в Арменії поступові реформи. В першій хвилі Туреччина відкинула ті жадання, але потім намислила ся, що то таки небезпечно опирати ся справедливим жаданням держав і звиняє ся тепер тим, що хоче не лише в Арменії, але в цілій Туреччині запровадити ліберальні реформи. Щоб се доказати, віддалено великого везира Джевада пашу, а на его місце покликав султана Сайду пашу, одного з найбільше поступових Турків. Сайду пашу знають з того, що хоче Туреччину зреформувати на лад європейський і за се его перед десятима роками навіть віддалили з уряду великого везира.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 19. червня 1895. р.

Цісар Франц Йосиф перебуває сегоднішнього літа після такої програми. Дня 1-го липня виїжджає цісар до Італії і остане там до кінця серпня. Відтам поїде через Відень до Чех, де в перших днях вересня відбудуть ся маневри. З маневрів верне цісар до Відня і виїде дня 8-го вересня до Щетина на великі маневри німецьких корпусів, на котрі запросяв его німецький цісар Вільгельм. Коло Свінемінде відбуде ся перегляд німецької маринарки. З Німеччини прибуде цісар на маневри в Галіччині, а відтак виїде до Семигороду. Около 28-го вересня верне цісар до Відня.

Є. Вел. Цісар уїдлив логоріллям громади Холоїв, в каменицім повіті, 400 ар. підмоги.

Презенту на Гошів коло Болехова одержав о. Ал. Бобикевич, сотрудник зі Стрия.

Ректором львівського університету вибрано професора польського права, д-ра Освальда Гальцера.

Один Українець (імени свого не хотів він подати до відомости) переслав на потреби руско-народні 2,500 рублів: з того 1,500 зр. на дім „Просвіти“, 1,200 зр. на розширене наукових видавництв товариства ім. Шевченка, а решту

около 600 зр. на руки проф. М. Грушевського на запомогу і на нагороду академікам, котрі під его проводом працюють науково. З утіхою потуємо сей факт, що знов свідчить про міцні звязи моральні, які — не вважаючи на всі перешкоди — ваяють промаду руску з українською, і про ту симпатію, яку викликає серед Українців в Росії діяльність руско-народних товариств.

Нова читальня „Просвіти“ завязує ся в Давидківцях, повіта чортківського. Статут вже внесено до намісництва галицького.

Як Русини шанують свій обряд? Нарікають у нас дуже часто, що Поляки, уряди, армія і н. не шанують наших свят. Нарікання ті дуже часто беззосновні, але нехайже буде вільно нам сказати і Русинам правду в очи, як они самі шанують свій обряд, бо-ж передовсім ми самі мусимо дбати о повагу своєї церкви, коли другим дорікаємо, що не поважають її. В Станіславові, як нам звідтам пишуть, можна було наочно пересвідчитися о тім, які наші Русини. У Поляків свято „божого тіла“ єсть не лиш святком церковним, але і народним. Предвгріяд Sokółów, strażu і т. п. з бубнами, хоругвами і відзнаками, а нераз і з власною музикою пригадують і Полякам і всім цікавим людям часи славної колись польської бувальщини, а польске жіноцтво з діворою маніфестує ся, як справдішня надія Польщі. Та не так у нас. Коли багато Поляків урядників з радником галицького намісництва і тутешнім старостою Хондзиським на чолі брали участь і в польській і в рускій процесії, то Русини, а між ними і рускі шефи, уважали за відповідне явитися в уніформах лишень на польській процесії, а на рускій заледво inognito і то по заду, мов бояли ся признати ся, що они Русини. Не лишне списало ся і 27 кандидаток на голову Товариства руских жєнщин. Добру лекцію дала їм жінка тутешнього ц. к. радника намісництва і старости, сама Полька і лат. обряду, котра зі своєю гарною донечкою взяла участь і в рускій процесії. Тому то було можна чути від „нетямучих низших“ Русинів голосне бажанє, бачи ти ріжнородного рода голови і головки з діворою на руских процесіях, так як на забарах дитячих (на „Козі-дерезі“) і примирительних прогулях.

Письмо з Гусятина: Останніми часами віщо так дуже не занимало Гусятина, як доніс Dziennik-a polsk-ого про минулу зміну викладової мови з польскої на руску в селі Чабарівці. Тому, що до сего мав нібито прикинути ся інспектор н. Охнич, то гусятинські знатоки відносили галицьких засьнівали вже ему марша на Мазури, а то і вішували цілковите усуненє его з посади. Виїдкани знати, як то було. Ото в нашім повіті находит ся багато кандидатів на посаду окружного інспектора, а краєва рада шкільна не хотіла пізнати ся на тих талантах і іменувала п. Охничу інспектором. Се була перша причина неприхильности до нового інспектора. Новий інспектор почав заглядати до сільських шкіл частійше. В Чабарівці в школі застав він нелад, за що тамонний учитель Брандштетер (очевидно „родовитий“ поляк, як прізвисько свідчить) дістав з краєвої ради шкільної уїмненє. Оборонців можна найти в потребі, особливо коли своє лже сповнюване обовязків скрие ся за патріотичний плащик. Появила ся в Dziennik-у допись, що пан Охнич змінив самовільно польський викладовий язык в чабарівській школі на руский, хоч звістно, ніякий інспектор Русин на таке не відважив би ся. А коли при другій візитації п. інспектор Охнич подиктував н. учителеви Брандштетерови недостатки в его школі, то п. учитель не хотів того протоколу підписати. І дивним дивом в Dziennik-у появили ся знов клевети на п. Охничу, що він поперестрашував зовсім учителів і учительок — пішли в світ слетні, а дї то би п. Охнич поконтфєкував польські патріотичні книжки у п. Брандштетера, котрих той ніколи не мав, що інспектор кинув ся на карту Польщі, хоч она й до днес висить в канцелярії п. учителя і т. н. Все, розуміє ся, мало на цілі, що ось то, дивити, який руский інспектор завзятий та нетактовний, так Поляків переслідують!... Але почекаймо трошка, а небавом вияснить ся, що за тим „політичним“ ділом в школі криє ся... Се дуже характеристичне на галицькі відносини.

В Теревовлі убито оногди вистрілом в револьвера Івана Савицького, сина властителя цегольні. Убийства допустили ся его два товариші з причини, що Савицький не хотів з ними приставати. Одного з них Штика уязнено і віддано до суду.

Примирительне язичє уважає виділ руского перемиського інститута для дівчат доконче потрібним для успішного розвою інститута, подібно як „Народна Торговля“ у Львові. Маємо друковану кореспондентку від виділу в руках, з котрої бачимо, що у виділу згаданого інститута нема ясного поняття, як виглядає дійсна руска мова. Помінувши примирительну правопись, находимо в записках виділу на загальні збори слова такі як: общее собрание, отбудетя, отчитанье, выборы выдѣла, богослужение о усопших членах і т. д. Як з щирого серця бажаво як найкрасшого розвою інститута, так само щиро бажаво ми собі, щоб у нас подібне примирительне язичє не розвивалось. Коли Народна Торговля н. пр. случайно має змагу на продаж, то і язичє не поправивсь собі кави; а коли інститут не зможе дати того всього, що обіцяє, то і язичє слави его не піддержить. Ми хочемо вірити в те, що в будучім інституті не буде спору, якої мови уживати і якою правописею писати, і що згадані записки на „общее собрание“ — се просто непотрібне наслідуванє способу „Народної Торговлі“, „Дністра“, „Сокола“ і т. н. Не каламутьмо самі чистої справи!

Розв'язанє товариства. Віденське товариство академічне „Польонія“ розв'язано, а в мотивах сказано між иншими, що оно іменувало пос. Леваковського своїм членом по тім, коли він заложив свій протест в Палаті при згадці про смерть царя Александра.

Польський, центральний передвиборчий комітет для всхідної Галичини вибрав в суботу головою г-р. Войтіха Дідушицького, а его заступником дра Скалковського.

Страша пригода лучила ся дня 14-го с. м. на ставі Кисельки у Львові. В очах кількох людей зібраних над ставом і в реставрації утопив ся 15-літний хлопець Йосиф Чиж, син магістратського стражника. Хлопець плавав човном по ставі і перехилившись упав до води. Сотка людей приглядала ся з дивною байдужностю потапаючому і ніхто немав відваги скочити у воду, або човном підплисти на ратунок. Аж пів години пізнійше візвано телефонічно ратункову станцію. Шістьох медиків поспішило на ратунок і в кількох хвилях явили ся на місці. Трох, що уміли плавати скочили до води, а трох помагало з човна. По хвилі найдено хлопця в воді і розпочато ратунок, але вже не можна було повернути его до життя. Годину пізнійше візвано ратункову станцію до матери утопленого, котра побачивши неживого сина з жалю дістала конвульсії.

Аматорське представленє в Тернополі. Дня 23-го червня с. р. відбуде ся в Тернополі в селі „Сокола“ аматорське представленє тернопільських міщан, виконанє власними їх силами. Виєтавлять „Вихованця“. З огляду на те, що тамонне міщанство докладає всіх сил, щоб представленє вичало як найкрасше, та що дохід з представлення призначений для погорільців Баковець, повинна публіка так місцева як і замісцева зібрати ся як найчисленнійше.

Похибка друкарська. В числі 51-ім „Буковини“ в шпальті другій у верш 16-ім має буги „Гн. Рожанського“ замість Романського.

Від видавництва. Незвичайно часті нарікання наших предплатників, особливо галицьких, на се, що не дістають правильно „Буковини“, спонукують нас просити хвальбу дирекцію пошти у Львові, щоб старала ся зарадити сему лаху, бо недоручуванє предплатникам нашої газети в час наражує нас на страти. На приклад один тернопільський наш предплатник дістав дня 15. червня „Буковину“ доперва з 5. червня, а раз принесено ему 8 чисел „Буковини“ разом. Дивує нас се тим більше, що инші часописи таких пригод не знають. Наших предплатників просимо пригїм давати нам знати о таких непорядках, щоб ми з них зробили ужиток.

На засіданні історичної секції Наук. товариства ім. Шевченка в середу, 12-го с. м., д-р Ом. Калитовський рецензував книжку д-ра Пале і д-ра Каро про місто Львів, проф. Василь Білецький рецензував життєпис еп. Свигурского написану о. Юст. Желехівським, а проф. М. Грушевський реферував про архив скарбу коронного в Варшаві. — Все те преп'яручено до друку в Записках товариства.

Померли в Чернівцях дентист Лятайнер в 76-ім році жити. У Львові Жигмонт Струсевиц, референт справ рільничих галицького відділу краєвого, в 57-ім році жити. — Володислав Садовський п. ж. нотар в Мькулінях, — в 49-ім році жити, Анна з Чайковських Зафівська, вдова по священику, в Котузові в 72-ім році жити.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Бідень, 19. червня. Міністерство подало ся до димісії.

Париж, 19. червня. Російський амбасадор Моренгайм передав президентові республіки Форові відзнаки російського ордера сьв. Андрея і в промові сказав, що чує ся щасливим, що може висказати свої желання до нової ознаки приязни Франції з Росією.

Білгород, 19. червня. Бувший президент міністрів Николаєвич вибраний помілю великої контр-агітації радикалів і лібералів президентом товариства сьв. Сави.

Царгород, 19. червня. Французський амбасадор, запевнив англійського, що Англія на випадок насилля против Туреччини в справі вірменській не може надіяти ся підмоги Франції.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

	зр. кр.
Іван Франко. Жіноча неволя в руських піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Уманець і Спілька. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
I. Баштовий. Українство на літератур. повах з Московщиною	— 50
Ом. Партицький. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленько. „Іоїгенія в Тавриді“, драма	— 30
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
С. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
— Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Садатський розрив	— 10
Грінґ-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезії	— 20
— „Ожерма“ — новеля	— 10
Михайло Старцький. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III.	— 80
— Книга казок, поезії часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

„ДНІСТЕР“

товариство взаємних обезпечень

у Львові,

уліця Валога ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаємности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижимо против шкідливого впливу під найприступнішими умовами і починає можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділенні аґенції в місцевостях, де нема аґентів „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповніла тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., почтою 25 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в апіції Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранне, лагодить біль, можна дістати по ціні 1,20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже в кожній апіції. При закупні треба дуже уважати і брати флашки лише з охоронною маркою „жовтця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера апіка під Зол. Львом, Прага.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповніший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрні, д) Літурґія сьв. Іоана Золотоустого, е) Молитви в часі сьв. Літурґії. III. Тайни покаяня і пресьв. Евхаристії. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часі великого посту. VI. Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в сьв. Отця Николая. IX.) Молебен до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропигійській і перепл. заведеню Мих. Споярського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) опрлений ціло в полотно з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених береґів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих береґів 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники звольте присилати на оплату пошти 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. священиків, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призначені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені з позолоченими береґами, можна купити в канцелярії товариства при уліці Вірменській ч. 2 по слідуєчій ціні:

Роскави про сити природи 20 кр. Оповіданя о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і конопі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про жислоту і ліси 20 кр. Великий Франґлі 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледоного моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птица господарська, а гедькі гроші 20 кр. Відкрите Америкі 22 кр. Звірята шкідливі і пожиточні 42 кр. Перекопишолє 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лухшій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береґи золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 зр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

БУКОВИНА

ПРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносять:

на цілий рік 10 зр — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ знаходиться в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

„Polonismul din Bucovina“.

II.

В 50-тім числі подали ми головний зміст статей, поміщених під повисшим заголовком в тутейшій органі буковинських Волохів „Gazeta Bucovinei“, а тепер хочемо розібрати, о скільки дотичні виводи „Gazet-и Bucovinei“ мають історичну підставу і відповідають теперішнім обставинам нашого краю.

Перед усім годимося цілком з висказаними поглядами „Gazet-и Bucovinei“, що Полякам не діяла на Буковині ніколи і не дієся і тепер ні найменша кривда. Поляків, що числять на Буковині лише поверх 20,000 душ, не можна уважати у нас краєвим елементом, бо Поляки не мають тут ні одної своєї громади, а найбільший їх контингент складаєся із ремісників, із слуг і зарібників, що осіли по найбільшій частині по містах і містечках. Дідичів, урядників і людей висшої інтелігенції, чистої польської крові, в на Буковині зглядно дуже мало. Ми гадаємо, що при тім складі річий не схоче ніякий розважний польський політик приписувати польському елементови визначне краєве значіння на Буковині і жадати, щоби Поляки занимали в краю таке становище, яке належиться іменню Русинам і Волохам, яко головним народам сего краю.

Помимо того з'умили черновецькі Поляки, переняті як взагалі всі Поляки, правдивим патріотизмом і горячою любов'ю свого рідного, зорганізувати свої народні сили і піддержувати особливо в останніх часах у своїх товариствах патріотично-польського духа. Що року відбувають ся в їх товариствах, як і публично в тутешніх костелах, всякі патріотичні, народно-польські маніфестації, а польська мова мала все у школах і костелах приналежні свої права.

Навіть послідню заборону уживання польської мови на зборах робітників-соціалістів в Чернівцях не можна, як ми се вже в своїм часі цілком предметово доказали, ніяким способом уважати покривдженем польської мови, або взагалі порушенням приналежних народних прав Поляків на Буковині; бо-ж тут ходило, як сказано, лише о контролю польських беєд зі сторони політичного комісара, котрий не знає польської мови, а після існуючих приписів необов'язаний вивчити ся сеї мови.

Про те можна з повним правом сказати, що Поляки не мали на Буковині до тепер ніякої справедливої підстави до нарікання, мов би то їм з огляду на їх правно-політичні відносини діяла ся якась кривда. Так отже представляєся теперішнє становище Поляків на Буковині, їх політичне значіння і їх теперішнє положення. Для того ми не можемо приписувати польонізму на Буковині тої ваги, яку добачає „Gazeta Bucovinei“. Ми не можемо добачити у Поляків на Буковині такої сили, щоби могла стати небезпечною для просвітнього і культурного розвою других мешканців нашого краю, а особливо для розвою тих мешканців, що, як Русини і Волохи, визначаються поважним числом і великими збитими масами свого населення. До розвою такої сили не мають Поляки тепер на Буковині ні найменшої дійсної підстави, та й пізнійше не може зайти в тім згляді користнійша зміна, бо на Буковині будуть все проживати лише поодинокі Поляки, але ніколи не буде на Буковині польського народу, не буде тої польської народної маси, із котрої могла би виробити ся поважна народна сила, котра би могла бути шкідною для інтересів других народів нашого краю.

Тим менше згаджаєся се з історичною правдою, що каже „Gazeta Bucovinei“ про причину польонізму на Буковині. Після виводів „Gazet-и Bucovinei“ вступив польонізм на Буковину аж тоді, коли она була політичним округом Галичини через урядників-Поляків, котрі занесли польську мову в буковинські уряди і салони.

Наплив галицьких купців, ремісників, і слуг до Буковини і теперішньої Румунії сягає далеко давнішої доби, як сего часу, коли то Буковина була політичним округом Галичини. Не дасть ся заперечити сей історичний факт, що Буковина, подібно як ціла теперішня Румунія, в часах, коли то сими землями управляли молдавські господарі, стояла на дуже низькій, можна сказати, цілком примітивній степені просвіти і культури. Недостача своїх людей, способних до промислу, ремесла і спритнійшої услуги, була причиною, для чого вже в тих часах мусіли заповняти сю недостачу способні люди з Галичини і других пограничних країв, де просвіта і культура стояла багато вище як на Буковині. По прилученню Буковини до австрійської держави настала пекуча по-

треба призвати способних людей на урядників, священників, учителів і писарів, а коли таких людей не виховував в сю пору власний край, то мусіло правительство спроваджувати таких людей з других більше культурно розвинутих провінцій, і власне від того часу видимо значнійший наплив урядників - Німців, промисловців-жидів, німецьких рішників-колоністів, а при тім і дещо інтелігентних сил з Галичини, що з часом заняли навіть місця православних священників, як: Gołebowski (тепер Potembscu), Kalinowski (тепер Calinescu) і др. Урядників-Поляків не могло в тім часі, коли Буковина була політичним округом Галичини, прийти в більшім числі до нас із Галичини, бо в тім часі навіть в Галичині були вже всі уряди цілком згерманізовані. Галичина тоді сама для себе дуже мало виховувала урядничих сил, а протівно майже всі урядничі місця занимали в тій добі переважно Німці і знімчені Чехи.

Від новішого часу, коли то в Галичині запроваджено в школах і урядах польську мову, став наплив урядничих сил із Галичини на Буковину майже цілком неможливий, а позістало від сего часу тут цілком вільне місце для Німців і жидів, бо у всіх урядах і школах у нас на Буковині панує ще німецький язык, яко виключно урядова і вишкова мова.

При таких обставинах „про польонізм, яко можний чинник галицької експансії на Буковині“ тепер і мови бути не може. Подібні бажання у Поляків, щоб бути можним чинником, можуть бути ту лише химерної натури, та становити мрії незрілих людей. Для того заявлений страх „Gazet-и Bucovinei“ не має в тім згляді жадної фактичної підстави. На Буковині буде ще довгий час панувати лише німецький елемент, і то так довго, доки головні народи нашого краю, Русини і Волохи, не розвинути свою питому силу, а о се мають в першій лінії дбати заступники народів! Та власне про се дбала як найменше дотеперішня більшість краєвого автономічного заступництва; а о сїм, як і о закидах, з якими виступили в повисше сказаних статях „Gazeta Bucovinei“ супротив Русинів, поговоримо другим разом.

Стосунки кредитові хліборобів.

Здоровий кредит се душа господарства. Хліборобам треба кредиту не лиш на те, щоб вони могли з хвилевої біді виляти, але головне на те, щоб вони чужим позиченим грошем могли чогось доробити ся, могли своє майно збільшити; лиш такий кредит є здоровий кредит. Добрі, дбали і працювали хлібороби, коли-б їм дати на малий процент гроша, могли-б в короткім часі значно побільшити свій маєток. Чи то купив би собі такий газда яку худобинку, підгодував і продав, чи докупив би собі кавалок поля, все-б таки на тім заробив тільки, що і гроші з процентами звернув би, і самому лишило-б ся з того досить. Оттак за позичені гроші побільшив би своє майно і набирив би охоти даліше тим щиріше дбати о свій добробит. Коли-ж позичить ему хто гроша, що від него буде він мусів платити великі проценти, більші процента ніж позичені гроші самі годні ему зиску принести, то се не добродійство для хлібороба, а его нещастє, его руїна. Такі банки чи каси, що жадають високих процентів, се не добродії хліборобів, а деруни, лихварі, котрі наважили ся свій маєток побільшити коштом хліборобів, а хліборобів звести на біду.

Пригляньмо ся тепер стосункам кредитовим нашого хлібороба, то бачимо, що *здорового кредиту для наших хліборобів у нас, чи то на Буковині чи в Галичині зовсім майже нема*. Хлібороби, що ведуть докладно рахунки іа свого господарства, що записують собі всякий прихід і всякий видаток, і то такі хлібороби як німецькі або чеські, що не так як наші, уміють добре газдувати, ті хлібороби вираховували як на долоні, що хліборобство не несе тепер більшого доходу як 5% від вложеного гроша і роботи. Наші-ж банки чи то каси задаткові беруть, порахувавши все до купи, найменше яких 10%. Якже-ж при таких обставинах може хлібороб вийти на своє? В жаден спосіб! Незамітно усуває ся ему власна земля згід ніг і він не згляне ся, як опинив ся над берегом пропасти. Чому-ж се так? — Бо ті банки не є хліборобські але лихварські! Кілька лихварів, що роздобули собі гроша, сполучують ся в товариство і вже готовий банк чи там каса задаткова. Ціль їх одна — здерти з того гроша як найбільшу лихву і як найскорше побільшити свій маєток. О скільки-ж побільшує ся їх маєток, о скільки зменшує ся і руйнує ся маєток тих, що в тих банках запозичують ся т. зв. маєток наших хліборобів, і доти буде так, доти будуть лихварі чи то так, чи в банках і касах визискувати хліборобів, доки хлібороби не спроможуть ся на свої банки чи каси, котрі мали-б на цілі поміч а не руїну хліборобства.

Коли-ж такі невідрадні стосунки кредитові наших хліборобів взагалі, що просто грозять хліборобству руїною, то се значить тільки, що руському народови грозить также передусім економічна неволя а відтак загłada. Руський нарід, як ми се вже давніше показали, се нарід хліборобів; доля его, его зрієт і значіне звязане тісно з хліборобством. А що тепер для хліборобів настала чорна година, то і руському народови не гаразд діє ся. Так не сяміє бути! Треба щось порадити!

Що-ж тут робити? — Пізнавши, в чім лихо, треба брати ся до ратунку. Лихо лежить в нездорових кредитових стосунках наших хліборобів, отже треба ті стосунки поправити.

Що-ж ми доси на тім полі зробили? Дуже мало, а можна-б навіть сказати: нічого. Ми завсїгди ще майже зовсім залежні від лихварського, чужого, ворожого нам кредиту, ми сунемо ся скрізь стрімголов в економічну неволю, і притім байдужна нам доля наша і доля наших дітей, бо ані сльду у нас старання, аби біди запобігти, аби визволити ся з нужди і виплиети на верх. Заложивши руки чекаємо якогось спасення, а прийти оно не прийде, скоро не доложимо самі рук до власного ратунку. Коли-ж то, що ми самі доси зробили, зовсім не вистарчає, то треба до чогось иншого брати ся, брати ся до таких способів, щоб подавали поміч і ратунок. Не вистарчають вже ни-

ні каси брацтва церковних, котрі ми отворили для наших хліборобів; ба, можна-б сказати, що вони мало добра принесли. В тих касах запозичали ся звичайно лиш деякі і то ботатші люди, брали і брали чим раз більше, *брали як своє* — наш нарід гроші з каси церковної — уважав за свої — і дійшло до того, що і каси порожні, і нікому не допомогло ся. Бо якби хотів хто нині стягнути лиш капітал до тих кас назад, то пустив би багато газдів з торбами.

Позакладали ми каси позичкові громадські — з громадского гроша (звичайно з давних облігацій) або із складок, і з тим грошем стало ся так, як з церковним. Порозбирали его поміж себе люди, що ближні начальству громадскому, і звичайно заможніші; гроші лежать у них, каси порожні, а біднішим, тим, що доконечно потрібно помочи, в касах позичкових помочи нема — іди до лихвиря! І сей гріш уважають люди за свій і дятого діставши его в руки не віддають, і нема такого, щоб з них той гріш стягнув.

І з шпихлірями таке саме стало ся. Знаємо шпихлірі, де було свого часу до 900 кірців кукурудзи, а тепер з шпихліря і сльду нема; розвизивши, ніхто не віддає, ніхто тим не турбує ся, щоб стягнути, минають роки, справа задовоно? ся, ті що позичили, вимерли, і так змарнували ся найбільші у нас почини до економічної організації: каси брацкі, каси позичкові і шпихлірі. А причина тому лежить з одного боку в тім, що всі ті засоби, чи то гроша чи зерна, наші люди уважали за „Боже а наше“, яко *res nullius*, котру добре, що ся в руки дістало, а віддавати, то хіба би дурень був; аби удержати і збільшити ті засоби, не мали наші люди власного особистого інтересу; з другого-ж боку заряд тих кас і шпихлірів був, просто еказавши, до нічого; — а контролі над зарядом жадної!

Трохи лїнше стоїть справа в товариствах основаних на статутах „Власна поміч“, але тих товариств мало, а зрештою і в тих товариствах є деякі такі хибі, що зрієт їх і правильний розвій їх нелевий. Те саме можна еказати і про ті каси позичкові, що завязують ся при читальнях „Просвіти“.

Ось і все, на що ми самі спромогли ся. Як бачимо, ті наші почини то мов діти, що задля браку сил животних нидіють і гинуть. На якусь здорову організацію кредиту для наших хліборобів ми зовсім ще не здобули ся.

Ба ні, екаже дехто; ми в поєдінніях касах заложили кілька кас задаткових, що дуже добре розвивають ся. Так, ті каси для себе добре розвивають ся, але спитаєм ся: який хосен приносять они хліборобам? Сьміло кажемо: жадного! Ціль їх така сама, як тих чужих кас задаткових, щоб брати з людей як найбільші проценти, а се-ж не поміч для хлібороба! З тими задатковими касами виходить на таке, що мовляв: нащо мають чужі брати з нашого народу зиски, волимо ми самі; виходить на таке, що ті каси лиш тим різнять ся від чужих, що они ніби то свої, але проценти однакові беруть, як і чужі. Таким чином показує ся, що ми тим нічого доброго для нашого народу не зробили. Коли хочемо нашому народови дійсно помочи, то мусимо инакше брати ся до організації кредиту хліборобского, мусимо щось иншого зробити, ніж те, що з нашим народом роблять чужі.

Хибі кредиту хліборобского у нас є отже такі: 1) в касах задаткових кредит *за дорогий*; 2) в касах позичкових громадських і брацких *брак доброго заряду, брак контролі, а найважніша хіба* *тота, що люди не мають особистого інтересу в тих касах*; гроші яко вібрані з громади вважають за річ громадську, *свою*, що як легко вібрали ся так *поверти* і розійти ся поміж громаду; віддати ті гроші назад до каси, значило-б тільки, аложити їх там, аби їх хто другий забрав на вічне віддане; отже змаганє у людей є те, брати а не віддати. Дятого ті каси не розвивають ся так як треба. Тут мусимо, хоть прикро нам се, вказати на корінь лиха. З одного боку євзященіки (не всі, але багато їх), а з другого боку старшина громадека дала повід до того, що така думка виробила ся у наших людей про гроші з тих

кас. Часто буває, що одні і другі беруть гроші з тих кас на вічне віддане; чому-ж би і люди не мали так робити? Чому люди мали-б звертати позичені з тих кас гроші? Чи на те, щоб їх другі забрали?

Поправа тих хиб в касах брацких і громадських є майже не можлива, бо тільки тоді могло-б бути инакше, коли-б була над ними докладна контролі. А де-ж та контролі? В громадських касах контролі є власне в руках тих, що зазичили ся там і не раді віддати. В касах брацких євзященіки, хоть би і рад, не може занадто остро брати ся викорінювати се лихо, щоб не зразити собі дуків громадських, котрі відтак у всяких і добрих его намірах для громади робили-б ему страшні перепони. Що-ж з тими касами почати? Ну, громадських кас позичкових вже так як би і не було; про них нема що говорити. Але брацкі каси могли-б иншим способом приносити народови велику поміч. Через те, що позичками гріш їх марнує ся, треба-б перестати раз на завсїгди позичати з них гроші, нікому а нікому ані крейцара! — Скорше згодили-б ми ся на те, щоб із тих кас в разі потреби дати біднім паравіям, але лиш бідним запомогу, не позичку. Зрештою повинно-б ся заряджувати тими грішми так, щоб они як найскорше зростали, аби в потребі ужити їх на будову церкви, будинків паравіальних, і аби таким чином злекшити людям конкуренцію, або і зовсім конкуренцію оминути. Се була-б также велика поміч і шльга для нашого народу, коли-б він таким чином збув ся тяжкої конкуренції.

Заткавши ті жерела народного кредиту, з котрих, як бачимо, плине каламутна вода, треба нам брати ся до здорової організації кредиту хліборобского. А найліпша, бо випробована вже організація того кредиту може основувати ся лиш на *спільках* системи Райфайзена. В спільках тих є неможливі ті хибі, які бачимо в иньших наших касах позичкових. Спільки ті поєднують з уділів поодиноких членів, кождий член буде проте мати *власний* інтерес, аби маєток спільки зростає, бо тим его *власний* маєток зростає. Она з ограніченою або неограніченою порукою і зареєстровані в суді, мають проте кредит і можуть для себе в банках дістати дешево гроша, котрим можуть орудувати в громаді. Таким чином вплинуло-б в громаду багато дешевого гроша, котрим громадяни-спільники могли-б чогось доробити ся. Над зарядом спільки є остра контролі в загальнім зборі спільки, проте неможливе марюване гроша. Заряд тих спільок дуже поєдинний. Люди наші приучили-б ся не лиш брати, але і віддавати і щадити гроші, т. зв. вкладати свої опадности або на уділи або до щадниці спільки. Спільки тоті достарчили-б дешевого кредиту і не руйнували-б хліборобства. Стопа процентова в тих спільках не повинна бути виша як 5%, так що дивіденда від уділів була-б 4%, а 1% ішов би на заряд. Кождого-б тішило, мати в касі спільки свої гроші, кождий уважав би, щоби тими грішми добре газдовано, позичало-б ся гроші лиш людям працюючим, дбалим і чесним, і так добробит спільників зростає би рік-річно. Такі спільки повинні бути в кождім селі, а відтак всі бути в тісній звязи, щоб одна другій могла в потребі допомогти.

Міські наші каси задаткові, коли хочуть справді дбати о піднесенє добробиту *межи* нашим народом, мусять принорити ся до тих спільок, особливо-ж мусять знизати свою стопу процентову, і стати звязком, осередком для спільок, сільських. Инакше най не старають ся розширювати свої сїти на сільський люд, бо діяльність їх поміж хліборобами буде для хліборобів пагубна, а най обмежать єї на міста, де люди можуть платити більші відсотки.

Тих кілька гадок кинули ми під розвагу нашого загалу. Розваживши, най кождий наш інтелігентний чоловік в своїм круаї старає ся перевести їх в діло. Хто приложить рук своїх, аби для наших хліборобів витворити здорові стосунки кредитові, той причинить ся не лиш до піднесення стану хліборобского а тим самим до піднесення матеріального народу руського, але і до піднесення добробиту краю і держави.

НОВЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО.

Alia facta est! Комісія булжегова 19 головами против 15 прийняла позицію на засноване утравістичної гімназії в Цілей, а лівниця німецька, додержавши слова, виступила з коаліції. Але ніхто не вірить, що лівниця розбила коаліцію лише задля справи цілейської. Причиною виступу її з коаліції був радше закон о личнім податку доходнім. Капіталістам не подобався сей податок, не подобався явність фелсі і кара за його несплату. Хоч справу цілейську висунуто на перший план, але на ділі боліло лівницю порушення великого капіталу, що мав би підняти під шрубку податкову. Крім того до виступу з коаліції понхав лівницю і роздор, який зайшов в її партії. І так переступила лівниця Рубкон і опинилася нараз перед непевною будучистю.

Кабінет подав ся до димісії, а цісар призначив її, поручив ведене діл державних новому правительству. Міністром справ внутрішніх, а рівночасно управителем ради міністрів став ґр Кільмансеї, міністром краю оборони став знов фельдмаршал ґр. Зено Вельзергаймб; міністром для Галичини знов Ал. Яворський, а міністром фінансів шеф секції ґр. Евгений Бем-Баверк. Міністерство рільництва повірено ґр. Ферд. Блюменфельдові, а міністерство торгівлі шефові секції Генрикови Віттекови. Шеф секції ґр. Едвард Рітнер обняв управу міністерства віросповідань і просвіти, а бр. Кароль Краль управу міністерства справедливості — і так зложило ся нове правительтво, котре почало вже звати урядничим.

Уступивший князь Віндінґрец одержав з тої нагоди від цісара велику ленту ордера св. Стефана з ульненем в д. такси. Що-до маркіза Бакегема застеріг собі цісар можливість ужити его здібностей до служби державної; ґр. Шенборнові надав цісар велику ленту ордера Леопольда з ульненем від такси, ґр. Вурмбрандтові, др. Мадейскому і др. Пленерові ордери залізної корони першої класи — всім же уступившим міністрам висказав цісар своє признане за їх службу.

По тім іменованню нового правительства Пленер, жертва неуступчивості капіталістів, рад би тепер — як кажуть — стати амбасадором австрійським аж у Вашингтоні, бо поведене его сторонництва дуже его зразило і він думає тепер від него зовсім усунути ся.

Палата посольська тепер знов ожилася більше, як звичайно підчас всякої подібної акції. Одна коаліція з Німцями упала, а тепер заносить ся на другу коаліцію з Молодочехами, котрих безоглядна, очайдушна опозиція так одушевляла довгі часи наших опозиціоністів. Молодочехи попустили тепер значно з тону, рішили покинути свою обструкційну тактику і пристали на переведене розправ над бюджетом, розуміє ся, за ціну здобутків для себе. Як заховав ся тепер лівниця — леда день побачимо.

Нове правительтво представило ся вчера 20. с. м. палаті послів.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 21. червня 1895. р.

Іменоване. Рахунковий ревідент в Празі, Венцель Пюгар, іменований радником рахунковим і вазальником департаменту рахункового при черновецькій дерекції почт. — Презвдв лівівської ц. к. краюї дирекції скарбу іменовала концепістів прокураторії скарбу: дра Володимира Шараневича, дра Віктора Гамерского і дра Володимира Орского ад'юнктами в IX класі ранґа, а концепієнтів прокураторії скарбу дра Володимира Івасечка, дра Віктора Згарского, дра Володимира Яворского, а також і концепієнта низшої австрійської прокураторії скарбу дра Евгения Лопушанського концепістами в X класі ранґа в етаті галицької прокураторії скарбу. — Львівський ц. к. вищий суд краюї іменовував практиканта судового Мечислава Завадского авскультантом судовим.

Стрийський Боян устроює для 23-го с. м. прогулку до парку в Любінцях.

Конкурси розписані на посади учителів тимчасових при черновецьких середніх школах, а іменно на посади кількох учителів клясичної філології, одного учителя німецької, а одного рускої мови. Петенти мусять бути іспитовані з німецькою мовою викладовою і мають подаватись найпізнійше до дня 15-го липня с. р. На випадок недостачі сил будуть і неіспитовані кандидати прийняті.

Загальні збори „Інституґа руского для дівчат в Черемішлі“ відбудуть ся для 1-го липня с. р., а не, як заповіджено, 28-го с. м.

Нове руске товариство академічне основує ся в Градці на взір віденської „Син“.

Ювілей. В місяці серпня с. р. обходить семінарія учительська в Чернівцях свій 25-літній ювілей свого існування. Бувши питомі її семінарії, а теперішні учителі, надучителі і інспектори на Буковині і поза родимим краєм, будуть сей ювілей правдувати торжественно. Зложено в тій цілі комітет з 20 членів, і вибрано головою того комітету інспектора Омеляна Поповича. Комітет поділено на три секції, котрі з днем 23-го с. м. зачнуть свою діяльність.

Шовініст урядник. Дня 21. мая 1885 виїхав Галицький, повномочник громади Оршівці, руске подане до суду в Кіцмані, котре начальник тамошнього суду Донієвич (Польк) відкинувши несподоблене з увагою, що на Буковині виключно німецька мова є мова урядова. Руского подання, хоть руска мова є красива, не прийняв по мисли § 14 прот. суд., бо руска мова не уживана в суді!.. Поступоване сего п. начальника суду тим більше обурює, що се вже не перший раз він так поступає. Уже кілька разів вишгий суд краюї у Львові поучував его, що рускі подання мусять приймати, та він видко кинь собі з розпоряджень вишого суду як і з основних законів державних, котрі признають руску мову по всіх урядах Галичини і Буковини. Чи таке поступоване не дає приччини до полякофобії у Руснін, над тим повинна подумати черновецька *Gazeta polska* що пирає на ту полякофобію.

Стан засівів. Послідні вісти о засівах в Австро-Угорщині не суть добрі. Урядові справоздання виказали, що на Угорщині в наслідок градів, злив та пньших шкід елементарних, збір пшениці сего року буде 7 до 8 % менший, як в році попереднім. Тамтого року зібрано 40 мільонів сотнарів метричних. О много гірше показує жито, котре дуже зле перезимувало а в кількох комітатах зовсім пропало. Попереднього року зібрано на Угорщині до 15 мільонів сотнарів метричних жита, а в сім році в найліпшій разі буде 12 мільонів сотнарів, отже не стане яких 20%. Овес і ячмінь вказують на середнє жниво. — В Долитавщині а особливо в Чехії і на Мораві ячмінь дуже потерів з причини холодної і пізної весни. З пньших родів збіжжя в Австрії жито дуже зле пошло, а в Галичині будуть жнива здаєсь о много гірші як в році попереднім. Взагалі в Австро-Угорщині можна сподівати ся збору лише середного або менше як середного.

Пощесть. В Рогізні, садаґурского повіта, сконстатовано тиф ілямистий.

Великий фестин. Комітет, вибраний в справі фестину товариства театрального, відбуває часті засідання і досі рішав: Величавий фестин має відбутися дня 7-го липня в публічнім городі. Будуть грати дві музики. Урядять торг з всілякими гарними річами, забавками для дітей, і несподіванками для старших. Цвіти, овочі, тісточки і т. п. будуть продавати до того запрошені гарні панні і пані, що певно причинять ся до більшого доходу. Також будуть устроєні базари, галі і танці. Задумують також устроїти національні групи, між котрими очевидно буде і руска, коли найдуть ся охочі до того панни. — Комітет уряджує також „пристань щастя“ і просить всіх, котрим лежить на серці добро міського театру, щоби зволіли всякі річі для тої

„пристані щастя“ надіслати. Приймає будуть: Густав Атлас, Г. Вальтґестер, Л. Бдерберґ, др. Біліґ, др. Френкель, К. Герман, др. Гілер, Осип Маконей, С. Мігельман, др. О. І. Нусбаум, Антін Павловський, І. Шгайнер і Вендер.

Промислова сільсько-господарська вистава в Києві буде устроєна сей осени. Комітет має до розпоряджості 10.000 рублів, асигнованих міністерством рільництва, і около 20.000 рублів, підписаних приватними людьми. Місце на ту виставу дає безплатно воєнна адміністрація. Роботи вже зачали ся.

Памяткові медалі, які німецький цісар Вільгельм казав чеканити з нагоди отворення північного каналу, вже готові. Они в промірі мають 6 цтм. На першій стороні суть лиця трох цісарів, за котрих пановали розпочали і докінчили будову каналу. Над головами їх знаходиться лаврова галузь і герб. На лівій стороні медалі видно алегоричні фігури, що представляють злучене моря північного з балтичним. Цісар Вільгельм буде ті медалі роздавати запрошеним гостям, і в тій цілі вичеканено 20 золотих, кількості срібних і 1000 бронзових медалів.

Херсонська губернія буде, як доносить „Новое Время“ поділена. Іменно хоче російське правительтво виділити Єлисаветградщину і Александрівщину і утворити окрему губернію. При сій нагоді деякі села містами і містечками, а деякі т. зв. „заплатки“ міста, як Вознесенсь і Новомиргород, уїздними містами.

Смерть п'яка. Дня 17-го с. м. випав робітник черновецької трачки Іван Фухе з Молодїєва богато горівки. Нараз впав об землю і за кілька хвилях став трупом. Помер від удару серця.

Військові музики, після нового розпорядження міністерства війни, можуть лише тоді приймати замовлення на позаслужбові продукції, коли нема небезпечности, що в часі тих продукцій появлять ся які політичні демонстрації і коли годить ся з військовою честію замовлення приймати. Музика військова може грати лише в уступі, котрі будуть потверджені верхньою властю. На публічнім місці не може виступити менше як одна третя часть цілої оркестри і командою ка. ельмайстра або его заступника. В театрах можуть військові музики грати також лише тоді, коли дириґує військовий капелмайстер.

По 14 роках. Людвик Сикора, мешкаючий при уг. Жерельній у Львові, був карапий ще в 1881-ім році тривітною в'язницею за крадіж чина і вньших річий з костела оо. Домініканів у Львові. Зараз по крадіжці продав ті річи Гершкові Люфтові і его живці за що одержав від них 5 зр. завдатку, а умовленої ціни купна не дістав, бо тимчасом арештовано его. В слідстві і при розправі не признав ся Сикора до крадіжжя і не зрадив Люфтів; коли ж вийшов з в'язниці, Люфтів уже не було, бо виїхав до Америки. Тепер по чотирнацятьох літах повернули Люфти з Америки, а Сикора, мучений докорами совісти, удав ся до них з жаганем, щоби несплатчену ему ціну купна звернули оо. Домініканам. Коли Люфти не хотіли сего зробити, доніс Сикора о цілїм факті ц. к. прокураторії.

Висше образоване женщин а супружества. В англійській чаводисі *Nineanth Century* помістила пані І. Е. Гордон розвідку, в котрій розбирає kwestію: чи женщини з висшам образованем віддають ся? — і доводить, що більшість їх не глядає довичного товариша. З дівчат, котрі кінчать студії в колеґії в Кембрідж, віддає ся одна на десять. Найменше вступають в супружество женщини, котрі студіювали язики середновічні і новочасні. В колеґії в Оксфордї дієсь так само, а більшість женщин, щз кінчили її, займає ся учительством. Від року 1871-го скінчило колеґію Ньюґам 720 женщин; з тих 374 єсть учительками або лекторками, 20 виїхало до Америки або на кольонії, 2 стали лікарками, 2 місіонарками, 1 огородничкою, 1 інтролігаторкою, 2 мають посаду в товариствах добродійних, а прочі обняли місце секретарок. З 85 жінок, котрі в Ньюґам студіювали математику, віддалось досі лише 5; з 65 покінчивших студії

класичні — 8, з 33 студійованих природознавство — 10, з 64 слухачок історії — 9; а з 38 жінок, котрі займалися студіями японської старих і новочасних, лиш одна вступила в зв'яз з подружжям. Щож би то мало доказувати?

Зецерський конгрес. В Петербурзі відбувся зецерський конгрес, в котрім взяло участь 12 зецерів. В 1½ години найбільше стрічок, бо 91 або 3.003 букв зложив зецер Генералов; два другі зложили за той час по 81 стрічок або по 2 871 букв; четвертий, Грунтовський, зложив 86 стрічок, або 2.838 букв, п'ятий 85 стрічок або 2.808 букв. Першу премію — золотий медаль — признали п'ятому з конкурентів з огляду на найменшу кількість похибок в его снаді. Другу премію — великий срібний медаль дістав Генералов, третій — малий срібний медаль — Грунтовський, а дальші чотири дістали почетні дипломи.

Любовна трагедія. Знана з своєї краси опереткова співачка з Відня Лілі Леа мала недавно дуже прикрі пригоду в Медіоляні в Італії. З нею залюбився багатий молодець з Росії, однак, іменем Гейстор. Прийшов він минулого тижня до помешкання артистки і заявив, що застрілить себе і її, коли не буде для него ласкавіша. Артистка почала его успокоювати, обіцяла поправити ся і при нагоді вийшла до другої комнати, замикаючи за собою двері. Роз'ярений амант не довго надумував ся, вистрілив з револьвера два рази в себе і за кілька хвиль помер. Артистка тяжко зацедужала.

Сумна пригода. Дня 12-го с. м. економ двірський в Сулистрові коло Коросна, Адам Сьвідерський, ідучи верхом до ліса побачив на двірській луці селянку Франциску Колач, що косила траву, ударив її кілька разів і від'їхав до ліса. Коли вертав з ліса, Колачова, викидаючи повороту економа, зганьбила его словами. Сьвідерський, понавши в страшний гнів, хопив за рушницю, котру мав при собі, стрілив і поцілвав Колачову в груди, внаслідок чого селянка вскорі померла, а Сьвідерський побачивши се, пішов до свого мешкання, зажив отруї і помер за кілька годин.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 21. червня. Вчора пополудни лютила ся в низині ріки Мур страшна буря, котра наробила значної шкоди. Рух поїздів залізничих по часті перерваний.

Відень, 21. червня. В Ташав і Бразден коло Пільзена були страшні хмаролами. Кілька людей згинуло. Шкоди на полях великі.

Кіль, 21. червня. Вчора вечером відбувся бал фльоти в палаті маринарській. На ній була німецька цісарка нара, офіцери маринарки всіх націй, заступники всіх урядів і послы. Французські офіцери з адміралом Менардом на чолі явили ся корпоративно. Фестин був прегарний; учасників начислено 3000. Цісарка нара принімала від всіх желаня. Около 10-ої години вечером показано чудові штучні огні; більша часть пороходів була електрично освітлена.

Париж, 21. червня. Гамбурський кореспондент газети Gaulois подає сенсацийну вість, що після слів визначних осіб російської маринарки російська фльота відіде з Кілю дня 24-го с. м. натягнувши жалобну флягу яко в день смерті французького президента Карнота. — Того самого дня буде богослуження заупокійне в Петербурзі.

Ціна збіжжя і других продуктів.

Львів, 18. червня 1895.

	від	до
Пшениця	8 70	9 —
Жито	6 —	6 30
Ячмінь	0 56	— 94
Овес	5 08	5 80
Ріпак	7 50	10 30
Горох	0 —	0 —
Вика	5 80	6 40
Льнянка	0 —	0 —
Вів	0 —	0 —
Бобик	5 40	5 75
Гречка	8 50	9 75
Конюшина червона	0 —	0 —
Конюшина біла	0 —	0 —
Конюшина шведська	0 —	0 —
Квиш	0 —	0 —
Анож	0 —	0 —
Кукуруза	7 —	8 —
Хміль — до — зр за 56 кіло		
у Львові, оновита за 10.000 літрів 14 —	14	57

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

	зр. кр.
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Уражене щасте, драма	— 30
Уманець і Свілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
I. Баштовий. Українство на літератур. поглядах з Московщиною	— 50
Ом. Партицький. Провідні ідеї в писмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленько. „Іфеїсія в Тавриді“, драма	— 30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
енан. Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Садатський розрив	— 10
Геринг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезії	— 20
— „Оферма“ — повість	— 10
Михайло Старіцький. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III	— 80
— Книга казок, поезії часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томн 4 50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	— 10
Кирило Студинський. Лірики, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роланда	— 50
Леся Українка і Макс. Ставнський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Др. Огоновський. Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. I і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптіці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кожній аптіці. При закупівлі треба дуже уважати і брати фляшки лише з охороною маркою „Котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптіка під Зол. Львом, Прага.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Валога ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливих впливів під найпристунійшими умовами і починає можливо найвищі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожежі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністера“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповнена тверезим руским читальником присвятив Омельян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., почтою 25 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровица число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омельяном Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 ал. 20 кр. за роки, а всі 9 років за 9 зр.

З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ПРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровица ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Ріжноязикі противники.

I.

Нову казку про нову еру видумав радикальний *Народ*. Якийсь доморослий політик *Народа*, Хома став заправляти ся до політичної діяльності статтями, в котрих не знати, що більше подивляти — чи облуду, чи радикальну наївність. Пише сей Хома в 8 ч. *Народа* таку „глубокоумну“ вісенітницю: „Ніхто і не сподівався, що прийде час, коли праця новоеристів зверне ся головню на Буковину. Спочатку навіть се самим Буковинцям не снило ся — адже добре тямимо тоті горячі протести против нової ери, котрі ми мали спосібність читати в тодішнім органі буковинських Русинів, протести, що яркостію тону дорівнювали зовсім аналогічним заявам радикалів. Коли ж тепер стан сей змінив ся, коли навіть головний орган новоеристів виходить у Чернівцях і т. д., то сему мусять бути свої поважні причини“...

І іменно, які поважні причини? Ото на думку п. Хоми центр нової ери переніс ся зі Львова до Чернівців in usum галицьких Поляків, котрі, не хотючи поправи відносин національних на користь Русинів галицьких, порішили заплатити новоеристів чужим коштом, коштом Румунів на Буковині. Ще й каже до того п. Хома, що ті его гадки оперті на основі інформацій від чоловіка дуже компетентного.

Сьмішно нам було з того Хоми. Ми думали собі: най собі пише Хома, в котрого не всі дома, тай не звертали уваги на его пусте балакане. Але ж бо він наше мовчане толкує собі вже так, що ось то — каже — его „інформації“ були зовсім правдиві і треба погратувувати, що у здеморалізованих впрочім політично новоеристів знайшлося хоч тільки совістности, що не зважались по блягєрски наших слів запротестувати“... Ну, коли так, пане Хома, то позвольте собі сказати се: 1. Блягєм єсть, що ви добре тямите горячі протести против нової ери, які ви мали ніби-то нагоду читати в давній „Буковині“, коли нова ера настала. Память ваша, п. Хома, дуже слаба — о чім можете пересвідчитися, перечитавши давні рочники, „Буковини“. А коли пересвідчите ся, то сподіваємо ся по вас хоч тільки совістности, що не відважите ся наших слів по блягєрски запротестувати. 2. Радикальною блягєм, обчисленою на тупоумні голови, єсть се, що будьто би Поляки виступили новоеристам Волохів на поталу. Зважте тільки, що Поляки не можуть і не сьміють нікому давати в дарі 200.000 голов волоського народу, котрому конституція заборонила свободний розвій, зважте відтак, що ані новоеристи ані інші Русини зовсім не бажають собі, бо й не потребують, жертв з чужих наро-

дів, а хотять тільки розвою власного народу — а легко прийдете на думку, що фраза п. Хоми проста бляга.

Австрійське правительство — каже п. Хома, абдикувало перед псевдо-австрійськими польськими патріотами, щоби показати новоеристам нове поле діяльности, а іменно Буковину. — Кождому звістно — каже другий політик А. К. в *Народі* в ч. 10, — що „Буковина“, орган „всеї Руси - України“, годує ся на подобиє „Галичанни“ рублями, хоть не московськими, та що підносять очі в гору, звідки падає золотий дощ. Поставивши ті дві фрази політиків з *Народа* біля себе, доходимо зовсім логічно до таких чудакських висновків: Австрійське правительство, хоч заборучило Волохам конституційну свободу, старає ся рівночасно в порозуміню з Поляками віддати Волохів новоеристам на поталу. Правительство чи Поляки (*Народ* не каже виразно, хто) дає на „Буковину“ рублі, хоть не московські, щоби ми стерли Волохів з лиця землі. Відтак ще *Народ*, котрий в свій час уважав себе також органом всеї Руси-України, глузує собі з наших заходів, щоби читачі „Буковини“ знали, що діє ся по всіх землях руских.

Коли справді так мають виглядати єдиноспасенні думки радикальні, як отсі наведені вище, то ми поневолі не сподіваємо ся від радикальної партії нічого. Від наведених думок *Народа* віє такою наївністю, таким незнанем положення, що нам просто дивно, як *Народ*, на котрий з остатнього тягнуть ся Українці, котрий зараз замрив, скоро не придуть правдиві рублі, може давати місце на такі дитячі елюкбракції.

Хто заложив „Буковину“, се чей добре всім відомо, так як і се, хто трудив ся для неї і трудить ся, ложив і ложить на неї не лиш свою працю, але й свої гроші. Заложила єї і піддержує доси громада патріотичних Русинів, що почали — так сказати-б — з нічого і довели до того, що згодом „Буковину“ поважали навіть ті, що єї тепер критикують і на неї клеветують, хоч она тепер своєї програми не змінила, а противно розширила. Тепер ся громада Русинів зросла і скріпла, тепер за нею і за „Буковиною“ стоять всі щирі Русини буковинські і — не хвалімось — але дай Боже, щоби між усіма, що беруть ся якнебудь до народного діла, була така солідарність і щирість, як між тими, що згорнулись коло „Буковини“. Робота наша не лиш солідарна, але й явна, богато певно явнійша від роботи тих, що нас обмавляють. А коли *Народ* докорив нам якимись рублями, то ему певно пригадалися в тій хвилі ті рублі, що їх ділять між себе що-року шановні редактори і сотрудники *Народа* і менери радикальні. *Народ* красше зробить, коли розважить, чи уживає він тих рублів в інтенції жертвувателів. Мабуть не

було такої думки у жертвувателів, коли дали *Народови* на переломі нового року замверти на кілька місяців і коли показалась потреба „Громадського голосу“... Ще слово про моральну цінну таких закидів: підносять їх люди, що брали таки рублі правдиві, то значить такі, що їх їм виплачували редактори знаних платних московських газет. Се-ж відома річ, що радикали за гроші дуже радо пишуть у московських часописях. Підносять такі закиди люди, котрі звичайно, кажуть, що менше о те, звідки беремо, але що за те даємо! Словом, коли *Народ* докоряє *Дьлу*, що оно виводить слабі аргументи против новоеристів, то сам, закидаючи другим блягю, послуговує ся безсовістно крайною блягєм. Радикальна партія на таким ґрунті не виросте і поважання у других партій собі не здобуде. А старанем єї чей повинно бути, щоби голос єї не лунав, як той „вопіющого во пустині“.

Отся нова видумка *Народа* про нову еру перейшла — розуміє ся — зараз в *Галичанин* а звідси в *Буковинський Вѣдомости* і в волоську газету *Bukowinaer Post*. Поминаємо *Галичанин*, котрий ніколи не був вдоволений ні з новоеристів, ні з радикалів, ні з народоніців-опозиціоністів, котрий просто живе негациєю всякої роботи для народу; звернемось просто до буковинських газет, котрі такій видумці ось як раді! Не диво, що так стало ся, бо тутешні противники нової ери перегризають лиш ті аргументи, які Галичина їм прише, а тутешні Волохи з повною рачією можуть дивувати ся, як правительство або Поляки сьміють їх роздаровувати комусь.

Буковинський Вѣдомости се часопис буковинських гермафродитів руских. Задумешні гадки їх — московські, але виступ перед людьми такий неясний, що годі зміркувати, на що і для кого друкує ся така газета та яка властиво єї програма. Помре тиран Русинів, ся газета за ним плаче; виступить о. Чуперкович против Купчанка, ся газета мовчить, боїть ся сказати своє слово. Тут похвалять ревного москвофіла о. Андрійчука, що поставив квестию нашої мови ясно; тут знов боронить якогось спеціально буковинсько-руського язика. Ту кине ся на правительство, що оно не хоче розуміти російської мови; а ту знов пише: *salus Austriae suprema lex esto* — і так без кінця. В однім лиш поступають Буковинський Вѣдомости консеквентно, а іменно на 20 кілька сегорічних номерів не було ще одного, в котрім би не було напасти на пп. Стоцького і Пігуляка і — на фонетикку. Се невичерпане жерело всяких мотивів самообмаїчних статей сеї газети. Знаючи закулісові „хожденія по мукам“ покровителів сеї газети нам просто мерзко мати діло з такою почварою, що не затаившись пише: „новоерство єсть чистим відпорно-зачіпним союзом (хто? з ким?

проти́в ко́го?) для покрива́ння са́мих низьких, нечесних і скандалі́чних по́ступків пооди́ноких ли́ць, а в нечува́ній „дерзості“ злоупотре́блює о́но і́менем ру́ського наро́да, о́пираю́чись на си́лу і мо́гутність пра́вительства, ко́тре підпи́рає єго́ печа́тні ви́дання і дає ново́еристам ма́ндати... Се спра́вді нечува́на і пе́видана „дерзость“, що́б за́для амбаси́ двох-тре́х недово́лених Ру́синів, на́віть бу́вших наро́довців, до́водити сво́ї інсинуа́ції до тако́го ку́льміна́ційного пу́нкту. Загво́жджені голо́ви не мо́жуть нічо́го бі́льше сказа́ти, ли́ше за́кнута́ ли́чній ці́лі, хо́ч того́ не вмію́ть до́каза́ти; а підбе́ри їм те́мат про фо́нетичку — о́ни не нахо́дять у́же друго́го тако́го ко́ня, на ко́трім би́ так ви́гідно мо́гли ї́здити. В неспра́ведли́вості сво́їй о́ни че́сним і ро́зумним назву́ть го́сподаря, що́ на пере́вір п. Пі́гулякові за́жадає німе́цької ви́кладово́ї мо́ви в шко́лах; за те ви́сьмію́ть го́сподаря, як бу́ло в Рі́цмані, що́ незви́чайно де́лікатно по́проси́ть посла́ Пі́гуляка, що́б він зга́дав в со́бмі за́ставне́цький по́віт, з ко́трого по́слем є́ — п. Ти́мівський, по́крови́тель Бу́ков. Вѣдо́мо́стей. Пере́крути́ти на сво́й бі́к чи́сь сло́ва, сказа́ти непра́вду, ви́сьміяти нау́ку (як о́т наші́ ко́роткі за́мітки про пси́холо́гію то́вни, по́вторені́ за уче́нним), ки́нути на ко́гось інсинуа́цію, і т. п. — все те́ у них та́ке що́сь зви́чайне, що́ їх то́ ні ра́зить ні бо́лить. І́ якже́-ж мо́жна з та́ким проти́вником че́сно бо́рити́ ся, як мо́жна, чита́ючи та́кі неби́лиці́ і ба́чучи та́кі нечу́вані при́клади безха́рактерности́, не стра́тити рівно́ваги ду́ші, та́ не відверну́ти́ ся від тако́ї отру́ї, гни́ллі, підло́сти?!

І́ о́т та́ким Бу́к. Вѣдо́мо́стямъ, ко́трі в до́датку до ці́лої сво́єї безпрогра́мовости го́дять́ ся на оче́видну руму́ніза́цію на́ших ру́ських сі́л, бо́ ні́коли про се́ і сло́вом не зга́дають, і́ та́кий Бу́к. Post, ко́трої́ реда́ктор-жа́д взя́в ся не́давно бо́ровити́ пра́восла́вну це́рков проти́в архи́мандрита Чу́перковича́, по́дає *Наро́д* ба́жаний ма́терія́л до ще́ на́внійших ко́мбіна́цій, як са́м *Наро́д* їх по́містив!...

З життя на Україні.

Про поліпшене сільської господарки.

(Допись „Буковини“.)

II.

Пережитий голод, а за ним холера і всякі „бунти“ яскраво показали страшенне убожество і темноту сільської людности. Стало і сліпому видно, що сільська господарка геть чисто зруйнована і вимагає неминуче радикальної заповомогі і полагоджень. І от уряд через міністра „Государств. Имуществъ“ (домен) і хліборобства вдався до всіх земств, вжеж між ними і до українських, питаючи якими заходами, якими стежками можна запобігти лиха і уладнати зруйновану сільську господарку?

На таке просте питання, очевидна річ, що відповідь ще простіша. Сільська господарка єсть найліпше зеркало, де виразно знати стан побиту економічного сільської людности; полагодити сільську господарку — значить полагодити економічний побит народу. Кому-ж як не українським земствам годилося би, тай Бог і совість велить знати, що нарід на Україні тяжко бідує всіма сторонами і неволя, темнота і злидні приголошувати єго і нарід наш — се темний невольник-жебрак. На чолі причин, що довели єго до такого становища перш за все стоять причини політично-соціальні: неволя, брак освіти, недовстача землі і непомірно велика сила податків державних, земських і всяких інших. Знаючи отсі причини (а не знати їх земствам не можна) і треба було коротко та виразно відповісти міністрам, що задля поліпшення сільської господарки треба ужити не якихсь там бюрократичних пластрів, що вироблюють в канцеляриях,

а заходів активних і реальних і радикальних; себ то дати людности взагалі волю, дати на селах добрі, відповідні потребам життя школи з викладовою мовою народною, дати людям книжку, одне слово: дати вірну освіту, скинувши цеязурне ярмо взагалі, а тим паче ярмо з українського слова: далі поменшити податки, для чого треба поменшити між иньшим видатки на мілітаризм і бюрократизм і на земські „богадільні“, що носять усікі там назви і задля народу зовсім не потрібні; нарешті наділити сільську людність — масу — землею відповідно реальній потребі т. є. відповідно до часу років, що їдять.

Але-ж земства, чи з глупоти, (що доволі там трудно гадати) чи певний з своєї рабської похлливости, замість такої простої і єдино правдивої відповіді, наговорили суцїї вісентивції. На доказ беру харківські повітові земства. На їх думку щоб полагодити сільську господарку, треба між иньшим дурницями ось таких заходів: 1. Щоб уряд посприяв побільшанню продажних цін на продукти сільської господарки, переважно збіжа. Не треба великої голови на те, щоб догадати ся, коли вже не дійти розумом, що уряд, хоч би того й бажав, так не спроможен зробити. Ціни на збіжа залежать не тільки від того, скільки йде збіжа на потребу самої держави, а перш за все о́ни залежать від межинародного ринку. Регулює ціни на збіже, як і ціни на все взагалі, на нарід, той чи сей, не та чи инья держава, а загальний європейський а то й загально світовий ринок. Нарешті коли-б уряд, щоб побільшити ціни, почав сам скуповувати збіже, так і з того вийшла-б хіба сама тільки шкода державі і перш за все шкода для сільського народу. На те, щоб скуповувати збіже, треба урядові гроші, значить треба ті гроші зібрати з людности, треба завести нові податки, або побільшити старі.

Щось подібне тому, чого бажать харківські земства, заходжував ся спорудити необачний міністер фінансів з своєю верхоглядною і реакційно-шкодливою фінансовою політикою. Він кинув ся був скуповувати збіже, скупили єго по всій Росії щось, (коли-б не помиляти ся) три, чи три з половиною міліона пудів, та на тому й присіли: тільки вуси собі осмаляли, да попекли долоні, а народ о́вни з тих заходів ні на зерно було користі.

Далі — 2. — Харківські земства гадають, що сільська господарка поліпшає, скоро уряд організує торговлю хлібом, так як в Америці, і заведе урядову інспекцію. Може-б з сего що доброго й вийшло, але тільки тоді, коли-б в Росії не сама тільки торгівля збіжем а увесь устрій людського життя, починаючи з держави і кінчаючи сільською громадою, були зорганізовані „на спосіб Америки“.

Перебираючи усі балакани харківських земств, ми не спостерегли в них ні зерна власної ініціативи! усе тільки уряд, уряд, уряд!!! З сего знати, як глибоко знесилена у нас усія громадська ініціатива, як зневолено наш дух і як глибоко увесь наш громадський організм переняв ся потребою урядової опіки; віжок адміністрації і пуги — земського начальника... Атрофія повна.

Маємо, значить, зайвий факт, що зайвий раз підтримує мое глибоке переконане, що нашим поступовим людям треба ставити в опозицію, треба бороти ся геть більш з суспільністю, ніж з урядом. Уряд, опріч власті верховної, виходить з людей тої-ж самої суспільности. Сучасний стовб реакції, Дурново, був колись земцем і земцем червоним; недавного міністра комунікації Кривошеїна — взяли з земців! а губернатори — в Полтаві, в Києві, в Катеринославі, в Саратові — хіба не з земців? Виходить, що головний корень лиха; головна підойма і підпера неволі лежить не там, де ми єї добачаємо; добачаємо через те, що звістно верхівє деревини всякому видно; а корень в землі, щоб побачити єго треба вкопати. — Головним деморалізатором нашим за останні 25 літ був ніхто більш як тож земський діяч граф Дмитро Толстой: він своєю шкодою запоморочив наші голови, отуманив нас, випхав на поле теорій, а сам тимчасом руйнував живе практичне з татарсько-византийськими армами і кайданами.

Михайло Лепер.

Письмо з Відня.

Відень, 20. червня 1895.

Питанє розв'язане. Міністерство коаліційне упало, єго місце заняв кабінет провізоричний, зложений з трох міністрів — і п'ятих шефів міністерияльних. Імена всіх вам звістні.

Хто повалив коаліцію? Таке питання лежить нині на устах всіх. По нашій думці повалила коаліцію та сама ліберальна лівниця, що по 14 літній обструкції за гр. Таффго на силу перелась до керми державної, а в коаліції найшла для себе поважне значінє і два портфелі міністерияльні. Не повалили коаліції ані молоді-Чехи ані антисемітська опозиція. Молодо-Чехи спияли лиш позитивну роботу парламенту, а опозиція антисемітська жила скандалами і напастями.

В кругах парламентарних наступила досить виразна констернація. Всякий питає: що буде далше? Як довго потриває провізорія? Хто увійде до будучого кабінету? Яка більшість зложить ся в палаті посольській? Чи не наступить реакція і т. д.

Найбільший удар упав по падєню коаліції на голову лібералии німецьких, рєпрезєнтованих через д-ра Пленера в кабінеті коаліційнім. Нікому а лиш виключно Пленерови назначив вже нині цісар наслідника в лиці шефа міністерияльного Бема. Се значить, що Пленер не верне до кабінету, коли протівно дехто з димісіонованих міністрів може ще увійти в склад нового кабінету. Еймінованєм Пленера заняв цісар зовсім недвозначно, що він недоволенний з поведєня всего єго сторонництва ліберального. Менше потерпіли другі сторонництва, найменше Поляки, котрих заступник Яворський полишив ся і в кабінеті провізоричнім.

Новий кабінет провізоричний буде мав ще важку задачу до сповненя. Він мусить перевести бюджет на 1895 р. Така єсть воля корони. Може бути, що неутральному кабінетови поодинокі сторонництва не будуть робити великих трудностей. Але чи справа цілейська не попусє і тих комбінацій? Чи лівниця уступить в тій kwestії? Парламент не має нині сталой більшости, кожде сторонництво буде вести політику вільної руки, то нові колізії не виключені.

Коло польське відбуло вчєра засіданє, на котрім з великим жалєм проіцало ся з Мадейским. На днях почтять єго „Коло“ прищальним пиром. Мадейський упав яко чоловік правого характеру, яко жертва интриги ліберальної лівниці, яко той, що стояв сьміло і твердо за рівноправністю Словінців і за засадою, що кождому народови в Австрії треба дати средства до єго національного розвою. Супрогив Ру́синів Мадейський ви́значав ся рівнож великою прихильністю. Робив все, що делегація руска від него жадала. Послідний єго виступ в бюджетовій комісії дотикав заложеня руских паралельних клас при гімназії черновецькій і зручення викладів на факультеті богословськїм в Чернівцях. Як віднесєсь до потреб народу руского євєнтуальний єго наслідник? на питання се най би відповіли ті, що з великою нетерпєливостю ждали на падєнє коаліційного кабінету...

Нині о 3. годині представить ся провізоричний кабінет палаті посольській.

Перегляд політичний.

— Краєвий сойм Горішної Австрії зійшов ся дня 17-го с. м. на коротку сєсію.

— Одна з монахівських газет доносить, що кн. Лобанов, російський міністер заграничних справ мав висєказати супротив французского амбасадора своє здивованє, що францускі міністри говорили о якімєс союзі Росії з Францією, котрото по правді нема. Єсть то характеристичним фактом, що в єтєнографічнім протоколі францускої палати посєлів пропущєно слова міністра: „Сей союз творить нашу силу“.

— З Софії доносять, що стан здоров'я Стамбулова має бути дійсно небезпечний. Він так ослаб, що ледви ще може перейти ся по хаті. Лікарі скепсатували у него великий упадок сил.

— Як нашим читачам вже відомо, відбуваються в Карлсбаді переговори репрезентантів сербського правительства з заступниками фінансового світу. Сербське правительство хоче перепровести конвенцію 5% позички сербської на 4%, а для забезпечення вірителів мала би незалежна контрольна комісія наглядати над державними довгами Сербії. Є повна надія, що акція поведе ся Сербії.

— В газеті New York Herald є телеграма з Гамбурга, після котрої князь Бісмарк подавшись о наданню Форбви ордера царського мав сказати, що то все свідчить о флорі, а не о союзі француско-російським.

— Frankfurter Zeitung доносить з Петербурга, що після переконання добре поінформованих сфер німецький цесар, до котрого турецький султан удав ся о інтервенцію в справі вірменській, дав султанові в енергійній формі раду, піддати ся вимогам європейських держав. Тепер же доносять до Standard-a в Царгороді, що порта вже вислала відповідь на вимоги тих держав. Зміст тої ноти має бути задовольняючий.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 22. червня 1895. р.

МИХАЙЛО ДРАГОМАНОВ.

бувший професор київського університету, професор вищої болгарської школи в Софії, руско-український писатель, почесний член акад. тов. „Союз“ і пр., помер дня 20-го с. м. в Софії, в 54-ім році життя.

Покійник родив ся дня 18-го вересня 1841 р. в Гадячі, полтавської губернії, з дворянської родини. Скінчивши полтавську гімназію вступив 1859 р. в київський університет. Року 1863-го став учителем географії в другій київській гімназії, потім став доцентом а в кінці професором київського університету, але вже 1875-го року усунуено его з тої посади за те, що виступав яко ширій українець. Якійсь час жив Драгоманов в Женеві, удержував живі відносини з австрійськими Русинами, а 1889-го року покликано его до Софії. І звідтам дописував він до руских газет, між ними також до „Буковини“. Відзначав ся він великим талантом, глибокою наукою, щирим патріотизмом і великою працьовитістю. Признаючи его великі заслуги для нашого народу, поділяємо глибокий жалі цілого українсько-русского народу по втраті великого письменника і кличемо над его сьвіжою могилою: Вічна ему пам'ять!

Відзначенє. Старший радник фінансовий Іван Касишшак у Львові одержав ордер залізної корони III-ої класи.

З черновецького університету. На слідуєчий рік 1895/6 вибрано ректором проф. др. Евзевія Поповича, деканом теологічного факультету др. Омеліана Воюцького, правничого факультету др. Кирила Гілера, а філософського факультету др. Оскара Тумліря.

Товариство лікарів на Буковині відбуде дня 28-го с. м. о 8-й годині вечером засіданє пленарне з слідуєчим порядком денним: 1) перечитанє протоколу з послідного засіданя; 2) справозданє др-а Міткевича про заєнованє добродійного інститута лікарського; 3) відчит др-а Стефановича з Кімполонґу; 4) внесенє і запитаня.

В справі пам'ятника Іванови П. Котляревському доносять російські дневники з Полтави: На однім з послідних засідань городської думи в Полтаві городський голова зложив таку заяву: „Що-

би почитати пам'ять полтавського горожанина, діятеля і першого творця українсько-рускої сцени і літератури, городська дума на засіданю 31-го марта 1894 р. дала повномощі управі городській: старатись приписаною дорогою о позволенє здвигнути в Полтаві пам'ятник Ів. П. Котляревському і на сю ціль оголосити складку в обсягу губерній полтавської і чернігівської. Подавши в тій справі представленє полтавському губернаторови 30-го мая 1894 р. — довідав ся я тепер, що старанє городської управи о оголошенє складки на здвигненє пам'ятника поєгови Котляревському може увінчатись повним успіхом, коли та складка обмежить ся лиш на губернію полтавську“.

Ческо славянську етнографічну виставу в Празі відвідало до дня 18-го с. м. 360.000 осіб за платними білетами. — Дня 16-го с. м. приїхало на виставу 314 Чехів і Чешок з Америки. На двірці в Празі повагали їх члени ради громадської і виставового комітету. Ні чеської мови відбуло ся пишнє прийматє. Американські Чехи привезли з собою також власну музку. — В літі вибирає ся на сю виставу також кружок львівських руских богословів. Ческі богослови, довідавши ся о наміреню своїх руских товаришів відвідати виставу, заявили щирю охоту послужити їм в Празі так, щоби побут їх там обійшов ся по зможі як найдешевше.

Зараза на жито. В декотрих окрестностях Галичини ширить ся зараза на жито. Обявляє ся она тим, що коли жито цвіте, нидіють стебла і ломать ся. Причиною тої зарази є рід гриба, котрого студіюють тепер фізіологи в Берліні.

Нещасливі пригоди. В Кадобівцях забив спадкоємий стови робітника Николу Борденюка. — В Лашковецькій млині грав ся 8-літній хлопець Олекса Твердохліб і дістав ся за близько до колеса. Колесо вхопило его і покалічило так, що він помер слідуєчого дня. — В Ватрі-Молдавиці забито дерево, зломане бурєю, робітника Андрея Кокоряна.

Еманципация для женщин в Прусах зачала прибирати практичні форми. Іменно позволив міністер просвіти дочці одного пастора зі Штеска засісти до іспиту зрілости в гімназії. В Австрії се не новина.

Градова туча. В середу дня 19-го с. м. в само полудне лютала ся над Бучачем сграшна градова буря. Звиз чверть години падав густий град величини голубячих яєць і покрив землю грубою ледовою верствою та понищив засіви в полях і огородах.

Любов то циганська дитина. Анна Бусько зарібниця на Кастелівці у Львові пізнала ся з Сеньком Пристайком, що — як казав — має ґрунт у Вишнівці і шукає жінки. По короткій розмові Сенько осьвідчив ся о руку Анни і намовив єї, піти з ним до Вишнівця оглянути господарство. Охоча віддавати ся Анна прибрала ся по сьвятоточному і пішла з Сеньком, але ледви дійшла до Вулицької рогатки, запросив єї Сенько до коршми, упоїв за єї власні гроші, а відтак одвер, забираючи три хустки, катан, парасоль і 5 зр. готівкою. Аж онюди стрітила Анна свого „жениха“, але вже з иншою власною жінкою а до того прибраною в зрабовані їй річі. Залюблена Анна хотіла своему милому дарувати зраду і жадала лише, щоби він покинув тамту жінку а женив ся з нею. Однак коли довідала ся, що Сенько вже кілька літ жонатий, та що его товаришка одягнена в єї річі єсть его жінкою, не могла того переболіти і обжадувала Сенька о крадіж. Милого стратила, але дістала назад зрабовані річі.

В околиці Симферополя проф. Веселовский, переводячи археологічні розкопки, найшов половецьку могилу з IX-го столітя.

Дібрані брати. Російський міністер фінансів Вітте одержав тогид такий проект: Фабрики цукру висилають в сьвіт голови цукру на вагу 20 фунтів; справді-ж є там лише 19 фунтів цукру, бо один фунт ваги іде на грубий папір, в котрий завивають цукор. Отже фабриканти цукру заробляють не лише на цукру самім, але також на опакowaniu. В Росії коштує фунт цукру 16 копійок, а опакowane лише 3 копійки. В такий спо-

сіб „заробляє“ на приклад фабрика цукру Бродського в Київщині, що виробляє річно 6 мільонів болов цукру, 780.000 рублів. Треба для того запроводити податок на опакowane через 5 копійкові марки. З того мають вийти для держави мільони доходу, бо одна тільки фабрика цукру в Одесі зможе дати 300.000 рублів річно, а в Росії є 223 фабрик цукру. Міністер з початку дуже втішив ся тим проектом і хотів его взяти під розвагу. Але фабрикантам то не було в смак, і один мільон рублів — як кажуть злі язика — запропастив той проект. Брат міністра, тельрешний прокуратор одеського суду, мало що не дістав ся на Сибір, але его вексі викупив міністер Вітте, а тепер той прокуратор старає ся, щоби „любов і правда панували в суді“... Така новина прийшла з Росії. Розуміє ся, в російських часописях нема про се споминки.

Претендент до трону в арешті. Бельгійська поліція арештувала в Брусселі і видала поліції французькій ґр. Молен, котрий приїхав з Америки, удавав справедливого потомка Бурбонів і претендента на французький трон та вислав маніфести до газет. Не знаючи, чи він то робить в добрій вірі, чи може він не цілком при розумі. Але поліція вислідила, що він свого часу був у Франції підпрефектом і задля надукати утік з своєї вітчизни до Америки. Тому его видано Франції.

Музика в красках. В St. James Hall, в Лондоні, грав в присутності багатьох учених, артистів і журналістів Уоллес Рімінґтон на новім винайденім інструменті. Єсть то особливий рід органів, котрі всі музичні звуки переводять на положно в різних красках. Устроєний сей інструмент на підставі звісного відношеня музикальної ґами (октави) до сонішного спектра.

Модний Робінзон. Норвегський рибалка Браке виїхав з 13-літнім хлопцем на човні в море, а велика буря загнала їх на острови Шпіцберґен. Чекали они там довго на пригідний вітер, щоби вернути до Норвегії, але тоді вже море примерзло й годі було вертати. Тік отже рибалка мусів з хлопцем жити через 13 місяців на пустім острові. Знайшов він на своєм щастє хатинку, а в ній деякі знарядя і трохи пороку. Щоби якось вижити, стріляв він ренів, пік мясо, пив его кров, а его шкірою оббив стіни хатини, щоби охоронити ся від страшної студени. По 13-ох місяцях лід стаяв і модні Робінзони вернули домі, де їх вже мали за померших.

Реформа залізничного часу. Дня 26-го с. м. збере ся в Лондоні міжнародний залізничний конґрес, на котрім будуть заступлені майже всі держави Європи і Сполучені держави північної Америки. На дневнім порядку нарад сего конґресу стоїть між иншими внесенє Франції щодо реформи залізничного часу. Іменно розходиться о двацятьчотирогодинне численє. Після того нового способу численя часу, мають числитись години не як доси від 1—12, але від 0—24. Північ буде означувати ся яко 24-та година дня. Двацятьчотирогодинний час заведений вже в Італії. Такий сам спосіб має бути заведений також на кораблях і в астрономії. Загально надіють ся, що конґрес пристане на внесенє Франції, та що ухвалить завести нове численє часу на європейських і американських залізницях.

Дивак. Звістна річ, що в Англії єсть дуже маючі маркізи. Один з них, іменно маркіз Девонсер, має свою власну залізницю на 10 миль англійських довгу. Потяг особовий складає ся з машини, одного тендра і воза, урядженого по кніґески. Урядниками, чи — як маркіз виражає ся — персоналом залізничним є власна родина маркіза. Они мусять підчас їзди стояти при будках з сигаретами в руках, а сам князь провадить льокомотиву зі шкоростю 40 миль англійських на годину. Часом о півночі заалярмує князь свою родину, або й прибувших гостей, і починає ся шалена їзда по полях, осьвітлених бенгальським сьвітлом.

Великанський готель. До величезних будинок американських прибув ще один — готель „Majestic“ виставлений в Нью-Йорку. Той ко- льос займає 2.846 метрів квадратних, єсть на

50 метрів високий і має 12 поверхів. Збудований з каменя в стилі ренесансовий і містить 600 мешкань. Також уріджена в ній галерія для оркестри, котру рівночасно можна чути в сали ідальній, в сали музичній, в сали зборів і в галіях для проходів.

Здорово надув. Кількох виспих урядників податкових в Мораві одержало недавно листи з Відня, в котрих денесено, що міністерство фінансів думає їх спенсіонувати, отже пораждено їм, що було би може ліпше, наколи-б самі подались на пенсію. Деякі з них дійсно послали тої ради, однак небавом показало ся, що листи були сфальшовані — і то одним урядником, котрий хотів скорше авансувати.

Хотіла бути красною. В віденським товаристві лікарів представив лікар др. Мілер жінку, котра в спосіб незвичайний отруїла ся. Щоби бути гарнішою, та пані уживала різних способів жіночих, між ними також т. зв. „Elisabethinerinnenkugeln“, котрими натирала свої лица, щоби мали приємніший вигляд. Коли вікразу почула ся недужою, пішла до того лікаря і він сконстатувавши отроєне оловом вирадував її по тяжких трудах. За мнимо красу була би заплатила життям...

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвітою“

в народній мові, великий, об'ймаючий 640 сторін друку, найповніший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургія св. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі св. Літургії. III. Тайни покаяння і пресв. Евхаристії. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часі великого посту. VI. Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Святіх VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресв. Богородиці в) св. Отця Николая. IX.) Молебні до пресв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Святіх, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просвіта“ і в книгарні Ставропигійській і перепл. заведенню Мих. Спужарского по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в холотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в холотно з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченнями і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючи поодинокі Молитвенники звольте прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

Е. ПАТРАХ в СТРИЮ (в ГАЛИЧИНІ).

КОСИ

з маркою січкаря, з англійської срібної сталі (Silver-Steel).

Тими косами надсвичайно легко косити. Вони подвійно загартовані ріжуть остро остають ся довго острими, легкі до кошеня і такі гнучкі як найлучша, на весь світ влавна дамасценська сталь. Вони перетинають залізну біяку, не вищербуючи ся і лиш дуже мало нищать ся. Одно клепане вистарчає на кілька днів. А виостривши раз таку косу, косити можна нею 120 до 150 кроків і найгустішого збіжя і найтвердшої гірської трави, чим ошадять ся не лиш робочий час, но і плата за кошене, і то о чотири, п'ять або шість разів в порівнянню з звичайними косами, які продають ся торговцями.

Кожному, хто купить мою косу, заручаю, що кожда коса буде зовсім така, як тут описано. Если коса не буде так добре косити, як я обіцяю, то в противнім разі переміною її 5—6 р.

Мої коси суть так за широкі, які потрібні в нашім краю, і так за довгі, яких хто потребує, і то по слідуєчій ціні:

Довг. ціл. в. 62	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115	цтм.
Ціна 1кос. 1'00	1'05	1'10	1'20	1'30	1'40	1'50	1'60	1'70	1'80	1'90	2'00	зр.
На 5 кл. іде 14	13	11	10	9	8	8	7	6	6	5	6	кис.

МАРМОРОВИЙ КАМІНЬ ДО ОСТРЕННЯ КОСИ.

Довгота цтм.	18	21	22	25	в кінці звичайні бруски мраморові.
Ціна за штуку кр.	30	35	38	40	16 кр.

Бабка з молотком і зр. 20 кр. — Посилка найблизшою поштою лише за готівку або посліплатою.

ПЕРЕСТОРОГА перед обманцями! Року 1894. зголосило ся в Галичині много фірм, що розсилають тандитні коси і друкують фальшовані похвальні листи в циркулярах, котрі розсилають. В цілім циркулярі ані одного слова правди! Хотять когось ошукати. Поважані панове, не дайте ошукувати ся! Як найбільше упевнене даю, що гваранцію таку, як я даю, не дає жадна фірма — бо я не хочу нікого ошукати. Правдиві коси лиш ті, на котрих вибита фірма **Е. Patrach** в Стрию.

При замовленню найменше 10 кіс приймаю на себе половину посилки, а при замовленню 20 кіс цілу. При 10-ох косах даю II-ту і один брусок, при 30-ох 4 коси і 4 бруски даром.

5—3

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Світа. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, приволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, **красно оправлені з позолоченими берегами**, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуєчій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о життю св. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і коноплі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живодоти і ліси 20 кр. Венямин Франклін 16 кр. На до-світках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє св. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Звірята шкідливі і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методій 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лущій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1'10, 1'30, 1'60 і 1'80 зр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, улиця Академічна, ч. 8.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втирає, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождій аптці. При закупні треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровица число 2,

мас на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892 1893, 1894, по 1 ал. 20 кр. за роки, а всі 9 разом за 9 зр.

З пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповніла і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
вносять:

на цілий рік 10 ар. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 5 кр.
в бюрі газет Л. Горювіча в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

БУКОВИНА

„Polonismul din Bucovina“.

III.

Попередно сказали ми, що дотеперішня волоска більшість буковинського краю автономічного заступництва найменше старала ся про розвій власних краєвих сил, а іменно про розвій Русинів і Волохів, сих головних народів Буковини.

Головною причиною сеї для просвітнього і культурного розвою нашого краю дуже сумної прояви була безперечно в першій лінії майже цілковита незрілість буковинської суспільности до нового конституційного руху. При запровадженню конституційної управи навіть визначні одиниці в краю, не досі були ще до поступової конституційної ідеї, а так тільки люди, що за часів підданства зросли в матерпальну сплу і лише на сій підставі виробили собі в користь власних інтересів виключний вплив на краєву управу, зуміли вихисновати для своїх самолюбних цілей і новий конституційний рух, зуміли загарбати в свої руки цілу автономічну краєву управу.

Так отже вдало ся псевдо-волоским буковинським боярам, людям без славнішого родо-воду, без визначнішої інтелігенції і по більшій часті зруйнованих маєтково, тільки в наслідок, як сказано, майже цілковитої незрілості буковинської суспільности до свободного конституційного життя — станути на чолі нашої автономічної краєвої управи і придбати на свої услуги більшість в буковинських соймі.

Щоби се досягнути, не перебирано в средствах, не зважано на етичні і моральні за-сади, а наглядний доказ такого поступовання становить послідна проворна штука послів-боярів дотично переловлення віроломних руских послів: Воляна і Тимінського.

Аж до послідної соймової каденції голо-сила все ся псевдо-боярска партия, що она не стоїть на жаднім національним ґрунті, а засту-пає лише краєву автономію і власні інтереси більшої посілости. Під покровом сеї фірми ста-рала ся волоскі пазы позискати і Поляків, та заключали з ними кілька разів політичні пакта. З огляду на сей історичний факт, недавного ча-су, видає ся закид „Gazeta Bucovinei“, мов би то Русини визади ся з Поляками і таким способом підпирали експанзивність польонізму на Буковині, цілком сьмішним і доводить лише безпрограмовість волоских політиків, бо-ж пре-цінь, як сказано, волоскі політики самі були перші, що, розуміє ся для власних самолюбних цілей, навязували політичні зносини з Поляками і сьвято обіщували, підпирати їх польско-народні інтереси на Буковині. Були отже часи, коли то і волоскі політики жили з Поляками в як най-

ліпшій дружбі, а сю дружбу піддержували во-лоскі політики через довгі літа, аж до послідної соймової каденції, доки і вірмено-польські дідичі не переконали ся о безграничнім самолюбстві і проворности своїх політичних товаришів і о шкідности їх автономічної краєвої управи для нашого краю.

Против сеї управи, що піддержує в краю цілковитий автономічний безлад, плекає непо-тизм і деморалізацію і визначає ся не тільки байлужностю, але навіть неприхильним успо-собленем против всего, що могло би прислужити ся до загального просвітнього і культурного розвою нашого краю — піднесли в послідній соймовій каденції всі другі соймові партії, а між ними і вірмено-польські дідичі, рішучий протест. Се розірвало дотеперішню політичну дружбу між боярською соймовою більшістю а Поляками, і аж тепер оголосила себе боярска соймова більшість, розуміє ся „ad captandam benevolentiam“ волоского народу — волоско-національною партією.

Так отже доказали ми фактами, що не Ру-сини, але самі волоскі політики піддержували польонізм на Буковині, а з огляду на сей доказ можна сей закид, з яким вступила „Gazeta Bucovinei“ против Русинів, з повним правом назвати, що найменше, напастією.

А вже-ж цілком безпідставним баламуцтвом представляє ся те, що „Gazeta Bucovinei“ на-говорила про відношене тутешних Русинів до Поляків, та взагалі про руску справу. Се по-путана балаканина сьвідчить цілком наглядно про се, що тутешні волоскі політики не тільки не мають найменшого поняття про нашу справу, але, що гірше, із сеї пристрасної балаканини виходить цілком ясно, що волоскі політики чер-пають свою інформацію про руску справу ви-ключно з табору тутешних москвофілів, котрих то волоскі політики вже від довшого часу всім си-лами явно підпирють, та ще і тепер не пе-рестали бути їх сильними протекторами. Про-сю протекцію сьвідчать також і виводи, які в найновішій часі помістив тутешний, по німеп-ке редагований волоско-жидівський орґан: „Bukowiner Post“ про руску справу. Оба сї орґани волоских політиків: „Gazeta Bucovinei“ і „Bukowiner Post“, котрих редактори і співробітники не знають ні історії руского народу, ні руского письма, ні рускої мови, а натомість стоять в як найтіснішій звязи з редакторами тутешних мо-сквофільських газет, як: „Православная Букови-на“ і „Буковинський Вѣдомости“, відважають ся в своїй зарозумілості, без всякої відповідної на-уки розбирати, мов ті сьліпороджені теорію о кра-сках, переважне політично-народне питане, якою є безперечно руска справа. Оба сї орґани пред-ставляють в користь самолюбних цілей своїх

хлібодавців ще і тепер лише москвофілів яко правдивих Русинів, а їх „язичіє“ яко літератур-ну руску мову. Оба сї орґани теперішних воло-ских політиків обороняли всіма силами зві-сну купчанківську москвофільську агітацію, і власне по мисли тої агітації представляють ще і тепер управильнену фонетичну правопись, одобрєну найвисшою шкільною властю, яко польську ін-триґу, вимірену на спольщенє Русинів і златинь-щенє руского обряду.

Таке дивоглядне понятє про патрпотичну працю руских провідників, і взагалі про ру-ску справу, може ширити лише москвофільска злоба, або цілковите незнанє сеї справи, правди-ва скрайна тьма і іґноранція. Бо-ж кождий учений і совістний чоловік, що схоче вірно розслїтити суть рускої справи, мусить вкниці признати, що ся справа не має иншої цілі, як тільки просві-тний і економічний розвій занедбаного руского на-роду на підставі его истемого народного ґрунту. І се отже цілком гуманне діло, котре не може бути шкідним ні державі ні краєві, а противно може тільки причинити до скріплення держави і до по-жаданого розцвиту власного краю.

Розуміє ся, що з такими політиками, котрі сьвідомо, чи несьвідомо, стоять на москвофіль-ским ґрунті і піддержують ширєне москвофіль-ської агітації в краю, ширєне агітації, котра ви-мїрена на знищенє руского елементу в користь Росії, не можуть щирі і сьвідомі Русини, кот-рим добро руского народу, его просвітний і культурний розвій лежить на серци, навязувати ніяких політичних зносин, і се була найголовніша причина, длячого наші послы занимали в буко-винським соймі против волоско-боярської більшо-сти рішуче опозиційне становиско. Задля сего опозиційного становиска закидали нам навіть свої люди, галицькі народовці — опозиціоністи, разичу неконсеквенцію, мовлячи, що ми в буко-винським соймі придержуємо ся опозиційної по-літики, а не похваляємо таку саму політику га-лицьких народовців-опозиціоністів.

Кождий, що докладно порозумів буковинь-ска і галицькі відносини, мусить признати, що сей закид ґрунтує ся лише на незрозуміню річи.

На сам перед, що до правительства, то наші послы, переконавши ся о прихильности пра-вительства для Русинів, не занимали против пра-вительства ніколи опозиційного становиска. Ви-ступленє наших послів против бувшого краєвого президента бр. Кравца не можна назвати опози-цією против правительства, бо-ж бр. Кравц не про-вадив правительственну, але свою особисту по-літику, в наслідок чого мусів і уступити із свого урядового місця.

Що тичить ся наших волоских політиків, то ми вже давніше представили їх цілком вірно. то люди ще дуже вузкого сьвітогляду, що ще

ніколи не застановляли ся глибоше над цілим ходом людскою розвою і над етичним напрямом духової людської праці, котра безперечно стремить до поборова безоглядного самолюбства, до усунення разячих, а для загалу шкідливих контрастів, до справедливійших суспільних порядків. А опріч того наші волоскі політики, звязавши ся з москвофілами, були до тепер для правдивих Русинів цілком неприємні, отже годі було нашим послам, навязувати з теперішніми волоскими політиками які небудь зносини. Інакше стоять річі в Галичині. Там всі польські послы признають бодай самостійність нашого руского народу, і вже можна знайти між ними людей ширшого світогляду, з котрими можна поважно поговорити і кавизати якийсь зноснійший *modus vivendi*. Сего бажали всі і бажать тепер наші рускі послы на Буковині.

Наші послы о сїм свято переконані, що для скорійшого розвою нашого краю дуже пожадані дружні відносини між Русинами а Волохами, котрих на жаль, як сказано, тепер ще навязати неможливо. Наші гадки, наша ціла праця стремили все і тепер стремлять до спровадження як найсправедливійших, правдиво людських відносин між цілою суспільністю нашого краю і ми не тратимо надії на лучшу будучність бо ми віримо свято, що правда мусить побідити!

Нова напасть.

На нову напасть тутешної „Gazet-y Polsko-ї“, поміщену в числі 47 сеї газети під написом: *Polonofobia*, скажемо на підставі докладної інформації єдино те, що она під покришкою *strzeżenia słuszných praw polskiego żywiołu* бажав польонізації Русинів на Буковині. Сей орган, що всім закидає шовінізм, а сам між Поляками его неустанно пропавує, плаче, що в Кіцмані, де, як каже „колись“ (за бл. п. *gzađów* р. кат. консисторії) учено виключно по польски, на перекір заповорченню уставу залишено в низших класах школи народної науку польської мови. Віримо Г. Р., що колись в рускім Кіцмані, де після конскрипції з р. 1890 є 82% Русинів а тільки 6% Поляків, учено виключно по польски, ба навіть і за часів Мартиновича, Микитовича і Боровича більше по польски як по руски. Розуміємо й жаль Г. Р. за тим *pradem bardzo zdrowym i z pedagogią wcale zgodnym*. Але не розуміємо, з яким лицем покликуює ся „Г. Р.“ на уставу і на право, котрі би мали піддержати й на далі таке покривджене Русинів в рускій місцевості.

Справді, лише хто не вважає Русинів народом або тільки шовініст найгіршого роду може бачити кривду в зовсім законнім ладі.

Бо ото власне устава*), на котру „Г. Р.“ мабуть несебидомо покликуює ся, приписує, що наука другої а ваглядно третьої мови, котрою є польська мова в кіцманських школах, починає ся в 4-класових школах, отже і в кіцманській школі для хлопців, в 2. році шкільнім, а в 2-класових, якою є кіцманська школа дівоча, не раніше 3. року шкільного. Такий порядок є в тих школах і иншого не виборі „Г. Р.“ і *Kolo polskie*. Дальше плаче *Gaz. P.*, що дітем накидають „*ruseczyznę*“, що скоро тільки ті говорять по руски, записують їх за Русинів. Розуміємо й тут, що Г. Р., як то робив колись бл. п. управитель Борович, хотіла-б мати всіх католиків Поляками, та на жаль в Кіцмані є такі не то діти а й родичі р. кат. віроісповідання, що не вміють і слова по польски, а тільки по руски, а з 41 рим. кат. учеників є лиш 27, а з 22 рим. кат. учениць лише 14 польських.

Колись оно правда, інакше було; і так одного разу п. Борович, що хотів конче стати директором, виказав був 66 рим. кат. Поляків, з котрих виявилось лише 19 дійствних, а

з прочих було 40 Русинів, кілька Німців, в Чхів і т. д. Не вже-ж бажала би „справедлива“ „Г. Р.“, щоби дітий, котрі говорять тільки по руски, записувати за польських?

В цілім Кіцмані найде ся найбільше 50 дітий польських і то по найбільше родичів перехожих. І для такого малого числа установленно в тамошніх школах науку польської, наколи в багатьох місцевостях Буковини для більшого числа руских дітий нема науки рускої мови. І таке увагленне польської меншости в очах Г. Р. то „політика антипольська“. Такі безпідставні нарікання єї можуть по нашії думці вийти тільки на шкоду самих Поляків.

Далі вповідає Г. Р., що член кіцманської ради шкільної — Русин о. М. — мав сказати учительці-Польці Хшонетовській, котра убиває ся о посаду при тамошній школі: „Нам не потрібно Поляків ні Німців, лише Русинів.“ І се є в і д у м к о ю панни Хш. або Г. Р., хоч обое до того не признають ся, бо названа учителька збираючи голоси для себе, просила й о. М. о голос, на що о. М. спитав ся про єї кваліфікацію. Довідавшись, що она з руского не кваліфікована, сказав о. М., що сумніває ся, чи дістане місце при школі з рускою викладовою мовою в Кіцмані. Ось і все. І через те погнівала ся панна Хш. і Г. Р. та називає єю приватну відповідь члена пов. ради шкільної, — мабуть тому, що дав єї і то зовсім справедливо Русин Польці — „надужитим і самоволею.“

Оно би було смішно, наколи-б се не стояло чорно на білім в газеті, що хоче уходити за поважну.

Ось із яких то причин виступає Г. Р. з докорами проти Русинів-народовців, котрі як каже, „*ugodli porarciem polskich ministrów*“. На се ми знов замітимо, що Русини польських міністрів не знають, а тільки австрійських, а коли єї сповнили деякі справедливі жаданя Русинів-народовців, то вчинили се головно в інтересі державнім! Впрочім Г. Р. може хіба на невдячність одного Русина нарікати, а іменно на свого колишнього *naserdecniejszego przyjaciela i jedynego prawdziwego Rusina* — Тиміньського, що один виріє завдяки протекції Г. Р. Всі прочі Русини-народовці не мали ніколи ласки у Г. Р. і не мають єї, та й не вбивають ся о неї; жаль їм тільки, що Г. Р. славить ся органом бук. Поляків, з котрими як зі вєйма, хотіла-б Русини жити в спокую. Та на жаль тактика, така як сеї газети, не причинить ся до згідного житя. Переняли єї вже й буковинські Поляки і нападують Русинів без причини. Особливо горетка кіцманських *matadorów* позваляє не на такі „надужитя й самоволею“, як слово правди, висказане не кваліфікованій компетентці, а відкидає рускі подання „*wbrew gwarancji ustawy*“ в суді чисто руского повіту, як се помімо наказу вишого суду львівського(!) зробив сими днями по раз другий р. *Donigiewicz*. Так само позволяв инший Поляк на те, що в кіцманських школах до недавна занедабувано рускі діти в кождім вагляді на користь польських, бо не дбав о те, щоби виписувано й посилено рускі діти до школи, приймав учительок-Польок без кваліфікації з руского язика, позваляв на польонізацію руских дітий через польських органістів, котрі вписували Русинів за Поляків, силували вчитись по польски, держали більше годин польських як руских. Той сам Поляк підюджує своїх слуг, аби агітували в громаді проти рускої мови й жадали німецької, коли польської не можна. Той сам Поляк висилає Русинів із касина гуляти коломиїку на толоку, бо в него тільки мазур танець сальоновий. Отсе і ще більше можемо доказати приятелям Русинів, вихованим „Г. Р.-ою.“ Та досить на сей раз. Ми й се сказали не з своєї волі, а вивзвані безастанними нападками. А кінчимо й ми завізанем поважаного *Kola Polskiego*, щоби внесло зажалене в справі піднесеній Г. Р.-го в статі: *Polonofobia*, а переконає ся, як легкомиено поступає собі редакция сеї газети, поміщаючи зовсім безосновні напасти на Русинів. Коли-ж не внесе — „*Kolo Polskie*“ жалоби, то тим осудить оно само поступованє *Gazet-y Polsko-ї*.

Письмо з Відня.

Комбінації парламентарні.

Відень. 21. червня 1895.

На вчерашнім засіданню палати посольської представив гр. Кільмансеґ, тимчасовий президент кабінету, членів тогож кабінету парламентови. З короткої річі інавгураційної можна догадатись, яка задача спочиває на сїм новім, провізоричнім, урядничім кабінеті? Кабінет сей буде далекий від всяких партійних спорів і змагань палати посольської. Єсть се лиш воцощена машина а державна, котра поведе діла Долитавицини через недовгий час, доки не уложать ся розбиті або лучше сказавши загнівані сторонництва ради державної між собою і доки з нової комбінації сторонництва не вийде новий парламентарний кабінет.

В словах провізоричний і урядничий кабінет містить ся проте вся суть нового, хвилевого звороту. Провізория потребає швидко не довше, як до кінця липня, позаяк новий кабінет буде жадати від парламенту продовження провізорій бюджетової лиш на один місяць. Така воля корони і на певно найде ся в парламенті відповідна більшість, котра, шануючи волю цісаря, ухвалить не лиш провізорію бюджетову на кінець липня, але рівночасно ухвалить і весь бюджет на 1895 рік. Всякі здогади проте, яка задача дожидає урядничий кабінет, що і як він зробить, куди поверне? — все те відпадає з простої причини, котра містить ся в слові: урядничий кабінет.

Друга річ, як зложать ся відносини поодиноких сторонництва ради державної до себе?

На тім поли можна вже комбіновати всіляляко. Можна думати в першій лінії о відновленню унавшої коаліції. Можна здогадуватись, що прийде до союзу межі Німцями взагалі а Поляками. Можна думати о коаліції уміркованих елементів з всіх сторонництва палати посольської; можна вкінці витворити потрібний союз межі Поляками, клубом Гогенварта а молодо-Чехами; можна звести молодо-Чехів з Німцями. Всі ті комбінації, а єсть їх п'ять, суть можливі. Заходять лиш питанє, котре осуцнить ся в найближшій часі?

По моїй неміродатній гадці, перша комбінація єсть найбільше можливою, т. є. упавша коаліція буде відновлена в троха зміненім виді, Поляки і консерватисти з клубу Гогенварта мають так багато спільних інтересів, що ті два табори не розлучать ся. Суть то інтереси аграрні і суспільно-релігійні. До сеї групи треба шукати третього спільника. А тим третім звеном можуть бути умірковані елементи з табору лівиці, або і виразнійше сказавши, група Пленера. Моглиби стати третім звеном коаліції Молодо-Чехи. Але заходять питанє, чи молодо-чеське сторонництво підготовлене до того вже нині в виду опозиційних струй дуже радикальних, котрі залишили весь край чеський, а котрих програмою побіч державного права чеського єсть і закон о безпосереднім загальнім праві голосованя? Вправді появилсь в дивенниках навіть галицьких вісти, що Чехи вступають в коаліцію польско-гогенвартівську, та що в тім напрямі ведуть ся переговори... Але комбінація сеся, о скільки єї тут на місци можна розслідати, єсть що найменше передчасною.

О союзі Німців з Поляками без третього союзника не можна і бесідувати. Такий союз значив би одно, що Полякам з 56 послами пійти в службу німецьку. Сполучені ліберали з німецькими націоналами становлять силу якпх 150 голосів. Впрочім такий союз значив би одно, що видане Чехів, Словінців і Хорватів на погала Німцям! І для Русинів такий союз німецько-польський був би дуже шкідливий. Німці і Поляки поділились би панованем. Одні пановали би в краях славянських Долитавицини, Поляки певно захотіли би повної автономії а навіть відрубності Галичини. Відрубність Галичини значила-б вправді одно, що панованє елементу польського над Русинами, але економічні відносини Галичини потерпіли би на тій комбінації цілковито, бо Галичина єсть ще за всігди слабо розвиненим краєм на поли доходів.

*) Роспорядженє бук. крайової ради шкільної з дня 3. жовт. 1888 р. ч. 71.

Комбінація — мов-то будуча більшість ради державної могла би зложитись з уміркованих елементів всіх стороництва парламентарних естє найбільше неімовірною. Стороництва ті суть занадто національні, як щоб могли поділитись на часті. Лишаєсь же союз Молодо-Чехів з Німцями. І сей союз неімовірний, з причин антагонізму національного і переваги чисельної послив німецьких над чеськими.

Але будь-як-будь в найблизшій часі питання ті мусять бути порішені. Без реальної більшості в радї державній годї говорити о новім кабінетї парламентарнім. Як довго більшість така не зложиться, так довго потребає теперішня провізорія урядничого кабінету.

Провізорія бюджетова на липень буде внесена на днях. Розправи над бюджетом 1895 р. почнуть ся правдоподібно в перших днях липня.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 24. черня 1895. р.

Нові міністри. Гр. Еріх Кільмансеґ новоіменований міністер справ внутрішніх, а разом і провізоричний управитель ради міністрів естє четвертим сином бувшого гановерского міністра і родив ся 13. лютого 1847 р. отже має тепер 49-тий рік. По війні в 1866 р., коли то й гановерське королівство перестало істнувати, зайшов він до Австрії і тут знайшов собі нову вітчизну. Він був спершу старостою на віденським підгородю Закегавс, а відтак став радником правительственным при краєвім правительстві на Буковині, де оженив ся з Анастасією Мойсович-Лебедів. Звідси перейшов яко радник двору до Цельоваца, а в 1886 р. став радником міністеріальним в міністерстві справ внутрішніх в 1889 р. шефом секції і наконєць в жовтні 1889 р. був іменований намісником Доїшньої Австрії. Гр. Кільмансеґ добрий бесідник і відзначає ся великою розвагою і тим, що коли потреба, може розвинути незвичайну енергію. Яко намісник по бч бурмістра Прікса, найбільше причинив ся до того, що місто Відень сполучено зі всіма его підгородами в одно велике місто. Его енергії завдячує Відень розвій своїх комунікацій. Розв'язане віденської ради громадської і установлене правительственного комісара було також его ділом. Треба тут ще й то зазначити, що гр. Кільмансеґ естє протестанцького віроісповідання. — Міністер фінансів др. Евґен Бем-Баверк родив ся в Берні на Мораві 12. лютого 1851 р., має отже тепер 45-тий рік. Він вступив був в 70. роках до краєвої дирекції фінансової в Доїшній Австрії, але опісля посвятив ся становищу учительському і був професором національної економії при університеті в Інсбруку та й нині естє ще почетним професором віденського університету. В 1889 р. за міністра Дунаевского поклика-но его яко радника міністеріального до міністерства фінансів, де від кількох літ яко шеф секції управляє цілим департаментом податковим. На сїм становищі й припала ему задача виготовити проект реформи безпосередних податків. Шеф секції Бем-Баверк виготовив був реформу податкову ще за міністра дра Штайнбаха, а за міністра Пленера переробив той проект після зміненого плану фінансового. В парламентарних кругах знають нового міністра від многих літ, люблять его і поважають. Др. Бем-Баверк брав живу участь в економічних змаганнях віденських товариств. Про двох міністрів, котрі остали з давнього кабінету, сказати би, що міністер оборони краєвої, фельдцаймистер Гр. Зенон Вельзерсгайм естє міністром від 26 червня 1880 р., тож засідав в двох кабінетах: Гр. Тафого п. кн. Віндішгреца — а міністер без теки Аполінарій Яворський обняв свій уряд з початком ери коаліційної, с. е. від 11. падолиста 1893 р. Про управителя можна сказати, що всі они тільки власною працею добили ся так високих становищ.

Руский театр перебуває тепер в Станіславові і поводить ся ему поки-що добра.

О руху виборчїм в Бережанщині пошуть до „Народної Чесолиси“: Новинка, подана недавно в „Буковині“, в справі зав'язання комітету виборчого в Бережанах і поставлення кандидатури о. крпд. В. Пюрка зі Львова естє правдивою. Натомість новинка в „Ділі“ ч. 119 естє вимірена на замасковане роздору, який деякі люди з Бережан хотять викликати в однодушній акції виборній між загалом Русинів тутешних з користь т. зв. „независимого“ або „адвокатского“ комітету. — Для пояснення мусимо тут додати від себе, що згадана новинка в „Ділі“ з насмішкою відозвалася про зав'язане комітету виборчого, а відтак ще й додала, що селян репрезентують в нїм бережанські міщани Хрущ і Сойка (дак), та що про кандидатуру о. Пюрка нічого не знає. В другій дописі з Бережан подало „Діло“ (ч. 125) вість, що адвокат др. А. Чайковский ссылав був на 18. с. м. довірочні збори, на котрі запросив 13 священників і 10 селян. Із священників явив ся лиш один, а із селян шість. В сій дописі названо вже Сойку не дяком але бернардином. В ч. 128 „Діла“ находимо спростоване о. Кордуби, що в бережанським комітеті нема о. бернадина Сойки, лише естє п. Сойка, міщанин, півець перковний і лишній кандидат на посла. „Діло“ каже на те, що комітет повинен був написати, котрий Сойка належить до комітету, так як би о. бернадин міг справді брати участь в рускій акції виборчій. Ог кругити!

В Кучурові малім на Буковині отворено вчера читальню Рускої Бесіди заходами місцевого учителя п. Радомского. На торжество се прибули з Чернівців послі Стоцький і Пігуляк і редактор Маковей. З пів милі перед селом привітала їх кінна бандеря радистими окликами і провела аж до села, де у господаря Івона Семенка ждала велика громада кучурівських селян, прибраних святочно. Вистріли з мездів звистили селу початок небувалого там свята. Почалося оно з 2 годин в stodolі Івона Семенка. Stodolu і подвірє битком залігло яких 300 осіб, між котрими бачили ми багато женщин, двох православних священників і кільканадцять учителів. Гостий з Чернівців, відпоручників Рускої Бесіди, прийняли господарі Левонтий Гуцул і Івон Семенко хлібом сією і щирими, короткими промовами. Збори отворив посол Пігуляк прекрасно обдуманю промовою про значіне читальні, а статуті пояснив посол Стоцький. Популярних, цікавих і сердечно відчутих промов обох послів, в котрих пробивало ся велике знанє сільского життя, вислухала зібрані селяни з великою увагою, перебиваючи промови бесідників своїми увагами. Такої уваги на лицах селян, такого переняття хвилию давно не лучало ся нам бачити. Так і видно було, як дуже відчувають селяни потребу своєчитальні, що лучила би їх зі світом, давала би добрі ради і науку. Треба-ж знати, що в селі Кучурові малім місцевий священник є противник читальні і що значна частина т. зв. шляхти, заможніших селян, також не виявила своїх симпатий до читальні. Звичайна річ, кому добре діє ся, той думає собі, що все так буде і та шляхта, хоч уже й між собою видить прикладу упадку господарства, не думає глядати способів, щоб зарадити такому лиху, яке стрінуло всіх тепер зубожілих селян. Хоч священник і заможніша шляхта не являть ся на зборах читальні, всі не могли начудувати ся, що число селян на зборах було таке велике, і що они таке величавє устроїли свято. По промовах послів вибрано виділ читальні (імена віділових подамо, коли уконститується ся). Відтак деякотрі господарі просили послів о поясненє ловецької устави, питали ся в справі одного процесу і т. п. Промавляв також один учитель загіраючи селян до науки. Збори закрав п. Пігуляк подякою для Монарха за его волю народи збирати ся і радити над своєю долею (зібрані піднесли трикратний оклик на честь Монарха) і подякою для всіх тих, що заложили читальню, а особливо для учителя п. Радомского котрому треба признати заслугу в устроєню сего величавого свята. Вражінє з цілих зборів було надзвичайно красне і будило надію, що так гарно почате діло буде так само гарно розвивати ся. Се вже десяту читальню отворив виділ Рускої Бесіди в Чернівцях сего року на Буковині.

Нещасливі залюблені. У Львові жив 21-літній муляр Франц Горецький, котрий так собі вподобав 17-літню слугу Францишку Гадомську, що заручив ся з нею. Але від заручин до весілля звичайно не так чужа дорога. Щось між ними недоброго мусіло стати ся, коли в ночи з 21 на 22. с. м. пішли в Кривчицький ліс і там Горецький зажав азоговою кінстєтє. В нїм мавляв і Гадомську, щоб отруїла ся, але коли она не хотїла на таке пристати, силоміць вляв їй отрую в уста. Аж по якій годині, коли отруя почала ділати, обоє пішли за Личаківську рогачку, звідки люди закликали ратункову стацию до хорих. Обое вже не були при пам'яті, коли їх відвезено до шпиталю. — Якась знов инша дівчина у Львові Марія Браницка з нещасної любови рішила також сама померти. Умчала ся, убрала ся, по-молила ся, взяла ключ від поду і повісила ся Мала 22 роки. Спокій душі не аби-який.

Трагічна і дивна пригода трафилє ся недавно підчас вправ артилерії під Нентуно недалеко Риму. Через похибку при стріляню ударив шрапнель (арматна куля) вока, що пильнував „шайби“, в груди і убив его на місці. Але дивна річ, шрапнель не вибух, тільки лишив ся в грудях. Ніхто не важив ся рушити трупа, бо в тій самій хвилі міг би вибухнути шрапнель і убити всіх доколя. Не було иншої ради, тільки положити легко під небіжчика динамітний надій і заналити его при помочи електричного дрота. Так і зробили. Вибух динаміта і шрапнель і розірвали нещасного артилериста на дрібні кусні. Позбирали ті кусні разом і поховали. Такої дивної смерті і похорону ще ніхто не мав.

Драма родинна. В селі Щєвиця, повіта равського, панувала від довшого часу між супругами Алексієм і Маланкою Війгачками незгода. Одно другого підозрівало, що не суть собі вірні, за що через ціле своє життя часто сварили ся і били ся. Жена кілька разів уїкала від свого мужа до родичів, живучих в Махнівку, повіта сокальського. Однак, буває, муж з женою посварять ся, побють і погодять ся; так і тепер перед кількома днями побив Алексій свою жену Маланку дуже сильно, а то так, що она аж мусіла удати ся перед суд повітовий в Угнові. Але коли станули обоє з свідками до усної розправи, то суди погодив їх. Опісля жили собі Алексій і Маланка як муж з женою якийсь час мирно. Ніхто віггадати не може, що меж ними такого зайшло в неділю дня 16 с. м. Дуже рано, коли ще діти спали, знов той-же Алексій побив жену свою безпощадно і без найменшого милосердія, задавши їй страшні рани мотиком і магілвицею в лице і голову, так сильно, що аж їй мозок з голови повилавив, по лицю-ж було повно ран від ударів. Так на-пів неживу оставив єї насеред хати, а сам удав ся на під, взяв з собою косу і завдав собі дві рани в груди, а третю під груди просто в кишки. Там і скінчив своє життя. Діти спали, і нічого не чули, аж коли обудила ся 16-літня дівчинка і побачила, що мама лежить на серед хати окровавлена і як нежива, почала дуже кричати і плакати, на що решта дітїй обудила ся і маму на-пів неживу відчували, та завелі до сусідної хати. Збігли ся сусіди і свояки, почали глядіти за убійником і наїшли его вже неживого. Уряд громадський зараз післав по лікаря до Угнова, але помімо старанних заходів не можна було раненої уратувати і она по страшних терпіннях померла на другий день. Остало 5-ро дітей сиріт, найстарша 16-літня дівчина, а наймолодша 5-літня.

Новий рід листяних цигарів появил ся в буфеті віденського парламенту а небагом увійде в розпродаж під назвою Yaga-Cuba по ціні 8 кр. за штуку.

Спростованє. В ч. 52 „Буковини“ на стор. 2. в 3-ій шпальті першій стрічці треба читати „непримиримий“. Сю важку похибку друкарську зроблено в „Правді“, котрої редакція нас об тім звіщає. Др. Олесницький котрий був „непримиримий“ для Поляків, заговорив перед виборами, що він в засаді за згодою з Поляками.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 24. червня. Цісар приймав нині на аудієнції всіх членів кабінету Віндінґґера, а відтак міністрів Кільмансегга, Бема і управителів прочих міністерств.

Мадрид, 24. червня. В королівській палаті зловлено вчера божевільного, котрий терпить манію, що хоче у королевої бути в гостях. Їго ув'язнено.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улица Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

зр. кр.

- Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних — 35
 — Без праці, оповідане — 20
 — Лис Микита Гетого — 50
 — Украдене щасте, драма — 30
 Уматієць і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по 2 50
 І. Баштовий. Українство на літературних поглядах з Московщиною — 50
 О. М. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка — 35
 Вас. Ріленько. „Дієння в Тавриді“, драма — 30
 Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по 1 20
 енан. Свбір ч. I. II. 1 20
 Левенко. Пани і люди, повість — 80
 — Салдатський розрив — 10
 Геринґ-Герасимович. Що то є господарність — 20
 Осип Маковей. Поезії — 20
 — „Оферма“ — новела — 10
 Михайло Старицький. В темряві, драма — 20
 Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III — 80
 — Книга казок, поезії часті II. — 60
 — Під хмарним небом, поезії ч. I. 1 —
 Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4-50 зр. з пересилкою 5 —
 — Кобзар для дітей — 20
 Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане — 10
 Киріло Студинський. Лірики, студія — 20
 — Пересторога 1 —
 Василь Щурат. Пісня про Роланда — 50
 Леся Українка і Макс Ставицький. Книга пісень Г. Тейне — 80
 — На крилах пісень, збірник поезій — 60
 Павло Граб. Збірник поезій ч. I. — 20
 — З чужого поля, переклади ч. I. — 20
 Др. Огоновський. Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I. 3 —
 — Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache 1 50
 Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I. 1 —
 — Чорна Рада, повість — 80
 Юрій Федькович. Повісті і оповідання — 20
 К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка — 20
 Іван Нечуй. Повістки і оповідання — 30
 — Сьвітлогляд українського народу — 30
 — Кайдашева сім'я, повість — 5
 — Навіжена, повість — 50
 — Над чорним морем, повість — 20
 — Хмари, повість 1 90

Е. ПАТРАХ в СТРИЮ (в ГАЛИЧИНІ).

КОСИ

з марною січкарня, з англійської срібної стали (Silver-Steel).

Тими косами надсвичайно легко косити. Вони подвійно загартовані ріжуть остро, остачаються довго остроми, легкі до кошеня і такі гнучкі як найлучша, на весь світ владна дамасценська сталь. Вони перетинають залізну б'яку, не вищерблюючи її і лиш дуже мало нищать її. Одно владне вистарчає на кілька днів. А виостривши раз таку косу, косити можна нею 120 до 150 кроків і найгустішого збіжжя і вайтвердшої гірської трави, чим опадуться не лиш робочий час, по і плата за кошене, і то о чотири, п'ять або шість разів в порівнянню з звичайними косами, які продають ся торговцями.

Кожному, хто купить мою косу, заручаю, що кожда коса буде зовсім така, як тут описано. Если коса не буде так добре косити, як я обіцяю, то в протівнім разі переміню її 5—6 р.

Мої коси суть так за широкі, які потрібні в нашім краю, і так за довгі, яких хто потребує, і то по слідуєчій ціні:

Довг. ціл. к.	62	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115	цтм.
Ціна 1 кос.	1.00	1.05	1.10	1.20	1.30	1.40	1.50	1.60	1.70	1.80	1.90	2.00	зр.
На 5 клг. іде	14	13	11	10	9	8	8	7	6	6	5	6	к.с.

МАРМОРОВИЙ КАМІНЬ ДО ОСТРЕННЯ КОСИ.

Довгота цтм.	18	21	22	25	в кінці звичайні бруски мраморові.
Ціна за штуку кр.	30	35	38	40	16 кр.

Бабка з молотком і зр. 20 кр. — Посилка найближшою поштою лише за готівку або посліплатою.

ПЕРЕСТОРОГА перед обманцями! Року 1894. зголосило ся в Галичині много фірм, що розсилають тандитні коси і друкують фальшовані похвальні листи в циркулярах, котрі розсилають. В цілм циркулярі ані одного слова правди! Хотять когось ошукати. Поважати панове, не дайте ошукувати ся! Як найбільше упевнене даю, що їванцію таку, як я даю, не дає жадна фірма — бо я не хочу нікого ошукати. Правдиві коси лиш ті, на котрих вийшла фірма **Е. Patrach в Стрию**.

При замовленню найменше 10 кіс приймаю на себе половину посилки, а при замовленню 20 кіс цілу. При 10-ох косах даю II-ту і один брусок, при 30-ох 4 коси і 4 бруски даром.

5—3

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвітл. Рад Шкільних, Впов. сьвящеників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуєчій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о житю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і конопі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти і ліси 20 кр. Веняжін Фразілін 16 кр. На до-світках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птава господарська, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америка 22 кр. Звірята шкідливі і по-зичні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методій 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній опра-ві) 20 кр.

в лускій справі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 зр.

Всякі замовлення висилають ся **сразу і точно.**

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улица Академічна, ч. 8.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптці Ріхтера, Прага, загальнозвісне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождій аптці. При закупі треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдиві. Центральна розсилка: Ріхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, ре-

даговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за рочник, а всі 9 ро-ком за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповніла і тверезим руским читальникам присьвятити **Омелян Попович**. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

ПРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
виносить:

на цілий рік 10 зр — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або
24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куда всі доноси адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечерю.

Чернівці, 26 червня 1895.

Перший несмак по розбиттю коаліції через лівницю проявив ся у тойж лівниці. Причина лежить в тім, що опорожнений портфель міністра фінансів віддано шефови Бемови, а тим і замкнено Пленероми можливий поворот до кабінету. Значить се стілько, що лівниця випала на разі з ласки корони. „Reichenberger Ztg.“, орган націоналів німецьких в Чехах, питає тепер ліберальну лівницю, які користи винесла она з розбиття коаліції задля справи цілейської? і каже при тім: Гімназія словінська буде на всякий случай відкрита. Хоч теперішній кабінет єсть провізоричний, то однакж суть вже нині деякі позначки, що при складаню нового кабінету лівниця німецька випаде з рахунку. В наслідок того піде лівниця в опозицію. Але чи ся опозиція буде мати яку-небудь вагу? Лівниця була через 14 літ в опозиції против Гр. Таффо, а успіх був той, що мимо протестів лівниці Гр. Таффе давав Чехам одну Гімназію по другій, університет чеський і академію чеську. Таку саму вагу буде мати і теперішня опозиція лівниці. Словінці одержать ще більше як одну Гімназію в Цілей. Орган націоналів питає відтак: Чи було проте політично розумно і в інтересі Німців австрійських задля незначучої справи цілейської розбивати коаліцію?

Слова „Reichenberger Ztg.“ могли би і Русини взяти собі до серця, іменно ті, що так дуже одушевлялись і одушевляють ся всякою опозицією, віруючи твердо, що лише опозиція спасає народи. Над всякою опозицією Русинів може кожде правительство долитавске переходити до порядку денного. Коли сконстантовано, що Гр. Таффе через 14 літ обходив ся без лівниці німецької і коли нині праса німецька сама сумніває ся, чи такий сильний нарід, яким суть безперечно Німці, винесе яку-небудь користь, если би при змінній ситуації захотів вернути на давнішу дорогу політики опозиційної.

Над словами „Reichenberger Ztg.“ могло би задуматись і „Дбло“ львівське, котре в виданю з 21. червня радуєсь паденню теперішньої коаліції і заповідає в імени Русинів дальшу опозицію, наколи би — як каже — будуча коаліція була така сама як йно-що упавша. Німці бачать, що опозиція зможе ослабити силу їх, а „Дбло“ в опозиції бачить лиш скріплене народу руского. Чи не марна ілюзія! Шумні слова, але — без ефекту.

Ріжноязикі противники.

II.

За чим *Буковинський Вѣдомости* тужать? За чим же, як не за тим, чого і всі москвофіли бажать собі, а іменно, щоб они мали ласку у правительства, так-як давнійшими часами, і під покровом австрійського правительства служили чужим богам. Хоч ще не минули зовсім дні москвофілів ті гарні давні часи, хоч они ще на високих становищах чи то в урядах, в школах або конспаторіях, мають своїх покровителів і обо-онців, котрі що садя використовують своє становище в хосен москвофілів, — то все-ж таки число тих покровителів на впливових становищах що-раз меншає, а на опорожнені місця приходять правдиві Русини. І отсего москвофілам жаль! Дякого то *Бук. Вѣд.* доказують правительству, що оні не знає новоеристів, котрі его ніби обманяли в найгірший спосіб, і просять, щоб оно не позбувало ся „самого вірного противовѣса на случай, если бы репрезентована новоерскою партією реставраційна польско-українська політика прийняла більше конкретній форми и стала уже прямо угрожать (!) цілюсці австрійської держави“. Дякого то *Бук. Вѣд.* против новоеристів, котрі явно винувати свою програму і держать ся єї, ставлять свою „партію“ і з гіркою розпущею прилюдно кличуть: „Нині не піддержують и не нагороджують тѣ, котрі крѣпко и непоколебимо стоять при австрійському прапорѣ, а піддержують и нагороджують тѣ Русини, котрі помагають полякам будувати коштом Австрії незалежну Польщу и надѣються, изъ глупотѣ и заслѣпленію своемъ, що по-при ту чужу будову удасть ся имъ зайти и свою Русь-Украину“.

Виходить з того, що австр. правительство меньше знає новоеристів, як знають їх москвофіли. І дивне диво, мимо того, що вже пятий рік і москвофіли і радикали а тепер і опозиційністи представляють новоеристів в такім чорнім світлі, правительство не склонює ся в їх бік, а вже зовсім не думає шукати „противовѣса“ в москвофілах. Походить се очевидно з того, що правительство по кількадесятьох літах досвіду зрело ся такого „противовѣса“ і набрало зовсім иньшого пересвідчення про тих, що славлять се оборонцями чорнозвѣтного прапора.

Розуміє ся, маючи такі „завѣренія мечтѣ“, *Бук. Вѣд.* підхопили незвичайно радо відумку *Народа* про новоеристів і подали знов матеріял для волоскої часописи *Buk Post*. Similis similibus gaudet...

Buk. Post. повторила все те, що довідала ся зі згаданих вище часописів, і додала від себе: Довго не потребує сей самообман. Ми приложимо до розвіяння его і свою руку і по широті та об'єктивно відкривемо і пояснимо шкоди,

нароблені тими „ворохобниками“ (*Landesfriedensstörer*).. Отже на думку сеї газети, причиною всего лиха єсть — фонетика! „Коли, каже, буковинські Русини приймуть фонетику, то затре ся окремишність Буковинців і они в звичаях і обичаях і — Боже борони нарід перед тим — церквою зближать ся до галицьких Русинів“. Ми — каже дальше — уважаємо народовців-фонетиків чужинцями, що більше, навіть зрадниками (!) краю, котрі дия личних цілей грають ся з найсвятішими чувствами бук. Русинів і т. д. Отже й *Buk. Post.* відкриває очі міродати м сферам, щоб не заводило фонетики. З великої хмари малий дощ!..

Ріжноязикі противники сїдають на ріжнородних коний, коли йде о борбу з новоеристами, і дивним дивом як свої радикали, так і москвофіли і Волохи в борбі тій виявляють тепер тільки ігноранції, так мало пошанованія для наших ідеалів, що зовсім не можуть жадати від нас, щоб ми брали на розвагу їх слова. Щоб до Волохів, то ми відмазняємо їм всякого права мішати ся в справу нашої мови і правити, так як ми не мішаємо ся до їх мови і правити, і можемо їх запевнити, що доки будуть слухати підшептів противників нашого розвою, доти не можуть числится на нашу прихильність. Ми, як кажемо, бажаємо так само розвою волоского народу, як і свого; ми маємо занадто багато праці коло свого народу, щоб могли приймати такі „дарунки“, які по думці *Народа* дякують нам Польки, але ми будемо рішучо виступати против всіх тих, котрі в імя „любою краю і борби з „ворохобниками та зрадниками“ краю, б'ють загибелі нашого народу. Коли-ж Волохи, а зглядне їх провідники, підпірають тенденції, ворожі нашому народови, то сиривді до прогнання своїх можуть зачислити і нас. З тим ми не криємося.

Безмежний шовінізм волоский підриває всякий ґрунт до свільної з Русинами роботи для добра Буковини. Лихі дорадики представили чисту руску справу в очах Волохів як ворохобню і зраду. Самі Волохи, ігноруючи весь наш рух просвітний, не старають ся пізнати наших намірів і старань, тільки сліпо вірять підшептам московским. Бажаючи добра свого народу, они не вагають ся взяти в руки нечесне зброє індозорів і доносів, щоб тільки свого противника усунути з поля. Тим підпірають они рух, противний державі австрійській і рускому народови — і тому першими противниками наших політиків волоских єсьмо і будемо ми.

Що они справді підпірають такий рух, те показало ся недавно при нагоді, коли о. Чуперкович заборонив кільком священикам брати участь у пічу, скликанім Купчанком. На сю заборону о. архимандрита кинули ся скажені: *Parlamentär*, Галичанини, Православная Буковина,

Просвіщеніє і — Bukowinaer Post. Ті часописи ніяк не хотять виявити, що розуміють роботу Купчанка, шкідливу для руского народу і австрійської держави; їм вигідніше і наручнійше закинути архимандритові о. Чуперковичеві самолюбство і старане стати митрополитом. „Прав. Буковина“ без сорому пише, що о. Чуперкович не „постыдає“ стати правительственным агентом і компрометувати церкву і духовенство. „Mir graut vor dir!“ — кичить та московська часопись, що на глум носить імя „православної“, коли виступає против заходів управителя буковинської дієцезії, піднятих для добра православної церкви.

І отсю фалшиву противників о. Чуперковича, що стараються всіми силами обчорнити его і представити в лихих світлі перед православними в Буковині, збільшила і Buk. Post, котрої редактором єсть п. Моріц Штекель. П. Моріц прийняв ся також боронити православну церкву перед її архимандритом. Він учить архимандрита, що агітація Купчанка — то Hirngespinnst. Він не бачить ніяких лихих наслідків з роботи Купчанка, він рад би її підперти, хоч як сказано в забороні о. Чуперковича — „Купчанко на мірдаїнім місці знаний справді яко панславистичний агітатор.“ П. Моріц Штекель, хоч жид, удає, що лучше помилує добро православної церкви, як її управитель. Але п. Моріц може бути при тім певним, що на его слова жаден розумний чоловік не знає, і може бути впевненим, що такий виступ его поруч інших московців против управителя прав. церкви всі щирі православні Русини вважають ділом негідним чесного і розумного чоловіка. Впрочім жид нехай пилює свою віроісповідну громаду, а до церкви християнської нехай не мішає ся.

Таких то різноязыких противників мають щирі Русини. На щасте докази тих противників такі хитрі, такі дитячі, так заносить від них незнане справи, нецїтвом, безхарактерністю або й підлотою, що на них всякий розумний чоловік зараз спізнає ся і на половину зловити не дасть ся. Не пересвідчать нікого фрази о личних цілях, коли їх ніхто не потрафить доказати, бо й нема їх, не пересвідчать нікого закиди другим бляги, зради, ворохобні в краю і т. п. коли всі ті закиди суть самі про себе блягою. В подібнім поступованю наших противників ми бачимо лиш те, що они не бажають нічого вільшого, тільки для своїх партій в мутній воді рибу ловити.

Отець фельдвельбейль станіславівської дієцезії.

(Допись з Устецкого.)

Недавно тому попала в мої руки справді „міссійна“ книжочка під заголовком: Изъ путешествія въ Италію 1893. Автором єї єсть о. Михайло Тиндюк, священник дієцезії львівської. Книжочку его купив мій парокіяннин сего року на відпусті в — станіславівській катедрі за ціну 20 кр. В сій маленькій брошурі описана послѣднѣя богомільна подорож до вічного міста. Многогрішний автор (так він себе сам називає при кінці брошури) каже в тій брошурі на сторони 13-тій таке:

„Слѣдуетъ примѣтити, що grōs паломниковъ составляли люде наши любящіи непритворно свою церковь, дорожащіи отцевскими святоцами т. е. русскою азбукою и православіем... Новоееристы были заступлены всего двома или тремя молодшими священниками“...

Виходить з того, що священники-новоеристи осуджені многогрішним автором яко вороги церкви і батьківських святощів, тому що не хотять іти в службу Москаля і не одушевляють ся московскою пагайкою. Що за безличність осу-

джувати публично нову еру і новоеристів, а разом крити ся під знамя „глубокого уваженія и сыновіи преданности для митрополита Сильвестра Сембратовича“, котрому ся брошурка присвячена, а котрий як раз стоїть чепохитно на чолі проскрибованої многогрішним автором нової ери. Се-ж мабуть знає і сам многогрішник...

Прочитавши сю брошурку думаю я собі: що за ціль продавати такі брошурки аж в єпископській катедрі, коли єї можна далеко вигіднійше продавати в новозаснованій „для місійних цілей“ філії общества ім. Качковского в Станіславові? Коли однак розважив я сю справу докладнійше, то й побачив, що ту йде о надане книжочці більшого значіння. Така книжочка, куплена в церкві, а ще до того й в катедрі, має між пародом далеко більшу вартість, як куплена деінде. З другої сторони не можна навіть найти слів на зухвалість кацапску, для котрої навіть дім божий за мало сьвятий, щоб не міг послужити до москвофільских агітацій...

Але щось подібне, в пятім році по проголошеню народної програми і написаню єї всім теперішніми нашими архиереями, отже і станіславівським, може дивувати лише посторонних Русинів, а нас у Станіславівщині се вже не дивує. Ми знаємо добре, що політичні погляди першого сотруди катедрального, управляючого de facto станіславівською катедрою, о. Антона Войтїховського, такі самісїнські як о. Тиндюка. Ми знаємо, що на думку всь о. Войтїховського „кожлий новоееристъ безъ изъятія то лайдакъ“ (так в н з пачосом каже всюди). Але й він знає крити ся під „докази многоуваженія“, коли того потрібно. Тільки що будучи раз у Львові, припертий до стїни, спав ся бігством і більше его в палаті митрополитчій не бачили... Ми знаємо, що з ласки того совітника нас судять і осуджують без питаня і слїдства. Ми знаємо, з чїєї то інспірації накладає ся при кожній нагоді в голову єпархіяльному клирові, що теперішній митрополит то „нещасте Русь“, а его політика то „зуба рускої церкви і народу“. Звістне „геройство“ у Відні викликало загальне обуренє і в Русинів і в Поляків, але в Станіславові, як я знаю від певних людей, „пствинно спасительна“ політика сказала на се: добре ему так...

Щось подібне може діяти ся тільки в нас в єпархії безголовій. Der Herr Hauptmann wird von seinem Feldwebel seckirt, пан фельдвельбейль півбог компанії, а кавітан єсть орудем в руках своїх підфіцюр в. Quousque tandem?!

Перегляд політичний.

— З Цілеї доносять, що в неділю зібрали ся численно старийсько-словінські мужі довіря на конференцію, котра ухвалила одностайно висказати подяку всім, що причинили ся до ухвалення комісії бюджетової в справі цілейської гімназії, а то: пос. Воснякови, гр. Гогенвартови, кп. Відлішгрецови і бувшому міністрови д-рови Мадейскому.

— Переговори в справі сербської позички закінчено вже в Карльсбаді і предложено результат радї міністерській, котра его одобрила і рішила предложити слїдуючій скупщині до ухвалення.

— З Софії доносять о повстаню в Македонії. В трех місцевостях населене хопило за оруже против Туреччини і звело борбу з турецьким войском. Околиця, в котрій вибухло повстанє, обіймає округ Егрі-Паланку і Кочан, а також часть округа Штіп, замешкалий переважно Сербами. Село Істібани в долині Драгалїнцї спалено. Повстанці утратили 8 людей, Турки 23. Начальником повстання має бути якийсь Миколай Геройки. Македонський комітет в Софії заявляє, що немає ніякої вісти о повстаню, та що відраджував від повстання, бо надїє ся, що Европа сама спонукає Туреччину до введеня реформи в Македонії.

— Англійське міністерство Росбері подало ся до дїмисії. Утворене нового міністерства поручила королева Сальсберію.

— Туреччина вистала дня 16-го с. м. амбасадорам Англії, Росії і Франції ноту в справі вірменській. В ноті не говорить ся о Вірменях нічого, але признає ся потребу реформ і султан обіцяє іменувати старшого комісара, але без призована тих держав. Дальше султан признає ся до зобовязань, які на него наложив берлінський трактат, але бажає, щоб певні точки проєктованих реформ взяти еще під нараду. Амбасадори згаданих трех держав згодили ся на те предложенє.

— Справа хінської позички за порукою Росії вже закінчена. З Петербурга доносять, що в тамошних висших сферах недоволені зі старань Німеччини наклонити Хіну, щоб не зятала позички за порукою Росії, бо сям стала-б зависимою від неї. Росія старає ся для тої позички зискати такі услїва, що Хіна мусить російській оферті дати першєство. — Відділ російської моринарки на всхідно-азіатских водах буде, після вісти з Петербурга до Pol. Corr., в короткім часі значно побільшений. За то войско на російско-кореанській границі буде зменшене.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 26. червня 1895. р.

Самостійна руска гімназія в Перемишлі. Віденська урядова газета оголосила під датою дня 22-го червня слїдуюче найвище розпорядженє пісарське: Его п. і к. Апостольське Величєство Найвищим рішенєм з дня 12-го мая с. р. призволив вселаскавійше, щоб в Перемишлі зі шкільним роком 1895/96 основано самостійну гімназію державну з руским языком викладовим через відлученє існуючих при тамошній гімназії державній клас паральельних з руским языком викладовим.

Перенесенє мощий бл. п. Омелана Огоновського до власного гробовця і посвяченє пам'ятника на кладовищі Личаківськїм у Львові відбуде ся ві второк 2-го липня с. р. о годні 7-ій рано, а о годні 9-ій рано відбуде ся заупокійне богослуженє в церкві Успенія (Волоській).

З буковинської ц. к. Ради шкільної краюєвої. На засіданю дня 19-го червня с. р. розширено однокласову школу в Альтгїте на двокласову; підучителькам в Чернівцях Евфрозії Вільгельм і Герміні Мановарді признано перший додаток п'ятилітній, учителям Антонови Дубови в Мігу-ченях другий, а надучительи Каспарови Шалецькому в Старих Іцканах четвертий. Громадам Суховерхів, Воловець і Василєв обіцяно позичку по 1000 зр., а громаді Юрк виї 1500 зр.; дальше уділено громадам Воловець і Пояна-Мікулї запомогу в сумі 1000 зр. на будову школи. Уділено апробату предложеню черновецького маїстрату, щоб учительку-помочницю Броніславу Ковальську іменовати підучителькою на передмістї Калічанка. Вибрано комісії для установленя плану науки з рускої і волоської мови в середних школах. Вкінці залагоджено кілька дрібніших справ.

Із Ставчан в кіцманьскім повіті пишуть нам: Великі неприятели настали від яких двох літ в ставчанській громаді. Ще перед пяти літами постарала ся наша громада о громадську канцелярію в надії, що в ній будуть відбувати ся засідани радних, без котрих в жадній громаді не можна обійти ся. І що-ж з нашої канцелярії, такого красного будинку, коли в нїм господаря нема? І як же можуть радні радити, коли наш начальник громади ніколи не скликає засіданя? От другі громади старають ся о польових ще з весни, а у нас, вже і літо, а за польових ані чути. Правда, не одного польового водить наш начальник з собою, але що з того громаді, коли ті польові як день так ніч тільки по корчах разом з начальником полюють? А врешті най би собі полювали здорові, де їх охота, коби лиш тільки бідних людей не нївчили. А то коли найпильніша робота в полі, тоді в нас найбільше прав у корчмі. Хоч-не-хоч волочать бідних людей до права: одного за то, що курив люльку

перед начальником; другого, що не зняв капелюха перед ним; третього за те, що не поцілував його в руку, бувши з ним на п'яниці. І гайвуть люди час на таких маринцях, що аж нам соромно за таких образливих панів у себе. Що нашого начальника денки обминають, то не дивини. Ми вже й писали до виділу краєвого, що наш начальник має заразливую рану (рака) на лиці — тай тому приступити до него прикро. До того від п'ятики він так набреськ, що вже ему й очей не пізнати. А з того всього він став такий парванний, що на кожного як той зв'р кидає ся. Якийсь час ми то все терпіли, думали: „подамо просьбу до влади тай дадуть нам п'яного п'ята“, а тимчасом наших просьб не хотять вислухати і в селі не порядок такі, що ради собі годі дати. Ми вас, просимо, хвальна редакціє „Буковини“, подайте наші клопоти до прилюдної відомости, а чей таким способом дійде то легше до слуху тих, що нам можуть поради і повинні. Ми не шукаємо собі на нікім напасти, тільки хочемо добра громади...

Підвисшене плати урядників. В комісії бюджетовій полагалося остаточно kwestию поліпшення плати урядників. Комісія за згодою правительства, ухвалила внесення д-ра Штайнвендера котрим признано субієкційний додаток також урядникам VIII-ої ранги і всім учителям середніх шкіл. Акція поліпшення плати урядників веде ся в двох напрямках: Урядники трьох найвищих рангів дістають додатки службові, котрі вносять по 15-літній службі 100 зр., а по 20-літній службі 200 зр. На ті додатки потреба 250.000 зр. і визначено їх від 1 січня с. р. Відтак дістають урядники нижших рангів т. зв. субієкційний додаток, а то в XI-ій ранзі 60, в X-ій ранзі 80, а в IX-ій ранзі 100 зр. на рік. До того прилучає ся ще, після ухвали комісії бюджетової, урядники VIII-ої ранги і всі учителя середніх шкіл. На додатки субієкційні треба взагалі по-над 2-мільони зр. В провізоричнім бюджеті ухвалено резолюцію, котрою уношено правительством виштити сейчас признане підвишене плати урядників за перші два чвертьроки — і для того д-стануть урядники вже 1-го липня додаток субієкційний за перший півріччя с. р. Трета рата буде виплачена урядникам по остаточнім ухваленню бюджету, а четверта рата 1-го жовтня с. р.

З львівського університету. Деканом філософського факультету вибрано на слідуєчий рік д-ра Романа Пілята.

Службовий ювілей. Директор черновецької учительської семінарії, Дмитро Ісєнєскул, обходив дня 23-го с. м. свій 30-літній службовий ювілей. З сеї нагоди устроїли професори і ученики ему овацію і вручили на пам'ятку портрет его.

Дневникарство на кафедрі. Перший раз від часу існування дневникарства є оно предметом університетських викладів. Історик, проф. Кох, викладає тепер в Гайдельбергу історію праці і дневникарства в Німеччині.

Фальшивник грошей. Перед судом присяжних в Кракові відбула ся сама днями роззирава протів сьюсарского челядника Франца Туховича, обжалованого о підроблювані срібних гульденів і протів его матери яко спілчички злочину. Туховича вже не раз підозрівано о фальшованні грошей, а навіть раз був за се арештований, однак тяжко було доказати его вину. Аж в марті с. р., коли Туховича арештовано за недозволенний поворот до Подгуржа, найшла поліція в его мешканку кілька штук підроблених срібних гульденів і машину до їх виробу. Суд засудив фальшивника на 5-літню в'язницю; матір увільнено від вини.

Чи послухає? В льондонській газеті Times знаходимо слідуєче оголошене: „Доношу тому панови, котрий в році 1864-ім зв'язав ся мені зі своєю любовю до мене, що всі мої св'язки помирали і я тепер готова вислухати евентуальної нової его просьби. Е. Д. Г.“ Цікаво, чи той пан по 31 літах пам'ятає ще свою давню любов та чи схоче тепер послухати голосу „своїї“ панни...

З перемискої єпархії. Презенти одержали оо. Йосиф Губицький на Балч горішний, дек.

старосамбірського, Григорій Сирись на Хотинець дек. ярославського. — Завідательства одержали оо.: Мвх. Кузьмак в Болестрашчах, дек. перемиского, Ів. Лискевич в Токарин, дек. сяціцького, Ів. Лесак в Манастирці, дек. горожанського.

Зміна властителей. Галицький банк кредитовий купив від фірми Гартенберґ, Ліберман і Ваґеман копальню нафти в Бориславі за 470.000 зр. — Село Завади коло Жовкви купили від Самуїла Трейтера Осип Блотницький і Андрій Гадінґер. Село Вербівку, в повіті борщівській, купив від Шапса Розенбаума за 110.000 зр. Станіслав Рудроф. — Маєтність Северів коло Озірної набув від П. Мечковского за 53.000 зр. І. З. Либерман. — Др. Тадей Скалковський, адвокат і посол на сойм краєвий, купив від Болеслава Августиновича маєтність Шешчичі в Самбірщині за 80.050 зр.

Селянинь. Під таким заголовком почне від 1. липня в Нових Мамаївцях в Буковині виходити ілюстрована селянська газета. Редактором буде господар „Георгій Никифорович Савчук“.

Сегорічне літо, як думають старі люди, буде холодне, більше мокре і бурливе, як сухе. Побачимо, як буде. Що правда, бур і град в було вже остатніми днями доволі. З ріжних сторін Галичини і Буковини приходять о тім вісті.

Безбжний монах. Судові влади в Загребі видали гончі листи за членом тамошнього монастиря милосердних братів, патром Ковалевичем, котрий по кількох обманьствах і крадіжках утік з Загреба. Він гарний з лиця і тому використував легковірність та побожність жєнщин, щоби наловити своєю кишеню. Так привидурив у одної учительки 5000 зр. готівкою, брильянти і цінні папери; у одної касперки витуманив 460 зр., в одного годинникаря 16 золотих годинників. За те обіцював своїм жертвам виробити ліпше матеріальне положенє. В посліднім часі з власної волі відправив 14 запуюкійних богослужєнь по Архієпископу Альбрехта і заведіди запрашав на них архієпископину Блянку, жєну архієпископа Леопольда Сальватора, і її сестру, що перебувають тепер в Загребі. Але та ревна лєопальність стала підозріною і вийшли на верха обманьства того 51-літнього монаха. Він уже й перше не раз спіткнув ся був з карним судом і в монастиря мав якусь кару...

З нагоди 100-их роковин прилучення Поділя до Росії заговорив „Кієвлянинь“ о нинішнім стані Поділя і констатує, що сліди польского панования приї, по сто літах, дуже ще видні на Поділі. Поляки посідають найбільшу часть земських посіlostей, отже і промисл, зв'язаний з господарством рілньничим, як цукроварні і горальні, головно в їх руках. Тай взагалі промисл на Поділі спочиває головно в руках польских і чужинців. Поляки і чужинці мають верх не лише в матеріальнім але і в культурнім взгяді. Захожа „русская“ інтелігенція живе лиш по містах і то в меншості. Корінне населєне українсько-руське („малоросійское“) становить велику більшість населєня, але оно ані не культурне ані не заможне — дрібні господарі-рілньники і робтники. А при тім жидова обсіла міста й містечка, захопила торговлю в свої руки і руйнує нарід лихвою. Так „Кієвлянинь“ малює нинішній стан Поділя. Шкода, що не сказав: хто тому лиху винен?

О матери хінського цїсаря подають англійські дневники цікаві подрібности. Помимо свого глубокого віку она одна мала ясний погляд на війну хінсько-японську і передсказувала смутний кінець єї. Коли-б цїсар хінський був послушав єї ради, то не було би пришло до так соромного кінця війни. Про молодість матери хінського цїсаря розповідають такі річч, що виглядають радше на байку, як на правду. Єї родичі мешкали в найбільшій дїльниці кантону, жили в страшній біді, а цілою їх потіхою була гарна і над свій вік умислову розвинута донька. Змушені своєю бідю, продали она за радою доньки єї яко невілницю певному хінському генералови. Сей подавив єї умислову силу, зачав єї виховувати як свою власну дитину і вкінці прибрав єї за власну доньку. Той генерал був по якімсь часі визначений високом авансом і з вдячності

за те подарував хінському цїсареві свою гарну невілницю. Ся вміла очарувати своєю красою „сина сонця“ і він з нею подружив ся. По его смерті в році 1861-ім стала бувша невілниця регенткою найбільшою на свїті держави. Великі не порядки і біду народу старала ся она усунути, що їй по часті удало ся. І так цїсарєва є одна з тих осіб в Хіні, о котрій не тільки нарід але також дипломати європейских держав говорять з поважанєм і подивом.

Незвичайний товар. З Тапґеру доносять, що з Маракешу до Фесу їдуть чотири вози з посолєними людєкими головами. Суть се голови збунтованих Рагамнас. В Рабаті треба було голови наново посолєти, бо зачали гнити.

В справі убийства вахтмайстра в Ряшеві доносять з Перемішля, що военний суд засудив трьох підофцїв і десятих воєнків на смерть через розстріленє, решту воєнків на досмертну в'язницю. Засуд вже виконаний. Хто мав буту розстрілений, рішав лєос...

Нещастні пригоди. В Винограді ліснім, (повіта товмацького) — родичі-селяни казали своєму сину, 8-літньому хлопчикови, ученикови школи народної, пасти гуси. Хлопчина, хотючи зм'ятти глєбінь води річки Ворони, котра в наслідок 3-дньовного дощу все прибувала, почав міряти довгим прутком коло моста, а не могучи дістатти дна, похилив ся, стратив рівновагу і пішов під воду. Люди, котрі се виділи, прибїгли на поміч, однак було вже за пізно; за тілом треба було шукати довго, заки знайшли.

Іменованє. Концєпіст гал. намістництва, Казимір Висоцький, іменований повітовим комісарєм в Яворові. — Профєсор при черновецькій гімназії, Кароль Вольф, іменований профєсором в VIII. ранзі.

Конкурси. Галицька краєва рада шкільна розписує конкурс на посаду дпрєктора і одного учителя мужєської семінарії в Коросні та на посаду учителя школи вправ при тій семінарії. Подання треба вносити до 15-го липня с. р. — Виділ ради повітової в Богородчанах оголошує конкурс на посаду інженера дорожєного. Платня 1240 зр., а подання вносити до 3-го липня с. р.

Один мільон на добродійні ціли. В році 1893-ім номер барон Кієвіґсвартер і записав своєму внукови Іванови Александрови один мільон зр. під услєвом, що сей не змінить свого жидівского віросповіданя, не подружить ся з християнкою і не дозволить ані єдному ані другому своїм синам. В противнім случаю має той один мільон зр. в протягу 6 місяців від хвилі недодержаня тих услєвів віддати на добродійні ціли. Тимчасом син Івана Александра, барон Герман Кієвіґсвартер, перейшов разом зі своєю жєною і дітьми на християнську реліґію. Для того передав він той один мільон на добродійні ціли, узгладняючи головно добродійні інституції жидівські.

Рухомі мости. В короткім часі будуть всі російські заряди залізничі зобов'язані мати залізні мости, котрі можна розбирати, системи інженера Айфля, творця славної вежі в Парижі. На випадок, що зіснує ся сталий міст або треба буде скорого вибудованя другої лінії, мають ся уживати ті рухомі мости. Ті мости Айфля перевищають другі тим, що їх можна за допомогою прятєл зробити доволі довгими і що по них можуть без шкоди їхати й найтяжчі тягароні потяги.

Свїтова петиція. Сими днями привезло 130 американських дам, управителєток товариств тверезости, петицію на кораблі „Берлін“ до Светгамитен. Петиція підписана 2 мільонами людей. Єї предложать ріжним правительством, щоби їх спонукати до стриманя торгєвлі горькими напїтками. Може велике число підписів причинить ся до мірности в питю.

Померли. Онуфрій Павликєвич, вислужений ревідент краєвого суду, дня 13-го с. м. в Бруховичах коло Львова, в 69-тім році житя; — в Кракові талановита різьбярка Антонія Рожнятовська; — в Розточках, коло Болехова, о. Антін Варивода, греко-кат. св'ященник в 73-тім році житя.

Відень, 26. червня. Ректором віденьської політехніки вибраний проф. др. Фрідріх Кік.

Відень, 26. червня. Цісар приймав президента угорського міністерства Банфіо на особній аудієнції.

Царгород, 26. червня. Подані в телеграмах газет з дня 22-го с. м. вісти про розрухи в округах Еґрі-Паланка, Кочан і Істіп суть безосновні.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

	зр. кр.
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Уманець і Спілька. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Бантиковий. Українство на літерат. поглядах з Московщиною	— 50
Ом. Партицкий. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленьк. „Іфеґенія в Тавриді“, драма	— 30
Записки Товариства імені Шевченка ч. I, II, III, IV. і V. по	1 20
— енан, Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатовський розрух	— 10
Герінґ-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Оспі Маковей. Поезії	— 20
— „Оферма“ — повелі	— 10
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III	— 80
— Книга казок, поезії часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	— 10
Кирило Студинський. Лірики, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роланда	— 50
Леся Українка і Макс. Ставицький. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Др. Огоновский. Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. I і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Світлогляд українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 5
— Навіжена, повість	— 50
— Над чорним морем, повість	— 20
— Хмари, повість	1 90

Е. ПАТРАХ в СТРИЮ (в ГАЛИЧИНІ).

КОСИ

з маркою січкарня, з англійської срібної сталі (Silver-Steel).

Тими косами надзвичайно легко косити. Вони подвійно загартовані різьнуть остро остають ся довго остроми, легкі до кошеня і такі гнучкі як найлучша, на весь світ владна дамасценська сталь. Вони перетинають залізну б'яку, не вищерблюючи ся і лиш дуже мало нищать ся. Одно клепане вистарчає на кілька днів. А виостриши раз таку косу, косити можна нею 120 до 150 кроків і найгустішого збіжжя і найтвердшої гірської трави; чим опадать ся не лиш робочий час, н і плата за кошене. і то о чотири, п'ять або шість разів в порівнянню з звичайними косами, які продають ся торговцями.

Кождому, хто кунить мою косу, заручаю, що кожда коса буде зовсім така, як тут описано. Если коса не буде так добре косити, як я обіцяю, то в протавнім разі переміною єї 5—6 р.

Мої коси суть так за широкі, які потрібні в нашім краю, і так за довгі, яких хто потребує, і то по слідуєчій ціні:

Довг. ціл. к. 62	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115	цтм.
Ціна 1 кос. 1.00	1.05	1.10	1.20	1.30	1.40	1.50	1.60	1.70	1.80	1.90	2.00	зр.
На 5 кл. іде 14	13	11	10	9	8	8	7	6	6	5	6	к.с.

МАРМОРОВИЙ КАМІНЬ ДО ОСТРЕННЯ КОСИ.

Довгота цтм.	18	21	22	25	вкінці звичайні бруски мраморові.
Ціна за штуку кр.	30	35	38	40	16 кр.

Бабка з молотком і зр. 20 кр. — Посилка найблизшою поштою лише за готівку або посліплатою.

ПЕРЕСТОРОГА перед обманцями! Року 1894, зголосило ся в Галичині много фірм, що розсилають тацитні коси і друкують фальшовані похвальні листи в циркулярах, котрі розсилають в цілім циркулярі ані одного слова правди! Хотять когось ошукати. Поважайні панове, не дайте ошукувати ся! Як найбільше упевнене даю, що іваранцію таку, як я даю, не дає жадна фірма — бо я не хочу нікого ошукати. Правдиві коси лиш ті, на котрих виюта фірма **Е. Patrach в Стрию**.

При замовленню найменше 10 кіс приймаю на себе половину посилки, а при замовленню 20 кіс цілу. При 10-ох косах даю II-ту і один брусок, при 30-ох 4 коси і 4 бруски даром.

5—3

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Свѣта. Рад Шкільних, Впов. євѣщеників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радого шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити в канцелярії товариства при уліці Вірменській ч. 2 по слідуєчій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о життю св. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і коноплі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоті і ліси 20 кр. Вєвѣмни Франклі 16 кр. На досвѣтках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє св. великомученика і лікаря Панталеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкриє Америки 22 кр. Звірата шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

в лухшій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 85 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1.10, 1.30, 1.60 і 1.80 зр.

В сакі замовлена висилають і точно.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, входить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповів і тверезим руским читальникам присвѣтити **Омелян Попович**. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровнича число 2,

мас на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за роки, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Валога ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує всеке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнішими услівями і починає можливо найвишні премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє агенції в місцевостях, де нема агентів „Дністра“, приймають ся.

ПРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:

на цілий рік 10 зр — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горювца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Реданция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

3 жита на Україні.

Допись „Буковини“.

III.

Торічної осени подав був сніг небіжчика Глібова до одескої цензури байки свого батька. Цензура з початком січня відповіла, що відповідно волі „Главного управління по дѣламъ печати“ заборонено друкувати всі байки Глібова. Тоді подав молодий Глібов в місяці лютім скаргу за таку занадто вже чудну заборону до міністерства внутрішніх справ. Скарга пішла до ради міністрів і от з кінцем мая прийшла з одескої цензури звістка, що з 118 байок Глібова, поданих до цензури, дозволено друкувати 99, а 19 заборонено. Між забороненими стоїть на першій місці „Лебедь, жука і рак“ з дальше ідуть, заборонені: Дві бочки, Чиж і голуб, Свиця, Зазуля і півень, Пан на всю губу, Вовк і лисиця, Осел і хазяїн, Гава і лисиця, Осел і соловій, Лев і комар, Лисиця і виноград, Огонь і гай, Жаба, Перли і свині, і т. д. Причина заборони цих 19 байок та, „що такі самі байки є по російски у Крилова“; виходить, що Глібов зробив переклад, а переклади на

мову руско-українську заборонено взагалі царским указом з дня 18-го мая 1876.

Ще більший курйоз став ся з „Казочками“, поданими дня 22-го лютого до київської цензури. „Главное Управление“ зволіло заборонити ось яку казку: „Через молоду діброву їхав віз з сокирами. Жакнули ся молоді дубочки, від страху аж гнуть ся до матери-землі. Шкода їм покидати ту землю, де їх молоде корінь переплутало ся з корінем старих дубів, батьків їх та дідів. Тремтять дубочки, плачуть. А старий дід-дуб кивнув головою і каже до них ласкаво: — Чого плачете, чого жахаєтесь? Гляньте на віз! Хоч там і сила наших ворогів, та нема між ними нікого з нашого брата. Ані коло одної сокири нема топорича. А коли між ворогами нема нікого з наших, то ворог нам нічого не вдіє...“

Додавати до сеї заборони якого-небудь коментаря не треба. А лише спитати ось про що: коли цензура гадала собі, що ті „топорича“, яких не було коло „сокир“, ніхто як Українці, так чи багато на всю Україну можна назбирати таких Українців, що не підуть до сокир, щоб служити топоричами — і топоричами на свого-ж таки брата?

Не будемо вже займати сфери бюрократичні, сфери петербургських, московських, варшавських і рижських канцелярій, де повнісінько Українців, що служать „топоричами“; а погляньмо тільки на учених і письменників з Українців, а тим паче на українських письменників. Чи д. Кудіш не служить в „Русск. Обзоріні“ — „топоричем“ задля реакції і обскурантизму? Чи д. Михайло Старицький не пішов служити „топоричем“ в „Московскому Листку“?..

А по одеских і по київських часописах чи нема „топорич“ з українських письменників?.. А наприклад один з авторів „Хиба воли ревуть“ чи не пішов „топоричем“ — обрусенія в Польщу?..

Цікаво-б було хоч за послідні 10 — 15 літ зробити рахунок, чи багато Українців сьвідомих своєї національності, сьвідомих гіркої неволі рідного краю, зберегли свою моральну чистоту і не служили „топоричами“ для тих „сокир“, що рубають все, що тільки не хоче підлягати під кормигу общерусского неволення духа і життя національного кожної народности, окрім великорускої? На всякий спосіб статистика була-б цікава і знати-б було, що у „ширих“ Українців має більшу вагу: чи добро рідного на-

Михайло Петрович Драгоманів.

—о—

На Прикарпатській Русі відбуває ся важна історична подія, трохи утяжлива для учасників: перед нашими очима на невеличкім обшпрі, у підніжжі Карпат, воскресає народне полуднінсько-руське жите і скуплює довкола себе духових робітників з тих частин України-Руси, на котрі ще не прийшла черга свободного своєнародного розвитку. Але як з одної сторони Прикарпатська Русь стає осередком української культурної, і то головної літературної праці — так з другої сторони головними робітниками стають власне Українці, котрі в силу російських обставин перенесли свою діяльність звід Дніпра над Дністер. Таким чином добули собі Прикарпатські Русини союзників і помічників в своїх некуцях, насущних потребах.

До таких добрих синів всієї України-Руси належить недавно померший чільний діятель, Михайло Петрович Драгоманів, котрого імя нерозривно звязало ся з поступом нашої народної справи, а що найменше з політичним вихованем і нарозумленем послідного покоління.

При природнім ході річай Драгоманів певно не міг би був так щільно дбати власне про наші тісніші австро-руські справи. При природнім ході річай він би був мав змогу прислужити ся переважно своїй тіснішій вітчизні, Подільському краю, де він — р. 1841 в козацькім містечку Гадячі — й родив ся. Але его

бажане працювати на Україні і для України сприяли російські обставини і то в такій мірі, що Драгоманів нарешті рішив ся покинути Росію. А щоби все таки працювати для руского народу, обернув він своє старанє на ті рускі краї, де дідійші державно-правні відносини сприяли духовому розвою народу. А се була власне наша Наддністрийська Русь

Драгоманів став у противенство до уряду своєї вітчизни. Побачивши перемогу по стороні уряду не хотів покорити ся, але волів, вивандрувавши з держави, стати добровільним вигнанцем. Сей факт, вельми характеристичний, указує на велику духову силу чоловіка, на горду й незломну вдачу, а також на те, що переконання, зза котрих Драгоманів не міг погодити ся з власттю, вкорінили ся у всій істоті его. Причини непорозуміння між ним а тогдішньою російською верхністю були двоякого рода: політичного й національного. Драгоманів був свободномислячий горожанин і надто називав себе homo nationis не amicis. Се були причини, зза котрих він наконєць мусів опустити свою вітчизну.

Лібералізм виїс Драгоманів з родинського дому. Его родина, батьки й вуйки, потомки давнього українського хотий уже сильно змосковщеного шляхецкого роду, славили ся лібералами і стояли в стосунках до тих російських кружків, котрі в першій чвертині сего віку хотіли в Росії завести замість давнього самодержавія новий вітчизняний державний лад. Вийшовши з такої сімї, Михайло Драгоманів вже

хлопцем був перенятий людськими думками. А що він належав до тих, котрим їх вдача не каже мовчати, то він невагом і пайшов собі в відповідний спосіб для виразу своїх поглядів. В Полтавській гімназії, до котрої молоденький Драгоманів утїсав в роках 1853—1859 став він р. 1857-го редактором рукописної часописи, в котрій розсипав ся о важній тогді предметі знесення крпацтва або напцини.

В Полтаві став М. Драгоманів і українським. Его сильно пригорнула до себе вдача української національної осей; его заболіло те сирітство простого сільського народу, одуженого наївством. Особливо же, коли ему раз в Полтаві довело ся побити на сцені Нестанку Пугачуку і учути сердечну пугу української (руської) пісні, то мимохіть закрутили ся ему слози в очах.

Видео шляхи полтавської і красної Полтави, Пошануйте сиротину, не вводьте в неслуху... Іменно після сеї пісні молодий Драгоманів ревню заплакав...

Хлопець почав шанувати українсько-руську бесіду, котра доси в его родині, в Гадячі, грала ролю дуже підрядну. Народна сцена а не мало також українсько-руські стайки, що дуже власно дістали ся до рук молодого Драгоманова, навели его на думку писати вірші по українсько-руськи. Але поет з Драгоманова не вийшов. Сіу було суджено зайняти становище суспільного діятеля і холоднокровного ученого. „Живе чує, шистрий погляд, що завсїгди добуває погребні хвилі і вмє найти для них відчовдний виріз і відповідне заспокоєне — найбільше характеризує самого

роду і почуте власного достоїнства національно-морального, чи власна кишеня? Просимо всіх, хто може відповісти на отсі питання певними фактами.

Харківські, одеські, київські і інші тюрми не хочуть стояти порожніми! У Києві від 10-го квітня до 10-го мая закинено в тюрму 28 політичних „злочинців“, між ними студентів університету: два Самійлових, Звенигородський, Федорченко, Бердичевський, Вайнштайн і Вульфівич. „Злочинство“ їх ніщо більше, як ширене якоїсь байки про якогось „Митрофанігику.“ В Чернигові з початку мая те-ж арештовано студентів з московського університету: Павелка, Севастьяна і Кродеця виряджено до Москви, де, кажуть, самих студентів арештовано чоловіка 40, до того не менше й людей інших. Буцїм би то в Москві поліція вислідила якісь приготування коло бомб..

Михайло Лепер.

3 ради державної.

Допись „Буковини“.

Відень, 25. червня 1895.

Нані стояла на порядку деннім палати посолської сарава ухвалення провізорії бюджетової по конець липня 1895 р. Ту нагоду зужили представителі поодиноких сторонництв до висказання, яке становище они заняті думають в хвили теперішній і на будуче. Я обмежусь лиш на головні мисли, висказані сторонництвами парламентарними.

З війскою молодого-Чехів призовили на провізорию бюджетову всі сторонництва, мотивуючи потребу ухвалення провізорії конечиностію управління господарки державної. Молодо-Чехи одні заперечили ухвалення провізорії з огляду на те, що їх положене політичне досі в нічїм не змінилось. В імені їх промовив пос. Кайцль і заповів, що сторонництво молодеческе відмовить

правительству також і формальне ухваленне цілого бюджету.

Коло польске устами Залеского висказало зовсім рішучо: 1) що лівниця була причиною розбиття коалїції; 2) що в тепер ший хвили „Коло“ застерігає собі політику вільної руки; 3) що оно удержить в добрій пам'яті уступивший кабінет кн. Віндїшгреца; 4) що оно відячне коронї за полишене в кабінетї міністра Яворского; 5) що буде за провізорию бюджетовою і за ухваленем цілого бюджету; 6) що при бюджетовій розп'раві уїмнесь о потреби краю; 7) що уважає теперішній кабінет лиш за провізорию і 8) що має надїю на скоре зложене парламентарного кабінету і нової більшости з елементів, котрі добро загалу будуть мали на оїї.

В імені лівницї ліберальної промовляв ґр. Кінбург. Річ его була мала. З неї вїяло пригнобленем, яке опанувало цілу лівницю по розбиттю коалїції. ґр. Кінбург заявив си за провізорию бюджетовою, не згадавши пригїм ані про уступивший кабінет ані про сараву цілейску.

В імені лібералів центра промовив ґр. Коронїні, оспівдаючи си за провізорию.

В імені клерикалів промовляв кн. Ліхтенштайн рівнож за провізорию бюджетовою.

В імені клубу руского промовляв пос. Барвіньський сими словами: Позаяк дотеперішнє правительство парламентарне, котре потреби народу руского докладно розумїло і до них приязно відносилось, уступило, а его місце заняв кабінет урядничий провізорию, то з поручення клубу руского маю честь заявити, що ми будемо помічні теперішньому правительству в полагодженю бюджету державного і других паслячих предложень, іменю сарава ухвалення зміненої процедури цивільної. Притїм застерігаємо собі піднесенє потреб народу руского при спеціальній дебатї бюджетовій.

Цевного рода дісармовію внесли в сесю дебат у над провізорию бюджетовою лиш націоналі німецькі устами пос. Барайтера. Они заявили вправді за провізорию бюджетовою, але оспівдали рішучо, що будуть голосувати против ухвалення цілого бюджету з причини, що нове правительство з сего бюджету не пропустило позиції на словінську гімназію в Цілей. Жадане Словінців назвав Барайтер великою інпертиненцією і посяганням на німецьтво.

В дискусїї не взяв участі лиш ґр. Гогенварт. Він держав си мов-то в резерві. Становище его стало через то трохи загадочним. Дехто ста-

рав ся опраздати се мовчанє ґр. Гогенварта не-солідарностію его клубу.

Вчера промовляв в палатї пос. Вахнянин при нагодї зложеня рахунків з будови залїзницї Стрийско-скільської. В довшій річї підпер бесїдник петицій громад повіта скільского о управильненє комуїкацій особових на згаданїй залїзницї і поставив резолюцію визнаючи правительство до розслідування тих недостатків і направи діли.

—о—

Відень, 26. червня 1895.

Пос. Барвіньський промовляв вчера в делеґації долїтавській. Бесїдник виразив подяку міністрови війни за системізованє одної посади VIII-ої класи для руских капелїв війскових, але домагав си при тїм системізованї і другої такої посади і надто того, щоби капелїни рускі могли авансовати на парохів. Відтак порушив пос. Барвіньський сараву достави потреб війскових через дрібних краєвих промисловців, розпусканє воївків-селян на час живї і домагав ся з одної сторонї шанованя заївів в часї маневрів, з другої точного винагороджуваня шкідливих, заподїяних війсками в часї походів.

Ситуация політична змінилась би лиш о-стїльки, що посеред лівницї ліберальної повстав роздор. О скілько звісно, то напують в лівницї два противні собі напрями. Одна менша половина лівницї клонить ся до програми націоналі німецьких, завзятух ворогів Славїнства, а притїм Бісмаркїни в; друга половина громадїть ся коло особи др-а Пленера і старзєсь через уміркованє свое політичнє і на дальше сторонництвом правительственим. На 107 членів лівницї признаєсь до Пленера яких 60 послів. В сїйд за сїм проявом виринув здогад, що Пленерчукї вступлять до нової коалїції. Нова коалїція складалась би тоді з послів польских (57), клубу ґр. Гогенварта з виключенєм сторонників кн. Ліхтенштайна (40), з уміркованої лівницї (60), частини дїких (до 10 членів), клубу Коронїніго (10) і з клубу руского (5 послів) — разом з 182 послів. Чп комбінація та оправдає ся, побачимо..

Дописователь „Дїла“ п. Поступишиї сказав в своїй дописї з 18 го червня, що клуб руский в саравї реформи виборчої стоїть на становиску проекту др-а Рутовского і додав, що се становишк негїдне з інтересами народу руского. Притїм поклїкує си п. П. а 48. ч. „Буковини“ на допис з Відня з 10-го червня, де мало сто-

Драгоманова...“ (Народ 1 і 2 ч. 1895). Рано виправдав Драгоманів сї слова.

Перейшовши, після р. 1859-го на київський університет він побачив перед собою широке поле діяльності, побачив масу простого міського люду, полишеного в неучтві. Ішло о те, щоби ділом показати свою прихильність до народу і Драгоманів разом з товаришами заклали школу, в котрій по недїлях викладали загально-приступну науку. Тодї уряд ще не боронив їм учити. Тодї догершало ся велике діло знесеня панщини (крепацтва), і прихильність до мужиків і взагалї низших станів була велика й межи висшими верствами. Чільні люди, пани, професори, урядники звали себе лібералами, прихильниками волї, бо „такий вітер віяв“ з гори, з горл, з царского престола, на котрім недавно засїв був Олександр Другий, що виготовив скілька справді народолюбних переображень. Під той час межи вишшми і великому сьвітаковї України, Шевченкови, вербули волю і дали спочвти в рідній землі. І власне тут, на похоронї Шевченка ми стрїчаємо ся з Михайлом Драгомановим. В числї других надгробних бесїдників находив си й він.

Однако та воля, котра спочатку сирняла народолюбним в їх дїбрах ділах, не потревала довго. Уже в 1862-ім році уряд замкнув недільні школи. Драгоманів перенїс ся до учительської семінарії і почав тихо працювати над виображенням спосібних народних учителів, не беручи арештою живійшої участі в прилюднім житю

В 1863 ім році він мусїв покинути ту школу. Уже підозрівали его о українофільскї агітації. Він перейшов до одної з київських гімназій,

а заравом приготував ся заняті власне опорожнену катедру історії на університетї. Та хотїй его постигло родинне вєщастє, смерть батька, в наслідок чого він свою сестру (їзїнійшу писательку Олену Пчілку) мусїв взяти до себе, то молодий учитель не забував і народної справи. Судьба українсько-руської нації ставала ему там дорожшою, що він пізнав вагу матерної мови для шкільної науки і переконав ся, що простому народови московщина або взагалї чужа мова не може помогти. Драгоманів став з українофіла сьвідомим Українцем-Русином і признав за головну потребу між ними працювати також над виробленем українсько-руської мови. Тому брав участь у працях над українсько-руським словарем, котрий мав послужити лязковим жерелом для спорудження українсько-руських учебників.

Однак сї послїдні заходи не зазнали підпори від правительства. Противно, в 1863 р. сьвітська й духовна власть заборонила друкування педагогічних і церковних книжок, писаних по українськи. Тодї винайдено слово сепаратизм, відлучник, і прозивано ним українсько-руських народолюбів. Молоді словарники трохи пригнали. Драгоманів же побачив, що треба виступити в оборонї несправедливо засудженої справи і став від того часу невидимим оборонцем українства та непримиримим ворогом всіх, що спинали розвій сго. Насамперед виступив він в „С. —Петербургских Вѣдомостях“ 1866 р. против уживаня в українських школах московської мови. Вороги українства оспівдали, що се домаганє рівня бунтівничому замахови, що се „сепаратизм“. Під такими обставинами Драгоманів мусїв чекати, доки его іменовано професором на університетї. До 1870 р. він остав ся доцентом і аж тоді его післано за границю для доповнення студій.

Три роки пробув Драгоманів по чужих краях і обертав ся в Берліні, потїм межа лужицкими Сербам, далї в Празї, в Відні, в Гайдельберзі, в Німеччинї, в італїйській Флоренції, потїм знов у Відні а нарешті у Львові. Будучи у Відні Драгоманів запїзнав ся з рускими студентами, що творили товариство „Сїч“. Їм приїс він вісти про Україну і взагалї Росію й російське жите. Для них постарав ся він о книжки з Київa. В Італїї написав він розвідку під заг. „Ukraino. Il movimento letterario in Russia e Galizia“ в журналі „Rivista Europea“. З Італїї також дописував він до львівської „Правди“ і помістив в нїй знамениту працю про взаємини сьїдних літератур: „Література російська, великоруска, українська і галицька.“ Ідучи на Львів він затримав ся й там — і виробив ся суд над тим, чого Галичинам не достає, які їх хоби. Вернувши до Київa Драгоманів уже не мїв забути Галичан і по-при свої занятї на університетї, в українофільскім „Кіевскомъ Телеграфѣ“ та в комісії для розслідування правобережної України („югозападного края“) він і листував ся з Галичанами тай писав про галицькі справи до „Вѣстника Европы“. В якїй мірі він уже тоді брав участь в австро-руськїм житю, пояснить найлучше те, що київські товариші назвали его: Михайло-Галицький.

За те самї Галичани не злюбили Драгоманова. Українофільська „Правда“ не вподобала собі різке перо его, а знов ті Галичани, що не бажали розвою своєї народности, що свою мову висьмївали та зневажали та на єї місце радили покласти московщину — ті люди знов пізнали велику для себе небезпечність в особі молодого діятеля з України. Тому то они представили Драгоманова яко бакунінсько-польского, революцій-

яти, що дійсно кляб руский ради державної стоїть за проектом Рутовського. Тим хотів п. П. немов пересвідчити Галичан, що кляб руский йде хибною дорогою, корисною для Поляків, шкідливою для Русинів — *ergo anathema!* Докір сей мушу відперти рішучо. Кляб руский стоїть бо на становиску, котре в данім случаю для на роду руского єсть найкориснішим. Він — як було сказано в дописі з 10-го червня — єсть за найбільшим розширенням права виборчого, що певно не вийде нашкоду народу руского; а відтак домагає ся розділення пятої курії на субкурію робітників і дрібних податників для того, бо не хоче допустити, щоб дрібні податники вської Галичини — Русини — вибирали робітника-поляки, що мусіло би настати при одноцілості пятої курії. Пан Поступишин називає таке домагання руского клябу проектом Рутовського. І се не правда. Рутовського проект був повсім инший. Він і лівця ліберальца стояли за одноцільною пятою курією. Рутовський хотів нові мандати посольські придбати або робітникам (Полякам переважно) або комусь, хто би потрапив získати мандат з рук робітників і дрібних податників, а тим не міг би бути слабосильний Русин. Аж під натиском Гогенвартчуків уступив Рутовський і пристав на поділ пятої курії. Нинішній проект реформи виборчої не єсть про те проект м. Рутовського, а проектом субкомітету. На основі того проекту могли би Русини získати у вській Галичині всі мандати з субкурії сільських а навть міських дрібних податників. По що-ж кидати пінтуваннями і ставити кляб руский в лихе світло. Се велика несовістість — легко назвавши. Кляб руский по виступленю п. П. не порушив ані достоїнства ані інтересів народу руского. Протівно! Кляб руский трудить ся від часу сецесії п. П. усь шийше для справи рускої, як бувало давнійше, де приміром справи буковинських Русинів відложено повсім на бік для того, бо сказано: Ми не можемо уступатись за Русинами Буковини, бо ще самі не знаємо, чи не підемо в опозицію.

Друга справа така, що п. П. приписує собі вивільну заслугу що-до розпорядження міністеріяльного о руских написях на судах. П. Поступишин каже, що він інтерв'ював кілька разів міністра справедливости в тім ділі. Отже-ж річ представляє ся так, що кляб руский вправді вже в 1891-ім році межі петитами своїми поставив справу руских написей на судах, але про сю справу дбав так мало, що она повисла в

ного агента" і так описали его перед київською властью. Від тоді почали ся тяжкі часи для Драгоманова. На весні 1875 р., коли его стаття у „Вістнику Европы“ стали вістними, завізвано его вийти у відставку. Драгоман в. не чуючи за собою жадної вини, зажадав судової розправи, але тимчасом поїхав на віче до міста Галича. Знову обрушили ся на него москвофіли з доносами в Київ, в наслідок чого Драгоманова, по его повероті домі, усунено з катедри без пояснення причин. Не оставало ся нічого, як знову виїжджати за границю. В 1875 р. Драгоманів виїхав до Відня. Тут написав він книжку на виправдане українсько-руського літературного руху: „По вопросу о малорусской литературе, Вѣна, 1876.“ В тім самім році він осів у Швайцарії, в м. Женеві, де заклав руску друкарню, видавав часопис „Громаду“ (1878—1882)* і загально-приступні книжечки (числом чотири) в дусі колективістичної теорії. По 15-літнім побуті в Швайцарії покликало его болгарське правительство на професора Софійської вищої школи (1889 р.), звідки Драгоманів провадив суспільно-політичний радикальний рух в Галичині, не покидаючи при тім наукової праці, головню в мовах українсько-руській тай болгарській, (а саме в часописах „Народ“, „Житє і Слово“, „Буковина“, „Хлібороб“, і болгарський „Сборникъ за умотоврення...“).

(Конець буде.)

* 1878 р. був Др-ів на з'їзді літератів в Парижі і боронив українську літературу перед утисками рос. правительства.

воздусі. Донерва по виступленю п. П. представив ту і багато других справ кляб руский гр. Шенбернови в окремім пропам'ятнім писм'ї. Стало ся се 27-го мая 1894 р., а в червні позагодив питанє о руских написях на судах у президента краєвого суду у Львові. Коли-ж справа мимо того проволікалась, то підносив ей кляб руский відтак ще два рази у міністра справедливости і спонукав вкінці ухвалу ради міністрів в маю сего року. Заслуг в тій справі не хочемо нікому відмаляти, але жадаємо, щоб дописуватель „Дѣла“ не відмовляв їх і клябови рускому.

Перегляд політичний.

Дня 25-го с. м. закінчено спільні делегації в звичайний доси спосіб.

Комісія визначена російським міністерством просвіти для реформи шкіл елементарних у всьх німецьких кольоніях в царстві російським, вже покінчила свої роботи. Проект комісії вже затверджений совітом державним. Після проекту мають бути знесені всі школи елементарні з початком сего року шкільного, а на їх місці будуть заведені т. зв. школи сільські, над котрим нагляд буде поручений губернаторам. Язиком викладовим в нових школах буде мова російська, і лиш наука релігій буде подаватись по німецьки. Також і план науки буде змінений, бо історія і географія Росії будуть подавати ся яко обовязкові предмети науки.

Нове англійське міністерство вже зложено. Сальсбері перебрав президентуру і заграничні справи а Гіксбех фінанси.

Півурядовий Temps пише з Кію: Здає ся, що цісар німецький не коньче вдоволеній з урочистости при отвореню лівничного каналу, раз задля випадків підчас переїзду каналом, а по друге для того, що не допускав, аби французька ескадра поводила ся так холодно. Також не сподівав ся цісар Вільгельм такої приязни між ескадрою французькою і російською, котрі вступила мов би одна. Російський адмірал Скридлов вступивши на поклад французького парохода почитав Французів словами: „Добридень, діточки мої!“ — спосіб повитання командантів російських. Коли-ж німецький цісар вступив на поклад англійського панцерника, російський адмірал з своєю родиною і консулом був в гостях у французького адмірала. Як велику приязнь показують світови Росія з Францією, видко також з донесеня Le XIX Siècle, котра довідує ся з Москви, що французький амбасадор гр. Монтебелло виїхав туди з Петербурга, щоб вишукати помешканє для президента Фор і умовити ся про спосіб прийняти его російськими властями. Чи справді Фор одержав запрошенє на коронацію царя російського, годі певно сказати, хоч наведена газета се твердить.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 28. червня 1895. р

Відзначенє. Директор помічних урядів при висшім суді краєвим у Львові Альойшій Рожанковський одержав з нагоди перенесеня в стан супочинку лицарський хрест ордеру Франца Йосифа.

Велика фундація. Брати В. А. і А. А. Бахрушини в Москві внесли до думи городської заявленє о своїй волі пожертвувати капітал в сумі 600.000 рублів на устроєне в Москві безплатного приюта для бідних, покинутих незаможними родичами дітей і сиріт православної віри, головню з мешканців московських. З пожертвованої суми жертводавці призначили 150.000 рублів на будову приюта, а 450.000 рублів мають становити ненарушній капітал імені Бахрушиних, з процентів котрого має ся удержувати

стільки лісний, кілько буде можливо, але на всякий спосіб не менше як сто. Діти ті мають жити в домках по 20 — 25, а місто має постаратись для них о науку шкільну і о варстати. Дітвору буде прийматись до приюта від четвертого року життя.

Саранча появилася у Вишисках, Вишнівчуку і охрестности, перемишлянського повіта в Галичині, в великій скількості; кидася на ліси, особливо дубові, і півечить їх. З весною маєві хрущі, а тепер саранча позїдали листє з дерев, котрі тепер виглядають як в осени.

На катедру астрономії і геодезії вищої львівської політехніки рішила покликати др-а Вяч. Ляску з Праги.

Фабрика банкнотів. Сими днями з нагоди спаленя 8 мільонів стягнених з обігу паперових гульденів, оглядали члени угорської делегації фабрику банкнотів банку австро-угорського у Відні. Вступ до сеї фабрики дозволяє ся дуже рідко і то не кому будь. Посли оглинули вперед склади вже готових банкнотів, котрі обіймають кілька просторих салів. Відтак переглядали зладжені вже взори нових банкнотів в коронах, яких доси ще нела в обігу. Банкноти ті — на 1.000, 500, 100 і 50 корон. Найменший грїш паперовий буде 50-коронівка. Банкноти на 1.000 і 50 корон подобають дуже на теперішні п'ятедесятки. По обох сторонах паперу мальована жінка, сидить з вінцем на чолі. Банкноти на 500 і 100 корон подібні до теперішних десятків, але формат троха вушій а довший. Краску задержано ту саму, бо показало ся, що теперішні десяти і п'ятедесятки найтруднійше підробити. Делегатам показувано також спосіб, в який друкують ся банкноти. А друкують ся не кожда штука з окрема, але нараз кілька шгук на однім аркуші, на папери лишє до того вироблюванім. Витягають кожду штуку зосбна і обзирають докладно, а при чайменьшій недокладности відкладають на бік а потім нищать.

В справі убиства вахтмайстра в Ряшеві доносить N. Fr. Pr., що вість подана Gazeto-ю Narodowo-ю, мов би видано вже вирок і вповнено его, є передвчасна. Слідство ще не покінченє.

Коли Русин їсть мясо? Американська газета „Свобода“, обговорюючи прикмети різних народів, кладе за прикмету Русина — піст і пише так: „На цілім світі найбільше постить Русин, бо лишє в двох випадках має він нагоду зїсти мяса, а то: раз в році на Великденє, а другий раз перед смертю. На Великденє коли діжде его, то вже певно зїсть, але перед смертю не коньче, бо ріжуть ему курку, як умирає а вже не має часу зїсти ей, бо конає“.

Не так склалось як ждалось. Настя Захарко з Куликова, 45-літня жінка, обезпечила свою хату в найбільшій тайні перед сусїдами на 600 зр. і постановила в як найкоротшій часі прийти до тих грошей. В тій думці підложила тліючу шмату під хату сусїда Михайла Пародка, гадаючи, що сильний огонь при вітрі перенесе ся і на єї хату. Однак ціла справа дуже зле скінчила ся для Насті, бо на основі зізнань свідків опинила ся она перед судом.

Хмароломи, повени і огні від удару громів навістили послїдними днями багато місцевостей нашої монархії. В самій лишє Горішній Австрії було в тих часах п'ятнайцять випадків хмароломів, повених і огнів. Кілька осіб поражених громом, погбло. Гради надуть також часто і роблять необчислимї шкоди. В Чехії, в місцевостях Бестовіц, Савестин, Блатна і Березниця комунікація цілком перервана. На полях потворили ся озера. В Розмікалі винищив град хмелярні і молоді ліси, а цілий величезний парк замковий стоїть під водою. В Рокичанах на просторі кількометра залитий і поперекиваний зелізнничий насип, поїзди особові здержані, ріка Радкуза піднесла ся о 146 см., Меза о 96 см., та наступили грїзні повени. В Грасні завалили ся три домі і сім осіб утратило житє в тій катастрофі. В Здіжї завалив ся м'ст, а на шляху залізниці Прага-Фурт ам Вальде розпали ся насипи, повикручували ся шини і треба було здержати переїзд поїздів. У всьх тих катастрофах

унало дуже багато інвентаря і вода позабирала
множество сіна.

Страшна буря лютала ся минувшого тиж-
дня над Київом. Вихор віяв з гори ріки під-
носив що раз більші філі на Дніпрі, котрі вкін-
ці залили передмісте Оболонь. До домів поло-
жених над берегом ріки не могли наблизити ся
човна, вислані на ратунок загроженим людям,
бо заходила небезпечність, що порозбивають ся
до берегів. Богато більших човен пірвала вода
і понесла.

**Як американські мільйонери уживають своїх
грошей.** Американські мільйонери старають ся
один другого перевищити при весілях. Недавно
тому вийшла заміж донька Гульда за францу-
ського графа Кастеліана. Весіле відбуло ся з та-
кою пишнотою, що думали з тим вже досягнути
найбільший ступінь. Весільні дарунки самі ма-
ли вартість 400.000 доларів. Але вже два міся-
ці по тім весілю поревнишено Гульда. Дня 6-го
с. м. вийшли заміж донька мільйонера Віліаза
Слоана (жена его є донькою помершого Вандер-
бильта, котрий лишив їй 200 мільонів доларів)
за Джемса Бурдена молодшого, котрий має лише
з своїх фабрик річного доходу більше як один
мільон доларів. Пишнота, з якою відбуло ся ве-
сіле, перевищує все доси бувало. Гостий при-
везено і відвезено назад в особних потягах, ко-
трі зложені були з самих пишних уряджених
вагонів, а при кождім потягу грали музика. Ве-
сільні дарунки мають вартість 700.000 доларів.
Обраховують, що ціле весіле коштувало один
мільон доларів.

КНИГАРНЯ

наукового Товариства імені Шевченка

у Львові, у вулиці Академічній ч. 8,

продає слідуєчі книжки:

зр. кр.

Іван Франко. Жіноча неволя в ру- ських піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Уградене шасте драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар російсько- український ч. I. і II. по	2 50
I. Баштовий. Українство на літерат. познах з Московщиною	— 50
О. М. Партицкий. Провідні ідеї в пись- мах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленко. „Фігенія в Тавриді“, драма	— 30
Записки Товариства імені Шевченка ч. I. II. III. IV. і V. по	1 20
— енан. Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатовський розрив	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є го- сподарність	— 20
Осип Маковей. Поезії	— 20
— „Оферма“ — новела	— 10
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III	— 80
— Книга казок, поезії часті II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4-50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Мих. Коцюбинський. „Хо“, опові- дане	— 10
Квиріло Студинський. Лірики, сту- дія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісні про Родина	— 50
Леся Українка і Макс Ставни- ський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I	— 20
Др. Огоніонський: Історія рускої літе- ратури II. 3 зр., III. ч. I і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —

— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Юрій Федькович. Повісті і опові- даня	— 20
К. Т. Подолєнко. За громаду, хро- ліка	— 20
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Світлогляд українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 5
— Навіжена, повість	— 50
— Над чорним морем, повість	— 20
— Хмари, повість	1 9

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

у вулиці Петровицької ч. 2,

мас на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, ре-
даговану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892
1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рік, а всі 9 ра-
зок за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в антиці Ріхтера, Прага, загально
звісно втирано, лагодить біль, можна дістати по
ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за флашку майже
в кождій антиці. При закупі треба дуже ува-
жати і брати флашки лише з охороною мар-
кою „котвиця“ за правдиві. Центральна роз-
сідка: Ріхтера антика під Зол. Львом, Прага.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах
народних подає до відомости Сьвітл. Рад
Шкільних, Впов. сьвящеників, катихи-
тів, учителів і родичів, що книжки на-
кладу товариства, призволені кр. Радою
шкільною на премії для учеників, крає-
но оправлені з позолоченими берегами,
можна купити в канцелярії товариства
при вулиці Вірменській ч. 2 по слідуєчій
ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о жи-
ттю сьв. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей
27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси
ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і ко-
ноплі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплоти
і ліси 20 кр. Венямін Франклін 16 кр. На до-
світках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє
сьв. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр.
Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр.
Відкриття Америки 22 кр. Звірята шкідливі і пожи-
точні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методій
22 кр. Молитвенник народний (в звичайній опра-
ві) 20 кр.

в лущій оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду
25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і
золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник
народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60
і 1-80 зр.

Всякі замовлення висилають
і точно.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить
двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року
2 зр., на чверть року 1 зр.

у Львові, вулиці Академічній, ч. 8.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

у вулиці Валою ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. мі-
ністерства справ внутрішніх з дня 9
грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою
діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности
своїх членів, обезпечує всяке майно дви-
жиме і недвижимо против шкідливих
під найприступнішими умовами і поч-
слює можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують
ся сейчас по пожежі.

Зголошення о уділенні „агенції“ в місцевостях, де
нема агенції „Дністера“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним
і багатим, старим і молодим переповнів і тверезим
руським читальникам присьвітлив Омелян Попович.
Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поч-
тою 25 кр.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, обймаючий 640
сторін друку, найповніший зі всіх таких
Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.)
Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Бо-
гослужб церковних, іменно: а) з Вечерні.
б) з Повечерній малої, в) з Повечерній
великої, г) з Утрені, д) Літургії сьв. Іоана
Золотоустого, е) Молитви з часі сьв. Літур-
гії. III. Тайни покаяння і пресьв. Евхаристії.
IV. Молитви для різного віку, стану і в різ-
них потребах V. Молитви в часі великого
посту. VI. Молитви на празники а) Господ-
ські, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молит-
ви сполучені з відпустами, VIII.) Акафаст
до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці
і сьв. Огніи Николая. IX.) Молебні до пресьв.
Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богоро-
дичні і прокимени а) недільні, б) щоденні,
в) на празники Господські, Богородичні і
Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди
і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов
цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в кан-
целярії товариства „Просьвта“ і в книгарні
Ставропигійській і перепл. заведено Мих.
Спожарського по таких цінах:

1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.	
2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „	
3) оправлений цілою полотном з золоченими і відтисками 1 „ 10 „	
4) оправлений як під 3) з до- датком золочених берегів 1 „ 30 „	
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „	
6) оправлений цілою в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „	
7) оправлений як під 6) з до- датком золотих берегів 1 „ 80 „	

Замовляючі поодинокі Молитвенники
зволють присилати на оплату пошти 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Гнет польський і московський.

В числі 40-ім *Буковини*, говорячи про платних і неплатних москвофілів, висказали ми дословно думку таку; „Хто нарікає на гнет польський, а zarazом годить ся на гнет московський, той не може бути союзником ніякого щирого народовця, ані опозиціоніста ані опортуніста. Справу сю треба вже раз ставити ясно“.

Здаєть ся, думка не була така крута, щоб її не можна було відразу зрозуміти. Але таки не зрозумів її п. А. К. (в ч. 10-тім *Народа*), а може й ще де хто не поняв, що ми тими словами хотіли сказати, і тому вважаємо потрібним приглянути ся сему питанню ближше.

Пан А. К. в *Народі* поясняє сю справу так: „Ми взагалі противні всякому гнетови, хоть би турецькому й китайському. Та не дана нам можливість проти заграничного гнету рівно сильно виступати. Власне в Австрії можемо лаяти проти польського гнету виступати і повинні-сьмо се робити ділом і словом. А борбу з гнетом московським мусимо лишити російським угнетеним народам, так як борбу з гнетом пруским н. пр. мусимо лишити Полякам. Здає ся, кождий признаєть нам правду, хто знає, що то значить виступати. У новоеристів „виступати“

значить кивати пальцем малим у носі, мовляв: „чекайте, чи ми не заберемо України, і не переведемо Українців в католиків. Відважні новоеристи знають, проти кого мож виступати. Они так роблять, як той мужик, що хвалив ся відвагою, а показав її тим, що як в ночі пес загавкав на дворі, то він з ліжка „відважир ся“ сказати „гузи“, та ще-б може був і до вікна підійшов. По нашому, кождий повинен виступати проти того гнету, що его в его хаті гнете... Хай роздумають закордонські Українці, чи їм би не ліпше було боротись з гнетом польсько-австрійським. Ми їх запевнюємо, що ні один не пішов би за „неблагонадійність“ на Сибір ні до арешту, а посади та аванси доводили-б їх до високих становищ в ерархії. Жаль, що ми мусимо писати й збавляти напір по поводу так ясної річ“...

Клясичний єсть той авторитетний тон, в яким теперішні помічники *Народа* рішають всякі справи. Хоч жаль їм писати і збавляти напір по поводу „так яєних річий“, але они все таки радо і незвичайно рішучо, дуже часто з глуфом, нікого не переконуючим, говорять о так яєних справах. Для п. А. К. справа гнету польського і московського здаєть ся навіть занадто ясною, коли він так коротко її збуває, але як з наведених его слів видно, він її таки не розуміє.

Поминувши давно вже застарілі і пусті фрази про посади і аванси та про се, що новоеристи бажають Українців повернути на католицьку віру — самі докази добути з москвофільського арсеналу, — скажемо перше всього, що на підставі наших слів ніяк не можна було дійти до так дивоглядних висновків.

Ми говорили о згоді народовців-опозиціоністів з москвофілами. Опозиційні народовці нарікають на гнет польський, котрому старають ся зарадити, і на гнет московський, з котрим хотять що-найменше познакомити своїх читачів і ширший єввіт, не маючи певної надії, що его тим способом усунуть. Один і другий гнет болючий для народу і дійсний Русин мусить однакововиступати против одного і другого, хоч притім повинен добре тямити, що московський гнет іде на нас від правительства московского, а польський гнет лише від одного народу в Австро-Угорщині, котра то обставина рішає багато о способі борби против одного і другого гнету.

Тепер же ті наші народовці мали би евентуально лучити ся з людьми, що виправді нарікають також на гнет польський і в тім стоять на спільнім ґрунті з народовцями, але рівночасно нічим не

З ЖИТЯ.

Радість: коаліція унала! Міністерська пісня: *Beatus ille homo!* „Паралелька“ розбила коаліцію. Личні цілі. Мої процвіта. Моя згода з „Галичанщиною“ і ріжні уваги до того).

Прені раз наші опозиціоністи мали нагоду затерти руки з радости. Коаліція унала!... Лівиця против волі свого провідника Пленера затремтіла о одну „паралельку“ — і пішла в опозицію. Можна сказати, коаліцію розбила одна паралелька, з якої ми навчили ся вже глузувати, мовляв: „що там одна паралелька! Русь не погубить і не спасе!“

Міліони дає ся на се і те, а ту Німці пожалували для Словінців марних 1500 зр. і звели бучу на всю Европу; а по тій бучі кількох міністрів пішло собі в пенсію з відповідною нагородою — і знов спокій як по бурі.

„Ми таке віщували“ — каже Д. Ф. Л., застерігаючись, що не хоче бути мамелюком. Що оно не хоче бути мамелюком, дуже нам приємно почути, але щоб оно мимо того могло звати себе пророком, се вже троха претенсіонально, хоч з другого боку таким пророком зовсім не трудно бути. Все йде, все минає, одно родить ся, друге гине — кождий, як кажуть, і без сьвященника знає, що в неділю сьвято, і що хто родить ся, той мусить померти. Кожний уже й тепер може віщувати смерть новій коаліції і навіть тій, що ще не народила ся. Адже така вже доля міністрів, щоб помешкати якийсь час в пала-

ті міністерській, а потім у своїй хаті з доброю пенсією в кишені сьнівати собі:

*Beatus ille homo,
qui sedet sua domo
et sedet post fornacem
et habet bonam pacem.*

Не журить ся вже ні паралелькою, ні злобою німецького, ні обструкцією, т. є. плосколоб'єм молодоческим — сидить собі тай люльку курить.

Господи! і я би сам хотів такої долі зазнати, нехай би там Д. Ф. Л. і Галичанщина і Народ і всі руско-московско-польско-німецько-волоскі мої вороги з мене сьміяли ся або й ні. Та ба! Куди руському журналістови стати міністром, хоч би він боронив всіх нових і старих курсів і всіх можливих і неможливих коаліцій. Ну, от сказати-б, боронить чоловік нової ери, нового курсу, і сам почує, як ему хтось латку пришив. і на другого мокрим рядом накинє ся та — мовляв пок. Ом. Огопівський — тяженьким тараном понобе противника, аж жаль душі християнської тай ще до того рускої, — і слухає чоловік, як ему другі такі горемники, рускі денщикари, як аз грішний, „личні цілі“ закидають, а ту друге правительство складають, а мене на міністра не кличуть і не то на міністра а й на шефа жадного, ордеру ніякого не дають, зовсім не дбають про мої личні цілі! А я так мало, не багато — бажав міністром лиш зістати, щоб хоч мали чим люди дорікати за оборону нового курсу. А то де-далі пожалують душі християнські і кусня хліба за те тільки, що по совісти

своїй не пише ся на адвокатську або примирительну програму!

Ну, воля вам, діточка, дитячі казки розказувати, що у всіх новоеристів тільки личні цілі в голові засіли, а приїде час, і порозумнішаєте. Дійдете до розуму і вищим духом, як отсе й я за приводом Д. Ф. Л., скажете вінце слово: Прийшло урядниче міністерство, і як прийшло так і піде — і настане ніч. А я ще сягну думкою в дальшу будучину і звідию тому ще ненародженому міністерству також смерть. І я пророк!

І понавши в таке пророче одушевлене, я ще більше скажу: приїде час і Д. Ф. Л. не буде опозиційним, стане знов поміщати сьогки признань за сотворене ери *fin de sie-le*, стане дружити ся фонетикою, хвалити якусь коаліцію, раде буде з паралельки, своїх читачів буде учити не виждати, а праці по селцях, — і найде ся знов якийсь н. пр. „Плосколобський Прапор“ і буде Д. Ф. Л. за ту роботу висьмівати...

Оно, як бачите, де велика штука бути таким пророком. Так само можна віщувати кінець і новому курсови. Приїде час, і він постаріє ся, лишавши якийсь потомство. Ог як би то того мство по божому та по людськи виховати, то була би надія на будуче! А відтак прийдуть внуки нового курсу тай з внуками опозиції будуть дерти ся і годити ся, як коли потрібно. Опозиція буде тоді правительствена, а новісенський курс буде в опозиції. Такий лад на сьвітгі!

Але вернім ся з 20-ого віку в 19-ий! Не пхай ся, мовляв, поперед батька в пекло; поди-

заявляють свого обурення на гнет московський, котрий відчують не лише Українці в Росії, але й ми Русини в Австрії. Ті люди годять ся на сей гнет. Кожному щирою Русини буде се чей зрозуміле, що хто в обороні свого народу не годить ся на один гнет, той не повинен годити ся й на другий, московський, сто раз тяжший від польського. Такий чоловік не може справді — як ми сказали — бути союзником ніякого народовця, ані опозиційного, ані пороєриста, бо в самих основних принципах розходять ся. Поляки що-найменше не перечать нам права життя (хоч се звісно ніяка ласка з їх сторони), але московське правительство таки прямо приложило нам ніж до горла. Отже чи може бути союзником народовця-Русина чоловік, котрий у Поляків те вважає смертельним гріхом, що у Москалів вважає заслугою, на що він у них годить ся і навіть словом не протестує?! А тут же йде о саму основу життя народу! Здаєть ся, річ така ясна, що ми раді би почути, які докази може хто вивести против наведених думок.

І іменно се мали ми на думці, коли писали про гнет польський і московський. А ті думки, до яких на підставі наших слів дійшов п. А. К. в *Народі*, не можуть служити поясненем наших слів, бо они справу гнету взяли з иньшого боку, на котрий і ми звернемо увагу. Иньша річ була-б, коли-б ми були сказали, що всякий Русин з Австрії має виступати против гнету в Росії. Такий висказ був би справді доволі безхосенний, бо австрійський Русин не має спроможности мати вплив у Росії; хіба може противитись гнетови московському в такий спосіб, що підпирає народно-руський рух в Австрії. Але-ж ми й не казали, що австр. Русин має „кивати пальцем у ноги“ на Москаля; тільки ми — як може всякий перечитати собі в 40-ім числі *Буковини* — писали о тих, що „нарікають на гнет польський, а разом годять ся на гнет московський“, значить, не то у своїх часописях не згадують, що маємо ще далеко тяжших ворогів, як австрійські шовіністи — Поляки, але навіть обстають

за тими далеко тяжшими нашими ворогами. Чи ще й то не ясно?...

Польські часописи з Австрії не мають великого впливу на хід справ польських в Познанщині і в Царстві польськ, а чому-ж они повстають против гнету німецького і московського? Адже й они не мають спроможности заграничний гнет усунути! А з нами має ся справа далеко гірше, як з галицькими Поляками. Поляки не відчують гнету з заграниці в Австрії, а ми відчуваємо вже сорок літ гнет московський тут таки в австрійській Русині, не лиш на Україні, і тут таки в Австрії можемо і мусимо виступати не тільки против гнету польського, як думає *Народ*, але й против гнету московського, далеко тяжшого, як гнет польський!

Всім же добре відомо, що слуги державної ідеї російської, платні і неплатні, свідомі і несвідомі, наворили нам тут в Австрії невміру більше лиха, ніж загонистість польська, гамована все-ж таки волею корони і конституцією. Невже не бачать наші політичні противники, що гнет московський тут у нас на Русині надавив національний, політичний а навіть економічний розвій? Невже они маловажать ті мільйони, що йдуть просто з кас державних на піддержане дер-шкір банків московіфільських, інституцій, часописних, агентів і т. п.?... Чи можете ви уявити собі, яким шляхом пішов би наш розвій, коли-б ми в Австрії від самого знесення панщини до нинішнього дня не мали діла з ніякими московіфами? Чи не можна рішучо сказати, що гнет московський витворив у Поляків недовіру до Русинів, збудив у них надію, що можна нас ослаблених ополечити, і що они, користаючи з нашої немочі, дають волю своїм шовіністичним забагам?...

Ми не клали в свою програму старання, величати Поляків і мовчати про гнет з їх сторони, але ми знаємо, що не будь у нас гнету московського, ми не лякались би гнету польського. За тих кількадесять літ конституційного життя ми були би дійшли певно до такої сили, що нас ніякий домашній гнет не злякав би,

і що більше, ми могли би з всею силою ему оперти ся. А так тепер що бачимо?

Свої люди, що бажають розвою власного народу, забуши минувшину, забувши страшні кривди і шкоди, заподіяні нам синами рідного народу, не бачучи тих численних і сильно узброєних кріпостий, звідки на всю землю руську розкидують ся затроєні стріли, — беруть майже в оборону зрадників народних і заслонюють їх роботу, корінь всякого зла!

„В Австрії можемо лиш против польського гнету виступати — каже *Народ* — а борбу з гнетом московським мусимо лишити російським народам“. Чи з того виходить, що галицько- і буковинсько-руські часописи мають зовсім не познакомлювати своїх читачів з тим, що діє ся на Україні? А познакомлюючи з тим жителю, чи не сьміють сказати своєї думки, значить виступати в той спосіб, що ширить ся по сьвітї опінію, — котра може також причинити ся до усунення гнету московського? Чи і *Народ*, поміщаючи часто дописи з України, мав на думці тільки „киване пальцем у ноги“ Москалеви? Чи і *Народ* і всі иньші руські часописи, виступаючи против гнету польського, думають, що вже тим усунуть сей гнет? Ми сего гнету, так як московського, не перечимо, з одним і другим стараємо ся своїх читачів познакомлювати; але так уже ми засліплені не є, що би не бачити, що до польського гнету даємо причину передовсім ми самі, а до московського причиняємось також ми самі, як ту в Австрії так і на Україні. Не йде нам о „киване пальцем“, а йде нам о те, щоби против гнету витворити рівну силу у нас. Инакше й ті, що величають ся наріканем на Поляків, гнету польського не позбудуть ся! Не лиш можна але й треба виступати у нас против гнету польського і московського, та не фразами, тільки ділом!

Допись з Відня.

Відень, 27. червня 1895.

Нині була депутація клубу руського ради державної, зложена з послів Барвіньського, Ва-

ви ся, як тепер люди живуть. Сказав би-м „чудасія тай годі!“, але що Галичанинъ став тепер руським лизословом, а я сам що-до лваліфікації слова „чудасія“ не маю певности, отже цофаю его — і тільки великим голосом на адресу Галичанина скажу: „врачу! исцѣль самъ себе!“ Не дорікай другому, що мови не вміє, коли ти сам і твої батьки не вміють ніякої мови, коли твої діти вже сьміють ся з твоєї бесіди і з твого писання! Покинь уже раз мертвечину і киведи людей з матні на чисту воду, з єгипетської неволі і дому роботи!...

Ну, а тепер дивне слово скажу: В одній справі годжу ся з „Галичаниномъ“. Може-б таких спільних справ і більше я найшов — звичайно, щось і Галичанинъ не раз до річи скаже — але в числі 182-ім сказав таке, що мені дуже до серця припало. Нагода до того була така:

Дѣло обстало за фонетикою, сказало, що справу правопису для шкіл і взагалі для публичного життя народу можуть рішати лише компетентні до того люди науки. Дуже добре сказало! Галичанинові, звісно, такі слова не до вподоби, ему жалко тих тисячів підписів на просьбах против фонетики, що їх „Русская Рада“ вислала до цїсаря; він каже, що і нарід (чи і тих 74% галицьких анальфабетів?) має рішати справу правопису, — але пригїм хатру робить замітку і та іменно замітка мені дуже сподобала

ся. Чому, каже, Дѣло не піддасть ся рішенню тих компетентних людей науки і не печатає ся фонетикою? Чи се консеквенція?

Справді! Чи то консеквенція писати десять прекрасних статей в обороні фонетики, так як було в Дѣлѣ, а потім не уживати єї у своїй власній часописі? Коли була мова о заведенню в школах фонетичної правописи, а противники виступали з цілою силою против неї, Дѣло, як годить ся, взяло в оборону фонетику, але — вже фонетику і в школах завели і більша частина наших часописей друкує ся нею, а оборонець фонетики не хоче єї знати, навіть набрав иньшого пересвідчення про цю, як мав тому два-три роки. Чи не єсть се такий оборонець, як той адвокат, що оборонив злочинця, представив єго в суді за найчестнїшого чоловіка в сьвітї, але відтак в чотири очі просив єго, щоб до него в ночи не приходив в гості?... Або оборона фонетики в Дѣлѣ була нещира, або Дѣло боїть ся, щоби ся фонетика не вкрала єму з лавици передплатників? Що з того правдиве? На мою думку і оборона фонетики була там щира та правдива і страх перед нею був і єсть такий щирий і правдивий. Бо коли Дѣло, як само хвалить ся, єсть справді незалежне від нічого, і від нічого, то єму нема нічого легшого, як покинути псевдо-етимологічну правопис і бути консеквентним. Коли-ж бо то й є, що Дѣ-

ло зовсім залежне від неплатних московіфілів, своїх передплатників. На се ми маємо занадто багато доказів, щоби потребували вагати ся сказати се рішучо. Так єсть! „незалежне“ Дѣло єсть залежне від примх своїх передплатників.

Оно, що має учити других, приймає примху за науку від своїх передплатників, що можуть бути люди і щирі і чесні, але на тощї фонетики терплять на манію.

У тих людей фонетика то апокаліптична, безкоста бестія зі страшним, червоним, широко роззявленим ротом, з прелюгими зубами, котрими має зїсти церков, школу, цілий нарід... Ті люди занадто ліниві, щоб старати ся привикнути до фонетики (до того треба тільки дрібку доброї волі); они раді, коли їх лінивої душі ніхто не тикає і до чого котрий звик, з тим хоче й вмирати. А тим примхам, тому лінивству потурає Дѣло і так посереднє підтримує московіфство. Бо й який-же то був би учитель, що прекрасно проповідував би тверезість, а сам небавом з перешою поклав би ся в рив? Хто послухав науки часописи про фонетика, коли та часопись сама єї цурає ся? Се не тільки нещирість, се не тільки неконсеквенція, але се просто деморалізуючий приклад. Дѣло посуває свої думки опозиційні так далеко, що стає не раз в опозиції навіть против самого себе. Вправді така незвичайна опозиція дуже подобає ся збаламученню

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 29. червня 1895. р.

Вихнянина і Підляшецького, у цісаря, щоби зложити подяку за узнання паралельних клас руских гімназій перемискої окремою гімназією рускою. Промовляв пос. Барвіньський і виразив подяку в імені народу руского. Цісар з великою ласкавостю вислухав депутацію, а приймивши подяку заявив: „Вірте мені панове, що добро і просвітний розвій народу руского лежить мені завжди на серцю. І в Коломві се скоро наступить.“ Цісар питав відтак пос. Барвіньського, як численна гімназія в Перемислі і кілька клас руских числить вже гімназія коломийська? По відповіді зговорив цісар пос. Вахнянина, спитавши его, як діяло засідане в раді державній і додав: „Задержано вас сего року крихту довше“. Пос. Вахнянина відповів, що єсть новна надія на скоре ухваленне бюджету. Вкінці звернувся цісар до пос. Підляшецького, запитав де яко совітник судовий працює, а по відновді, що пос. Підляшецький приділений до найвишого суду краєвого у Львові, відпустив цісар депутацію. Всі три послі зложили відтак подяку за відокремленню гімназій рускої в Перемислі бувшому міністрови просвіти Мадейському і теперішньому правителю міністерства Ексц. Рітнерови.

Дневники німецькі принесли нові вість позитивну, що в лівниці німецькій довершився розлом, про який я вам згадував в недавній дописі. Лівниця розпалась на два табори: уміркованих Пленерчусів і завзятих, непримиримих з цілейским питанням націоналістів. В імені послідніх заявив пос. Гаккельберг, що они в виду послідніх подій мусять класти головну вагу на народність німецьку. Гр. Кінбург, дотеперішній предсідатель клубу, зложив заклад виїзду до кунілі, свій чин, а коли від сего достійства відказався і пос. Русс, то провід обняв пос. Бер, референт бюджету шкільного в комісії бюджетовій. Душею опозицій в клубі лівниці має бути др. Менгер, німець з Шлеска австрійського.

Нові почалась генеральна дебата над бюджетом. До голосу записалось contra 16 послів, за бюджетом 14 послів. Межі contra-бесідниками (антисемітами, молоді чехами, соціальними демократами і національними німецькими) єсть і пос. Романчук на осьмі місці. З Поляків не записаний ніхто до голосу; з клубу руского не буде рівнож ніхто промавляв по звиснім заявленню пос. Барвіньського при провізорій бюджетовій. Лиш при поодиноких позиціях укажуть послі рускі короткими словами на потреби народу руского. Замітним єсть притім прояв, що послі Перич і Феріанчич, що виступили в часі коаліцій з клубу Гогенварта і займали завжди консеквентно становиско опозиційне, записались тепер до бесідників за бюджетом. Може бути, що всі Словинці і Хорвати вернуть назад до клубу Гр. Гогенварта, наколи палата ухвалить позицію цілейську.

Галичанам, але самі скажіть, чи свідчить она о незалежності, о консеквенції?...

Адже на добрий лад, як би стати розбирати, що то таке залежність і незалежність, то чи не тяжкою треба би назвати залежність від кількох соток лїниво мислячих, примховатих людей, як від кількох, що бачать і добрі прикмети у своїх прихильників, але бачать і злі і старають ся їх усунути, не зважаючи на те, що они наші приятелі або прихильники або передплатники.

„Помалу, помалу! все прийде! — се девіза великої маси Русинів. — Годі, кажуть, не числити ся з тим і сим; помаленьки все настане... А чи то „помаленьки“ повинно і мусить тягнути ся кількадесять лїт чи кілька років, над тим ніхто не хоче думати, так само, як і над тим, які користі маємо з того „помалу“. Коли має ся діло з освіченими людьми — а за таких треба вважати читачів кожної газети, призначеної для інтелігенції — то їм не треба довгі літа викладати користі фонетики, не треба тріпати ся над тим, чи писати: отъ чи ѳтъ чи вѳдъ чи ѳдъ чи вѳд, як се над тим тремтять наші часописи, що вважають давню шкільну етимологічну правоту або за щось нетакальне або за міст до фонетики. Пора в такий дрібниці

Красвий президент Буковини Гр. Гюес відїжджає в понеділок послідним потягом на шістьтижневу відпустку на свої добра в Карпінті. Его місце буде заступати правительственный радник Вільгельм Помпе.

Найвище санкція. Ухвалений в послідній сесії буковинського сойму закон про піднесенне годівлі рогатої худоби одержав найвищу санкцію.

Іменованя. Гал. виділ краєвий іменував: Бірнацького Едв. Константина і Баранського Францішка інженерами у Львові, Баржиковського Щасного інженером в Бережанах, Чайковського Миколая, Богдановича Александра і Енґлі Казимира інженерами ад'юнктами, а Борткевича асистентом технічним. — Правительственный канцелярист Маріян Чеховський іменований повітовим секретарем, а вахтмайстер жандармерії Осип Нозик правительственным канцеляристом в Чернівцях. — Цювий практикант Артур Чап іменований рахунковим практикантом при правительстві.

Конкурси. Розписані конкурси на посаду учителя і підучителя з рускою мовою в Бештах; з рускою і волоскою мовою на посаду учителя і підучителя в Старих Брошківцях, двох учителів в Коштептах; з рускою і німецькою мовою на підучителя в Низших Станівцях; з рускою, німецькою і волоскою мовою викладавою на посаду підучителя в Сторожанцях. Речинець до 20-го липня с. р.

Виділ „Читальні Рускої Бесіди“ в Кучурові Малім уконститував ся вже і вибрав головою учителя Василя Радомського, заступником голови госп. Юрія Загородного, касіером госп. Николая Райляна, писарем госп. Дмитра Слабодяна, а бібліотекарем госп. Івана Петрюка. Заразом поправляємо помилку, іменно що отворене читальні відбуло ся не в домі Івана Семенюка, а у госп. Леонтия Гуцула.

Виділ „Руского товариства педагогічного“ у Львові подає до відомости, що посол Олександр Барвіньський зложив свій чин яко голова того товариства задля слабого здоров'я і недостатку часу.

Новий уряд почтовий увійде з днем 1-го липня с. р. в жите в Сущині, повіта тернопільського.

Назву вулиці Шевченка надала рада міста Львова новій вулиці (ще не забудованій) на ґрунтах Диданького, що лучить вулицю Зеленою з вулицею Кохановського — при нагоді нового іменования кількадесять вулиць міста.

ршити ся скорше. На то не треба довгих лїт!

Та вже хіба про правоту досить! Ненавиджу сю тему, що вже кількадесять лїт морочить нам голови і не хочу про неї більше слів тратити, коли она вже рішена. А если я заговорив о тім, то для того, бо на таких спорах правоту можна вказати, як казав якийсь москвофільський політик, якій ми бідний! Іменно бідні ми в людях і політиках консеквентних, бідні в ширшій освіті і бідні в добрій волі, щоб хотіли приглянутись без страху і пристрасти всім тим „апокаліптичним бестиям“, до яких зачислено і фонетику.

Хоч і Д'яло винно тому, що не зробить раз рішучого кроку в справі правоти своєї, але ще більше винні ті всі невизрозумілі читачі его, що на случай заведення фонетики в Д'ял'а дали би задля кількох непотрібних букв певно пропасті орґанови опозиційністів. „Які ми бідні!“

* * *

Депутация залізничних урядників була дня 22-го с. м. у президента державних залізниць д-ра Біліньського у Відні, щоби підперти висказані в петиції жаданя що до точної службової праґматики, зложеня комісії для личних справ і прч. Др. Біліньський прийняв депутацію дуже ласкаво і обіцяв по можности узгляднити жаданя урядників.

Зараза на безроги ширить ся в повіті перемиском в громадах Барич, Халупки медичкі, Яксманячі, Коровинки, Поздязч, Стібно і Стібенко. В тую околицю удала ся комісія зі спосібніших ветеринарів, щоби розслідити заразу на місці.

Убийство і самоубийство. В Кийданцях, повіта коломийського, один селянин в приступі галу убив двоє своїх дітви а відтак сам собі підрізав горло.

Нещасна пригода. Австрійський парохід Lloyd „Thiabe“ розбив ся коло Сакраменто. Залогу виратовано, але парохід піде мабуть на дно.

Місто Гамбург, котре підчас урочистостей в Кію приймало німецького цісаря Вільгельма і запрошених гостей, видало немало грошей на ту ціль. Зпочатку обраховано видати на 500.000 марок, потім підвищено їх на 1.500.000 марок, а вкінці досягла сума висоти 3.000.000 марок...

Учасник битви під Сольферіно. Дня 24-го с. м. минуло 26 лїт від памятої битви під Сольферіно підчас австро-італійської війни в 1859-ім році. В тій битві брали участь майже всі галицько-руські полки. А тепер служить з тих учасників лише один військовий капелян о. Климентий Литвинський.

І як їх не любити! Один богач в Нью Йорку хотів випробувати ретельність своїх краєвців і краєнок. В тій цілі купив шість пуляресів, наповнив їх грїшми і вложив в кожний свою візитову карту. Пороскидавши їх по улицях, чекав чи вернуть ся они до него назад. На другий день принесено ему п'ять пуляресів назад — їх знайшли жінчини. Шестого пуляреса він не одержав; після всіх докохань знайшов его — мужичина. І як жінчини не любити!?

Дивні близнята. В одній охрестности російській замешкалій густо жидами, власти підчас контролі книг конскрипційних звернули увагу на дуже велику скількість близнюків жидівських. Почали ся досліді і показало ся, що ті близнюки були якимсь дивом природи. Ось приміром: один близнюк мав чотири роки, а другий рівночасно уроджений, виглядав що найбільше на одинадцять місяців... Запитані родичі пояснили се явище „чудом божим“, але власти зараз річ зрозуміли. Проворні жиди в такий спосіб використували закон військовий, котрий постановляє, що з двох близнюків мужеского пола лише одного покликає ся до служби войскової, а другого лишає ся на потїху родичам...

Про американських Русинів пише ся в послідніх числах „Свободи“. Загальні збори руского Народного Союзу в Америці відбули ся 30-го мая с. р. в місті Оліфанті. Головою „Союза“ вибраний Іван Глова, заступником голови Теодозий Талпаш. — Шамоцкі Русини купили тепер один гарний дім на приходство за 8000 доларів. Приходство буде мати одинадцять комнат. — Торжественне посвячене церкви в Монт Кармель, (де обіймив душпастирство о. Нестор Дмитрів) відбуде ся дня 4-го липня с. р. — Русини в місті Оліфанті мають найкрасшу на ціле місто сажу для забав і засідань, — З Дзерзі-Сіті відїхав до краю разом з жінкою щирий Русин і примірний парохіян Іван Баран.

Круки зайли. В Страйнан на Угорщині лущила ся сими днями страшна пригода. Зарібниця працювала коло будови дому і лишпла в тіни коло плота свою дитину. За годину почувла она страшний крик. Прибігла до своєї дитини і побачила на ній двох круків. Коли їх відігнала, побачила страшно закроване лице дитини. Круки видзьобали дитині очі, відірвали уха і ніс і вирвали язик, коли нещаслива дитина в плачу отворила уста.

Столітна поетка. В Герікур, одній місцевості Франції, обходжено оногда 100-літню річницю уродин пані Верайн, сестриниці славного колись генерала Верайна і талановитої поетки. Поемка ще умисловно здорова і интересуєся всіми біжучими справами. Зібраним при урочистості гостям відчитала дуже гарну поему, написану власне в останніх тижнях.

Жид-єпископ. З Болотні, в перемишлянським повіті, виїхав перед сорок літами молодий жидок Вайнберг до Америки, полишивши молоду жінку і сина на провидіне Боже. Минули довгі літа, заки жінка і дорожачий Абрамко довідались, що отець — став римо-католицьким священником в якомсь місті американським, а вкінці доля зложила его руки жезл єпископський. Тоді признав ся він до свого сина і до жінки, писав до них листи і прислав їм по 50 зр. місячно. В 1888-ім році Абрамко поїхав до свого батька до Америки, але не довго забавив у него, бо — мимо намов і обіцянок — не дав ся вихрестити, а до того отець-єпископ переловив его лист, написаний з Америки до матери, в котрім син лаєв батька за зміну ври і чигав лиш на маєток его, аби з маєтком вернути домів. Отець відослав тоді мудрого Абрамка назад до Галичини. Все те тримали жиди в найбільшій тайні. Аж сего року умер той Вайнберг-єпископ в Америці, а що син Абрамко став наслідником его маєтку, то справа вийшла на яву. Абрамко їздив уже до Америки по спадщину, але зажадано від него точних доказів тожності особи і урядових свідомств. Абрамко вернув до краю вже американцем — без лейсів і шаламки, вбраний „mit Chic“ — т. забірає живучу матір і родину з собою, щоби за батьківський гріш погуляти на вільній землі американській, де так чудно складають ся людські обставини, де затирають ся різниці народності і віри, а натомість кинять жите підсичуване парю, електрикою і капіталами.

Померли: В Токах коло Збаража дня 25 с. м. Анна з Виланських Копитчакова, жінка місцевого священника; — в Живці Тома Озуревич, радник двора, вислужений президент окружного суду, спершу в Золочеві, а відтак в Станіславові.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,
продас слідуєчі книжки:

Юрій Федькович. Повісті і оповідання	зр. кр. — 20
К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щастє, драма	— 30
Уманець і Снілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Вагтовий. Українство на літератур. поглядах з Московщиною	— 50
О. М. Партицький. Провідні ідеї в писеммах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленько. „Іфеїєня в Тавриді“, драма	— 30
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
— енан. Сибір ч. I. II.	1 20
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрив	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осини Маковей. Поезії	— 20
— „Озерма“ — новеля	— 10
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I.	

80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III	— 80
— Книга казок, поезії часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томн 4-50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	— 10
Кирило Студинський. Лірики, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роланда	— 50
Лесь Українка і Макс. Ставицький. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I	— 20
Др. Огоновський: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Світогляд українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 5
— Навіжена, повість	— 50
— Над чорним морем, повість	— 20
— Хмари, повість	1 9
— Причена, повість	015
— Микола Джеря, повість	— 08
— Поміж ворогами	— 50
— Попались	— 10

ПРАВДА

ВІСНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

Е. ПАТРАХ в СТРИУ (в ГАЛИЧИНІ).

КОСИ

з маркою січкаря, з англійської срібної сталі (Silver-Steel).

Тими косами надзвичайно легко косити. Вони подвійно загартовані ріжуть остро остаять ся довго острими, легкі до кошеня і такі гнучкі як найлучша, на весь світ влавна дамаскенська сталь. Они перетинають залізну білуху, не вищерблюючи ся і лиш дуже мало нищать ся. Одно клепане вистарчає на кілька днів. А виостриши раз таку косу, косити можна нею 120 до 150 кроків і найгустішого збіжжя і найтвердішої гірської трави, чим оццадуть ся не лиш робочий час, но і плата за кошене. і то о чотири, п'ять або шість разів в порівнянню з звичайними косами, які продають ся торговцями.

Кождому, хто купить мою косу, заручаю, що кожда коса буде зовсім така, як тут описано. Если коса не буде так добре косити, як я обіцяю, то в противнім разі переміню єї 5—6 р.

Мої коси суть так за широкі, які потрібні в нашім краю, і так за довгі, яких хто потребує, і то по слідуєчій ціні:

Довг. ціл. к.	62	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115	цтм.
Ціна 1 кос.	1.00	1.05	1.10	1.20	1.30	1.40	1.50	1.60	1.70	1.80	1.90	2.00	зр.
На 5 кл. іде	14	13	11	10	9	8	8	7	6	6	5	6	кв.

МАРМОРОВИЙ КАМІНЬ ДО ОСТРЕННЯ КОСИ.

Довгота цтм.	18	21	22	25	в кінці звичайні бруски мраморові.
Ціна за штуку кр.	30	35	38	40	16 кр.

Бабка з молотком і зр. 20 кр. — Посилка найближшою поштою лиш за готівку або посліплатою.

ПЕРЕСТОРОГА перед обманцями! Року 1894, зголосило ся в Галичині много фірм, що розсилають тандитні коси і друкують фальшовані похвальні листи в циркулярах, котрі розсилають. В цілїм циркулярі ані одного слова правди! Хотять когось ошукати. Поважані панове, не дайте ошукувати ся! Як найбільше упевнене даю, що гваранцію таку, як я даю, не дає жадна фірма — бо я не хочу нікого ошукати. Правдиві коси лиш ті, на котрих видита фірма **Е. Patrach в СТРИУ**.

При замовленю найменше 10 кіс приймаю на себе половину посилок, а при замовленю 20 кіс цілу
При 10-ох косах даю II-ту і один брусок, при 30-ох 4 коси і 4 бруски даром

5—4

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень
у Львові,

уліця Валога ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу вогню під найпристунійшими услівями і починає можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і богатим, старим і молодим переповні і тверезим руским читальникам присвятив **Омельян Попович**. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровица число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану **Омельяном Поповичем** року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 ал. 20 кр. за роки, а всі 9 разів за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

3 ради державної.

Відень, 28. червня 1895.

Перед рівно 20 послами виголосив нині пос. Романчук свю річ при генеральній дебаті бюджетовій. Подаю вам її основу.

Після суду пос. Романчука були прикметами коаліційного міністерства три чесноти: нетерпимість, егоїзм і зарозумілість(?). Бесідникови більше до вподоби кабінет урядничий, чим парламентарний. Але і теперішній кабінет посідає ту хибу, що в ній засідає міністер Яворський, котрий не єсть міністром для Галичини, а лиш міністром для Поляків. Чи новий кабінет буде безсторонній — бесідник не знає. Він бажав би, щоб задачею его було переведення основних законів державних. Стан облоги в Празі повинен бути знесений (посла слухало лиш 4 молоді-Чехів!). Рівнож треба знести хронічний стан облоги у всхідній Галичині. Там не виконують ся основні закони державні, там нема вольности, а суть лиш високі податки і деморалізація при виборах, ведена урядниками. Закон о стоваришенях не виконує ся. Статут товариства „Сокола“ потверджено аж по великих заходах. Збори і віча зборюють ся під покривкою панования епідемічних слабостей. Людям не вільно виселятись з краю. Виходцям не дають

пашпортів. В краю панує нужда і голод, бо заробок дуже малий. Виселене належало би упорядувати, або здержати его помагаючи людям.

Бесідник надіє ся, що теперішній кабінет все те лихо усуне. В Галичині треба перевести повну рівноправність. Іменно треба прикоротити насилування при грядучих виборах соймових. Тепер не може бесідник новому правительству жертвувати своє довіре. Він буде голосувати за бюджетом, але не за фондом дієзосиційним.

Нова ера не повелася. „Я подав їй руку, але противна сторона не додержала умови.“ Система против Русинів не змінила ся. Дещо дано виправді Русинам на поли шкільнім, але тепер всі змагання ідуть до того, щоби Русинів ослаблювати.

Бесідник жадує відтак за недоведеною до кінця реформою податковою і за залишеною реформою виборчою. Проект субкомітету най би зложено до архіву, а новий кабінет най би сам виробив проект реформи виборчої. Треба розширити право виборче, змінити округи виборчі і завести в сільській курії безпосереднє голосованє. Теперішній парламент треба розвязати. Новий парламент буде на всякий случай лучший. Відтак треба виробити закон о народностях, а до нового міністерства треба окрім ресортових міні

стрів покликати ще окремих міністрів для Чехів, Словінців і Русинів.

Коли пос. Романчук скінчив річ свою, увійшов пос. Грегр на салью і проголосив uniseno: браво! З міністрів не був ніхто в часі річи пос. Романчука.

Допись з Тернополя.

—0—

(Аматорске представлєне. — Юбилей унії берестейской.)

Тихо та спокійно плывуть тут наше жите — як тихо та спокійно плывуть наші подільські ріки та зашентують нас до лагідної дрімоти, щоб проспати лху годину. Кождий в тихім спокою жде та дожидає красшого завтра, чи не зійде лучша доля, чи не пригріє сонце правди, чи не збудять ся силлячі та пробуркють ся дрімачі і з новою силою та палким жаром возьмуть ся до спасенного діла над двигненем нашого народу з его упадку. Серед тої тишини-дожидання ворухне ся дехто немов на знак, що спить-дрімає а не вмер!

Перша пробуркала ся тепер тернопільська читальня під іменем „Міщанське Брацтво в Тернополі“. Недавно урядила читальня майвку, а тепер дня 22. червня, як се було в „Буковині“ ч. 51. звіщено, урядила аматорске представлєне, зміняючи першу постанову о стілько, що не на дохід погорільців в Байківцях мав іти дохід, але на дохід будови власного дому. Відіграно народну комедию в 3 діях: „Вигованець“.

Ролу Катерини (молодої вдови) відіграла п-на Марія Чубатівна, так хорошо і удачно немов ся пчена артистка. В рухах певна, в вислові

Михайло Петрович Драгоманів.

(Конець).

Переглядаючи довгий спис творів Драгоманова, розкинуних по різних видавництвах або й виданих особними книжками, мусимо признати, що не пора вже нині здавати суд про них. Та про те можна подати до розслідування будущому жителі Драгоманова деякі думки, які мимоволі насунуть ся навіть при побіжній застанові над значінем сего справді великого сучасника нашого. Драгоманів написав окрім великої силі газетних статей зі 100 визначніших, хочай розміром не однакових, праць. В них обертав ся на полях словесности, історії, народности, людознавства, суспільної господарки, політики і критики по сим предметам. Критиці піддавав він сучасні порядки по українсько-руських краях і явища прилюдного життя. Він розбирав літературні, просвітні, політичні й суспільні течії серед своїх земляків, оцінював наші стремління і — если їх уважав за добрі — подавав способи, як їх переводити в жите. Хто з его гадками не годив ся, того він роззброював своєю критикою дуже енергічно й різко. Та хочай его критика місцями була безпощадна або й несправедлива, як спостеріг пок. проф. О. Огоновский в своїй Історії літератури, хочай нарешті при-

клад Драгоманова дав привід до повстання у нас сліпої критикоманії, то за те зникла у нас фраза, голословність в публіцистиці і установила ся отвертість в політичнім житю. Драгоманів боров ся повсякчасно з тим таємничим чадом, в котрім любонали ся до недавня діятелі галицько-руської преси й політики.

Своє жите привів Драгоманів на службу тому стремліню українсько-руських земляків, зза котрого ему довело ся покинути Росію. Він від тоді став ся в повнім слова значіню борцем за українсько-руську народну гадку, борцем рішучим, непохитним і невсипучим. Вачучи перожевий стан свого народу він накликавав земляків до праці і до залишення пустих нарікань. Він пізнав найгрішу хибу Русинів, котра лежить в тім: що заклавши руки, бідкаємо ся на лху долю. Так нарікали Українці в роках 1863 — 1871 на перш заборони українського письменства, не діючи нічого. Драгоманів в розправі, написаній 1872 р. в Італії а видрукованій 1876 в Львівській „Правді“ п. з. „Антракт з історії українського письменства“, зазивав земляків позбутися малодушности і взяти ся наново за літературне творенє, котре вже було засвітило ся. Він казав, що внутрішня сила й повага українсько-руського письменства сама від себе примусить російський уряд до знесення заборони. А знов повагу й внутрішню силу приєднає собі українське письмен-

ство цікавостю змісту і придатностю до дійсного життя. Драгоманів добачав брак цікавості й свѣжості особливо в тодішнім галицьким письменстві і заговорив про се в розвідці „Література російська, українська й галицька“.

Під той час в Галичині панував (в письменстві) староруский напрям. В книжках уживала ся важка, шгучна мова, далека від народної бесіди. До народної мови більшість свѣтлих Галичан відносила ся з упередженєм, як в загаль до селянської маси народу. Для своїх творів галицькі письменники не брали предметів з руского (селянського) життя, але на кождий спосіб хотїли дорівняти польським і німецьким панам тай на силу старали ся витворити (бодай в своїй голові) руске позолочене панство. Се їм часто наводило на гадку колишних галицьких князїв та бояр або уносило їх в глибіню Північної Руси, туди, де красує ся „Москва, золотая голова“... При тім терпіли тільки они самі, галицькі письменники, а за ними й нарід, для котрого ні зміст ні мова галицької літератури не були придатні. Але й ті з Галичан, що признавали потребу в письмені звичайної, народної бесіди, і ті не були свободні від аристократичних наклонів. Надто тодішні галицькі народовці стояли на засаді, „все красне, що власне“ і не давали пробити ся так потрібній для правильного розвитку здоровій критиці. Редакция „Правди“ не

б гла так, що без підхлібства, кождий признавав її великий талант і розуміне річч. Любимця її Омелька відіграв п. Карісь зовсім поправно. Він природно представив ту штивність панича з одної сторони, а наклін серця до простолюдина з другої сторони. Дуже удачно з ролі приглуховатого свата вивязався п. Павло Чубатий. Своєю оригінальністю він бавив публіку знаменито. В руках тільки деколи і то незначно пересаджував, однак се немов відповідало його фігурі. Роллю Олесі віддала п-на Антосія Чубатівна з Сукачів надсподівано добре. В хорошм народнім строю виглядала сама маєстатично, а своїм ніжним голосом чарувала публіку. Єї судженого паробка Семена відіграв п. Іван Джус. Удавав дуже добре невимовність, а і рухи мав як скінчений артист. В дуєті з Олесею співали так хорошо, що на жадане одушевленої публіки мусіли пісню повторяти. Харка-дяка віддав п. Кучерський. Єго даване такту підчас співу і дик вскі манери подобалися дуже. А вже може найбільше розсмішив публіку п. Кальман в ролі Ваня. Рухи єго зграбні, непересадні, але наскрізь комічні. Дуже удачно відіграла Наталку п-на Юл. Чубатівна, а між дівчатами звертали на себе увагу хорошим виглядом в народнім строю п-на Текля Чубатівна, п-на Онуферківна і другі. Співні школярів випали надсподівано добре. Одушевлене з представлення цілої штуки було велике, а то тим більше, що се грали самі міщани, тож і утіха була тим більша, що міщанство наше так достоїнно ся вивизало з тої задачі і що здобуло ся на такі гарні сили. Не було сумніву, що представлення впаде добре, бо режисерию в свої руки взяв автор „Капрала Тимка“ і труду свого не пощадив, а всеж таки ніхто не сподівав ся, щоб впадо так славно! Через те і повстало тепер між публікою бажане, щоб читальня дала ще одно представлення „Капрала Тимка“ або „Тато на заручинах“ „Соколик“ або „Украдене щастє“.

Як з одної сторони утішити могло кожду щирю душу те представлення аматорське, так з другої сторони прикро вражало, що інтелігенція відносила ся до того дуже байдуже, і то переважно інтелігенція духовна, бо не тільки що з самого міста Тернополя не явила ся в жомилеті, але з околиці крім одного О. Чайковського з Глубичка більше не явив ся ніхто. Тим дали доказ своєї „нечужості“. За те при всяких криках політичних приписує собі та інтелігенція все верховодство і обурює ся, коли нарід голосу єї не слухає. Коби коли не сирвадила ся пословиця: „Як циган Богви...“ Каса мило того дала до 140 корон чистого зиску. Крім міщанства, котре заховало і доси свою кастову амбіцію і має свою читальню, є в Тернополі ще багато „низшого сословія“ як робітників, челяди, слуг і т. п.

Ними ніхто не займає ся! Они дичіють, упадають морально і стають ся грізні. Нані годі вже д-стати ретельної слуги, пильного робітника, щирого наймита, бо то все зівсуге. А те зівсуге іде щораз даліше. Показує ся отже потреба заснованя в Тернополі Товариства робітничого, де би добрі люди і щирої волі могли мати на них впливний вплив і стати ім в пригоді. От тепер буде ся тут залізниця, а до роботи найшла тьм. Італіянів та видирають людям нашим заробок. А наші люди тут волочуть ся та напастують прохожих питаннями: „А куди дорога до нової Австрії або до Брандзолі?“ (т. є. до Австралії або Бразилії) Може наші тьмуці люди задумають ся над тим та не дадуть загинути й найменшому братови!

Дня 26. червня на зазив о. декана Насальського зібрав ся в Тернополі збір духовних і мірських, щоби нарадити ся над торжеством обходу 300-літнього ювілею унії берестейської. Вибрано субкомітет з 18 членів і ухвалено програму торжества. В програму входять: уряджене реколекцій, устроєне концерту, запрошене на торжество панського Нунція і Митрополита.

Перегляд політичний.

— Австрійська ескадра на повороті з Кію загостила тепер в пристани льондонській на чотири дні.

— На предложене президента угорських міністрів Банфіога надав цісар кільком членам ліберальної партії титул графів і баронів. Се має більше значення тому, що з тим титулом они разом стали членами палати магнатів.

— З Риму допосять, що папа заявив перед визначними заграничними єпископами, що має намір відбути на другий рік консьстор, на котрім іменує кардиналами нунційів у Відні і в Парижі та архієпископа зальцбурского.

— Болгарський міністер війни одержав вісти з над границі, що турецькі варті військові переступили дня 11-го червня границу під Тамруш, займали один горбок і укріпили ся там, а болгарський відділ визвали, аби уступив. Війська болгарські не уступали визваня. Командант болгарського відділу доніс о тім військовій власті в Пловдиві і зажадав помочи. Міністер війни зрядив відповідні средства. — Болгарська депутація для зложеня вінця на гріб царя Александра

III-го виїхала вже з Софії, і була дня 28-го червня у Відні через два дні і відїхала потім до Петербурга.

— Про позичку хінсько-російську довідує ся бюро Райтера, що она мабуть не дійде до кінця. Сей припадок очевидно вплине також на дотеперішнє сердечне порозумінє між Росією а Хіною Хінське „правительство“ хоче позичку затагнути по рівній часті в Росії, Франції, Англії і Німеччині, а вкінці згодило ся, щоби Росія і Франція дали половину, а решту Англія і Німеччина. Але Росія жадає цілої половини позички для себе. Протів сего запротестували англійське і німецьке празительство, бо тим стратила би Хіна свою незалежність і повагу та утруднила би собі евентуальне загибнене нової позички.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 1. липня 1895. р.

Відзначеня. За особливі заслуги в часі то-річної холери одержали від цісаря відзначеня: правит. радник д-р Ключенко в Чернівцях ордер залізної корони III-ої класи; лікарі д-р Баржицький Йосиф і д-р Ляхович Здислав у Львові титул радників; староста Захар в Кіцмані одержав лицарський хрест ордера Франц Йосифа; даліше лікарі д-р Беднарський в Надвірній, д-р Вервер в Спятині, д-р Веляньський в Кракові, д-р Леві в Ниську, др. Тітінгер в Кіцмані і о. Драчинський в Товтрах, відтак концєісти галицького па-містництва Красуцький Володислав в Коломні і Кароль Мґлей в Гусятині і антикар Кастанович в Заліщиках одержали золоті хрести заслуги з короною; Басиль Дроздовський начальник громади в Борщеві і арендар Фішер в Топо-рівцях дістали золотий хрест заслуги; начальники громад Ли Стасяк в Загородю, Матвій Зелінський в Ракобутах, Николай Гейдан в Різдвянах дістали срібний хрест заслуги, в кінці староста Юліян Прокопич в Заліщиках, бурмістр Франц де Льюж в Сучаві, лікарі повітові д-р Леопольд Гейдінгер в Вижниці і д-р Евст. Мандибур в Гурагуморі, лікар громадський д-р Лев Петровський в Вашківцях, полковий лікар Камен в Чернівцях і д-ранд Лев Кобилянський удостоїлись висказу найвищого вдоволення.

Нова читальня „Просвіти“ завязує ся в Зубриці, повіта бучацького, заходами о. І. Ковальського. Статут вже внесено до галицького ц. к. пал. стипництва.

хотіла допустити вільної критики на одного з чільніших галицьких учених за те тільки, що він був Русиним. Таким чином стало ся, що Драгоманів прозвав Галичан „лінивими та неохочими до поступу“. „Де хто дома або в наукових бібліотеках працює над спеціальностями, хоть найбільше над вузкими, далекими від інтересів життя, та ще й по старомодним схолястичним методам. Але власне образуючого читання в Галичині я майже не видів“. „Поверховну балаканину і партійність“ уважав Драгоманів за головні хоби галицько-руської патріотичної громади. Що більше, він на початку своєї знакомости з Галичиною назвав єї „Авієвою стайнею, з котрої треба вивести маси багна, що душить усі єввіжі нарости“. Так писав він в „Австро-руських споминах“ за роки 1867—1877 (Львів, 1888-1890). Если же опісля поверховна балаканина та партійність з тих часів почали меншати, если в літературнім та політичнім житю лінивство й неохота до поступу стали рідні, если й образуюче читанє помалу пробиває ся крізь товсту кору рускої-паламарщини, то не мала в сїм заслуга ученого козацького потомка.

Помимо різкості своєї критики Драгоманів здобув собі прихильність і в тих, котрим єго єн єсєб писанин видава: ся занадто самонадійним. Симпатії ті завдачував він своїм заходам коло національного відродженя українсько-руського народу. Драгоманів перший між Українцями Русинами старав ся витягнути українсько-руську справу з серед ширшої групи інших народів. Від 1870—

1875 ширив він між Москалями відомости про українсько-руський рух. Подібно як в Росії так і на заході Європи ширив він „знанє про Україну не тільки своїми статями, що їх писав в мовах французькій, італійській, англійській і німецькій; — він розіслав чимало українських книжок ученим мужам і бібліотекам у Франції, в Італії, Скандинавії, Америці і в Словянщині“ (Гл. Огоновський, Історія літератури). Але й поодинокі часті розрізнені Україн-Руси знакомили він одну з другою. В 1876 р. видав він в Києві повісти Вуковича Федьковича, під кінєць життя бажав витягнути в українсько-руський національно-просвітний рух і Угорську Русь — та смерть єго спинила. Даліше знакомили він земляків з положенєм подібних змагаючих до національного відродженя, народів, а саме з новокельтським і провансальським рухом у Франції, Національні відносини між нашим народом а єго сусїдами, Москалями й Поляками, Драгоманів бажав устроїти на підставі рівноправности сих трєх тісно споріднєних племен. В творі „Историческая Польша и великорусская демократія“ (Женева 1882) накликував він Поляків і Москалів узяти „недержавну“, т. є. не маючу своєї держави українсько-руську народність.

В тім змїдї Драгоманів стояв на ґрунті перше українсько-руських націоналів сєго віку, бо сказав: „Коли я претендує на що-небудь, то лишєнь на те, щоб проповідати і пробувати прикладом до політичної практики ті провідні думки, до котрих дійшли в 40 ві роки братчики Кирило-

Методієвські, і котрі лежали в основі українського народолюбства мого і товаришів, в наші молоді часи, в 60-ті і 70-ті роки, звісно з відмінностями, котрі принесла наука і політика в новіші часи“. (Народ, 3 і 4 ч. 1895) Кирило-метод. братство було першим осередком українсько-русько визвольничої гадки від часу єї цілковитого упадку після козаччини. І власне за єї визвольничі змаганя ушанували земляки Драгоманова ювілеєм тридцяти-літньої діяльности, устроєним в грудня 1894 р. в м. Львові. Майже всі заяви величання єго зосереджували ся в подяках за працю ювілата над поглибленєм національної українсько-руської гадки.

Драгоманів завше накликував земляків „іти з духом часу“. В „Чудацьких думках про українську національну справу“ запевняв він українськосту трєвалість і будучність, коли лишєнь оно йти-ме з тим духом часу і отворить літературу для поступових думок. Сюди відносив він колективістичну теорію, в котру він вірував, хотий єї не ставив на першім плані. На підставі удержання майна в народно господарським згляді а на підставі національної федерації в адміністративнім змїдї, при найбільшій свободі горожан — збудував він будучу Росію в творі „Вольный Союз — Вільна Спілька“. (Женева, 1884). З душею й тілом поступовець — (навіть і в науці, в котрій зараз приняв новий порівнюючий метод слїдженя) — Драгоманів мусїв був, здавало ся би, наразити собі тьму противників. Там-

Злодійська школа. Виленська поліція відкриває правдиву і добре зорганізовану школу злодійску, котру утримувала Файга Рубін. Ученики тої школи училися злодійства з викладів і з практики і після своїх спосібностей ділилися відтак на спеціальних злодіїв залізничних, кишених, домових, та злодіїв вломуючихся і т. д. По окінченню школи вихованці ставали членами шайки знаменито зорганізованої, котра мала дуже широкі зносини. Від многих літ шайка дуже заповнадно господарювала, допустила ся множества крадежів, аж вкінці удало ся поліції потрапити на слід тої злодійської семінарії Файга Рубін як раз викладала своїм вихованцям способи крадежів, коли поліція прийшла її арештувати.

На пограничних почтах в Росії заведено від якогось часу новий, чисто московський звичай відкривання чужих писем. Не підозрі ні пакети і писма прибувають на границі штемпель, що їх можна передати адресатові лише на почті або в конторі „жандармського управління“. З одного великого міста Росії пишуть, що там уже було кілька таких випадків одержання штемпльованих писем. Самі урядники почти разом з обивателями сміються ся над „безтолковой старою дуррою, русскою чопорною пензурою“, а писма все таки відкривають і читають в присутності адресата. В однім такім „підозрінім“ писмі знайдено дві засушені квітки, післані яко взірці флори. Адресата питали ся: „що за квітки“, по що післані? хто післав? де тепер знаходиться той, що післав? що він там робить? і т. д. Другого обивателя прикликали до отворення писма, котре писала до його жінки її сестра. Переніска мала чисто личный, інтимний характер і тому прикликаний волів зречи ся писма, як позвонити читати его при людях. Але то не помогло. „К-зали перечитати при вас“ — „а коли собі того не бажаєте, то писмо візішлемо з жандармського управління“. З того приміру ясно видно, до яких геркулесових стовпів підозріне доходить російська цензура.

Каталог чесько-славянської етнографічної вистави, що вийшов сими днями в Празі в чеській мові, є не лише провідником до вистави, але zarazом цінним причинком до етнографічно-статистичної літератури чеської. Книжку (512 + 136 сторін, 8^о зладів Осни Баєка і она окрашена різними ілюстраціями: видами домів, знарядів і типами чеського населення. Крім опису поодиноких відділів вистави, містить каталог також історію кожного предмету у відділах (літературу, музику, шкільництво, промисел і т. д.). До каталогу долучений план вистави.

З львівського університету. Деканом правничого відділу вибрано на рік 1895/96 проф. др. Стан. Старжинський.

В Бережанах відбуде ся дня 3-го липня с. р. о годині 9-ій перед полуднем торжественне від-

часом рідко хто здобув собі у своїх земляків стільки поважання, як Драгоманів у Українців-Русинів. Драгоманів формально належав до радикальної партії, матеріально належав его твори у сему українсько-руському читачому загалові. Заслуга Драгоманова та, що его діяльність не обертає ся в рамках одної суспільно-політичної партії, що его писання не були призначені для одного стану, одної верстви. Найвищими задачами письменства були у Драгоманова: „Свобода совісті, розвій чуття гуманності і розширене духа свободи і ознайомлене народу з побитом других народів, очищене его розуму від поганського та середньовічного фанатизму (Правда, 1876). Се такі людські жадання і почасти навіть кардинальні риси українсько-руської натури, що годі з ними не погодити ся. Для того то писання Драгоманова приймали ся до серця всіма читателями его творів, писаних приступно і ясно і без томлячої „ученої“ фразистики. Его критика приймала ся, иноді мимоволі і несвідомо, навіть тими, що зрештою не годили ся не деякі тези его.

Т. Галін.

крите пам'ятника, поставленого 55-м полком піхоти в пам'ять товаришів, полеглих підчас війни в році 1866-ім. Того дня відправив ся богослуження і посвячене пам'ятника. По промові священника наступлять церемонії військові, а по відгранім гимні цісарським — дефілада військова. Каміний пам'ятник в виді осьмокутного обеліска виглядає дуже гарно. На широкій підставі красує ся з переду напись: „Dul e est pro patria mori“. На обеліску хрест, пальма і вінець, все вирізблене плястично, а по боках вирізані призвиска полеглих воїнів. Двоголовний орел з напів розпростертими крилами, вирізблений також з каміня, прикріпленний до верху обеліску.

Вступні іспяти до 1-ої класи рускої гімназії в Коломиї і до класи приготівлюючої при сій гімназії будуть відбувати ся перед феріями в днях 15-го і 16-го липня, а по феріях 1-го і 2-го вересня с. р. Ученики, що хотять здавати іспат, повинні зголосити ся в товаристві родичів або опікунів днем перед назначеним терміном в канцелярії гімназії і принести з собою метрику (без сеї безумовно зголошення не будуть уважені), а котрі скінчили IV. взгядно III. класу народної школи, також шкільне свідоцтво.

Недільний відпочинок. Міністерство фінансів видало розпоряджене, щоби помічники в трафіках що другої неділі через 24 годин мали відпочинок. Коли в трафіці є занята лише одна особа до помочи, то має або трафіку замкнути або сам трафікант має продавати. Переступлене сего припису буде каране гривною 5 до 20 зр. — Льотерійні колектури мусять ся в неділю о 12-й годині вполудне замкнути.

Львівські цегольники, заняті при 21 цегольнях у Львові, застановили роботи. Всіх страйкуючих єсть звиш 1500. Они жадають підвищення плати за 200 цеголь з 2 зр. 45 кр. на 3 зр. 20 кр., лішого мешкання, як доси і лішої води до пити. Доси ще не наступила згода між властителями а робітниками, але здається, що страйк довго не потреває, бо обі сторони вказують досить уступчивості.

Споминки з стирійського сойму з року 1848. Сирійська газета Grazer Tagespost помістила споминки про стирійський сойм з року 1848, а один нан, член тодішнього сойму розповідає таку сцену: Коли один посол з великої посілости скінчив, сказав посол з групи дрібної посілости: „Ну, як панове нічого не схочуть дати, то мужики прийдуть з бичами до канцелярії“. Настав великий гамір, чути було крики: „Виділяти! Викинути его! До порядку викликати не було тоді звичаю. Маршалок хотів перекопати ся, чи він добре почув і питає ся того посла, а сей повторив свої слова. Настав наново гамір. Тоді товариш того посла встає і каже: „Мої панове, мій товариш не думав так зле: він хотів лише сказати, що коли ви, панове, хлопам нічого не даєте, то они зійдуть на дідоводів, ну і потім прийдуть до вашої канцелярії з дідоводським буком в руках“. На се повстала загальна веселість і справа була закінчена.

Алюмінію заміст заліза. Заряд французьких залізниць державних рішив заступити залізо і мідь в возах залізничних алюмініюмом. Така заміна вплике дуже користно на вагу возів, бо відтак кожний віз буде важити 1500 кілограмів менше як тепер.

Забобон. В Мильниці над Дністром, в борщівській повіті, повісила ся дня 19-го мая с. р. Паранька Волошинова, котру похоронено на мильницькій кладовищі. Дня 10-го с. м. о пів до третей з полудня повстав величезний огонь і знищив кількадесят будинків. Селяни витолкували собі сю річ так, що нещастю винен не хто инший а висільниця, що своєю смертю спровадила величезні вітри і посуху. Щоби оминути дальших подібних нещастів, рішили Мильничане викопати трупа Волошинової. Що урядили то й зробили в ночи 14-го с. м., а домовину пустили Дністром. Рибаків сусідного сільця Вільхівця придержали домовину і повідомили о тім жандармерію, котра викрила винних і відставила до суду.

Страшні експлозії. З Нового Йорку доносять, що в Кінгсвуд, в державі Вірджинії західній, ударив грім в магазин динаміту. Вибух був стра-

шний; множество осіб убитих і ранених; шкоди в околиці невичесні. — В фабрії пороку в Шенандорі (де є багато наших робітників при копальнях вугля) експлодувало 1400 бочок пороку. Будинок рознесло на дрібні кусні. З людей нащасте ніхто не погіб, бо в часі експлозії не було бікого в фабрії. Експлозія мала наступити в наслідок підпалення.

Кружок самоубийників відкрила поліція перед кількома днями в Новім Йорці. Кружок заснований в лютім с. р., а перше самоубийство наступило 12. марта. Відбрав собі жите якийсь Фрідрих Охмер. Відтак 27-го марта допустила ся самоубийства пані Марі, 11-го квітня якийсь Яков Гуммер і т. д. що кілька днів. Кружок числить 13 членів, а по самоубийстві одного прибирає нового члена. Котрий з членів має собі відобрати жите, означає за кожний раз льос. Один з членів кружка так сказав якомусь деннику-реви: „Не маємо ніякої охоти до жити. Більша часть з нас дуже убога. Одна з самоубийниць була любкою одного нашого члена. Она добровольно віддала ся нашим статутам, а за нею пішла також її милій. Коли ми засновували кружок, порішили жінщини не приймати. Але як вже одну прийняли, згодились ми на те, щоби їм прийдти самі-б їм в послідній хвили не стало віддати. Найбільше жінок тому хоче належати до нашого кружка, бо до него належать їх любки.“

О що люди процесують ся. Уже на всілякі винаходи одержали люди патенти, щоби їх не насліджувано. Але се певно щось нового, коли хтось ходжоче босак ми вважає за свій винахід. Розуміє ся, щось подібного може лише в Америці притрафити ся. В якійсь штуці мала американська акторка Шети грати ролю пастушки. Щоби ролю удати верно, она виступила не в черевичках, але боса. При сій грала ролю попри реалістичний наклін також кокотерія, бо она мала маленьку, гарну ногу. Публика одушевляла ся нею. Сей успіх збудив заздрість у иньшій акторки і она виступила на сцені боса. Пані Шети заскаржила її за порушене права артистичного здобутку і заперечує їй права насліджування її „винаходу“, а яко відшкодоване жадає 500 франків від кожної артистки котра би на однім вечері виступила боса. Ми цікаві на вирок, мабуть буде також американський.

Померли: о. Юліян Рожанковський, гр. кат. парох в Молодотині, дек. истиньського (довгі роки буїний парох в Глібоці на Буковині) в 49-м році житя а 23 ім святицтва; — Пйрріс Ігоровський, директор повітової часи щадничої в Долині; — Іван Келер, буїний сьпвак польської опери у Львові; — Дмитро Ровинський, перворядний знаток історії штуки, в Москві.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 1. липня. Цісарева відїхала вчера вечером з Обергендорфа на чотиритижневий побут до купелів в Бардієві на Угорщині. Цісар відіпровадив цісареву до двірця і попрощав ся сердечно. Цісар вернув до Лайпцу.

Відень 1. липня. Надучитель в Вижниці, Іларій Стратийчук, іменований інспектором народних шкіл в повіті кіцманьським.

Відень, 1. липня. Вчера мали около 500 польських робітників збори, на котрих поставлено резолюцію, взиваючу демократичних членів Koła polsk-ого, щоби виступили з него. Присутний посол Леваковський сказав, що становиско Koła в справі реформи виборчої він не може похваляти. (Оплески). Слідуючий бесідник зганьбив трох членів кабінету Віндінґреца,

за що правительственный комісар збори розв'язав

Відень, 1. липня. Цісар відіхав нині зраня до Ішля на побут літний. Архикнязь Кароль Людвик з женою виїхали в найбільшій тайні на кілька тижнів, передовсім до Лондону на 6 днів, де віддають королеву Вікторію в Біндзор.

Берлин, 1. липня. На тутейшій пошті знайшов минулої ночі полковник поліції адресований до Кравзого пакет, в котрім була невольна машина. Через острожність поштового урядника злочин не удав ся. Машину передано поліції.

Будапешт, 1. липня. В будинку товариства забезпечень „Адрія“ знайдено коробку з порохом, 9 патронами і льоном. Коробка була стара і запорошена. Шкоди не було.

Ціна збіжжя і других продуктів.

Львів, 28. червня 1895.

	від	до
Пшениця	7.80	8.20
Жито	6.40	6.75
Ячмінь	5.—	6.—
Овес	6.—	6.20
Ріпак	9.50	10.—
Горох	5.75	8.—
Вика	0.—	0.—
Льнянка	0.—	0.—
Біб	0.—	0.—
Бобик	5.20	5.50
Гречка	0.—	0.—
Конюшина червона	0.—	0.—
Конюшина біла	0.—	0.—
Конюшина шведська	0.—	0.—
Кман	0.—	0.—
Авиж	0.—	0.—
Кукуруза	6.70	7.—
Хміль — до — зр. за 56 кильо		
у Львові, оковита за 10,000 літрів	20.—	20.57

КНИГАРНЯ

наукового Товариства імені Шевченка

у Львові, уліця Академічна ч. 8,
продає слідуючі книжки:

зр. кр.

Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руських піснях народних	— 35
— Без праці. оповідання	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Урядове шасте, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літературних з'їздах з Москвитинсю	— 50
О. М. Партіцький. Провідні ідеї в писемках Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленько. „Літгенія в Тавриді“, драма	— 30
Зітиски Товариства імені Шевченка ч. I, II, III, IV, і V. по	1 20
— Кенан. Свб'р ч. I. II.	1 20

Кирило Студницький. Лірики, сгудня	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роланда	— 50
Леся Українка і Макс. Ставницький. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I	— 20
Др. Огопівський: Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Світотлид українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причепана, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попанись	— 10

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий. об'єм ючий 640 сторін друку, найповніший зі всіх таких Молитвеників.

Молитвеник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургія св. Івана Золотоустого, е) Молитви з часі св. Літургії. III. Таїн покання і пресвя Євхаристії. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часі великого посту. VI. Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Святіх VII.) Молитви сполучені з підпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресвя. Богородиці в) св. Отця Николая. IX.) Молебні до пресвя. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) ведільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Святіх, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і інші пісні церковні. XII.) Місяцеслов цілого року.

Сей молитвеник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвіта“ і в книгарні Ставропигійській і перепл. заведеню Мих. Спозарського по таких цінах:

- 1) Молитвеник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золоченими і відтисками . 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів . 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченими і відтисками . 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченими і відтисками . 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів . 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвеники зволють присилати на оплату пошти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповнів і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Вало́ва ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливого впливу під найприступнішими умовами і починає можливо найнижчі премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділенні агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. нів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровича число 2,
мас на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892 1893, 1894, по 1 ал. 20 кр. за роки, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Світа. Рад Шкільних, Впов. священиків, катехитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, *красно оправлені з позолоченими берегами*, можна купити в канцелярії товариства при уліці Вірменській ч. 2 по слідуючій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о життю св. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лея і конопі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живопис і ліси 20 кр. Вениамин Франків 16 кр. На до-світках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє св. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гомі 20 кр. Відкрите Америк 22 кр. Звірата шкідливі і по-зичні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвеник народний (в звичайній опра-ві) 20 кр.

влучній оправі:

а) хрест полотноний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотнона, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвеник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 зр.

Всякі замовлення висилають і точно.

ПРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з
ілюстр. додатком „Неділя“
виносять:

на цілий рік 10 ар. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або
21 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. Головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу
і неділю.

Редакція і Адміністрація
„Буковини“ знаходиться в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2), куди всі дописи адре-
сувати належить. — Бюро
редакції отворене щодня
від 8. рано до 8. вечером.

3 ради державної.

Відень, 1. липня 1895.

Генеральна дебата пливе вже третій день зовсім спокійнішою струєю, як се було давнішими роками. Причини прояву того не належить однак шукати в обставині, що державна керма перейшла в руки провізоричного урядничого кабінету. Ні. Причина лежить головню в непевній будучности, в питанні, які стороництва пристануть до нової коаліції в осіннім періоді засідань палати і з яких елементів буде зложений новий парламентарний кабінет.

Доси взяли участь в розправах бюджетових представителі майже всіх стороництв. Та хоч поодинокі бесідники розходять ся ще в поглядах на те, що було і на те, що буде, то таки річі їх свідчать о уміренности, неначе би кожде стороництво з окрема хотіло дати доказ, що оно спосібне до управи та що зпосеред него належало би брати людей до нового кабінету.

Найбільше помітним проявом є те, що молодоческі послі підносять тепер потребу помирення свого народу з Нім-

цями. Говорив на сей темат Греґр, говорив нині Пацак. Греґр бажає федеративного устрою Долитавщини, але притім кличе до Німців ческих: примирім ся! Пацак хоче державного права для чеських країв, але кличе притім: я бажаю рівноправности народів в краях корони чеської. Наколи зважимо, що і др. Менґер і Екснер (з лівіці) спустили з улюбленого лівіцею воєнного тону против Чехів, то вийде з всего, що в палаті повіяло будь-що-будь духом примирення, а принайменше охотою до такого примирення.

Нині говорив кн. Ліхтенштайн, провідник соціально-християньського стороництва в клубі ґр. Гогенварта. Їго річ була що-до форми скінчена, відзначалась дотепами, сарказмом і іронією. Але позитивно доброго не було в тій річі багато. Кн. Ліхтенштайн каже: Реформи виборчої бажав лиш кн. Віндішґрец, другі члени не бажали сего, найменше лівіця німецька, котра менше любить нарід свій, а більше дбає про інтереси капіталізму і свої мандати. Коаліція розпалась, бо їй не доставало зручності до усунення справи цілейської. ґр. Таффе був би вийшов з сеї трудної ситуації, коаліція не уміла. Коаліція упала, бо в самім кабінеті коаліційнім був роздор (ревеляція нова!).

Кн. Ліхтенштайн бажає загального безпосереднього права голосовання, але лиш для того, бо вірить, що з того з часом виробить ся заступництво станів і занять (Beruf-vertretung)?! Він тішить ся з падення реформи податкової, котра мала позбавити пятагульденівців права вибору в теперішніх куриях (?!). Він уважає вкінці шляху яко природного уродженого заступника справ народних, а ворожить, що в недалеких часі лівіця втратить до 24 мандатів; що чеська шляхта сполучить ся з молодими Чехами та що німецькі консерватисти зближать ся до німецьких націоналів. Кн. Ліхтенштайн кличе проте сих послідних і антисемітів (взагалі Німців) до спільної борби против лівіці капіталістичної але ненімецької. Завтра покінчить ся генеральна дебата над бюджетом.

Притім доношу вам, що всякі здогади днівників німецьких, хто увійде до нового кабінету (нам. Бадені, Кільмансеґ, Гавч і т. д.) суть взяті з воздуха. В кругах компетентних о сім не було ще бесіди.

1) ПОНАД ДНІСТРОМ.

НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

— о —

Впв. п. Омелянови Поповичеві, на знак щирої поважання присвячує

авторка.

I.

Була то красна, погідна, літна неділя. Сонце стояло вже далеко в полудня, но літна спека ще не надставала, ба здавало ся навіть, що вона чим раз гірше змагає ся. В зеленім, тінистім лісі не давала ся тота спека так дуже почути; тут був приємний, освіжаючий воздух. Цвіркани, пташок, пахощі трави та лісових цвіток причинялись ще до того приємного воздуха і манили мимоволі до себе, немов казали: „Ходіть, відотхніть у тінистім, пахучім лісі!“

Серединою ліса вилає крута, добре втоптана стежечка. Нею йшов молодий, може двадцятипятилітній мужчина. Він був високого росту, плечистий, мав дуже гарні карі очі і русі кудері. Убраний був в легке синє убранє. На грудях виділялась біла як сніг, тоненька сорочка, котрої квітчир був двобарвним шовком вишитий, в руках ніс широкий білий солом'яний капелюх. Вираз лица у молодого чоловіка

був отвертий і невимовно милий, а очі світили ся розум, високе чоло свідчило о інтелігенції, а червоні трохи затиснені уста о енергії, ба навіть трохи о впертості.

Йдучи лісом сьпівав весело, хоть видко було, що трохи змучив ся, бо витяг білу хусточку з кишені і почав обтирати спітніле чоло.

„Яка спека“, думав собі, „тай втопив же ся я, але хоть не дурно! Добре моя сестра зробила, що післала мене сюди на Буковину. Якії сторони гарні! За цілий день не найшов я одного поганого місця; всі місця і краєвиди чудово гарні, мов би їх який артист угруповував. От навіть ся стежечка, як красно она поміж зеленю і цвітими ве ся... Най хто каже, що хоче, але нема нічого красшого над сьвяту природу, та ще для нас, що родили ся і вирости на селі. Як вирости ся з того проклятого міста, то біжиш, мов мала дитина, на село і не можеш ним доволі натішити ся, бо там все таке природне, миле, любе... ті хати, соломомою покриті та зеленими садами обведені, і ті поля, де красує ся жито, пшениця, де працює нарід, до котрого моє серце рве ся, котрому я рад би допомогти, моє житє і мою працю посвятили.“

Думаючи так поступав все дальше і нараз опинив ся на широкій прогалині, обведеній доколя високими, зеленими соснами, що наповняли воздух своїм приємним запахом. Серединою прогалини журчав вузенький потічок, а на берегах его красувались різні лісові цвітки. Молодий чоловік стояв довго на однім міс-

ци і вдивляв ся в красну картину, що перед ним розстелила ся. Нарешті підійшов до потоку і почав зривати цвіти, що пишпани ся понад водою. „Нарву сестрі вязанку цвітів на пам'ятку моєї буковинської подорожі“, сказав усміхаючись.

В тім почув веселі голоси і дзвінки сьміх людей, що находили чим раз ближше до него. „Ходім там, коло потоку є ціла фіра цвітів“, почув виразні слова, і в ту саму хвилину побачив, як зпоза зелених сосон висунула ся група молодих дівчат в народних строях. За дівчатами поступали два молодці, один у сьвященничій одежі, другий в стрілецькیم костюмі. Ціла група становила дуже гарну картину на широкій, ярким сонішним сьвітлом освіченій прогалині. Білі, богато шовком, сухозолотом та лілітками вишивані сорочки дівчат так і блистали посеред окружуючої зелені, від котрої здавались ще білішими, ще проворішими. Лілітки й сухозолото на них блищали від сонішного проміння в тисячу красок, та додавали одноставній зелені округ себе життя і блеску.

Мужчини, сильно збудовані, становили фолію для красивих дівчат; при них виглядали дівчата далеко меншими, стрункішими, делікатнішими, як були справді. Подорожний, що стояв над потоком, жалував, що не є малярем, аби сю прекрасну групу змалювати.

Сьпіваючи якоїсь веселої мелодії, виривалась одна з дівчат наперед і бігла просто до потоку. Она не бачила незнакомого, що там стояв. Недалеко него ступила на вогкий мох

„Дністер“

СТОВАРИШЕНЕ ЗАРЕЄСТРОВАНЕ З ОБМЕЖЕНОЮ ПОРУ-
КОЮ У ЛЬВОВІ.

Дирекция товариства взаїмного кредиту „Дністер“ оголошує таке письмо з дати Львів, 28. червня 1895.

Загальні збори товариства взаїмних ubezpieczeń „Дністер“, — в наслідок численних домагань членів з многих сторін краю — поручили дирекції, щоби заснувала для членів „Дністра“ товариство кредитове. Сповняючи ту ухвалу загальних зборів, дирекція і рада надзираюча, запросивши до наради всіх у Львові замешкалих членів товариства взаїмних ubezpieczeń „Дністер“ уложила статут товариства кредитового по мысли закона з дня 9-го квітня 1873 ч. 70. В. з. д. о стоваришенях заробкових і господарских і приступила до заснованя сго. По доконаню всіх формальностей і чинностей приготевляючих — ц. к. суд краєвий яко торговельний у Львові прийняв сей статут до відомости і дозволив рішечем з дня 25-го мая 1895 ч. 27.470 на зареєстроване повозвизаного товариства під фірмою „Товариство взаїмного кредиту „Дністер““ стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою.

Членом того товариства може бути кождий (власновільний) член товариства ubezpieczeń „Дністер“, т. е. той, хто асекурує в „Дністрі“ тревало свої будинки або движимі річі або хто посідає уділ фонду основного „Дністра“. Ціллю товариства єсть подавати, своїм членам, особливо рільникам і ремісникам, матеріальну поміч через користне умішване ощадностей і уділюване їм позичок, при помочи сильного кредиту, під найкористійшими усьлявими. Члени приступають до товариства складають вписове 2 корони (1 зр.) на фонд резервовий і один або більше уділ в Уділ виносить 50 корон (25 зр.). Вплата уділу може бути або в цілковитій кноті або в ратах, однак не менших як по два корони (1 зр.) і під тим усьлівем, що рати в протягу року мусять выносити що-найменьше 10 корон (5 зр.). Уділи позістають власністю членів і приносять д відденду в висоті означеній загальними зборами з

чистого зиску з кінцем року. Товариство приймає до обороту капітали від своїх членів як і від осіб приватних і інституцій з поза-членів, і oprocentовує їх на-генер 5% — що супротив звичайної тєнер низької стопя процентової пред- ставляє дуже користну льокацію. Товариство у- ділювати буде своїм членам за відповідною по- рукою позички за оплатою 6% і 1% провізії від суми позичевої на конгтн адміністрації. По- заяк кождий член посідаючий відпов дну реаль- ність може легко дістати позичку гіпотечну в Банку краєвим почавши від 300 зр, длятого на- разі будемо уділювати членам позички менші, найвише до квогн 250 зр.

Управу товариства взаїмного кредиту „Дністер“ веде дирекція і рада надзираюча товариства взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові — однак кожде з обох товариств єсть самостійне, посідати мусять окремих своїх членів і окремі фонди — і маєток одного товариства на маєтко спільного з маєтком другого. Всі письма і документи від товариства носити будуть підписи двох членів дирекції, уміщені при фірмі (стампії) товариства. Членами дирекції суть: д-р Дамян Савиак, д-р Стефан Федак, д-р Ярослав Кулачковський і їх заступники п. Василь Нагірний і др. Омелян Савіцький — всі мешкалі у Львові.

Відкриваючи в імя Боже діяльність товариства від починаючого ся власне півроку, т. е. від 1-го липня 1893 р., поручаємо горячо наше товариство увазі і опіці всіх щирях синів руского народу і маємо надію, що всі наші патріотичні муж — гордо ревниво займають ся ділами народними і припинили єд чинною і матеріальною помічю до здивирненя і розвою товариства взаїмних убезпечень „Діістер“ — з повним довірем приймають наше товариство взаїмного кредиту і через численне приступлене в члени сего товариства, як також через уміщене капіталів своїх, церковних, братських і громадських — улекшать словинне економічної задачі і забезпять відчовідний розвій сему по ому товариству.

Перегляд політичний.

— Болгарський ексарх в Царгороді поробив у великого везира кроки, щоби Туреччина дозволила на обсаду єпископських престолів в Вібре, Мелвик, Монастари, Стумі і Кокус. Надіються, що такий дозвіл значно успокоїв би уми в Македонії.

— Урядово доносять з Кістенджіль, що дня 21-го червня прийшло до битви між ворохобниками а турецьким войском в Егрі-Паланка. Войско турецьке окружило 25 ворохобників, з котрих нісмох зловлено, а трех убито. Прочі пѣребили ся крѣзь турецькі ряди. Другий відділ з 30 людей окружили Турки дня 22-го червня в горах. — Позаяк болгарське правительство не хоче підпірати повстанців македонських, то орган Стамбулова „Свобода“ називає то становиско зрадою і взиває болгарський нарід, щоби взяв зброю в руки і посиливши своїм братам в поміч. На сі алармуючі слова „Свобода“ не звертає болгарське правительство жадної уваги, бо знає, що они лишуть ся без найменшого впливу.

— Задля справи вірменської уступив великий незір, а на его місце іменував турецький султан Сайду Пашу. Сей предложив сулганови іменоване денних нових міністрів і рікні адміністраційні реформи. Але его внесення стрічають на омір і для того він хоче уступити. Справа вірменська починає більше затуманити ся і положення стає чим раз неяснійше.

Коли поірати англійським Газетам, то на далекім сході настали знову важні зміни і як до недавня ситуація там була корисна для Росії, так тепер обернула ся в її некористь. Мав імено утворити ся союз, до котрого увійшли Англія, Німеччина і Японія, а до котрого мають ще приступити й американські Сполучені держави. Хіна не хоче нічого й чути о якийсь позаччій за посередництва Росії і постанови на укладати ся безпосередно з бивширами державами європейськими.

поховзнула ся і була би певно у воду впала,
коли би він був її не стримав.

— Осторожно, панночко, бо можете ску-
пати ся — сказав, усміхаючись до неї.

— Дякую за поратунки, — сказала весело дівчина до незнакомого. — От бачите, яке в мене щастя — обернула ся до надійшовшого свого товариства, — я хотіла втопити ся, а тут де не взяв ся ангел-єсторож і врятував мене.

Сказавши її слова зарум'янилась сильно. Їй прийшло на гадку, що з незнакомим не годиться так жартувати, і що він може сим обидити ся.

— Я все казав, що ви маєте незаслужене щастє, панно Маріє, — сказав мужчина в сьвященничій одежі, — і хоть я тому не дуже рад, що хтось инший а не я вас віратував, то все таки складаю єму сердечну подяку за услугу для вас. Деніє Горєцький, богослов — сказав, звертаючись до незнакомого — все вам буду вдячний.

— А Орест Мартинів, правник, гордий на ту вдячність — сказав незнакомець, подаючи руку Горецькому.

— Коли ми оба вже познайомились, то
дозвольте, най вам реїту нашого товариства
представлю. От вам виратувана вами цанна Ма-
рія Лісковска, се панни Емілія і Галя Радоскі,
а се пан Володівмир Галицький, лісничий.

Орест поклонився всім, Галицький сказав до нього :

— Простіть, що я такий сьмільий, але мені адає ся, що ви син 'святценика з Д... в Галичині. Я маю недалеко вашого села посаду, то ч'в нераз про вас.

— Так є — відповів Орест — я прийшов
лиш сюди на Буковину, щоби відотхнути сві-
жим, лісним: воздухом, та пізнати буковинські
околиці, а що трафилось мені се велике щастє
познакомитись з паньством, то я за те бож-
ьови скажу дуже вдячний.

— Дякуйте ліпше панні Марії, то она

нає сюди тягла, немов знала, що тут нового знакового знайде — сказав Денис на пів жартижливо, на пів насмішливо.

— Сей раз прибрав случай постать богині — сказав Орест, дивлячись на Марию, що справді на ту назву заслуговувала, бо була на причуд гарна. Її тонкий, гнучкий стан міг уже кожному подобатись, хто ще й не бачив її чудового рум'яного личка з великими, синіми як небо, очима, з тими рівними бровами, з тими коралевими устами, що так гарно усміхалися показуючи при тім два ряди маленьких, білих зубків. Сеся красна головка увінчана була довгими косами русавої барви.

На Орестів комплімент почервоніла Ма-
рія по уха.

— Ви, видно, стрічали в лісі богинь, що кожду смертельничку до них прирівнюєте — сказала з заклопотанем.

— Справді стрічав я, але такої гарної ще доси не бачив — відповів Орест, дивлячись їй просто в очі.

— Ви, бачу, між ними пробували, що навчилися там таких компліментів — замітив Денис і глянув зазистно на оживлене, з яким Орест промовляв.

— Не треба нігде перебувати і вчити ся; краса сама вчить нас бити перед нею чолом — відповів Орест з запалом.

Денис усміхнувся іронічно. — Ходім — каже — або дальше в ліс, або до дому; сто- ячи так на вогкій землі можна перестудити ся.

Дівчата засміялися голосно. — Видко
що ви міський чоловік, коли боїтеся перестуди
серед літа — сказали хором.

Денис естервоїв ся з досади. — Добре казали давні фільмовофи — сказав, ніби жартуючи — що жінки не мають льогіки. Коли сей говорив про богині, котрих нігде нема, то ви слухали з увагою і не сьміяли ся, а як я заговорив про теперішність, та ще про щось позитичне, то ви зараз зачали сьміяти ся.

— Ох, бійтесь Бога, не зачинайте знов про своїх філософів — сказала Марія і заткала уха руками — ми вже дома досить про них наслухали ся, але дома то ще якось уходить, бо там тихо, хмарно, немов, святийно, але тут в лісі не хоче ся нічого про них слухати, тут лиш веселість, щастє та свобода серцю.

— Браво, панно Маріє — сказав Орест, — так то й я люблю! В лісі повинен кождий з своїми думками тішити ся красою природи, не заколючючи пануючого тут спокою ніякими теоріями філософічними.

— Як я тішу ся, що хоть ви признаєте правду моїх слів, бо от пан Горецкий каже, що лїс на те, щоби в нїм фільозофувати; Володимир каже, що на те, щоби в нїм полювати; знов мій татко кажує, що на те, аби ним памити — і хоть я, Емілія і Галя твердимо, що лїс на те, аби в нїм весело погуляти, то все не можемо їх переговорити. Тепер же, коли ви по нашої сторонї стоїте, то може се нам удасть ся. Тому сьмію вас просити не оминати нинї нашого дому, тільки вступити до нас; ми веї будемо вам дуже раді — сказала Марія з чаруючим усміхом.

Орест вклонив ся. — Дякую красно за запросини, я дуже тому рад, що буду мати на-году пізнати ваших родичів.

Денис чув їх розмову, чув як Марія за-
просила Ореста до себе і затиснув кулаки. Єї
ввічливість до чужинця дразнила й лютила его.
Не кажучи й слова, ступав він за веселою ком-
панією, котра голосно розмовляла. Лісничий
провадив старшу панну Радеску під руку; она
була его суджена — за місяць мало відбути
ся їх весіле.

Галицький був родом з Буковини. Скінчивши вищі лісові курси, не хотів вступати в державну службу, бо трапила ся йому дуже добра приватна посада в Галичині в одного графа, его шкільного товариша. Живучи з ним в

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 3. липня 1895. р.

Іменованя. Приватний доцент на краківському університеті, др. Ал. Бек, іменованій надзвичайним професором фізіології на львівському університеті. — Тимчасовий старший контролор пловий у Львові, Кароль Пожаковский, іменованій старшим контролором пловим в ІХ-ій ранзі.

Відзначеня. Міністер внутрішніх справ дав бук. краєв. му президентові повномощ. висказати задоволене міністерства з нагоди поборення торічної холери дідичови Дмитрови Костикови в Ступці, антикареви Антонови Панови в Заставній і голові санітарного товариства в Самушині, Лєвандовському.

Галицький виділ краєвий видав обіжниц до виділів повітових, в котрім поручає їм, щоби складали ему три рази до року сировоздане, а то: 1) в часі від 15. до 30. квітня: як вишли озимини, як переведено весняні роботи в селянських господарствах, який єсть передіновок, яких публичних робіт треба надіяти ся, щоби дали людям зар. бок; 2) в часі від 15. до 31. липня: який вислід сінокосів, які вигляди на жива в селянських господарствах; 3) в часі від 1. до 15. падолиста: як вишав збори земних плодів, чи селяни мають вже на зиму припаси, як в селянських господарствах переведено озимі засіви. Ті сир. возданя, як каже обіжниц, мають виділов. краєвому служити до того, щоби не заснувано его несподівано петиціями о підмоги з причини елементарних нещастя, котрі утрудняють порядку господарку краєвим фондом. Вишци виділі краєвий звертає увагу виділів повітових, що не буде давати помочи тоді, если яке нещасте навіснить одну лише громаду. Виділи повітові повинні кожного року вставляти самі на такі цілі якусь квоту до своїх бюджетів і старати ся на будуще витворити особний фонд на запомоги для вивіщених елементарними нещастями громад.

З ц. к. рускої гімназії у Львові. Іспити вступні до І-ої класи ц. к. академічної гімназії

у Львові розпочнуть ся в суботу дня 13-го липня о годині 10-тій перед полуднем. Ученики, що схотять піддати ся тому іспитови, мають явити ся в означенім часі в канцелярії дирекції гімназійальної і предложити метрику хрещеня, свідоцтво шкільної або в дуботі віспи і свідоцтво зі школи людвої, наколи ходили до школи. Також мають з собою принести папір поліційований на три задачі письменні, перо і атрамент і книжку руску та німецьку а IV кл. людвої. По відбутку іспиту з добрим успіхом, мають зложити таксу вписову 2 зр. 10 кр. і на средства наукові 1 зр., разом 3 зр. 10 кр.

Вступні іспити до І-ої класи і до класи пригтовляючої в ц. к. рускій гімназії в Перемишлі на 1895/96-й рік шкільний відбудуть ся (з причини, що кінець року шкільного припадає сего року 13-го липня) в днях 13-го, 14-го і 15-го липня перед феріями, а 1-го 2-го і 3-го вересня по феріях. —

З львівської архієпархії. Презенти одержали на Колоколин о. Петро Петрицький, місцевий завідател, а на Луку малу о. Ем. Мальчинський, сотрудиик з Тернополя.

З перемискої єпархії. Презенту на парохію Волчищовичі, деканата судово-вишньєвського, одержав о. Николай Кушнір.

Перенесенє тлінних останків бл. п. Омеляна Огоновського до власного мурованого гробу і посьвяченого пам'ятника на кладовищі Личаківськєм у Львові, відбуло ся дня 2-го с. м. зрана. Нова могила заслуженого вченого находит ся при головнім вході Личаківського кладовища: ліворуч входу, за пам'ятником польского поета Гошинського. Місто — признаючи заслуги, які бл. п. Омелян Огоновский положив для краю, відступило місце на гроб безплатно на основі односторонньої ухвали II-ої секції ради міста. (Д. такої ухвали секції причинили ся члени ради д-р. Д. Савчак і універс. проф. Ротковский, представивши в своїх промовах значіне і заслуги пок. Омеляна Огоновського). Пам'ятник на гробі, виконаний з тернопільского каменя в знайї робітні Перієра, представляє гробовець а на гробівицї обеліск; на обеліску бюст покійника з

ліоньского мармору — роботи різьбаря-артиста п. Войтовича, в означеного торік на краєвій галицькій виставі золотим медалем — а на вершкѣ обеліска величавий трираменний хрест. Понизше бюсту на камені напись: „Отець Омелян Огоновский, доктор філософії, професор рускої мови і руского письменства на львівськєм університеті, член академії наук в Кракові, довголітній голова товариства „Просьвіта“ і проч. — упокоїв ся 28 (16) жовтня 1894 р. в 62 році житя. Вічная пам'ять!“

З Риму піше до „Душпастира“ его дописуватель: Затверджені сьв. Отцем декрети синодальні, котрі печатали ся ту через кілька тижнів, наспіють на днях до Львова (вже наспіли — Ред.) — Про дар. Наймилост. нашого Монарха на руску колегію, про котру згадали були рускі галицькі часописи, а першу вість подала тутешня часопись „Osservatore Romano“, подаю, о скілько я розвідав, такі близші дані: Квота дарована виносить 90.000 зр. в золоті на колегію, крім того ще якась квота на від'їзд окінчених богословів домів і ще дар на каплицю. Великодушній той дар Монарха (Цісар жертвував з приватної своєї каси, викликав в тутешніх кругах сензацію. Розум є ся, що справа нашої колегії піде скоршим ходом. Задумують тепер в Пропаганді вже не устроювати колегії при церкві СС. Сергія і Вакха, але в новій часті Риму, де єсть много каменя до закупки. Причинили би, що реперация коштувала би вельми багато, дальше значіне віддалене монастиря СС. Сергія і Вакха від школи, накінець положене на площі, де продають ярику. Се все лиш проєкти. Сли що буде вже певного, не залишу написати.

Філія „Просьвіти“ в Станіславові на жданє сьвященників з околиці, котрі в сьвято сьв. Йона Хрестителя не могли би прихити, відложила загальні збори членів філії на відновий день в осєні. В неділю-ж, 7-го липня, уряджує філія два відчити: господарський і економічний в сали Зедельмаєрвськїй о 4½ годині по полудни. Поміж відчитами відсьвіває хор міщанський з Тисьмениці кілька руских народних пісєнь.

В пам'ять Тараса Шевченка відбуде ся дня 11-го с. м. концерт в Тернополі.

приязни, мав всякий достаток. Познакомив ся случайно з панною Радоскою, також донькою лієничого і не нагадував ся довго, тільки бувши кілька разів в домі єї родичів, освідчив ся їй і справа скінчила ся заручинами. Перешкід не було з ніякої сторони, обоє любили ся сердечно і коли тепер так ішли рука в руку, виглядали так як би були в сємїм небі.

Батько Марії був галицький родич. Одичивши по своїм батьку красну реальність і до єго моргів поля, почав пан Лієковський господарювати, але всілякі нещастя, як неурожаї, пожари, довели єго до того, що кілька літ по женитьбі з сестрою Еміліїного батька, мусїв свою поєлієсть продати. При помочи свого швагра найшов мале добро на Буковині, що складало ся з п'ятьдесять моргів, купив єго і тут єму ліпше вело ся як колись на більшій поєлієсти. Не мав більше дітий крім Марії і тому старав ся дати їй вишчу освіту; бо ї сам був розумний чоловік, скінчивши гімназію і університет. Покінчивши жіночі школи в єтолічнім містї Буковини, вернула Марія до дому, але тут не дали їй дурно сидіти, тільки найшли ще гувернантку, щоби вивчила Марию ще ліпше гри на фортеп'яні, французкої і німецької мови. Гувернантка була Русинка з Галичини і навчила Марию не лиш богато позиточних річий, але й також називати ся Русинкою, вібрати ся по народному, та не вєтідати ся говорити по руски, як то часто у нас буває. Сєєя наука була не менше вартя, як кожда друга. Емілія і Галя брали участь в науці; отже коли гувернантка по двох літах покидала дїм Лієковських, могла собі сказати, що не провела того часу марно, бо навчила хоть три дівчини любити євій нарід та берегти свою жіночу гідність.

Ідучи побіч Орєста, оповідала єму Марія про свою учительку; казала, що лиш їй має подякувати, що знає, якої она народности; она була би єї ще більшє навчила, коли-б не

пішла була на иньшу посаду. Особливо жалувала Марія, що не могла пізнати руску літературу та ієторію, бо час був на те за короткий. Она рада-б читати рускі книжки, особливо Шевченка та Основяненка, але не має їх де позичити.

— Коли ви позволите, то я можу вам такими книжками служити; в мене є їх сила — сказав Орєст.

— Я би вас дуже о те просила, если ласка ваша — сказала Марія.

— Не треба просити, я сам дуже рад такий жєнщині, що інтерєсує ся народною, рускою літературою. Се проява в нас в Галичині досить рідка. Польскі, французскі та німецькі романи подобають ся нашим жєнщинам взагалі ліпше, як свої питомі писаня.

— То правда, то єумно — сказала Марія. — Я думаю, що перше треба знати свою питому літературу, а потому брати ся до чужих, хоть зєсоромом мушу признати єя, що ї я не знаю ще своєї рідної літератури, а вже начиталась польских, німецьких та французских творів чимало.

— То тепер красші будуть вам видаватись всі наші твори; в них лежить якийсь недонятний чар, чар свого рідного, питомого.

— Я вже дуже на них цікава — сказала Марія — ви певно не забудете даного мені слова, та подасьте мені нагоду познакомитись з нашими писателями.

— Коли ви позволите, то я вже сего тижня принесу вам наші книжки.

— Прощу вас дуже о те — сказала Марія, легко почервонівши, — але от уже й наш дїм недалеко — додала.

Ціле товариство вишло вже з ліса і стало на невеликєм горбкѣ, з котрого видко було ціле село. Село, з великою, мурованою, на єєрєдинї церквою, з білими хатами, та зелєніми садами, виглядало дуже гарно. З далека розлягав

сья голосний єсїв весєлих паробків, єсїх дівчат та весєла музика.

Молодому товариству на горбкѣ не хотїло ся чогось дальше іти: освєченє магічним єсвітлом сонця село вабило тільки їх очі до себе.

— Яке ваше село красне! — сказав Орєст до Дєниса, котрого мовчанє єго дивувало.

— Я нічого красного в нїм не нахожу, відповів той. — Треба бути дуже великим ідеалїстом, щоби в тих єоломяних стрїхах, зелєних садах та простих людях видіти щось принаде. Я нераа дивуюсь, як то чоловік з освєтєю може на селі євій вік коротати.

— Любов до народу і праця повинна кождим жиючим на селі освєченим чоловіком руководити, та єму гіркі і нудні хвилі осєлоджувати. При праці забуває ся на всі єсвітєві роскоші та забави — відповів Орєст з повагою.

— Так — сказав Дєнис іронічно — то ви належите до тих аєстєлів праці і народної просьвіти... Я сего по вашій бесїді не сподївав ся...

Схована в тоні і словах Дєниса насмїшка обурила Орєста. Кров кинулась єму в лице, але він відповів спокійно:

— Я не належу до тих людей, що програму цілого євого житя носять на долі написану — і пішов в сїд за Мариєю, що завернула в улицю до євого дому.

Тепер почервонів Дєнис, але не хотїв перед чужинцем ухидити за простого чоловіка і сказав приязно:

— Я не бажав вас моїми словами обидити, а ви, бачу, обидили ся. Упєвняю вас, що я нічого злого при них не думаю.

Орєст не міг єму на те відповісти, бо в тій хвилі стали власне на брамі пана Лієковського, котрий там очікував їх приходу.

(Дальше буде).

Мозок Бісмарка. Досі треба було чекати аж до смерті великого мужа, коли хотіли знати величину і вагу его мозку. Але тепер фізіологи вже винайшли спосіб, що й за життя можна се довідати ся. І так різьбар Шанер в Берліні винайшов при нагоді роблення статуї Бісмарка таке: Голова его довга на 212 міліметрів, широка 170 мм., мозку є 1965 кубічних см., а важить 1867 грамів. Ці числа дуже великі, бо між 30 славними мозками в Карлсруге найбільший довгий на 195 мм., а 155 мм. широкий. Мозок німецького поета Шіллера важив тільки 1580, а Дантото 1402 грамів.

Померли: Григорій Новицький, офіційн. рахунковий, в Ставіславої; — Йосиф Подгурский, антикар, у Львові; — Серафим з Хворовских Черненькова, жена комісара скарбового, в Тарнові; — Алекс. Брендзан в 66-ім році життя в Чернівцях.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

Відень, 3. липня. Вночі упав великий град. Страшна буря наробила в північно-західних передмістях Відня великі шкоди, особливо на винограді. Дуже багато шиб побитих; вода вдерла ся в пивниці і низші помешканя (сутеренові).

Відень, 3. липня. Пленер зложив свій мандат посольський.

Гамбург, 3. липня. Гамбурский корреспондент довідує ся, що князь Бісмарк, котрий послідніми днями трохи був запедужав, вже здоров і вчора по полудні їхав в отвертій повозі підчас великого дощу.

Табор, 3. липня. Сьогодні зраня спіткнули ся коло двірця особові потяги, що їхали до Праги і Пізик. Чотири особи тяжко, а девять легко ранені.

Софія, 3. липня. 200 болгарів відправились в Македонію на поміч повстанцям.

КНИГАРНЯ

наукового Товариства імені Шевченка

у Львові, уліця Академічна ч. 8.

продає слідуєчі книжки:

зр. кр.

Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руських піснях народних	— 35
— Без праці, оповіданя	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щастє, драма	— 30
Уманець і Смілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2 50
І. Вагтовий. Українство на літерат. поєвах з Московщиною	— 50
О. М. Нартицький. Провідні ідеї в письменстві Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленько. „Літєнія в Тавриді“, драма	— 20
Записки Товариства імені Шевченка ч. I, II, III, IV. і V. по	1 20
— Кенан. Свбїр ч. I. II.	1 20

Кирпиль Студинський. Лірники, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роланда	— 50
Лєся Українка і Макс. Ставницький. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I	— 20
Др. Огоневский: Історія рускої літератури II, 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітогляд українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Найжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джери, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попалась	— 10

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий. об'ймаючий 640 сторін друку, найповніший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) 3 Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургія св. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі св. Літургії. III. Тайни покаєння і пресьв. Евхаристії. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часі великого посту. VI. Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятых VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці, в) св. Отця Николая. IX.) Молебєн до пресьв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятых, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і иньші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвита“ і в книгарні Ставропигійській і перепл. заведеню Мих. Спожарского по таких цінах:

1) Молитвенник брошурований	зр. 70 кр.
2) оправлений на-пів в полотно з одвітими відтисками	— „ 90 „
3) оправлений ціло в полотно з золоченими і відтисками	1 „ 10 „
4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів	1 „ 30 „
5) оправлений на-пів в шкіру з золоченими і відтисками	1 „ 10 „
6) оправлений ціло в шкіру з золоченими і відтисками	1 „ 60 „
7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів	1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники зводять присилати на оплату пошти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим перепові і тверезим руским читальникам присьвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

уліця Валога ч. 11,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Дністер“, опертий на засади взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно диважме і недвижме проти шкідливого впливу під найприступнішими устєвами і починає можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє агенції в місцевостях, де нема агенції „Дністра“, приймають ся.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

у Львові, уліця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровича число 2, має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зт. 20 кр. за роки, а всі 9 разів за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіта. Рад Шкільних, Впов. сьвященників, катихитів, учителів і родичів, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красю оправлені з позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при уліці Вірменській ч. 2 по слідуєчій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповіданя о житю св. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Леа і коноплі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живоплот і ліси 20 кр. Вєнєжян Франклін 16 кр. На дєсвітках 22 кр. Серєх лєдового моря 25 кр. Житє св. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарська, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америка 22 кр. Звірата шкідні і пожиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методий 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній опра-ві) 20 кр.

влучній оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 зр.

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносять:

на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 зр.
в бюрі газет Л. Горюча в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Румунізаторська льоріка.

Під заголовком *Situațiunea* розписуєсь волоска „Gazeta Bucovinei“ над теперішнім положенням Волохів на Буковині в свій, знаний вже, односторонній спосіб; порівнює его з положенням Русинів і Німців в краю, і висновує що до Русинів просто чудацькі погляди. Жадають від нас Волохів, каже „G. B.“, щоб ми спокійно і терпеливого заховували ся, а всі потреби наші будуть задоволені. І наші посли підпирали правительство в самій річці так в соймі як і в раді державній, але успіхи з того ось такі: конгрес церковний відложений „ad graecas calendas“; основане висчих клас гімназійних волоских в Сучаві несповнене до нині; за-помога для інтернату дівочого волоского застрягла; отворене школи промислової у Кіміолунзі тримає ся в завішенню; волоскі школи остають під гнетом польських інспекторів; родичів силують н. пр. в Михалечу записувати дітей на руске (!); що найважніших волоских урядників переслідують н. пр. покійного проф. Штефуриака, професора Маріяна; других поминають без причини при іменованях; а адміністратора парохії св. Параскеви в Чернівцях просто „гонять“; бідному студентови Стефанови Шесанови відмовляють за-помоги із прав. редії. фонду; впроваджувати волоску мову в письмі по гро-

мадських урядах в селах волоских заказують старости.

Хто не знає ближше обставин на Буковині, той міг би на підставі от-сеї дісти незаспокоєних бажань і кривд волоского народу подумати, що Волохи справді не лише не мають жадних прав народних, але й гноблені і переслідувані у нас гірше жидів в Румунії, гірше Русинів в православній церкві на Буковині і в соймі. Тимчасом стоїть справа троха инакше. Може опріч однієї точки, в котрій вказує ся на перепони при впровадженню волоскої мови яко мови ділової по декотрих волоских селах, можна о всіх тих других жалобах і закидах сказати, що „скаржити ся дитина, що єї бито, але не каже за що“, а плач „G. B.“ мов би хтось силував родичів в Михалечу (очевидно волоских, хоть не каже того виразом „G. B.“) записувати свої діти на руске, можна отверто назвати безличністю тої газети, бо сконстантовано через школьну Радю краєву, що в Михалецькій школі нема ані одної волоскої дитини! Коли возьмем лиш отсей оден без підстави наведений факт на увагу, то можна подумати, скільки раций мають всі ті иньші нарікання і скарги волоскої газети. Ми з нашої сторони можемо лиш тільки сказати, що о скільки ми поінформовані дотично причин наведеного поминення при аванії і гнобленя поодиноких осіб волоских, то не то що нема ніякої причини скаржити ся на ні-

кого, але найрозумнійше було би не витягати таких не коньче принятно воняючих справ на верх. В решті можна-б сказати, що не наше діло вторкати ся в окремішні справи Волохів. Та дійсно й не займали-б ми ся тим, що там Волохи мають з правительством або з ким инчим, коли-б тоті нарікання і жадання їх газети не були часто чистими напастями на Русинів, як от і в сім разі. Начисливши цілу купу наведених „кривд, жалоб і бажань“, каже в кінці „G. B.“: „Тепер придивім ся ми як (супроти на-ших наведених кривд і т. д.) стоять Русини? За почином правительства (!) має бути (!) отворена гімназія руска в Чернівцях“. Чому, питає „G. B.“, не в Кіцмани або в Вижиці, чому саме в Чернівцях, в самій кості волоскій (!), та чому не постаралось правительство вже хоть о те, аби й волоска гімназія була отворена разом з рускою?! Також хоче правительство, каже „G. B.“ поділити інститут теологічний на два відділи, оден руский а другий волоский; так само думає і підготовляє правительство поділ диєцезії на руску і волоску часть. „Чи може-ж вже сягати дальше шовінізм національний?“ — питає „G. B.“ Далше, каже, дістали Русини одного світника школьного, одного окремого референта для шкіл народних руских. Отаке, каже, сидиш, положення Русинів!!! Ну, яке-ж оно, то завидне положення Русинів буковинських? Приглянь-

2) ПОНАД ДНІСТРОМ.

НОВЕЛЯ.

Писала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

— о —

П.

Він був грубий, високий з тивим уже волосем і мав добродушний вираз лица.

— А де ви так довго забавились? — запитав Марію.

— Ми, татку, зробили нову знакомість, але те коштувало нас не мало труда, доки ми пана Мартинова переконали, що ви певне схочете ему за услугу для мене подякувати. Отее пан Мартинів, що спас мене від утоплення в потопі, а се мій батько, що вам вдячний за се — представляла Марія.

Лісковекій подав Орестови руку з виразом непевності на лиці: — Ви виратували мою доньку з води? — запитав.

— Панна Марія приважують до такої дрібниці, як моя услуга, за якого ваги — відповів Орест усміхаючись.

— Дрібниця! — підхопила Марія. — То ви мое життя так маловажите?

— Бороши Боже! я не маловажу, але вам не гровила ніяка небезпечність — сказав Орест. — Пригода була така: — почав оповідати Лісковекіму — панна Марія поховзулась і була би упала в потік, а я до тої купелі не допустив.

— Дякую вам за се — сказав Лісковекій — і прошу близше. В хаті чекає моя жінка з підвечірком.

Увійшли на широке подвір'я, обведене до-окола господарськими будинками. З боку стояв досить просторий дім, перед ним красував ся гарний з'їльник. На цілм обійстю був як найбільший лад, так і видко було, що господарство знаходило ся в добрих руках.

Марія повела своїх гостей через з'їльник до хати. В з'їльнику пишались між иньшими цвітими чудові рожі.

— Панно Маріє — сказав Орест — знаєте, о що я вас буду просити? Коли я вам, як ви кажете, зробив таку велику услугу, то прошу мені дати в нагороду рожу з вашого з'їльника.

Марія підійшла до рожевого корча, вірвала пишну червону рожу і хотіла ему передати.

— О ні, так не йде — сказали разом Галицький і Емілія, — в нагороду мусиш ти рожу сама приприти.

— Чи ви сего бажаєте? — запитала Марія Ореста.

— Коли другі так кажуть, то чей же я не від того — відповів сьміючись хлопець.

— Так таки належить ся — додав Лісковекій — памятаю, що ще в молодих літах читав я, як давні дами припинали лицарям рожі в нагороду.

Марія зближилась до Ореста і підняла руку з рожею. Приймавши ему рожу до сурдута, глянула на молодого хлопця. Дивний вираз, з яким він дививсь на ню, заклопотав її, она почервоніла і її руки легко затремтіли.

Побачивши се, Орест почервонів і сам, а его серце забило ся сильніше в грудях.

— Коли ви, пане добродію, знаєте, як давні дами нагороджували лицарів — звернув ся Орест до Лісковекіму — то мусите також знати, як лицарі дамам дякували; отже і я в той спосіб подякую — при тих словах притягнув руку Марії до своїх уст і сердечно поцілував.

Всі засьміяли ся на се, лише Денис стояв тихо, понуривши в землю очі.

— Ходім уже раз до хати — сказала Марія ціла червона як та рожа, що її дала Орестови.

— Увійшовши в першу комнату, гості зачули, що і в прилягаючій хтось знаходить ся. Марія отворила двері до тої комнати і попросила го-

мо ся тим величезним здобуткам за по-
чином (!) правительства близше.

Русинам мають ся отворити (!) ру-
ські паралельки в Чернівцях, у самій во-
лоскій кости! Отже мають ся ще лиш
отворити. Они вже отвиряють ся через
25 літ, наколи Волохи волоскі паралель-
ки в Сучаві вже десятки літ дійсно ма-
ють. Що до волоскої кости, в нутрі ко-
трої мала-б руска гімназія бути осно-
вана, то не перечимо, що би ту де не
було волоских костий у Чернівцях, але
тіла живого волоского находить ся тут
дуже мало. За то всі се добре зна-
ють, що Чернівці окружують милями з
усіх боків самі рускі села. Бо щоби се-
ла Чернавка, Михальче, Кучурів великий,
Чагор і т. д. мали бути волоскими села-
ми, так грубо з правдою обминутись мо-
же хіба румунізаторска загорілість. Дуже
пече „G. B.“ то, що мала би отворити
ся руска гімназія власне у Чернівцях,
а не у Вижниці або в Кіцмани. Так са-
мо могли-б ми дивувати ся і питати ся,
чому отворено волоскі паралельки як
раз в Сучаві, а не у більше волоских мі-
стах, як н. пр. в Дорні, або в Калафін-
дештах, але в місті, де на 10.221 душ
живе лише 2417 Волохів, наколи Чернів-
ці замешкує 10.400 Русинів, котрі самі
вже в силі заповнити руску гімназію.
Як вже на таке виходить, що Чернівці
не в рускій околиці а в самій волоскій
кости, і мала-б бути руска гімназія тут
небезпечно для Волохів, то таким самим
правом можуть Русини парікати на во-
лоску гімназію у Сучаві, де також в са-
мім місті і в сучавській окрузі живе 10.059
Русинів, на 34.078 Волохів.

Дальше мають дістати (!) Русини
руську теологію і руску дієцезію. Те все
Волохи вже таки мають десятками ро-
ків! Русини, каже, дістали одного совіт-
ника у шкільній раді краввій! А що Во-
лохи там мають 5 совітників вже де-
сятки років, про те й не споминає G. B.,

те не шкодить Русинам нічого, лиш той
один Русин, той єсть волоским нещастем!
Нещасте велике також стало ся, що іме-
новано одного референта для народних
шкіл руских, котрий не має слова у раді,
але що Волох совітник Ісопескул також
є інспектором волоских шкіл і членом
шкільної ради, де реферує у відповідних
справах, се не значить у G. B. нічого; й
на перешкоді один Русин в краєвій раді
шкільній.

Отсе всі ті „здобутки“ Русинів;
більше „G. B.“ не могла вчислити.

Що за помочію Алезаніого перетво-
рили Волохи православну дієцезію у во-
лоску метрополію, з чисто волоскою кон-
систорією, що за помочію Алезаніого
верховодять Волохи у соймі і в виділі
краєвим, що над рускими школами чер-
новецького, сторожинецького і серетського
округа панують інспектори Волохи, Ian-
choschi, Porvici і Padure, що як самі при-
знають ся, по руски навіть писати не
вміють, о тім мовчить G. B. так, як би
йї пам'яті не стало. Тай все те, що Ру-
сини „дістали“ або „мають дістати“ все
те виходить із „ініціативи правительства“!
Що о руску гімназію Русини добивають
ся сотками петицій вже через 25 літ,
що Русини рік-річно виказують хибі у
православній єпархії, вказують на безчи-
сленні надужиття волоских священників у
церкві і школі, та неустанно домагають
ся усунення сих хоробливих відносин у
прав. дієцезії, сего G. B. не чує, не
бачить, не знає й не хоче знати. Коли-ж
таки раз Русини дібють ся якого свого
права і правительство сповнить справе-
дливі деякі бажання Русинів, не відбира-
ючи і не уймаючи Волохам нічого, то ста-
не ся се все за „ініціативою guvernului“!
Але припустім на приклад, що оно так
є, як G. B. пише, що Русини не потребу-
ють і не домагають ся ні рускої гімна-
зії, ні рускої теології, ні руских свя-
щенників, ні руских послів, ні руских ін-

спекторів або совітників у шкільній раді,
а все те накидало-б нам правительство
(guvernul), або як каже G. B., приходило
Русинам за ініціативою guvernului, то
чинило-б то правительство нічо иньше,
як свою повинність супротив Русинів і
їх потреб, так само, як се вчинило оно
вже давно в наведених повисше спра-
вах супротив Волохів, Бо яким же инь-
шим способом дістали н. пр. Волохи всі
ті вперед наведені здобутки? Чи може
бунтами, напором; против волі правитель-
ства і з власної сили? Ба, вже борше
можна припустити, що Волохам дістав
ся зза особистої симпатії і ініціативи
президентів Алезаніого і Красса неосен здо-
буток, може навіть против свідомости
центрального правительства, от як тепе-
рішня перевага Волохів у соймі, у виді-
лі краєвим, у правосл. церкві і т. д., ко-
ли тимчасом Русини всякий здобуток у
правительства добувають, не мов з ка-
меня, неустанною довголітною працею.

Вкінці на оборону своєї загорілости
вивела G. B. ще один доказ, а іменно
мнине право посідання, задля котрого Ру-
сини буцім то не мають уже ніякого
права ні до православної теології, ні
до школи, ні до церкви — ні до всего
того, що Волохи захопили в руки. При
такій чудній льогії Волохи повинні оправ-
дувати кожного злодія, що украдену річ
переховував у себе спокійно довший час.
Відобране ему сеї річі було-би наруше-
нем его стану посідання. І дивно ще при-
тім се, що коли G. B. розуміє право по-
сідання так, що не можна нікому нічого
такого дати, чого він не має, а другий
вже має, то яким чином домагають ся
Волохи все то осягнути, чого они доси
не мають, а другі вже давно посідають?
Здає ся на підставі пословиці: „що по-
пови вільно, то дякови засі!“ Здає ся,
що „G. B.“ збила ся вже зовсім з про-
стої дороги, і живе очевидно у тій манії,
що Буковина не підлягає конституцій-
ним законам австрійским, або що Руси-

етий туди до гостинної і сеся була досить про-
стора, але мов би трохи темна; стіни були ви-
танетовані синіми тапетами, на них висіло двоє
великих зеркал і три образи в золотих рамах.
На вікнах були понавішувані білі тоненькі за-
нависи. В однім куті стояла канапа з оріхового
дерева, обтягнена синьою матерією, перед нею
стояв столик дуже майстерної роботи, наокуп
него ґрунувались сині фотелі. В другім куті
стояв фортеп'ян.

На каналі сиділа не молода вже жінщина,
а коло неї на фотелю пані дому. В куті коло
фортеп'яна стояла молода панна і перебирала
ноти. Побачивши вступаче в кімнату това-
риство спустила голову в долину і чекала, аж
прийде черга повитання до неї.

— Мамцю, представляю вам паня Марти-
нова, правника — почала Марія, — се моя
мати, се пані, а се панна Горецка, жена й
донька нашого св'ященника.

Всі поклонили ся й попросили прибувших
сідати. Доматка віддала ся до кухні, ка-
жучи Марії накривати до підвечірку.

Орест сів коло панни Горецкої і почав з
нею розмову. Панна Горецка не була гарна
собою, єї блідаво-чорняве лице, великі, випу-
клі чорні очі, широкі, надуті губи й непро-
порціональний ніс не становили красної ціло-
сти. До того мала вираз і міну гордості. Роз-
мовляючи старала ся бути приязною і розумною.

Орест оповідав їй, яке мило вражінє зро-
били на него народні стріи паннів.

— А я не люблю народного строю, він ме-
нї дуже не подобає ся, мені здає ся, що коли

би я вбрала ся по народному, то всі мужики
були би зі мною за „пан-брат“.

— То мені дивно, що ви, зрієши на селі,
не любите народу і погорджуєте ним — сказав
Орест.

— О! перепрашаю, я на селі не зросла;
в місті моя коліска стояла, в місті я зросла й
виховала ся, аж перед двома роками заблагось
таткові на село межі мужиків — сказала пан-
на Горецка.

— То ви не любите сільського життя? за-
питав Орест трохи іронічно.

— Не знаю, хто его може любити? Тут
так нудно, що як би не книжки та не мій фор-
теп'ян, то я би з нудоти хорувала.

— В мене є сестра, що живе таке на селі,
також читає книжки, тільки на фортеп'янї не
грає, але я ще ніколи не чув, щоби она ска-
рила ся на нудгу — сказав Орест навмисне.

— Hier hört alle auf! Що ж она робить?
Панна Горецка не говорила добре по руски,
хоть була Русинкою; коли їй не доставало
руских слів, то позичала собі їх з німецького,
як у нас майже всі панни роблять, що з бать-
ками та з матерями розмавляють по німецьки
і тому не мають рідної мови в уживанню.

— Займає ся просвітою сільських дівчат,
учить їх читати, шити, вишивати, паньохити
плести, ба навіть корунки робити — і то все
з власної волі, щоби тільки бути для народа
хоч троха пожиточною — відповів Орест на
єї слова.

— Mutter, hören Sie es? І она може так
мужиками призивати ся?

— Чому ні, она тримає ся тої засади, що
не треба того цуратись, з кого живе ся. Зреш-
тою она, як і я, люблюм нарід, его мову, пі-
сні, звичаї і обичаї — сказав Орест з притиском.

Панна Горецка закусила губи. Сей „Gali-
zianer“ сьмів їй імпонувати, та ще якими рі-
чами? Такими, що їй ніколи й не снили ся.
Она замовкла, не знаючи, що відповісти.

— Се від вашої сестри дуже красно, що
она так народом займає ся — сказала пані Го-
рецка. — Я не раз чула, що в Галичині нарід
світліший як у нас, і борше горне ся до ін-
телігенції.

— Нарід веоди однакий, пані добродійко —
відповів Галицький — се я знаю з досвіду;
він веоди добрий, лиш се від інтелігенції за-
лежить, як она до него відносить ся. Сприяє
інтелігенція народови, то й він їй тою самою
монетою відплачує ся.

— Але се звісна річ, що наш мужик не-
вдячний, то й не варто ним займатися — ска-
зав Денис.

— Се вже не раз і не два я чув — обі-
зав ся Лісковекій — але все не розумію,
якої то вдячності хоче інтелігенція від наро-
ду. Тай за що властиво він має бути їй вдяч-
ним? От удармо ся в груди тай скажім собі
правду, хто невдячний? Ми — інтелігенція, бо
нарід без нас обійшов би ся, а ми без него ні.

Орест не міг стримати ся; встав з місця
і приступив до Ліскового та стиснув горячо
его руку.

— Прийміть мою щирю подяку за єї сло-
ва — сказав зворушеним голосом.

ни виняті згід тих конституційних прав і віддані на поталу волоским боярам!

Красна ся статя Г. В., нема що казати, така красна і розумна, що гадав би хто: щось більше ограниченого і злого не пайшов би вже і в *Бук. Відомостях*. Тимчасом Г. В. в слідуєчій своїм числі ще щось чуднійше написала: оповістила параз Волохам, що ціле нещасте Волохів на Буковині, то — ну, хто? — *Волян і Тиміньский!* Каже: ми гадали, що союз з Волян і Тиміньским принесе для нашого народу великі користи, що із-за Воляна і Тиміньского ми зможемо між Русинами після впадоби господарити, а тимчасом Стоцкий і Пігуляк бороздять нам у нашій романізаційній роботі, а ми їм не можемо навіть в соймі відповісти так як годить ся, іменно що ми не романізуємо руских шкіл, як в Михальчу, Корчештах, Роґожештах, в Чорнавці, Кучурові і т. д. і не зроманізували ще всіх церков на Буковині, бо так, каже, спутали нам і ноги і руки і язык ті наші союзники Волян і Тиміньский!... Они, каже, перехитрили волоских послів, хоч ми мали надію їх перехитрити... „Союз наш з Волян і Тиміньским приносить як найбільший хосен — Русинам!“

Се все стоїть чорно на білім в чч 47 і 48 *Gazet-и Bucovinei*... Там також розказана глибока теория, що сусіди не можуть з собою инакше жити, тільки у вічних нападах один на другого, мусять вічно собі межу переорювати, сварити ся і бити ся... Права і закони, що уладжують сусідські відносини, для Г. В. не існують.

Допись з Відня.

(Уступлене д-ра Пленера з ради державної. Роздор в німецькій лівниці парламентарній. З молодеческого табору. Клюб хорватско-словінський).

Відень, 3. червня 1895.

Найважнійшою подією дня єсть безперечно зложенє мандату посольского до ради дер-

жавної через д-ра Пленера. Під конєць вчерашного засідання палати відчитав президент Хлюменкий лянковичне писмо, адресоване до президи палати посольской, сеї основі: „Екцеленце, маю честь подати до Вашої відомости, що складаю мандат посольский.“

Якаж причина, що бувший довголітний провідник лівниці німецької і недавний міністер фінансів усунув ся з поля політичного? Пленер пояснює причину уступленя свого в письмі до презеса торговельної палати в Хебі, звідки держав мандат посольский від 1873 р. Писмо се, рівнож коротке, звучить: „Теперішня неудача зложеня коаліції з елементів уміркованих, за чим я від півтора року побивав ся, склонює мене зложити мандат посольский до ради державної.“ Словам тим треба дати повну віру. І хотя вже в нинішніх дневниках віденьских находимо багато иньших причин, які маля Пленера спонукати до зложеня мандату, то ми таки не в праві инакше пояснювати собі поступок Пленера, як дійсно тим, що коаліція уміркованих сторонництв в радї державній розпала ся. Я доносив вам вже перед кількома днями, що в піддрі лівниці німецької повстав роздор і що там одні станули в обороні Пленера і его уміркованих поглядів на справу цілейську, і що другі в погледах своїх клонять ся більше в сторону німецьких націоналів, завзятух ворогів всего Славянства. Отже-ж і оправдалась та вість шовни; виходить з того, що в клубі лівниці німецької взяли верх шовіністи, що і склонило Пленера до уступленя з поля політичного. Здає ся, що на будуче треба буде вже числити ся з фактом, що лівниці німецька не приступить до ніякої нової коаліції а почне вести політику вільної руки. Рішучим моментом буде голосованє над позицією цілейською. Упаде ся позиція, то лівниці зблизить ся назад до клубу Гогенварта і Поляків. Перейде згадана позиція — що єсть річчю майже певною — то лівниці усуне ся на бік, а клуби ради державної будуть мусіти заходитись коло зложеня нової тривалої більшости парламентарної з всіх других сторонництв, з виключенєм лібералів німецьких. Такі комбінації виривають тут на місци. Поки-що, єсть річчю певною, що на уступленю Пленера найбільше потерпить знов лівниці, позаяк Пленер був доси душею єї по смерті Гербста і він один причинив ся до того, що лівниці від трох років заняла поважне становище в палаті посольській. Він випровадив єї з опозиції, в котру попала була лівниці в ері г-ра Таффога, а котра то опозиція, як провірили самі-ж Німці, нанесла їм більше шкоди ніж хісна. В часі 14-літньої опозиції Німці втратили дуже багато не лиш в користь Чехів, Словінців і Італійців, але

втратили і давнє становище своє австрійське. Нині лівниці стане сторонництвом чисто-національним. Пленер відай передвидів се і ако патріот австрійский рішив ся не брати на дальше участі в політїї, котра Німцям зможе принести відай більше шкоди як користї.

Другим важним проявом єсть факт, що в таборі молодеческим закроїлось також на малий роздор. І там відрізнялись елементи умірковані від елементів більше радикальних. Послїдні згромадились біля особи Вашатого і здає ся наміряють і на дальше не сходити зі становища обструкційного. До сего табору належать межи иньшими послі Сокол, Пурігарт, Бржезновский, Шаманек і ще дехто. Більшість зібралась коло д-ра Герольда і наколи можна догадувати ся, то ті умірковані елементи можуть з всею легкостію увійти в склад будучої більшости парламентарної.

Про Словінців-опозиціоністів, що перед двома роками виступили з клубу Гогенварта, доносив я вам, що они зблизились назад до консерватистів, хоч ще формально не вступили назад до клубу Гогенварта. Політика уміркованого пос. Ключа (Словінця) взяла верх над політикою Ферияничча (Словінця-опозиціоніста). Роздвоєний клуб хорватско-словінський зіле ся імовірно назад в одну цілість і скріпить через те значіне і вагу клубу г-ра Гогенварта.

Яка тому ціль?

(Допись зі Станіславава).

Станіславівські дописувателі і інформатори новокурсних органів — сказано в 134-ім числі „*Дьла*“ — так щиро запонадають ся коло „підвигнення“ Русинів, що навіть до „піддержання“ економічних, неутральних інституцій руских беруть ся як вже не напастями явними, то бодай „догми“. „Дог“ сей видко, на думку *Дьла* в тім, що новокурсні органи накиннули ся на станіславівське товариство задаткове. Товариство се — сказано в *Дьлѣ* — засноване з ініціятиви філії „*Просвіти*“ — розвиває ся як найправильнійше і при повній згоді в заряді. Дирекцію мають народовці, рада надзираюча сходить ся правильно на засідання під проводом д-ра Бучиньского і полагоджує банкові справи згідно і сумирно, маючи на оці тільки розвій товариства задаткового (а добро селян ні?—ред.), а партійних спорів ніхто не викликає, бо всі одностайно без дискусії згодили ся на найчистіший язык руский в статуті, в діловодстві і т. д.

Пані Горецка усміхнула ся на те так, мов би їй хто одгу до уст наляв, єї довька дивила ся в бік, а Денис насунив брови.

Марія перервала єю для них прикру хвилю запрошенєм до підвечірку.

Коло смачної кати розмазяли вже веселійше. Орест сказав, що мусить зараз збирати ся, бо має ще не коротку дорогу перед собою, але Галицкий на те відповів, що він буде їхати по при Орестове село, то возьме его з собою, але вперед ще трохи побавлять ся. Денис кинув на Галицкого немилый погляд, але робив ся, що не чує їх бесіди.

По підвечірку попросив Орест панну Горецку заграти на фортеп'яні, єму хотіло ся естрах з Марією поговорити, а ту сесь панна все до їх розмови мішала ся.

Панна Горецка сіла за фортеп'ян і почала грати якусь дуже голосну пєсу. Граючи, она підкидала ся на фотелю, топала ногами, кивала головою, що дуже комічно виглядало. Орест слухав з початку уважно єї гри, але не міг розібрати, що она такоє грає, обернувшись до Марії і почав з нею весело балакати.

Скінчивши грати панна Горецка розвернулася на фотелю, мов би очікувала похвали. Орест се зауважав і почав плескати в руки, дякуючи їй за тую приємність, яку єму єї гра справляла. „А котру я дуже мало чув“, подумав собі.

Осьмілена такою похвалою почала панна Ольга другий ще голоснійший твір. Орест не слухав навіть початку, але продовжав дальше уриану бесіду.

— Тепер просіть панну Марію, най нам заспіває народних пісень — сказав Галицкий як Ольга скінчила грати і встала від фортеп'яну — я ще з роду не чув, щоби хто так гарно співав народні пісні, як панна Марія.

— Чи се правда, що ви співаете народні пісні, — сказав Орест втішно, прощу бодай о одну.

— Ей, то вже Володимир вигадав, що я дуже красно співую; зараз переконаєте ся, як я співую — відповіла Марія і вставши пішла до фортеп'яну. Розляглись перші акорди прилюдий і зараз полилась звучна ніжна пісня з Марійних уст:

„Ой ти дівчино, ти червона вишня,

Чому ти з вечера до мене не вийшла?“

— Ой як же, милий, до ти вийшла.

Та не спять вороги, будуть нас судити.

„Та най они судять, тай на безголовя,

Я тя люблю, моя мила, як своє здорови.

Я тя, мила, люблю, любити тя буду,

Доки мене, доки тебе, я тя не забуду.

А хоть ты забуду, то ты нагадаю,

Ах Боже мій милосерний! яку милу маю.“

Марія співала прекрасно, єї мягкий голос розходив ся по комнаті і зворушував мимоволі серця слухачів.

При строзі:

„Я тя мила люблю, любити тя буду,

Доки мене, доки тебе, я тя не забуду.“

забило ся серце в Ореста; він подивив ся на гарне лице дівчини і почув, що якась незнакома єму до тепер сила опанувала его. Єму зда-

вало ся кожде тепер вимовлене слово обидою того впливу, яке на него Марія сьпівробив.

— Як вам сесь пісня подобає ся? — запитала в него Ольга.

Се питанє збудило его знов до теперішности.

— Я не знаю сего сказати, бо моя душа полинула з тим співом далеко в невидимі світи — відповів Орест тяжко зітхнувши.

— О, то ви мусите бути великий *Schwärmer*, коли така einfaches мужицка пісня може вас так aufregen — сказала Ольга, дивлячись єму кокетливо в очи, сподіваючись почути ще яку похвалу за свою не просту гру.

Але Орест мовчав і велухував ся в мельодию другої пісні, яку Марія на просьбу Галицкого почала співати.

Ольга пересіла ся до матери і обі почали, розуміє ся в німецькій язиці, висьмівати той напрям національний, до якого Орест признавав ся.

Марія співала ще часок, потім грала Емілія і так перейшов час до вечері. Надійшов ще й панотець Горецкий, з сердечністю подав руку Орестови, що єму представив ся, і просив его коло себе сидати до вечері. Але Орест звиняв ся тим, що ще дами не повасідали і старав ся вибрати собі місце найдальше від Ольги, а найближше коло Марії. Се єму якось удало ся і він через цілий час вечері з нею розмовляв, розпитуєчись, де она таких красних народних пісень навчила ся, та хвалячи єї, що она їх співает, бо другі панни встидають ся всего, що народне.

О що-ж ходить новокурсним органам і їх інформаторам? — питає ся дальше *Дьло*. — Очевидно ходять ім о те, що товариство задаткове заложено — як они клять ся — „спільними силами“, се-б то — після вузкоглядности їх — наступило „примирене“. Коли-ж то — най буде — і „примирене“ назвемо, то чи-ж всі Русини, котрим дійсно ходить о підвижене нашої народу і тим самим нашої самостійної національности, не накликають все до такого „примирене“, до такої роботи „спільними силами“ в „Дністрі“, в „Народній Торговлі“, в різних спілках, в піддержуваню руско-народного театру — і т. д.?

Для чого-ж се, що деінде добре, має зараз бути зле в товаристві задатковім в в Станіславові? Чи зараз рити під товариством за-д-ля того, що деякі Русини, зачислювані до „твердих“, приступили до товариства і підпирають его своїми фондами, не жадаючи від народовців ніяких уступств незгідних з суттю народовців? В економічній роботі чей-же трудно уважати на екету на чолі наїилену або ким иншим націплону, але треба дивити ся на реальну щирю охоту служити своїм трудом і грошем руско-народній справі.

Яка-ж отже ціль того рода писання новокурсних органів: чи служити тим способом добрій рускій справі і її підпирати, чи може радше показати себе: ось ми „заслугуємось“?...

Так означає *Дьло* ціль дописів зі Станіславова в „новокурсних“ часописах, значить, головню в *Буковині*. На те і ми спитали-б *Дьло*, яту оно ціль має в тім, що справу заснованя товариства задаткового в Станіславові представляє так односторонню і невірну? Що се товариство не можна вижкати нейтральним, свідчить о тім історія его заснованя, котру треба знати, щоб зрозуміти ціль *Дьла* і его інформаторів.

Філія „Просвіти“ в Станіславові старала ся заснувати касу задаткову і щадничу. Суд оточений задля якихсь неформальностей не хотів зареєструвати сеї каси. Тоді ті самі люди, котрим філія „Просвіти“ поручила переведене в жите каси задаткової і щадничої, не здавши справоздани перед комітентами, завязали инший банк, звязковий. До того завязаня нарочно не кликало прихильників п. Барвіньського (сказав се один з теперішніх директорів банку, др. Мандичевский перед о, Шепаровичем, котрий своє поминене при завязуваню банку особисто у него рекламував) — а до тих прихильників п. Барвіньського зачислили основателі банку — голову філії „Просвіти“, і других виділових а навіть одного виділового, призначеного на директора. і инших.. Всіх їх

поминено. Отже яким чолом може „Дьло“ тегер казати, що станіславівське руске тов. задаткове повстало з ініціативи „Просвіти“, коли основателі в той спосіб поступили собі з виділом філії Просвіти! А як же та річ що представити ся, коли ми скажемо, що ті виділові філії здекларували свої уділи до каси щадничої, а в частині уплатили їх, а проте їх поминено! Поступовано ту справді безпартійно? єсть се товариство задаткове нейтральним?...

А тепер просимо розважити таку обставину. Не приймають народовці до комітету, основуючого банк, „Барвінчуків“, хоч кажуть і присягають ся — як ось в *Дьлі* — що они в таких справах безпартійні, але за те приймають з чистою совістю „Русинів, зачислюваних до твердих“ (хита они дійсно не суть москвофілами, тільки їх „зачисляють“ до твердих?). Єсть то справедливість? Сказано, що ті москвофіли не жадали ніяких уступств, незгідних з суттю народовства. Але ми би таки раді знати яких уступств, згідних з суттю народовства, они жадали, щоб і ми могли сказати свою думку про ті уступства. *Дьло* не згадує про них, але деякі з них ми таки бачимо, а іменно 1. примиренню правниці в банку, а відтак 2., що втягнуто політичні мотиви до засновуваня банку, поминаючи тих, котрих — не знати. чи народовці чи самі тверді — зачислили до Прихильників Барвіньського, значить до таких, що мають парувати суть народовства... От вам широкоглядні політики!...

Що-до самої позитивности станіславівського товариства задаткового, котре — як шумно каже *Дьло* — має служити руско-народній справі, і в тій цілі позичає на 8% і 1% проволони (не вчисляючи значних кошт в нотаріальних), то богато Русинів, що живуть посеред селян, уважають діяльність подібних банків погубною для хліборобів і зовсім годять ся за автором розвідки в ч. 53-ім *Буковини* п. 3. „Сгосунки кредитові хліборобів“. Подібні банки звязкові, як сей у Станіславові, повинні обматити свою діяльність головню на міста і сільську інтелігенцію, що можуть платити більші відсотки, а селян в свою братню опіку не повинні брати. Мотив сей довірочний, що „краще, нехай свій дере, як чужий“, — для руско-народної справи не приносить ніякого хісна і за сю фірму рускості не годять ся скривати зовсім звичайні „гешефти“. Вже на пр. північ рускі бапочки, як в Стрию і в Бережанах, беруть від позичок менші відсотки, як наш банк.

„Новокурсники“ не писали би о таких бапках, не боліло-б їх таке примирене спільних сил, коли-б по перше не поступовано з ними в такий

крайно несправедливий спосіб а при тім засновано себе нейтральністю, а по друге, коли-б мали те пересвідчене, що такий банк, як тутешний, справді послужить руско-народній справі. „Товариство розвиває ся як найправильніше і при повній згоді в заряді“ — сказано в *Дьлі*. То ще зовсім мала прислуга для загалу, коли банк розвиває ся; річ не в тім, щоб він мав як найбільші зиски, тільки в тім, щоб той люд бідний, котрого ущасливають банками, мав справді з того хосен. Найсмутніша річ буде, коли великий розцвіт банків скінчить ся ще більшим передоженем селян.

Тоді хто знає, чи поминене „Барвінчуків“ при засновуваню тих банків не поможе тим Барвінчукам колісь в очах людю.

Яка-ж отже ціль того рода писання опозиційного органу: чи служити тим способом добрій рускій справі і її підпирати, чи може радше боронити всіх опозиціоністів політичних лише задля їх опозиції?

Хто тут вузкоглядний, хто справді „приє“ під народом, як висловлює ся *Дьло*, маючи видко уличний словар під руками?...

Промова барона Юрія Василька.

Барон Василько чотирьох синів мав; прийшлося вмирати, всіх їх зібрав і каже: „Ти маєш бути президентом Буковини, а ти капітаном кравем, ти митрополитом православним, а ти знов бригадиром на Буковині“. І розійшли ся сини, той до войска, той до семінарії, той у службу правительственну, а барон став послом до ради державної. Не знаємо, як колісь Буковинцем буде жити ся під панованем династії Васильків, але тепер поки-що нам зовсім перед нею не страшно. А не страшно нам н. пр. перед бароном Юриєм, бо хоч ніг ростом велит, але розумом — ще студент — з гімназії. Виступив два рази в раді державній і все постарав ся о зле свідочтву для себе... Раз хвалив ся, що его рід сягає до 15-ого віка на Буковині, а другий раз всім на коника льояльности супротив Австрії, щоб боронити пельояльне поступоване студентів черновецького університету, Волохів, перед „несправедливими“ професорами університету.

Годі нам довго розписувати ся о тім парламентарнім дебєті барона Юрія Василька, бо в тім виступі пробиває ся зовсім така сама льотика румунізаторска, про яку ми нині говоримо на північмі місці, але коротко скажемо, що пан барон грубо скомпромітував ся.

За участь студентів Волохів з Чернівців в

Дівчина відповідала, що в їх сусіда є донька, від котрої она всіх пісень навчила ся, а що батько народні пісні дуже любить, то она їх ему сьпіває.

Ожидане, з яким они обоє розмовляли, було тернем в очах Горецких. Пані Горецка ледви відповідала на питання доматорки, она була зла, що кавалер не займає ся її донькою; Ольга була задрісна на Марию, а Денис ледво міг всидіти на стільці, так его все дразнили слова: „народність, нарід, ідея“, яких Орест уживав; отже з утіхою повитали они кінець вечєрі, бо знали, що Галицький зараз поїде.

Небагом почали прощати ся, Орест подав Марії руку і сказав: — До скорого побачєня!

Она відповіла: — Не забудьте за книжки. В кілька хвиль виїхав візок з Галицьким й Орестом а подвіря Лісковских.

II.

Ніч була ясна погідна. Місяць, осєвічував фантастично цілу околицю, оповиваючи її якимсь загадочним, казочним серпанком. По-над рікою піднімала ся густа мрака, котру й місяцеві тяжко було продерти. Орест упоював ся красою літньої ночі; ему захотіло ся сьпівати і він півголосом завів ту пісню, котру Марія перший раз сьпівала. Галицький вторував ему; тихо полила ся пісня в теплу яєну ніч. Оба молодці були в якимсь поетичнім настрою, споводованім красою окружаючої їх природи. Сьпіваючи виливали свої чути в сумних, тужливих мелодіях.

За півтора години були коло Орестової

оселі. Орест аїз з воза, запросив Галицького на другий день до себе і пішов улицею до своєї хати.

Дома вже всі спали. Орест передіз тихо через замкнену браму, застукав до стайні, паробки ему отворили, і він не хотючи будити домашніх, виїз там на під на єно спати. Але сон довго его не брав ся, різні думки томили молодого хлопця, не даючи ему заснути; аж над ранком задрімав трохи.

Проєнувши ся побачив, що пора була вже не рана, бо в стайні вже не було нікого. Зайз а поду, і пішов просто до кухні, де дівчина обмивала вже склянки від кави. Умив ся там і увійшов до комнати. Батька не було дома, мати й сестра сиділи коло стола і шили.

— Добрий день вам — сказав Орест весело, цілуючи маму в руку.

— Де ти вчєра був, що так пізно вернув ся? — запитала мати.

— Де я був, що я бачив, сєго не зможу оповісти, бо бачив я так багато краси, як ще ніколи — відповів Орест з пїтєсом.

— Іди, йди ти збитошнику; вже нас знов піддурити хочєш — сказала мати дивлячєсь гордо на вродливого сина. Він сїв коло сестри і почав обзирати єї роботу. Она вишивала народний стрій.

— Гарний твій стрій буде, але все не такий, який я вчєра у одної панни бачив. Такий був би й тобі до лица, Меланю.

— Ти гадаєш, що як тобі подобав ся, то вже всім подобати ся мусить — відповіла Ме-

лєня — я навіть не допитую ся, хто тота панна, бо знаю, що ти мені не скажєш.

Мати вєтала і пішла до кухні.

— Сестричко — почав Орест — сєстро моя, я тебе все любив і поважав твій розум, тож і тепер розкажу тобі, що мені вчєра лучило ся.

І почав їй оповідати про свою стрічу в ліє, про Маріїні запросини, єї розмову, сьпів та й про те, що дав Марії слово, принєсти їй книжок.

— Дивись, братчику, щоб ти не впаз в яку єїтку. Я бою ся, щоб ти в ній не залюбив ся, бо потому що буде?

— Оженю ся з нею, коли она лиш єхє за мене вийти.

— То вже аж так далеко дійшло! Ой братчику, коби се лиш на добре вийшло.

— Я так хотів би, щоб ти з нею познакомил ся, бо тоді сказала би ти, що з нею я певно був би щасливий.

— Се правда, що й я хотіла би з нею познакомити ся, аби побачити тую, що мого студєного брата очарувала.

— Як піду до них, то буду розпитувати ся, з ким они живуть, куда їдять; може де на який забаві, або на яким правнику ми могли би побачити ся.

Прихід матери перервав їх довірочну розмову.

Над вечєром прийшов Галицький до Орєста. Увійшовши на подвіре, побачив через паркан, що в саді сиділа на лавці гарна, молода панна, а округ неї на траві купа селянських

конгресі в Констанці, де були антавстрійські демонстрації, сенат черновецького університету по докладній слідстві уdlлив тим студентам натапу. За те недокінчений правник барон Юрій Василько осмілює ся в парламенті говорити, що в тій пагані не бачить найменшої льогіки. Професори, каже, що учать правничих наук, що учать філософії, забувають основні поняття не то льогіки, але найпростішого природного людського розуму. Таким то нараз розумним, зробив ся пан барон. А треба знати, що тих студентів судили також професори, явні політичні прихильники Волохів!

Нас та справа обходить лише о стільки, що вважаємо своїм обов'язком взяти в оборону повагу черновецького університету супротив напасти молодого дідича з Бергомету, у котрого волоский шовінізм заступає всю освіту і знане життя. Вільше обходить нас Русинів то, що барон Василько наговорив о деяких справах руских. І так сказав він, що коли-б в Чернівцях заложено руску гімназію, а не заведено тут рівночасно волоскої гімназії, то се був би удар для Волохів. Заслугу заложени волоскої гімназії в Сучаві приписує барон Василько „волоскому“ фондови релігійному, забуваючи притім, що той православний фонд релігійний єсть так волоский як і руский і що він рускої гімназії не заложив, тільки волоску. Опираючись на тім, бар. Василько не стерпів би в Чернівцях рускої гімназії без волоскої. Ми розуміємо ту загорілість, котра, коли вже приневолена часом противникови уступити, то при тій нагоді бажає хоч для себе щось здобути. Принципіально, як сказав п. посол, Волохи не мають нічого против рускої гімназії — але як же ті Волохи розуміють старання Русинів! Сам барон Юрій Василько сказав в парламенті дослова таку нісенітницю при тім, як говорив о тиєтені народності: „Православно-волоске, а в останніх часах і руске населене служать за іграшку людям що хотять заспокоїти особисті цілі; ба! в останніх часах трафиле ся навіть, що з місця, з котрого повинно проповідувати ся мир і любов, кинено пийтяжші підозріння на руске населене“. Тут мав бесідник на думці знаний виступ архимандрита Чучерковича против Кучанківської агітації. Значить, зовсім коректний звичок управителя дієцезії називає пан Василько киданем підозріння на руске населене? — і як всі Волохи, так і він, настільки не цікаві в знати наші народні змагання, що таку нісенітницю важить ся говорити в парламенті. І в тім разі нельогічне поступоване москвофільських агентів старав ся бар. Василько заслонити своєю великою льогічністю супротив Австрії. В тій цілі кинув ся навіть на

градський університет, де на его думку декотрі студенти мали показати ся нельогічними, але й дістав же за те добру відправу від градського сенату університетського, котрий бар. Василько називав без пардону клеветником і брехуном. Виходить, що після румунізаторської льогіки треба на всіх і все накинути ся, щоб тільки волоска правда була горою. Такі провідники не заведуть свого народу далеко, а вже зовсім не пованні від Русинів жадати прихильності і впрозумілості супротив себе.

Перегляд політичний.

— Болгарська депутація, котра має на гроб царя Александра III. зложити золотий вінець, вже приїхала до Петербурга. З того, що та депутація стала можливою аж по різних інтервенціях і великих трудностях, заключають в Софії, що сям зроблений вже початок для помирення Болгарії з Росією. Тепер приготівляють ся на балканському містострові такі значучі зміни, що Росія має в тім великий інтерес, щоби жити з Болгарією в порозумінню. Тому на чолі депутації є митрополит Кліментій з Тірнови, особа в Росії дуже симпатична. Вінець, що має бути зложений на гробі Александра III., виготовлений в Москві за ціну 30.000 франків. Орган Стамбула „Свобода“ запевняє, що депутація дістала наказ уставляти ся о слідуєчій „услівя“ помирення: 1) князь Фердинанд з родиною переступає на православіє; 2) загранична політика має зрозуміти ся після указів петербургського кабінету; 3) має ся заключити военний договір, після котрого Болгарія ставляє своє військо Росії на випадок війни до розпорядимости; 4) для безпеки, що той договір буде дійсно переведений, мають місця міністра війни, командантів дивізій і полків бути обсажені російськими офіцерами. Після запевнень „Свободи“ болгарське правителство приняло ті услівя під услівем, що Росія узнаєть князя Фердинанда князем Болгарії і постарася о се у других держав. Тим запевненям „Свободи“ стоять напротив слова Цанкова, котрий ворожить депутації фiasco і називає старання москвофілів болгарських комедією.

— Сербське міністерство Сіміча уступило. Нового кабінету ще не зложено.

— Італійський парламент є тепер видовищем великих скандалів. Против президента міністрів Кріспіоного виступив проводир опозиції Кавальоті з тяжкими закидами, іменню що Кріспіо

яко міністер окрадав Італію в найпоганійший спосіб, що брав від різних банків хабарі за те, щоби дивив ся на їх надужиття крізь пальці, що виїзди постарав ся за гроші, от як знаному обманцеві панамському Герцови за 50.000 франків, о ордері. Тому то зажадав депутатівний Бовіо, щоби сю справу розсліджено, аби вже раз знати, чи той Кавальоті обчернує Кріспіоного чи Кріспіо є справді обманцем. Але більшість палати не пристала на те по заявленню Кріспіоного, що він не дозволить слідити своєї мнущини. Тоді оголосив Кавальоті в своїм органі різні документи, котрі доказують закиди роблені Кріспіоному а надго подав дня 3-го с. м. скаргу против Кріспіоного о обманство.

— Ми вже раз доносили о зміні міністерства англійського. Тепер вже уложено цілий кабінет, що складає ся з 18 членів. „Daily Graphic“ заявляє, що нове міністерство зложено з мужів богатих, здібних і впливових. Велике значіє приписують іменованню Курзона підсекретарем стану в міністерстві заграничних справ, котрий отже в палаті послів буде репрезентувати заграничну політику кабінету. Курзон знає дуже добре всхід, особливо середню Азію, про котру сам писав, і належить до тих, що уважають посуване Росії в Азію грізним для Англії. Нові міністри одержали вже свої урядові печатки, а уступивших міністрів відзначила королева ордерами. В палаті панів заявив президент нового кабінету Сальсбері, що першою задачею его буде розвизане палати послів, котре мабуть наступити для 8-го липня. Нові вибори мали би відбутися ще сего місяця.

— Про хінські позички доносить Daily Chronicle, що директор хінських цілв, Лі-гунг-чанг умовив ся з фірмою Ротшльда щодо хінської позички в сумі 400 мільонів зр., котрі би видано в Лондоні, Берліні і Парижі. Одну часть позички мають ужити до збудування залізниць хінської, котрої дохід разом з доходом кількох пристаней дає достаточну запоруку. — З Петербурга і Лондону доносять, що позичка хінсько-російська вже закінчена. Она буде виносити 900 до 1200 мільонів марок.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 5. липня 1895. р.

Від видавництва. З причини застрішного сьвята видаємо нині подвійне число Бук о в и н и. Додаток видамо з слідуєчим числом.

дівчат з митом в руках. Орест вийшов ему на стрічу і сказав:

— Ходіть, поведу вас до моєї сестри, хочу, щоби ви застали її коло роботи.

Отворив фіртку і впровадив гостя до саду. Меланія увидівши їх встала і відповіла чемно на повигане Галицького. Веї троє розмовляли о народній просвіті, а Галицький не мав слів, щоби виповісти Меланії свій подив за її так корисну діяльність коло сільських діттих, котрі на кожде запитане чемно відповідали. Нарешті розпущила Меланія свої учениці і попросила гостя до хати. Галицький з'єднав собі прихильність панотця і пані-матки так скоро, що они просили его в кождий час до них навідувати ся.

Пізненько попрощав Галицький гостинних доматорів. Орест відпровадив его кусень дороги й запитав, чи не має що переказати до своєї судженої. На здивоване Галицького відповів Орест, що він гадає завтра понести Марії приречені книжки, то може при тій нагоді побачить панну Радоску і передасть їй поклін від судженого.

Галицький усміхнувся незначно і переказав щирий поклін до Емілії.

III.

На другий день по обіді причепурих ся Орест на добре. Побачивши, що він зав'язує свою найкращу краватку, запитала сестра, куди то він гадає йти.

— Щастю на стрічу — відповів Орест веселим голосом.

— Ой брате, брате, то але з огнем жартувати, — сказала сестра поважно. — Дивись, щоби тобі якесь лихо не притрафиле ся.

— Сестричко, Меласю дорога, не страхай хоч ти мене! Коли-б ти знала, що в моїм серці дів ся, то не говорила би таке.

— Ти якось змінив ся, брате мій, але ти вже маєш розум — жартувала Меланія, обіймивши брата за шию.

Він поцілував її в чоло, сказав „прощай“, взяв пакунок книжок під паху, паличку в руки і пішов.

Ідучи майже землі не чув під собою, так тішив ся стрічею з Мариєю; тільки бояв ся дуже застати в неї Дениса або Ольгу, що робили на него дуже немила враженя. Сестра ще гірше, як брат. Ореста дражнив той саркастичний тон, який у веїх словах Дениса пробивав ся, ему здавало ся, що сей панчик муєть ему колись якусь неприємність заподіяти. А Ольга була Орестови через те противна, що говорила так на пів по німецьки, грала голосно та наслідувала манери великого сьвіта. Роздумуючи так, прийшов Орест над Дністер, через котрий треба було перевозити ся, щоби на другий бік дістати ся. На березі не було видно живої душі. Веї були в поли заняті роботою. Орест ішов вздовж берегом і дивив ся пильно навкруг себе, чи не знайде кого, щоби міг з ним на буковинський бік перевезти ся. Нараз побачив гарну дівчину, що начерпувала коновою води з Дністра.

— Чи не закликає-б ти свого тата, щоби

мене на тамтой бік перевіз, — сказав Орест до неї.

— Дяді нема дома, але як хочете, то я вас сама перевезу — відповіла дівчина.

— А ти умієш?

— Та відай умію; як би не уміла, то не брала би ся. От сідайте лиш в човен, я зараз принесу з дому весло, тай перевезу.

Дівчина побігла з коновою і за хвилю вернула ся з веслом в руках.

Граціозно відбила човен від берега і пустила ся на воду. Орест подивляв її силні, але при тім принагідні рухи і тую верву, з якою она човен провадила.

— О, я не раз перевозжу панни і панича нашого егомосця. Они не боять ся зі мною перевозити ся — сказала дівчина, щоби похвалити ся своєю вправою.

— А они куди йдуть? — запитав Орест.

— Туди до пана Лісковекого; там є дуже гарна панна, і єї я не раз перевозжу, она так красно по нашому вбирає ся, та така добра: через цілу дорогу зі мною балакає. — говорила дівчина.

Орест був би єї за єї слова поцілував, ему здавало ся, що чує похвалу самого себе.

(Дальше буде).

Новий галицький закон шкільний о надзорі шкільнім, ухвалений на останній сесії галицького союму, одержав уже цісарську санкцію.

Ново-іменовані властители полків. Цісар іменував: Йосифа Ватека властителем 30-го (львівського) полку піхоти, Едварда Гантель-Матетіого властителем 40-ого п. н., Євгена бар. Альборіого, команданта корпусу в Кракові, властителем 89-ого п. н., Теодора Гальгочіого, команданта корпусу в Сибіні, властителем 13-ого полку гузарів, Отона бар. Гаґерна властителем 12-ого полку піхоти і Альфреда Кропачека властителем 4-ого полку артилерії корпусної.

3 черновецького університету. З кінцем сего місяця покидає черновецький університет довголітній професор німецького права, правительственный радник др. Фрідріх Шулер-Ліблой, переходячи в пенсію. Від засновання черновецького університету був др. Шулер-Ліблой тут професором і завжди був отвертам і щирим приятелем молодіжи. З вдячності за опіку задумують університетські студенти устроїти в его честь комерс.

Товариство буковинських лікарів відбуде дня 9-го липня с. р. засідане з слідуючим порядком денним: 1) Перечитане протоколу з попереднього засідання; 2) дальша нарада і рішене в справі добродійного інститута для бук. лікарів.

Іспит зрілості при черновецькій реальній школі відбув ся в днях 1-го до 3-го липня с. р. 3 14 публичних учеників і 2 екстерністів здало іспит 10 (між тими 2 з відзначенем), 3 репробовано на 6 неділь, а 3 на рік.

Комітет інтернату для учеників ц. к. семінарії учительської в Самборі розписує конкурс в ціля приміщення в ній 100 учеників в році 1895/6 під слідуючими умовами: 1) Комітет бурси прийме 90 кандидатів найбільшійших за місячною доплатою по 3 зр. в готівці з гори і забезпечує їм мешкане, харч, услугу, світло, пране і книжки шкільні, а також старанний надзір родительський. 2) Крім того прийме комітет 10 учеників за повною оплатою по 12 зр. місячно з гори. 3) Подання о принале до бурси треба вносити на руки Дирекції ц. к. Семінарії в Самборі найдальше до кінця липня с. р., до котрих треба долучити: а) свідоцтво убожества, б) попереднє свідоцтво шкільне, що найменше з добрим успіхом, в) метрику родження, г) декларацію потверджену начальником громади і урядом парохіальним на протяг цілого року шкільного, в наслідок котрої обов'язані будуть платити точно що місяця з гори повязане сказану оплату і дати синам 4 пари білиз, 4 простарта, 4 пішви, 6 хустинок до поса, 4 ручевки, 2 пари чобіт в добрім стані, вкінці сінчик, покривало і два нові одія. Все біле має бути назначене. 4) Ученики курсу приготувального будуть прийняті поки-що провізорично аж до зложення іспиту вступного і вказання добрими поступами в науці в часі одного місяця, чи суть відповідно пристосовані до користання з наук їм подаваних. Нечолоб оказалося по першій місяці, що ученики курсу суть невідповідно пристосовані і не роблять поступів, будуть видалені з інтернату, а на їх місце прийме комітет гідніших. 5) Вкінці оплачують родичі прийнятого до бурси шкільця 1 зр. з гори на цілий рік за знищення інвентаря. — З комітету бурси для кандидатів Семінарії учительської в Самборі 30-го червня 1895. — *Керекярто*.

Parlamentär, москвофільська часопись у Відні, перестала виходити, бо не мала передплатників. Видко, як штучно була піддержувана посторонньою помічню.

Нема холери. Деякі галицькі газети подали вість, що в Подгуржжю і в борщівській повіті були два випадки холери. Тепер же урядова Gazeta Lwowska простує ту вість, бо смерть в тих двох випадках не наступила в наслідок холери.

З'їзд правничих товариств в Станіславові зачав ся дня 29-го червня с. р. при участі 300 делегатів. Президент окружного суду Хоржемський повитав зібране трикратним „многая літа“ в честь цісара, котре зібрані з одушевленням повторили. Предсідателем вибрано президента вишпо-

го краевого суду у Львові Тхоржипського, а сей покликав на своїх заступників Коритовського, заступника президента галицької дирекції фінансової, проф. університету др-а Баласича і президента окружного суду Хоржемського. Секретарями вибрано судового ад'юнкта Левандовського і коціпієнта др-а Юркевича. Зачали ся відчити. Перший відчит мав проф. др. Баласич про новий двівідний процес, а потім проф. Стебельський про позитивізм в карнім праві. Того самого дня пополудни мали відчити др. Гензель і др. Ціс про різні питання з карного процесу. Вечером відбула ся велика вечеря в сали театральній. Дальші наради відложено на слідуючий день.

Руско-народний „Союз“ в Mt. Carmel, Pa. (Вох. 599.) в Америці просить нас о поміщенє сего письма: „Від 1. липня с. р. буде виходити часопись руска в Шамокін Па, котра будучи органом нашого тов. „Руский народний Союз в Америці“ буде мати на цілі в першій лінії організацію нашого робучого народу. Буде заступати его справи у всіх напругах, маючи все на оці і духову і матеріяльну лучність з батьківщиною. Понеже ми на разі ще надто слабі, щоб могли здобутись на таку часопись як польський „Przegląd emigracyjny“, а така часопись konieczna зі згляду на організацію народу на чужині і зі згляду конечної лучности того народу з батьківщиною — хочемо ми на разі заступити сей недостаток нашою часописню, але хотіли-би ми, щоби загал наших братів на батьківщині щиро зацікавив ся сего справою — читаючи нашу часопись і подаючи нам докладні інформації з руху еміграційного, котрий нині став найважливішою економічно-суспільною справою в Галичині.“

Перше число нашої часописи, що вийде около 1. липня с. р. подасть програмові точки і близькі інформації що-до редакції і адміністрації нашої часописи.

О. І. Константинович, в Шамокіні Па. *О. Н. Дмитрів* в Монт Кармель Па.

3 статистики міста Станіславова. Перед 38 роками після конскрипції з 1858 року, числяв Станіславів 11.782 мешканців без військової залоги, а то: 3610 або 30 проц. римо-католиків, 1085 або 9 проц. греко-католиків, 6920 або 59 проц. жидів і около 2 проц. інших віроісповідань. Після конскрипції з 1890 р. було в Станіславові 20.345 мешканців без військової залоги, а то: 5723 або 28 проц. римо-католиків, 2609 або 13 проц. греко-католиків та 11.743 або 57 проц. жидів.

Кромішна тьма. Наші читачі припнуть собі історію про сім корців срібла, котра записала ціле Покуге а передовсім повіт снятинський. Тепер сю історію розяснила карна розправа. Авторкою її була Юлія Глушкова, ворожка селяцька в Рожнові. Она то при помочи трех помічників — Ів. Сулятицького, Сеньчука і Тарабаса, котрі ділили ся з нею заробком, видурювала від темних людей великі суми готівкою або дарунками на „окуп чорта“, що стеріг закопаних скарбів. Між иньшими зруйнував ся учитель народний Кобієвич з Трійци wraz з жінкою, мельник Мініх видав кілька тисяч золотих, а жид Менаше Шнербер з Цуцулина заплатив кілька сот зр. за перекуплене чорта, (котрий після запевнення Глушкової має бути антисемітом) а за порцію чудотворної води для видобути скарбу дав „обнижену“ ціну 50 зр.; вкінці кількох бідаків в надії на скарб, стратили цілий маєток. Один селянин Марчук помер опісля з голоду. В додатку деякі — як от Мініх — переселили у в'язницю. Завдяки жандармерії викрито хитре обманство. Трибунал присяжних по переведеній розправі засудив Глушкову на п'ять а Сулятицького на чотири роки в'язниці. (Сеньчука і Тарабаса увільнено лише більшістю одного голосу).

Страйк цегольників у Львові вже скінчив ся; робітники вернули в середу до роботи.

Великі огні. В Глинянах вивув великий огонь і знищив звиш 200 будинків, між ними приходство. Огонь був підложений. — В Бросівцях, на Буковині, згорів паровий млин з машинами і знаряддям. Обезпечена шкода вичисить 10.000 зр. — Містечко Геліани згоріло цілковито. Чотириста родин стратили свій маєток.

Непоправний. Перед кількома днями скінчила ся у Львові перед судьями присяжних розправа против Івана Смольницького і товаришів, обжалованих о убийство в Зубри, повіта львівського. В тій розправі одного з обжалованих, Йосифа Смольницького, цілком увільнено. Але в короткім часі показало ся, який з него пташов. В Зубри сими днями в ночи переходив двірським полем син тамошнього посесора і побачив, як злодій крав конюшину. Підійшов его з заду і вхопив рукою за карк; злодій відвернувся, добув ножа і пхнув ним молодого чоловіка в груди. Розпочала ся серед темної ночи боротьба нажите і смерть, в котрій відважний молодець, видячи перевагу по стороні злодія, добув револьвер і стрілив. Злочинець упав без життя, а коли принесено з двора світло, пізнано в убитім вишпеного перед кількома днями з слідчої в'язниці Йосифа Смольницького.

Жертви грому. Минувшого тижня сапали в Карлові, сяниського повіта, шість господарі кукурузу. Около 4-ої з полудня почало гриміти й блискаля і пустив ся дощ. Робітники кинулись бігцем до своїх річків, яких 50 кроків. Перший добіг Дмитро Івана Кейван, 24-літній господар, вслужений воляк, хлоп як дуб, взорець честюти член „Прогресу“ і читальні — і лише схилив ся по ларасоль — перевернувся і на місці скінчив. Змітив річ, що другі не виділи блиску ані грамоту коло него. — В Топорівцях, в повіті городеньській, дня 19-го червня грим убив в хаті 18-літню дівчину, як небога шла собі виправу весільну, а її матір спаречував.

Нещасна пригода. Хлопчик вижницького крамаря Готліба впав в котел з гарячою водою і помер в наслідок попарення.

25 осіб попарило ся. В Штульвайсенбургі на Угорщині хотіло 40 селян бачити купіль парову. Економ Франц Пель показував їм все і отворив курок паровий, так що пара вибухла з рурки. Хоч люди кричали, щоби закрутив курок, він его ще й більше розкрутив, так що курок пук і пара з великою силою вибухла і наповнила цілу комнату. Задля пари не можна було знайти дверей, аж на крыл людей хтось з надвору отворив двері. 25 осіб страшно попарило ся. Против Пеля провадить ся карне слідство, бо підозрівають злочинство.

За чверть мільона зр. продав Дрекомль, шеф знаної у Відні фірми моднярської, свій магазин одній французській спільці. Ще один рік він буде мати заряд, за що дістане заплату — 35.000 зр. Можна з сего собі виснувати, кілька той магазин заробляє річно на... приходах жіночих.

Не має щастя парохід німецький „Hyon“. Перший раз виїхав дня 22-го жовтня 1892 з 19 особами яко залогою до Нью-Йорку. Вже 24-го жовтня трапив ся ему перший нещасливий випадок, один матрос впав у воду і по нимо всякого ратунку щез без сліду. Серед великих бур приїхав „Hyon“ дня 15-го лютого до Нью-Йорку, а відтам відїхав до Батавії з настою. Лише виїхав на море, настала велика буря, котра чим раз змагала ся і принесла з собою таку студію, що за короткий час поклад і лянвя були покриті грубою верствою леду. Всі вітрила пірвали ся, ратункові човна розбили ся, а парохід ледви удержав рівновагу. Залого цілий час мусіла тяжко працювати і відморозила собі рука і ноги. Одинайцять осіб стало нездібними до праці. Коли парохід дня 2-го марта приїхав в пристань, натрапив на міліну і пошкодив ся дуже. Залого відвезено до шпиталю, багатьох з них оперовано. Аж дня 31-го мая можна було продовжити їду, але зараз таки при відїзді натрапив „Hyon“ знов на міліну і треба було часті товари викинути. Вернув „Hyon“ до Нью-Йорку до пристані, але й на сій дорозі притрапило ся ему нещасте, бо начальник парохода помер в наслідок страшної праці.

Фундація ім. Карнота. Щоби почитати пам'ять бувшого президента французької республіки Карнота, французські дамч збирають складки — досі зібрали 375.000 франків, з котрих 11.000 франків річної ренти мають бути роздані дня 24-го червня, яко в день убийства Карнота, 65 убогим вдовам по 200 франків.

Премія за средство против холери. Французські медичні газети повідомляють лікарів всіх країн і народностей, що в парискій академії де sciences лежать 100.000 франків, призначені на премію для того, хто „знайде средство против азиатської холери в більшості випадків“ або „вказе в явний спосіб на причини азиатської холери, так щоби противділане тям причинам зупинило холеру“, або знайде „профілактичне против холери средство, на стільки вірне і успішніше, як бакція против віспи“.

Хліб даром. Сю оригінальну гадку підніс в Revue blanche молодий деншикар, Віктор Барікан. Опіка поліції над безпечністю, сторожогнева, опіка над здоров'ям, виховане, що найменше елементарне, все се є вже власністю загалу. Коли-ж до него належать уже корм духовний, чому не мав би належати й гом-тілесний? чи голод не є грізніший в наслідках загально-людських для цілої людскости? Такама питаннями займав ся Барікан і радить, щоби міста привали на спільний кошт бюджет хлібовий. Пекарі лишили би ся в своїх склепах; тільки замість давати хліб як тепер за гроші, давали

би кожному даром, а гроші брали би собі з міської каси. Такий проект Барікана. Що-до переведення проекту гадає Барікан, що бюджет хлібовий міг би бути покритий добровільними складами, на які мешканці міста, кождий по своїй спроможности, записували би ся. Контролю над кількістю роздаваного хліба треба би провадити на підставі скількості муки, виданої пекарями зі складу міського.

Гамбурский скарб срібний. Гамбурский сенат одержав тепер від членів деяких родин аристократичних дорогий скарб. З початком сего століття мусіли батьки того міста з превеликим жалем часть срібних посудинів, з котрого сенатори їли і пили при торжественних пирах, продати, щоби дістати гроші, котрих їм тоді не доставало. Перед роком зійшли ся потомки вісімдесятих старих родин сенаторських і рішили справити наново таку посудину. Зачали збирати гроші і тепер вже місто має срібну посудину на 90 осіб. На кожній судині вирізано гамбурский герб, імя родини і герб еї, а навіть рік, коли найстарший член тої родини зів'язав вибраним до ради. Найстарше число є рік 1299 і належить родині Ше-

ле. Коли тепер при кїлійских торжествах цісар Вільгельм був в Гамбурзі, перший раз уживано се нове начине.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Хеб, 5. липня. Хебська комната торговельна рішила вислати до Пленера писмо, в котрім каже, що хоч мотиви уступлення его знає, але має надію, що він дозволить себе знов поставити кандидатом на посла; вкінці висказує ему свое повне довіре.

Білгород, 5. липня. Стараня Сіміча о зложенє коаліційного кабінету ані не повелись, ані не розбили ся ще.

МІСЦЯ ПРОДАЖИ ПИВА У ФЛЯШКАХ.

Маємо честь подати високоповажаній П. Т. Публиці до відомости, що ми вже почали

ПРОДАЖ НАШОГО ПИВА-ЛЕЖАКА

Оригінально наповнювані фляшки можна дістати у пп. **БРАТІВ ТАБАКАРІВ** в ринку, у п. **НОРБЕРТА КУЛІ** при головній улиці і в домі під ч. 1 при улиці семигородській. Також на замовленє кореспонденційною карткою доставляє ся пиво до дому 2 рази денно.

Наново владжену **КРУГОЛЬНЮ** нашого закладу може на кілька вечерів в тиждень відступити означеним товариствам.

З глибоким поважанем

паровий бровар **Ronchetti, Reck & Comp.**

3—3

Е. ПАТРАХ в СТРИЮ (в ГАЛИЧИНІ).

КОСИ з маркою січкаря, з англійської срібної стали (Silver-Steel).

Тими косами надсвичайно легко косити. Вони подвійно загартовані ріжуть остро остають ся довго остроми, легкі до кошеня і такі гнучкі як найлучша, на весь світ вавна дамасецька сталь. Вони перетинають залізну бляху, не вищерблюючи ся і лиш дуже мало пишчать ся. Одно клепане вистарчає на кілька днів. А ва-остриши раз таку косу, косити можна нею 120 до 150 кроків і найгустішого збіжжя і найтвердішої гірської трави, чим опадить ся не лиш робочий час, но і плата за кошенє. і то о **ЧОТИРИ, П'ЯТЬ** або **ШІСТЬ** разів в порівнянню з звичайними косами які продають ся торговцями.

Кожному, хто купить мою косу, заручаю, що кожда коса буде зовсім така, як тут описано. Если коса не буде так добре косити, як я обіцяю, то в протвнний разі переміною еї 5—6 р.

Мої коси суть так за широкі, які потрібні в нашім краю, і так за довгі, яких хто потребує, і то по слідуючій ціні:

Довг. пдл. в. 62	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115	цтм.
Ціна 1кос. 1.00	1.05	1.10	1.20	1.30	1.40	1.50	1.60	1.70	1.80	1.90	2.00	зр.
На 5 кл. іде 14	13	11	10	9	8	8	7	6	6	5	6	вис.

МАРМОРОВИЙ КАМІНЬ ДО ОСТРЕНЯ КОСИ.

Довгота цтм.	18	21	22	25	в кінці звичайні бруски мраморові.
Ціна за штуку кр.	30	35	38	40	16 кр.

Бабка з молотком і зр. 20 кр. — Посилка найблизшою почтою лише за готівку або послїдплатою.

ПЕРЕСТОРОГА перед обманцями! Року 1894. зголосило ся в Галичині много фірм, що розсилають тандитні коси і друкують фальшовані похвальні листи в циркулярах, котрі розсилають. В цілїм циркулярі ані одного слова правди! Хотять корось ошукати. Поважані панове, не дайте ошукувати ся! Як найбільше упевненє даю, що гваранцію таку, як я даю, не дає жадна фірма — бо я не хочу нікого ошукати. Правдиві коси лиш ті, на котрих вибита фірма **Е. Patrach** в Стрию.

При замовленю найменше 10 кіс приймаю на себе половину посилки, а при замовленю 20 кіс цілу. При 10-ох косах даю 11-ту і один брусок, при 30-ох 4 коси і 4 бруски даром.

5—5

Tinct. capsici compos.

(Pain expeller)

приладжена в аптїці Рїхтера, Прага, загально звїсне втиранє, лагодить біль, можна дістати по ціні 1.20 зр., 70 кр. і 40 кр. за Фляшку майже в кождїй аптїці. При закупнї треба дуже уважати і брати фляшки лише з охоронною маркою „котвиця“ за правдивї. Центральна розсилка: Рїхтера аптика під Зол. Львом, Прага.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, улиця Академічна ч. 8.

продає слїдуючі книжки:

Юрій Федькович. Повісті і опові- даня	зр. кр. — 20
Михайло Старцкїй. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр., ч. III	— 80
— Книга казок, поезїї часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезїї ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4-50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дїтей	— 20
Мих. Коцюбинський. „Хо“, опові- данє	— 10
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Садатський розрух	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є го- сподарність	— 20
Осип Маковей. Поезїї	— 20
— „Озерма“ — новела	— 10

К. Т. Подолєнко. За громаду, хроніка	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руських піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене шасте, драма	— 30
Умарєць і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
I. Бастовий. Українство на літературних поглядах з Московщиною	— 50
О. М. Партицький. Провідні ідеї в писемках Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленький. „Іфеїнія в Тавриді“, драма	— 30
Записки Товариства імени Шевченка ч. I., II., III., IV. і V. по	1 20
— Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Кирило Студинський. Лірики, студія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Ролянда	— 50
Леся Українка і Макс. Ставницький. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Др. Огоновський. Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітослав українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причела, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попаць	— 10

Ціна збіжя і других продуктів.

—о—

Львів, 3. липня 1895.

	від	до
Пшениця	7.75	8.25
Жито	6.—	6.25
Ячмінь	5.25	6.30
Овес	5.70	6.50
Ріпак	8.25	8.75
Горох	6.50	9.50
Вика	5.—	5.50
Льнянка	0.—	0.—
Біб	0.—	0.—
Бобик	4.70	5.20
Гречка	8.25	8.75
Конюшина червона	0.—	0.—
Конюшина біла	0.—	0.—
Конюшина шведська	0.—	0.—
Кви	0.—	0.—
Аниж	0.—	0.—
Кукуруза	0.—	0.—
Хміль — до — зр. за 56 кіло		
у Львові, окупта за 10.000 літрів 14—		14 50

Чума горілчана.

Сумна історія для пересторога і науки бідним і багатим, старим і молодим переповніла і тверезим руским читальникам присвятив **Омелья Попович**. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

ПОКЛАДКИ

правдивих кур браманських по 15 кр., голандських чорних з великим білим чубком по 25 кр., гудан по 25 кр., правдивих стирійських кур по 10 кр., довгої курки 30 кр., трюханів 30 кр., срібної віандотс по 50 кр., емдинських гусий-великанів по 1 зр., курят-карликів 30 кр., великих стирійських качок і качок пекінських по 20 кр., кохін-хіни по 25 кр. Мої спеціальні виховки преміювані так в Австрії як і в заграниці вже 27 разів першими преміями; я розсилаю лише покладки преміюваних дуже добрих зьвірят і приймаю всяку відвічальність за добре заплоджене, як і за їх прьбуге, чистоту і правдивість раси.

МАКС ПАВЛІ, Кефлях, Стирия.

(Köflach, Steiermark).

3—3

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просьвітою“

в народній мові, великий, об'ймаючий 640 сторін друку, найповніший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургія св. Івана Золотоустого, е) Молитви з часі св. Літургії. III.) Тайни покаяння і пресьв. Евхаристії. IV.) Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V.) Молитви в часі великого посту. VI.) Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресьв. Богородиці в) св. Отця Николая. IX.) Молебєн до пресьв. Богородиці. X.) Тронарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просьвта“ і в книгарні Ставропигійській і перепл. заведенню Мих. Спозарського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одвітими відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений ціло в полотно з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючи поодинокі Молитвенники звольте прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбом заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвітї народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валога ч. II,

засноване на підставі концесії ц. к. міністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р. „Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно движиме і недвижиме против шкідливих огнених під найприступнішими умовами і почислює можливо найнижші премії.

Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошення о уділені агентії в місцевостях, де нема агентів „Дністера“, приймають ся.

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, улица Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровица число 2,

мас на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омельяном Поповичем року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зл. 20 кр. за роки, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА“

при зближаючих ся іспитах в школах народних подає до відомости Сьвіта. Рад Шкільних, Впов. сьвященників, катихитів, учителів і родичів, що книжки наклади товариства, приволені кр. Радою шкільною на премії для учеників, красно оправлені з позолоченими берегами, можна купити в канцелярії товариства при улиці Вірменській ч. 2 по слідуючій ціні:

Роскази про сили природи 20 кр. Оповідання о житті св. Бориса і Гліба 20 кр. Повістки для дітей 27 кр. Сестра 15 кр. Байки 22 кр. Історія Руси ч. I. 25 кр. Історія Руси ч. II. 23 кр. Лен і конопі 24 кр. Рогата худоба 45 кр. Про живодоті і лєн 20 кр. Венямин Франклін 16 кр. На досьвітках 22 кр. Серед ледового моря 25 кр. Житє св. великомученика і лікаря Пантелеймона 20 кр. Дрібна птиця господарєка, а великі гроші 20 кр. Відкрите Америки 22 кр. Звірята шкідливі і позиточні 42 кр. Перекотиполе 18 кр. Кирил і Методій 22 кр. Молитвенник народний (в звичайній оправі) 20 кр.

влучній оправі:

а) хребет полотняний і золочений хрест з переду 25 кр. б) ціла оправа полотняна, береги золочені і золочений хрест з переду 35 кр. — Молитвенник народний великий по ціні 90 кр., 1-10, 1-30, 1-60 і 1-80 зр.

Всякі замовлення висилають ся скоро і точно.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горювца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровица ч. 2), кудя всі доноси адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Опозиция.

Як поодинокий чоловік майже ніколи не може сказати, що єсть зі всього вдоволенний, так і суспільність ніколи не може дійти до такого розвою, щоб могла собі сказати: „Досить з мене; я вже вдоволена, мені не треба нічого!“ Нові потреби вириваються з кожним днем, і коли вони не заспокоюють ся, то витворюють невдоволене, спонукають до опозиції супротив тих, що мають ті потреби заспокоїти.

Але як природний сей об'яв, так також природний і другий, що хто має власть, той не так легко дає собі її відібрати. Нехай хто і кривдою другого дійде до влади або до маєтку, все він уважати-ме їх своїми і радо, самохить їх не зрече ся. Се-ж та борба о бит, в котрій одні падають, другі піднімаються ся. По чий стороні сильніші борці, та сторона перемагає. Ніколи миш не з'їсть kota, тільки кіт миш, хоч обов мають право до життя.

Ті два об'яви з життя треба все мати на думці, коли єсть бесіда про суспільні справи. Суспільність — се не якесь абстрактне понятє, тільки конкрет-

не: се громада одиниць. Суспільні потреби — се не якісь незвичайні потреби, тільки потреби одиниць. Коли кожного поодинокого чоловіка заспокоїть ся, тоді і суспільність заспокоєна. Нічого такого народови не потрібно, що не було би потрібне, або не могло бодай придати ся кождому поодинокому чоловікові. Але хоч би сповнити і всі можливі бажання суспільности, то ще не можна би сказати, що у ній не нашлись би невдоволені, неохочі до опозиції.

Возьмім конкретний факт: Посол Романчук представив був їр. Таффе двайцять кілька найпильніших потреб Русинів і сказав, що коли їр. Таффе їх не заспокоїть, то він (Романчук) не буде підпирати правительства і вся партия его піде в опозицію. Припустім, що їр. Таффе заспокоїв би був ті найпильніші потреби Русинів, то з того ще зовсім не можна би було судити, щоб у Русинів не нашлось знов невдоволене або опозиція, котра зараз нашла би ще пильніші потреби. Невдоволені все були і вічно будуть в кожній суспільности. Вони потрібні, коли розумні, бо інакше не було би поступу.

Ті невдоволені, як сказано, творять а радше повинні творити завжди опо-

зицію. Бажаючи діпняти свого, вони повинні старати ся о зріст своєї сили, щоб могли побороти противника. Коли о то не дбають, тоді вони не єуть дійстивними опозиціоністами, тільки просто пасивними, невдоволеними людьми т. є. песимістами.

Між тими двома родами невдоволених з суспільного ладу людей, т. є. опозиціоністами і песимістами (десператами) єсть велика різниця. Песимізм, як звісно, єсть наслідком немочи тіла, недостатчі волі і енергії, надміру терпіння фізичних і моральних, розстрою; а опозиція єсть об'явом сильної волі і відваги, єсть змаганем до чинної акції. Опозиція не терпить песимізму і всіх причин его, опозиція боре-ся і з песимізмом, — збирає разом свої власні сили, щоби противника перемогти і свого діпняти. Коли-ж опозиціоністи боронять невдоволених з того самого ладу, як вони, але пасивних людей, то тим піддержують у народі немоч, слабу волю і недостачу енергії, взагалі розстрій, — тим також кидають они сами собі колоди під ноги.

Опозиція — се гасло у нас дуже популярне, та якже-ж мало є таких Русинів, що его розуміють, що за гадкою того оклику беруть ся до діла! У

3) ПОНАД ДНІСТРОМ. НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

—о—

(Дальше.)

За часок стали на другім боці. Заплативши дівчині в десятеро тільки, як їй належало ся, пустив ся Орест на здогад до мешкання Лісковских; не міг з'орієнтувати ся, де лежить їх мешканє, бо перший раз зайшов був до них в ліса. Від'їздав, правда, дорогою до Дністра, але що се було вночі, то не міг тоді околиці собі запам'ятати. Запитав перехожого хлопчика на улиці і той справив впрост до Лісковских.

Спека була страшенна, сонце пекло мов огнем, воздух ставав чим раз густіший. З Орестового чола спливав піт горячими каплями. Тож мило ему зробило ся, коли побачив дім Лісковских перед собою. Перейшовши через браму, став Орест на тихім і пустім подвір'ю, бо навіть пси позалазали від спеки до своїх будок. Отже они не ознайомили приходу гостя, тому то Мария так дуже злякала ся. побачивши его перед собою.

— Ах! як ви зайшли, що я вас не чула, — сказала, почервонівши.

— Через браму, через подвір'є, через двері аж до вас. Чи може гадаєте, що я комином

ввій? — сказав Орест жартівливо, подаючи їй руку.

— Прошу, сїдайте — просила Мария, — ви певне в сю спеку добре втомил ся.

— Як би я знав, що ви мому приходови раді, то йшов би і сто миль — відповів Орест.

— Я рада кождому, хто в наш дім приходить — сказала Мария трохи холодно, не дивлячись при тім на него.

— То й мені.

— Так вам, як кождому.

Орест зупинив ся, побачив, що она змішала ся, збентежила ся. Щоби їй допомогти вийти з заклопотання, зачитав о родичів.

— Тата нема дома, пішли в поле до робітників, а матиця лягла трохи спати, але я їх зараз збуджу — відповіла дівчина.

— Прошу вас, не будіть — просив Орест, — я не хочу, щоби задля мене ваша мати не виспала ся.

Він витяг хусточку з кишені і почав нею обтирати мокре чоло. Побачивши те, Мария вийшла по-тихеньку до кухні й казала служниці подати єввіжої води. Сама прилагодила тацу й винесла з шафи два слоїки з конфітурами.

Напившись води з конфітурами розв'язав Орест пакунок з книжками і подав їх Марії. Радістний румянець окрасив лице дівчини, она живо вірвалась з місця і почала ему теплими словами дякувати за добру пам'ять о ній.

— Я приніс вам Шевченкового „Кобзаря“; его повинні ви насамперед перечитати. Потім письма Марка Вовчка, а на конєць опо-

відання і драматичні твори Основ'яненка. Коли се прочитаєте, то принесу вам ще інших книжок. Я рад би, щоби вам наша українсько-руська література подобала ся.

— Я буду її з цілого серця любити, так як люблю народні пісні — сказала Мария.

— Яких мені мусите заспівати, панно Маріє... Правда, що я заслужив на сею нагороду?

— О, ще й на більшу — відповіла дівчина, але зараз облилась горячим румянцем і замовкла.

— На яку на примір? — запитав Орест, усміхаючись весело.

Але мати вибавила Марию від відповіді на Орестове питанє, котре її не мало заклопотало.

Пані Лісковека привітала ся приязно до Ореста, що їй уже при першій стрічі дуже сподобав ся.

— Пані чей не прогнівають ся на мене, що я знов осмілю ся ваш дім навідати — сказав Орест кланяючись.

— Власне нам дуже приємно повитати в нашім домі розумного чоловіка — відповіла Лісковека.

— Я дав панні Марії слово, що принесу їй книжок до читання і нині приніс.

— І ви трудили ся в таку спеку? Я вже не знаю, як Мария має вам дякувати. Она так любить читати, тай я рада послухати, лише в тім біда, що не розумію по німецьки, лише по руски та по польски.

— То рускі книжки — сказав Орест.

нас мала група діяльних опозиціоністів, за те-ж тисячі невдоволених песимістів, десператів! Але коли в інших суспільностях опозиціоністи побивають і таких невдоволених пасивних песимістів, у нас опозиціоністи вважають їх своїми однопумцями і боронять їх. Таким чином роблять они страшну кривду не лише собі, але й тій справі, котру боронять. А вчисляють они тих песимістів до своїх прихильників, вважають їх, сказати-б, своїм войском, тому, бо їх самих мало і тому, бо у своїй загорілоості не можуть розрізнити друга від ворога лише для того, що у того ворога ті самі гасла.

Пригляньмося тим двоюким людям ближше. Кілько єсть інтелігентних Русинів по селах, невдоволених з теперішнього ладу і обходження з Русинами! А кілько зпоміж них стараєся дійсно о правду того ладу, о силу до опозиції? Можна сміло сказати, що ледви яких 10 процент (а може й менше) журить ся о добро селян, всі інші журять ся тільки о себе і — нарікають на гнет, на біду та кривду народу. Зорганізувати хоч одну, свою громаду не беруть ся, хоч признають за собою повне право нарікати.

Загально звісна річ, що наше міщанство упало. Нераз місто й руске, а правлять ним Поляки, жида, Німці — тільки не Русини. А кілько по тих містах є невдоволених з такого ладу Русинів, котрі й нарікають і пишуть о тім по часописах; сами-ж дійсно на місци соромлять ся поговорити з міщанином, бо їм їх бюрократична пиха на се не позваляє. Они раді з того, коли хто, поправляючи рускі відносини, упаде жертвою борби, але они сами не мають волі, енергії до того, они сами боять ся згинуті; вся їх діяльність обмежає ся на нарікане. Такі люди то не опозиціоністи; то завали-дороги для дійсних опозиціо-

ністів. Они ширять лише очайдушність, лінивість і байдужність.

Дійсний опозиціоніст, бачучи невідрадні відносини, збирає всю свою силу, організує собі своє „войско“, учить їх кожного, працювати свідомо у своїм обсязі діланя, росту в силу, приголює їх і аж потім іде на противника. А в тім „войску“ не сміють бути песимісти; в ній мусять бути самі ревні, енергічні борці. Инакше вся їх робота не вдасть ся; они не виборуть нічого. Та багато у нас таких опозиціоністів? багато таких справдішних борців?

Коли ми в Австрії уже з п'ятдесять літ „працюємо“ для розвою нашого народу, а проте — як каже Д'ялов ч. 139-ім — „ніколи (?) не зазнавали і нині не зазнаємо від правительства доброї і безсторонної управи після законів, поперед всего законів основних,“ — то сему в першій лінії винні ми сами: наша байдужність, наше лінивість, наше нарікане — без роботи. Держава стоїть сильними народами, не слабими; кожде правительство сильних бере до управи, не слабих; кождий сильний нарід про себе дбає і своїм заступникам у раді державній та в соймах каже про свій нарід дбати, не про чужий. А ми за пів сотні літ такої сили собі зовсім не виробили, щоб задля нас всяке правительство покидало уже тепер сильних.

„Нам після основних законів все належить ся“ — кажуть опозиціоністи. Так єсть! нам все належить ся, але ми таки мусимо все собі виборювати, так як виборюють собі то всі інші уоподібнені народи, от як Словінці. А щоб собі вибороти, мусимо мати свідому силу. О таку силу мусять всі партії старати ся; инакше їм не довгий вік. Праці треба всюди від сїл і містечок поодиноких почавши, поміч „з гори“ може нам тільки допомогти, але она ніколи і ніяким способом не зможе усунути всего того

лиха, до якого ми сами даємо причину своєю байдужністю.

Заступники нашого народу, послі, вже з того самого факту, що їх так мало, бачать виразно, що наш нарід ще несвідомий і що сильні міра сего можуть его вести, як хочуть. Замість же старати ся против сили поставити силу, они ідуть до правительства з плачем на насильства при виборах. Посол, вибраний при помочи багнетів, нарікає відтак в раді державній на ті багнети; а посол вибраний за гроші „несвої“, числить ся прихильником тамтого, та нуджає сильних своїм народом, котрі его зовсім не боять ся, бо знають его неміч... Сільські політики приїздить на різні збори нарікати на гнет, а в їх селах темнота, деморалізація і нужда. Десятки літ сидять даремно по селах, а преці-ж одиниці дали доказ, що сами одні можуть піддвинути цілі села і вести селян як на пояску. Упідлене дійшло до тої степені, що люди, нарікаючи на гнет польський, сами до урядів пишуть по польски: „Завзяті“ перед людьми Русини говорять дома по польски, по німецьки або по волоски. Великі „антисеміти“ дивлять ся байдуже на лихву та піянство народу. Великі економісти не вміють придбати для свого села хоч дрібної інституції. Великі просвітители закладають читальню, прославлять себе в часописах, а відтак до читальні і не заглядають. Але всі они чудесно знають розказувати про всякі кривди, думаючи, що тим на них поради. Нехай послі за них працюють — а они на те, щоб стогнати. Ласкаві часописи похвалять їх за ті стони, будуть їх нарікання брати за роботу, будуть їх вчисляти до могутчої партії опозиційної. Ласкаві часописи покличуть ся на їх очайдушний голос, як на голос цілого народу...

Ні! доки ми не возьмемо ся самі до роботи з низу, від сїл, доки на

— Ну, то й я вам за них дякую. Я, бачите, родом з Галичини, та не вчила ся там по німецьки, а тут на Буковині прийдеши в яке товариство, то всі лиш по німецьки шваргочуть, а ти сиди й диви ся та мовчи — сказала Лісковека.

— Я чув оногди, як панна Горечка говорила по руски — сказав Орест сміючись.

— Їй, то ще в неї був добрий день, що она й так говорила; їй, як що стане ся, то не хоче й одного слова по руски сказати — додала Лісковека.

— То мені дуже дивно, бо її брат говорить досить добре по руски — сказав Орест.

— Він відколи ветує до семинарії, то вже вчить ся по руски — сказала Мария.

— Кажі ліпше, що з того часу, відколи ти не хочеш до него инакше говорити як по руски — сказала мати усміхаючись.

Марії вдарила кров в лице.

— Але-ж бо й его батько говорить лише по руски — відповіла.

— Бо він таки родом Русин, але его діти зросли в місті, то вже свого роду відцурали ся — сказала Лісковека сміючись, — тут буває нераз, що з Русинів роблять ся Волохи, Німці.

Орест і Мария засміяли ся. — Най они будуть собі чим хотять, а ви заспівайте мені народних пісень — сказав Орест до Марії.

Она не дала ся пресипи, засіла за фортепан і заспівала своїм гарним голосом різних пісень.

Її спів очаровував Ореста чим раз більше, він не спускав очей з гарного лица моло-

дої дівчини, на котрім видко було немов тїнь смутку, а може се був тільки вплив сеї сумної мелодії, яку она співала.

— Прощу ще тої пісні: „Я тя, мила люблю“, — просив Орест.

Она сповнила его бажане. Скінчивши, зложила руки на фортепані і не зачала другої.

— Чому не співаш, Маріє? — запитала мати.

— Чогось уже не можу більше співати — відповіла дівчина зворушенням голосом.

— Який я необачний! — схопив ся Орест — я не зважав на те, що ви можете втомити ся, та просив вас дальше співати... Але ви сами тому винні, бо на що так красно співаете, що хотіло би ся вашого співу ціле життя слухати.

— Чи я справді добре співала? запитала Мария якось сумно.

— Если би панна Ольга мене так питала, то думав бим, що хоче компліменту, але вам не знаю, що на се сказати, хіба ще раз подякувати за прекрасний ваш спів — сказав Орест з чутем.

Мария встала від фортепану; мати порадила їй перейти ся по саді та показати пану Орестові, які в них гарні овочі. Орест і Мария вийшли через візьвяк до великого саду, що вичав ся різнородними деревами, на котрих красувались дозрілі овочі. Приємний холод і запах овочів впливали мило й успокоюючо на розбурхані нерви Ореста. Охоловши трохи міг він провадити розмову з Мариєю і не мало здивував ся, почувши від неї, що она ознайомена майже з всіма всесвітніми літературами. Крім

своїї сестри він другої так світлої жінчини не знав. Се побільшило ще его подив до Марії. Уповний слухав її займаючої бесіди й дозрілого суду о деяких писателях. При тій своїй очитості була она поетична і невинна як маєва рожа. Его-ж сестра була більше практична, прозаїчна, може тому, що була старша від Марії. І Марії подобавсь Орестові ідеї, его погляди, его одушевлене для народу. Она прирівняла его в мисли до других знайомих панців і то прирівнане виходило все на користь Ореста. Тому розмовляла она з ним сердечніше і щиріше як з другими.

При каві розмовляв старий Лісковський з Орестом і дуже тішив ся, що найшов такого молодого чоловіка, з котрим можна розумне слово побалакати, бо другі панічі заглядали лиш за Мариєю, а на старого й не дивили ся. Підчас розмови довідав ся Орест, що Лісковський будув у знаного его родинам галицького священика на празнику. Той празник припадав на першу Богородицю, отже від нині за тиждень. Сеєя новина звеселила Ореста, він постановив бути кінче з своїми родичами на тім празнику щоб пізнали Марию.

Старий Лісковський відпровадив Ореста до Дністра і просив ще коли до них прийти. Орест обіцяв, що прийде в неділю разом з Галицким.

IV.

„Коби мені, Госпеди, неділі д'ждати! То піду я, до роду гуляти!“

Співав собі Орест через цілий час, котрий его від неділі ділив. Сестра випитувала

поклик провідників селяни не підуть, як один муж, доти наша опозиція буде тільки пустою фразою. Один дещо докаже, а сотня провалить ся. На леді годі що будувати. „Невидимою“ силою нікого не злякаєш, нікого не заставиш, щоб тебе поважали. Воля людям співати прославні пісні на честь опозиції, але така, як она у нас єсть, нічому не імпонує.

Почуте немочи народу заставило кількох наших послів ужити мирного способу у своїх виступах. Їм би певно зовсім не трудно було, перейти за приміром інших в опозицію і заслуговувати собі дешеві лаври у всякого рода очайдухів, а коли они того не чинять, бо не пора на такі досвіди, то їх за те плиткоумні політики відсуджують від честі і совісти, заслонюючи свою і своїх прихильників байдужістю тим, що все повинно правительству дати... Але приїде час — і соромно нам стане за таких домашніх дармоїдів, а тим, котрим в таку тяжку пору прийшло ся вести мирну політику, всі признають, що що було в їх силі, те они зробили.

Милый нам нарід, та ще милійша правда...

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 8. липня 1895. р.

Іменования. Управитель міністерства судівництва іменував ад'юнктами судовими: Андр. Вичковського з Миколаєва для Тернополя, Стан. Вербицького з Долини для Коломиї, Тадея Вороненка з Судової Вишні для Львова, а ад'юнктами судів повітових іменував авскульптантів: д-ра Адама Людвика Пилецкого для Жидачева, Метислава Готтба для Золотого Потока, Ісидора Десневича для Рудок і Казимира Йосифа Богдановича для Долини. — Намістник Галицький іменував практикантів будівництва. Йос. Сроку, Мих. Моравецкого і Володисла Скочинського

ся, як ему з книжками повело ся; він розказував за приязність Марії і її родичів. Згадав також, що будуть на празнику і вговорював сестру, щоби разом з ним просила родичів, аби они також туди поїхали. Родичі, не знаючи причини просьби, пристали на ню. Особливо добродійка була тій нагоді рада, що зможе своїм сином перед сусідами похвалити ся.

В тиждень поїхав Орест до Галицького, щоби з ним умовити ся, аби в неділю поїхали разом на Буковину. Галицький був его прихильником дуже рад, приймав з цілого серця і тишив ся, що буде мати товариша подорожі.

Орест оповів Мелані, що в неділю їде знов до Ліскових. Она сказала на те:

— Я бачу, що ти сам шукаєш собі лиха, по що тобі так часто туди навідуватись?

— Як би ти знала, сестричко, що то значить, як серце мліє, то не казала би нічого, знаючи наперед, що всі слова в таким разі злишні — відповів Орест.

Але я бою ся за тебе, бо знаю твою чутливість; мені й подумати страшно, коли-б тебе в сім ділі стрінуло яке розчарування.

Орест зб'яв трохи. — Я не знаю, як би я те міг перенести — сказав — але розчарування тут не може бути; я бачу, що Марії подобаю ся.

Сестра подивилася на него з таким виразом співчуття й сердечної любови в очах, що він приступив до неї і стиснув їй руку.

— Не жури ся, сестричко, якось то буде — сказав з чутєм — а в разі розчарування маю прецінь тебе, мій ідеал женщины.

Дальше буде.

ад'юнктами будівництва в галицькій державній службі будівництва.

Перенесення. Управитель міністерства судівництва потвердив перенесення: ад'юнкта судового Йосифа Дзендзелевича з Коломиї до Львова і ад'юнктів суду повітового Андрія Льорека з Рудок до Судової Вишні а Володислава Чеховича з Золотого Потока до Миколаєва. — Галицька краєва рада шкільна перенесла суспензії в школах середніх: д-ра Людвика Боратинського з Бокш до Тарнова, Володимира Семченя з Бродів до Ярослава, Людвика Петрівського з Бродів до Рашева, Густава Шенбаха з Бродів до Станіслава, Антона Ольберка з Бережан до Тернополя, Александра Демковича з Беречин до рускої гімназії у Львові, Михайла Вапкевича з Бережан до Коломиї, Володимира Мастяка з Ясла до Станіслава, Стефана Жидовського з Коломиї до Самбора, Льва Должанського з Коломиї до рускої гімназії у Львові, Теофіла Мрица з Коломиї до Дрогобича, Володимира Дикого і Василя Кричевича з рускої гімназії у Львові до Беречин. Казимира Стрілецького з гімназії Франц-Йосифа у Львові до Ярослава, Симеона Смала з IV-ої гімназії у Львові до Тернополя, Тадея Пельчарського з IV-ої гімназії у Львові до Ярослава, Йосифа Вебера з V-ої гімназії до школи реальної у Львові, Кароли Гітмана з гімназії V-ої до IV-ої у Львові, Леонтия Кузьму з V-ої гімназії у Львові до Шеремішля, Казимира Якля з Рашева до гімназії Франц-Йосифа у Львові, Івана Любичевського з Рашева до Бродів, Казимира Еліяса з Самбора до Золочева, Михайла Матуська з Тернополя до Бережан, Войтіха Туроша з Золочева до V-ої гімназії у Львові.

Заступниками учителів в середніх школах іменувала галицька краєва Рада шкільна: Соломона Гандля в гімназії в Бродах, Андр. Атанасевича в II. гімназії у Львові, Теофіла Ступницького і Константина Войцеховського в V. гімн. у Львові, Емілія Ярмольського в гімназії в Тарнові.

Пир на честь б. міністра Мадейского. В середу 3-го липня дало „Коло“ польське обід в честь б. міністра просвіти, д-ра Мадейского. В пирі взяли участь і послі рускі (Вахнянин і Охримович); Барвіньский не був задля недиспозиції Тоастовано в честь Мадейского. (Залеский, Вахнянин і Охримович), в честь Яворского (Ручка). Пос. Вахнянин сказав між іншим: „Вношу здоровле д-ра Мадейского не з привітливости і не задля форми куртоазії звичайної, а з причини, що Мадейский яко міністер просвіти розумів вагу справи рускої, а до потреб народу руского відносив я з повною прихильністю. Яко міністер боров ся Мадейский за високу мисль рівноправности народів австрійських іменно братнього нам народа словінського. Улав він, уявлений стрілою німецької нетерпимости, але не сумніваємось, що він і на дальше буде трудити ся для тої мисли“. Пос. Охримович підніс в довгий річи заслугу Мадейского для галицьких та буковинських Русинів. По руски промовляв також пос. Давид Абрагамович, віцепрезидент папати посольської.

Вступні іспити до I-ої класи і до класи приготувальної в рускій гімназії в Коломиї відбудуть ся вже 13-го і 14-го липня с. р. — а не, як заповіджено, 15-го і 16-го липня — позаяк в наслідок міністерського розпорядження шкільний рік закінчить ся дня 13-го липня с. р.

Вступні іспити. В черновецькій гімназії відбудуть ся вступні іспити до I-ої класи в дня 16. 17. і 18. липня. Хлопці мають разом з родичами прийти о 8-ій годині рано до дирекції. О 10-ій годині зрана відбуде ся іспит письменний, о 3-ій год. зполудня устный. — В черновецькій реальної школі відбудуть ся вступні іспити в днях 15. 16. і 17. липня.

Посол Олександр Барвіньский, занедужавши на жовтачку, виїхав на лічене до лічничого заведення Вайсер Гірш коло Дрездна, де перебуває два до три тижні, і задля того не буде брати участі в бюджетовій дебаті ради державної. Від суботи перебував пос. Барвіньский у Львові і брав участь в засідань краєвої ради шкільної.

До лат. капітули львівської на місце кс. еп. Пузич приділено кс. архієпископа Гриневецкого.

Асигната додатків сусентацийних для урядників, призначена від 1-ого липня с. р., надійшла уже з Відня до дирекції скарбу у Львові, а тая сейчас розпочала ліквідацію сих додатків.

Мимовільне братоубийство. В селі Жаравці, львівського повіта, косив дня 29-го червня 14-літній Дмитро Тучей траву, а его дванадцятилітній брат Николай збирав скошену траву на візок. При збиранні прийшов за близько до коси і так нехотач Дмитро розрізав своему братови груди косою. Батько нещасних дітей приїхав зі Львова, завязав своему хлопчатови рану та відвіз его у львівський шпиталь, але хлопечко помер там за чотири дні.

Нове озеро. Надзвичайним способом повстало нове озеро в Боснії іменно в окресности Есепчї в долині. Озеро тепер велике на 10 кілометрів, а глибоке на 50 метрів. Відки вода прибула, не знає; она все ще прибуває і відливає, але куди іменно відливає, сего також не знає. Чути лиш підземний шум і гук. Ціла долина, котра доси була дуже плодородна і управлена, пропала для селян. Мабуть в тій долині вже було раз озеро. Друге менше озеро повстало коло Езераца. Сего року взагалі в низинах Карста повстають озера і нищать поля селян, котрі через те трагати цілий свій маєток.

Новий пророк. В Каїрі появил ся новий пророк. Єсть то єврейський азіатський патріархату, по імені Христоф Гебара, котрий вже на релігійнім візї в Чикаго виступив був зі своїми засадами. Тепер видає він в Каїрі в арабським язичі часопис: „Ща да т ель гак“ (т. є. свідчення правди), в котрій викладає свої засади. Він хоче три віроісповідання: жидівське, магометанське і християнське разом злити в одно, — узнає тору, Евангеліє і коран за три жерела віри, відкидає науку о сьв. Тройці і божество Ісуса Христа. а Магомета узнає за пророка. Від музунів жадає, аби вони увірили в Христа і прийняли старий і новий завіт сьв. Письма. — Однакж засади сего нового пророка не приймають ся в народі і він не має сили утворити секти.

Интересна книжка появиться ся невдовзі з пера д-ра Раймунда Кайндля під заголовком „Illustrirte Landeskunde der Bukowina“. Сия задовольнить знаний вже на Буковині, автор давня бажане Буковинців.

Товариство учителів і учительок в Чернівцях відбуде дня 26-го с. м. о 4-ій год. зполудня свої загальні збори з сьв. урочинням порядком днєвним: 1) Повідомлення провідателя; 2) справджене протоколу з послідного засідання; 3) справджене виділу про: раховане цнрами за помочю таблички цнрової (справдженець управитель школи Кайндль); 4) відчит учителя Дубинського про науку для глухонімих після французкої (наками) і німецької методи науки; 5) дискусія з шкільної практики; в) вілні внесеня.

В приступі щалу отруїла перед двома тижнями у Відні жінка штабового лікаря д-ра Рамеля себе і свою доньку, а у вівторок заляв нещасний вдовець, сам др. Рамель в розпуці по страті своєї родини циякалі. Так за кілька днів зійшла зі сьвіта ціла родина, що жила собі на вид мирно і щасливо.

Сербський король Мілян героєм драми. Миувшого тижня оповістили афіши в Софії, що в театрі Зора відіграє ся патріотична драма „Герой з під Сливниці“. Анонімний автор в своїй штупі навів дуже цікаві особн, як: князя Александра Батенберга, его ад'ютанта Маріноза, генерала Миколаєва, короля Міляна, генерала Топаловича, Гарашаніна, Груїча, австрійського амбасадора графа Кевенгілера — а жєнщин в драмі зовсім нема. Окрім князя Батенберга мабуть всі ті особи ще живі. Але й сцени самі дуже интересні. Передовсім: вісь про увію з Румелією надходить до Тірпова, Олександр приїжджає до Софії і Філіппополю і промавляє там до війська, оповіщує визване Сербії до війни, зятва під Сливницею, потім утікає Мілян з Пірота, а звінци представлена розмов: Кевенгілера з кня-

зем Александром і відмашероване болгарської армії. Що король Мілян „грас“ (іменно в карти), се вже знає, але щоб его показували на сцені, се новина.

Щоби бути щасливим, радить славний письменник Діма молодший таке: „Ходи дечко дві години, спи що ночі 7 годин і то сам; вставай, коли тільки пробудився і працюй зараз. Їж тільки тоді, коли ти голодний; пий, коли маєш спрагу, але пий завжди помалу. Говори тоді, коли потрібно і кажи лише половину того, що думаєш; пий лише таке, щоби ти міг піднятися під твоє ім'я; роби то, о чім можеш голосно говорити. Не забувай ніколи, що інші можуть на тебе часити, але ти на других ніколи не часи. Шачуй гріш о стільки, скільки він того варує; гріш то добрий слуга, але злий пан. Не вдавайся за жінчинами до 20 року життя, а уїж їх по 40; зроби тільки, кілько лише можеш, а руйнуй як найменше. Прощай всім згорі, не горди людьми, не сьмійся з них злорадно, але жуй їх завжди. Думай о смерті щодня зранку, коли побачиш світло, і вечером, коли то світло гасне. Коли ти багатий, дивись тільки в очі, а ово тебе само потішай і намагайся чогось. Старайся бути простим, пожиточним, незалежним і заперечуй існування Бога аж тоді, коли тобі се докажуть.“

Славна гайдельберська бочка прийшла на промисловій виставі в Бордо у Франції гідну суперницю, іменно фляшку на вино, високу на 40 метрів. Очевидно що фляшка не є дута зі скла ані не наповнена вином, она побудована як вежа з поодиноких зелених скляних шиб, получених оловом і залізом. Фляшка має кілька поверхів; на долинні уміщена торгівля вина, а сходи ведуть аж до середини корка, що виглядає немов переязаний дротом корок при фляшці з шампаном, а творить альтану, в котрій може рівночасно помістити ся 35 осіб. З тої альтани розглядає ся дуже гарний вид на площу вистави.

Померли: гр. Миколай Волячський, посол до ради державної, у Львові в 69. р. життя; — Ів. Торошевич, власнатеель копальні нафти, у Львові в 58-ім році життя; — В Чернівцях: Петрошеля Варташевич, радника, в 76-ім році життя; — нотаріальний кандидат Антін Пірош в 35-ім році життя; — Іля Табакар, купець, в 60-ім році життя; — др. Кароль Векслер, нотар, в 69-ім році життя.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“

Білгород, 8. липня. Нове міністерство з характером напредняківської партії склало ся так: Новакович, президія і заграничні справи, Попович фінанси, Нанчич внутрішні справи, Франасович війну, Петкович будівництво і провізорию торгівлю, Маринкович судівництво і Сіміч шкільництво.

Льондон, 8. липня „Бюро Райтера“ доносить о положенню на Формозі, що Японці не посувають ся наперед на Тай-ван-фу. Чужоземці не прийняли предложения англійського і німецького адмірала, щоби схоронили ся на военнім пароході.

Рим, 8. липня. Король наміряє з нагоди прибуття княжескої пари Аості надати Кріспіоному титул графа. — Кріспі погодив ся вже з Джіолітм.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продас слідуєчі книжки:

	зр. кр.
Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III.	— 80
— Книга казок, поезії часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4-50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	— 10
Левенко. Пани і люди, повість	— 30
— Садатський розрив	— 10
Геринг-Герасимович. Що то є господарство	— 20
Осип Маковей. Поезії	— 20
— „Оферма“ — новели	— 10
К. Т. Подоленько. За громаду, хроніка	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руских піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гетого	— 50
— Украдене щасте, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літературних повах з Московщиною	— 50
О. М. Партицький. Провідні ідеї в писеммах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріденський. „Іоанн в Тавриді“, драма	— 30
Записки Товариства імені Шевченка ч. I, II, III, IV, V. по	1 20
— Кецак. Сибір ч. I. II.	1 20
Киріло Студинський. Лірички, студия	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роланда	— 50
Леся Українка і Макс Ставринський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Др. Огоніовський. Історія рускої літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітлогляд українського народа	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 40
— Хмари, повість	1 50
— Причепи, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Поначесь	— 10

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.
У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях.

уліця Петровица число 2,

мас на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем року 1886., 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892., 1893., 1894., по 1 зр. 20 кр. аа рочник, а всі 9 разом за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповні і тверезим руским читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

ВИЙШОВ

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповніший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) 3 Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерній малой, в) з Повечерній великої, г) з Утрелі, д) Літургії св. Іоана Золотоустого, е) Молитви з часі св. Літургії. III. Тайни покаання і пресв. Евхаристії. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часі великого посту. VI. Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятих VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист св. Іоана Хреста, б) Пресв. Богородиці в) св. Іоана Хреста. IX.) Мольбен до пресв. Троїці, Троїці, кондаки, богородичні і прочіи а) пелічні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятих, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і пільні пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просвіта“ і в книгарні Ставропигійській і перепл. заведеню Мих. Спозарского по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в полотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений цілов полотно з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники звольте присилати на оплату почти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

БУКОВИНА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:

на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниччя 15 рублів або 24 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горювца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровпчя ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Молодіж а політика.

Дня 4. липня управитель ради міністерської г-р. Кільмансеґ сказав в радї державній слова, над котрими годить ся застановити ся особливо рускій молодіж. „Я учив ся — казав він — що основні закони державні сотворені властиво для управлених людей, для тих, що можуть уживати всіх горожанських і політичних прав; а се після нашого закону можна досягнути аж з 24. роком життя. До політичних товариств повинні належати тільки горожани, котрим минув 24-ий рік. Але дивним дивом у нас молодіж починає займатися політикою ще в молодшій віці. Адже ми наслухали ся ту в радї державній довгих бесід про політику, яку веде молодіж! Мої панове! позвольте мені сказати одно слово: Небезпечна річ, коли молодіж веде політику! Адже від фахових політиків жадаємо 30 літ життя, щоби могли займатися політикою. Всі члени високої палати — сподіваю ся — згодять ся на мою думку, що аби вести політику в Австрії, до того потрібно досвід життя. Нехай молодіж одушевляє ся для своєї народности, для поетів, для літератури і тим подібних річий,

але політику нехай оставить дозрілішим мужам!“

Такі слова, як отсі г-р. Кільмансеґа, хоч звернені були до ческої молодіж, дали-б ся приложити в великій мірі і до рускої молодіж, головню академічної. Такі слова, звісно, не можуть подобати ся молодим людям, що у кождо справу вкладають більше серця, як розуму, але коли фактом єсть, що молоді люди не можуть мати такого досвіду життя, як старші, то треба признати правду словам г-р. Кільмансеґа, що небезпечна річ, коли молодіж веде політику. Хоч повнолітність ще зовсім не становить о дозрілости умисловій чоловіка, хоч багато правди лежить у твердженю молодіж, що треба привикати за молоді і до політики, однак се загально звісна річ, що молодіж кладе на досвід життя значно надто малу вагу, а не проживши з повною свідомістю довших літ, трохи не відмавляє сему досвідові найменшого значіння. Тимчасом поступки людей старших у всіх партиях, головню у спосіб ведення політики, ідуть звичайно так на розріз з їх давнюю молодечею тактикою, що сей факт повинен і молодіж привести на думку могучий досвід життя, якого она не має, але який проте єсть. А чей і молоді люди мусять

признати, що їх досвід зовсім не великий.

Наша руска академічна молодіж, особливо львівська, зазначувала нераз при різних акциях політичних свою думку. Через невідповідне поступоване старших, що всяку акцію політичну криють перед молодіжню (котра — правда — нераз сама спонукує їх до того), молодіж доходила надто часто до дивоглядних висновків і, необзнакомлена зі справою, одушевляла ся або обурювала ся та зазначувала се прилюдно, викликаючи тим у загальї ще більше замішанє. В свіжій памяті всі маємо ще такі характеристики обяви з життя нашої академічної молодіж, як розділ „Академічного Братства“, заложене „Ватри“, хвилеве примирене радикалів з москвофільскою молодіжню, адреса недовіря для п. Вахнянина, а остатними часами ріжниця думок поміж старшими радикалами а молодшими, котра по справедливости могла обурити редактора *Народа*.

Таких обявів думок молодіж, в котрих видко передовсім політичні моменти, можна-б прибирати більше. Всі они — як з наслідків видко — не були щасливі. „Академічне Братство“ ніколи не стояло так лихо, як остатними роками по розділі з „Ватрою“; примирене

4) ПОНАД ДНІСТРОМ.

НОВЕЛЯ.

Написала

ЕВГЕНІЯ ЯРОШИНЬСКА.

—О—

(Дальше.)

В неділю по полудни приїхав Галицький і забрав Ореста з собою. Ідучи живо молоді хлопці не чули ся, як етали коло перевозу. Перевізна ся треба було їхати в ліс, де мешкали родичі Емілії. Лісничівка стояла на маленькім узгір'ю серед ліса й мала дуже принагідний вид. Ціле обійстя обведене було живим плотом, а поміж зелених дерев білілись чисто вимашені стіни гарного дому, поза котрим тягнув ся великий огорог.

Вїхавших в браму паничів стрінули собаками страшним дзявкотом. На їх лайку вибігли з хати Емілії а Галею, а увидівши прибувших усміхнулись до них весело. Орестови припала дуже до серця сея лісна оселя, мовби навмишене сотворене для тихого, спокійного, ніякими бурями незаколюченого життя. І в комнатах віяло тим благим спокоєм, воздух здавав ся пересичений лісними казками та мріями.

Домашні привитали прибувших дуже сердечно. Сільські люди, відособлені від світа, раді кождому, хто до них навідає ся, они сподівають ся почути від него щось нового, цікавого та розізнати ся тим хоть на короткий час.

Зараз з'явила ся на столі перекуска. Домашні просили гостей угощати ся, тай самі з ними трактували ся. Орест все чекав, чи не скаже хто що про Марию, але якось нікому се до голови не приходило. Галицький знаючи, що він лиш задля неї приїхав, сказав:

— Що би то було, як би ми нині пішли до вуйка?

— Марія просила нас до себе — відповіла Галя — отже коли хочете, то підемо.

Ідучи лісом поруч з Радоским упоював ся Орест запахом лісної трави, миловав ся приємним воздухом, тішив ся щебетанєм птиць. Він сам не знав, що з ним дієсь, ніколи ще не була его душа в таким настрою як нині. Веселий, проворний з роду, дивив ся тепер якось сумно перед себе, попадаючи лиш від часу до часу в незвичайну веселість. Якісь хаотичні мисли снувались ему по голові, сушили серце, розбурювали кров. Він сам з себе сьміяв ся, що видівши два рази цілком чужо собі дівчину, так дуже нею займив ся, але іронія нічого ему не помагала. Протівно, він мучив сам себе і вимальовав собі принате зі сторони Марії в як найгірший спосіб. Ему здавало ся, що она прийме его гордо, студено, що навіть не буде на него дивити ся. Сеєя думка непокоїла его дуже, він рад був стати вже раз на місці і перекопати ся о правді своїх здогадів. От уже й сповнилось его бажанє і він став перед тою, о котрій через цілу дорогу думав. З невимовно милім усміхом подала она ему руку; видко було, що тішить ся его приходом. Привитавши ся весело з всіма, попросила Марія гостей до

гостинної, та ледви они там посідали, як через хвилю показала ся в дверех добродійка Горецька з Ольгою й Денисом.

Орест зробив при їх виді квасну міну, а они побачивши его, й собі поквасніли, але зараз Ольга солодко усміхнула ся, а Денис подав Орестови ніби дуже сердечно руку.

Через прихід Горецьких всі немов збентежили ся, ніхто не починав загальної бесіди, лиш пані Горецька запитала Радоску про здоров'я й обі зачали якось мляво розмовляти про господарство. Денис займив ся виключно Орестом, засипуючи его множеством питань, на котрі так вискочений хлопець мусів відповідати. Він пізнав добре намір Дениса, котрий хотів его розмови з Марією запобігти, але був на тільки розважний, що не нетерпеливий ся, лишне поважно відповідав на слова задрісного семинариста.

Марія сиділа задумана на стільці; часом лиш докинула яке слово до розмови Галицького з Емілією. Радоский пішов з Лісковим обглядати пасіку, доматорка була занята в кухні. Орест не міг увільнитися від свого мучителя, бо не було кому перервати їх розмову. Аж за добру хвилю, коли Орестова нетерпеливість почала вичерпувати ся, увійшла доматорка й запросила гостей до другої комнати на підвечірок. Орест уважав, щоби зайняти місце коло Марії, а тут як на лихо сів Денис з її правого боку. О ширій розмові не можна було й подумати, Орест навіть не питав ся її, чи читала она принесені ним книжки. Се питане хотів він йти на самоті завдати, щоби почути

з москвофільською молодіжкою для демонстрації свідчило о незвичайно сумнім факті, що народовська молодіж готова була жертвувати і свої народні пересвідчення для безхосенної демонстрації; а не-узнаване досвіду старших радикалів молодими ослабило зовсім ту будь-що-будь живу партію. Не маючи спроможности брати діяльну участь в політиці молодіж тратила незвичайно багато сили і енергії на те тільки, щоб доказати свою молододу горячу вдачу і недосвідність.

Що політичні мотиви у поступках академічної молодіж не повинні грати перворядну роль, зрозуміли се вже тепер товариства львівські „Академічне Братство“ і „Ватра“, котрі — як знаємо — вже від року носять ся з думкою злучити ся знов разом і — як сподіваємо ся — злучать ся певно разом небавом. Академічні товариства мають і так надто широке поле до діяльности, щоби мусіли задля політики розбивати ся.

„Ба! — скажуть нам молоді — як же-ж набрати сего досвіду, коли нам не даєте права мішати ся в політику?“ Буть і на те відповідь.

Перше всього, хоч би й признати молодим се право, то їх фахові занятя, а дуже часто і зарібки на удержане, не дають їм поважно зайняти ся цілим рухом політичним не тільки в Європі, але хоч би й у нас. З гімназії не могли винести змісту до політики; час університетський держить їх в однім місці і не дає їм пізнати докладно людей і ширшого життя; інформації студентів — о скільки старші не старають ся, щоб они були добрі, — звичайно дуже скупі і невірні; сам молодий вік, зложений з симпатий і антипатий, дуже часто засліплює чоловіка, не дає ему приглянути ся справі холодно і розважно. Отже хоч би й признати молодим право мішати ся в політику, они самі не могли-б нічого вдіяти, а коли-б і вдіяли що, то дуже часто прийшлося би їм пізніше того жалувати.

Интересувати ся політикою, збирати собі різні відомости, групувати їх, обдумувати, перечислювати, — а вести політику, то понятя дуже відмінні. До першого обов'язані молоді, до другого старші. Ніхто не відмавляє молодим права інтересувати ся політикою; навпаки, не лиш они самі а й старші повинні молодших ознакомлювати з нею. Ніхто розумний не жадає, щоби пориви і бажання молодіж не сягали дальше, як у старших — адже молодіж то будуччина! — але коли ніяким чином студент не перескочить зі свого молодечого віку в дорілий, тільки мусить пережити молоді літа зі всіми їх радостями і смутками, — коли він сам знає, хоч в теорії, що людські думки змінюють ся і що більша штука поміж коршмами ходити та не впити ся, ніж на пустини, більша штука поміж людьми до ладу жити, ніж зда-лека проповідувати їм, як треба жити, коли те все єсть фактом, то молодий чоловік повинен учити ся лучити теперішність з будучиною без широкої провалини між ними. Може не годити ся зі старшими, але, коли не годить ся, повинен питати не серця, тільки розуму, чому не годить ся, повинен збирати досвід і аж тоді повести справу лучше як старші.

Молодіж академічна, роз'їжджаючись по селах підчас свят і ферій, нераз мимоволі стає ширителькою такої або сякої опінії. Її запал молодечий зискує собі серця слухаючих і она тим самим втворює такий або сякий настрій в суспільности. Яка-ж отвічальність лежить на молодих людях, коли они звичайним своїм рішучим виступом засуджують не раз на смерть справу, котра повинна жити, і противно піддержують думки і справи, негідні життя!

Коли ми порушили сю, для нашої молодіж так дражливу а важну справу, то не в тій цілі, щоб менторувати, але — вважаючи молодіж нашою надією на

будуччину, тремтячи о ню. — ми бажали тільки звернути увагу на правду слів г-р. Кільмансега. Легко висміяти таку або сяку думку старших, але вже по десяти літах свідомого життя і досвіду дійти до такої самої думки — як же то дивно, хоч так дуже природно!

Письма з Відня.

(Бюджетова дебата. Справа цілейська. Третє читане бюджету. Промова пос. Вахнянина.)

Відень, 8. липня 1895.

Розправи бюджетові продовжують ся в палаті посольській з більшим як коли-небудь иншим часом спокоєм. Покінчено вже генеральну розправу, міністерство справ внутрішніх і оборони краввою. а нині веде ся розправа над міністерством просвіти. Бесідники підносять лиш поодинокі потреби своїх країв; політичної пре-краски в річах дуже мало. Буря постане ймовірно аж при рубриці о середні школи, при позиції цілейській, то значить ві втерок і середу. На разі записалось против тої позиції 18 послів, за 13 послів, межи ними пос. Вахнянин. О скільки можна ворожити, то позиція цілейська перейде. Її піддержать всі Славяне без виїмки і частини послів консервативних. Вже нині організують ся табори національні та телеграфічною дорогою с'ликують ся з всіх сторін до голосованя на середу рано.

Притім повстає питання, чи бюджет перейде в третім читаню? Комбінація представляє ся такою. За бюджетом будуть голосувати: Поляки (57), Клюб руский (5), пос. Романчук (1), Клюб Коронівного (10), Хорвата з Словінцями (13) і частина клубу г-р. Гогенварта (на 54 послів — 30); разом — наколи би всі були присутні — 118 послів. Против бюджету будуть голосувати напевно: молоді-Чехи з засади (37), Моравяни (8), націоналі німецькі (17), антисеміти (11), частина клубу Гогенварта під проводом кн. Ліхтенштайна (20) і ціла ліберальна лівиця (107) задля справи цілейської — разом 200 послів. Становище диких невідоме. Але можна предвиджувати, що бюджет в третім читаню упаде. Тоді нема другого виходу, як розв'язання ради державної, хіба що лівиця вийде з сали, а сторонники кн. Ліхтенштайна трохи уми-рять ся.

від неї сьмілу відповідь. Денис старав ся бути дуже забавним, оповідав сьмішні анекдоти, з котрих его мати й сестра найбільше сьміяли ся, хоч чули їх може вдесяте. Бачучи его забіги коло Марії, Орест сидів мовчки з сумним виразом лица.

Марій внала его мовчавість в очи.

— Що вам, що ви нараз так замовкли? — сказала до него.

— На що я маю також говорити, коли пан Горецький бавить так добре ціле товариство? Чи не досить его бесіди? — відказав Орест.

— Ой правда, що досить — сказала дівчина тихо, щоби Денис не чув.

Бі слова повернули Орестови добрий гумор, він побачив, що зі сторони Дениса не грозить ему ніяка небезпечність.

По підвечірку порадила Ольга, щоби для виправи на Еміліїне весіле трохи потанцювати, й зараз таки звернула ся з солодким усміхом до Марії:

— Знаєш що, Маріє, тобі яко домашній пристойть грати на Clavier-i, аби твої гості забавляли ся, а потім, як котра від нас добре змучить ся, то займе твій Platz, а ти будеш танцювати.

Марія вчинила зараз її волю; Орест подивив ся злітно на Ольгу, котра думала, що він її перший в танець возьме, і пішов просто до доматорки просячи її о першу турувалься. Она відказувала ся, але на усильні просьби Ореста обкрутила ся з ним кілька разів по са-

лі. Подякувавши Лісковській, пішов Орест до пані Радоскої. Добродійку Горецьку мало примха не взяла; она сподівалась, що він певне тепер її буде просити в танець, а тут він звернув ся до лісничої. Мовчки затиснула губи — такої імпертиненції, як она се називала, ще ніколи не видала, бо хто таке бачив, щоби лісничка була перша від добродійки.

Орест прийшов і до неї, просити до танцю, але она гордо відказала ся. Потанцювавши ще з декотрими паннами, Орест сів коло граючої Марії і не думав вже більше танцювати, ало Денис прибіг до него і каже:

— Чому ви не танцюєте? От дами сидять; ви чей тими кількома турами не втомилі ся?

Хоч-не-хоч мусів Орест дальше танцювати. Марія все грала, ніхто не увільняв її. Орест попросив Галю грати, сказав, що рад би з Марією потанцювати. Галі послухала его і він обнявши тонкий стан дівчини пустив ся з нею в танець. Ніколи ще не танцював з такою охотою; его ноги ледви дотикали землі; ему здавало ся, що летить в далекі-далекі сторони, повні щастя і любови. Очи его блищали щастем. Денис дивив ся на него і скреготав зубами з задрости.

Переставши танцювати Орест не міг довше в хаті витримати, его душила хатня задуха. Тайком висунув ся на двір, пішов до саду, сів там на лавку й оперши голову об дерево, глибоко задумав ся. Ему було чогось важко на душі; він майже жалувал свого знакомства з

Марією, подумавши, як глибоко вже закоренила ся в его серцю любов до неї. А як она его не схоче любити? Він чув, що се зробило би его на довгий предовгий час нещасливим. Ему жаль стало того часу, коли жив ще свобідно і знав одну лиш любов, любов до свого бідного народу. Тота любов до народу не погасла, правда, в его серцю, але побіч пристрасної любови до дівчини, сховала ся десь у послідній куточок серця, щоби, коли дівоча любов покаже ся зрадливою, запалати могучим огнем, красою, ніжністю, безкористністю, заняти ціле серце й недопускати вже другого ідеалу донего. Орест не знав, що з ним діє ся, дивним здавав ся ему той горячковий неспокій, який опанував цілою его душею. Але бороти ся против него не міг і не хотів молодий хлопець; він здав ся на волю свого чуття і чекав, куди оно его заведе.

— Де ви поділи ся, пане Мартинів? — обізвав ся Галицький туй обіч него. — Дами страх без вас нудять ся, а ви сидите тут спокійно й фільозофуете!

(Дальше буде.)

Відень, 8. липня 1895.

При міністерстві віроісповідань промовляв ний в імені клубу руского пос. Вахнянин. Бесідник порушив слідуючі справи, дотикаючі положення гр. кат. церкви і духовенства руского в Галичині. Він звернув увагу правительства на недодержане приречень, зроблених що-до висилання питомців руских для дальшого образования на університети заграничні, іменню до Риму, за ціну знесеної перед двома роками центральної семінарії у Відні; як і ту обставину, що доси ще не пороблено ніяких рішучих кроків із сторони правительства, що-б засновати в трех епархіях руских Галичини три семінарії духовні з відповідним вивінованем. Відтак порушив бесідник занедбану справу реґуляції дотації клира католицкого взагалі; проект такої реґуляції виробило виправді міністерство просвіти вже перед двома роками, але еляборат залягає в міністерстві фінансів, а тут матеріяльне положення духовенства з кожним роком погіршає ся в міру як упадає різнитство, з чого духовенство бере добру половину своїх доходів. Пос. Вахнянин повторив відтак давнійше домагане руского клубу, що би духовенство свою плату побиравло з гори; підніс аномалії, які діють ся через проволікане обсаджувань вакантних місць в канітулах; ушімнув ся о будову палати єпископської в Перемишлі і домагав ся видання розпорядження міністерства цілого до поодиноких дікастерій краєвих що-до сумного прояву непошанованія сьвят руских через поодиноких урядників в всхідній Галичині.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 10. липня 1895. р.

Іменованя. Управитель міністерства просвіти іменював професорів гімназійальних: Івана Кравчика у Львові — звільняючи его від візитування шкіл в Живці, — Фелікса Урбанського в Золочеві, Володисл. Леха в Станіславові, учителя Йос. Загородского в Тернополі дійсними інспекторами шкіл в осьмій ранзі. — Дальше іменував управитель міністерства просвіти тимчасовими повітовими інспекторами шкіл в дев'ятій ранзі: учителя школи народної в Мостісках Генрика Бромальского для Гусятина, Михайла Мошоро в Раві для Товмача, управителя школи на Знесію під Львовом Володимира Виношинського для Перемишля, греко-катол. катихида при школі ім. Ядвиги у Львові о. Василя Навроцького для Долини. Вкінці іменував учителя краєвої школи рілльничої в Черніхові Кар. Трохановського дійсним учителем реальної школи в Станіславові. — Євсигній Іванович, надпоручник краєвої оборони в пенсії, іменований урядником велізнців державних в Станіславові.

Відзначеня. Є. В. Цісар надав постановою з дня 27. червня с. р. ад'юнктові судовому в Тернополі, Петрови Целевичеві, при нагоді его перенесеня на пенсію, титул і характер секретаря ради. — Цісар надав надінжанеру Даміанови Опатовичеві при нагоді перенесеня его на власне прошене в стан сталого супочивку призначенню его заслуг, титул і характер радника будівництва.

Депутация учителів кіцманського повіта під проводом надучителя з Брідка, Івана Ярошницького, була дня 5. с. м. в о. Александра Майковського, заступника інспектора кіцманського повіта, щобі ему скласти щирі подяку за его ревну і безсторонню діяльність яко заступника інспектора і опіку учителями. Заразом висказала депутация, в склад котрої входили звыш 40 учителів, свій щирый жалъ по причині напасти Газет-я Polsk-oi, котра на підставі сплетні клаула підозріне на о. Майковського, що він не справедливий супротив Поляків.

Конкурси. Розписані конкурси на посади з рускою викладовою мовою: молодшого учителя в Добринівцях, Паранчу, учителя і молодшого учителя в Старих і Нових Мамаївцях, і в Топорівцях; з рускою і волоскою мовою викладовою: молод-

шого учителя в Чагрі, Чернавці, Кучурові великім (Сьв. Деметрі) і Михальчу; з рускою, волоскою і німецькою мовою викладовою посади учителя і молодшого учителя в Молодії. Речинець до 28-го липня с. р.

Чарівниця. В Загребі відбува ся перед кількома днями такий процес: Впровадили в салю пристойну жінчину, а враз з нею незугарного хлопа, з дурним, а навть диким виразом лиця і літніми рухами. Она его оскаржила о обиду чести і обмову, бо розповідав, що она чарівниця, що замавляє коні і корови, а навіть їздить на мітлі. Обжалований признав ся до обмови, бо — як каже — все бачив власними очима. Одного вечера побачив бабу а з нею ще девять інших чарівниць, як їхали на мітлах. Побачивши его, переминали ся в безроги, перевернули его в рів і він потовк ся тяжко. Дармо судия наклаив обжалованого, щобі він відступив від свого твердження; хлоп покликав ся ще на свідків. Отже трибунал відложив справу на пізнійше, щобі переслухати свідків в надії, що они обжалованому докажуть неправду.

В бурсі учительській в Тернополі буде з початком року шкільного 1895/6 опорожнено м сьм. Подана з свідонством з послідного півроку і з декларацією, яку квогу зобовязують ся родичі доплачувати до удержання сина, мають вноситись до 24-го липня с. р. на руку вербу бурси в Тернополі при ул. Стрілецький ч. 1140.

Вибух газу. Минувшого тижня в п'ятницю лучила ся в магазині купця Махайского Ягайлонській улиці у Львові нещасна пригода викликана неосторожністю слюсари Н. Махайского з газового заведення. Купець зажадав, щобі з газового заведення прислано ему чоловіка, котрий оглянув би рури газові. Вислано Іванцякого, а сей війшовши до магазину, засвітив сірник, хоч чув в воздухі газ. Зараз наступила експлозія і Іванцякого та суб'єкта, що за ним ішов, страшене попарило, таж, що обох треба було відставати до шпитали.

Конкурс. Виділ Руского товариства педагогічного у Львові (улиця Академічна ч. 8) розписує сим конкурс на принятє учеників до „Інститута під покровом сьв. О. Николая на рік шкільний 1895/6-ий.

Приймати ся будуть ученики середних шкіл, сини членів Руского товариства педагогічного. До подання долучити треба: 1) метрику хрещення ученика; 2) свідонство шкільне з послідних двох курсів; 3) декларацію що-до місячної заплати, котра вносить 10 злр.; 4) 1 злр. на видатки кореспонденційні; 5) хто не єсть членом Руского товариства педагогічного, 1 злр. на вписове і викладку річну до того товариства.

Всякі подання адресувати треба до виділу Руского товариства педагогічного у Львові ул. Академічна ч. 8 на руки члена виділу Кости Паньковського. Остаточна умова заключаєть ся по принятю кандидата, а причини непринятія виділу не єсть обовязаний подавати.

В склад комітету займаючого ся веденем діл Інститута входять: сов. о. Алекс. Торонський яко голова, проф. Ісидор Громницький, др. Антін Хомин, др. Стефан Федак, о. Іван Чапельський і Кость Паньківський яко настановитель і секретар. Комітет дає своїм вихованкам: а) мешкане, харч, опал, світло, послугу, пране за малою доплатою; б) доставляє їм — оскільки на се дозволять фонди — книжок і приборів шкільних; в) управляє їх вихованем, стараєсь о добре домашнє і товариске поведєне; г) улекшує їм науку шкільну і наглядає єї під доглядом домашних сталих директорів; д) до-ставляє вихованкам нагоду прибрати нинішних відомостей, теоретичних і практичних. Час вносити подання о принятє визначає ся до дня 15. с. ст. серпня 1895.

Новий канал. Справу получения Чорного моря з морем балтійским тепер з нагоди отворєня північного каналу наново порушено. План того получения вже від довшого часу знаходиться в російськїм міністерстві комунікації і — як довідують ся „Новости“ — будуть тепер его студіювати. Кінцевими стациями (точками) каналу мають бути: Вітебск над Двиною Західною і

Оршою над Дніпром. Приготовляючі роботи повірено урядови комунікаційному під начальством інженера Семіонова. В роботах возьме участь також кілька студентів з висшого курсу інститута інженерів комунікації.

Нехотячи скупали ся. В Брістол, місті американськїм, приглядали ся 600 осіб з мосту маневрам двох пароходів. Відразу міст завалив ся і всі люди впали у воду. На щастє лише 40 з них потовкло ся, а решта вернула мокра домів.

На „Народний Дім в Чернівцях“ від січня 1895 р. зложили: Адо. Соневицкий, нотар в Стан. в. цях 10 злр., Іл. Ілюк, учит. в Русебоул 1 злр., в домі о. крилошанина Костецкого на Йордан 13 злр. 50 кр., Матковський, каспер міський, 1 злр., Розенфельд, ад'юнкст суд., 50 кр., Брукер, канцелярист, 50 кр., Олекс. Крижановський, гідзид Путилові 25 злр., Деметро Падур, учитель, 1 злр. 20 кр.; Андр. Зугавич, надучит. в Заставі 1 злр., Бенсдорф, аспіст. почт., 1 злр., Дрогомирський, нотар в Кімполунзі, 5 злр., послі соймови зложили 105 злр., а то: Абрагамович 10 злр., Кохановський із Ставчан 10 злр., Кохановський, бурмістер Черновець, 10 злр., др. Стефанович 10 злр., Ерот. Пігуляк 10 злр., др. Смаль-Стоцкий 10 злр., др. Ротт 10 злр., Ціргофер 5 злр., ректор Гандль 5 злр., Кон 5 злр., Тітсінгер 5 злр., совіт. Поміє 3 злр., Гібш 2 злр.; Падур, учит. зібрав в Кіцмана при учит. конференції 3 злр. 20 1/2 кр., Орза учит. з Лузан 50 кр., Андрюк, учит. в Іспасі зібрав при учит. конференції в Вижниці 23 злр. На те з ожли ся: Іван Крилатий, надучитель в Мігові, 1 злр. 50 кр.; по 1 злр.: Іларій Стратийчук, ц. к. інспектор в Кіцмані, Василь Андрієвич, надучитель в Старонци-Цуцлові, і учителі: Пилип Андрюк з Іспаса, Василь Завадюк з Багнів, Василь Чаховський з Устя-Пугилова; по 70 кр. учителі: Гвишка з Меги і Михайло Лукул з Торах; Лев Макомеєвич, учитель в Іспасі, 60 кр.; панна Натака Шкурган, учителька в Лукавці, 35 кр.; по 50 кр. надучителі Фердинанд Швайцер з Вижниці, Петро Тимоч з Вашківців, Кость Шербановський з Іспаса, Михайло Понич з Бергомету, Дмитро Іван з Вилавча, Василь Стецюк з Руского Банілова, Іван Велигорський з Мілєва, Кость Цурканович з Корапчева, учителька панна Євгенія Попович, з Вилавча, учителі: Зігмунд Шольц і Володислав Кукелка з Руского Банілова, Макарий Тотюескул з Іспаса, Касиан Альбота з Ілоски, Ля Миронко з Замістя, Гиполит Влад з Довгополя, Бергард Рубін, Шупак, Дутка і Омелан Кукелка з Вашківців, Тодор Чернецький з Сергіїв, Осип Стрембоковський з Стебнів, Балонескул з Дихтенів, Євген Годовичський з Вижниці, Денис Цурканович з Мігові, Валіда з Александерсдорфу і Осип Луциньський з Підзахарича; по 30 кр. учителі С. Бухгольц з Лукавці, Степан Семенюк з Черногуз і Дмитро Никифоров з Ростол; панна Хмес, учителька в Бергометі, 10 кр., а п. Останович 5 кр. — За сі дари складає виділ Народного Дому в Чернівцях сердечну подяку. — Спідір Виницький, голова. Др. Стефан Смаль-Стоцкий, каспер.

Обман зміслив. Франуска Газета La Nature доносить, що професор Флірно в Парижі дійшов недавно до дуже цікавих вислідів. Відомо річ, що дві річи рівної ваги, але не однакового розміру, при піднесеню їх не здають ся рівними. Отже проф. Флірно вишукав десять річий, котрі служать до щоденного уживаня, рівної ваги, але в розмірі дуже ріжняться. Найбільша була порожня коробка (два кубічні дециметри) найменша річ, то було — етуї, написане оловом (десять кубічних цм.) Закававши 50 осіб, казав їм м'ятти тагар. Передовсім вільно було їм ті річи підіймати і тримати як хто хотів. З п'ятьдесять осіб згадала лише одна, що річи суть рівної ваги, а 49 осіб подавали різні ваги. В більшости випадків (42 рази) уважала пусту коробку, отже річ найбільшу розміром, за наважину, а маленьке етуї з оловом (45 разів) за найтяжше; отже думали, що чим менша річ розміром, тим она тяжша. При другій пробі вільно було ті річи підіймати лише за присилєну нитку, а дотикати ся їх не можна було. Але й тут результат був подібний, бо 31 осіб подавали різні ваги, уважаючи все ще

менші річч тяжкими. Сей обман очий - щезає коли річ підноситься з замкненими очима, а вертає назад, коли оглядає ся або дотикає ся тої річч. Що більше, сей обман не щезає ані у старших ані у молодших, хоч їм сваже ся, що річч мають рівну вату.

Поединок міністра з воюком. У французькій палаті послів були в останніх часах дуже прикрі сцени і задля сварки прийшло між міністром Гадо а депутатом Мірман до поединку. Гадо котрий в поединку побідив, є чоловіком старшим з сивою бородою; Мірман числить 30 літ. Гадо щоби міг поединкувати ся, зложив на час гідність міністра; в протоколі поединку записано его яко сенатора, а Мірмана яко депутата. Мірман виступив в поединку в військовій мундурі. Дехто домагав ся укарання его за то, що поединкував ся не просячи своїх настоятелів о позволене. Богато денників приписують сему поединкови характер анархістичний і твердять, що з огляду на карність військову не належало допустити до поединку між членом правительства а воюком, бо тепер міг би Мірман визвати на поединкові, міністра війни, свого найстаршого наставника.

ТЕЛЕГРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 10. липня. Супротив виводів Grazer Tagblatt-у, котра взиває до участі в зборах для протесту против имовірного ухвалення цілейської позиції в бюджеті, констатує журнал Presse, що теперішнє правительство знайшло при перенятю уряду вже передискутований бюджет, котрого змінити по мисли політичних партій не пристойть єму яко урядничому міністерству. Кабінет старає ся всі узаєднені і справедливі жадання всіх націй сповняти. Що-до цілейського питання спеціально, то теперішнє правительство яко урядниче міністерство, не може задля своєї задачі займатися такими високо політичними питаннями. Ухвалене бюджету буде вотумом довіри для держави і єї потреби.

Білгород, 10. липня. Гараханін іменований президентом скупщини, а Раїович его заступником.

Софія, 10. липня. Після телеграми Тодорова запевняв князь Лобанов болгарську депутацию, що Росія завсїгди сприяла Болгарії, хоч в останніх часах дипломатичні зносини були застановлені.

Передплатників, котрі в доручувано „Буковини“ добачать якусь неправильність або котрим не достає якого числа, просимо се зараз подавати нам до відомости. Реклямація бракуючих чисел увільнена від оплати порта.

ГІМНАЗИСТ-РУСИН,

— укінчивший VII. класу гімназіяльну, —

шукать
приватної лекції

на село або й в місті.

Ласкаві зголошення надсилати до нашої редакції.

КНИГАРНЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

у Львові, уліця Академічна ч. 8,

продає слїдуючі книжки:

Юрій Федькович. Повісті і оповідання	— 20
Михайло Старицький. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III	— 80
— Книга казок, поезії часті II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4:50 зр. з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітей	— 20
Мих. Коцюбинський. „Хо“, оповідане	— 10
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Салдатський розрив	— 10
Геринг-Герасимович. Що то є господарність	— 20
Осип Маковей. Поезії	— 20
— „Оферма“ — новели	— 10
К. Т. Подоленко. За громаду, хроніка	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в руських піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гоголя	— 50
— Украдене цасте, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар російсько-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літературних поглядах з Московщиною	— 50
О. М. Партицький. Провідні ідеї в письмах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленький. „Івгенія в Тавриді“, драма	— 30
Записки Товариства імені Шевченка ч. I, II, III, IV. і V. по	1 20
— Кенан. Свїр ч. I. II.	1 20
Квирло Студинський. Ліричні, студії	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Роланда	— 50
Леся Українка і Макс Ставицький. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Др. Огоновський. Історія руської літератури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 4 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I.	1 —
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповідання	— 30
— Сьвітгляд українського народу	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причепи, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Попалась	— 10

ПРАВДА

ВІСТНИК

політики, науки і письменства, виходить двічі в місяць по ціні на рік 4 зр. пів року 2 зр., на чверть року 1 зр.

У Львові, уліця Академічна, ч. 8.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО „РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

уліця Петровича число 2,

мас на складі:

„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“

для молодіжи, міщан і селян, редаговану Омеляном Поповичем

року 1886., 1887., 1888., 1889., 1890., 1891., 1892. 1893., 1894., по 1 зл. 20 кр. за роки, а всі 9 разів за 9 зр.

3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.

Сумна історія для перестороги і науки бідним і багатим, старим і молодим переповніла і тверезим руським читальникам присвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поштою 25 кр.

Вийшов

МОЛИТВЕННИК

виданий „Просвітою“

в народній мові, великий, обіймаючий 640 сторін друку, найповніший зі всіх таких Молитвенників.

Молитвенник сей містить в собі: I.) Молитви щоденні ранні і вечірні. II.) З Богослуження церковного, іменно: а) з Вечерні. б) з Повечерній малої, в) з Повечерній великої, г) з Утрені, д) Літургія св. Іоана Золотоустого, е) Молитви в часі св. Літургії. III. Тайни покаяння і пресв. Евхаристії. IV. Молитви для різного віку, стану і в різних потребах V. Молитви в часі великого посту. VI. Молитви на празники а) Господські, б) Богородичні, в) Сьвятіх VII.) Молитви сполучені з відпустами, VIII.) Акафист до а) Ісуса Христа, б) Пресв. Богородиці, в) св. Отця Николая. IX.) Молебні до пресв. Богородиці. X.) Тропарі, кондаки, богородичні і прокимени а) недільні, б) щоденні, в) на празники Господські, Богородичні і Сьвятіх, г) на деякі потреби. XI.) Коляди і інші пісні церковні. XII.) Місяцослов цілого року.

Сей молитвенник дістати можна в канцелярії товариства „Просвіта“ і в книгарні Ставропигійській і перепл. заведеню Мих. Спжарського по таких цінах:

- 1) Молитвенник брошурований — зр. 70 кр.
- 2) оправлений на-пів в холотно з одвітними відтисками — „ 90 „
- 3) оправлений цілов холотно з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 4) оправлений як під 3) з додатком золочених берегів 1 „ 30 „
- 5) оправлений на-пів в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 10 „
- 6) оправлений ціло в шкіру з золоченими і відтисками 1 „ 60 „
- 7) оправлений як під 6) з додатком золотих берегів 1 „ 80 „

Замовляючі поодинокі Молитвенники зможуть прислати на оплату пошти 20 кр.

Альбум заслужених Русинів.

Ціна 70 кр.

СИЛА КНИЖКИ

або

о просвіті народній.

Під таким заголовком вийшла брошура в Чернівцях

написана

учителем Дарієм Пігуляком.

Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти можна в редакції „Буковини“.

З друкарні Г. Чопна.